Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXI
G
88
NAPOLI

XXI. G. 88

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SVMMA
BVLLARII
EARVMVE
SVMMORVM PONTIFICVM
CONSTITVTIONVM

QVAE AD COMMVNEM ECCLESIAE VSVM poſt volumina Iuris Canonici, vſq; ad Sanctiſſimum D. N. D. PAVLVM Papam V. emanarunt.

AVTHORE STEPHANO QVARANTA I. V. D. Canonico, & Iudice Synodali Neapolitano, cum Adnotationibus, & Additionibus eiuſdem.

Et Additionibus PROSPERI de AVGVSTINO I. V. D. Preſbyteri Neapolitani.

Cum duplici Indice Verborum, & Titulorum, iuxta Seriem Decretalium.

Acceſſerunt etiam quattuor Tractatus Canonici: Necnon Extrauagantium communium Liber Sextus, & alia, prout verſa pagina indicabit.

Hac vltima editione magis ordinata, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac Additionibus locupletata.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIIS, M. DC. XIIII.

Apud Iuntas.

TRACTATVS

De rebus Eccleſiæ non alienandis cum explicatione Extrauagantis Pauli II. incip. Ambitioſæ, fol. 7.

De præſtantia, & authoritate Archiepiſcoporum in Suffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota Prouincia. fol. 42.

De concilio Prouinciali. fol. 169.

De officio, & poteſtate Capituli Sede vacante. fol. 127.

Extrauagantium communium liber Sextus, in quinque diuiſus libros ſub titulorum Decretalium ſerie, quæ à diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum Extrauagantium communium emanarunt vſque ad Sanctiſſimum D. N. D. Paulum Papam V.

Canones, & Decreta Sacroſancti Oecumenici, & General. Cõcilij Tridentini, iuxta eundem ordinem Titulorum Decretalium, cum citationibus Conſtitutionum Summorum Pontificum, editis ad declarationem, quorundam Capitũ eiuſdem Concilij, vt habetur in fine.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO
Et Reuerendiſſimo
D. OCTAVIO AQVAVIVÆ
S. R. E. CARD. AMPLISS.

CVM multi iam anni ſint (Cardinali, Ampliſsime) quibus mihi cum Stephano Quaranta, viro vitæ integritate, ac doctrina conſpicuo, non leuis interceſſit conſuetudo; Cumq; is in cauſis eccleſiaſticis diiudicandis domi foriſque, diu multumque verſatus eſſet, & ob id maximam Apoſtolicarum Conſtitutionum, tum veterum, tum nouiſsimarum, adeptus eſſet cognitionem, videretque quantam vtilitatem omnibus, & præcipuè Eccleſiaſticis allaturus eſſet; ſi eas in vnum redactas, Summiſtarum more colligeret; atque ita eas ex immenſo penè Bullarij Oceano liberatas, paruula hac rate ad tutum, tranquillumq; cognitionis portum perduceret, hiſce ipſe ſtimulis concitatus, nempe publicæ vtilitatis, confecit hanc Summulam ad totius Pontificij iuris Conſtitutionumq; nouiſsimarum ſcientiam illuſtrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo doctore vſus plurimum profeci, voluit ſtudiorum ſocium adhibere atque calcaria, vt ita dicam, addendo, effecit, vt has additiones perficerem; quas, qualeſcumque illæ ſint, tibi dicandas eſſe vna cum opere deſtinaui, magnum inde fulgorem conſequuturas, ſi illuſtratæ tui nominis gloria ederentur. Hoc ipſum, vt facerem, author tui amantiſſimus, ac pariter obſeruantiſſimus, maximè gratum ſe habere oſtendit. Vrgebat namque, & quaſi iure debitum exigebat, non niſi te vnum hac noſtra tempeſtate pene eſſe ſuperſtitem, qui clariſſima ex familia ortus, in Ampliſsimo iſto purpuratorum Senatu, heroicis virtutibus, & conſilij magnitudine præſtans, rebus pro Eccleſia Dei præclare geſtis, Neapolitanam hanc noſtram Vrbem illuſtras, tibique iure optimo quæcumque debent, quæ Neapolitana ingenia, & maximè de re Eccleſiaſtica, literarum monumentis man-

dauerint. Accedit in illud etiam quod ex ea es familia, quæ ſemper literatos mirificè fouit, nam vt vetuſtiores tuos maiores prætereã, qui ipſi tamen hoc magnificentiſsimè præſtiterunt, dicam tantũ eximia beneficia, quibus ſum ornatus ab Illuſtriſs. Duce Atriæ tuo parente, qui me voluit ſuo ſub præſidio, ac tutela eſſe. Cuius beneficiorum in animo meo altius inſedit memoria, cumque ei nequeam his meis ingenij fructibus, licet tenuibus gratias, quas debeo, perſoluere, eas nunc tibi tanto Patre digniſsimo quas poſſum immortales ago, perſoluoque, oroque vt me in tuam tutelam, qua ſoles alios benignitate ſuſcipias. Vale.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis tuæ

Humiliſsimus ſeruus

Broſper de Auguſtino.

Digitized by Google

Sub tuum præſidium confugimus S. Dei Genitrix; noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſſitatibus, ſed à periculis cunctis libera nos ſemper Virgo Glorioſa, & benedicta.

QVoniam poſt editionem multarum Summarum ſuperuenerunt noua iura, innouando, moderando, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod non debet reprehenſibile iudicari, ideo ego Stephanus Quaranta Eccleſiæ Neapolitanæ ſeruus inutilis, viſis omnibus ferè conſtitutionibus Apoſtolicis hucuſque poſt volumina iuris Canonici promulgatis, cum annis ſuperioribus recollegiſſem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requiſitus à Reuer. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, ſectando communem ſtylum Summiſtarum, quid de nouo fuerit prouiſum recenſendo, onus libenter ſuſcepi, eis obtemperando, nam Domini mei ſunt, quos præ cunctis venerari Sanctus Franciſcus monuit. Interceſſione igitur ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ, cuius precibus nos adiuuari mente, & ſpiritu deuotiſſimè poſcimus, opus compleui, cum Adnotationibus, & Additionibus omni qua potui breuitate. Salua correctione Sanctæ Matris Eccleſiæ, cui omnia ſubmittimus. Habetis Sacerdotes ſancti, quod mihi iniunxiſtis, tantum vos rogo, vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoque Domino ſit ſempiterna gloria, qui vitam ſine termino nobis donet in Patria. Amen.

Animaduertenda ad Lectorem.

QVoties citantur Conſtitutiones exiſtentes in folijs Bullarij, intellige de Bullario Rom. impreſ. anno 1586. ſub Pont. fel. rec. Sixti V. Quoties non additur in Bullario, intellige de foliis præſentis operis, in quo adſunt quàm plures Conſtitutiones, & inſuper Decreta Congreg. quæ non reperiuntur in Bullario, & aliquæ adhuc nō ſunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non deſiderantur.

INDEX

Digitized by Google

INDEX VERBORVM.

A

Abbas. folio 1
Abbatiſſa. fol. 1
Abortus. 2
Agnus Dei. 6
Alienatio rerum Eccleſiæ. 7
Ambitio. 40
Apoſtata. 40
Apoſtolorum limina. 41
Archiepiſcoporum authoritas. 42
Archiuus. 87
Aſtrologia iudiciaria. 87

B

Bannitorum fautores. 88
Beneficiorum parochialium collatio. 90
Beneficiorum poſſeſſio. 94
Beneficiorum reſignationes 102
Beneficiorum reſignatorum publicatio 112
Beneficiorum permutatio. 118
Beneficiorum priuatio. 121
Beneficiorum reſeruatio. 122
Blaſphemia. 125
Bona naufragantium. 126
Bona Eccleſiæ vſurpantes. 127

C

Cambia, vide in verbo vſura.
Campana. 128
Canonicus regularis. 129
Capitulum ſede vacante. 129
Caſus reſeruati. 153
Conceptio B. Mariæ. 169
Concilium Prouinciale. 170
Concilium Tridentinum. 195
Confeſſor. 296
Confeſſio ſacramentalis. 202
Communio ſacra. 202
Confraternitates 203
Contractus ad caput ſaluum 207
Contractus cenſualis. 208

D

Data, & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda. 213
Dies feſtus 214
Diſtributiones quotidianæ 215
Diuinum officium 217
Duellum 218

E

Electio 222
Excommunicatio ad finem reuelationis. 232
Excommunicatorum vitatio. 233
Excommunicatorum abſolutio 234
Excommunicationes in Bulla die cœnæ Domini. 235
Exemptio. 243

F

Fabricæ Sancti Petri de Vrbe officium. 246
Fidei profeſſionis forma à Latinis. 251
Fidei profeſſionis forma à Græcis. 254
Forum competens. 257

G

Græcorum Ritus. 260

H

Habitus clericalis 272
Hæretici 276
Horæ canonicæ. 282

I

Illegitimi. 284
Inuentarium actorum. 289
Indulgentiæ. 366

Iudex.

Iudex. 290
Iuramentum. 290

L

Libri prohibiti. 291
Litaniæ. 293

M

Magiſter. 294
Matrim.impedimenta. 295
Matrimoniales diſpenſationes. 298
Medicus. 330
Miſſa. 302
Monaſteria, & conuentus Regulariũ virorum. 304
Monialium. 336
Montes pietatis. 360
Munerum largitio Regularib. vtriuſque ſexus interdicta. 361

N

Vllitas. 369

O

Ordo. 370

P

Poena pecuniaria. 395
Præcedentia. 396
Prædicator. 398
Priuilegium Regularium. 404

Q

Quarta Epiſcopalis. 417

R

Regulæ Cancellariæ Apoſt. 418
Reſidentia. 440
Reuerentia Diuinorum Officiorum, & Eccleſiarum. 452

S

Sequeſtrum. 456
Seruitium Capellaniæ. 458
Simonia. 459
Sodomia. 476
Spolia clericorum. 479
Synodus Diœceſana. 478

T

Torneamenta. 490

V

Vectigal. 491
Vicarius perpetuus. 498
Vſura. 499

Prædictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum Decretalium in fine operis.

Digitized by Google

COPIA.

GLi Eccellentiſs. Signori Capi dell'Illuſtriſs. Conſeglio di X. Infraſcritti hauuta fede dalli Signori Reformatori del Studio di Padoua, per relation delli doi à ciò deputati, cioè del Reu. P. Inquiſitor, & del Circ. Secretario del Senato Zuanne Marauegia, con giuramento, che nel libro intitolato Summa Bullarij Earumue Summorum Pont. Conſtitutionum, Authore Stephano Quaranta V.I.D. Canonico, non ſi troua coſa contra le leggi, & ſia degno di Stampa; Concedono licentia che poſſi eſſer Stampato in queſta Città.

Data die 14. Aprilis 1606.

D. Lorenzo Loredan.
D. Franceſco Moreſini.
D. Franceſco Treuiſan.
} Capi dell'Illuſtriſs. Conſeglio di X.

Illuſtriſs. Conſeglio X. Secr.

Leonardus Otthobonus.

1606. à 15. Aprilis. Regiſtrato in libro à carte 150.

Antonius Lauredanus officij.

Contra Blaſphe.

ABBAS.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciẽdum eſt quod Abbas prouidere debet in monaſterio, vbi cõmodè fieri poteſt. vt adſit lector Sacræ ſcript. ex Decreto Conc. Trid.ſeſſ.5.c.1. Cõgruit titu. de magiſtr.

Abbates vſum mitræ,& baculi habentes ex priuilegio Apoſtolico aſſiſtere poſſunt degradationi loco epiſcoporum. Conc. Trid.ſeſſ.13.cap.4.de refor.adde c.degradatio.de peni.in 6.

Abbates priuari non poſſunt in criminibus etiam notorijs, niſi copia,& facultas defenſionum permittatur Leonis X. Conſtitutione cauetur in Conc.Lateran.fol.191.in Bullario.

Abbas nullus diœceſis eſt ordinarins, & poteſt facere omnia quę poteſt epiſcopus in diœceſi ſua circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, vt ſunt etiam commendatarij.Nauar.conſ.5.de ſponſal.in antiq.

De collatione ordinum ab Abbatibus, dicam infra in verbo, Ordo.

ABBATISSA.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo, ſciẽdum eſt quod Abbatiſſæ,& aliæ monaſteriorũ monialium ad vitam præfectæ, cum vacauerint,ſeu ceſſerint non vltra trienniũ per vniuerſam Italiã in futurum eligantur iuxta Decreta Sacro Conc.Trid.& regularia ſuorũ ordinũ inſtituta, quo tpe finito præeſſe deſinant, & abſtineãt per trienniũ a die finitæ adminiſtrationis,quo elapſo ſeruata forma eiuſdem Concilij iterũ, & pluries eligi poſſint ex cõſtitutione Greg.XIII.Romæ publicata die 4.Ian.1583.incip.expoſcit debitũ,& int.hac noſtra ppetuo valitura cõſtitutione ſtatuimus & ordinamus,ꝙ de cetero perpetuis futuris tẽporibus in oĩbus & ſingulis monaſterijs monialiũ S.Benedicti Ciſter.Cartuſien.& aliorum quotũcunq; ordinũ in vniuerſa Italia & pręſertim in vtriuſq; Siciliæ Regnis Cõſiſtẽtib. quę nũc per Abbatiſſas,vel alias præfatas perpetuas reguntur, & gubernantur, cũ primũ Abbatiſſæ,aut aliæ præfectæ huiuſmodi regimini,& adminiſtrationi ipſorũ monaſteriorũ ceſſerint, ẽt apud ſedẽ Apoſtolicã,vel deceſſerint, earũ Abbatiſſatus,ſeu præfecturas vacare contigerit,Abbatiſſæ,aut aliæ præfectę non amplius perpetuæ ſeu ad vitã (quarum nomen ac titulũ ex nunc prout ex tunc Apoſtolica authoritate ex certa noſtra ſcientia, de que Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentiũ perpetuo extinguimus,& abolemus) ſed triennalis tantũ cõuentus vniuſcuiuſq; monaſterij, & alias iuxta decreta S.Conc.Trid.& regularia ſuorũ ordinum inſtituta eligantur, & præficiãtur, quæ poſt modũ elapſo triẽnio ſuis officijs perfunctę preeſſe deſinant, omnique prorſus careãt authoritate, ac a regimine,& adminiſtratione monaſterij per triẽniũ a die finitæ adminiſtrationis inchoandũ abſtineant,quo elapſo ſeruata eadẽ forma Conc.Trid. iterum & pluries eligi poſſint. Diſtinctius inhibẽtes omnib.& ſingulis dictorũ monaſteriorũ cõuẽtib. ſuperiorib. & perſonis aliquã Abbatiſſam aut aliã præfectã perpetuam, ſeu ad vitã, ſed triennalẽ tantũ eligere & præficere vllo modo audeant,vel præſumant, quod ſi ſecus a quoquam quauis authoritate fuerit attentatum, electionem, & præfectionem huiuſmodi, ac omnia,& ſingula, quæ inde ſequentur irrita, nulla & inania,nulliuſq; roboris & momenti fo-

Digitized by Google

re:ſicque per quoſcunque iudicandum eſſe. electio autem quomodo facienda ſit, habetur, in c. indemnitatibus, de elect. in 6. & in d. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 6. & 7. Hæc autem conſtitutio declaratur per Naua. conſ. 82. de regul. li. 3. in antiquis, non includere eas, quę verè non ſunt profeſſę regulam a ſancta ſede Apoſtolica approbatam.

Abbatiſſa tenetur ante menſem certiorem facere epiſcopum de tempore profeſſionis nouitiæ, alioquin, quandiu epiſcopo videbitur, ab officio ſit ſuſpenſa, ex Decreto D cti Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 17. de poteſtate præfectæ monialium. Sot. in 4. ſent. diſt. 20. q. 1. art. 4.

Abbatiſſa temporalis non eſt iure benedicenda, niſi ſacroſancta Sede Apoſtolica aliud ſtatuat expreſsè, vel ſeruet contrarium. Nauar. conſ. 4. de regul. lib. 3. fol. 574. in antiquis.

ABORTVS.

1 *Conſtitutionis Sixti V Relatio*
2 *Euiſdem per Greg XIIII Moderatio & num 4.*
3 *Pœnæ contra perſonas eccleſiaſticas procurantes abortum, quænam ſint.*
4 *Cui reſeruaretur abſolutio in foro conſcientiæ.*
5 *Fœtus animatus quando dicatur. & præſumatur.*
6 *Caſus in quibus perſo a eccleſiaſtica tradi poteſt Curiæ ſæculari.*

Congruit titu. de homici.

ABORTVS. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quòd abortum procurantes, conſultantes, & conſentientes quocunque modo, incurrunt in pœnas contentas in Conſtitutione Sixti V. Romæ publicata die 16. Nouembris 1588. Neap. aliàs impreſſa, incipiente Effrenatam, & infra.

Omnes, & quoſcunque tā viros, quam mulieres cuiuſcunque ſtatus gradus, ordinis. & conditionis, etiam clericos ſeculares, vel cuiuſuis ordinis regulares, quauis dignitate, & præeminentia eccleſiaſtica, vel mundana fulgentes qui de cætero per ſe, aut interpoſitas perſonas, abortus ſeu fœtus immaturi, tam animati quam etiam inanimati formati, vel informis electionem procurauerint percuſſionibus, venenis, medicamentis, potionibus, oneribus, laboribuſq; mulieri prægnanti impoſitis, ac aliis etiam incognitis, vel maxime exquiſitis rationibus inde vt re ipſa abortus ſequutus fuerit ac etiam prægnantes ipſas mulieres, quæ ſcienter præmiſſa fecerint pœnas tam diuino, quam humano iure ac tam per canonicas ſanctiones, & Apoſtolicas Conſtitutiones. quam ciuilia iura aduerſus veros homicidas. qui homicidium voluntarium actu, & re ipſa patrauerint propoſitas, & inflictas (quorum omnium tenores his noſtris literis pro expreſſis & ad verbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus ipſaſque pœnas, leges & conſtitutiones ad caſus præfatos extendimus; Eos vero qui clerici fuerint omni priuilegio clericali officijs, dignitatibus & beneficijs eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura, noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni perpetuo reſeruamus. ipſo facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea ſuſcipienda decernimus adeo vt illi qui hoc delictum commiſerint, non ſecus atque, ij, qui ſua voluntate homicidium perpetrauerint, iuxta Concilij Tridentini decreta etiam ſi cri-

*ſi crimẽ id nec ordine iudiciario probatũ, nec alia rõne publicũ, ſed occultũ fuerit,
ad ſacros ordines promoueri, aut in ſuſceptis ordinib. miniſtrare nullo modo poſ-
ſint, nec illi aliqua eccleſiaſtica beneficia ẽt ſi curã non habeãt aĩarũ conferri li-
ceat: ſed omni ordine, ac beneficio & officio perpetuo careãt: necnon & illos qui
clerici nõ fuerint, & talia ꝑpetrauerint, nõ ſolũ pęnas incurrere ſupra narratas,
ſed ẽt inhabiles ad ordines, & alia ꝓdicta decernimus et declaramus Volẽtes, ꝙ
hi qui foro eccleſiaſtico ſubiecti, vt ꝓfertur deliquiſſe cõperti fuerint per iudicem
eccleſiaſticũ depoſiti, & degradati, curiæ, & poteſtati ſæculari tradantur, q̃ de
eis illud capiat ſuppliciũ, ꝙ contra laicos vere homicidas per diuinas leges ac ci-
uilia iura eſt diſpoſitũ. Præterea eiſdẽ pęnis teneri oĩno ſtatuimus eos qui ſterilita
tis potiones, ac venena mulierib. propinauerint & quominus fętũ cõcipiant im
pedimentũ præſtiterint ac ea facienda, & exequẽda curauerint, ſiue quocunque
modo in his cõſuluerint, ac mulieres ipſas quæ eadẽ pocula ſpõte, ac ſcienter ſum-
pſerint. Quò circa mãdamus vniuerſis, & ſingulis iudicib. ordinarijs; & delega-
tis, tã eccleſiaſticis, quã ſecularibus, quib. contra criminũ reos ẽt quò ad cauſas
hmõi de iure, vel rõne delicti aut perſonarũ legitime competet iuriſdictio ita ta-
men vt inter eos præuentioni locus ſit, vt in his delictis, quę vt plurimũ in occulto
perpetrantur, contra quoſcũque non ſolũ per accuſationẽ, & delationem, verum
ẽt per inquiſitionem, ac ſimplicem denunciationem procedant, ac ad illa proban-
da teſtes alias de iure inhabiles, eorundem tamen iudicum arbitrio, habita rõnẽ
perſonarum, cauſarum & qualitatum illarũ, ac circũſtantiarum quarũcunque
admittant, ac in eos qui culpabiles fuerint, prout per nos ſancitum eſt, demũ ani-
maduertant. Inſuper vt immaniſſimi huius delicti grauitati non ſolũ tẽporalibus,
verũ etiã ſpiritualibus pęnis proſpiciamus, ac prouideamus, oẽs, & ſingulos cu-
iuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes tam laicos, quã cleri-
cos ſeculares & cuiuſcunque ordinis regulares, nec non mulieres ſeculares, vel
quẽcunque ordinẽ profeſſas qui vel quæ vel vti principales, vel ut ſociæ, conſciæ
ad tale facinus cõmittendum opem conſiliũ fauorem, potionem, vel alia cuiuſcũ-
que generis medicamenta ſcienter dederint, ac ẽt ſcribendo litteras priuatas, vel
apochas, vel alias verbis, aut ſignis iuuerint, aut cõſuluerint (vltra ſupradictas
pęnas) ipſo facto, nunc prout ex tunc excõicamus & pro excõicatis declaramus.
Decernentes, ac declarantes, quod per quæcunque Iubilæa, & Indulgentias per
nos, & ſucceſſores noſtros etiam anno Iubilæi, aut alio quouis tempore, etiã Cru
ciatæ ſanctæ, Iubilæi, vel quouis alio titulo conceſſas, & concedendas, nec nõ per
quoſcunque literas Apoſtolicas quibuſuis Principibus, ſeu ad eorũ inſtantiã per
nos, & ſucceſſores noſtros pariter conceſſas, & concedendas, ac ẽt vigore priui-
legiorũ Mare magnũ, vel alias quomodolibet nuncupatorũ, quibuſuis congrega-
tionibus Regulariũ aut epiſcopis vigore Concilij Tridẽtini vel alias per nos, &
prædeceſſores noſtros quomodocunque conceſſorum vel in futurũ cõcedendorum,
nec perſonæ ſic vt præfertur, delinquentes & excõicatæ, præter quam in mortis
articulo abſolui valeant: nec cum ijs clericis, qui huiuſmodi delicta perpetraue-
rint, ẽt ſi eorum crimen occultum fuerit, ſuper irregularitate præmiſſorũ occa-*

ſione cõtracta, nec p locorũ ordinarios, nec p alios quauis authoritate ſungen
tes quã per nos, & Romanos Põtifices noſtros ſucceſſores & tũc nõ niſi vrgẽ
tiſſ.mis de cauſis diſpenſari poſſit. Ac tã abſoluendi, quã diſpenſandi facultatẽ
hõi, ẽt quò ad forũ conſcientiæ in caſib. ſuperius expreſſis nobis, & ſucceſ-
2 *ſorib. noſtris duntaxat reſeruamus.* Hæc iñ conſtitutio fuit moderata
per Greg. XIIII. prid. Kal. Iun. 1591. & Neap. alias impreſſa incip.
Sede Apoſtolica pia mater, & inf. *Habita ſuper hoc cũ venerab.lib. fra*
trib noſtris S R E Card ſuper negotijs, & cõſultationib. ipſorum deputatis
matura deliberatione de eorũ conſilio, conſtitutionẽ prædictã ſic duximus mo
derandã, vt a peccato & excõicatione contra perſonas ibi expreſſas lata tã
quo ad eos qui hactenus deliquerunt quã quo ad illos, qui poſt noſtrã conſtitu
tionẽ in eiſdẽ caſib deliquerint, quilibet presbyter tã ſecularis quã cuiuſuis
ordinis regularis ad Chriſti fideliũ confeſſiones audiẽdas & ad hos caſus ſpe-
cialiter per loci ordinariũ deputatus plenã et liberã in foro cõſcientiæ tantũ,
abſoluẽdi habeat facultatẽ eãdẽ prorſus quã idẽ Sixtus pdeceſſor ſibi, ac ſuis
ſucceſſorib. reſeruauit. Quò vero ad pœnas pcurãtiũ abortũ fetus ïanimis, aut
exhibentiũ mulieribus, vel ſumentiũ venena ſterilitatis aut quocũque modo
auxiliũ vel cõſiliũ eis dantiũ in pdicta cõſtitutione cõtentas cõſtitutionẽ pfatã
in ea parte, vbi de his agit, ad terminos iuris cõis, ac ſacrorum Canonũ, &
Conc Trid diſpoſitionẽ authoritate Apoſtolica tenore pſentiũ tã quoad præ-
terita quã quoad futura perpetuo reducimus perinde ac ſi eadẽ conſtitutio in
hmõi parte nunquã emanaſſet non obſtantibus eadẽ Prædeceſſoris noſtri con
ſtitutionem, quam quoad reliqua oĩa pter contenta in hac noſtra cõſtitutione
in ſuo robore oĩno permanere volumus, cæteriſq; contrarijs quibuſcũque, &c.
3 Nota per hanc moderationem remanere ſupradictas † pœnas impoſitas a
Sixto V. poſt aĩarum fetum, priuationis, inhabilitatis, degradationis, traditio-
nis Curiæ ſeculari, & præuentionis vt ſupra: ſed ſolũ fit moderatio in partẽ
4 quoad † abſolutionẽ a peccato, & excõicationẽ reſeruatã ordinatio in foro
conſcientiæ tantũ: qñ vero non eſt fetus, aĩatus in totũ tollitur Conſtitutio
Sixti V. & reducitur ad diſpoſitionẽ iuris cõis, vt in c. ſicut ex 2. c. ſi aliquis, de
homic. vbi gl. Abb. Felin. & Doct. text. in c. quod verò, cum ſeq. 32. q. 2. Couar.
in clem. ſi furioſus in 2. par. § 3. de homic. & non facit Irregularem: Dicitur
5 † autem fœtus animatus in maſculo poſt quadraginta dies, in femina poſt
octuaginta, & ſi dubitatur, an maſculus ſit vel fæmina, præſumendũ eſt eſſe
animatum poſt quadraginta dies, Nauar. in Man. confeſ. c. 15. nu. 14. quia in
b dubio b tutior pars eſt eligenda; & eſt communis opinio, quam ſequitur Sa-
cra Pænitentiaria vt teſtatur Nauar. in conſ. 22. de homic. in antiq. & in conſ.
26. in nou. non tamen eſt Irregularis conſulens abortum ei, quæ dubitat eſſe
prægnantem, ſi non apparet de abortu, vt per eundem in conſ. ſeq. d. tit.
Pœnam à iure diuino impoſitam habes Exodi cap. 21. & c. Moyſes 32. q. 2. Pœ-
nam verò à iure ciuili impoſitam habes in l. ſi aliquid, §. abortionis, & in l. Ci
cero. ff. de pœnit. in l. ſi mulierem, & l. 3. §. ex Senatuſconſulto, ff. ad l. Cornel.
de ſicar. Afflict. in conſt. reg. terminum vitæ, nu. 29. & in conſt. mala. §. ama-
toria pocula num. 5. Grillan. de ſortileg. q. 13. Boſſ. in titu. de homic. Foller. in
pract. crim. par. 4. in princ. in verbo pœnis debitis feriantur ſub num. 63. Iul.
Clar.

Clar.in §.final.practic.criminal. quæſt.ſexageſimaoctaua.
6 Nota ex prædictis † caſum,in quo eccleſiaſtica perſona poteſt tradi c Cu-
c riæ ſęculari ob abortum animarum, Id etiam conſiderauit Chape uilla in
trac.de caſ.reſeru.p. 2.c.9.q.1. fol. 259. Aliū caſum habes in perſona eccleſia-
ſtica exercente Sodomiam per Bullam Pij V.incip.Horrendum. relatam per
Nauar.in c.27.nu.249.in Man.confeſ.& per Mod.in addi.ad Diaz. c.86.fol.
341.& inf.in verbo Sodomia. (Alius etiam caſus traditionis Curiæ ſęculari
eſt contra eos,qui cū ad ſacrum presbyteratus ordinē minimè promoti ſunt,
ſacerdotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumentes, miſſarum celebratio-
nē vſurpare,& ſacramentū pęnitentiæ Chriſti fidelib.miniſtrare præſumūt,
vt patet ex nouiſſima Conſtitutione S. D. Clem. VIII. relata infra in verbo
d Ordo,quā ad tit.de cler.nō ordi. miniſtra. d Reliquos vero caſus refert Iul.
Clar.in pract.cri.q.36.& tūc an teneatur iudex ſæcularis exequi ſententiā iudi
cis eccleſiaſtici,habetur p eundē Iul.Clar.q.96.nu.7.poſt Iſer.& Affl.in Cōſt.
regni,Luc.de Pen.latè in l.1.C.de priuil.ſcolar.li.2. & in l.nemo C.de digni.
eo.lib.Diaz.in pract.cri.Canon.c.144.in verbo curiæ ſæculari,& ibi addētes.
a *ADDITIO. Ex quo infertur quod poſtquam fętus eſt viuificatus per ani-
mæ infuſionem quæ cenſetur infuſa ſiue in mare ſiue in fęmina ſi lineamenta
omnium membrorum habebit, vt per Burgaſ in tract de irregu.par.6. tit.de
veneficijs ſub num. 14. licet adhuc vere non ſit in rerum natura, & multa
poſſent impedire, ne naſcatur l 1.§ ſed & ſi quis ventrem ff. de ventr in poß.
mitt. tamen illum occidens, vere homicidium, committere dicitur, quod vero
& c Moyſes 32 q.2 c.conſuluiſti, in fine,& ibi gl.2.q 5.*

*Prædictæ autem pœnæ an vendicent ſibi locum etiā in eo, qui procurauerit abor-
tum fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem quam medici dicūt
non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtens in vtero occidatur, vide Syl. in
v.Medicus §.4 Burgaſ.notab.in d tract p.6.tit.de Phyſicis.& Chirurgis fol.
269.Amplia, vt quo ad euitandam irregularitatis pęnam nihil ſuffragetur,
alleganti, ſe non habuiße intentionem, & propoſitum occidendi fœtum quo-
ties operatur actum illicitum & de ſui natura aliquo modo ordinatū ad abor
tum cauſandū c ſicut el 2.de homicid.Nau.conſ 24 de homic.in antiq.Couar.
in relect cle.ſi furioſus,de hom.§.4.p. 2. licet nō incurrat irregularitatem in-
diſpenſabilem ex dictis per eundem Nauar.in man.confeſs c.27 ſub nu.240.*

*Limita,& primo in eo, qui non fuit in dolo,& ſic in ignorante mulierem eſſe præ
gnantem, vt clare habetur per Auguſt Ariminē.in apoſtil. ad Ang in tract.
malef in ver & ex interuallo per Campanum in c regni ad peruerſorum ſub
num.50 & colligitur ex dictis per Afflict in rub. conſt Terminum vitæ,nu.
2.Couar. in præalleg. §.4 ſub.num. 10.dicens contrarium ſibi non videri iuri
conſonum,& eo maxime ſi ignorantia eſſet inconuincibilis & hoc quoad pœ-
nas, non autem quoad irregularitatem, quam euitare non poteſt.*

*Secundo limita in eo qui a contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingra
uidandam & illa eo ſumpto, mortua fuerit, nam tunc debet tantū puniri pœ-
na relegationis l.3.§ ſed ex ſenatuſconſulto ff.ad l.Corn de ſicar. Afflic in cōſt.*

Digitized by Google

Malanoxia §.amatoria pocula nu.6 & ratio eſſe poteſt, vt excuſetur a dictis pænis quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculum ad concipiẽdũ tendit in bonum ſ. ad ſuſcipiẽdam prolem quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto tranſit impunitũ propter malum exemplum conſiſtens in eo, videlicet, in quærendo violentare naturã volendo imponere fæcũditatẽ in vtero, in quo Deus, & natura impoſuerũt ſterilitatẽ, quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul Grill in trac de ſortileg. q. 12. nu. 19. nõ tamẽ euadet Irreg.

Adde gl. celebrem in c. vnico, de ſcruti in ord. fac. in fi. & Fel. in c. auditis, de præſcript ſub nu. 32. limita tamen in foro cõtentioſo, quoad pęnã quia in dubio iudicis partes debẽt eſſe in abſoluendo iux. tex in c. cũ ſint iura parti obſcura, de reg iur in 6. cũ interpretatio debeat fieri in mitiorẽ partẽ l. ſi de interpretatione ff de pęnis, & hanc eſſe cõmunẽ doctorũ reſolutionẽ in c. ad audientiam, vbi præcipue Abb nu. 3. de homic trac. Nau. in ſup. alleg cõſ nu 22. in antiq. licet Couar. in cle. ſi furioſus, nu. 3. de homic. p. 1. in princ. videatur tenere cõtrariũ.

b *Iſta traditio operatur, vt eccleſia non teneatur eum amplius defendere gl. in c. ſi quis ſacerdotũ 11. q. 1. & qualiter fieri debeat, habetur in c. nouimus, de verb ſig & in caſib in quib clericus traditur curiæ ſeculari puniendus, cõmunis opinio eſt, quod non tenetur iudex ſæcularis ſtare proceſſui facto corã iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum, & ratio eſt, quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tanquam laicus, de quo tanquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt Iul. Clar in §. ſi pract. cri q. 96. nu. 7. quod intelligatur, non procedere in crimine mere eccleſiaſtico, de quo iudex ſæcularis nõ potuiſſet cognoſcere, ẽt ſi reus fuiſſet laicus in crimine hæreſis. c. vt inquiſ. § ꝓhibemus, de hęret in 6. quo caſu vt refert Boſſ in ti. de hęret. n. 35. ſeruatur, vt ſola ſentẽtia trãſmittatur, imò ſoli effectus ſẽtẽtiæ.*

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe presbyterum, eſt irregularis. Nauar. in man. confeſſ c. 27 ſub nu. 242 fol. 526.

AGNVS DEI.

AGNVS DEI benedicti ne minio inficiantur, nec venales proponantur, Gregorij XIII. Conſtitutione cauetur Romæ publicata die 11. Iunij 1572. incipiente, Omni certe ſtudio & infra f. 1199. in bullario.

Statuimus & ordinamus ac ſub ẽxcommunicationis pęna ipſo facto incurrenda prohibemus & interdicimus ne quiſquam ſiue vir, ſiue mulier ſæcularis, aut Eccleſiaſticus ẽt Regularis ordinis ille ſit, & quocunque gradu, conditione ſtatu, nomine, dignitate, & honore præcellat poſthac in perpetuũ Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurũ, aut calorem illis imponere, aut quicquã aliud ſuper inducere neq; depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere ſeu tenere quouis ꝑtextu qualibetve de cauſa audeat. Verũ eos albos & mundos Agnũ illũ purũ & innocentẽ repreſentantes, qui occiſus ꝑcioſiſſimo ſanguine ſuo nos redemit, dicẽter, ac reuerenter a cũctis haberi, deferri, & cuſtodiri ꝑcipimus.

Deli-

De ſignificatu, & eorum benedictione habetur in libro Cæremoniali vbi in fine ſunt infraſcripti verſus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. miſiſſe ad Imperatorem Gregorium tres: Agnus Dei cum verſibus infraſcriptis.

Balſamus, & munda cera cum criſmatis vnda
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum,
Fonte velut natum, per myſtica ſanctificatum,
Fulgura deſurſum depellit & omne malignum
Peccatum frangit, vt Chriſti ſanguis, & angit
Prægnans ſeruatur, ſimul & partus liberatur;
Munera de fert dignis, virtutem deſtruit ignis.
Portatus munde de fluctibus eripit vndæ,
Morte repentina ſeruat: Satanæque ruina,
Si quis honoret eum, retinet ſuper hoſte trophæum,
Pariſque minor tantum tota valet integra quantum
Agnus Dei miſerere mei
Qui crimina tollis miſerere nobis.

ALIENATIO RERUM ECCLESIAE.

1 *Quænam iura obſeruanda ſint in alienatione rerum Eccleſiæ.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei eccleſiæ: Ampliatur a num. 15. & limitatur a num. 28.*
3 *Cauſæ alienationis, & caſus a iure permiſſi ſunt idem, & requiruntſolemnitates. & quænam illæ ſint.*
4 *Conſenſus patroni an requiratur.*
5 *Diſpoſitio hu us Paulinæ quæ ſit, eius intelligentia, & praxis.*
6 *Prælati iurant non alienare, & quid operatur.*
7 *Aſſenſus Apoſtolicus, quid importet.*
8 *Aſſenſus debet præcedere contractum, & quando ſubſequi num. 11.*
9 *Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum quid operetur.*
10 *Cautela pro contrahentibus ne incurrant in pęnas huius Paulinæ.*
11 *Aſſenſus quando ſubſequitur.*
12 *Euidens vtilitas quando attenditur, quæ dicatur, & quid ſi poſt aſſenſum reperiatur læſio.*
13 *Pœna cõmiſſariorũ male iudicantiũ procurantiũ, ac talia decreta extorquentium.*
14 *Gerardina conſtitutio quæ ſit.*

ALIENATIO rerum Eccleſiæ. Præter ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, Paulum IV. aliqua conſtituiſſe circa alienationẽ rerum Eccleſiaſticarum, quæ Pius IV. reduxit ad viam iuris communis, vt in eius Conſtitutione publicata, Romæ die 24. Septembris 1560. Incip. Prouida fol. 681. in Bullario, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, præſertim Pauli II. fol. 91. quæ eſt inter Extrauag. com. ſub tit. de reb. Eccleſ. non alienan. tenoris ſequentis.

Ambitioſæ cupiditati illorum præcipue, qui diuinis & humanis affectati damnatione poſtpoſita, immobilia, & pretioſa mobilia Deo dicata ex quibus eccleſiæ, Monaſteria, & pia loca reguntur, illuſtranturque, & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt, occurrere cupientes.

Omnium rerum, & bonorum eccleſiaſticorum alienationem omneque pactum, per quod ipſorum dominium transfertur conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, nec non infeudationem, vel contractum emphiteuticum præter quam in caſibus a iure permiſſis, ac de rebus, & bonis in emphiteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc in eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus & bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt pro iſtantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura conſtitutione præſenti fieri prohibemus

Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus, prohibitionibus, & decretis alijs ſuper hoc editis quæ tenore præſentium innouamus, in ſuo nihilominus robore permanſuris. Si quis autem contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis & rebus eiſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio hypotheca conceſſio, locatio, conductio & infeudatio huiuſmodi nullius omnino ſint roboris, vel momenti & tam qui alienat, quam is qui alienatas res, & bona prædicta receperit ſententiam excommunicationis incurrat.

Alienanti verò bona eccleſiarum, monaſteriorum locorumq; piorum, quorumlibet inconſulto Romano Pontifice aut contra præſentis conſtitutionis tenorem, ſi Pontificali, vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus eccleſiæ ſit penitus interdictus, & ſi per ſex menſes immediate ſequentes ſub interdicto huiuſmodi animo (quod abſit) perſeuerauerit indurato, lapſis menſibus, eiſdē a regimine, & adminiſtratione ſuæ eccleſiæ, vel monaſterij cui præſidet, in ſpiritualibus & temporalibus ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores verò prælati, commendatarij, & aliarum eccleſiarum Rectores beneficia, vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes prioratibus, præpoſituris præpoſitatibus dignitatibus perſonatibus, adminiſtrationibus officijs canonicatibus, prębēdis, alijſque eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura ſæcularibus, & regularibus beneficijs, quorum res, & bona alienarunt dumtaxat ipſo facto priuati exiſtāt, illaque abſque declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſſintque per locorum ordinarios, vel alios, ad quos eorum collatio pertinet perſonis idoneis (illis exceptis, quæ propterea priuatæ fuerint) libere de iure conferri, niſi alias diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter, aut generaliter reſeruata, nihilominus alienatæ res & bona huiuſmodi ad eccleſias, monaſteria, & loca pia, q æ ante alienationem huiuſmodi pertinebant, libere reuertatur. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Dominicæ Incarnationis 1468 Kal. Martij Pontificatus noſtri anno quarto.

Ad

Ad euidentiam premitto, quod de Alienatione rerum eccleſiaſticarũ, piorumve locorum habetur in iure ciuili in l. iubemus la 2. & in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth. ſeq. C. de ſacroſ. eccleſ. & in lib. Authen. in tit. de aliena. & emphit. & in alio tit. clariori, de non alien. nec permut. rebus, eccleſ. In iure vero Canonico habetur in lib. Decreti 12. q. 2. per totam, præſertim in c. ſine exceptione. ac in lib. Decretalium, in tit. de reb. eccle. alien. vel non, pręcipuè in cap. nulli; Habetur in lib. Sexti, in Clem. ac in hac extrauag. communi eod. tit. & in Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Reform. c. 11. incip. Magnam.

1 Standum eſt hodie. † Diſpoſitioni iuris Canonici, glo. in capi. 1. in verbo tractatus, de reb. eccleſ. non alien. in 6. Abb. in c. in pſentia, ſub nu. 28. de probat. & in c. inter alia, nu. 16. de immun. eccle. & in d. c. nulli. num. 6. de reb. eccle. alien. vel nõ, & in conſ. 41. ſub nu. 3. par. 1. Quò dilucidius intelligi poſſit hæc materia, quæ longa & obſcura eſt, viſis omnibus penè ſcriptoribus, conſideratiſque eorum dictis, ac perpenſis, facio Regulam, quod.

2 Ad validitatem alienationis Rei eccleſiaſticæ † Duo copulatiuè requiruntur, cauſa iuſta in caſu licito, & forma. i. ſolemnitas legitima. c. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. d. clem. 1. eod. tit. d. cap. ſine exceptione, glo. in ſumma. 12. q. 2. Abb. in c. 2. nu. 8. de his quæ vi, met. cau. in c. 1. nu. 17. de reſti. in integ. & in c. nulli, nu. 7. de reb. eccle. alien. & in c. ad noſtram, eod. tit. in c. tua, nu 8. de his, quæ fiunt à prę'at. ſine cõſenſu cap. Soc. in ſuis fallent. reg. 110. in verbo, eccleſ. Dec. in Auth. qui rem nu. 21. C. de ſacroſ. eccl. & in conſ. 142. num. 4. Couar. libr. 2. var. reſol. c. 17. nu. 2. qui dicunt communem eſſe opinionẽ, Redoã. in tract. de reb. eccleſ. alien. q. 51. cap. 7. nu. 21. & q. 36. nu. 17. & q. 46. Maſcar. de probat. concluſ. 75. Molina de contract. diſput. 478. Et hac forma omiſſa regulariter non valet alienatio. Afflict. in deciſ. 107. & deciſ. 85. Vincen. de Franch. deci. 35. late per Franc. Sarment. Rotæ Romanæ Auditorem in tract. de redit. eccleſ. par. 1. c. 2. vbi doctiſſime præter alios.

3 Cauſæ iuſtæ ſunt quatuor † neceſſitatis, vtilitatis, incõmoditatis, & pietatis. gl. in ſumma 12. q. 2. Abb. in d. c. nulli, de reb. eccl. alien. Silu. ver. Alienatio nu. 2. explicat Rebuff. in commen. de alien. rer. eccl. nu. 9. latiſſime Redoã. in d. tract. quęſt. 19. 20. 21. & 22. & q. 51. cap. 22. aliqua per Couar. d. lib. 2. var. reſol. c. 16. nu. 8. & 9. & c. 17. Molin. in d. tract. diſp. 465. Nauar. in comment. de alien. rer. eccl. Neceſſitas & vtilitas æquiparantur in iure, c. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. & clem. 1. eo. tit. Abb. in c. vt ſuper de reb. eccleſ. alien. & in c. fin. de eccleſ. ædif. Et iuſtæ cauſæ dicuntur caſus à iure permiſſi, vbi reducuntur omnes, qui in iure reperiuntur expreſſi d. gloſ. in Sum. 13. q. 2. & in c. 2. in verbo caſibus, de reb. eccle. non alien. in 6. & regulariter requirunt ſolemnitates in alienatione, exceptis aliquibus, quos ponam infra in limitationibus.

Adde quo inter alienationem eſt cauſa neceſſitatis, & illã quæ fit ex cauſa vtilitatis communiter diſtinguunt DD. & ſic vt primo caſu ſeruatis ſeruandis ſufficiat illam vtiliter eſſe cæptam, ita quod Eccleſia non ſit in damno, illique ſtetur qualemcunq; exitum habeat: in ſecundo vero non ſufficit illam vtiliter eſſe cęptam niſi effectus ſequatur, & contrariũ non euenerit, ſcilicet ꝙ Eccleſia effecta ſit locupletior, quam differentiam præter alios tangit Feder. de Sen. in conſ. 249. ſub nu. 2. Rebuf. in commen. alienat. nu. 73. approbat Rota Rom. in deciſ. 65. diuerſ. nu. 4. & 23. vol. 2. ſequitur Ioan. Anton. Lanar. in conſ. 50. nu. 6. & 7. & Fabius de Anna. in conſ. 38. nu. 36. vol. 1.

Alienatio rerum eccleſia. Diff. inter alienat. ex cauſa neceſſitatis, & ex cauſa vtilitatis.

Solem-

Solemnitas legitima cõtinet quatuor de iure antiquo, vt authoritas prelati, tractatus, conſenſus capituli, & ſubſcriptio ſingulorũ ſaltem per notariũ, de quib. per Abb. in c. 1. & c. tua de his, quæ fiunt à prælat. Silu. & Sũmiſtæ in verbo Alienatio, Rebuf. in d. commen. à nu. 9. vſq; 14. & à nu. 74. vſq; 99. &
4 nu. 118. latiſſime per Redoa. à q. 24. vſq; ad q. 49. † Cõſenſus patroni ſi eccleſia ſit patron ita, nõ eſt de neceſſitate. Abb. in c. vnico. vt benef. eccl. ſine dim. cõfer. Dec. conſ. 174. Redoa. in d. trac. q. 31. licet contrarium teneat Rebuf. n. 90.

Hodie verò regulariter prohibetur omnis modus alienandi etiam in caſu licito, & ſeruatis ſolemnitatibus prædictis inconſulto Romano Pontifice
5 per hãc extrauag. † quæ diuiditur in duas partes, in prima ponit cauſam motiuam; in ſecunda ibi omnium rerum prohibitionem facit, & tres tãtum caſus concedit alienandi inconſulto Romano Pontif. Primus eſt locationis, & conductionis, infra trienniũ: Secundus eſt emphiteuſis habentis tres conditiones, ſcilicet, in caſib. à iure permiſſis, & de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate. Tertius eſt alienationis fructuum, qui ſeruando ſeruari non poſſunt, ſecũdum tutiorem ſenſum Caiet. in verbo excommunicatio capit. 75. Pro cuius prohibitionis obſeruantia ibi, Prædeceſſorum innouat, & confirmat antiquos Canones. præſertim ca. ſine exceptione 12. quæſt. 2. cap. 1. & capi. nulli, de reb. eccleſ. alien. capi. 1. & 2. eodem titu. in clem. 1. eodem titu. quibus duo hæc extrauag. addit; primum vt non poſſit fieri locatio vltra triennium, declarando verba ad modicum tempus in d. cle.. 1. in fine. nam antea poterat ad decẽnium, vt ibi per gl. & doct. Secundum vt quælibet alienationis ſpecies nõ fiat inconſulto Rom. Pontif. & ſic additur alia ſolemnitas, quæ non requiritur in prædictis tribus caſibus his exceptis. Item pro maiori obſeruatione huius prohibitionis annullat contractus, & imponit pęnas, ibi ſi quis autem, h. d. in ſumma. Quælibet ſpecies alienationis eccleſiaſticæ etiam locationis vltra triennium regulariter nõ poteſt fieri inconſulto Rom. Pont. excipit, innouat, ac confirmat iura antiqua, annullat contractus, & imponit pęnas. Vltra Caietan. faciunt relata per Redoa. quæſt. 35. qui in quæſt. 36. & 42. aliter intelligit hanc Paulinam, vt quando ſunt ſeruatæ cauſę, & ſolemnitates, nõ requiratur aſſenſus Apoſtolicus de neceſſitate, nam per eam permittitur alienatio in caſibus à iure permiſſis, videlicet, iuſta de cauſa, & ſeruata forma iuris Canonici, notat etiam Nau. in d. comment. de alien. rer. eccleſ. ſub. num. 2. ac in manua. confeſſ. cap. 37. num. 156. & videtur tenere Rebuff. in d. comment. Sed prima intelligentia eſt de obſeruantia, & ſtilo & praxi Rom. Curiæ, congruit literæ, & ſenſui, ac tutior,
a at miror de Redoa. & Nauar. qui de iſto Caietan. ſenſu mentionem non faciunt. Animaduertendum tamen eſt, quod etiam ſi hæc Conſtitutio nõ fuiſ-
6 ſet edita, † Prælati & Abbates non poſſent regulariter alienare in caſu etiam licito, & ſeruatis ſolemnitatibus inconſulto Rom. Pont. ob iuramentũ, quod ita præſtant. Abb. in cap. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. in cap. fin. de eccleſ. ædific. & in cap. ad noſtram, eod. tit. de reb. eccleſ. & in capit. 2. de feud. num. 13. Redoa. quæſt. 55. Nau. in d. comment. à num. 11. vſque 15. quantò magis hodie per hanc extrauag. cuius pœnis ſe ſubijciunt in iuramento, vt habetur in Pontificali fol. 81. & 120. His verbis, Poſſeſſiones verò ad menſam meã pertinentes non vendã, neque donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cũ conſenſu capituli eccleſiæ meæ in-

conſulto

conſulto Rom.Pont.& ſi ad aliquam alienationem deuenero,pęnas in quadam ſuper hoc edita conſtitutione contentas,eo ipſo incurrere volo. Idem iurant Abbates vt in d. Pontificali fol. 134. mutato noīe ad menſam(dicendo ad monaſterium, & Capitulum) ero conuentus monaſterij mei. In cæteris verò perſonis,quæ non ita iurant, valebit alienatio in caſu licito, ſeruatis ſolemnitatibus ante hanc extrauag. Abb.in d.c.vt ſuper.
7 † Quia aſſenſus Apoſtolicus ſupplet tractatum & conſenſum prælati ſuperioris, Abb.in conſ.51. par.1.Dec.conſ.142.Rebuff.in d.comm.ſub nume.15. Capyc.deciſ.16. Pariſ. conſ.24.lib.2.Redoa.q.43.& 36. Non tamen ſupplet conſenſum capituli ſeu maioris partis, & in quibus cōſiſtat, & dicatur maior pars,Abb.in c.1.de his quæ fiunt a maio.par.capit.Rebuff.num.76.Redoa.q.38.& debet conuocari per eum ad quem ſpectat.Ab.in c.1.de maio.& obedient. Authoritas epiſcopi,ſeu prælati non eſt de neceſſitate, ſi eccleſia non habet collegium ſeu capitulum, ſed ſufficit conſenſus rectoris ſeu beneficiati, cauſa iuxta, & aſſenſus Apoſtolicus. Abb.in c.potuit,num.14.de loca.Franc.in c.1.de reb.eccle.alien. in 6.Rebuf.nu.88.& 90.& Dec.& Pariſ.in præall.conſ. Rolan.conſ.15.vol.1. Molina de contract.diſp.468. nu.13.

Inde elicitur concluſio illa Doctorum quod licentia obtenta a Summo Pōtifice alienandi res eccleſiæ operatur,vt nō requirantur alię ſolemnitates.Cuius ſententiæ ratio eſt,quia Papa dicitur eſſe dominus,& diſpenſator bonorū eccleſiæ,& ob id ad libitum poteſt de eis diſponere, Menoch.in addit.nouiſſime impreſſis ad lib.2.de arbi.iud.caſu 172.num.37. in fine. Quam concluſionem intellige primo, quando Papæ authoritas legitime, & valide interponitur,at ſecus ſi fuerit ſurreptitia,& conſequenter nulla vt declarat Decius cōſ. 142.ſub nu.5.& Ruin. conſ. 157.nu.4. & 11. eſſet enim talis,quando aliquid narratum non fuiſſet,quod ſi Papa ſciuiſſet, veriſimiliter licentiam, non cōceſſiſſet, vel ad concedendum difficilior redditus fuiſſet, Menoch. in præfa. tract.cent.3.caſu 201.num.24.Rota diuerſ.in proprijs terminis.deciſ.65. nu. 2.& 3.volu. 2. egregie & ad rem explicat ampliando, vt ibi per eum de Ann. in præcit. conſ.38. nu.43.& infra. Secundo intellige quando d. authoritas ſimpliciter, & abſolute obtinetur, & cōſtet confirmationem factam fuiſſe de certa eius ſcientia,ſcilicet, quod Papa habuerit notitiam tenoris rei confirmatæ.ita Ioan.Bapt.Ferret.in conſ.249.num.11.volum. 2.ſecus vero in eius mādato dato ad confirmandum,cū clauſula quatenus per diligentem informationem, &c. conditionaliter reſcribendo ſi ita eſt,referendo ſe ad ſupplicata. Anton.Maria de Canibus in quodam conſilio edito poſt deciſ.46. Borg. Caualc.par.1.nu.399. Tertio intellige, quod & ſi Papæ authoritas interueniens ſolemnitates ſuppleat,non tamen ſupplet defectum cauſę Redoan.in ſuo tracta.de rebus eccl.non alien. quæſt.22.num.75. Rota diuerſ.deciſ.178.num.2. vol.2. Quarto intellige vt procedat concluſio, ſcilicet, vt valeat alienatio ſine ſolemnitatibus facta etiam per Papæ Commiſſarium, ſeruata tamen forma ſuæ commiſſionis, cuius eſt executor, vt innuunt Doctores allegati in d. num.7.quibus adde Ferret.in conſ.248. num.2.volum. 2.Menoch.vbi ſupra numero 39.& Amæd.a Ponte in commentar.ad titu.qui feu.dare poſ.ſub numer. 149.

Quid ope retur in alienatio ne Papæ authoritas cū declaratione.

Iſta Breuia Apoſtolica, quæ paſſim expediuntur in forma, ſi euidēter, vt plurimū loquuntur de aſſenſu præſtādo per commiſſarios alienationi faciendæ, &

8 dæ,& tunc † aſſenſus debet præcedere contractum. Abb.in c. vt ſuper, nu.17.
de rebus eccle.alien.in cap.fina.num.7.de eccle.ædific.ac in cap. eum vos, ſub
nume.5. de his quæ fiunt ſine conſen. cap. quia quando aliquid eſt de forma
in actu,ſemper illa forma debet præcedere. Abb.in c.nulli, nu.7. de reb. eccle.
alien. Rebuff.in d.comm. alien.num.15. & ſub nu.52. Afflι.deciſ.355.Caner.
in c.Imperialem.de prohib.feud.alien.per Frider.fol.54.Fel.in cap. ſicut tuis,
nu.8.de ſimo.Iaſ.in l.licet,verſ.Quinto limito, C. de procura. Hodie in curia
Archiepiſcopali Neap. practicatur fieri de nouo contractum alienationis
cum inſerto tenore Decreti commiſſariorum.

Caueant contrahentes præſumere tradere poſſeſſionem (etiā ſi dixerint ſal
uo aſſenſu)ante impetrationem, nam incurrerent in pœnas huius extrauag.
cum ſit proteſtatio contraria facto. Nau.in conſ.1.de reb.eccl.alie.in nouis,fa
ciunt dicta per Dec.conſ.160.Iul.Clar.in §.feudum q.31.& in §.emphyteuſis
q.13.Gramm.deciſ.49.Vincent.de Franch.deciſ.267.poſt Abb. in capit. 2. de
feud.Iaſ.in l.fin.num.142.C.de iur.emphyt. Fel.in c. quæ in eccleſiarum, ſub
num.84.de conſtit. Curt.de feud. par.4.q.20. nume. 112. Capyc. in inueſt.in
verbo,feudorum alienationes,amplia.17. & limita.12.Frec.de ſubfeud.lib.2.
b auth.1.ſub num.24. b Sed bona fides excuſaret,quia dicitur in hac extrauag.
Præſumentes,Nauar.in d.commenta.alie. rer.eccl.num. 16.lex poſita contra
præſumentes aliquid facere, non comprehendit eum qui abſque dolo vel cō-
temptu,bona fide vel ſimplicitate facit. Card.Zaba.in clem.1.num.22. de pri
uileg.Nauar.in c.accepta.oppo.8.de reſtitu.ſpoliato.& in Manuali confeſſ.c.
27.num.74.ſunt etiam aliæ cauſæ, quæ excuſant a pęnis huius Paulinæ, quas
dicam infra limit.21.

10 Cautius agendo conſului,vt Beneficiatus, qui terram ſui beneficij volebat
concedere in emphyteuſim,illam locaret per triēnium,& eo elapſo in emphy
teuſim concederet cum pactis emphyteuticis in forma,ſaluo tamen & reſerua
to aſſenſu Apoſtolico infra dictum triēnium impetrā do,ita quod eo e apſo,
non ſit trāslata poſſeſſio, nec vtile Dominium,niſi impetrato & exequuto aſ-
ſenſu Apoſtolico,& non aliter,nec alio modo,alias eo non obtento,habeatur
pro non facta dicta conceſſio,niſi locatio pro dicto triennio tantum. Sint
cauti Contrahentes vt in breui Apoſtolico fiat mentio de alienatione iam fa
cta per traditionē poſſeſſionis,ſi fuerit tradita,quia tunc aſſenſus præſtandus
11 tra heretur ad præterita. Ita procedit quod dicunt Doctores † ſufficere aſ-
ſenſum ſubſequi alienationem Rebuff.in dict.commenta.alien.verſiculo,no
nus caſus,Redoan.quæſt.42. ſub numero decimoſexto. Vinc.de Franch. de-
ciſio.163.licet ſit diſputabilis articulus, an requiratur nouus cōtractus. Capy.
in inueſt.verbo defectus fol.83. Iacobi.inueſti.in verbo, & cum pacto de non
alienando,numero decimono. Ad maiorem cautelam conſulerem celebrari
contractum de nouo,ſi in aſſenſu nō ſit mentio de alienatione iam facta, &
valebit vt nunc tempore aſſenſus. Rebuff.in dict.comment.alien. num.93. &
95.tum quia aſſenſus debet præcedere contractum, cum in hac Paulina dica-
tur Inconſulto ſummo Pontifice,quæ verba denotant actū nullum,niſi præ-
cedat aſſenſus. Abb. in dict.c.vt ſuper, de rebus eccleſi. alien. Fundatur talis
12 aſſenſus ſuper euidenti vtilitate,† quę conſideratur tempore alienationis. Pa
riſ.conſ.24.lib. quarto, Rebuff. ſub num.73. Redoan.quæſtio.20.nume.141.
Euidens vtilitas dicitur, quando nullum dubium eſt, quin alienatio ſit

magis

magis profutura eccleſiæ, c. ſine exceptione. 12. q. 2. vbi Rebuſ. num. 97. & 98. c. tua nuper, de his quæ fiunt a præl. ſine conſen. cap. Red. d. q. 20. ſub nu. 81.

Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuſ. conſ. 111. nu. 8. & conſ. 112. nu. 13. & ſcripta per Menoch. in præalleg. addit. ad caſ. 172. nu. 22. & infra late, & notab. Bergnin. Caualc. deciſ. 45. numero 34. & ſeq. par. 1. Anton. Mar. de Canib. loco cit. num. 121. & infra, ex cuius dictis, num. 160. cum pluribus ſeq. perbelle colligitur, quæ regula ſit obſeruanda, quoties ex aliorũ atteſtationibus adeſſet variatio circa verum rei eccleſiæ valorem liquidandum, & poſtremo præ cæteri diligenter examinat Dom. de Anna in præfat. conſilio 38. numero 5. & infra. Item quando in vtilitatem eccleſiæ dicendæ ſint fieri alienationes, tradit Eman. Roderic. tomo 1. quæſt. regular. quæſt. 27. art. 8. Id vero, quod in hac materia a Doctoribus reſpondetur, nempe, quod vt de euidenti eccleſiæ vtilitate cognoſci poſſit, ſpectari debeat tempus ipſius alienationis, declarationem recipit in re aliqua eccleſiæ, quæ diſtraheretur tempore belli, peſtis, & alterius ſimilis calamitatis, vt ſi propter dictos caſus inſolitos, & raro contingentes res diſtrahenda effecta ſit deterior, veluti ſi ager qui alienatur per ceſſationẽ culturæ ſterilis, & infructuoſus redditus eſſet, ſeu ſyluoſus effectus, vel quia ab eo arbores ſuccisæ eſſent, vt tunc attẽdatur valor ſeu æſtimatio temporis contractus: ſi vero nullum paſſa ſit damnum, ſed in eodem ſtatu permanſerit, tunc æſtimari debet ſecundum iuſtum, & verum valorem, prout erit in futurum ceſſante bello, peſte, & ſimilibus. ita ſane colligitur ex deductis per Dominos de Rota in deciſ. 65. diuerſ. annotat Menoch. loco citat. & adducitur ratio, quia illud tempus tanquam non ſucceſſiuum, & perpetuam cauſam non habens, ſed momentaneum, & breui duraturum, non attenditur. Caualcan. deciſione 45. numero 53. & deciſ. 46. numero 26. parte prima. Secundo declaratur ampliando idem procedere, ſcilicet, vt debeat etiam attendi tempus contractus in dignoſcenda læſione eccleſiæ, nõ autem tempus anterius, vel poſterius, Calderin. conſ. 5. ſub tit. de rerũ permutatio. Ruin. conſ. 35. ſub num. 35. lib. 1. Lis. in conſil. 54. nume. 20. volum. 1. ſequitur Rota diuerſ. deciſ. 18. numero 4. volum. 2. quę eccleſiæ læſio iuxta eandem Rotam in alia deciſ. 677. par. 3. libro 3. erit probanda ex communi æſtimatione, non vnius tantum terrulæ, ſed aliorum prædiorum, quæ circumuicina ſunt. Tertio declaratur communis concluſio, quæ ſe habet, ſcilicet, valorem rei inſpiciendum eſſe tempore contractus, vt tamen in articulando probatio valoris ipſius rei tempore contractus conſiderati, non reſtingatur ſolum ad tempus breue celebrati contractus, ſed debet fieri attendendo etiam tempus anterius, & poſterius per multos annos. Afflict. deciſ. 316. nu. 6. Rota in præalleg. deciſ. 65. numero 13. & 20. par. 2. ſequendo theoricam Bartoli, & aliorum in l. pretia rerum, ff. ad leg. Falcid. Sed quid ſi in emptione alicuius rei eccleſiaſticæ concurrant duo inuicem æmuli, quorum alter obtulit iuſtum pretium, alter vero deinde obtulit ſatis plus iuſto pretio, quis iſtorum ſit præferendus? Reſpon. quod cum hic caſus contigiſſet Vincent. Caroc. in ſuis deciſ. & proprie in deciſ. 89. refert aliquos iudices ardenter inclinaſſe ad fauorem eius, qui plus iuſto pretio obtulit tanquam magis vtile eccleſiæ: ipſe vero ex multis cumulatis circa id, qd eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ cõtrariũ ſenſit.

Quo tempore attẽdendus ſit in alienatione valor rei eccleſ. cum declaratione.

Et licet Decreti interpoſitio faciat præſumptionem pro vtilitate Eccleſia, Abb. in conſilio 41. parte 1. Dec. conſilio 341. Redoa. ibidem, numero 75. Maſcard. de probatio. concluſione 488. Tamen ſolennitatibus adhibitis

non

non obſtantibus,eccleſia reſtituitur,ſi fuerit læſa. capitu. ad noſtram, de rebus eccleſ.alien.vbi Abb.& in capitu.1.de reſtitut.in integrum,ac in d.capitu. nuper, Couarru. libro ſecundo, var.reſolutio.capitulo 17.ſub numerum 2.Dec.conſilio 141. Gam mat. deciſio.76. Redoa.quæſtione 78.capitu.4.

Quando pro decreto nõ præſumatur.

Declara primo, quod licet in dubio pro decreto Commiſſariorum præſumatur,ſecus tamen ſit quando non apparet, quod præceſſerit cauſæ cognitio per ipſos adhibita,eoque magis,vbi in commiſſionibus breuis Apoſtolici adeſſent clauſulæ conditionales iuxta tenorem,& formam à Caualcano deſcriptam in deciſione 45.ſub numer.77. parte prima, quia tunc de iſta diligenti perquiſitione, & cauſæ cognitione non perfunctorie, & per ſolam ipſorum Commiſſariorum relationem,ſed expreſſe, clare, ac liquido de ipſarum verificatione apparere debet,quia ita mandat Papa, vt per eundem ibidem, numero 81.concluditur,& in deciſio.46.numero 28. eadem parte prima,quem ſequitur Maſcard.de probatio.concluſion.13.17.numero 37. Anton. Mar. Canis cum alijs ab eo allegatis in præd.conſil. numero 281. & 374. cum ſeq. non enim Commiſſarij poſſunt aſſumere poteſtatem confirmandi alienationes, niſi purificatis prius conditionibus, & clauſulis in breui Apoſtolico contentis,quæ ſunt ſuæ poteſtatis fundamentum.late Ruyn. conſilio 68.numero quinto,libro primo. In quo animaduertendum,quòd vbi Papa committeret alicui; vt diligenter ſe informet ſeruata forma Paulinæ requirentis receptionem teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, tunc hæc informatio aliunde conſtare,& probari debet, quam ex aſſertione Commiſſarij; Vbi vero Papa ſimpliciter committeret,vt ſe informet,& ſi apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatem,eam confirmet alias non, derogando Paulinæ,in hoc caſu ſtabitur aſſertioni Commiſſarij, & ſufficit extraiudicialis informatio,ita in hac materia diſtinguunt Domin.de Rota in deciſio. 716.diuerſ.numero quinto,volumine primo, in cuius finalibus verbis habetur,quòd ideo hodie ſaluantur ſimiles proceſſus, & in deciſio. 160. nume.7. & 8. volumine ſecundo:declara, vbi de cauſa non fuiſſet mature cognitum, ſed in ligatum,ſed per nimiam accelerationem, nimiſque propere, & feſtinanter ad decreti interpoſitionem proceſſum fuiſſet: nam propter temporis breuitatem reſultaret præſumptio,ipſos Commiſſarios minus diligẽter, nec rite,ſeu recte ſuum officium fuiſſe exequutos circa loci viſitationem,& inueſtigationem expoſitorum in ſupplicatione,vt per Octau. Simoncel.in tract. de decretis,libro tertio,titulo 7.inſpec.3.num.47. Præfatus de Canib.in eod. conſi. numero 162. & 283. alijque cumulati per Menoch. in tractat. de præſumpt.lib.2.præſumpt.75.num.15.quo loco agit an, & quando decretum in alienationibus bonorum eccleſiæ recte, & rite interpoſitum præſumatur. Tertio declara,vt admittatur probatio in contrarium,ſcilicet,quod non ſubcrit neque neceſſitas, neque euidens vtilitas, imò defectus cauſæ reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione,Gemin.conſi.48.num.9.quia tunc non verificatur conditio, ſub qua Papa reſcripſit, nempe ſi cedebat in euidentẽ vtilitatẽ,vel neceſſitatẽ eccleſiæ, Rota diuer.deci.178.nu.3.vol.2.& præſertim quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum inſpectione. Alciat.in tract. de præſumpt.regul.3. præſ.10. limit.4.& late per Hyp. Rim. in conſ.5.nu.162.& infra,volens vero probare cõtrarium,oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valde clara per teſtes valde graues, Alex.de Neuo in conſ.30.nu.3.

Sciant

Digitized by Google

Sciant autem Commiſſarij, quod idem Paul. II. conſtituit in cauſis alienationum examinandis, quæ a Sede Apoſtolica in forma, ſi in euidentem vtilitatem cedant, committuntur.

Si delegatus cõſcientiæ ſuę prodigus in grauamẽ, vel detrimentũ eccleſię p gratiã, aut timorẽ, vel ſordes alienationi conſenſerit, aut Decretũ, vel authori
13 *tatẽ interpoſuerit † inferior quidem epõ ſnĩam excõicationis incurrat, epiſcopus vero, aut ſuperior ab executione officij, per annũ nouerit ſe ſuſpenſum, ad extimationem detrimenti eccleſiæ illati, nihilominus condẽnandus, ſciturus ꝙ ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingreſſerit ſe Diuinis. Irregularitatis laqueo ſe inuoluet a quo nõ niſi per Ro. Põt poterit abſolui, laicus verò, qui dolo, vel fraude, vel ſcienter in detrimentũ eccleſiæ alienationẽ fieri procurauerit, aut per ſordes, aut impreſſionem alienationis Decretum extorſerit, ſimilem ſnĩam excõicationis incurrat. a qua non niſi per Rom. Pont. poterit abſolui: ad reſtitutionem nihilominus rerũ alienatarum cum fructibus, quos de præmiſſis percepiſſe conſtiterit condẽnandus.* Vt patet ex Conſtitutione d. Paul. II. de Anno 1465. incip. Cum in omnibus fol. 88. in Bullario.

Vltra prædictas ſolemnitates aderat ante hãc Paulinã in hoc Regno Nea-
14 politano Conſtitutio Gerardina, conſtituens, quod † alienationes bonorum eccleſiarum inferiorum, quæ fiunt cum Decreto Prælati, non aliter valeant niſi præcedentibus ſubhaſtationibus, & hoc per Conſtitutionem Gerardi Cardinalis Epiſcopi Sabinenſis, de qua meminit Afflict. in conſtit. Inſtrumẽtorum robur, ſub num. 19. & Gram. decis. 79. tamen non vidi ſeruari, ſed paſſim conceſſiones fieri abſque ſubhaſtationibus.

a *ADDITIO I D PROSPERI DE AVGVSTINO. Congruit et Rub. quæ eſt ſub verbis negatiuis de reb. eccl non alien. & a rubro infertur ad nigrũ & rub. ſæpe facit regulã iuris cõis, nã quando eſt negatiua oẽs caſus generaliter ꝓhibẽtur, niſi cõtrariũ ꝓbetur exp̃ſſim ita, et ecõtra, q̃n eſt affirmatiua. Hoſt. in Sũ in tit. de teſti:͂ decretali uero. Rub eſt ambigua de reb. eccl alie. vel non.*

b *Niſi fiat proteſtatio, reſeruando aſſenſum directi dominij etiam in actu traditionis Minado. decis 24.*

c *Commiſſiones hmõi fiũt a Sum. Pont. ordinario loci. & alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, coniunctim, & ſi de ipſius ordinarij intereſſe & præiudicio agatur tunc loco ipſius cõmittuntur Metropolitano & ſi res ad ipſum Metropolitanũ pertineat, ordinario viciniori Concedebantur ante iſtæ cõmiſſiones, et per ſacrã Penitentiariã Romanã, cuius facultatẽs Pius IV reſtrinxit die 15. Maij 1562. incip In ſublimi fol 744 & deinde Pius V in totũ has facultates in futurũ reuocauit Kal Maij 1569. incip Tẽpus: & neceſſitas fol. 1047. in bullario ita vt nec quicquam etiam incertum habeant expedire.*

14 *Inter eccleſias permutantes ad inuicem etiam requiritur ſolemnitas.*
15 *Contractus per quos transfertur dominium vtile qui nam ſint.*
16 *Et in dubio quis contractus præſumatur.*

17 *Hypo-*

17 *Hypotheca generalis bonorum eccleſiæ etiam prohibetur.*
18 *Quando res eccleſiæ poteſt locari vltra triennium.*
19 *ſucceſſor in beneficio an teneatur ſtare contractui.*
20 *Quando tranſactio & compromiſſum poſſit fieri abſque ſolemnitatibus.*
21 *Seruitutis impoſitio requirit ſolemnitates.*
22 *Ceſſio iurium actionum litis & cauſæ alienatio eſt.*
23 *An in acquirendis poſſit fieri remiſſio abſque ſolemnitatibus.*
24 *Inter mobilia precioſa quænam connumerentur.*
25 *Pecunia eccleſiæ quando prohibetur alienari.*
26 *Iura actiones & nomina debitorum computantur inter immobilia.*
27 *Mobilia eccleſiæ quomodo & quando poſſint pignorari.*
28 *Quorum locorum piorum bona non poſſunt alienari, & quenam ſint loca pia.*
29 *Locus eccleſiæ, ſeu pij loci etiam diruti non poteſt alienari.*
30 *Quando conſuetudo poſſit remittere ſolemnitates.*
31 *Solemnitas in alienatione rei eccleſiæ incorporata requitur etiamſi a donante fuerit remiſſa.*
32 *Relicta eccleſiæ incapaci poſſunt alienari non obſtante quauis diſpoſitione in contrarium.*
33 *Inciſio arborum, an dicatur alienatio.*
34 *Quando contractus eſt vtilis eccleſiæ an requirantur ſolemnitates.*
35 *Vnio eccleſiarum dicitur alienatio.*
36 *Quando res obligata creditoribus, & peruenit ad eccleſiam an poſſit alienari abſque ſolemnitate.*
37 *Quænam debeant concurrere in alienatione rei ſterilis.*

HAnc Regulam ſic firmatam, & declaratam quòd in alienatione rei eccleſiaſticæ requirantur copulatiuè cauſa, & ſolẽnitas, Amplia. & limita.

Primò amplia procedere in omni contractu, per quẽ transfertur dominiũ directum, & vtile etiam in permutatione. c. nulli, de reb. eccl. alien. c. 2. vbi Abb. de re. permu. c. ſine exceptione 12. q. 2. vbi Rebuff. nu. 66. tenet procede-
15 re † etiam quando eccleſiæ inuicem permutant. Redoa. q. 2. c. 20. & q. 12. nu. 28. permutatio. n. alienatio eſt, Iaſ. l. fi. nu. 101. C. de iure emph. Redoa. q. 2. c. 4. ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica etiam inter eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſerint, quamuis ante hanc extrauagantẽ ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſijs ſibi ſubiectis. c. 1. & c. vt ſuper §. fi. de reb. eccle. alien. iſte eſt vnus de caſibus a iure permiſſis nempè. Permutatio, requirens ſolemnitates, etiam ſi fiat permutatio cum principe ſecundum Innoc. & Abb. in c. 1. de rer. permut.

Secundo, amplia in omni contractu, vbi transfertur Dominiũ vtile retento directo, probatur in hac extrauag. & in loc. præalleg. Rebuff. in d. cõmen. nu. 3. & 6. Redoan. q. 2. c. 24. cum ſeq. Et ſunt ſex vt ſuperficiarius, locatio ad longum tempus, emphiteoticus, libellarius, feudalis, & pręcariæ in genere fœmineos, Declarant Aluarot. in proe. feud. Redoan. loc. pręalleg. & Be-
16 ned. Canophi. in repet. huius extrauag. † ſub nu. 10. vſque ad 34. & in dubio pręſumitur emphiteoticus potius quam cenſualis. Iul. Clar. in §. emphiteuſis q. 1.

ſis,quæſt.1.num. 3. Maſcar.de probatio. concluſ. 281. poſt Afflict.deciſ.128.
ſub num. 4.

Et quia valde intereſt,an iudicetur cenſus,vel emphyteuſis, adde quod ma
gis recepta opinio eſt in contrarium, de qua atteſtatur Menoch. doctores in
hoc conuenientes, longa ſerie recenſendo,in tract. de præſumpt. lib. tertio
præſ.106.nu. 3. quam opinionem vltra allegates per eum ſectatur Creſcent.
dec.1.ſub tit.de cenſibus, in eam etiam deſcendit Nauar. tam quoad forum
interius, quam exterius in commentar.de vſur.nume. 109.eamque amplecti-
tur Molina de contract. diſput. 38.nume. 6. nec caret ratione, de qua ibi per
eos,& vendicat ſibi locum etiam ſi ageretur de re eccleſia, Corbulus in tract.
de iure emphy.tit.de cauſa priuat.ob non ſolutum canonem,limi.34. num.3.
Couar.lib.3.var.reſol.c.7.ſub num.1. Molina loco cit. declaratur non proce-
dere,quando in ipſa regione magis frequens eſſet vſus concedendi in emphy
teuſim,Iaſ.in l.2.nu.165.C.de iure emphy. Aluar. Valaſ. in tract. de iure em-
phy.q.32.num.35.Maſcard.de probat.concluſ.481. num.7. Et vt clare diſcer-
ni poſſit, an ſit iudicandus contractus cenſualis vel emphyteuticus, quatuor
caſus diſtinguendo proſequitur Borgon.Caualcan.deciſ.30.nume.103. & in-
fra par.2.vide per eum.

Tertio,amplia in hypothecatione, ſeu obligatione vt expreſſe in hac extra-
uag.dicitur,& in cap.nulli,de reb.eccle.alien. vbi Abb. & in cap.2.num.3.de
præca.in cap.1.num.4.de pignor.Couar.lib.2.variar. reſol.capit. 16.nume.7.
Redoan.quæſt.2.cap.6.& quæſt.51 cap.29.Ludoui. Molina in tract. de con-
tract.diſput.466.numero 2.Redoa.quæſt.2 ca.6.& q.51.c.29 qui dicunt pro-
cedere in hypotheca tantum ſpeciali, non in generali, quia in d. c. nulli dici-
tur neque ſpecialis hypothecæ titulo obligare, ſed attenta diſpoſitione huius
17 extrauag. † etiam generali hypotheca eſt prohibita, quia ſimpliciter loqui-
tur de hypotheca, facit l.vlt. C. de rebus alien. non alien. vbi prohibita alie-
natione ſimpliciter videtur prohibitus omnis actus, per quem alteri quæri-
tur ius aliquod in re, & probatur in hac extrauag. vt per Nauar. in d. com-
ment.de alie.rer.eccleſ.ſub num.1. amplia etiam in ſubmiſſione,cap.2.de reb.
eccleſ. alien. in 6.

Quarto,amplia in locatione,& conductione vltra triennium; nã per hanc
extrauag.prohibetur locatio non ſolum ad longum tempus, quod eſt ad de-
cem annos,iuxta gloſſ. ſingul.in clemen.1.de rebus eccleſ.alienand. ſed etiam
18 ad minus tempus vltra triennium: † intelligitur tamen iſta extrauag. de re-
bus eccleſiæ, quæ quotannis coluntur, & ex eis fructus quolibet anno colli-
guntur, alioquin ſi res eccleſiæ eius ſit conditionis, vt ex eis quolibet trien-
nio vnicus tantum fructus percipiatur, poterit in nouem annos locari, quia
primum trienniũ æquiualet vnico anno,ita ſecundum & tertium,& ſi alter-
natim fructificant,poterunt per ſex annos locari. Couar. libro 2.var.reſol.ca-
pit.16.num.6.Nauar.in commen. de alien.rer. eccleſ.nume. 21. Qui ampliat
etiam in emphyteuta rei,quæ non fructificat niſi tertio quoque anno,vt non
deuoluatur eccleſiæ,ſi nõ ſoluerit per quinquennium, neque per octo annos
ſi non ſoluerit laico,iuxta terminos capit. potuit, de loca.& l.2. C. de iur.em-
phyt. Idem Couar.loc.citat. numero 4. concludit non poſſe fieri locationem
ad ſex, vel nouem annos cum hac clauſula, vt tot ſint locationes, quot trien-
nia, & vt finito primo triennio, tunc facta ſit noua, locatio, quia eſt in frau-

Digitized by Google

dem huius conſtitutionis, ſed valida erit in tempore permiſſo primi trienni. Molina de iuſtit.& iur. diſput.467. Erit tamen in totum nulla, quando fuit facta ſimpliciter vltra triennium etiam quoad caſum permiſſum, vt expreſſe in hac extrauag. dicitur, Couar. ubi d. ſub nu.5. Redoa.q.58. Afflict. deciſ.107. Molina de contract. diſput 466.& 467.

Quando locatio rei eccleſiæ vltra trienniũ in totum vitietur.

Hunc articulum, An ſcilicet alienatio per conceſſionem in emphyteuſim rerum eccleſiæ vltra tempus permiſſum facta, ſin aliquo teneat, late tractat Ioan. Gutier. libr.2. canon. quæſtio. capit. 13. Et quid in locatione rei eccleſiæ vltra triennium, an in totum reſcindatur, & vitietur, an ſaltim ſuſtineatur, & valeat infra triennium, vide Doctores citatos per Anan. in ſingul. 327.& diſputat ad vtramque partem Lap. allegat.80. magis tamen communis opinio eſt, vt valeat, & reſtringatur quoad triennium permiſſum, de qua teſtatur Vincent. Caroch. in tractat. loc. & condit. par.3. concluſ.9. ampliat.4. quamuis ſuperius concluſ.6. numero 20. & ſequen. contrarium aſſeueret, Verum vt perpendi vtraque opinio eſt ſuſtentabilis, tamen priorem ſequendo declara, vt per eundem Caroch. in præd. concluſ. 9. numero 97. niſi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam locatorem, vel conductorem locaturum, vel conducturum fuiſſe, aut ſit conuentum, vt vnica tantum penſio ſoluatur pro toto tempore, quo caſu in totum locatio vitiatur, & tradit etiam Tiraquel. de retract. lignag. §.23. glo.1. nu.12.

Secundo declaratur iſta extrauag. non procedere in locatione vltra triennium rerum exigui valoris, per can. terrulas, 12. quæſt.2. vt non requiratur ſolemnitas ſupradictæ regulæ.

Tertio declaratur diſpoſitio huius extrauag. procedere, quando conſtituitur ius in re vltra triennium, vt ſi concedatur vſufructus rei eccleſiaſticæ durante vita beneficiati, quæ conceſſio ſpecies eſt alienations, quia vſusfructus conſtitutio alienatio eſt. Rebuff. in d. comm. ſub num.4. Secus autem quando quis obligat ſe actione perſonali ad dandam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita ſua durante, vel tanto tempore vltra trienniũ, quia tunc non transfertur aliquod ius in re, ſed tenetur duntaxat exhibere conductori commoditatem percipiendi fructus, & hæc eſt cautela, vt valeat talis contractus vltra triennium Rebuff. in dic. comment. nume.26. verſ.6.& Molina d. diſput.366. num.5.

Quarto declaratur, ut non poſſint duo beneficiarij in eadem eccleſia alter alteri locare uita durante portionem obuentionum, & fructuum ſuorum, quia ſpecies eſt alienationis Nauar. in conſ.10. in nouis, de rebus eccl. non alien.

Quinto declaratur non procedere, quando adeſſet conſuetudo locandi ultra triennium, quia valet Pariſ. conſ.98. lib.4.

19 Animaduertendum eſt, quod † locationi factæ infra triennium ſucceſſor in beneficio non tenetur ſtare, Abb. in capit. fin. ne prælat. vic. ſuas cum diſtinctione, ut ibi per eum. Etiam ſi ſit facto repræſentata pecunia abſque aſſenſu Apoſtolico, qui non conceditur ex Concil. Trident. ſeſſ.25. capit.11. magnam. Redoa. quæſtio.57. Et quando a Summo Pontifice confirmantur locationes ultra triennium, apponitur clauſula, dummodo locatio huiuſmodi iuſta pretio, & citra anticipatam ſolutionem facta fuerit: & quod fi-

nito

Digitized by Google

nito nouennio omnia, & ſingula bona ſub locatione huiuſmodi comprehenſa cum iuribus, & pertinentijs ſuis vniuerſis, nec non quibuſuis melioramentis deſuper pro tempore quomodolibet factis, ad eccleſiam pleno iure, & omnino reuertantur, illique libere cedant, abſque eo quod ipſe conductor, eiuſque filij hæredes, & ſucceſſores conſanguinei, vel affines, aut alij quicunque ius renouationis dictæ locationis quouis prætextu, & ex quacunque cauſa petere vel prætendere poſſint. Igitur vt locationi teneatur ſtare ſucceſſor, requiritur aſſenſus Apoſtolicus, & ſi adeſt & fuerit facta ſolutio anticipata prædeceſſori ipſi ſucceſſori non nocet, niſi in aſſenſu fuerit facta expreſſa mentio, vt poſſit fieri anticipata ſolutio.

Amplia idem iuris eſſe, vbi rector eccleſiæ, qui locauit, beneficio renunciauerit ante finitam locationem, vt eius ſucceſſor non teneatur ſtare locationi, & ex communi opinione. Couar. lib. 2. var. reſolut. cap. 15. ſub nume. 6. & ita in Rota reſolutum fuiſſe refert Pariſ. libr. de reſignat. benefic. quæſt. 16. numero 47. Secundo amplia quod ſicut ſucceſſor in beneficio non cogitur ſtare locationi factæ per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur conductor perſeuerare in d. conductione, ſi noluerit, vt ſeruetur æqualitas Caroc. cum alijs ab eo adductis d. par. 3. concluſ. 20. numero 78. Limita in Prælato adminiſtrationem habente, qui non nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolemnitate ſeruata contraxiſſet. Soc. regula 388. dummodo contractus tendat in commodum, ſeu vtilitatem eccleſiæ. Rota deciſ. 332. incipien. ſi Prælatus in nouis, ſub titu. de locat. & condit. poſt Calder. conſil. 279. ſub ead. rub. Vincent. de Franch. deciſ. 163. numero 14. & ſequen. Rota diuerſ. deciſ. 805. numero 4. volum. 1. Borgn. Caualc. deciſ. 44. numero 31. parte 1. faciunt dicta per Syluestr. in verbo locatio, ſub quæſtion. 11. & eſt communis opinio referente Caroc. in dict. parte 3. concluſio 2. in cuius fine inquit, quod ſi quis locat vt i rector, dicitur facere nomine eccleſiæ, quam limitationem intellige, vt procedat, dummodo locatio ſit facta ad tempus à iure permiſſum, ipſiuſque rei locatæ redditus ad eccleſiam, & non ad Prælatum pertineant, ita eruditiſſimus, & ſummo iudicio præditus Didac. Couarr. loco proxim. citat. & iuxta ipſius mentem prædictis concurrentibus haberet locum præſens limitatio etiam ſi contractus eccleſiæ inutilis eſſet licet ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti. An autem ſucceſſor Prælati, vel alterius beneficiati teneatur ſtare locationi prædeceſſoris proprio nomine, & in ſui vtilitatem factæ, late tradit Ioan. Gotier. libr. 1. can. quæſtione capitulo 36. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono, vel inquilino, remittimus lectorem ad Hieronym. Grat. conſilio 96. numero 23. Petr. Duen. regul. 240. numero 9. Aluar. Valaſc. deciſ. 40. Luſitan. tomo primo, & Gutier. lib. 2. canon. quæſtione capitulo 8. numero 66. & ſequen. Inter alios enim caſus, in quibus ſucceſſor in beneficio netetur ſtare colono quos proſequitur Caroc. in præd. tract. parte 3. concluſio 11. quatuor ſequen. enumerantur, videlicet. Quando S. Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos, & vt d. tempore durante Conductor a nemine, nec à ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit Mandoſ. de ſignat. grat. tit. Indultum locandi. verſiculo. Supponamus igitur &c. Item quando inchoatus eſſet annus, vel laboreriũ, & res non eſſet amplius integra, & ſic vt pro anno incepto ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, Franc. Marc. deciſ. Delphi. 196. colum.

Caſus in quib. ſucceſſori beneficio tenetur ſtare colono

Digitized by Google

columna fina.parte 2.Borgn.Caualc.dict. deciſ.44.numero 32. qui Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam, & in conſcientia fundatam valde commendant, & faciunt dicta per Octau. Cacheran. deciſ. Pedem. 182.ſub numer. 10. & hic caſus extenditur etiam ad ipſum conductorem, ſcilicet, vt pro anno capto non poſſit recedere a locatione, vt quia forte videret parum vtilitatis eſſe conſequuturum. Franc.Marc.deciſ.102. in fine parte 1.Caualc. ibidem numero 24. Item vt ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, ſi conſuetudo loci ita obſeruet, quæ in hoc attendenda eſt, Franc.Marc.deciſ. 144.parte 1.Caroc.loco cit.concluſ.14.per quem etiam in concluſ. 20.numero 75.declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Trid. Seſſ.25.de refor capitu.11.vt locatio anticipatis ſolutionibus, licet non præiudicet ſucceſſoribus, afficiat tamen locatorem, quare ſi beneficium vacaret per reſignationem, tenetur locator refundere id, quod accepit, ſi vacaret per mortem tenebitur hæres, ne locupletetur cum aliena iactura, & ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem, & eius hæredem. Caualcan. loco præcit. numero 9. ſed an ſucceſſor in beneficio recipiens canonem cenſeatur contractum prædeceſſoris ratum habere, vide Gutier.libro 1.canon. quæſt.capit.36.vbi etiam habetur quando hæres prædeceſſoris reſoluta locatione teneatur ad intereſſe locatori.

20 Quinto amplia etiam † in tranſactione, & in compromiſſo Rebuff. in d. compen numero 2.& 66.Redoa.quæſt.2.cap.1.& cap.36.& quæſt.51.cap.17. Feder.de Sen.optimè conſ.94.caſu talis eſt, Barbat.in rubr.de reb.eccleſ.non alien.colum.4 Quod intellige de rebus eccleſiæ incorporatis. Franc.in capi. 1.in fin.de reb.eccleſ.non alien.in 6.latè per Roland conſil.15.volum.1. Dicam in limit.12 prohibita alienatione cenſetur prohibita tranſactio,per quā transfertur poſſeſſio in alium Crauet.conſ.197.nume.7. Et tranſactio, non poteſt fieri ſuper decimis futuris, ſed de præteritis ſic. Abb.in capit.vt ſuper, num.6.de reb.eccleſ.alien.

Hinc eſt, quod cum tranſactio ſit quodammodo alienatio ipſa, ſuper re immobili eccleſiæ facta, ſeu ceſſio iuris, litis, & cauſæ, quando actio ad rem immobilem eccleſiæ competebat, ſit inualida, niſi interueniſſet debita ſolemnitas. Panorm. in capitulo 1. ſub numer. 8. de depoſito, Caputaq. deciſ. 106.parte 1. Hinc etiam fit, quod cum compromiſſum ſit ſpecies alienationis, vt per Pariſ.conſil.134.numero 11.libro 4.& Caualc.cum alijs ab eo relatis deciſ. 45. numero 34. parte 1. Compromiſſum factum per beneficiatos abſque conſenſu Epiſcopi, & Papæ, & laudum illius vigore ſubſequutum, non præiudicat Epiſcopo, & beneficiatis ſucceſſoribus,prout reſolutum fuit per Rot.Rom.teſte eodem Caputaq.deciſ.165.parte 1.

21 Sexto, amplia † in impoſitione ſeruitutis.l.fi. C de rebus alien. non alien. Rebuff.in d.compen.num.4.& 6.in fin. Redoa.quæſt.2.capit.16.& capit.44. & quæſt.14.nume.22. quia computatur inter immobilia. Abb.in capit.nulli, num.10.de rebus eccleſiæ alien.

22 Septimo, amplia † vt non poſſit fieri ceſſio iurium, actionum, litis & cauſæ,quia eſt ſpecies alienationis, Abb.in cap.1.numero 8.de depo.in cap.cum pridem,num.4.de pact.& in d.cap.nulli, nume.9.de reb.eccleſ.alien. Annilla in verbo. Alienatio,num.16.facit l.bonorum,la prima,ff.de verb.& ſer.ſign. & dicam infra amplia.10.12.& 13.

22 Octa-

23 Octauo amplia non ſolum in acquiſitis, † ſed etiam in acquirendis, quæ tranſeunt in eccleſiam ipſo iure iuxta l. fin. C. de ſacroſanct. eccleſ. vt non poſſint a ſolo Prælato abſque ſolemnitate remitti Anchar. in ca. vt ſupra, de reb. eccleſ. alien. & in cap. 1. eod. titu. in 6. Alex. in l. legatum, ff. de leg. 1. Lamber. de iur. patr. lib. 3. artic. 9. q. 2. in princ. Ripa in l. ſi vnquam, quæſt. 11. C. de reuoca. donat. Molina de iuſti. & iur. diſput. 465. Contrarium tenet Feder. de Senis conſil. 9. Lapus alleg. 25. Abb. in cap. tua, num. 9. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſen. cap. in cap. 1. num. 21. de dolo & contu. in cap. potuit nu. 15. de loca. & in cap. quoniam, de decim. Gem. & Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. non alien. in 6. Socin. in reg. 110. num. 6. & in d. l. legatum, de leg. 1. Afflict. in cap. vnico. §. & iterum, num. 6. de cap. Corrad. Rebuff. in d. commen. alien. ſub num. 30. Sil. in ver. Alienatio. num. 18. & Armill. num. 17. Et hanc eſſe magis communem opinionem dicunt Iaſ. & Ripa in d. l. legatum, Fel. in c. præſentia, ſub num. 57. verſic. 10. de probat. Rola. conſ. 15. num. 23. Vincen. de Franc. deciſ. 14. ſub num. 16.

Sed verior, & tutior, eſt prima opinio, quam dicit Alex. in d. l. legatum, eſſe magis communem, eamque tenuit Molina de contract. diſput. 468. nu. 11. ac Præceptor meus Doctor Marius Andria vita & doctrina celeberrimus in relectione huius extrauag. Non tamen repudiando, vel remittendo incurrit in pœnas huius Paulinæ, vt dicam infra in limit. 9.

Nono, ampliatur, regulam procedere etiam in precioſis mobilibus, nam æquiparantur immobilibus per hanc Paulinam, & pari paſſu ambulant in hac materia. l. ſancimus. C. de ſacroſanct. eccleſ. l. lex quæ tutores. C. de admi. tuto. Abb. in cap. nulli, de reb. eccleſ. & ſine cauſa ſolemnitate alienari, tranſigi aut amicabilis compoſitio fieri non poteſt. Redoa. quæſt. 8. inter quas
25 † etiam connumerat theſaurum, & decimas, & ideo res mobilis precioſa eccleſiæ non vſucapitur triennio. Nomine vero bonorum mobilium precioſorum, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, intelliguntur vaſa aurea, argentea, veſtes præcioſæ, quæ longe ab interitu diſtant, & commodè ſeruari poſſunt, gemme & his ſimilia. Grex etiam ouium aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit monaſterium aut eccleſia, licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos: non tamen licet alienare totum gregem niſi concurrentibus cauſis, & ſeruata forma. Ludoui. Molina de contract. diſput. 465. nume. 4. dicam in amplia. ſeq.

Decimo Amplia in bonis, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, vt ſine cauſis, & ſolemnitatibus alienari non poſſint Abb. in c. tua. num. 7. de his quæ fiunt a prælat. in c. nulli ſub num. 8. de reb. eccleſ. alienan. Nauar. in cap. ſine exceptione, num. 5. & probatur in Paulina. ex quo infertur, gregem pecudum ſer-
25 uando ſeruari poſſe §. ſed ſi gregis, inſtitutio, de rer. † diuiſ. De pecunia verò cuius proprietas eſt Eccleſiæ, quæ eſt deſtinata ad emptionem ſtabilium, cenſuum, vel mobilium pretioſorum, conſiderando pecuniam quoad fructuoſum conſeruationem, non poteſt alienari ſine ſolemnitate, & cauſa. nam tūc connumeratur inter immobilia, ſeu mobilia præcioſa. Alexan. Iaſ. & Ripa in l. 1. §. quæſitum. ff. ad Trebell. Tiraquell. de vtroque retract. gloſ. 7. num. 105. Boer. deciſ. 209. Redoa. q. 16. & 6. facit tex. in §. conſtituitur, inſtitu. de vſufr. vbi ſenatus cenſuit pecuniam in fructu eſſe: ſic etiam pecunia, quæ ſeruatur,

pro aliqua futura neceſſitate pro conſeruando magis patrimonio, l. ſi Caius, §. 2. ff. de leg. 3. Iaſ. in d. §. quæſitum, num. 8. vel ſi deſeruiret pro locatione ad pompam l. 3. in fi. cum ſeq. ff. commodati. Regulariter tamen pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. gloſſ. in d. §. quæſitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non eſt de proprietate eccleſiæ, poteſt alienari ſine ſolemnitate, Abb. in d. cap. nulli, vbi Bero. notabiliter diſtinguit quem refert Redoan. in d. quæſt. 16. & q. 51. cap. 25. Theſaurus non pertinet ad beneficiatum, ſed ad eccleſiam. arg. tex. in l. diuortio. §. ſi fundum. ff. ſol.
d matrim. d

26 Vndecimo, amplia. † vt iura, actiones, nomina debitorum, annui redditus & huiuſmodi, non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate, cum habeantur loco rerum immobilium, clem. exiui de paradiſo, §. cumque annui redditus, de verbor. ſignif. Abb. in c. nulli. de reb. eccl. non alien. Rebuff. in d. commen. nu. 54. vbi declarat rei appellatione quid contineatur, l. rei, la 1. & l. alienationis, ff. de verb. ſignif.

27 Duodecimo, amplia † etiam in pignore, vt bona mobilia precioſa, & ea mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, non poſſint pignorari ſine debita cauſa & forma, quia pignoratio alienatio eſt, præſertim quando res tanti eſt obligata, quanti valet, Rebuff. in d. commen. num. 7. niſi in extrema, & vrgenti eccleſiæ neceſſitate. c. 1. vbi Abb. de pign. Couar. li. 2. var. reſ. c. 16. num. 8. Redoa. q. 2. c. 6.

28 Decimotertio, ampliatur regulam procedere † etiam in bonis locorum piorum per hanc Paulinam, vt non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate requiſitis in rebus eccleſiarum, Abb. in cap. nulli, in fi. de rebus eccleſ. non alien. Franc. in cap. 1. eod. titul. lib. 6. Loca pia dicuntur quæ ſunt fundata authoritate epiſcopi, alias non eſt, eſto quod ibi exerceantur opera pietatis, & concernant pium vſum, nam aliud eſt dicere de loco, & aliud de operibus:
e Ideoque iura loquentia de pijs locis non comprehendunt Hoſpitalia, e Confraternitates, Collegia, & congregationes abſque authoritate epiſcopi fundatas, & conſequenter eorum bona poſſunt alienari ſine ſolemnitate. Franc. in d. c. 1. extat de hoc ſingulare conſ. Pariſ. 34. vol. 4. vltra Felin. in d. cap. de quarta, de præſcrip. quibus adde Rebuff. in comm. alien. rei, eccl. num. 56. & 57. Redoa. quæſt. 28. 47. 49. & 51. numero 12. Afflict. deciſ. de iur. prothom. in princip. numero 22. vbi de ſtatutis loquitur non fundatis authoritate epiſcopi, aliàs ſecus, vt habetur in addition. Moder. de Neapol. de iure congrui in §. eccleſia fol. 340. dicam infra limi. 5. Et quoniam Cardinal. Pariſ. in d. conſ. nihil reliquit intactum. de poteſtate, quam habent epiſcopi in viſitando has confraternitates, & laicorum collegia poſt Decium in conſ. 72. num. 148. eius tamen dictis adde Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 8. & 9. de refor. & vide quod antea fuerat diſpoſitum per cap. 1. de cenſi. in 6. ibi pia loca, & per c. 3. c. tua, & c. Ioannes, de teſtam. clem. quia contingit, de religio. domi. Abb. in c. inter dilectos, in fi. de donat. Bald. in c. nulli, ſub num. 15. C. de epiſc. & cler.

Adde Mandoſ. de ſignat. Grat. tit. ſi in euidentem, verſ. limitari poſſunt, &c. & Borgn. Caualc. deciſ. 17. nu. 65. par. ſecunda. Et ad ſciendum ex quibus ſignis præſumatur, & probetur, Hoſpitale eſſe locum religioſum, & Epiſcopi authoritate ædificatum poſt Ioan. de Sylua. in tract. de benefic. par. 1. qu. 6.

num.

nume. 11. late agit Maſcard. de probat. concluſ. 869. & adeſt egregia Rotæ Rom. deciſ. in dec. 725. diuerſ. par. 1. & ſi neſciretur, an authoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talem vſum deputatus, in dubio ſtandum eſſe poſſeſſioni & rei, quæ prima facie apparet, donec Feder. de Sen. in conſ. 130. ſub nume. 2. & vide Anton. Gabriel. lib. 1. comm. opinio. de cauſa pia, concluſ. 2. per totum, & Ioſeph. Ludouicum deciſ. 93.

Decimoquarto, amplia procedere non ſolum in bonis eccleſiæ, & pij lo-
29 ci, † verum etiam in ipſa eccleſia, ſeu oratorio pij loci, authoritate epiſcopi fundato ad perpetuum eccleſiaſticum vſum, ſeu in ipſo pio loco, vt non poſſit alienari concedi ſeu ſeruitus imponi ex prædictis auth. multò magis, C. de ſacroſanct. eccleſ. capit. ad hæc, de religio. domi. facit regula ſemel. de reg. iur. in 6. Non tamen comprehendantur oratoria in priuatis domibus, de quibus loquitur Abb. in capit. inter dilectos, de donat. quamuis in eis non poſſit celebrari miſſa, abſque licentia epiſcopi ex Decreto Concil. Triden. ſeſſ. 22. cap. quanta, quia non ſunt ad perpetuum eccleſiaſticum vſum, neque comprehenduntur conceſſiones capellarum cum ſepulturis, quæ paſſim fiunt, quia non dicitur alienatio, ſed conceſſio ad vſum deſtinatum. Si tamen eccleſia eſſet diruta, & non poſſet reædificari, vel reparari propter nimiam egeſtatem, poteſt tunc epiſcopus transferre, & eccleſiam ad profanos vſus non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce conuertere ex Decreto eiuſdem Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 7.

Quando autem Eccleſiæ, & oratoria ſolemnitate, & Epiſcopi authoritate conſtructa præſumantur Maſcard. de probat. concluſ. 583. habetur ante per Menoch. in tract. de præſump. lib. 6. præſump. 79. vbi nume. 9. & infra agit. quæ dicantur oratoria publica, & quæ priuata, de quibus ante eum ſcripſerunt Lambertin. de iure patron. part. 1. lib. 1. quæſt. 11. artic. 12. & Remig. in tract. de immunit. eccleſ. parte prima, ampliat. 2 Item cui debeantur oblationes, & eleemoſinæ factæ huiuſmodi Oratorijs, vide Dec. conſil. 148. nume. 2. & Caualcan. qui alios commomerat. deciſ. 17. nume. 71. parte ſecunda. Et circa id ſcilicet, An bona Confraternitatum, ſeu Congregationum Laicorum poſſint ſine ſolemnitate alienari ſatis mihi arridet diſtinctio Menochij in commenta. de recup. poſſeſſione remedio 15. nume. 34. & infra, qui doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiuſmodi diſſolutionem eſſe ſentiens, tandem ſic determinat quod ſi oratorium, in quo iſti laici omnes vna conueniunt, eo animo ab eis ſit extructum, ac bona ea mente vna ſimul congeſta, vt Confraternitati deſeruiant, & poſſit ipſa Confraternitas ad libitum de illis diſponere & tractare, tunc illa bona ſeu redditus tanquam loci prophani ad libitum diſtrahi, & alienari poſſint, ſic intelligendo Bald. in Auth. Hoc ius porrectum, columna ſecunda, vertic. quæro, C. de ſacroſanct. eccleſ. & in l. id quod pauperibus, quæſtio. 21. C. de epiſcop. & cler. Bald. in tract. de præſcrip. particula prima. 5. part. princip. vertic. amplia. 5. & Pariſ. in conſil. 34. numer. 19. lib. 4. Si vero Oratorium illud ab eis ſit extructum, vt ſit ſacrum, & Deo Opt. Max. dicatum, bonaque vna ſimul eo animo congeſta, vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſubleuandos perpetuo ſint, & tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tendentia, tanquam loci

Bona cō-fraternitatū laicorū an & quando ſine ſolemnitate alienari poſſint.

hoc caſu interuenit finis, ſeu effectus, ad quem reſpiciunt iura ſolemnitates requirentia in alienatione rei eccleſiæ, cum ſint inuentæ ad euitandas deceptiones. Rebuff. in conſil. 109. num. 13. & conſil. 111. nume. 9. & ſeq. poſt Albert. Brun. in tract. de forma & ſolemnit. actus. rubr. de cauſis formæ, & ſolemnit. Declara quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia, in cuius fauorem ſolemnitates ſunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quam ab ipſa eccleſia. Innocent. cuius dictum ſequuntur Hoſt. Zab. & alij in capit. 1. in princ. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſ. cap. Pan. in cap. diuerſis fallacijs, num. 6. de cle. coniug. Dec. in cap. quæ in eccleſiarum, nu. 31. in fine, de conſtit. Rota Rom. in deciſ. diuerſo. deciſ. 133. nume. 11. & ſeq. vol. 2. & deciſ. 262. nume. 9. par. 3. lib. 3. ita quod ipſa volente ſtare contractui non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum, Menoch. qui alios congerit in addit. ad caſ. 172. numero 62. & infra. Intellige dummodo Eccleſia poſt initum contractum, illi ſtare volens, parata & ſollicita ſit adhiberi facere legitimas ſolemnitates, vereque ac cum effectu eas adhiberi faciat, ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus validitate obtineat, ne conductor, ſeu ceſſionarius perpetuo ſtet in ſuſpenſo, & eccleſia ſemper in tuto, iuxta terminos inſignis deciſionis Vinc. de Franch. in deciſ. 35. quem ſequitur Amæd. a Ponte in commentar. ad titul. qui feud. dare poſſ. num. 148. Secundo declara, quod licet defuerint ſolemnitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit tuta conſcientia, poterit quis res eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolemnitatum, vt præter Sarment. in d. tract. par. 1. cap. 2. nume. 6. & 7. voluerunt etiam Abb. in c. 1. in fi. de reſt. in integr. Nauar. in comment. de ſpol. cleric. §. 2. ſub num. 6. Redoan. in præd. tract. quæſt. 46. num. 4. & ſeq. & Roderic. in præd. q. 27. art. 10.

35 Decimonono, amplia † in vnione eccleſiarum, quia vnio dicitur alienatio, vt not. Abb. in c. tua, num. 4. de his quæ fiunt a prælat. tex. in clem. fi. de reb. eccleſ. nõ alien. Rebuff. in d. commen. nu. 14. præterquam in caſibus a iure permiſſis vigore etiam Decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 21. de refor. c. 5. & ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 13. & 15. & ſeſſ. 23. c. 18.

36 Vigeſimo amplia † etiam ſi res, quæ peruenit ad eccleſiam, erat antea obligata creditoribus, vt non poſſit alienari abſque ſolemnitatibus pro illis ſatisfaciendo ſecundum vnam opinionem, quam refert Lapus allegat. 25. nume. quarto, nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam, vt ſupra amplia. 8. & eſt effecta eccleſiaſtica, vt dixi ſupra amplia. 16. quæ opinio mihi magis placet, tamen ipſe Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam ſequitur Redoan. quæſtio. 51. capitulo 8. numero 18. Ego vero cenſeo quod aut alienatio, ſeu venditio fit a iudice eccleſiaſtico ad inſtantiam creditorum, ſicut poteſt fieri propter vrgens debitum legitimè h contractum ab eccleſia, prout not. gloſſ. in ſumma 12. q. 2. & Abb. in c. ad noſtram, de rebus eccl. alien. & tunc debet adhiberi cauſæ cognitio. ſ. vt exiſtat cauſa vrgẽs alienandi, 2. quod debitum ex bonis mobilibus eccleſiæ non poſſit ſolui, idq; liqueat iudici per diſcuſſionẽ bonorum, 3. quod vẽdatur res minus damnoſa, 4. quod pro paruo debito non vendatur res magna, 5. vt ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas, & quod omnia iſta præcedat Decretum iudicis, & ſubſequatur ſubhaſtatio, quæ ſi conſiderantur in venditione rei minoris, vt per Afflict.

Afflict.deciſ.249.multò magis in re eccleſiæ,prohibita alienatione non præſumitur prohibita alienatio ex cauſa neceſſaria, vt ea quæ ob æs alienũ fit l. alienationes,ff.fam.erciſc.& non ſufficit ſimpliciter æs alienum ſubeſſe, niſi etiam creditores vrgeãt,Maſcar.de prob.conc.1237. Aut ipſe prælatus eccleſiæ vult vendere ex ſe,& tunc non poteſt abſque aſſenſu Apoſtolico,& ita vidi practicari, & expediri Breue Apoſtolicum commiſſum ordinario loci ad inſtantiam Conuentus IESVS Maria de Neap. ordinis Prædicatorum.

37 Vigeſimo primo,amplia † etiam in re ſterili ſeu domo,quę plus incommodi,quam vtilitatis affert Rebuſ. in d.comm.nu.121. ſi modo nõ concurrunt tria,de quibus in limit.4. Capy.deciſ.105.Redoa.quæſt.51.cap.20.nu.2.& 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat vide, §. theſauros, inſtit.de rer diuiſ l. 1.C.de theſaur lib.10.Couar in reg peccatum in ſi de reg. iur.in 6.Tiraq de retract.conuent in ſi num.96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict.in conſtit.Regni Dohanæ ſecreti. recentiores ſcribentes videlicet Menoch. in tract.de præſumpt.lib.5. præſump.30.nu.5.& inf.Petr. Nauar.in tract. de reſt.lib.4.cap.2.num.75.& ſeq.Ludo.Lopez.in inſtructor.conſcientiæ.par.1.capit.2. & latius Molin.de iuſt.& iure diſput. 56. & de Theſauro in bonis eccleſiæ reperto, vide Borgn. Caualc.deciſ.62.par.2.

e *ADDITIO Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſiæ, Afflict deciſ.67.*

f *Idem tenet Afflict. in conſtit reg iuſtitiarijs num.38 vbi etiam tenet quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale & appellatione arborum fructiferarũ contineri quercus; & de Beneficiato ſi æquipa[illegible] vſufructuario vel vſurario, vide Abb.in capit cum eſſes.numer.21.de teſti Redoa. quæſt.51 cap.25.*

Sequitur ex p̃dictis,quod pretiũ arborũ quas beneficiatus nõ poterat inci-
g *dere,item marmorum & lapidũ quia non ſunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ & non ſuam, & quando dicatur in eccleſiæ vtilitatem conuerti declarat Rebuſ in d comm nu 73 De fodinis auri, argenti creta & arenæ,eſt tex in d l diuortio § ſi vir.ſol matr.& quando poſſit inquirere vel exercere ac inſtituere habetur.in d.§ fructuarius & de lapidicinis eſt etiam tex in l ſi ex lapidicinis ff de iur dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia quãdo fuit cum aſſenſu Apoſtolico,alioquin non poſſunt bona eccleſiæ obligari vt fuit dictũ ſupra amplia.3 niſi fuiſset verſum in vtilitatem eccleſiæ quod tenetur probare creditor in tribus caſibus, vt in mutuo in depoſito & pro ſolutione debiti eccleſiæ legitime cõtracti,nec creditur aſſertioni plati R buff in d cõm alien. nu 38.vſq; 42.Couar lib 2.var reſol.c.17 nu . Dec conſ 6 poſt Abb in c. 1.depo. & in c.quod quibuſdam,de fideiuſſo. Bart in l.ciuitas ff ſi cer.pet.*

17 *Hypotheca generalis bonorum eccleſiæ etiam prohibetur.*
18 *Quando res eccleſiæ poteſt locari vltra triennium.*
19 *ſucceſſor in beneficio an teneatur ſtare contractui.*
20 *Quando tranſactio & compromiſſum poſſit fieri abſque ſolemnitatibus.*
21 *Seruitutis impoſitio requirit ſolemnitates.*
22 *Ceſſio iurium actionum litis & cauſæ alienatio eſt.*
23 *An in acquirendis poſſit fieri remiſſio abſque ſolemnitatibus.*
24 *Inter mobilia precioſa quænam connumerentur.*
25 *Pecunia eccleſiæ quando prohibetur alienari.*
26 *Iura actiones & nomina debitorum computantur inter immobilia.*
27 *Mobilia eccleſiæ quomodo & quando poſſint pignorari.*
28 *Quorum locorum piorum bona non poſſunt alienari, & quenam ſint loca pia.*
29 *Locus eccleſiæ, ſeu pij loci etiam diruti non poteſt alienari.*
30 *Quando conſuetudo poſſit remittere ſolemnitates.*
31 *Solemnitas in alienatione rei eccleſiæ incorporata requitur etiamſi a donante fuerit remiſſa.*
32 *Relicta eccleſiæ incapaci poſſunt alienari non obſtante quauis diſpoſitione in contrarium.*
33 *Inciſio arborum, an dicatur alienatio.*
34 *Quando contractus eſt vtilis eccleſiæ an requirantur ſolemnitates.*
35 *Vnio eccleſiarum dicitur alienatio.*
36 *Quando res obligata creditoribus, & peruenit ad eccleſiam an poſſit alienari abſque ſolemnitate.*
37 *Quænam debeant concurrere in alienatione rei ſterilis.*

HAnc Regulam ſic firmatam, & declaratam quòd in alienatione rei eccleſiaſticæ requirantur copulatiuè cauſa,& ſolẽnitas, Amplia.& limita. Primò amplia procedere in omni contractu,per quẽ transfertur dominiũ directum, & vtile etiam in permutatione. c. nulli, de reb.eccl.alien.c. 2. vbi Abb.de re.permu.c.ſine exceptione 12.q.2.vbi Rebuff.nu.66.tenet procede-
15 re † etiam quando eccleſiæ inuicem permutant. Redoa. q. 2.c. 20. & q. 12. nu.28.permutatio.n.alienatio eſt, Iaſ.l.fi.nu.101. C. de iure empli.Redoa.q. 2.c.4. ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica etiam inter eccleſias permutantes,ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſerint, quamuis ante hanc extrauagantẽ ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſijs ſibi ſubiectis.c.1.& c.vt ſuper §.fi.de reb.eccle. alien.iſte eſt vnus de caſibus a iure permiſſis nempè. Permutatio, requirens ſolemnitates, etiam ſi fiat permutatio cum principe ſecundum Innoc.& Abb.in c.1.de rer.permut.

2 Secundo,amplia in omni contractu,vbi transfertur Dominiũ vtile retento directo,probatur in hac extrauag.& in loc.præalleg. Rebuff. in d. cõmen. nu.3.& 6.Redoan.q.2.c.24. cum ſeq. Et ſunt ſex vt ſuperficiarius, locatio ad longum tempus, emphiteoticus, libellarius, feudalis, & pręcariæ in genere fœmineos, Declarant Aluarot. in proe. feud. Redoan. loc. pręalleg. & Be-
16 ned.Canophi.in repet.huius extrauag.† ſub nu.10.vſque ad 34. & in dubio pręſumitur emphiteoticus potius quam cenſualis. Iul.Clar.in §. emphiteuſis q.1.

ſis,quæſt.1.num. 3. Maſcar.de probatio. concluſ. 281. poſt Afflict.deciſ.128.
ſub num. 4.

Et quia valde intereſt,an iudicetur cenſus,vel emphyteuſis, adde quod ma
gis recepta opinio eſt in contrarium , de qua atteſtatur Menoch. doctores in
hoc conuenientes , longa ſerie recenſendo,in tract. de præſumpt. lib. tertio
præſ.106.nu. 3. quam opinionem vltra allegates per eum ſectatur Creſcent.
dec.1.ſub tit.de cenſibus , in eam etiam deſcendit Nauar. tam quoad forum
interius,quam exterius in commentar.de vſur.nume. 109.eamque amplecti-
tur Molina de contract. diſput. 38.nume. 6. nec caret ratione ,de qua ibi per
eos,& vendicat ſibi locum etiam ſi ageretur de re eccleſia, Corbulus in tract.
de iure emphy.tit.de cauſa priuat.ob non ſolutum canonem,limi.34. num.3.
Couar.lib.3.var.reſol.c.7.ſub num.1. Molina loco cit. declaratur non proce-
dere,quando in ipſa regione magis frequens eſſet vſus concedendi in emphy
teuſim,Iaſ.in l.2.nu.165.C.de iure emphy. Aluar. Valaſ.in tract. de iure em-
phy.q.32.num.35.Maſcard.de probat.concluſ.481. num.7. Et vt clare diſcer-
ni poſſit, an ſit iudicandus contractus cen ſualis vel emphyteuticus , quatuor
caſus diſtinguendo proſequitur Borgon. Caualcan.deciſ.30.nume.103. & in-
fra par.2.vide per eum .

Tertio,amplia in hypothecatione, ſeu obligatione vt expreſſe in hac extra-
uag.dicitur,& in cap.nulli,de reb.eccle.alien. vbi Abb. & in cap.2.num.3.de
præca.in cap.1.num.4.de pignor.Couar.lib.2.variar. reſol.capit. 16.nume.7.
Redoan.quæſt.2.cap.6.& quæſt.51 cap.29. Ludoui. Molina in tract. de con-
tract.diſput.466.numero 2.Redoa.quæſt.2 ca.6.& q.51.c.29 qui dicunt pro-
cedere in hypotheca tantum ſpeciali, non in generali, quia in d. c. nulli dici-
tur neque ſpecialis hypothecæ titulo obligare, ſed attenta diſpoſitione huius
17 extrauag. † etiam generali hypotheca eſt prohibita , quia ſimpliciter loqui-
tur de hypotheca , facit l.vlt. C. de rebus alien. non alien. vbi prohibita alie-
natione ſimpliciter videtur prohibitus omnis actus , per quem alteri quæri-
tur ius aliquod in re , & probatur in hac extrauag. vt per Nauar. in d. com-
ment.de alie.rer.eccleſ.ſub num.1. amplia etiam in ſubmiſſione,cap.2.de reb.
eccleſ. alien. in 6.

Quarto,amplia in locatione,& conductione vltra triennium; nã per hanc
extrauag.prohibetur locatio non ſolum ad longum tempus , quod eſt ad de-
cem annos,iuxta gloſſ. ſingul.in clemen.1.de rebus eccleſ.alienand. ſed etiam
18 ad minus tempus vltra triennium: † intelligitur tamen iſta extrauag. de re-
bus eccleſiæ , quæ quotannis coluntur ,& ex eis fructus quolibet anno colli-
guntur , alioquin ſi res eccleſiæ eius ſit conditionis , vt ex eis quolibet trien-
nio vnicus tantum fructus percipiatur, poterit in nouem annos locari , quia
primum trienniũ æquiualet vnico anno,ita ſecundum & tertium,& ſi alter-
natim fructificant,poterunt per ſex annos locari. Couar. libro 2.var.reſol.ca-
pit. 16.num.6. Nauar.in commen. de alien.rer. eccleſ.nume. 21. Qui ampliat
etiam in emphyteuta rei,quæ non fructificat niſi tertio quoque anno,vt non
deuoluatur eccleſiæ,ſi nõ ſoluerit per quinquennium , neque per octo annos
ſi non ſoluerit laico,iuxta terminos capit. potuit, de loca.& l.2. C. de iur.em-
phyt. Idem Couar.loc.citat. numero 4. concludit non poſſe fieri locationem
ad ſex, vel nouem annos cum hac clauſula , vt tot ſint locationes, quot trien-
nia, & vt finito primo triennio, tunc facta ſit noua, locatio, quia eſt in fau-

dum huius conſtitutionis,ſed valida erit in tempore permiſſo primi trienni. Molina d. n. ſtit. & iur. diſput. 467. Erit tamen in totum nulla, quando fuit facta ſimpliciter vltra triennium etiam quoad caſum permiſſum, vt expreſſe in hac extrauag. dicitur, Couar. ibid. ſub nu. 5. Redoa. q. 58. Afflict. deciſ. 107. Molina de contract. diſput 466. & 467.

Quando locatio rei eccleſiæ vltra trienniũ in totum vitiatur.

Hunc articulum, An ſcilicet alienatio per conceſſionem in emphyteuſim rerum eccleſiæ vltra tempus permiſſum facta, ſin aliquo teneat, late tractat Ioan. Gutier. libr. 2. canon. quæſtio. capit. 13. Et quid in locatione rei eccleſiæ vltra triennium, an in totum reſcindatur, & vitietur, an ſaltim ſuſtineatur, & valeat infra triennium, vide Doctores citatos per Anan. in ſingul. 327. & diſputat ad vtramque partem Lap. allegat. 80. magis tamen communis opinio eſt, vt valeat, & reſtringatur quoad triennium permiſſum, de qua teſtatur Vincent. Caroch. in tractat. loc. & condit. par. 3. concluſ. 9. ampliat. 4. quamuis ſuperius concluſ. 6. numero 20. & ſequen. contrarium aſſeueret, Verum vt perpendi vtraque opinio eſt ſuſtentabilis, tamen priorem ſequendo declara, vt per eundem Caroch. in præd. concluſ. 9. numero 97. niſi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam locatorem, vel conductorem locaturum, vel conducturum fuiſſe, aut ſit conuentum, vt vnica tantum penſio ſoluatur pro toto tempore, quo caſu in totum locatio vitiatur, & tradit etiam Tiraquel. de retract. lignag. §. 23. glo. 1. nu. 12.

Secundo declaratur iſta extrauag. non procedere in locatione vltra triennium rerum exigui valoris, per can. terrulas, 12. quæſt. 2. vt non requiratur ſolemnitas ſupradicta regulæ.

Tertio declaratur diſpoſitio huius extrauag. procedere, quando conſtituitur ius in re vltra triennium, vt ſi concedatur vſufructus rei eccleſiaſticæ durante vita beneficiati, quæ conceſſio ſpecies eſt alienations, quia vſusfructus conſtitutio alienatio eſt. Rebuff. in d. comm. ſub num. 4. Secus autem quando quis obligat ſe actione perſonali ad dandam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita ſua durante, vel tanto tempore vltra trienniũ, quia tunc non transfertur aliquod ius in re, ſed tenetur duntaxat exhibere conductori commoditatem percipiendi fructus, & hæc eſt cautela, vt valeat talis contractus vltra triennium Rebuff. in dic. comment. nume. 26. verſ. 6. & Molina d. diſput. 366. num. 5.

Quarto declaratur, ut non poſſint duo beneficiarij in eadem eccleſia alter alteri locare uita durante portionem obuentionum, & fructuum ſuorum, quia ſpecies eſt alienationis Nauar. in conſ. 10. in nouis, de rebus eccl. non alien.

Quinto declaratur non procedere, quando adeſſet conſuetudo locandi ultra triennium, quia valet Pariſ. conſ. 98. lib. 4.

19 Animaduertendum eſt, quod † locationi factæ infra triennium ſucceſſor in beneficio non tenetur ſtare, Abb. in capit. fin. ne prælat. vic. ſuas cum diſtinctione, ut ibi per eum. Etiam ſi ſit facto repræſentata pecunia abſque aſſenſu Apoſtolico, qui non conceditur ex Concil. Trident. ſeſſ. 25. capit. 11. magnam. Redoa. quæſtio. 57. Et quando a Summo Pontifice confirmantur locationes ultra triennium, apponitur clauſula, dummodo locatio huiuſmodi iuſta pretio, & citra anticipatam ſolutionem facta fuerit: & quod finito

Digitized by Google

nito nouennio omnia, & ſingula bona ſub locatione huiuſmodi compre-henſa cum iuribus, & pertinentijs ſuis vniuerſis, nec non quibuſuis melio ramentis deſuper pro tempore quomodolibet factis, ad eccleſiam pleno iure, & omnino reuertantur, illique libere cedant, abſque eo quod ipſe conductor, eiuſque filij hæredes, & ſucceſſores conſanguinei, vel affines, aut alij quicunque ius renouationis dictæ locationis quouis prætextu, & ex quacunque cauſa petere vel prætendere poſſint. Igitur vt locationi teneatur ſtare ſucceſſor, requiritur aſſenſus Apoſtolicus, & ſi adeſt & fuerit facta ſolutio anticipata prædeceſſori ipſi ſucceſſori non nocet, niſi in aſſenſu fuerit facta expreſſa mentio, vt poſſit fieri anticipata ſolutio.

Amplia idem iuris eſſe, vbi rector eccleſiæ, qui locauit, beneficio renunciauerit ante finitam locationem, vt eius ſucceſſor non teneatur ſtare locationi, & ex communi opinione. Couar. lib. 2. var. reſolut. cap. 15. ſub nume. 6. & ita in Rota reſolutum fuiſſe refert Pariſ. libr. de reſignat. benefic. quæſt. 16. numero 47. Secundo amplia quod ſicut ſucceſſor in beneficio non cogitur ſtare locationi factæ per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur conductor perſeuerare in d. conductione, ſi noluerit, vt ſeruetur æqualitas Caroc. cum alijs ab eo adductis d. par. 3. concluſ. 20. numero 78. Limita in Prælato adminiſtrationem habente, qui non nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolemnitate ſeruata contraxiſſet. Soc. regula 388. dum modo contractus tendat in commodum, ſeu vtilitatem eccleſiæ. Rota deciſ. 332. incipien. ſi Prælatus in nouis, ſub titu. de locat. & condit. poſt Calder. conſil. 279. ſub ead. rub. Vincent. de Franch. deciſ. 163. numero 14. & ſequen. Rota diuerſ. deciſ. 805. numero 4. volum. 1. Borgn. Caualc. deciſ. 44. numero 31. parte 1. faciunt dicta per Syluestr. in verbo locatio, ſub quæſtion. 11. & eſt communis opinio referente Caroc. in dict. parte 3. concluſio 2. in cuius fine inquit, quod ſi quis locat vti rector, dicitur facere nomine eccleſiæ, quam limitationem intellige, vt procedat, dummodo locatio ſit facta ad tempus à iure permiſſum, ipſiuſque rei locatæ redditus ad eccleſiam, & non ad Prælatum pertineant, ita eruditiſſimus, & ſummo iudicio præditus Didac. Couarr. loco proxim. citat. & iuxta ipſius mentem prædictis concurrentibus haberet locum præſens limitatio etiam ſi contractus eccleſiæ inutilis eſſet licet ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti. An autem ſucceſſor Prælati, vel alterius beneficiati teneatur ſtare locationi prædeceſſoris proprio nomine, & in ſui vtilitatem factæ, late tradit Ioan. Gotier. libr. 1. can. quæſtione capitulo 36. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono, vel inquilino, remittimus lectorem ad Hieronym. Grat. conſilio 96. numero 23. Petr. Duen. regul. 240. numero 9. Aluar. Valaſc. deciſ. 40. Luſitan. tomo primo, & Gutier. lib. 2. canon. quæſtione capitulo 8. numero 66. & ſequen. Inter alios enim caſus, in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono quos proſequitur Caroc. in præd. tract. parte 3. concluſio 11. quatuor ſequen. enumerantur, videlicet. Quando S. Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos, & vt d. tempore durante Conductor a nemine, nec à ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit Mandoſ. de ſignat. grat. tit. Indultum locandi. verſiculo. Supponamus igitur &c. Item quando inchoatus eſſet annus, vel laborerium, & res non eſſet amplius integra, & ſic vt pro anno incepto ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, Franc. Marc. deciſ. Delphi. 196.

Caſus in quib. ſucceſſori beneficio tenetur ſtare colono

columna fina.parte 2.Borgn.Cavalc.dict. deciſ.44.numero 32. qui Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam, & in conſcientia fundatam valde commendant, & faciunt dicta per Octau. Cacheran. deciſ. Pedem. 182.ſub numer. 10. & hic caſus extenditur etiam ad ipſum conductorem, ſcilicet, vt pro anno cæpto non poſſit recedere a locatione, vt quia forte videret parum vtilitatis eſſe conſequuturum. Franc.Marc.deciſ.102. in fine parte 1.Caualc. ibidem numero 24. Item vt ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, ſi conſuetudo loci ita obſeruet, quæ in hoc attendenda eſt, Franc.Marc.deciſ. 144.parte 1.Caroc.loco cit.concluſ.14.per quem etiam in concluſ. 20.numero 75.declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Trid. Seſſ.25.de refor capitu.11.vt locatio anticipatis ſolutionibus, licet non præiudicet ſucceſſoribus, afficiat tamen locatorem, quare ſi beneficium vacaret per reſignationem, tenetur locator refundere id, quod accepit, ſi vacaret per mortem tenebitur hæres, ne locupletetur cum aliena iactura, & ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem, & eius hæredem. Caualcan. loco præcit. numero 9. ſed an ſucceſſor in beneficio recipiens canonem cenſeatur contractum prædeceſſoris ratum habere, vide Gutier.libro 1.canon. quæſt.capit.36.vbi etiam habetur quando hæres prædeceſſoris reſoluta locatione teneatur ad intereſſe locatori.

20 Quinto amplia etiam † in tranſactione, & in compromiſſo Rebuff. in d. compen numero 2.& 66.Redoa.quæſt.2.cap.1.& cap.36.& quæſt.51.cap.17. Feder.de Sen.optimè conſ.94.caſu talis eſt, Barbat.in rubr.de reb.eccleſ.non alien.colum.4 Quod intellige de rebus eccleſiæ incorporatis. Franc.in capi. 1.in fin.de reb.eccleſ.non alien.in 6.latè per Roland conſil.15.volum.1. Dicam in limit.12 prohibita alienatione cenſetur prohibita tranſactio,per quã transfertur poſſeſſio in alium Crauet.conſ.197.nume.7. Et tranſactio, non poteſt fieri ſuper decimis futuris, ſed de præteritis ſic. Abb.in capit.vt ſuper, num.6.de reb.eccleſ.alien.

Hinc eſt, quod cum tranſactio ſit quodammodo alienatio ipſa, ſuper re immobili eccleſiæ facta, ſeu ceſſio iuris, litis, & cauſæ, quando actio ad rem immobilem eccleſiæ competebat, ſit inualida, niſi interueniſſet debita ſolemnitas. Panorm. in capitulo 1. ſub numer. 8. de depoſito, Caputaq. deciſ. 106.parte 1. Hinc etiam fit, quod cum compromiſſum ſit ſpecies alienationis, vt per Pariſ.conſil.134.numero 11.libro 4.& Caualc.cum alijs ab eo relatis deciſ. 45. numero 34. parte 1. Compromiſſum factum per beneficiatos abſque conſenſu Epiſcopi, & Papæ, & laudum illius vigore ſubſequutum, non præiudicat Epiſcopo, & beneficiatis ſucceſſoribus,prout reſolutum fuit per Rot.Rom.teſte eodem Caputaq.deciſ.165.parte 1.

21 Sexto, amplia † in impoſitione ſeruitutis.l.fi. C de rebus alien.non alien. Rebuff.in d.compen.num.4.& 6.in fin.Redoa.quæſt.2.capit.16.& capit.44. & quæſt.14.nume.22. quia computatur inter immobilia. Abb.in capit.nulli, num.10.de rebus eccleſiæ alien.

22 Septimo, amplia † vt non poſſit fieri ceſſio iurium, actionum, litis & cauſæ,quia eſt ſpecies alienationis. Abb.in cap. 1.numero 8.de depo.in cap.cum pridem,num.4.de pact.& in d.cap.nulli, nume.9.de reb.eccleſ.alien. Armilla in verbo. Alienatio,num. 16.facit l.bonorum,la prima,ff.de verb.& rer.ſign. & dicam infra amplia.10.12.& 15.

22 Octa-

23 Octauo amplia non ſolum in acquiſitis, † ſed etiam in acquirendis, quæ
tranſeunt in eccleſiam ipſo iure iuxta l. fin. C. de ſacroſanct. eccleſ. vt non
poſſint a ſolo Prælato abſque ſolemnitate remitti Anchar. in ca. vt ſupra, de
reb. eccleſ. alien. & in cap. 1. eod. titu. in 6. Alex. in l. legatum, ff. de leg. 1. Lam-
ber. de iur. patr. lib. 3. artic. 9. q. 2. in princ. Ripa. in l. ſi vnquam, quæſt. 11. C. de
renoca. donat. Molina de iuſti. & iur. diſput. 465. Contrarium tenet Feder. de
Senis conſil. 9. Lapus alleg. 25. Abb. in cap. tua, num. 9. de his quæ fiunt à præ-
lat. ſine conſen. cap. in cap. 1. num. 21. de dolo & contu. in cap. potuit nu. 15.
de loca. & in cap. quoniam, de decim. Gem. & Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. non
alien. in 6. Socin. in reg. 110. num. 6. & in d. l. legatum, de leg. 1. Afflict. in cap.
vnico. §. & iterum, num. 6. de cap. Corrad. Rebuff. in d. commen. alien. ſub
num. 30. Sil. in ver. Alienatio. num. 18. & Armill. num. 17. Et hanc eſſe magis
communem opinionem dicunt Iaſ. & Ripa in d. l. legatum, Fel. in c. præſen-
tia, ſub num. 57. verſic. 10. de probat. Rola. conſ. 15. num. 23. Vincen. de Franc.
deciſ. 14. ſub num. 16.

Sed verior, & tutior, eſt prima opinio, quam dicit Alex. in d. l. legatum, eſſe
magis communem, eamque tenuit Molina de contract. diſput. 468. nu. 11. ac
Præceptor meus Doctor Marius Andria vita & doctrina celeberrimus in re-
lectione huius extrauag. Non tamen repudiando, vel remittendo incurrit in
pœnas huius Paulinæ, vt dicam infra in limit. 9.

Nono, ampliatur, regulam procedere etiam in precioſis mobilibus, nam
æquiparantur immobilibus per hanc Paulinam, & pari paſſu ambulant in
hac materia. l. ſancimus. C. de ſacroſanct. eccleſ. l. lex quæ tutores. C. de admi.
tuto. Abb. in cap. nulli, de reb. eccleſ. & ſine cauſa ſolemnitate alienari, tran-
ſigi aut amicabilis compoſitio fieri non poteſt. Redoa. quæſt. 8. inter quas
25 † etiam connumerat theſaurum, & decimas, & ideo res mobilis precioſa
eccleſiæ non vſucapitur triennio. Nomine vero bonorum mobilium pre-
cioſorum, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, intelliguntur vaſa aurea, argen-
tea, veſtes præcioſæ, quæ longe ab interitu diſtant, & commodè ſeruari
poſſunt, gemme & his ſimilia. Grex etiam ouium aut caprarum, de
cuius fructibus emulumenta, ac redditus percipere conſueuit monaſte-
rium aut eccleſia, licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos:
non tamen licet alienare totum gregem niſi concurrentibus cauſis, & ſer-
uata forma. Ludoui. Molina de contract. diſput. 465. nume. 4. dicam in
amplia. ſeq.

Decimo Amplia in bonis, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, vt ſine cauſis, &
ſolemnitatibus alienari non poſſint Abb. in c. tua. num. 7. de his quæ fiunt a
prælat. in c. nulli ſub num. 8. de reb. eccleſ. alienan. Nauar. in cap. ſine exce-
ptione, num. 5. & probatur in Paulina. ex quo infertur, gregem pecudum ſer-
25 uando ſeruari poſſe §. ſed ſi gregis, inſtitutio, de rer. † diuiſ. De pecunia verò
cuius proprietas eſt Eccleſiæ, quæ eſt deſtinata ad emptionem ſtabilium, cen-
ſuum, vel mobilium pretioſorum, conſiderando pecuniam quoad fructuo-
ſam conſeruationem, non poteſt alienari ſine ſolemnitate, & cauſa. nam tūc
connumeratur inter immobilia, ſeu mobilia prætioſa. Alexan. Iaſ. & Ripa in
l. 1. §. quæſitum. ff. ad Trebell. Tiraquell. de vtroque retract. gloſ. 7. num. 105.
Boer. deciſ. 209. Redoa. q. 16. & 6. facit tex. in §. conſtituitur, inſtitu. de vſufr.
vbi ſenatus cenſuit pecuniam in fructu eſſe: ſic etiam pecunia, quæ ſeruatur,

pro aliqua futura neceſſitate pro conſeruando magis patrimonio, l. ſi Caius, §. 2. ff. de leg. 3. Iaſ. in d. §. quæſitum, num. 8. vel ſi deſeruiret pro locatione ad pompam l. 3. in fi. cum ſeq. ff. commodati. Regulariter tamen pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. gloſſ. in d. §. quæſitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non eſt de proprietate eccleſiæ, poteſt alienari ſine ſolemnitate, Abb. in d. cap. nulli, vbi Bero. notabiliter diſtinguit quem refert Redoan. in d. quæſt. 16. & q. 51. cap. 25. Theſaurus non pertinet ad beneficiatum, ſed ad eccleſiam. arg. tex. in l. diuortio. §. ſi fundum. ff. ſol. d matrim. d

26 Vndecimo, amplia. † vt iura, actiones, nomina debitorum, annui redditus & huiuſmodi, non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate, cum habeantur loco rerum immobilium, clem. exiui de paradiſo, §. cumque annui redditus, de verbor. ſignif. Abb. in c. nulli. de reb. eccl. non alien. Rebuff. in d. commen. nu. 54. vbi declarat rei appellatione quid contineatur, l. rei, la 1. & l. alienationis, ff. de verb. ſignif.

27 Duodecimo, amplia † etiam in pignore, vt bona mobilia precioſa, & ea mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, non poſſint pignorari ſine debita cauſa & forma, quia pignoratio alienatio eſt, præſertim quando res tanti eſt obligata, quanti valet, Rebuff. in d. commen. num. 7. niſi in extrema, & vrgenti eccleſiæ neceſſitate. c. 1. vbi Abb. de pign. Couar. li. 2. var. reſ. c. 16. num. 8. Redoa. q. 2. c. 6.

28 Decimotertio, ampliatur regulam procedere † etiam in bonis locorum piorum per hanc Paulinam, vt non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate requiſitis in rebus eccleſiarum, Abb. in cap. nulli, in fi. de rebus eccleſ. non alien. Franc. in cap. 1. eod. titul. lib. 6. Loca pia dicuntur quæ ſunt fundata authoritate epiſcopi, alias non eſt, eſto quod ibi exerceantur opera pietatis, & concernant pium vſum, nam aliud eſt dicere de loco, & aliud de operibus:

e Ideoque iura loquentia de pijs locis non comprehendunt Hoſpitalia, e Confraternitates, Collegia, & congregationes abſque authoritate epiſcopi fundatas, & conſequenter eorum bona poſſunt alienari ſine ſolemnitate. Franc. in d. c. 1. extat de hoc ſingulare conſ. Pariſ. 34. vol. 4. vltra Felin. in d. cap. de quarta, de præſcrip. quibus adde Rebuff. in comm. alien. rei. eccl. num. 56. & 57. Redoa. quæſt. 28. 47. 49. & 51. numero 12. Afflict. deciſ. de iur. prothom. in princip. numero 22. vbi de ſtatutis loquitur non fundatis authoritate epiſcopi, aliàs ſecus, vt habetur in addition. Moder. de Neapol. de iure congrui in §. eccleſia fol. 340. dicam infra limi. 5. Et quoniam Cardinal. Pariſ. in d. conſ. nihil reliquit intactum. de poteſtate, quam habent epiſcopi in viſitando has confraternitates, & laicorum collegia poſt Decium in conſ. 72. num. 148. eius tamen dictis adde Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 8. & 9. de refor. & vide quod antea fuerat diſpoſitum per cap. 1. de cenſi. in 6. ibi pia loca, & per c. 3. c. tua, & c. Ioannes, de teſtam. clem. quia contingit, de religio. domi. Abb. in c. inter dilectos, in fi. de donat. Bald. in c. nulli, ſub num. 15. C. de epiſc. & cler.

Adde Mandoſ. de ſignat. Grat. tit. ſi in euidétem, verſ. limitari poſſunt, &c. & Borgn. Caualc. deciſ. 17. nu. 65. par. ſecunda. Et ad ſciendum ex quibus ſignis præſumatur, & probetur, Hoſpitale eſſe locum religioſum, & Epiſcopi authoritate ædificatum poſt Ioan. de Sylua. in tract. de benefic. par. 1. qu. 6.

num.

nume. 11. late agit Maſcard. de probat. concluſ. 869. & adeſt egregia Rotæ Rom. deciſ. in dec. 725. diuerſ. par. 1. & ſi neſciretur, an authoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talem vſum deputatus, in dubio ſtandum eſſe poſſeſſioni & rei, quæ prima facie apparet, donec Feder. de Sen. in conſ. 130. ſub nume. 2. & vide Anton. Gabriel. lib. 1. comm. opinio. de cauſa pia, concluſ. 2. per totum, & Ioſeph. Ludouicum deciſ. 93.

Decimoquarto, amplia procedere non ſolum in bonis eccleſiæ, & pij lo-
29 ci, † verum etiam in ipſa eccleſia, ſeu oratorio pij loci, authoritate epiſcopi fundato ad perpetuum eccleſiaſticum vſum, ſeu in ipſo pio loco, vt non poſſit alienari concedi ſeu ſeruitus imponi ex prædictis auth. multò magis, C. de ſacroſanct. eccleſ. capit. ad hæc, de religio. domi. facit regula ſemel. de reg. iur. in 6. Non tamen comprehendantur oratoria in priuatis domibus, de quibus loquitur Abb. in capit. inter dilectos, de donat. quamuis in eis non poſſit celebrari miſſa, abſque licentia epiſcopi ex Decreto Concil. Triden. ſeſſ. 22. cap. quanta, quia non ſunt ad perpetuum eccleſiaſticum vſum, neque comprehenduntur conceſſiones capellarum cum ſepulturis, quæ paſſim fiunt, quia non dicitur alienatio, ſed conceſſio ad vſum deſtinatum. Si tamen eccleſia eſſet diruta, & non poſſet reædificari, vel reparari propter nimiam egeſtatem, poteſt tunc epiſcopus transferre, & eccleſiam ad profanos vſus non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce conuertere ex Decreto eiuſdem Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 7.

Quando autem Eccleſiæ, & oratoria ſolemnitate, & Epiſcopi authoritate conſtructa præſumantur Maſcard. de probat. concluſ. 583. habetur ante per Menoch. in tract. de præſump. lib. 6. præſump. 79. vbi nume. 9. & infra agit. quæ dicantur oratoria publica, & quæ priuata, de quibus ante eum ſcripſerunt Lambertin. de iure patron. part. 1. lib. 1. quæſt. 11. artic. 12. & Remig. in tract. de immunit. eccleſ. parte prima, ampliat. 2 Item cui debeantur oblationes, & eleemoſinæ factæ huiuſmodi Oratorijs, vide Dec. conſil. 148. nume. 2. & Caualcan. qui alios commemorat. deciſ. 17. nume. 71. parte ſecunda. Et circa id ſcilicet, An bona Confraternitatum, ſeu Congregationum Laicorum poſſint ſine ſolemnitate alienari ſatis mihi arridet diſtinctio Menochij in commenta. de recup. poſſeſſione remedio 15. nume. 34. & infra, qui doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiuſmodi diſſolutionem eſſe ſentiens, tandem ſic determinat quod ſi oratorium, in quo iſti laici omnes vna conueniunt, eo animo ab eis ſit extructum, ac bona ea mente vna ſimul congeſta, vt Confraternitati deſeruiant, & poſſit ipſa Confraternitas ad libitum de illis diſponere & tractare, tunc illa bona ſeu redditus tanquam loci prophani ad libitum diſtrahi, & alienari poſſint, ſic intelligendo Bald. in Auth. Hoc ius porrectum, columna ſecunda, vertic. quæro, C. de ſacroſanct. eccleſ. & in l. id quod pauperibus, quæſtio. 21. C. de epiſcop. & cler. Bald. in tract. de præſcrip. particula prima. 5. part. princip. vertic. amplia. 5. & Pariſ. in conſil. 34. numer. 19. lib. 4. Si vero Oratorium illud ab eis ſit extructum, vt ſit ſacrum, & Deo Opt. Max. dicatum, bonaque vna ſimul eo animo congeſta, vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſuſtentandos perpetuo ſint, & tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tendentia, tanquam loci

Bona cõfraternitatũ laicorũ an & quando ſine ſolemnitate alienari poſſint.

religioſi iudicata ſunt, etiam ſi epiſcopi non acceſſerit conſenſus, & proinde non poſſint ad libitum diſtrahi, niſi accedente totius Confraternitatis conſenſu, & Epiſcopi authoritate, ac in illis caſibus, in quibus aliorum locorum religioſorum bona alienari conceditur, ſic intelligendo quæ ſcribit Pet. Rebuff. in commentar. Regiarum conſtitut. tom. 2. tract. de Confrat. numero 9. Zabarell. in conſilio 13. in princip. Panorm. in conſil. 31. ſub numero 1. verſic. Sed his non obſtantibus, lib. 1. & Socin. ſen. in conſilio 82. ſub num. 34. volum. 4.

30 Decimoquinto amplia † etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium, nam ſolemnitas à canonibus requiſita in alienandis rebus eccleſiarum, non poteſt conſuetudine remitti, gloſ. in cap. cum cauſa, de re iud. Abb. in cap. nulli, ſub num. 6. de reb. eccl. & in cap. cæterum, de donat. Rolan. conſil. 15. num. 14. & eſt communis opinio, & teſtatur Couar. lib. 2. var. reſol. c. 17. num. 4. Subdens id eſſe verum, quo ad alienationem propriam, & perpetuam, ex qua vtile, & directum dominium transfertur, ſecus in datione in emphiteuſim, vel in feudum, quia conſueta dari poſſunt in emphiteuſim concedi ea ſolemnitate, qua dari conſueuerunt, & dicam infra limit. 3. Quando autem conſuetudo poſſit augere, vel diminuere has ſolemnitates, latè per Fel. in d. cap. cum cauſa, de ſent. & re iud. Rebuff. in d. compen. num. 20. 32. & 35. Redoa quæſt. 51. cap. 18. fol. 196.

31 Decimoſexto, amplia † procedere etiam vbi ita donatur vel legatur eccleſiæ, vt poſſit alienari ſine ſolemnitatibus, quia requiruntur non obſtante dicta voluntate, quæ tanquam illicita ſeruanda non eſt, cap. tua, vbi Couar. num. 6. de teſtam. facit tex. in l. nemo poteſt. ff. de leg. 1. & habetur pro non appoſita, cum ſit improbata a iure. gloſ. & Abb. in cap. verum. de condit. appoſ. nam cum dominium rei ſit quæſitum eccleſiæ, res eſt effecta eccleſiaſtica, ideo requiritur authoritas iudicis eccleſiaſtici. Innoc. in cap. verum. de foro compet. Non obſtat tex. in l. 1. & 3. C. quando decr. opus non eſt, quia non militat eadem ratio de re minoris ad rem eccleſiæ, quia minor maior factus poteſt ratificare alienationem factam in minori ætate. toto tit. C. ſi maior fact. rat. habue. quod ſecus eſt in eccleſia, quia per eccleſiæ ratificationem abſque ſolemnitatibus, non validatur contractus, cum de neceſſitate requirantur ſolemnitates, etiam quod appareat de euidenti vtilitate, vt dicam infra amplia. 18. ſecus eſt in alienatione rei minoris, in qua tunc non requiritur Decretum Capyc. deciſ. 113. faciunt not. per Redo. quæſt. 78. cap. 2. nume. 13. tum etiam quia res minoris remanet laicalis, & in caſu noſtro res efficitur eccleſiaſtica, & mutata perſona, mutatur rei ſtatus. l. per procuratorem, ff. de acq. hæred.

32 Hoc intellige quando legatur eccleſiæ capaci, ſecus ſi incapaci, quæ nõ poteſt retinere in communi, quia tunc poteſt alienari ſine ſolemnitate. Rebuff. in d. comp. num. 29. Rolan. conſ. 15. vol. 4. poſt. Hyppol. ſingul. 132. in alienatione, Franc. in cap. 1. de reb. eccleſ. non alien. in 6. verſ. 12. limita. Idque amplia, etiã ſi in tali legato facto eccleſiæ incapaci dicatur, quod non poſſit alienari, quia adhuc poterit alienari, & inde pecunia conuerti in eccleſiæ vtilitatem gloſ. in cap. 1. de relig. domi. lib. 6. in verb. Domum, Abb. Felin. & Dec. in cap. cum in præſentia, de probat. S. Anton. in 3. par. Summ. tit. 12. c. 5. in prin.

Armilla

Armilla in verb.alienatio, nume. 19. Dicam in limit. ſexta.

Decimoſeptimo amplia regulam prædictam procedere non ſolum in bonis ſtabilibus eccleſiæ, ſed etiam in rebus ſolo cohærentibus, vt ſunt arbores, quę ſolo cedunt, ſi radices egerint, & iure ſoli iudicantur, l.adeo, §.alienam, ff. de acq.re.do.§.ſi Titius, in ſtit.de re.diuiſ.ideo ſeruus ruſticus deputatus prædio computatur inter immobilia, Abb.in capit.nulli, num. 2. de rebus eccleſ.
33 alien. † & poſſeſſionis appellatione continentur res poſſeſſæ, vt ſunt arbores quæ ſolo inhærent. Nauar.in conſil.6.num. 2.de reb.eccleſ.non alien.quas regulariter beneficiatus non poteſt incidere etiam non fructiferas, & contrauenien do incideret in pęnas huius Paulinæ Nauar.in conſ.7.eod.tit. Beneficiatus enim æquiparatur vſufructuario.glo.in cap.præſenti, de off.ordin.in 6.&
f vſufructuarius f non poteſt incidere, l.æquiſſimũ, §. fructuarius, ff.de vſufr. limita non procedere in ſylua cædua, nemore, arundineto, & alijs arboribus cæduis, quæ per inciſionem ſunt in fructu, & renaſcuntur, quia per hmôi inciſionem non deterioratur fundus, l.diuortio, §.ſi fundum, cum §. ſequen.vbi Bar. Iaſ.ff.de ſol.mat.l.qui fundum, §.cum fundum, ff. de contrah. empt.l.ſylua cædua.ff. de verb. ſignifi. limita etiam ſi ex inciſione huiuſmodi arborum fundus fieret fructuoſior, quam eſſet antea incidẽdo arbores opacas, ſiue quę vmbram ſummam efficiũt, vt quando nimia denſitas noceret arborib. & fructui ab eis ferẽdo, & impedirent augmentum fructuũ, & vtilitatem aliarum arborum ſufficientium prædio. Nauar.in d.conſi.6. eod. tit. vel exciderentur arbores fructiferæ vetuſtæ, ac corruptæ, vel non fructiferæ, & in earum locum aliæ vtiles ſubſtituerentur, l.agri.ff.de vſufr.argum.§. in pecudum, inſtit. de rer.diuiſ.Bart.& Iaſ.in d.§. ſi fundum, Tiraquell. de retract.conuent.§. 3. gloſſ.1.a num.23. vſque ad 30. vbi etiam de creditore habente in pignus, emphyteuta, colono, & alijs habentibus ius in re, & per Redo.de reb.eccleſ. alie. q.79.cap.7. Itaque beneficiatus debet vti arborib. & fundo, vt nihil agriculturæ, & arboribus noceat, & proprietas agri non deterioretur, d. §. fructuarius, ac boni viri arbitratu frui, & rectè colere quaſi bonus paterfamilias, l.
g item ſi fundi.ff.de vſufruct. g
34 Decimooctauo amplia etiam † ſi contractus eſſent vtiles eccleſiæ, nam ſi ſine ſolemnitate fiant, ſunt nulli, Franc.Sarment. de reddit.eccleſ. par.1. c. 2. 3.& 4.Vincent.de Franch.deciſ.35. & alij, quos refert Redoa. q. 46. & 24. in d.tract.de rebus eccleſ.alienan. Contrarium tenent Dec. in cap.1. in 1. lectura, num.71.de conſtitut.& ibi Adden. in verb.contentioſo, & in capit.quæ in eccleſiarum, num.28.eod.tit. Rebuff.in d.commen. nume.34.Redoa. q.20.& 51.capit.7.Nauar.in comment.de alien.rer.eccleſ. ſub num.17.alios cumulat Ant.Gabr.lib.comm.opin.in tit.de reb.eccl.alien.concluſ.1.& nouiſſime Maſcard.de probat.concl.75.qui refert hanc eſſe magis communem & veriorem opinionem, faciunt dicta per Afflict.in conſt. Reg. conſtitutionem diuæ memoriæ, num. 65. quod in augmentum feudi valet alienatio ſine aſſenſu directi domini, eſt tamen in electione eccleſiæ, ſi vult ſtare contractui, & procurare expeditionem ſolemnitatum etiam inuito contrahente. Sarm. d.c.2. num. 21.Redoan.d.q.20.num.193.

Ad cuius opinionis corroborationem, ſcilicet, quod contractus initus in eccleſiæ vtilitatem, non ſeruatis ſolemnitatibus, ſuſtineatur, adde quod illam etiam ſectatur Roderic.tom.1.quæſt.regular.q.27.artic.9. & ratio eſt, quia in hoc

hoc caſu interuenit finis, ſeu effectus, ad quem reſpiciunt iura ſolemnitates requirentia in alienatione rei eccleſiæ, cum ſint inuentæ ad euitandas deceptiones. Rebuff. in conſil. 109. num. 13. & conſil. 111. nume. 9. & ſeq. poſt Albert. Brun. in tract. de forma & ſolemnit. actus. rubr. de cauſis formæ, & ſolemnit. Declara quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia, in cuius fauorem ſolemnitates ſunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quam ab ipſa eccleſia. Innocent. cuius dictum ſequuntur Hoſt. Zab. & alij in capit. 1. in princ. de his quæ fiunt à præl. ſine conſ. cap. Pan. in cap. diuerſis fallacijs, num. 6. de cle. coniug. Dec. in cap. quæ in eccleſiarum, nu. 31. in fine, de conſtit. Rota Rom. in deciſ. diuerſo. deciſ. 133. nume. 11. & ſeq. vol. 2. & deciſ. 262. nume. 9. par. 3. lib. 3. ita quod ipſa volente ſtare contractui non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum, Menoch. qui alios congerit in addit. ad caſ. 172. numero 62. & infra. Intellige dummodo Eccleſia poſt initum contractum, illi ſtare volens, parata & ſolicita ſit adhiberi facere legitimas ſolemnitates, vereque ac cum effectu eas adhiberi faciat, ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus validitate obtineat, ne conductor, ſeu ceſſionarius perpetuo ſtet in ſuſpenſo, & eccleſia ſemper in tuto, iuxta terminos inſignis deciſionis Vinc. de Franch. in deciſ. 35. quem ſequitur Amæd. a Ponte in commentar. ad titul. qui feud. dare poſſ. num. 148. Secundo declara, quod licet defuerint ſolemnitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit tuta conſcientia, poterit quis res eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolemnitatum, vt præter Sarment. in d. tract. par. 1. cap. 2. nume. 6. & 7. voluerunt etiam Abb. in c. 1. in fi. de reſt. in integr. Nauar. in comment. de ſpol. cleric. §. 2. ſub num. 6. Redoan. in præd. tract. quæſt. 46. num. 4. & ſeq. & Roderic. in præd. q. 27. art. 10.

35 Decimonono, amplia † in vnione eccleſiarum, quia vnio dicitur alienatio, vt not. Abb. in c. tua, num. 4. de his quæ fiunt a præla. tex. in clem. fi. de reb. eccleſ. nõ alien. Rebuff. in d. commen. nu. 14. præterquam in caſibus a iure permiſſis vigore etiam Decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 21. de refor. c. 5. & ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 13. & 15. & ſeſſ. 23. c. 18.

36 Vigeſimo amplia † etiam ſi res, quæ peruenit ad eccleſiam, erat antea obligata creditoribus, vt non poſſit alienari abſque ſolemnitatibus pro illis ſatisfaciendo ſecundum vnam opinionem, quam refert Lapus allegat. 25. nume. quarto, nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam, vt ſupra amplia. 8. & eſt effecta eccleſiaſtica, vt dixi ſupra amplia. 16. quæ opinio mihi magis placet, tamen ipſe Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam ſequitur Redoan. quæſtio. 51. capitulo 8. numero 18. Ego vero cenſeo quod aut alienatio, ſeu venditio fit a iudice eccleſiaſtico ad inſtantiam credi-
h torum, ſicut poteſt fieri propter vrgens debitum legitimè ſi contractum ab eccleſia, prout not. gloſſ. in ſumma 12. q. 2. & Abb. in c. ad noſtram, de rebus eccl. alien. & tunc debet adhiberi cauſæ cognitio. ſ. vt exiſtat cauſa vrgẽs alienandi, 2. quod debitum ex bonis mobilibus eccleſiæ non poſſit ſolui, idq; liqueat iudici per diſcuſſionẽ bonorum, 3. quod vẽdatur res minus damnoſa, 4. quod pro paruo debito non vendatur res magna, 5. vt ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas, & quod omnia iſta præcedat Decretum iudicis, & ſubſequatur ſubhaſtatio, quæ ſi conſiderantur in venditione rei minoris, vt per

Afflict.

Digitized by Google

Afflict.deciſ.249.multò magis in re eccleſiæ,prohibita alienatione non præſumitur prohibita alienatio ex cauſa neceſſaria, vt ea quæ ob æs alienū fit l. alienationes,ff.fam.erciſc.& non ſufficit ſimpliciter æs alienum ſubeſſe, niſi etiam creditores vrgeât,Maſcar.de prob.conc.1237. Aut ipſe prælatus eccleſiæ vult vendere ex ſe,& tunc non poteſt abſque aſſenſu Apoſtolico,& ita vidi practicari, & expediri Breue Apoſtolicum commiſſum ordinario loci ad inſtantiam Conuentus IESVS Maria de Neap. ordinis Prædicatorum.

37 Vigeſimo primo,amplia † etiam in re ſterili ſeu domo,quę plus incommodi,quam vtilitatis affert Rebuſ. in d.comm.nu.121. ſi modo nó concurrunt tria,de quibus in limit.4.Capy.deciſ.105.Redoa.quæſt.51.cap.20.nu.2.& 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat vide, §. theſauros, inſtit.de rer diuiſ l 1.C.de theſaur lib.10.Couar in reg peccatum inſi de reg. iur.in 6.Tiraq de retract.conuent in ſi num.96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict.in conſtit.Regni Dohanæ ſecreti. recentiores ſcribentes videlicet Menoch. in tract.de præſumpt.lib.5. præſump.30.nu.5.& inf.Petr. Nauar.in tract. de reſt.lib.4.cap.2.num.75.& ſeq.Ludo.Lopez.in inſtructor.conſcientiæ.par.1.capit.2. & latius Molin.de iuſt.& iure diſput. 56. & de Theſauro in bonis eccleſiæ reperto, vide Borgn. Caualc.deciſ.62.par.2.

e *ADDITIO Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſiæ, Afflict deciſ.67.*

f *Idem tenet Afflict. in conſtit reg iuſtitiarijs num.38 vbi etiam tenet quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale & appellatione arborum fructiferarū contineri quercus; & de Beneficiato ſi æquipa et[illegible] vſufructuario vel vſurario, vide Abb.in capit cum eſſes.numer.21. de teſti Redoa. quæſt.51 .cap.25.*

Sequitur ex p̄dictis,quod pretiū arborū quas beneficiatus nō poterat inci-
g *dere,item marmorum & lapidū quia non ſunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ & non ſuam, & quando dicatur in eccleſiæ vtilitatem conuerti declarat Rebuf in d comm nu 73 De fodinis auri. argenti cretæ & arenæ,eſt tex in d l diuortio § ſi vir.ſol matr.& quando poſſit inquirere vel exercere ac inſtituere habetur.in d.§ fructua ius & de lapidicinis eſt etiam tex in l ſi ex lapidicinis ff de iur dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia quādo fuit cum aſſenſu Apoſtolico,alioquin non poſſunt bona eccleſiæ obligari vt fuit dictū ſupra ampliat.3 niſi fuiſſet verſum in vtilitatem eccleſiæ quod tenetur probare creditor in tribus caſibus, vt in mutuo in depoſito & pro ſolutione debiti eccleſiæ legitime cōtracti,nec creditur aſſertioni plati Rebuff in d cōm alien. nu 38.vſq: 42.Couar lib 2 var reſol.c.17 nu [illegible] Dec conſ 6 poſt Abb in c. 1.depo. & in c.quod quibuſdam,de fideiuſſo. Bart in l.ciuitas ff ſi cer.pet.*

Hoc

Hoc videlicet, quando creditur probare habeat pecuniam eſſe verſam in eccleſiæ vtilitatem, & quando eccleſia ex mutuo ſuſcepto a prælato, vel alio eius adminiſtratore teneatur, poſt Redoa. in præf. tract. queſt. 56. cum duobus ſeq. c. diligenter explanat Menoch. lib. 2. de arbi. iud. cent. 5. caſu 432. quo loco, & in tracta. de præſumpt. lib. 3. præſ. 55. differit etiam de coniecturis, ex quibus id probari poſſit, cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniam conuertendam in certam cauſam pro neceſſitatibus monaſterij, obligat monaſterium, licet non conuerterit in illam cauſam, ex comm. opin. de qua teſtatur Ioann. Vinc. de Anna ſing. 1. Et quod ibi ſubditur, ſcilicet, quod de hac verſione in vtilitatem eccleſiæ non credatur aſſertioni prælati, amplia vt nec eius aſſertione probetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſiæ, ſed de eo fieri debere ſcripturam ſeparatam, docent ex multis Domini de Rota deciſ. 716. diuerſ. nume. 2. & 3. par. 1. Extende vt neque præd. tractatus probetur etiam ſi in inſtrumento alienationis diceretur, habito colloquio & tractatu, cum non ſit ad id ſpecialiter confectum, neque ſufficeret ſi in d. inſtrumẽto fieret de tractatu mentio per relationẽ ad aliud inſtrumentum, niſi producatur & exhibeatur. Hier. Magonius deciſ. 12. Rotæ Lucenſis, nu. 24. & 25. nota 6. Rol. a Valle conſ. 15. num. 10. Qualiter autem debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum Monaſterij, tradit Roder. to. 1. q. re. q. 27. art. 2. Formam vero, ſeu ſolemnitatem, quam Capitulum Cathedralis, ſeu inferioris eccleſiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipſius Capituli, deſcribit Menoch. in præallegat. addit. ad caſ. 182. nume. 28. & infra. Proſper de Auguſtino V. I. D.

Non creditur prælati aſſertioni interueniſſe tractatum in alien. rei eccl. cum extenſionibus.

38 *Quænam ſint res quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
39 *Conceſſio in emphyteuſim abſque aſſenſu Apoſtolico quando valeat.*
40 *Quænam dicantur ſolita concedi.*
41 *Intelligentia tex in c terrulas 12 q. 2.*
42 *Quando imminet ſumma neceſſitas non ſeruantur ſolemnitates.*
43 *An diſpoſitio huius Paulinæ habeat locum in remiſſione legati, ac rei non incorporatæ.*
44 *In remiſſione caducitatis non requiritur ſolemnitas.*
45 *An in principe permutante cum eccleſia.*
46 *Præſumuntur ſolemnitates ex antiquitate temporis.*
47 *Præſcriptio legitima ſuccedit loco decreti.*
48 *An hæc Paulina ſit vbique recepta.*
49 *Pœnæ contra male alienantes quæ, & an habeant locum ante condemnationem.*
50 *Quænam excuſent a pœnis huius Paulinæ.*

HAnc regulã ſic ampliatã, limita Primo in locatione, & conductione per triẽnium, vt in hac Paulina, cum declaratione tñ de qua ſupra in 4. amplia.
37 Secundo limita in rebus, quæ ſeruando ſeruari nõ poſſunt, vt in hac extra uag. gl. in ſumma 12. q. 2. Rebuff. in d. commen. alie. rer. eccl. num. 25. Socin. in fallen. reg. 110. nu. 2. & ſunt quæ vltra triennium durare non poſſunt abſ-

que

que notabili deterioratione,argumen.leg.lex quæ tutores. C.de adminiſt.tutor.cum ſimil.alleg.per Redoa.quæſt.6 numero 29.vbi tenet quod etiam veſtes attritæ, & animalia ſuperuacua poſſunt vendi abſque Decreto, & facit text.in leg. fin. C quando Decre. opus non eſt. Sed debet pretium conuerti in vtilitatem eccleſiæ. Ac ea, quæ magis expedit diſtrahi quam ſeruari, non ſunt prohibita alienari, Redoa. quæſtione 51.capitu.1.numero 4.Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt,comprehendantur, vltra Abb.in capitulo nulli, de reb.eccleſ.alien. & prææallegatos, declarat etiam Molina de contract. diſput 465. numero 3. Idem dicendum eſt de re mobili minus precioſa.Rebuff.numero 24.Redoa.loco præalleg.dicam. inf.limit.8.

39 Tertio limita † in conceſſione in emphiteuſim, habente tres conditiones, ſcilicet in caſibus a iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate, vt in hac extrauag. ſecundum Caietan.in verbo, excommunicatio, capit.75. & dixi ſup. in regul. ſub numer. quintũ.Bona igitur, quæ reuertuntur ad eccleſiam, vt ſunt ſolita concedi, ſi non ceſſet prima cauſa, poſſunt iterum concedi iuxta conſuetum modum ſine ſolemnitat . Abb.& Doctor.in capit vt ſuper, de reb.eccleſ.alien. Rebuff. in d.compen numero 33.probatur etiam in capi.2.de feud.in titu de his qui feud.dare poſſ.& tit.epiſcop.vel Abba in vſib.feud.vbi Iſer.Aluar.Preſpoſ & Afflict.Ruin.conſil.41.numero 39.Franc.Curt in tract.de feud.par.2.quęſt. 1.Contar.lib.2.var.reſolut.capitulo 17.Iul.Clar.de feud.quæſt.13.& in §.emphiteuſis qu.6 Calder.conſil.vlt.Paul.de Caſt.in l.etiam, ff.ſolu.matr.Bero.conſil.86.volumine 1.Redoa quæſtione 51.capitulo 6.& quęſtione 60.& 61. Menoch.conſ.70.vol 1. Alex.Stiat.in repetit.huius extrauag.nume.34.43.& 44.Molina de contract. diſputat.466.& 468. numero 20.poſt Afflict.in conſtit.Baiulos ſub numer.85.

40 Sed quando dicatur † res ſolita concedi, declarant etiam Deciſ. in conſil. 142.numero 4.& in Authen.qui rem,numero 20.C.de ſacroſan.eccleſ.Franc. Curt.ibid.numero 44 Capyc.in inueſtit.feud.in verbo,feudum dant,verſic. prælati eccleſiarum,fol.142.vſque 148.Iul.Clar.in dict.§.feudum. quæſtione 13.Redoa.quæſtione 65.ſed vltra eos lege aurea verba Afflict.in conſt. regni conſtitutionem diuæ memoriæ ſub numer. 67. quem ſequitur Alex.Stiat.ſub numer. 19.& 33. & Molina d. diſput.468.nu.20. vide Ripam in l. filiusfam. §.diui.num.65.ff.de leg.1.

Notandum tamen eſt communem eſſe opinionem quod tunc dicatur res ſolita concedi, quando reperiuntur duæ conceſſiones eodem modo factæ,ſimul cum curſu quadraginta annorum, vt refert Iul. Clar.in loco præallegato, dicens eſſe tenendam tanquam tutiorem.

Concluſionem hanc nempe, quod prælatus bona concedi ſolita, ad eccleſiam reuerſa, poſſit iterum ſine aliqua ſolemnitate concedere ſeu infeudare, notabiliter ampliat & limitat Amadæus a Ponte in commentar.ad titul.qui feud.dare poſſ.a nu.155.vſque ad finem, item amplia vt per Roland.conſ.1. nu.83.volum.1. Item quando dicatur res ſolita concedi ſeu in feudari,præter Doctores citatos,videndi ſunt Paris de Puteo in tract.de feud reinteg.ſub rubri.res ſolita concedi quando dicitur,num.11.& infra Præfatus a Ponte loco cit.numero 151.& ſeq.& Anton.Maria de Canib.in quodam alio ſuo conſilio

collo-

collocato poſt 30.deciſ. Caualc. parte 2.numero 95. 119. 173. & 185. cum ſequent. probatur autem iſtud ſolitum aut per duas locationes cum curſu 40. annorum aut per vnam ſolemniter factam, prout ita fuiſſe alias tentum in Rota Roman. ac eſſe communem opinionem traditur in deciſ. 160. diuerſ. numero quinto, volumine ſecundo, vbi vero in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua contentio, ſeu noua qualitas tunc facit, vt non poſſit dici confirmatoria primæ locationis, ſed eſſet noua conceſſio diuerſa a prima, vt in eadem deciſ. numero 9. habetur, & per Caualc. deciſ. 30. numer. 87. & ſequen. parte 2. ac ex adductis per Cacheran. deciſ. Pedem. 23. numero 22. & infra ſatis comprobatur. Idem etiam vbi excederetur modus conſuetus, ſeu forma conſueta alteratur, vt declarat Vrſil. in annot. ad deciſi. Afflicti 305. numero 8. & latius d. Amad. vbi ſupra numero 144. & eſt commun. Doctorum ſententia referente Ripa, reſpond. 2. numero 17. & 18. ſub titul. de iure emphyt. Caualca. deciſ. 25. numero 13. parte 2. ideoque vti nouus contractus debitas requireret ſolemnitates. Intellige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis eſſet, quoad ſubſtantialia ipſius actus, non autem ſi alteratio eſſet reſpectu aliquarum qualitatum, quæ tanquam accidentales non eſſent in conſideratione, Calca. in conſilio 11. ſub rubr. de feud. eſt communis concluſio referente Alexan. in conſilio 9. numero 2. libro 5. Hieronym. Magonius deciſio 14. Rotæ Lucenſis, numero 30. & 39. & ibi addentes lit. E, & quando alienatio dicatur in melius, exemplificat Rimin. conſilio 340. numero 17. volumine 2. vbi etiam aliqua tradit quot tempora requirantur, vt res dicatur effecta de menſa. Inſuper ſupra firmata concluſio, videlicet, quod in bonis eccleſiæ concedi ſolitis remittatur ſolemnitatis obſeruatio, inter cæteras, quas patitur exceptiones eſt, vt non procedat in bonis, quæ & ſi ſemel vel pluries fuerint conceſſa, ſunt tandem aliqua de cauſa ad ipſam eccleſiam reuerſa, eiuſque patrimonio incorporata, ac de illius menſa effecta, ſicque prima ſua natura amiſſa, nouam aſſumpſerint, Creſcent. deciſ. 1. numero 5. ſub tit. de rebus eccleſ. alien. vel non poſt. Zabarell. in capitulo 2. quæſtione 12. de feud. Menoch. libro 2. de arbi. iudi. cap. 5. caſu 433. quo loco, & in tract. de præſumpt. libro 6. præſumpt. 87. exprimit coniecturas, ex quibus id conijciatur poſt Redoa. in præd. tract. quæſtio. 62. & Parid. de Puteo vbi ſup. numero 6. & ſequen. Amæd. à Ponte loco cit. numero 160. notab. Maſcard. de probat. concluſ. 203. late præd. Anton. Mar. in præalleg. conſil. numero 194. & infra. Reliquas recenſere omitto, cum ſatis abunde per Doctores ſcribentes ſuper capitulo 1. qui feud. dare poſſunt, & per Redoan. quæſtion. 62. de eis agatur; Vnum non pertranſeundum duxi ſcilicet, vt bona ad eccleſiam reuerſa, quotieſcunque ceſſaret cauſa primæ conceſſionis, & rebus non ſic ſtantibus non poſſint dari pro eodem canone, ſeu pretio quando plus fuerit oblatum, vel facta diligenti inquiſitione plus reperiri potuiſſet, propter veriſimilem ſpem maioris perceptionis iuxta terminos ſingulariter diſcuſſos per Dominos de Rota in deciſ. 360. diuerſ. volumine primo, & vide Paulo de Caſtro conſilio 61. incipien. videtur. & Riminal. conſilio 100. numero quarto, conſilio 567. volum. 3.

Res ſolita concedi qualiter probetur.

Quando non procedat cōcluſio quod in bonis eccleſiæ cōcedi ſolitis remittatur ſolemnitatum obſeruatio.

41 Quarto, limita † in re immobili parua, vt poſſit alienari cum conſenſu epiſcopi abſque ſolemnitatibus, capit. terrulas 12. q. 2. & tunc tria copulatiue requiruntur, vt res ſit exigua & modica, quod non ſit eccleſiæ vtilis & neceſſitas.

Rebuff.

Digitized by Google

Rebuff. in d. comment. nume. 122. & 60. Redoan. quæſt. 13. nu. 19. & quæſt. 51. capitulo octauo, & 20. nume. 6. Res igitur ſterilis, ſeu inutilis prædictis non concurrentibus non poteſt alienari abſque ſolemnitate, Capyc. deciſ. 105. Bero. conſilio 83. 85. 89. & 91. volum. 1. Guid. Papa deciſ. 156. Rebuff. numero 121. & iuramentum prælati de non alienando non extenditur ad hanc rem exiguam, Abb. in capit. fina. de eccleſ. ædific. in capit. vt ſuper, de rebus eccleſ. & capit. ſecundo de feud. Redoan. d. quæſtio. 13. nume. 11. Capyc. in inueſt. feud. in verbo feudum dant concluſ. 20. folio 147. Nota quod tex. in dict. capit. terrulas, per hanc extrauag. non eſt correctus, vt dicit Alexand. Stiatic. hic, numero tertio. Non obſtat tex. in capit. ad aures, de rebus eccleſ. quia ibi ponitur vnus de caſibus a iure permiſſis, & procedebat ante hanc extrauag. per quam hodie non poteſt concedi in emphyteuſim niſi tribus concurrentibus, ſcilicet, quod ſit in caſibus a iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphyteuſim, & cum euidenti vtilitate, vt in præceden. limita. quibus tribus concurrentibus poteſt concedi inconſulto Romano Pontifice; Quænam dicatur res exigua, & modica, vltra glo. in d. cap. terrulas, & Redoan. quæſt. 10. eſt arbitrio boni viri inſpecta conditione eccleſiæ, ſi eſt tenuis, vel multum abundans, attenta qualitate temporum, locorum & rerum argum. l. 1. de iur. deliber. & capit. de cauſis §. 1. de off. deleg. Abb. in cap. 1. nume. 8. de reſtitut. in integ. Canophi. in repet. huius Paulinæ, num. 46.

Adde quod hoc cenſuit Sacra Congregatio Concilij, ſcilicet neque conſtitutionem Pauli ſecundi, neque Conc. Trid. decretum derogaſſe diſpoſitioni cap. terrulas 12. q. 2.

Quinto limita in bonis laicarum fraternitatum, hoſpitalium, collegiorum ſeu aliorum locorum non fundatorum authoritate epiſcopi in quibus non habet inſtitutionem neque deſtitutionem, Redoa. q. 49. num. 8. & per ea quæ dixi ſupra 13. amplia.

Sexto, limita in bonis relictis, & donatis eccleſiæ, quæ eſt incapax retinendi etiam in communi vt ſunt fratres Sancti Franciſci de obſeruantia, & Cappuccini, de quibus mentionem facit Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reg. cap. 3. vbi poſſint alienari ſine ſolemnitatibus, & precium conuerti in eccleſiæ neceſſitatem. Socin. in Reg. 110. num. 3. Dec. in cap. præſentia, num. 271. de probat. & dixi ſupra amplia. 16.

42 Septimo limita † ſi immineret ſumma neceſſitas alienandi, & tantam celeritatem requireret, quod ſuperiorem conſuli non patiatur, tunc poteſt fieri alienatio ſine conſenſu Papæ, vel alterius ſuperioris, cui fuit iuramentum præſtitum de non alienando minimè requiſito, Abba. in capit. fina. numero octauo de eccleſ. ædific. Card. Zabar. loquens de bonis hoſpitalium in clemen. 2. quæſtio. 11. de religio. domi. Rebuff. in d. commen. num. 35. loquens pro vtili communi in munienda Ciuitate, per Redoan. quæſt. 13. nume. 13. cum. ſeq. & quæſt. 9. num. 51. & quæſt. 35. num. 7. & 9. Canophil. in repet. huius extrauag. nu. 85. item pro redemptione captiuorum, & alimonia, pauperum quando periculum eſſet in mora lege aurea iura in c. aurum, &c. gloria epiſcopi 12. q. 2.

Octauo limita in re mobili minus precioſa; Rebuff. in d. commen. nume. 24. Redoan. quæſt. 51. c. 1. num. 4.

43 Nono, limita † non habere locum diſpoſitionem huius Paulinæ in repudiatione, vel remiſſione legati, ſeu hæreditatis, ac rei eccleſiæ non incorporatæ, quia remiſſio non eſt alienatio l. alienationis, ff. de verb. ſignif. & prælatus ſeu beneficiatus poteſt præiudicare eccleſiæ, in acquirendis. Iaſo. in l. ſeruus, numero 2. C. de pac. & in l. legatum, ff. de lega. 1. dixi ſupra in amplia. 8. tamen tenetur eccleſiæ reſarcire damnum. gloſ. in capit. ſecundo, in verbo aut neglectum, 12. quæſt. 4 Abb in cap. ad præſentium, de pigno. Franc. in capit. 2. de reb. accleſ. non alienan. in 6. Silu. in verbo immunitas primo, numero 12. Rebuf. in d. comm. alienan. numero 31. Redoa. in d. tract. queſt. 2. cap. 7. numero 12. & quæſt. 3. numero 60. ac quæſt. 22. numero 52. quæſt. 76. numero. 31. & quæſt. 51. c. 4. non tamen incurrit pœnas huius Paulinæ. arg. odia, de reg. iur. in 6. facit tex. in l. qui autem, ff quæ in frau. credi. de debitore qui poteſt renunciare legatum in fraudem creditorum. Conar. in cap Rainaldus. §. 3. de teſt. Bal in l. maximum vitium, numero 11. C de lib. præte quem refert Ang. in ver. excommunicatio primo, numero. 20. Sed hęc procedunt in foro exteriori, non autem interiori, quia tenetur debitor facere id quod poteſt pro ſoluendis debitis iuſtis. Pet. Nauar. libro tertio, de reſt. capit. primo, numero 13. ſi tamen prælatus ex iuſta cauſa ob ſcandalum vitandum omiſiſſet acquirere, non tenetur, quia eccleſia potius debet pati damnum temporale quam permittere ſcandalum animarum fidelium, S. Thom. & ibi Caiet. 2. 2. quæſt. 43. artic. vult. in reſp. ad 5. in fine. Quando vero eſſet res, ſeu actio communis prælato, & eccleſiæ, ſeu capitulo, non poteſt in præiudicium capituli renunciare. Rebuſ. in d. comm numero 30. verſic. & iſta opinio. Iul. Cla. §. emphiteuſis quæſt. 11.

Prælatus poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis, vide Riminal. conſil. 315. numero 15. volum. 2. adde quod hanc opinionem ſequitur Aluar. Valaſc. deciſ. 77 Luſitan. numero ſecundo, tom. 1. amplexi ſunt etiam Domini de Rota, vt liquet in deciſ. 233 diuerſ. numero 6. part. 3. lib. 2. iuncta deciſ. 284. numero 6. eod. lib. ad obiectionem illam, ſcilicet, quod quando prælatus cedit iura ſibi competentia ratione hæreditatis eccleſiæ ſuæ relictæ, ad quam ſibi, & eccleſiæ actio eſt quæſita ex teſtamento, cedendo, & repudiando videtur acquirere, & adire hæreditatem, tanquam neceſſarium antecedens ex Ripa conſil. 170. colum. ſecunda, volum. 1. non enim poſſet cedere, niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligatur adiiſſe, & ita potius eſſemus in acquiſitis, quam in acquirendis, & per conſequens ceſſioni *illi* obſtaret Paulina tanquam abſque ſolemnitatibus per eam requiſitis factæ, ſi quidem per eoſdem Dominos in alia deciſio. 30. par. 3. lib. 2. iuncta deciſio. putei 519. lib. 2. reſpondetur, quod ex quo illa ceſſio non eſt ordinata ad acquirendum & adeundum principaliter, ſed potius ad repudiandum, quod illa acquiſitio momentanea, quæ fit, non eſt in conſideratione, licet verior, & tutior ſit opinio contraria relata ſupra, ſub numero 23. ſcilicet, quod non tantum in acquiſitis, ſed etiam in acquirendis non poſſit fieri remiſſio a ſolo prælato abſque ſolemnitate, quæ vltra ſupra allegatos corroboratur ex deciſ. Caputaq. 359. part. 9.

Decimo limita in rebus quæ nondũ ſunt incorporatæ menſæ epiſcopali, ſeu capitulari, cle. 1. in ver. ad menſam, de exceſſ. præla c. 2 de feud. Abb. in c. vt ſuper, de rebus eccl. alien. vt poſſint concedi ſine ſolemnitatib. dummodo

duret

duret prima cauſa, vt dixi ſupra lim. 3. quæ & quommodo res dicatur de menſa vltra Doct. in locis præallegatis, & in capit. 1. de his qui feud. da. poſ. in vſi. feud. vide Redoan. quæſt. 62. Aduerte quia tam per nonam, quam per hanc decimam limitationem euitantur pœnæ non extrinſecæ huius Paulinæ, non tamen intrinſecæ nullitatis contractus, non enim præcluditur via eccleſiæ aduerſus repudiationem, ſeu remiſſionem legati, ac rei non incorporationem factam in damnum Eccleſiarum, quia rectores earum vtilia, non inutilia agere potuerunt; ideoque dato, quod in quærendis videatur, quod factum prælati poſſit præiudicare Eccleſiæ, & licet Eccleſia poſſit agere contra prælatum, qui illi præiudicauit in non acquirendo, non tamē per hoc videtur ſublatum remedium reſtitutionis in integrum ex allegatis per Riminal. conſil. 315. num. 15. & infra vol. 3.

Vndecimo limita, vt poſſit prælatus ſine ſolemnitatibus reſtituere rem, quam iniuſtè detinet Rebuff. in d. com. nume. 28. Canophi. in repet. huius Paulinæ, num. 37.

Duodecimo limita, vt valeat tranſactio abſq; ſolemnitatibus quando poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam, nam ſi per tranſactionem Eccleſia rem relaxaret in cuius poſſeſſione exiſtit, tunc requiruntur ſolemnitates, Rebuff. in d. com. nume. 21. Roland. conſil. 15. dixi ſupra amplia. 5. intellige de re dubia, alioquin non dicitur trāſactio l. 1. ff. de tranſact. & dummodo ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, tutius tamen erit aſſenſum Apoſtolicum obtinere ſi in futurum Eccleſia nollet ſtare contractui ſic practicatur, & vidi expedita breuia.

44 Decimotertio limita, † vt poſſit ſolus prælatus, ſeu Rector remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ Iaſ. in l. legatum, numero 18. de leg. 1. & in l. ſeruus, numero ſecundo, C. de pac. Cur. de feu. parte 2. quæſtio. 2. princip. numero ſeptimo per ea quæ dixi ſupra limit. 9. hoc enim dependet ex voluntate beneficiati, Afflict. deciſ. 97. Iul. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 9. 10. & 11. quæ pœna caducitatis an, & quando remiſſa præſumatur, notab. tradit Menoch. in tract. de præſumpt. libro 3. præſumpt. 112. & an caducitas incurſa tempore prædeceſſoris, poſſit per ſucceſſorem intentari, & de canone decurſo tempore prædeceſſoris, & non ſoluto, cui debeatur ad hæredibus, illius, vel ſucceſſori in eccleſia de vtroque agit Hieron. Magon. deciſ. 70. Rotæ Florent.

Decimoquarto limita, quando contractus eſſet in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, vt non requirantur ſolemnitates ſecundum quoſdam doct. relatos ſupra amplia. 18. ſed hodie per hanc Paulinam requiritur aſſenſus Apoſtolicus, vt dixi ſupra num. 5.

45 Decimoquinto limita, † in Principe permutante cum eccleſia ſecundum Hoſt. in c. 1. de rer. permut. licet contrarium teneat Innoc. vt prædixi amplia. 1. & eſt magis tutum.

Decimoſexto limita, quando eccleſia eſſet grauata per fideicommiſſum reſtituere, Rebuff. in d. commen. numero 29. & 30. Redoan. quæſtio. 51. capit. 3. num. 22.

46 Decimoſeptimo limita, † quando non apparet de ſolemnitatibus, ſed præſumuntur propter diuturnitatem temporis mortis contrahentibus, Rebuff. in d. com. nume. 37. & in conſ. 111. nume. 12. Afflict. deciſ. 107. nume. 5. & deciſ. 368.

C

ciſ.368.numero 7. Capi.deciſione 26. Gram.deciſ.79. Crauet.de antiq. temp. parte 3.§.vidimus numero 14.cum ſequent.Redoa.in dict. tracta.quæſtione 39. & 48. Nauar. conſilio 1. de rebus eccleſiæ alienand. in antiquis, & 16.in nouiſſ.Roland.conſilio 15. numero 12. volumine 2. Alexand. Stiat.in repet. huius Paulinæ ſub nume.20. de qua ſolemnitate præſumenda latè per Felin. in capitulo ſicut,de ſenten.& re iudic. Iaſ.in l.ſciendum,ff.de...Rimin.conſil. 102.ſub num. 87.de verbor.obligat. Roman. conſilio 41. cumulat, & reaſſumit Maſcard.de probat. concluſio.75. & 154. & 482. vbi notabiliter limitat, & ſublimitat, & an curſu triginta annorum, vltra Nauar.in dict.conſilio & conſilio primo, de præſcript. in nouiſſ.vide Deciſ. conſilio 36. ſub numer. 8. & conſil.341.numero 13.Socin.in regul.376.in verſ.ſolemnitas extrinſeca,& an credatur inſtrumento in quo aſſeritur,ſolemnitates fuiſſe adhibitas.Bart. conſil.41.parte 1.

Propter temporis diuturnitatē præſumitur ſolemnitatem interueniſſe cū declaratione.

Præſumuntur ſolemnitates propter diuturnitatem temporis, adde quod hanc concluſione multorum authoritate comprobat Nauar. in conſilio tertio, numero 7.de cenſibus in antiq. Declara primo, quod cum hæc præſumptio ſit fundata in taciturnitate partium ex Socin.iun.conſilio 56.ſub nume. 13.& 14.libro primo, ſecus eſſet dicendum ſi intra ſpacium 30.annorum ſuper ea per partes aliqualis mota fuiſſet. Rota diuerſ.deciſ.160. numero 6.volumine 2. Secundo declara talem præſumptionem nunquam habere locum, vbi ex inſtrumento conſtaret ſolemnitatem fuiſſe defectiuam,& minus legitimam. Caſſador. deciſ.3.numero 7.de procurat. Redoan. quæſtione 39.ſub nume.29.eſt magis communis opinio.referente Caualc. qui alios concordes adducit deciſ.29.ſub numer. 24. parte 2.amplia etiam,& declara, vt per Anton.de Gama. deciſ.48.regni Luſitani, & per Rimin. conſil.443.volum.2.& in conſil.461.volum.3. & conſil.171.eod.volum. Quid vero dicendum ſit in præſumptione aſſenſus Apoſtolici.

Traditur plena elucidatio illius articuli. Num. 5. an ex temporis diuturnitate præſumatur aſſenſus Apoſtolicus.

Vt huius articuli, qui admodum frequens, neceſſarius, & difficilis eſt, veritas liqueat, amicorumque votis morem geram, iccirco exactius illum examinando breuiter præſupponendo dicimus, quod de ſtylo, & obſeruantia Curiæ Romanæ conceſſio aſſenſus Apoſtolici ſuper Alienationibus rerum eccleſiæ non indulgetur, niſi præuia delegatione S. Pontificis in perſonam aliquorum in dignitate eccleſiaſtica conſtitutorum, qui videant an conceſſiones cedant in euidentem eccleſiæ vtilitatem, & ſi ita apparuerit, illas confirment, alias non, de qua obſeruantia teſtatur Vincent. de Franch. in deciſione 235.numero primo, quæ commiſſio ſolet expediri in forma breuis, ſeu per bullam,de quibus reſcriptis,eorumque clauſulis eſt videre apud Staphil. de reſcript.in forma breuium, numero 20. & infra in 2.editione, Gomeſ.in tract.breuium, numer.22.& ſequen. Mandoſ.de ſignat. Grat. titu.li in euidentem, & latius apud Redoan. in præd. tract. quæſtione 20. numero 89.& pluribus ſequen. Quæritur modo an præd. Aſſenſus Apoſtolicus, (cuius conceſſio paſſim fit per diploma ſeparatum, vt prædixi,) ex temporis diuturnitate præſumatur. Reſpondeo, quod iſta difficultas fuit propoſita in Rota Roman. vt habetur in deciſ.179.diuerſ. volum.2. Cuius integrum tenorem, vt cunctis innoteſcat, huc inſerere curauimus, prout ſequitur. NEAPOLITAN. FVNDACI, LVNAE, PRIMA IVNII M. D. LXXIX.

Difficultas fuit reſtricta, An ex lapſu 38. vel 39. annorū cum continua quaſi

poſſeſſio-

Digitized by Google

poſſeſſione, ſeu ſolutione canonis præſumatur beneplacitum Sedis Apoſtolicæ, Et an præſumatur conſenſus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in ſorores de Caraciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſſione præſumi beneplacitum ex Put. & Ang de rebus eccleſ. non alien. & alijs pluribus in Roman. Sancti Laurentij Damaſo, coram D de Rubeis iſto anno allegatis. Quo ad ſecundam partem Domini Dubitabant, cum ſimus in Vniuerſitate, vel collegio in quo requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem, vt late cumulat Clar. in §. emphiteuſis quæſt. 19. Et quia moniales videntur potentiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto, quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate ex adductis per Clar. d q. 10.

Hactenus deciſionis verba. Verum quia hæc reſolutio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo concluſionem, ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel 40. abſque alia coniectura non inducitur præd. præſumptio, Hugo; Celſ. in conſilio 111. numero 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit, in conſilio 248. numero 12. & ſeq. volumine 2. Limitatur primo quando cum præd. temporis decurſu probatur etiam, ſeu conſtaret Summum Pontificem habuiſſe ſcientiam, & tolerantiã illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur ex Alexandr. in conſ. 9. nu. 8. libro 3. quam Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiſcendum in c. ſicut, ſub nume. 33. verſ. Bene fateor, de ſent. & re iudic. Afflict. deciſ. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. par. 3. in princ. Ioan. Cephal. conſil. 528. numero 80. volum. 5. Redoan. in præfat. tract. quæſt. 48. num. 16. Maſcard. de probat. concluſ. 416. numero 2. com opinion. de qua per Menoch. in tracta. de præſumpt. lib. 3. præſ. 132. numero 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi contractus fuiſſet celebratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capyc. deciſ. 4. numero 29. & 30. Secundo limitatur quando concurreret perſeuerantia partium in ipſo contractu cum afflictorum ſolutione prout Romæ iudicatum fuiſſe atteſtatur ex quibuſdã deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebantur, Hiero. Gabriel. conſil. 88. num. 18. & ſeq. volum. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hæc ſit magis commun. opinion. etiam abſque ſcientia & patientia ſuperioris Ferret. conſilio 249. numero 26. volum. 2. Declara vt hæc limitatio non procedat, quando, per partium conuentionem ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papæ beneplacitum requireretur propter appoſitionem clauſulę videlicet, (ſi & quatenus beneplacitum, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicæ interueniat) per quam ſignificatur ipſarũ partium voluntatem eſſe, vt eccleſiæ omnino ſit conſultum per Papæ aſſenſum, & notitiam, & per conſequens vt à d. futuro euentu ipſius contractus validitas pendeat & demonſtretur, quo caſu vere & non præſumptiue de d. aſſenſu apparere debet, ad tradita per Ruin. in conſilio 68. numero 17. & 18. libr. 1. & per Io. Ceph. in conſil. 447. num. 88. & infra volum. 3. & eſt commun. opinio, vt docet Berous conſ. 19. nu. 14. & conſ. 90. nu. 4. vol. 3. Ioſeph. Ludouic. deciſ. 52. Rotæ Lucan. num. 25. & ſeq. optime, & in ſpecie Cauale. deci. 8. ſub nu. 23. par. 3.

Optime ad hanc 2. limitationẽ faciunt dicta per Rimin. cõſ. 109. col. 1.

parte 3. aſſerens hoc eſſe valde notandum, quia pauci ad hoc animaduertunt, ac ita per ipſum vti iudicem delegatum fuiſſe iudicatum, eiuſque ſententiam Romæ confirmatam. Tertio limitatur, quoties cætera habilia ſupponerentur, ſcilicet, quod de iuſtitia tituli appareret, aliaque de iure requiſita concurriſſent, & ſic quod cauſa alienandi ſuberit, ac in euidentem eccleſiæ vtilitatem ſit contractum &c. ex Ferretto in præalleg. conſilio 248. numero 24. qui in terminis ita reſpondet ſi aliud canonicum non obſtet. Quarto limitatur vt præd. licentia, ſeu conſenſus præſumatur adhibitus, quando tranſactum eſſet tempus immemorabile. Crauet. loco præcitat. numero 19. quem ſequitur Menoch. vbi ſupra in eod. numero 71. in fin. Declara niſi conſtaret, vel alia coniectura colligi poſſet, quod partes arbitrabantur eo opus non eſſe, vel non intellexiſſe illum velle adhibere ex Ioann. Vincent. Hondedeo in conſilio 21. numero 36. cum ſequent. & conſilio 89. numero 26. libro ſecundo.

Quando non apparet de decreto Commiſſarij an ex tẽporis diuturnitate interueniſſe præſumatur.

Hinc non immerito quæritur, An præd. tempus 30. aut 40. annorum intelligatur currere viuente illo Prælato, ſeu Rectore, qui fecit alienationem. Reſpondeo negatiue, imò neque poſt mortem illius, niſi data ſcientia, & patientia cuiuslibet Rectoris, ſed Prælati ſucceſſoris, eoque maxime vbi plures intra d. tempus ſucceſſiſſent, quam probare habet, qui ſe fundat in dict. præſumptione, prout colligitur ex dictis per Canalean. deciſ. 46. ſub numer. 29. parte 1.

Ex præcedentis articuli diſcuſſione alia emergit quæſtio dubitandi materiam præbens, & in qua iudices, apud quos in facti contingentia huiuſmodi proceſſus abſoluendi pendent, nimis perplexi eſſe videntur: An ſcilicet ſi appareat de ſupplicatione, & petitione præd. aſſenſus, ac de commiſſione facta à S. Pontifice delegatis ad confirmandum ſi in euidentem, & cap. de ipſa confirmatione, ſeu Commiſſariorum decreto ſubſequuto non conſtet, num, ex temporis diuturnitate illud interueniſſe præſumendum ſit. Reſpondeo, quod etſi præſens dubium a doctoribus formaliter, & in ſpecie tactum non reperi, compellor negatiue reſpondere, nempe, quod niſi appareat omnia contenta, & mandata per S. Pontificem in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis commiſſis iudicibus delegatis, per ipſos vere fuiſſe exequita ad illa præſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, imò eſſet maxima præſumptio, quod Commiſſarij noluiſſent decretum interponere, eo quod non inueniſſent expoſita in ſupplicatione verificari, verum vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus & euidens eccleſiæ vtilitas, continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcientia & patientia cuiuslibet Rectoris ſucceſſoris aliter reſpondendum eſſet. vide Riminal. conſil. 430. volum. 3. & conſil. 74. volum. primo.

47 Decimooctauo, limita † vt poſſit res eccleſiæ alienata præſcribi bona fide poſt mortem illius, qui male alienauit ſpatio quadraginta annorum, Rebuff. in dict. comment. numero 36. Redoa. in tracta. de rebus eccleſiæ quæſtione 79. capitulo tertio, Maſcard. de probat. concluſione 225. numero 12. Molina de iuſtit. diſput. 79. Alexan. Sciat. ſuper hac Paulina ſub numer. 56. Nauar. conſilio primo, ſecundo, & tertio, de epiſcop. in nouiſ. Ioan. And. & Doct. in c. 2. de reb. eccleſ. alien. in 6. & in c. cura, & ibi glo. de iure patr. & cum Paulus IV. contra res male alienatas exceptionem legitimæ præſcriptionis opponi

non

non poſſe conſtituiſſet Pius IV. reuocauit, & ad viam iuris communis reduxit, vt in eius Bulla incipi. Prouida fol. 681. in bullar. & tunc pręſcriptio ex 40. annorum curriculo habet vim decreti Redoa. q. 2. c. 3. nu. 12. & aduerſus pręſcriptionem datur nihilominus eccleſiæ reſtitutio. Fel. in c. 1. nu. 8. de præſcr. Affl. deciſ. 239. Couar. in regula poſſeſſor par. 5. §. fi. de reg. iur. in 6. Molin. de iuſt diſp. 80. Item non congrue dici poſſe videtur, quod cum in terminis noſtris præter ius commune antiquum alienationi rerum eccleſiæ reſiſtat hæc Paulina, per quam additur, vt etiam in caſu licito non poſſit fieri abſq; aſſenſu Apoſtolico, quod hæc quadragenaria pręſcriptio concurrente duplici prohibitione fortior redditur, & hodie non ſufficeret ex adductis in ſimili per Ruin. in conſ. 41. num. 27. vol. 1. & per Tiber. Decia. conſ. 43. num. 19. vol. 1. &
K prohibita præſcriptione non intelligitur centenaria, nec illa cuius initij K Fel. in rub. de præſcr. n. 18. & mala fides probatur, eo ipſo quod inſtrumentũ iniuſti tituli reperitur penes poſſeſſorem. Nau. in conſ. 3. & 5 de pręſcr. in nouiſſ. & de inſtrumento reperto poſt præſcriptionem vide eundem in conſil. 1. de reb. eccl. alie. in antiq. & 16 in nouiſſ.

Decimonono limita in locatione vltra triennium de bonis quę non fructificant quolibet anno, vt dixi ſupra amplia. 4.

Vigeſimo limita in quibuſdam religionibus, quæ poſſunt alienare vſque ad certam ſummam ex priuilegio Apoſtolico, vt refert Compend. Mendic. in verbo alienatio, quæ priuilegia erunt videnda, an ſint reuocata per illam clauſulam generalem in eorum confirmatione, dummodo ſint in vſum, ſacris canonibus, & decretis Concil. Trident. non aduerſentur, vt infra in verbo priuilegia regularium.

48 Vigeſimoprimo limitant † hanc Paulinam non procedere in locis, in quibus non fuit vſu recepta in totum vel in partem, Card. Caiet. in verbo excommunicatio cap. 75 quem ſequitur Nauar. in Man. confeſſ. c 27. ſub num. 149. ſubdens quod in paucis locis eſt recepta quoad pęnas extrinſecas, quamuis in multis ſit recepta quoad diſpoſitionem principalem, & pœnam intrinſecam nullitatis contractus, qui idem dicit in c. 23. ſub nu. 62. & in comm. alie. num. 21. & in conſ. 10. nu. 2. de reb. eccl. alien. in nou. Tolet. in Sum. lib. 5 c. 91. verſ. dico tertio de hac Paulina. Feli. in c. de quarta, ſub num. 3. de præſcr. vltra Nauar. vide Boer. deciſ. 224. Silu. in ver. excommunicatio 7. num. 83. in fi. Sarmien. de reddi. eccleſ. par. 1. cap. 2 num. 20. Ioan. Gutier. lib 1. can. quæſt. cap. 8. Molin. de contract. diſp. 466. num. 8. Redoa. de reb. eccl. alie. q. 36. num. 21. & q. 58. nu. 25. vbi de ea nu 21. vſque 26. Quando autem dicatur, ſed non vſu recepta, vt nõ obliget tranſgreſſores, Abb. & profundius Fel. in c. 1. de treug. & pac. Nauar. c. 23. nu. 41. Sil. in ver. Alienatio q. 15 & in verbo lex, Coua. lib. 2. var. reſol. cap. 16. ſub num. 6. Menoc. in tract. de præſump. lib. 2. præſumpt. 2. Emman. Roderic. tom. 1. quæſt. reg. q. 6. art. 11. in fi & in proprijs terminis huius Paulinæ Borg. Caual. deciſ. 43. nu. 2. 4. & 5. Vinc. Carocius in tract. locati, & conduc. par. 3. tit. 1. de reb. eccleſ. locan. concl. 9. fol. 129. Verum aſſertio illa, ſcilicet opus eſſe vt lex obliget, quod ſit vſu populi recepta c. in iſtis, §. leges 4. diſt. l. de quibus, vbi Docto. ff. de legib. non eſt ita amare intelligẽda, vt a ſubditorum voluntate pendeat obſeruatio, ſed ſatis eſt, vt lex ſit promulgata in ciuitate Metropolitana, ſicuti Romæ communiter fit. Nau. late in conſ. 1. nu. 19. de conſtit. ſed quãdo per lapſum decennij, ex quo lex promulgata fuit ab

Digitized by Google

initio a populo non fuerit vſu recepta, neque moribus vtentium approbata,
idque legiſlator ſciens ſeu videns taceat, diſſimulet, & non obſeruantes impu
nes relinquat, tunc eſt tacita reuocatio. Medin. in cap. de reſtitut. q. 36. Couar.
loco præcit. Gemin. in d. §. leges Doctores communiter in præall. c. 1. de treg.
& pace, ac Nauar. in eod. conſ. nu. 23. Igitur cum iſta extrauag. ſit cum alijs in
corpore iuris impreſſa, ac in iudiciali foro citetur, quotidieque Rom. Curia
pro eius obſeruantia pronunciet, ac ita eius praxis ſe habeat in expediendis
paſſim breuibus ſi in euidentē &c. & ex ea emanent abſolutiones a cenſuris,
diſpenſationes, & habitationes in vtroque foro quoad contrauenientes, ob
id ſignificatur Summos Pontifices velle iam obſeruari quoad omnes partes
ſuas, prout expreſſe dicitur in iuramento quod præſtant prælati, & Abbates,
vt dixi ſup. nu. 6. ideoque exiſtimo non poſſe dici, quod non ſit moribus vten
tium recepta integraliter, licet præfatorum Doctorum præſertim Caietan. &
49 Nauar. magna ſit authoritas. † Male tamen alienantes committunt ſacrile-
gium Caiet. in d. c. 75. Innoc. in cap. verum, de for comp. Pœnas contra eos
impoſitas refert Rebuf. in dicto comp. a num. 132. vſque ad 116 & Redoa. q.
36. Quatuor vero pœnæ expreſſe per hanc Paulinam imponuntur, prima eſt
nullitas contractus, Secunda quoad perſonas excommunicatio vniuerſalis
tam contra alienantes quam recipientes. Tertia eſt interdictus ingreſſus ec-
cleſię ipſo iure quoad Pontifices, & Abbates, & poſt ſex menſes ſuſpenſio eo
ipſo a regimine & adminiſtratione. Quarta vltra excommunicationē quoad
beneficiatos eſt priuatio ipſo facto illius beneficij, cuius bona alienauerint,
& abſque declaratione vacatio, & ſic ipſo iure priuati, Naua. conſ. 4. & 18. de
reb. eccl. alienan. in nouiſ. Sed abſolutio eſt epiſcopalis cum non ſit reſeruata
c. nuper, de ſentent. excomm. cenſuræ autem ſtatim infliguntur in foro con-
ſcientiæ, in pœna vero priuationis requiritur ſententia etiam quod hic dica-
tur abſque declaratione, quod intellige non opus eſſe ſententia condemna-
toria ad pęnam, ſed ſolum requiritur ſententia declaratoria criminis reum
incurriſſe, & ſic requiritur declaratio facti, nam pœna ipſo iure inducta non
habet locum in foro conſcientiæ ante condemnationem gloſ. notab. in c. fra-
ternitas 12. q. 2. quam declarant Felyn in c. 1. ſub. nu. 41. verſic. tertius caſus,
de conſtit. vbi Dec. nu. 72. etiam ſi dicatur abſque declaratione Nauar. in Ma-
nua. confeſſ. cap. 23. nu. 66. & de dat. & promiſſ. num. 41. Molina de iuſtit. di-
ſput. 86. Caiet. in D. Thom. 2. 2. quæſt. 62. art. 2. Anton. Gabriel. lib. 7. commu.
opi. concl. 34. Couar. late & no. in epitome 4. lit. Decret. in 2. par. de ſponſ. cap.
6. §. 8. ſub nu. 10. vbi quod nec ante exequutionem. vnde iſti beneficiati non
tenentur abſtinere ſe a beneficijs, dignitatibus & officijs, niſi præceſſerit ſen-
tentia declaratoria, ita tenuit Doctor P. Marius Andria. in relect. huius Pau-
linę q. 14. Henri. in ſumm. lib. 13. de excomm. c. 56. §. 3. in tex. & glo. 9. & vide
infra in verbo beneficiorum reſignatio, & in verbo Sodomia in fine. Sed vt
cumque ſit, ego vidi breuia a Sacra Pœnitentiaria in foro conſcientiæ tan-
tum obtenta ab ijs, qui alienarunt ſaluo aſſenſu Apoſtolico, & tradiderunt
poſſeſſionē eo non obtento vt poſſint abſolui a cenſuris, & diſpenſari ab irre-
gularitate ac retinere, & obtinere beneficia ita vt curēt obtineri beneplacitū
Apoſtolicū, aut alienationes reſcindi, ac bona eccleſiaſtica reſtitui alia etiam
breuia vidi expedita in foro exteriori per ſignaturā S. D. N. & ita conſulerem
pro tutiori præſertim ad obuiādum moleſtationib. quę futurū oriri poſſent.

50 Alie-

Digitized by Google

30 Alienans autem bona eccleſiaſtica ſine ſolemnitatib. † excuſatur a pęnis prædictis, Primo ex bona fide quæ in foro conſcientiæ excuſat; dicitur enim in tex. præſumpſerit, quod verbum denotat dolum, & temeritatem, vt dixi ſupra ſub. nu. 9. Nau. in conſ. 19. de reb. eccl. in nouiſ. Secundo ignorantia facti probabilis excuſat, ac ignorantia juris in perſonis non ita peritis. Nau. in d. c. 23. num. 44. Tertio quando fuiſſet erratum in ſubtilitatibus iuris, non peccauit mortaliter, vel quando pro alienatione eſſent aliquæ Doctorum opiniones, vel eſſet ius non clarum vel dubitabile, Fel. in c. 1. num. 15. de ſenten. & re iud. Nauar. in conſ. 8. de reb. eccl. alien. in antiq. & conſ. 2. de præſc. in nouiſs. & in comm. de alien. re. eccl. ſub num. 16. vbi dicit quod non peccat mortaliter, qui tranſgreditur legem humanam malè intellectam, ſed credens bona fide ita eſſe intelligendam ſecundum Inn. receptum in c. per tuas il. 2. de ſimo. Fel. in loc. præall. Quarto excuſata pœnis huius Paulinæ reuocatio alienationis, & pœnitentia ante realem, & pacificam traditionem, c. ſi quis pręsbyterorum, & ibi gl. in verbo celeriter, de reb. eccl. alien. Iaſ. in l. fi. nu. 132. C. de iur. emph. Coua. lib. 2. var. reſol. c. 16. nu. 7. nam reuocatio & reſtitutio poſt traditionem non excuſant a cenſura & pœna, Nau. in conſ. 3. nu. 4. de reb. eccl. nō alien. in antiq. & 18. in nouiſs. Quinto apparentia iuſtæ cauſæ excuſat alienantem a culpa mortali, licet alienatio eſſet ipſo iure nulla, quia qui bona fide facit aliquid contra legem humanam putans ſe iuſtam cauſam habere id faciēdi, non peccat mortaliter, Nau. in Man. confeſſ. c. 23. nu. 43. & in d. comm. alien. nu. 10. Sextò beneficiatus, qui alienat iuſta de cauſa rem eccleſiæ inconſulto Papa etiam cum conſilium eius requiratur quoad forum exterius, bona fide faciens conditionem eccleſiæ meliorem, nō peccat quoad Deum mortaliter, nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ, tum quia non frangit legem per præſumptionem, tum quia alienat in caſu permiſſo a iure, tum quia licet nō ſeruet formam alienandi iuris humani, ſeruat tamen formā iure naturali, & diuino neceſſariam; quæ eſt magna conſolatio multorū, qui per ſimplicitatem vel ignorantiam alienant res eccleſiæ inconſulto Papa, ita Nau. in d. comm. ſub nu. 17. vbi tenet valere alienationem in foro conſcientiæ poſt Abb. in c. 1.
l nu. 17. de reſti. in integ. Fel. in c. 1. nu. 39. de conſtit. l & hæc breuiter, clarè, vtiliter, & ordinate dixiſſe ſufficiat de hac materia alienationis rerū eccleſię.

Stephanus Quaranta V. I. D.

K *ADDITIO Præſcriptio immemorabilis etiam ſi omnibus præſcriptionibus & conſuetudini derogaretur ſub tali derogatione non comprehenditur. Maſchard de probat. concl. 1415. num 55.*

Limita primo niſi ſpecialiter ipſa immemorabilis reijciatur Roder tom. 1. qq. regular. q. 9. art. 5. in fi. Secundo limita quando conſuetudo vti iniqua aufertur, & reprobatur, quia tunc ſimiliter, & immemorabilis ſublata, & reuocata cenſetur. Couar. cum alijs ab eo citatis lib. 3. var. reſol. c. 13. ſub num. 5. vide Gonſalen. ad 8. reg. cancel. gloſ. 33. fol. 472. & Alex. monetam. in tract. de diſtribut. quotidia. par. 1. q. 12. nu. 23.

l *ADDITIO Aduertendum vero eſt quod licet quidam Doctores tenuerint contrarium. vt refert Rebuff in d comm num. 42. & Redoa q. 46. tamen eſt intelligendum, vt poſſit quis tuta conſcientia retinere rem eccleſiæ abſque ſolemnitatibus alienatam in euidentem eius vtilitatem quoſque eccleſiæ re-*

ſtitutionem petierit ita Sarmen. notabiliter conciliando Doctores in tract. de reddit. eccleſ par. 1. cap. 1. 2. num 6. & 7.

AMBITIO.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt Pium Quartum edidiſſe Conſtitutionem Romæ publicatam die 5. Octobris 1565. Incip. & ſi Rom. Pont. f. 949. in bullario.

Contra nuncios Apoſtolicos, ne a principibus, ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, aut literas commendatitias ad dignitates, & gradus obtinendos, aut fauores ad officia eccleſiaſtica conſequendum per Rom. Pont. conferenda ipſis, vel alijs conſanguineis, & neceſſarijs ſuis, nevè illis etiam vltro ſibi per Principes ſponte oblatis vti ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis eccleſiarum, & beneficiorum pęnis, & inhabilitatis ad illa, & ſufficiunt litteræ vel preces oratorum Principum ad hoc legitimè probandum, & omninò conuincendum.

APOSTATA.

PRÆTER Caietan & Summiſtas in hoc verb ſciendum eſt, conſtitutionem Pauli IV. contra Apoſtatas a religione Pium IV. reuocaſſe & ad terminos iuris reduxiſſe. vt in Bullar. fol 654 incip Sedis Apoſtolicæ adeo quod hodie attenditur diſpoſitio iuris communis prout habetur in cap pen & fi. de apoſt in cap fin de regular & in c 1. ne cler. vel monac in 6. De huiuſmodi Apoſtatis item & de legitimè a religione expulſis nouiſſime & copioſè ſcripſit Eman Roder. tom 1 qq reg q. 50 per totam, quibus quomodo ex Nauarri ſententia ſit conſulendum vide ipſum in conſ 75 de regular in nou. An autem regularis, qui ob timorem iuſtitiæ propter aliquod crimen ab eo perpetratum, ne capiatur, & puniatur, a ſuo ſuperiore, deferens tamē habitum regularem, ſed coopertum, alio habitu publicè ſuperinductus, incedens ſit Apoſtata cenſendus? Reſpondeo, quod cum caſus Venetijs accidiſſet fuit pro tali diiudicatus, & punitus, referente Thoma Triuiſano lib. 2. deciſ. 19 tum quia deferre habitum regularem eſt de eſſentia religionis & geſtare illum coopertum perinde eſt ac ſi non ferret, cum non videatur, tum quia praedictus timor, cum ſit reſpectu pęnę benemeritæ, non dicitur excuſabilis, & iuſtus, quinimo punibilis. Et an ex ſola habitus regularis dimiſſione, etiam quod non aliter conſtaret de animo deſerendi religionem apoſtaſiæ crimen incurratur, videndus eſt Achil. de Graſ. deciſ vnica ſub tit de apoſtatis.

APOSTOLORVM LIMINA.

TENENTVR epiſcopi viſitare limina Apoſtolorum c. iuxta 93. diſtin. c. ego. de iureiur. habetur in Pont. Rom. de forma iuramenti electi in epiſcopum, & de Pallio. & ſtatuit S. Greg. magnus: vt legitur in Breuiario Rom. die 12. Martij. Sixtus V. conſtitutionem edidit de viſitandis liminibus Apoſtolorum publicatam Romæ die 20. Decembris 1585. incip. Romanus Pontifex, & infra fol. 45.

Hac

Hac perpetua conſtitutione ſancimus decernimus & mandamus, vt oẽs Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi per vniuerſum orbim terrarum conſtituti a nobis deinceps ordinandi ẽt ſi cardinalatus honore præfulgeant antequam munus conſecrationis ſuſcipiant ſeu eis conſecratis Pallium de B. Petri corpore ſumptum tradatur, aut ſi ad aliam eccleſiam transferantur antequã illius regimini & adminſtrationi ſe immiſceant ſi quidem præſentes in curia fuerint in manib. S. R. E. Diaconi Cardinalis ordine prioris ſi vero abſentes in manib. Antiſtitis qui ad impendendũ munus prædictum aut ad tradendũ Pallium hmõi Sede Apoſtolica delegabitur iurent iuxta formulam in libro Cancellariæ Apoſtolicæ Quinterno Appellato nuper deſcriptam ſe Beatiſſimorũ Apoſtolorum Petri & Pauli limina ſtatutis in hac noſtra Conſtitutione temporibus pſonaliter, ac per ſe ipſos viſitaturos ac nobis, & ſucceſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus rationem reddituros de toto eorum paſtorali officio, deque rebus omnibus ad ipſarum, quibus præſunt eccleſiarum ſtatum, ad cleri & populi diſciplinam animarum denique quæ illorum fidei creditæ ſunt ſalutem quouis modo pertinentibus, & viciſſim mandata Apoſtolica humiliter recepturos, & quam diligentiſſime exequturos.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint iurent ſe prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad illa ſpeciale mandatum habentem de gremio ſuorũ capitulorũ, aut alium in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutũ, ſeu alias perſonatum habẽtẽ aut ſi hmõi hominẽ eccleſiaſtica dignitate & perſonatu præditum nõ habeant per diœceſanum ſacerdotem, & ſi clero careant omnino, per aliquem alium presbyterum ſecularem, vel regularem ſpectatæ probitatis, et religionis de ſupradictis omnibus plene inſtructum. De huiuſmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes ad dictum primum Diaconum Cardinalem per ſupradictum nuncium tranſmittendas.

Quin etiam principes temporales ſi quid pro eorum pietate, & erga hanc Apoſtolicam Sedem obſeruantia Rom. Pont. voluerint ſignificare, eoſdem ſiue epiſcopos. ſiue alios qui ab eis mittẽtur fidos habebunt nuncios ac relatores, quorum opera ab eadem ſede pro illorum dominij Ditionibus, & rebus firmandis, ac ſtabiliendis & cum Dei & Sanctæ Religionis cauſa ſine qua tuto conſiſtere haud poſſunt, coniungendis opportuna ſinceræ charitatis officia, conſilia, atque ſubſidia expectare certò poterunt.

Ad hoc autem debitum viſitationis officiũ commode explendũ ſupradicti oẽs Patriarchæ Primates Archiepiſ. & epiſc. Itali videlicet, vel ex Italicis inſulis, vnde in Italiam cõmodius traijci põt, veluti Siculi, Sardi, Corſi & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ, ac ẽt Dalmaciæ & Græcarum, quæ e regione ipſis Italiæ & Siciliæ oris ſunt tertio anno Germani uero Galli, Hiſpani, Belgæ, Bohemi, Vngari, Poloni Angli, Scot., Iberni, & cæteri omnes qui in Europa ſunt citra mare Germanicum & Belticum, ac omnium Inſularum Maris Mediterranei quanto anno, & qui intra Europæ fines ſunt his prouincijs remotio-

res;

Digitized by Google

res; ic ẽt Africani littoribus noſtris aduerſi, ac inſularũ Maris Oceani Septẽtrionalis & Occidentalis Europæ & Africæ citra cõtinentẽ noui orbis, tã qui nunc ſunt q̃ qui ad Catholicã fidẽ per miſericordiã Dei aliqñ redierint V anno. Aſiatici vero & qui extra Aſiã & in alijs nouis terris Orientalib. Meridionalib Occidentalib. & Septentrionalib. tã in inſulis q̃ in continentib & deniq; in quibuslibet Mundi partib decimo anno iter ſuſcipiant, et Deo cõcedẽte perficiant idemq; inſtitutũ certo quoque quarto quinto & decimo anno repetant & obſeruent Hæc aũt annorũ ſpacia a tp̃e ſuſcepti muneris conſecrationis, vel palij additionis, aut translationis, vt præfertur incipiant. Quæ ne longius differatur. Volumus qđ tẽpus qualecunq; excurſum alicui ex ſupradictis præſulib qui ſiue morte præuentus ſiue alia quacunq; de cauſa ob non finitũ tempus ei præſcriptum dicta limina non viſitauerit ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excurriſſe intelligatur vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandũ completo, debitam tunc viſitationem quam primum conficere teneatur.

Hi vero ex ſupradictis Antiſtibus qui hactenus ab hac Sãcta ſede ordinati ſunt, aut dictũ pallium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliã eccleſiam trãslati ſunt. prout cuiq; diſtantia locorũ & tẽporum interualla præſcripta ſunt ad ſupradicta omnia obſeruanda a die publicationis præſentis Conſtitutionis omnino teneãtur.

Iubemus igitur in virtute ſanctæ obedientiæ ſupradictis omnibus Antiſtib. præſentib & futuris vt viſitationem prædictam ſibi ſuisq; eccleſiis adeo vtilem, ac neceſſariam iuxta præſcriptam formulam omnino conficiant Si vero quod abſit, non gerint eos ab ingreſſu eccleſiæ ac etiam ab adminiſtratione tam ſpiritualium quam temporalium necnon a perceptione fructuum ſuarum eccleſiarum : a capitulis eorum omni exceptione, & mora ceſſante interim libere exigendorum & in opus fabricæ ſeu ornamentorum eccleſiæ emptionem prout maior exegerit neceſſitas inſumendorum ipſo facto tandiu ſuſpenſos, eſſe volumus, donec a contumacia reſipiſcentes relaxationem ſuſpenſionis huiuſmodi a ſede prædicta meruerint obtinere Non obſtantibus &c.

ARCHIEPISCOPI AVTHORITAS.

1 Archiepiſcopus in quo differat ab Epiſcopo.
2 Iuriſdictio Archiepiſcopi varijs nominibus in iure exprimitur.
3 Archiepiſcopi authoritas olim in electione, confirmatione, & conſecratione Epiſcoporum & exactione iuramenti.
4 Ad conſecrationem Metropolitani, & ſuffraganei comprouinciales Epiſcopi accidere tenentur
5 Suffraganeus nõ conſecratus a Metropolitano quid prima vice facere debeat.
6 Archiepiſcopus eſt pater & Epiſcopus animarum ſuffraganeorum, & de dilectione, obedientia, & reuerentia erga eum.
7 Epiſcopus extra ſuam diœceſim quem poſſit ſibi eligere confeſſarium.
8 Archiepiſcopus poteſt proferre cenſuras contra Epiſcopum.
9 Epiſcopus coadiutor quæ nam poſſit exercere.

10 Archi-

Digitized by Google

10 *Archiepiſcopus an ſit iudex ordinarius ſuffraganeorum.*
11 *Vicarij ſuffraganeorum an ſub ſint immediate Archiepiſcopo.*
12 *In caſibus tantum in iure expreſſis Archiepiſcopus habet iuriſdictionem.*

ARCHIEPISCOPI AVTHORITAS.

ARchiepiſcopi authoritas. Præter ſummiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt Greg.
XIII. erexiſſe Eccl. Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum fol.
1320. in bull. incip. Vniuerſi vbi enumerat aliquas Archiepiſcopi authorita-
tes, & quoniam hodie Archiepiſcopi non poſſunt exercere omnia, quę eis cõ-
petebant per anteriores canones, cum in quibuſdam eorum iuriſdictio ſit li-
mitata, vt ego Stephanus Quaranta dixi in tractatu meo impreſſo Neap. in
anno 1586. de præſtantia Archiepiſcopi, & eius authoritate in ſuffraganeos,
eorumq; ſubditos, & in tota prouincia, qui cum non facile reperiatur, hic in-
1 ſerendũ eſſe cenſui, recognoſcendo, & addendo, & dicimus, quod † quamuis
reſpectu ordinis in ſubſtãtia, ideſt, reſpectu characteris nihil plus habeat Ar-
chiepiſcopus, quã Epiſcopus, tamen reſpectu exequutionis, & exercitij maio
rem ſollicitudinem habet Archiepiſcopus. Card. Zabar. in Clem. Archiepiſco
po nu. 7. de priuil. (ad dicta per eum, vide notab. gl. in c. quia periculoſum in
verbo de Epis de ſent. excom. in 6. & in extrauag. Io. 22. ne ſede vac. in verbo
coepiſcoporum, Sot. in 4. ſent. d. 24. q. 2. art. 4. ideo in vniuerſali diſpoſitione
facta de Epiſcopo cõprehenditur Archiepiſcopus. Imo. in cle. ſi de beneficio
nu. 9. de præb.) & præcellit cæteros Epiſcopos honore. Gem. in c. per ſingulas
el 2. 9. q. 3. & eſt perſona magis priuilegiata c. ſeruatis, & c. igitur. 25. q. 2. cuius
2 præſtantia † aliquãdo appellatur authoritas Metropolitana c. ſollicitudinẽ,
de app. c. de his 12. d. c. fi. 51. diſt. & authoritas accipitur hic pro iuriſdictione
gl. Io. Paul. de. Lancel. in proœ. Inſt. cano. in princ. in verbo authoritate. Alibi
dicitur Metropoliticũ ius c. cum a nobis, de arbitr. & in Auth. de Eccleſia. tit.
in prin. & Archiepiſcopalis dignitas c. fi. de purg. cano. hunc dicitur in extra-
uag. cõmuni incip. Saluator, de præb. quod Metropolitana Eccleſia eſt gran
dioris honoris tit. ſuffraganea, q̃ eſt ſub iuriſdictione, poteſtate, & ſubiectio-
ne Archiepiſcopi, Capituli, & Eccleſiæ Metropolitanæ Paul. de off. & poteſt.
cap. par. 2 q. 6. ſub nu. 6. facit tex. in c. ſuper eo, de cenſi. quod prouincia eſt ad
iuriſdictionẽ Metropolitanæ Eccleſiæ, & nota ex d. extrauag. quod Metropo
litanus, & Archiepiſcopus idem ſunt. c. paſtoralis, in prin. de offic. ord. Imola,
Zab. & Vital. in d. cle. Archiepiſcopo, Lanc. Corrad. in templo omni iud. lib.
2. cap. 4. ſunt tamen aliqui Archiepiſcopi, qui non ſunt Metropolitani, inter
alios eſt Roſſaneñ. & Lancianeñ. qui nullũ habent ſuffraganeum. Ad oſten-
dendum igitur quanta ſit authoritas Metropolitani in ſuffraganeos, eorum-
que ſubditos, & in tota prouinicia dicta ſacrorum Canonum, & Doctorum
in hac materia ſparſim ſcribentium in vnum redigere curabo, referendo ſin
gulas authoritates, & in quibus hodie reperiatur limitata, ac incipiendo a
perſonis ſuffraganeorum.
3 Prima authoritas erat, electum in Epiſcopum Archiepiſcopus confirma-
bat. cap. 1. 64. diſt. cap. innotuit, & cap. cum dilectus, de electio. cap. inter cor-
poralia de transla. epiſc. cap. qua fronte, de appellat.
Secunda authoritas erat, quod electione non celebrata infra tres menſes

iuſto tamen impedimento ceſſante ab ijs, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate ea vice carebãt, & deuolnebatur ad Archiepiſcopum ſuperiorem proximum c.ne pro defectu, de electio. cap. quamquam, de electio. in 6. ſed antea deuoluebatur ad Papam c. dilectus, de conceſſ. præb. vbi Innoc. III. caſſauit quandam electionem factam ab Archiepiſcopo Sanctæ Seuerinæ, ſed poſtea idem Innoc. in d. c. ne pro defectu, aliter generaliter decreuit.

Tertia authoritas erat, quia quando duo contentioſè in ſuffraganeã eccleſiam eligebantur, & hinc inde erant æqualia omnia, poterat Archiepiſcopus gratificari cui volebat, cap. ſi. 63. diſt. vide Hoſtien. in ſum. de offic. ordin. ſub num. 7. verſic. cuſtos, ſed hæc Archiepiſcopi exercebant, quando ſeruabatur Scrutinium Serotinum, quo Antiqui vtebantur antequam electus in epiſcopum conſecraretur, de quo in Pontificali Romano in fi. de quibus epiſcopus ordinandus a Metropolitano interrogabatur, habetur in c. omnes, 38. diſt. & quoniam eccleſiarum Cathedralium, ſiue Metropolitanarum, ac Patriarchaliũ prouiſiones, ſeu electionum ad illas cõfirmationes ad Sedem Apoſtolicã hodie pleno iure pertinẽt, & ab eadem eccleſijs paſtore viduatis, vel de nouo prouidetur, vel electiones ab illis, quibus ex priuilegio licet canonicè celebratæ confirmantur, vt legitur in d. Pontific. par. prima, in rubr. de conſecratione electi in epiſcopum fol. 22. extant de hoc regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ in princ. vbi Summus Pontifex ſibi reſeruat generaliter omnes eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales, ſuperfluum eſt hodie de his diſputare, dicit Vgonius in tract. de concilijs, in præludijs cap. 7. in fi. adeò quod prouiſio facta a Papa habet vim electionis, & confirmationis. Abb. in c. cum olim, de c. poſ. & pro. poſt glo. in c. 1. de elect. in 6. Feli. in ca. eam, de reſcrip. Henri. Bot. de Syno. p. 1. nu. 33. de quorum examine habendo circa eorum qualitates vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gene. c. 1. & ſeſſ. 22. c. 2. extat conſtitutio Greg. XIV. de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Conci. Trid. ſuper promouendis ad regimina eccleſiarum Cathedralium, & aliarum ſuperiorum, ſeu monaſteriorum, atq; ad cæteras dignitates, de quib. in conſiſtorio prouidetur, Dat Romæ Idibus Maij 1591. incip. Onus Apoſtolicæ ſeruitutis. Conſecratio vero epiſcoporum ſi extra Romanã curiã fiat in eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, ſi commodè fieri poterit, celebretur ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gener. c. 2.

Quarta authoritas erat, nam confirmato electo in epiſcopum, Archiepiſcopus in conſecratione ſui ſuffraganei interuenire debebat, vel eam committere, nec alij epiſcopi ſine eius mandato conſecrare debebant, vt habetur 64. & 65. diſt. per totum cap. qui in aliquo 51. diſt. cap. ſuffraganeis, de elect. cap. ſi Archiepiſcopus. cum ſequ. de temp. ord. cap. inter corporalia de tranſ. epiſc. c. quod ſedem, de offic. ord. gloſſ. in cap. perlectis, in verbo iurgia 25. diſtin. Et cognoſcens epiſcopum conſecrandum eſſe dignum Metropolitano poterat denunciare cap. primo, de Scrut. in ordi. facien. Hodiè Metropolitani hac authoritate non vtuntur, quia prouiſio fit a Papa, & ceſſat iſta authoritas, quando quis eſt ordinatus a Papa, vel de eius mandato c. nunc verò 9. quæſt. 3. & epiſcopum a Papa promotum inferiores non cõſecrant ſine licentia Summi Pontificis, quæ datur in ipſis literis promotionis, vt a quocunq; catholico epiſcopo conſecretur. Fely. in c. per tuas, ſub num. 2. de maio. & obed. & tunc in mandato promotionis vidi apponi clauſulam abſque præiudicio Metropolitani

tani, & quando conſecratur extra Romanam Curiam, ſi etiam preuia ſcientia ordinarij loci arg. c. ex tuarum, de author. & vſu pal.

Quinta authoritas erat, quia Metropolitanus a ſuffraganeo exigebat iuramentum, non tamen vltra formam ſtatutam a canone cap. dilecti, de maior. & obed. & ibi Abb.

4 Sexto † ad conſecrationem Metropolitani debent epiſcopi Comprouinciales venire, cap. qui in aliquo, in fin. 51. diſt. & 66. diſt. & capit. ſi Archiepiſcopus cum ſequen. de temp. ord.

Septima authoritas eſt, nam vocati ab Archiepiſcopo pro conſecratione alterius ſuffraganei tenentur accedere c. non debet, cum ſeq. 63. diſt. d. capit. ſi Archiepiſcopus. Card. Alex. in c. ſi epiſcopus 18. diſt. & vbi vult Metropolitanus, ibi conſecrari debet d. c. qui in aliquo, expenſis tamen conſecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius eſt, † quòd epiſcopus, qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos, ſeu tres menſes proprij Metropolitani ſui præſentiam viſurus accedere tenetur, vel impeditus ſcribere, vt ab eo monitus eccleſiaſticis inſtructus plenius quid obſeruare debeat, recogноſcat cap. cum longe 63. diſt. & c. ſi quis 65. diſt.

6 Nonum Metropoliticum ius eſt, quia † Archieps̃ eſt pater, & eps̃ aĩarum ſuffraganeorũ, ita ſcripſit Innoc. III. Arelaten. eccleſiæ ſuffraganeis, vt legitur in primo tomo Decretaliũ, & aliarũ eius epiſtolarũ Romę impreſſo de anno 1543. fol. 228. quarum literarum tenor hic duximus inſerendum, videlicet. *Cum ſecundum doctrinam euangelicam quæcunque vultis faciant vobis homines, & vos eis eadem facere debetis, eam reuerentiam vos conueniat præſtare prælatis, quam vobis vultis a ſubditis exhiberi, ſanè cum venerabilis frater noſter N. Arelaten. Archiepiſcopus Metropolitanus veſter illis ſtudijs, & meritis adiuuetur, vt commendationibus non indigeat aliorum fraternitati veſtræ duximus authoritate præſentium iniungendum per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes quatenus ei tãquam patri, & epiſcopo animarum veſtrarum deuote ſtudeatis, & humiliter obedire, ad vocationem ipſius niſi euidens neceſſitas contradicat ſecundum traditionem canonicam ſine difficultate qualibet accedentes. Dat. Lateran. 4. Decemb.*

Idem Innocentius ſcribens N. Lexouien. epiſcopo ſuffraganeo Rotohomangen. Archiepiſcopi folio 108. inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Ad hęc ne propter hoc tu videaris ab ipſius ſubiectione ſubtractus, volumus, vt ſibi tanquam Metropolitano tuo debitam obedientiam exhibeas cum honore, ipſe vero (ſicut ratio mutuæ charitatis expoſcit) tibi vt fratri, & coepiſcopo ſuo paternam benignitatem ac dilectionem impendat.*

Idem Innoc. ſcribens ſuffraganeis Archeruntinæ eccleſiæ fol. 367. inter alia ſcribit hęc verba, videlicet. *Fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus atq; pręcipimus, quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem veſtrum pium geratis deuotionis reſpectum.*

Notatur ex modo relatis quòd Archiepiſcopus paſtoralẽ habet authoritatem ſuper epiſcopum ſuffraganeum c. 1. 34. diſt. Gemin. in cap. 2. de ſupplen. negl. prælat. in 6. colum. 4. in fi. Ex proxime dictis infertur, quod ſuffraganei ſuo Metropolitano obedientiam, & reuerentiam præſtare debent ca. ad ſupplicatio-

plicationem, de renunc.glo.in c.antiqua in verbo,obedientiæ,de priuil.& in literis Apoſtolicis quæ dirigũtur ſuffraganeis in alia hæc habentur videlicet. *Mandantes, quatenus eiſdem Archiepiſcopo tanquam membrum capiti obſequentes exhibeatis ei obedientiam & reuerentiam debitas, & deuotas.*

Et ſuffraganei partem ſui Metropolitani fauere debent quoad ea quę ſpectant ad honorem ipſius.gloſ.in capit.cum in iuuentute, in verbo,tunc purgarent, de purga.cano. debitum ergo honorem debent ſuffraganei exhibere Metropolitano, & eum diligere, & reuereri, ac meminiſſe ſe eſſe ſub Metropolitano.capit.quia per ambitiones, vbi gloſſ. in verbo meminiſti 64.diſtin. cap.per ſingulas, vbi glo. in verbo cognoſcere 9.quæſt.3. Solicitudo namque totius Prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt ca.cleros 21.diſt.& d.c. per ſingulas,capit.1.de auth.& vſu pal.& per ſingulas prouincias oportet epiſcopos recognoſcere Metropolitanum ſuum,qui eis præeſt d.cap.per ſingulas,il primo, & 2.c.1.de off.leg.& ei tanquam maiori obedire glo. in c.ſi epiſcopus in verb.perceptione 18.diſt.dummodo mandatum ſit ſecundum Canones cap. dilectus, de temp.ord. facit text.in c.dilecti filii, de maior.& obedien. glo.in capitu.ad aures dict.titulo de tempo.ordin. & capitu.ne Dei eccleſiam, de ſimon. in capit. ſanè de exceſſ.prælat.& in cap. ex tenore, de ſenten.excomm. *Itẽ qui ſcit ſe quibuſdã eſſe Præpoſitũ, non moleſtè ferat aliquẽ ſibi eſſe prælatum.ſed obedientiã, quam exegerit, etiã ipſe impendat, & ſicut non vult grauis oneris ſarcinas ferre ita non audeat alijs importabile pond s imponere;* verba ſunt hæc Leonis Papæ relata a Gratiano in c. qui ſcit 2.q.6.vbi glo.infert ad epiſcopos, qui non debent ægrè ferre appellationes ab eis interpoſitas,facit tex.in cap. quorundam 74.diſt.d.cap.dilecti filij, de maior.& obed. cap.prohibemus,de cenſi.

Reuerentiæ cauſa fuit decretum, quod præſente, ſeu adueniente ſuo Metropolitano ceſſet Epiſcopus a Benedictionibus priuatis,vt habetur in Ceremonali epiſc.nuper edito.cap.4.

Hinc deducitur ſecundum Hoſtien.in ſum.de pœnit.& remiſ. num.18.in fin.ſub num.20. quod ab Archiepiſcopo de anima epiſcopi ratio exigetur,& quod ei tenetur confiteri, ſubdens, nec iſtud prohiberi per cap.fi.de penit.& remiſſ.Abb.in c.cum inferior, de maior.& obed.idem tenet habere locum.d. cap.fi.in exemptis tantum, ſed contrarium, tenet in d.c.fi.& Petr.de Palu.vt refert Sylu.in verbo confeſſor.1. quæſt.8.nume.3.quod epiſcopus etiam non
7 exemptus poteſt ſibi eligere confeſſarium, † & intellige nõ ſolum in ſua diœceſi,ſed etiam extra, dummodo confeſſarius ſit approbatus ab ordinario per
a declarationem Concil.Trid.ſeſſ.24.cap.15. a

Decimum Metropoliticum ius eſt, quod Archiepiſcopus poteſt iniugere epiſcopis ſuis, vt per ſuas diœceſes ſeruetur, quòd ſeruatur per Metropolitanum ipſum in ſua Diœceſi capit.dilectus, el ſecundo, de ſimon. dicam.infra 23.auth.

Vndecimum ius eſt. Nam abſentia epiſcopi probanda eſt a Metropolitano,a quo in ſcriptis approbanda eſt Concil.Trid.ſeſſ.6.de refor.cap.3.& ſeſſ. 21.cap.1.de reform.

Duodecimum ius eſt,quod abſque legitima cauſa eo non reſidẽte Archiepiſcopus poteſt applicare fructus fabricæ eccleſiæ, aut pauperibus loci, &

creſcente

creſcente contumacia denuntiare Summo Rom. Pontifici iuxta prædicta decreta Conc. Trid. & Conſtitut. Pij IV. de anno 1560. pridie nonas Septemb. incip. De ſalute gregis.

8 Decimatertia authoritas eſt quod † Archiepiſcopus poteſt epiſcopum ſuſpendere, interdicere, & excommunicare capitulo ſecundo, §. fin. de offic. ord. in 6. capit. venerabili, vbi Abba. de ſenten. excommu. gloſſ. in capit. fin. 12. diſtin. Hoſtien. in cap. graue, colum. 3. de præb. & in cap. 1. de offi. vica. in 6. Abba. in cap. non poteſt, nume. 8. de ſenten. & re iud. & in cap. poſtulatio, num. 11. de cler. excommu. miniſt. Gemi. in c. vt litigantes, num. 4. de offi. ord. in 6. & in capit. 1. §. fin. de ſo. compt. in 6. Deci. in c. 1. de iud. num. 28. in 2. lect. Syno. Vgo. in præludijs cap. 9. fol. 10. col. 2. Lancel. Corrad. in templo omn. iud. libro ſecundo cap. 4. ſub numerum 18. Boćte. de Syno. parte 1. nume. 45. 46. & 47. vbi tenet quod epiſcopus omittens congregare Synodum eſt ſuſpendendus ab exequutione officij, & poterit ſuſpendi per Archiepiſcopum, cui ſubeſt. Eo excommunicato iuriſdictio non deuoluitur ad Archiepiſcopum capitulo primo de ſup. negli. præl. in 6. tunc ceſſat iuriſdictio Vicarij, & eius officialis, & ſi de facto audit cauſas, poteſt eum ſuſpendere, & excommunicare, Hoſtien. in capit. 1. de offic. vicar. in procedendo tamen contra epiſcopos ſeruanda eſt diſpoſitio capitulo ſecundo de offi. deleg. in 6. & ſicut Epiſcopo excommunicato non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, ita nec etiã ſi propter morbum incurabilem paſtorale officium exercere non poſſit, adeo quod coadiutorem dare non poſſit cap. ex parte de cleri. egro. cum hoc ſpectet ad Papam in c. vnico, eod. titu. in 6. Concil. Trident. ſeſſ. 25. capitulo ſeptimo, de
9 reform. generali † de facultate, quam habent epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint vltra doct. in locis præallegatis, & Oldrad. conſ. 44. ac Nau. in conſ. 2. de cleri. ægrot. extant declarationes ſacræ
b Congregationis ſuper ſacris ritibus. b

Decimaquarta authoritas eſt. Quod ſi epiſcopus eſt negligens in eo, quod facere debet, Archiepiſcopus poteſt ipſum compellere, Abba. in repetitione capit. ſi quis contra clericum, numero quinto, & num. 40. de foro compet. & in cap. paſtoralis in princip. de off. ord. in c. auaritiæ, de præben. in capit. cum Bertoldus, de re iud. nume. 19. & poteſt in eum exagerare pęnas Felin. in dict. cap. paſtoralis, nume. 6. Si autem epiſcopus non vult facere, an ſupplebit Archiepiſcopus, dicam infra. Ideoque Archiepiſcopus cogere debet epiſcopum negligentem in erectione Seminarij, eiuſque conſeruatione, ſi ſuam portionem ſoluere detrectauerit ex decreto Sacri Concil. Trident. ſeſſ. 23. de refor. capit. 18.

Decimaquinta authoritas eſt, nam Archiepiſcopus vocans epiſcopos ad concilium prouinciale, tenentur accedere, de quo infra verbo, concilium prouinciale.

10 Decimaſexta authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus eſt ordinarius iudex omnium epiſcoporum ſuæ prouinciæ, c. quia cognouimus 10. q. 3. c. paſtoralis in prin. vbi Abb. nu. 2. de off. ord. c. ſollicitudinem, de appella. glo. in c. Metropolitanum 2. q. 7. & in cap. ſicut vnire, in verbo, attentare, de exceſ. prælat. & in authen. clericus in verbo epiſcopalis, C. de ſacroſ. eccl. Abb. in c. excommunicato ſub nu. 13. de reſcript. in c. ſuffraganeis, nu. 1. de elect. in c. non poteſt, ſub nu. 8. de re iud. in c. nullus, nu. 2. de iure patro. in c. dilectis, num. 7. de appella.

appella. in capitu. poſtulaſtis, numero 11. de cleri. excommun. miniſtran. & in ca. antiqua, de priuileg. Gemin. in capitul. venerabilibus, in princip. numero 4. de ſentent. excommunicat. in 6. per illum text. & in capit. cleros 21. diſtin. vbi etiam dicit, quod epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti Metropolitano. Card. Zabar. in clem. abuſionibus ſub num. 8. & de pœn. & remiſſ. Gemin. & Franc. in cap. vt litigantes, de off. ord. in 6. Roma. conſil. 121. numero 3. Felin. in cap. cum inferior, de maio. & obed. & Bott. de ſyno. part. 4. artic. 2. numero 28. & 29. eſt enim epiſcopus ſuus, & idem Metropolitana lege ſubiectus d. cap. paſtoralis, in princ. facit tex. in cap. dilectus filius, el ſecondo, de ſimo. ibi epiſcopis tuis, & cap. 1. 44. diſt. & eſt de clero Metropolitani capit. maritus, & ibi gloſ. 93. diſt. Bott. de ſyno. part. 3. artic. 2. ſub numer. 27. qui eſt eorum ſuperior clem. 1. & ibi gloſ. in verbo ſuperiores, de exceſ. præla. gloſ. in cap. quia periculoſum, de ſenten. excommun. in ſexto. & in capit. cum Apoſtolus in verbo rationabilis, de cenſi. & dicuntur ſuffraganei a ſuffragando, quia ſuffragantur ſibi in officio epiſcopali Abb. in dict. cap. ſuffraganeis, & capit. quod ſedem, de electio. Ex quibus infertur quod ſi epiſcopus manus iniecit in clericum, & eſt ſenex vel debilis vel impeditus, poterit abſolui per Metropolitanum qui eſt eius ordinarius, vel ſede Metropolitana vacante per capitulum ipſius Specul. in titu. de diuerſis ſenten. for. verſic. quid ſi ipſe epiſcopus Bertach. tract. de epiſcopo in præludijs, numero 14. & qualiter Archiepiſcopus poteſt indifferenter cognoſcere de cauſa ciuili, & poteſt conueniri etiam per eius ſubditum abſque petitione veniæ Abb. in cap. legebatur, ſub nume. 3. de maio. & obed. Albe. Oliua ſuper rim 11. cur. Archiep. Neap. & quid in criminibus, vide Abb. in d. capitu. paſtoralis in princip. & capit. 2. de appellat. & quid ſi de crimine agatur ciuiliter Abb. in dict. capit. non poteſt, numero 8. & in cauſa ciuili non ſolum procedit ſi conueniretur actione perſonali, ſed etiam ſi reali, vel ratione rei ſitæ in eius diœceſi, vel prouincia Abb. in capit. ſanè numero quinto de for. compet. cuius dictis adde Gemin. & Franc. in d. capit. vt litigantes, & Lancel. Conrad. in d. templo omn. iud. libro ſecundo, cap. quarto numero 17 18. & 19. & Iacob. Sbrozzius in tract. de off. Vica. lib ſecundo, quæſt. 58. in cauſis vero criminalibus vide decretum Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform generali, capit. 5. & ſeſſ. 13. capit. 6. & 7. Non deſunt tamen aliquid Doc. dicentes, quòd Archiepiſcopus in ipſis ſuffraganeis nullam habet poteſtatem, niſi quatenus expreſſum in iure reperitur gloſ. in clemen. ſi vna. in verbo menſæ ſuæ, de rebus eccleſ. non alienan. Dec. in cap. ſollicitudinem, nume. 11. de appellat. poſt Hoſtien. & Ioan. And. in capit. magnæ de voto. idem dicit Ioan. And. in cap. nullus, de iure patron. refert Felin. in d. cap. paſtoralis in princ. & in cap. cum ex officij. numero 7. de præſcrip. qui dicit eſſe doctrinam ſolitariam, & quòd in hac materia epiſcoporum Metropolitanis eſt prohibitum quicquid expreſsè non reperitur conceſſum, colligitur euidenter in eo quod legitur, & notatur in cap. inter corporalia. §. ſed neque verſic. & quod non eſt, de tranſla. epiſco. ſecundum Hoſtien. in d. cap. magnæ. facit etiam text. in c. dilectus, de temp. ordi. cap. duo ſimul, de off. ordin. & gloſ fin. in cap. 1. de ſup. negli. præla. in ſexto, vbi dicit Hoſtien. per d. capit. ſecundo de tranſact. epiſcop. quod Archiepiſcopo reſpondere poteſt, quia ſufficit, quòd caſus iſte non inueniatur expreſsè conceſſus.

Decima-

23 Decimaſeptima authoritas eſt † quod nedum archiepiſcopus eſt iudex ſuffraganeorum d. c. paſtoralis, in princ. ſed etiam vicariorum generalium ipſorum cap. 1. de offic. vica. in ſexto, & hoc in ijs, quibus vicarij delinquunt in officio d. cap. 1. & tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officij, quando authoritas officij eſt in cauſa, vt delinquat, & ſic quoties prætextu, fauore, contemplatione, & colore officij delinqueret, Pariſ. de Puteo in tract. Syndica. in verbo officialis offenſa, ſub numerum 6. Caraui. ſuper Ritu 49. mag. Curiæ, Vica ſub nu. 27. Rota Roma. in deciſ. diuerſo. 754. nu. 2. & 3. vol. 1 poteſt ergo archiepiſcopus eos punire, Card. Zabar. in clem. abuſionibus, ſub nu. 8. de pœnit. & remiſſ. idem dicit in clem. archiepiſcopo ver. ſimili, num. 2. de priuileg. quod archiepiſcopus habet iuriſdictionem in epiſcopos ſuffraganeos. & eorum officiales principales per d. c. paſtoralis, in prin. & cap. Rom. de off. ord. in ſexto, & quod qui habet querelam contra epiſcopum, vel eius officialem, poteſt adire archiepiſcopum per ſimplicem querelam c. venerabilibus, §. ſed ſi excommunicatus, de ſent. excommun. in 6. ſecundum Card. in d. clem. archiepiſcopo, Gem. in d. c. venerabilibus, nu. 4. vbi etiam dicit quod quilibet ſubditus ſuffraganeorum poteſt adire archiepiſcopum per viam querelæ contra ſuffraganeum, vel eius officialem, nec obſtat tex. in cap. 1. §. nec etiam, & §. fin. de foro compet. in ſexto, quia intelligitur quando extra officium vt per Io. And. in d. §. fin. & ideo ſi in exercendo iuriſdictionem epiſcopalem delinquant officiales in aliquo in talibus immediate ſubſunt archiepiſcopis, vnde a ſententijs eorundem ad archiepiſcopum appellatur cap. Romana, de appellat. in ſexto, & poſſunt archiepiſcopi animaduertere in eoſdem, verbi gratia ſi non ſeruant priuilegia Sedis Apoſtolicæ, ſententiam proferunt per gratiam, vel per ſordes, contra cap. 1. de ſent. & re iudic. in ſexto excommunicant ſine ſcriptis, c. 1. de ſent. excommun. in ſexto, vel vniuerſitatem, ſiue collegium vel generaliter, ſine cauſæ rationabilis, & veræ expreſſione c. Romana, §. penult. & fin. eod. titu. & multa alia exempla poteris colligere per te ipſum, in alijs autem, quæ facit, vel poſſidet officialis epiſcopi tanquam priuatus nõ habet ſe intromittere archiepiſcopus, pluſquam de alijs ſubditis ſuffraganei ſui d. cap. Romana, §. nec etiam & §. fin. de foro compet. in ſexto, & archiepiſcopus poteſt contra eundem procedere; quando de facto & contra iura ſuum exercet officium, ita dicit Hoſtien. in d. cap. 1. de offic. vica. in ſexto, in verbo officialem, & in verbo non arctatur, idem etiam dicit in d. cap. primo, de foro comp. in ſexto in verbo officiales, inquiens quod cum conſiſtorium epiſcopi, & officialis vnum, & idem ſit d. cap. Romana, de appella. in ſexto videbatur, quod vterque eadem perſona cenſeretur, & ideo poſſet archiepiſcopus aſtringere officialem ſicut, & epiſcopum prout in d. c. paſtoralis in princ. Sed non ita eſt niſi in ijs in quibus officialis delinqueret contra dictum conſiſtoriũ, ſiue officium dicti conſiſtorij, vt patet in d. cap. 1. §. fina. de foro competen. in ſexto, vbi idem tenet Ioann. And. Gemin. & Franc. in ijs ergo, quæ ſunt extra

24 officialatum, nõ ſe intromittit † archiepiſcopus pluſquã de alijs ſubditis ſuffraganeorum Iacob. Sbrozzius in tract. de off. Vica lib. 2. q. 59. & lib. 3. q. 57. in quos regulariter nullam habet poteſtatẽ, niſi in caſibus expreſſis in iure c. Romana, & c. venerabilibus, de ſent. excom. in ſexto, d. c. paſtoralis, vbi præter alios Bellam. num. 1. & 10. & Felin. num. 5. & eſt text. in d. cap. 1. de ſup. neg. prælat. in ſexto c. 1. de for. comp. cap. ſicut venire, de exceſſ. prælat. Abb. in cap. ſi

quis contra clericum, ſub num.40. de foro comp.& in c.ex parte nu.5.de conceſſ.præben. Card.Zabar.in d.clem. Archiepiſcopo,& ibi etiam Imo.numero 12.Fel.in cap.cum ex officij nume.7.de præſcrip. Deciſ.in c.ſolicitudinem,nu. 10.de appell. in tantum quod archiepiſcopus excommunicans ſubditum epiſcopi, vel abſoluens in caſu non ſuo extra caſus exceptos, non tenet excõmunicatio vel abſolutio. Innoc.in d.cap.paſtoralis, de off.or.& ibidem Bellame. num.12.& Abb.ſub nu.10. qui dicit quod communiter tenetur, & vide eundem in cap.quanto,de off.ordin. poſt glo.in cap.per ſingulas,el ſecundo,9.q. 3.& glo.in Summa, 16.q.6.in verbo Metropolitanum. vnde Archiepiſcopus ſudditos ſui ſuffraganei nõ poteſt compellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere,ſuas ſententias exequi, vel teſtimonium in cauſis,ad eum deuolutis proferre, niſi conſuetudo aliud diſponat. cap.1.§. neque de foro cõpet.in ſexto,vbi Gemin num.3.notat, quod iudex non poteſt compellere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram eo vertente, niſi ſit ſuæ iuriſdictioni ſubiectus. Item archiepiſcopus nec contra officiales, vel prælatos ſuffraganeorum conſuetudine aliud non diſponente, nec contra ſubditos eorum ſuper ſalarijs aduocatorum, & procuratorum cauſarum fori archiepiſcopi iudex competẽs eſt dicto cap.1.§. nec etiam. Item archiepiſcopus non compellit inuitos contrahentes aliarum diœceſum in ſua ꝓpria coram ſe reſpondere, niſi ibi inueniantur, ſed ſi citati nolunt comparere, vel malitioſè ſe occultant ne citentur,in bonis ipſorum in ſua diœceſi poteſt miſſionem facere, vel in alia decernere per ordinarios faciendam d.cap.1.§.contrahentes vbi no.doct. & Gemin.quod ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco cõtractus, niſi reperiatur ibi,& ſic patet quod in contractibus non fit remiſſio ad locum contractus,ſicut fit in delictis: quid ſi diœceſanus non vult illam facere? non poteſt cõpelli a iudice contractus, niſi altas ſit ſuus, ſecundũ Ioan. Mona. Archid. & Gemin.in d § contrahentes, & nota, quod iudex non poterit excõmunicare exiſtentem extra territoriũ ratione contractus initi in territorio,ſi ibi non inueniatur, quod limita niſi iudex prius præueniſſet illum per citationem antequam exiret eius territorium, quia tunc teneret excommunicatio contra exiſtentem extra territorium ratione contumaciæ commiſſæ in territorio, tenet Innoc.& Ioann. And.in cap.præterea,de dilatio. & Franc.in d.§.contrahentes, & nota quod diſpoſita in d.§.contrahentes, habent locũ in quolibet alio iudice contractus, licet non ſit archiepiſcopus Ioan. Andr. & Gemin.ibi ſub num. 15.& probantur omnia ibi diſpoſita in l.hæres abſens & l.omnem,& l. interdum.§.fina.de iudi. cum ſimilibus allegatis per Hoſtien.ibidem in verbo ſuper contractibus. Item non poteſt archiepiſcopus ſuos clericos mittere in Diœceſim ſuffraganeorum , vt coram ipſis fiant contractus, vel iam facti approbentur, nec ſi facti, vel approbati ſunt coram illis poſſunt ſuffraganeorum ſubditos cogere coram ſe litigare ſuper illis, nec excommunicare ſuffraganeorum officiales, vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo dict.capitu.1. §.fi.de foro comp.in ſexto.vbi Io. And.ampliat etiam ſi contractus fierent coram ipſo Archiepiſcopo extra ſuam diœceſim, non ſortirentur contrahentes ipſius forũ, infertur etiã ex regula prædicta, quod ſi Archiepiſcopus citat ſubditum ſuffraganei, & in citatione exprimit caſum, per quẽ concludatur ſua iuriſdicto, tenetur citatus cõparere: aut non exprimit talẽ caſum, & non tenetur comparere ſecundum Hoſt. Io. Mon. Io. Andr. Gem.in d.§.fi. nu.etiam notat,

Digitized by Google

notat,quod citatus a non ſuo iudice,licet non cōpareat,tamen excōicari non pōt,& ratio eſt quia iſte non pōt dici contumax,& Fran.in d.§.fi.vnū caſum colligit, in quo excōicatio eſt ipſo iure nulla,quando.ſ quis citatur a non ſuo iudice, quia tunc non tenetur cōparere, nec pōt excōicari, ſi non comparet, eſto quod aliquo caſu poſſet eſſe ſuus iudex,caſus, in quib. excōicatio eſt nulla, ponit gl.in c.præſenti,de ſent.excom. Item Archieps non poteſt cōſentire vnioni eccleſiarū,quæ ſunt in diœceſi ſui ſuffraganei,ca.ſicut vnire,de exceſſ. prę͡l.alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſeipſum inter principales ergo caſus exceptos, in quibus Archieps habet iuriſdictionē,eſt qui ſequitur.

a *ADDITIO. Verba declaratoria decreti Conci.Trid.ſeſſ.23 cap.15. ſunt,videlicet S. D.N audita relatione Congregationis declarauit, epiſcopos vigore priuilegij,de quo in c.fi. de pœnit.& remiſſ.non poſſe ſibi eligere ſacerdotem non ſubditum, qui a proprio ordinario non fuerit adhuc ad formā huius decreti cōcilij admiſſus, & approbatus ad audiendas cōfeſſiones.*

Communis intelligentia d.c.fi eſt vt habeat locum etiam in epiſcopo ſuffraganeo,vt poſſit ſibi eligere confeſſorem contra Hoſt qui confeſſor electus etiam Archiepiſcopo inuito poteſt omnia in eum,de quib. non eſt ſedes Apoſtolica conſulenda, quia hanc poteſtatem non habet ab epiſcopo eligente, ſed a iure committente S.Anto.in 3 par ſum.tit.17 cap 2 §.2.Sylueſt in ver. Confeſſor.1.q 9. & dum legitur ibi epiſcopo inuito dic. Archiepiſcopo inuito ſic enim dicit. S.Anton.in loco præallegato.

b *De coadiutore epiſcoporum fecit tractatum Thomas Campegius,habetur etiam per Tarſium in tract.de reſign.benefic.lib.8.q 20 & extant declarationes tenoris ſequentis videlicet, Die Iouis 31.Ian.1591. Congregatio illuſtriſſ. Dominorum Cardin. ſuper ſacris ritibus ad dubia nomine Illuſtriſſ. Dominorum Card. Paleoti & Veronen. præpoſita ſic reſpondendū cenſuit.*

Ad primum dubium cenſuit coadiutori cum futura ſucceſſione non licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licet ſit coadiutor cum futura ſucceſſione,ex quo tamen non habet ius in re,ſed ad rem,non debet recognoſci tanquam ſuperior,& caput,ſed vti coadiutor, & eo magis quia contingere poteſt,vt non ſuccedat in epiſcopatu,ſed prior moriatur.

Ad ſecundum reſpondit ipſum non debere vti cruce in diuinis, nec in functionibus pontificijs,nec dum incedit per vrbem,cum crux ſit ſignum & ornamentum dignitatis,& iuriſdictionis,& coadiutor vtraque careat.

Ad tertium cenſuit,coadiutorem pontificalia in eccleſia exercentem abſente Archiepō,vti poſſe cappa, cum ea ſit tantum ornamentum dignitatis epālis,præſente autem Archiepō vti debet mantelletto,& rochetto,neque licere vnquam coadiutori vti mozzetta, & rochetto, etiam abſente Archiepō,cum hoc proprium ſit eius, penes quem eſt dignitas,& iuriſdictio.

Ad quartum reſpondit negatiue cum vna ſedes,non capiat duos.

Ad quintū cenſuit canonicos eſſe cōpellendos,vt coadiutori epō ſolēniter celebrāti,& pontificalia exercenti ſemper aſſiſtāt, alioquin indecorū videretur,

retur, ſi epũs ſine canonicorũ aſſiſtentia celebraret, nec nõ videretur eſſe contra decretum Concil. Trid. quod extenſiue huic etiam caſui accõmodari põt.

Quoad circulos reſpondit canonicos non debere accedere ad circulos, cũ ipſi circuli denotent membrorum vnionem ad ipſum caput, & ex ſuperius deductis conſtat coadiutorem non debere eſſe caput.

Quo vero ad confeſſionem faciendam cum celebrante ſolenniter, reſpondit decere, vt coadiutor epũs confeſſionem faciat cum ſacerdote canonico celebrante, & vt idem quoque benedicat in fine miſſæ, ne populus præſens diuinis benedictione epiſcopali defraudetur, & iam eſt vſu receptum, vt epiſcopus benedicturus in fine miſſæ faciat etiam cõfeſſionem cum celebrante.

Ad ſextum cenſuit licere coadiutori de licentia tamen Archiepiſcopi benedicere populo dum per ciuitatem incedit.

Ad ſeptimũ reſpondit maxime decere, ut canonici prodeãt obuiã coadiutori epõ ad eccleſiam pontificialiter accedẽti ad oſtium eccleſiæ, eumq; diſcedentẽ ad idem oſtiũ deducere, immo eſſet valde cõmendandum, ſi nõnulli canonici officij, & urbanitatis gratia ad ipſius coadiutoris ædes accederẽt.

Ad octauũ rñdit, coadiutorẽ nõ habere facultatẽ largiẽdi indulgẽtias, et ſic eas Archiepĩ noĩe ſi quas Archieps cõcedere voluerit, eſſe publicãdas.

Quarum declarationum exemplar habui ab admodum Illuſt. & Reuer. D. Alphonſo Piſano Archiepo S. Seuerinæ, & inſuper uidi Bullas Apoſtolicas in perſona Domini electi epĩ Caliponen coadiutoris Domini epĩ Inſulanen. cum futura ſucceſſione, ubi inter alia ſunt appoſita hæc uerba, uidelicet, te prædicto Annibali epo quamdiu idem Annibal eps idem eccleſiæ Inſulanen præfuerit, coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & adminiſtratione eccleſiæ Inſulanen hmõi in eiſdem ſpiritualibus, & tẽporalibus cum plena facultate omnia, & ſingula, quæ ad hmõi coadiutoris officium de iure, uel de conſuetudine quõlibet pertinerent, &c. hæc recenſui, quia in bullis coadiutorum non ſolet exprimi aliqua facultas ſpecialis, ſed abſolute prædicta generalis clauſula. Proſp. de Aug. I.V.D.

13 Quã iuriſdictionẽ habeat Archieps per appellationem, & de ius effectu.
14 Abſolutio ad cautelam quæ ſit, quando habeat locum, & dari poſſit.
15 In quo loco Archiepiſcopus poteſt cognoſcere cauſas appellationum.
16 Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeorum eis inuitis nihil poteſt regulariter agere, niſi in caſibus ſibi a iure conceſſis.
17 An de conſenſu partium.
18 Quæ ſint conſideranda ante inhibitionem.
19 An per ſuſpicionem ſuffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopũ.
20 A quibus decretis hodie admittenda ſit appellatio.

13 DEcima octaua authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus habeat iuriſdictionem ſubditos ſuffraganei per appellationem in appellantem, & appellatum, illoſq; qui ſe ſponte offerunt liti ſuper illa re de qua eſt quæſtio c. Romana,

mana.§.in alium.& ibi Gemi.& Franc.de appell.in ſexto,& appellatio principaliter operatur duos effectus, vnum ſententiæ ſuſpenſiuum, alium vero iuriſdictionis deuolutiuum. Abb.in rub.& in capit per tuas, numero 2.de ſentent.excommun.Franc.in cap.ex parte de appellat.a ſubditis enim epiſcopi ſuffraganei ad archiepiſcopum appellatur capit. per ſingulas, el ſecondo cap.conqueſtus.9.quęſt.3.capit.1.de offic.lega.capit.duo,& cap.paſtoralis,de offic. ord.cap. dilectis, cum cauſam,cap.ſollicitudinem, de appella. capit.per tuas,de ſenten.excommun.cap.1.de foro competen.in ſexto,d.cap.Romana, de appellat.in ſexto,cap.1.& cap.vt litigantes,de offic. ord. in 6. cap. venerabilibus,de ſentent.excomm. in ſexto cum ſimilibus, & non ad Patriarcham ſi archiepiſcopus illum habet in ſuperiorem,quia omittitur medium, ſcilicet archiepiſcopus. Felin. in capit. cum te conſulente, de offic. deleg. valet autem conſuetudo appellandi eo omiſſo, qua ceſſante valet appellatio, ſi non fuit obiectum, Abb.in rubr.de appell.ad Papam autem appellatur omiſſo medio. cap.ad Romanam,2 quæſt.6.antiqua de priuileg gloſ.in d.cap. Romana,in princ.Feli.in d.cap.cum te,quia ipſe eſt omnium iudex ordinarius gloſ. in d. cap.ſi duobus,de appel.de qua appellatione debet archiepiſcopus certificari. vt non poſſit ſe intromittere. Hoſtien.in cap. 1. de ſup. negli. præla. in ſexto. de qua ſcientia vide gloſ.in reg.eum qui ſcit,de reg.iur.in ſexto,nam ſi appellatum ſit ad Papam ab vno, & ab alio ad archiepiſcopum, qui ignorans appellatum fuiſſe ad Papam ratione contumaciæ excommunicauit, tenet excommunicatio cap. ſi duobus de appell. & ſic nota archiepiſcopum eſſe legitimum iudicem ſubditorum ſuffraganeorum in cauſa appellationis,& appellatio interiecta ad Papam, quam ignorabat archiepiſcopus, non habet impedire iuriſdictionem ipſius, cui renunciare poterat appellans.Gemin.in d.cap.Romana.§. cum autem, de appell.in ſexto, quod extendit in quolibet ordinario ignorante fuiſſe appellatum ad ſuperiorem, vt non ſuſpendatur eius iuriſdictio Pet.Duena.reg.24.limitat.4.per d.c.ſi duobus,& ſciens de appellatione ad Papam, non poteſt archiepiſcopus tunc ſe intromittere etiam in concernentibus appellationem, niſi appellans appellationi renunciauerit verbo,vel facto,vel niſi notorium ſit actum illum eſſe iniuſtum. d.cap.ſollicitudinem,de appellat.& vide gloſ.in cap.per tuas. in verbo remitti,de ſenten.excommun.& per d.cap.ſollicitudinem, dicit ibi Cardi. Alex. numero 4. quod licet regulare ſit Archiepiſcopum in criminibus notorijs habere poteſtatem ſupra ſubditos ſuffraganeorum capit.Romana §. notoria, de cenſi. in ſexto, tamen ampliat etiam poſt interpoſitam appellationem ad Papam, & hoc per elegantem deciſionem prædictæ decretalis, de qua per Hoſt. in cap.ex conſcientia.de crim.fal.Ant Gabriel.lib.2.comm.opin.in tit.de appella.concl.2.

Ampliatur tamen præcedens concluſio, quod nedum in ſpiritualibus, ſed etiam in temporalibus ab epiſcopo ad archiepiſcopum appellari poſſit Hoſt. d. capit. Romana. in princ. & in §. debet, & nedum in ciuilibus, ſed etiam in criminalibus: & non ſolum cum proceditur per viam accuſationis, ſed etiam per viam inquiſitionis Abb. in capit licet numero 3. de offic. ordin. an autem in cauſis fidei ab ordinario ad Metropolitanum appellari poſſit vide Franc.Pegna.in cap.3. par. direc. inquiſi.in ſcolia ſeu adnotatione 42.fol.153.c.3.

Digitized by Google

Declaratur prædicta concluſio, vt per appellationem ſolum deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum quoad partes, non quoad alios ſubditos, & ideo in compulſione aliorum ſubditorum recurrendum eſt ad epiſcopum, gloſ. & Abb. in cap. paſtoralis, in princip. num. 12. de offic. ordin. vnde non poteſt archiepiſcopus compellere ſubditos epiſcopi ad perhibendum teſtimonium, niſi aliud de conſuetudine obtineat capit. 1. §. neque, vbi gloſ. in verbo, ſuſcipere, de foro competen. in ſexto, & Hoſtien. in verbo, teſtimonium, dicit neceſſe eſſe quod ordo ſeruetur, vt ſcilicet is, qui ordinarius eſt perſonarum primitus requiratur, qui ſi non obedierit puniri poterit, & ſi infra tempus per Metropolitanum congruum aſſignatum hoc non fecerit, eo elapſo ipſe archiepiſcopus faciet. no. in capit. Romana. de ſup. neg. præl. in ſexto. ſed iſtud non placet Archidiac. qui dicit quod licet tunc poſſit compellere ſuffraganeum, non tamen ſubditum ipſius: & ita Ioan. And. reſidet. Imo. tamen in d. §. neque, dicit, quod forte poſſet dici illud procedere, quando eſt negligens in termino a iure ſtatuto, ſecus in termino per archiepiſcopum ſtatuto, ne alias aperiatur via malitijs capit. quantò, in fin. de diuor. ſecundum eum; deciſio autem huius articuli dependet a notatis in d. capit. Romana, quia ſi teneatur opinio, quod negligentia epiſcopi deuoluat iuriſdictionem ad Archiepiſcopum, procedit opinio Hoſtien. Si vero teneatur opinio contraria, procedit opinio Archidiac. & ita nihil affirmando tranſeunt Geminia. & Franc. in dict. §. neque, de qua quæſtione dicam infra.

Id autem quod diximus de effectu appellationis, limita, vt per appellationem non ſuſpendatur exequutio, ſi appelletur ab excommunicatione, vel ab alia ſententia cenſuræ eccleſiaſticæ, nam tunc cauſa tantum transfertur ad ſuperiorem capit. paſtoralis, §. verum, vbi Abb. aſſignat duodecim rationes, de appell. capit. ad reprimendam, & ibi gloſ. in verbo conqueſtus, de offic. ord. capit. is cui, de ſentent. excommunicat. in ſexto (ſecus eſt in appellatione a declaratione excommunicationis, vt dicam infra ſub numero 20.) & poteſt archiepiſcopus aliquando abſoluere ad cautelam cap. per tuas, de ſentent. excommun. cap. ſolet, & capit. venerabilibus eod. tit. in ſexto, & de abſolutione ad cautelam etiam habetur in capit. ad præſentiam, de appell. in capit. veniens, el 2. in fi. de teſtim. in cap. Apoſtolicæ, de except. capit. cum deſideres §. 1. &c. venerabilibus, de ſentent. excommunic. & in capit. præ-
14 ſenti eod. tit. in ſexto, † eſt autem abſolutio ad cautelam vera, ſeu putatiua ab eccleſiaſtica cenſura liberatio Ioan. Andr. in d. capit. ſolet, numero 12. qui poſt Innocen. Hoſt. & Io. Mon. ibi longe diffuſus tractat hanc materiam abſolutionis ad cautelam per modum ſummæ, ex cuius, & aliorum dictis ad intelligentiam terminorum has breues concluſiones delegimus. Abſolutionem, ſcilicet, ad cautelam non habere locum, niſi in ſentent. excommun. lata ab homine, & cenſuris latis in homines, quia illæ poſſunt eſſe nullæ, & iniuſtæ. in ſententijs vero latis a canone, & a iure, de quibus non dubitatur, quod ſint iniuſtæ, iſta abſolutio locum non habet, & hoc niſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, ſecundum Ioan. And. quem ſequuntur cæteri doc quorum dicta reaſſumit Franc. in d. capit. ſolet in 1. nota. & col. 3. & ſequitur Felin. in d. cap. Apoſtolicæ num. 20. de except. Bott. de ſyno. par. 2. artic. 1. concluſ. 13. num. 112. vbi etiam tenet, quod ſicut

abſo-

Digitized by Google

abſolutio ad cautelam non habet locum in cenſuris latis per canones, ita nec in cenſuris ſtatutorum ſynodalium, idque colligitur etiam ex præallegatis iuribus loquentibus de abſolutione ad cautelam, quæ loquuntur in cenſuris latis ab homine, & excommunicatio nunquam fertur ab homine, niſi propter contumaciam. Abb. in c. qua fronte, nu. 11. de appellatio. in rubr. de ſent. excomm & in c. 2. de rap.

Secunda concluſio eſt, quod quando ex quacunque cauſa allegatur nullitas ſententiæ, habet locum iſta abſolutio ad cautelam, & hanc opinionem eſſe communiorem, & veriorem, & communiter teneri dicit Abb. in dict. capit. Apoſtolicæ, ſub numerum 10 de exceptio. & ideo ſi ſententia cenſuræ dicatur iniuſta, tunc non debet peti abſolutio ad cautelam, ſed ſimpliciter, ex quo eſt ligatus, cum ſiue iuſta, vel iniuſta ligat. idem quando ſententia eſſet æqua, & iuſta, ita ex dictis doctorum concludit Franc. in d. cap. ſolet. colum. quarta verſic. 5. quærit; habet ergo locum in omni caſu, quo dubitatur de nullitate. Franc. in d. cap. ſolet. in 3. no. ſed ſi conſtat eam eſſe nullam, tunc debet ſtatim pronuntiari nulla, nec fiet iſta abſolutio ad cautelam. Card. Alex. in cap. quoties. 2. quæſt. 6. a ſententia itaque iuſta non datur abſolutio ad cautelam, quia fatetur ſe ligatum, ideo habet neceſſe petere directe abſolutionem, & non ad cautelam. Gemin. in d. cap. ſolet. numero 7. caſus in quibus excommunicatio eſt nulla, enumerat gloſ. in capit. præſenti, de ſenten. excommun. in ſexto, & quæ dicatur iniuſta, & nulla, vide gloſ. in cap. ſacro, eod. tit. in antiquis. Abb. in c. ab excommunicato, de reſcrip. Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub num. 2.

Tertia concluſio eſt, quod qui non poteſt directam abſolutionem impendere, non poteſt nec illam, quæ fit ad cautelam. Franc. in dict. capit. ſolet. colum. 1.

Quarta concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam eſt ex gratia, nam de iure eſſet, vt primo conſtaret de veritate cauſæ, quam fieret abſolutio, ideo eſt in arbitrio ſuperioris, qui poterit eam concedere, & denegare ſecundum coniecturas occurrentes, & concludunt Innoc. Hoſtien. & Io. And. in d. c. ſolet vbi Franc. in 2. nota.

Quinta concluſio eſt, quod quando fit hæc abſolutio ad cautelam, requiritur citatio illius, cuius intereſt, niſi periculum eſſet in mora: & debet fieri abſolutio cum cautione de parendo mandatis, ſi apparebit eum iuſte excommunicatum, cum enim hæc abſolutio fiat ſolum in dubio, tale dubium poſtea per probationes certificabitur, per quas patebit an abſolutio habeatur pro putatiua, & imaginaria, quod erit cum patebit non fuiſſe ligatum, an pro vera, ſi apparebit illum iuſte ligatum, vnde non bene eſſet in hunc caſum promiſſum aduerſario, ſi non cauiſſet, debet etiam præſtari iuramentum ſecundum Ioann. Andr. cuius dicta reaſſumit Franc. in dicto capit. ſolet, colum. 4. verſ. 6. quærit, & notat vnam regulam, quod vbicunque pars poteſt impedire, ne actus fiat, ſemper requiritur citatio, facit, quod notatur. 3. quæſt. 9 capit. omnia, quare autem iſta abſolutio dicatur, & fiat ad cautelam, vide Abb. in d. capit. Apoſtolicæ, numero 10. de except. referentem Hoſtien. & Ioan. Andr. in capit. ſolet vbi gloſ. in verbo opponat. dicit, quod propter peccatum, & propter excommunicationem facilius quis moritur. gloſ. in capit. epiſcopi 11. quæſt. 3. Silua. nupt. lib. 6. ſub nume. 56. Oliua

ſuper ritu 18. cur. Archiep. Neap. & proprie dicitur abſolutio, quando fit a cenſura iuſta, vel ad cautelam, ſed vbi eſt cenſura iniuſta, vocatur proprie relaxatio, licet reſpectu ſuſpenſionis iura vtantur verbo relaxationis. Fel.in d.capit. Apoſtolicæ, in princ. quia numero 17. vſque ad finem, dictis per Io. And.in d. cap. ſolet, circa abſolutionem ad cautelam multa ſatis notabilia addidit.

Sexta concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam poteſt fieri etiam antequã iudex de veritate cauſę cognoſcere incipiat cap. venerabilibus, §. ſed ſi ex cauſa, & ibi Franc. de ſent. excom. in ſexto, plus ergo poteſtatis habent Archiepiſcopi in hac abſolutione ad cautelam, quam in inhibitione, quam facere non poſſunt, niſi prius incipiant cognoſcere de veritate cauſæ appellationis ante diffinitiuam. glo. fi. in d. c. venerabilibus.

Septima concluſio eſt ſecundum Card. Alex. in c. ſolicitudinem, num. 4. de appellat. qui ex eo tex. notat quod in omni caſu, in quo nulla cauſæ cognitio requireretur, tunc inferior pendente appellatione coram ſuperiore poteſt adiri, & infert ſatis notabiliter, quod cum abſolutio ad cautelam poſſit impendi præſtita cautione abſque cauſæ cognitione, pendente appellatione cõram Papa a facto epiſcopi, poterit excommunicatus ab epiſcopo petere ab Archiepiſcopo ad cautelam abſolui ab excommunicatione, non obſtante, quod interpoſuerit appellationem ad Papam.

Octaua concluſio eſt, quod non ſolum fit ſolutio ad cautelam, quando quis principaliter appellat, vt ſupra dixi, ſed etiam quando contra aliquem teſtem poſſet opponi exceptio excommunicationis, vt repellatur a teſtimonio, tunc iudex poteſt abſoluere ad cautelam teſtis, quando tamen aliter veritas haberi non poteſt, niſi ſit tale genus excommunicationis, cuius abſolutio reſeruaretur Papæ, & durabit durante eius depoſitione, capit. veniens el ſecondo in fi. & ibi gloſ. Ioan. Andr. & Doct. de teſti. ſicut, & abſolutio eligere debentis d. capit. Apoſtolicæ, de except. & poteſt fieri tunc a quocunque iudice cauſæ, Felin. in capit. paſtoralis, numero 13. de off. ord. tales enim abſolutiones prouident negotijs, quibus functis reuiuiſcit ſententia, & procedit quando excipitur de excommunicatione in vim dilatoriæ, ſecus in vim peremptoriæ, nam tunc non fieret abſolutio ad cautelam, Franc. in dict. capit. ſolet, colum. 2. & ver. 8. quærit, qui ita dicit. poſt Archiepiſc. & Ioan. Andr. in capit. primo, numero 2. & Gemi. numero 10. de except. in ſexto, quæ omnia notabilia ſunt, quia multi errant in iſta abſolutione ad cautelam, vt dicit Card. Alex. in cap. quoties, 2. quæſt. 6. fit etiam abſolutio ad cautelam extra caſum excommunicationis propter ambiguum duplicitatis, gloſ. in capit. fin. de his qui fi. occid. & in verbo bonum, & in cap. ſignificaſti in verbo ad cautelam, de hom. de penitentia ad cautelam legitur in c. ſignificaſti, el ſecundo, de hom. gl. in cap. perpendimus, de ſentent. excommun. de venia ad cautelam in capit. exhibita, eod. tit. cap. 2. & 3. & ibi gloſ. fina. de cleric. percuſſ. & quicunque abſoluitur ſilum ad cautelam ſemper obtineat literas abſolutionis. gl. in cap. propoſuit in verbo de abſolutione, de cleric. exc. min. & de iuramento ad cautelam gloſ. in capit. ſuper eo, de ſenten. excomm. Sed redeundo ad appellationis materiam, quatenus ad Metropolitanum attinet, quæro de loco iudicij in cauſis appellationum tractan-
16 dis. Reſpon. conſtitutione Bonifacij octaui eſſe cautum † ne Archiepiſcopus

cauſas

cauſas, quæ per appellationem, vel alias iure Metropolico deferuntur ad ipſum alibi, quam in ſua propria ciuitate, vel diœceſis, aut in eius, in quibus appellatum extitit, vel cauſæ ipſæ conſiſtere dignoſcuntur audiat, vel etiam audiendas committat, niſi ſibi aliud de conſuetudine competat in hac parte, capit. vt litigantes, de offic. ordinat. in ſexto, ex quo text. notat ibi Gemin. caſum, in quo Archiepiſcopus poteſt locare ſedem, & de cauſa cognoſcere in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum, nam Metropolitanis, ne ſuorum ſuffraganeorum ingrediantur diœceſes, vt in eis authoritate propria iudicent, diſponant, aliquidve aliud agant, canonica prohibent inſtituta, dicitur in capitulo primo de offic. ordin. in ſexto, ſuper quo
16 text. exorditur Hoſtien. † quod Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum nihil poteſt inuitis ſuffraganeis regulariter agere, eſt tex. in cap. ſicut vnire, de exceſ. præl. facit etiam text. in capitulo paſtoralis, in princip. de offic. ordin. & capit. duo eodem titu. & capitulo primo, de ſupplen. negl. præla. in ſexto, vbi etiam Hoſtien. dicit, quod prohibitum eſt Archiepiſcopis; vt in diœceſibus ſuorum ſuffraganeorum aliquid exerceant, ſed ſuis terminis ſint contenti, capitulo nullus primas, 9. quæſtio. 2. & ideo in nullo debent ſe intromittere, niſi in caſibus a iure conceſſis, & Hoſtien. in d. capit. primo, de ſupl. negl. præla. in ſexto, refert decem & octo caſus, alias debet regulariter Metropolitanus abſtinere per d. capitulo paſtoralis, & capit. ſicut, & eoſdem etiam caſus refert in ſumma de offic. ord. ſub numerum ſeptimo, Archiepiſcopus inſuper non poteſt in diœceſi ſuffraganei conſtituere officiales, qui de cauſis ad eum per appellationem deuoluendis, cognoſcant, niſi de conſuetudine habeat, licet poſſit delegare cauſas in diœceſi epiſcopi ſibi per appellationem deuolutas, d. capitulo prima de offic. ordin. in ſexto, & Metropolitani geſta in diœceſi ſuffraganei in caſibus, qui non ſunt in iure expreſſi, ſunt nulla, gloſſ. in capit. per ſingulas el 2. 9. quæſtio. 3. Card. Alexand. in d. capit. nullus Primas, & facit regula ea, quæ, de reg. iur. ſexto, & ibi glo. Item quæro pro declaratione proximè dictorum, quid ſi adeſſet conſenſus partium
17 Reſp. † quod Archiepiſcopus, vel eius officialis de cauſis clericorum tanquam iudices, abſque diœceſanorum ſuorum voluntate non cognoſcunt, quando tamen non fuit appellatum, & ſi i ipſos ijdem clerici de facto conſentiant dict. capitulo primo, in princip. de foro comp. in ſexto, vbi Gemin. notat quod Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ per ſubditos ſuffraganei ſui, niſi ipſe conſentiat, & ſic patet quod de iure canonico clerici non poſſunt prorogare iuriſdictionem non ſui iudicis etiam eccleſiaſtici ſuo iudice non conſentiente, capit. ſignificaſti, de for. comp. & conſenſus debet eſſe epiſcopi, & non eius officialis generalis Gemin. in d. cap. primo numero ſecundo, & nonem concurrere debent, vt conſenſus clerici teneat Hoſtien. in d. capit. primo, in verbo de facto, de for compet. in ſexto. Inter ſubditos ergo epiſcopi citra remedium appellationis non poteſt Archiepiſcopus regulariter aliquid diffinire, Abb. in c. ſolicitudinem, num. 5. de appell. & ſi Vicarius epiſcopi detulit appellationi non deferendæ, non præiudicatur iuriſdictioni epiſcopi, Iacob. Sbroz. in tract. de off. Vic. lib. 2. q. 203. Vlterius quæro, quæ
8 nam cauſæ cognitio requiratur antequam inhabeatur, Reſp. quod † Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat plura conſiderare debet, & primo, an cognitio cauſæ appellationis ad ipſum pertineat, nã ab inferioribus prælatis

latis epiſcopo ſubiectis non facientibus idem conſiſtorium cum eo non ap-
pellabitur ad Archiepiſcopum, ſed ad epiſcopum, niſi aliud de conſue-
tudine eſſet capit. Romana, §. ab Archidiaconis, de appellat. in ſexto,
vbi Franciſ. poſt Andr. & Gemin. limitat duodecim modis, inter quos ſi
non opponeretur exceptio, quia tunc valet appellatio omiſſo medio, Re-
buff. in tracta. concordatorum in rubr. de friuolis appell. vbi de prædi-
ctis limitationibus. Item in cauſis, in quibus epiſcopus iuriſdictionem
temporalem habet appellatur ad Archiepiſcopum, niſi ex conſuetudine,
aut priuilegio, aut alio iure ſpeciali ſit appellandum ad alium dict. capit.
Romana, §. debet, de appell. in ſexto, Capi. deciſ. 147. numero 12. & di-
ctis ibi per Gemin. & Franc. adde Mari. Frec. in tract. de ſub feud. lib. 1. ſub
tit. de orig. Baro. quæſt. 11. & lib. 2. tit. de differen. feud. quater. ſub numerum
34. fol. 142.

Similiter reſpectu appellationis interponendæ eſt differentia, an epiſcopus
habeat delegatam, vel ordinariam iuriſdictionem, nam ſi habet ordinariam,
appellabitur ad Archiepiſcopum d. cap. Romana, ſed ſi delegatam, ad dele-
gantem, & epiſcopus tanquam delegatus Papæ maior eſt Archiepiſcopo
quoad illum articulum, vt in c. ſane de off. deleg. c. paſtoralis, §. præterea, de
off. ordin. ergo non debet appellari ad minorem, Abb. in cap. ad abolendam,
ſub num. 15. de hæret.

Item ſi Papa mandat epiſcopo id, quod poteſtate ordinaria poteſt facere,
e non derogatur, quin ab epiſcopo ad ſedem Metropolitanam appellari poſſit,
cap. licet, de offic. ordin. quia tunc dicitur potius excitata iuriſdictio ordina-
ria ſecundum Doct. ibi & præcipuè Felin. qui declarant & ponunt caſus,
quomodo poſſit cognoſci, quando videatur dari delegata iuriſdictio, vel
excitari, & vide eundem Felin. in rubr. de offic. deleg. Iaſ. & Dec. in l. ſi præ-
tor, ff. de offic. eius, & ab habente vtramque poteſtatem ordinariam, &
f delegatam, ad quem appellabitur, vide Felin. poſt Abba. & alios in capit.
cum ex officij de præſcript. Item appellari poteſt a iudice in commiſſis ar-
bitrio ſuo ſi partem lædit, aut grauat gloſſ. in c. ſuper de his de accuſat. & in
capit. Romana, §. quod ſi obijciatur in verbo minus legitima, de appell. in
ſexto, gloſſ. & Barto. l. ſi qua pœna, ff. de verbo. ſignifi. & vide Card. Alexand.
qui refert opiniones contrarias, & concordiam in rubric. de appell. & Felin.
in capit. cum ſpeciali, & in cap. ex ratione eod. titu. amplia iſtam concluſio-
nem, & limita vt per Felin. notabiliter in dict. cap. ſuper his, a nume 7. vſque
ad 14. de accuſ.

1 Secundo principaliter Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat,
conſiderare debet, an per appellationem ſit deuolutum negotium, & cau-
ſa, & an appellatio ſit legitime interpoſita, nam aut appellatur ante ſen-
tentiam diffinitiuam, & tunc vt poſſit inhiberi, debet appellans exprimere
probabilem, ſeu legitimam cauſam grauaminis, & quod fuerit appella-
tum infra decem dies, & antequam fieret fides, iudex ad quem non poteſt
procedere, nec inhibere, vnde cauti appellantes portant ſententiam diffini-
tiuam, vel interloquutoriam, & ipſam appellationem, vt per iſta ſimul appa-
reat eſſe appellatum infra decem dies, infra quem terminum in dubio non
præſumitur appellatum, niſi probetur, & ſic ante non eſt fundata iuriſdi-
ctio iudicis ad quem.

Item debet citari appellatus cum termino ad opponendum contra appellationem, & ſi opponitur; quod cauſa in eo expreſſa non ſit legitima, vel vera: tunc ſi conſtat iudici ad quem, quod per appellationem ſit ad eum deuoluta cauſa, vt quia conſtat eſſe appellatum infra legitima tempora, & quod cauſa ſit legitima, debet tunc admittere appellationem ex cauſa legitima interpoſitam, & deinde debet incipere cognoſcere de veritate cauſæ, & his præcedentibus ſtatim poteſt inhibere, & non antea, vt hæc omnia colliguntur ex text. in dicto capitulo Romana, §. cum autem §. ſi verò & §. quod ſi obijciatur, & ibi Ioan Andr. Geminian. & Franc. ex quibus iuribus dicit Franc. in dicto §. quod ſi obijciat. quod habetur practica, quæ debet ſeruari in appellatione ab interloquutoria per ipſum iudicem, antequam inhibeat. Cardin. Alexand. ſeu Præpoſ. in capitulo vt debitus honor. vt appellat. dicit decem eſſe neceſſaria in appellatione ab interloquutoria, quæ etiam refert Rebuff. in tract. concordatorum in rubr. de friuolis appellatio. Si verò appellatur a diffinitiua, tunc debet primo conſtare eſſe appellatum infra decem dies, & ſtatim poterit inhibere etiam ſi cauſa non ſit expreſſa vt not. Franc. poſt Gemin. & cæteros Doctor. in dicto §. quod ſi obijciatur, tamen hoc fallit, ſi dicatur eſſe appellatum in caſu a iure prohibito, quia tunc debet cognoſci de legitimitate ipſius appellationis ſeparatim ab articulo cauſæ principalis dicto capitulo Romana, §. ſi autem. vbi Franc. etiam notat, quod licet in appellatione ab interloquutoria iudex ad quem non poſſit inhibere antequam appellationem, vt legitimam admiſerit, & inceperit cognoſcere de veritate cauſæ in appellatione expreſſæ, vt in dicto §. quod ſi tamen, ſi appellatur in caſibus, in quibus allegatur appellari non poſſe, poterit inhibere ſtatim ad cognoſcendum, an appellatio ſit recipienda, vel non, & ſic antequam appellatio ſit admiſſa per dicto §. ſi autem. & hæc quando allegatur, quod appellatio ſit interpoſita in caſu a iure prohibito, & tamen de hoc non conſtat, quia ſi de hoc conſtaret, tunc iudex a quo, & ad quem ipſum recipere non debet. Sed illud nota, quod antequam procedatur in iudicio ſuper appellatione, ſemper ſunt citandæ partes, etiam ſi agatur de appellatione diffinitiua, vnde ſequitur, quod per iudicem ad quem debet aſſignari terminus ad opponendum contra appellationem antequam procedatur vlterius, etiam ſi ſit appellatum a diffinitiua. notat Fran. ex dict. capitul. Romana, §. ſi vero, & ex dictis iuribus etiam colligitur, atque notatur, quod ipſe iudex ad quē cognoſcit, an ſua ſit iuriſdictio, & an appellatio ſit admittenda, vel non, & ideo quantumcunq; iudex a quo nō admiſerit appellationem, tamē vtrum appellatio ſit admittenda, vel non, ſpectat ad iudicem ad quem Franc. in d. §. ſi autem, quis vero exequatur ſententiam a qua eſt appellatum, latiſſime proſequitur idem Fran. in d. §. cum autē appellans, ergo ante diffinitiuam debet exprimere cauſas grauaminis nominatum, & illas, & non alias proſequi, & iuſtificare ex eiſdem actis, c. vt debitus, & ibi Abb. num. 2. de appella. clem. appellanti ad appell. & non exprimens cauſam reputabitur non appellans Hoſtien. in d. ca. Romana. §. cum autem per text. in c. cordi nobis, de appel. in ſexto, ita etiam appellans ab excommunicatione tenetur exprimere cauſam Abb. in c. ſacro, num. 5. de ſent. excommu. & ex quo Archiepiſcopus pronūciauerit, & legitimè cognouerit, ſtatim debet cau

ſam

Digitized by Google

ſam ad ſuffraganeum remittere, d. capitulo, Romana, §. fin. & ibi Franc. non tamen debet Archiepiſcopus cauſam ad ſuffraganeum remittere appellatione adhuc non iuſtificata, niſi de conſenſu partium capit. accepta, de appellat. & ſi per iudicem a quo grauaretur in alio, poteſt iterum pars adire Archiepiſcopum, & appellare, cap. dilectæ nobis, de appellat. Si tamen iudex a quo appellationem friuolam admiſit appellationi deferens, tunc totius cauſæ deciſio deuoluta eſt ad ſuperiorem, cap. cum appellationibus, eod. tit. in ſexto, & per appellationem ante diffinitiuam ante inhibitionem non ſunt ligatæ manus, iudicis, ſecus per appellationem a diffinitiua, cap. non ſolum, de appell. in ſexto.

Archiepiſcopus etiam non prius ante diffinitiuam appellationem admittere debet quam ei conſtiterit eam interpoſitam fuiſſe vel a grauamine, vel
19 ab iniuſta condemnatione capit. cum in eccleſia, de appellat. † ideoque ſi appellatur propter ſuſpicionem epiſcopi ſuffraganei, non debet appellans audiri, niſi prius Archiepiſcopo conſtet coram ſuffraganeo fuiſſe propoſitam recuſationem capit. cum ſpeciali, capit. ſecundo requiris, §. fin. eodem titu. eaque eſt ratio, quare ſuſpicio non ſufficit, quia ſuſpicio habet à iure ſuum remedium recuſationis, vt in dictis iuribus, nam licet cauſa ſuſpicionis ſit contra eum, non tamen ſequitur, quod grauet, iudex enim ſuſpectus bene poſſet procedere in cauſa, ita quod nullam partem grauaret, & appellatio non habet locum niſi a grauamine d. capit. vt debitus, ac ſtulte faceret recuſans proſequendo appellationem, quando poſt recuſationem non proceſſit: volens ergo recedere a iudice ordinario, vel delegato ſuſpecto, oportet, quod proponat recuſationem, nam quantumcumque ſuſpectus niſi recuſetur, eſt iudex, & poteſt procedere, Card. Alexand. in capit. poſtremo, numero quinto, de appellat. & tunc ſi iudex recuſatus cauſas recuſationis non admittit, patens eſt, quod in hoc grauat, & ab hoc grauamine poteſt appellari, capit. ſuper quibuſdam, §. fin. de offic. deleg. & hoc verum niſi cauſa recuſationis eſſet euidenter fruſtratoria, vel notorie falſa, ita concludunt in d. capit. cum ſpeciali, in princ. Innocen. ſub numerum primo, & ſexto Ioan. And. colum 1. Ant. de But. numero octauo, Anchar. numero primo Bellime. numero tertio, Abba. numero ſexto Franc. & Card. Alexand. numero 11. Idem Car. melius quam alij in c. quoties epiſcopi 2. quæſtio. 6. & quod recuſatione propoſita non poſſit a iudice recedi, donec admiſerit, vel non cauſam recuſationis, niſi per viam appellationis, Bellam. in d. c. cum ſpeciali, numero 16. vera ratio prædictorum ea eſt, quia per ſuſpicionem ordinarius iuriſdictionem non amittit, & remaneret iudex etiam poſt pronunciationem factam ſuper ſuſpicione Franc. in c. iudex in 3. nota. de offic. delega. in ſexto, recuſatio enim ob ſuſpicionem perſonam concernit non iuriſdictionem recuſati: idem Frac. poſt Pet. de Anchar. in c. ſi contra vnum, eodem titu. in ſexto, ſuſpitio namque perſonam ſugillat, iuriſdictionem autem non tollit. Marin Frec. in tract. de ſubfeu. lib. 2. in titu. de differen. feud. quater. nume. 27. fol. 143. ratio rationis eſt, quia ordinarius habet iuriſdictionem generalem, & licet propter ſuſpitionem non habeat exercitium illius cauſæ, tamẽ iuriſdictionem habet, & poterit delegare reſpectu ordinariæ, & generalis poteſtatis, quam habet in committendo neutri parti ſuſpecto maximè de partium conſenſu nulla contra eum poterit oriri ſuſpitio, ſecus autem eſt in delegato, qui nihil ha-

bet

bet iure proprio, ſed iure delegantis, & iuriſdictionem non efficaciter, ſed eligibilem, cui Papa non intendebat cauſam committere, ſi ſciuiſſet ſuſpitionem, & hæc eſt ratio, quare poſtquam eſt pronunciatum ſuper recuſatione, definit eſſe iudex, vt nec etiam de conſenſu partium poſſit exercere dicto capit. iudex de offic. delegat. in ſexto. vnde in articulo, in quo ceſſat ſuſpitio, ordinarius vtitur iuriſdictione delegando non ſuſpecto, & exequendo ſententiam delegati ab eo, cum tantum ſit excluſus reſpectu cognoſcendi Abb. in capit. ſi quis contra clericum numero 1. 6. 7. 11. 16. 18. 26. vſque ad 28. de foro competen. Capic. deciſ. 137. numero 10. Quæro an poſſit recedi a iudice per appellationem ſine ſuſpitionis propoſitione coram eo. Reſpon. quod non, etiam ſi ſuſpitio eſſet notoria, quia licet notorium excuſet a probatione, non tamen excuſat a propoſitione ſuſpicionis coram eo, niſi ſuſpitio non concerneret perſonam iudicis, ſed locum, vt quia citatur ad locum, notoriè non tutum, & tunc poteſt recedi a iudice appellando etiam ſine grauaminis propoſitione Cardin. Alexand. in dicto capit. quoties epiſcopi 2. quæſt. 6. vbi Gemin. & vide Franc. in capit. ex parte, de appellat. nam & ſi notorietas alicuius iuris mihi competentis relevet me ab onere probandi, non tamen releuat ab onere allegandi, & non allegando mihi prodeſt notorietas gloſ. in clemen. appellanti, in verbo alias, de appellat. Item quæro, ſi recuſatus ſuſpectus ex cauſa rationabili, procedat poſt recuſationem ad vlteriora in cauſa non obſeruata forma dicti capit. cum ſpeciali, & appellator an recuſans teneatur probare cauſas ſuſpitionis. Reſpondet Innocen. in d. capit. cum ſpeciali numero 6. quòd ab ordinario legitimè appellatur, ſi arbitros non elegerit, etiam ſi cauſæ ſuſpitionis non probarentur. finita autem cauſa appellationis, quæ eſt vt caſſetur quicquid factum eſt contra eam, non oportet proſequi cauſam recuſationis, quia ſola appellatio ad hoc ſufficit capit. interpoſita de appell. Ioan. Andr. ibidem ſequendo Innocen. dicit, quod aut recuſans vult proſequi cauſa recuſationis, & tunc oportet eas probare, ſi vero cauſam appellationis, & tunc nihil habet neceſſe probare de veritate cauſarum recuſationis Auton. de Butr. ſimiliter dicit ſub nume. 5. & Imo. eo enim ipſo quod iudex procedit poſt appellationem, & recuſationem grauat partem, ita quod ſatis ex hoc dicatur iuſtificata, & probata veritas cauſarum grauaminis, & appellationis licet recuſans non obtulerit coram eo incontinenti ſe probare, cum coram iudice recuſato non debeat fieri probatio, ſed coram arbitris d. capit. cum ſpeciali in princip. vbi per Franc. contra Butr. Præterea quæro quid ſi reprobaretur appellatio an poſſit proſequi cauſas recuſationis. Reſpon. quòd ſic, vt dicunt Innocen. & Ioan. Andr. in d. cap. cum ſpeciali. Quæro quis compellit arbitros? Reſp. quòd iudex recuſatus compellit arbitros ad finiendam cauſam recuſationis cap. ſuſpitionis, de off. deleg. & ipſe aſſignat terminum arbitris d. cap. cum ſpeciali, & capit. legitima, de appellat. in ſexto. Item quæro a delegato recuſati ad quem appellabitur? Reſpon. quod a delegato iudicis ordinarij recuſati appellatur ad ipſum ordinarium recuſatum non vt cauſam diſcutiat, ſed vt alteri diſcutiendam & finiendam comittat. ita concludit Abb. in capit. ſi quis contra clericum ſub num. 31. de foro compe. contra Hoſtien. Specul. Io. Andr. & alios tenentes ad Archiepiſcopum eſſe appellandum quorum opinionem communem eſſe dicit

Carau.

Carana. ſuper ritibus Magnæ Curiæ Vic. in ritu.265. numero 37. Vlterius quæro an ſuſpicio epiſcopi tangat Vicarium. Reſpond. quod epiſcopo certa ratione ſuſpecto, recuſari poteſt eius Vicarius, quamuis contra Vicarium nulla adſit ſuſpitio capit. inſinuante, vbi Abb. numero ſecundo, de offic. deleg. Capit. deciſ. 137. numero nono, non ſic è contra, nam ſuſpecto Vicario epiſcopi, vel delegato ab epiſcopo non cenſetur ſuſpectus ipſe epiſcopus, coram quo cauſa ſuſpitionis cognoſci debet cap. ſi contra vnum, de offic. deleg. in ſexto. quando tamen principaliter, & ex certa cauſa recuſatur, ſecus autem ſi cauſa ſuſpitionis concernat epiſcopum pariter & vicarium, vel delegatum, quia tunc coram arbitris talis cauſa tractabitur Franc. in dict. cap. ſi contra vnum. Deciſ. in capitulo primo, numero 70. de iudic. in 2. lect. & quid ſi in cauſa commiſſa vicario epiſcopus nullam habeat poteſtatem, quia delegatus, & tali caſu ſeparatum eſt auditorium epiſcopi, & vicarij Deciſ. in capitu. quoniam Abbas numero 62. de offic. delegat. an tunc ſuſpecto epiſcopo cenſeatur ſuſpectus vicarius. Reſpon. quod ex ſequenti patet ſolutio. Quæro an Archiepiſcopo ſuſpecto cenſeatur etiam ſuſpectus eius ſuffraganeus. Reſpon. quod ſic per capit. accedens, vt lite non conteſta. & rationem aſſignat gloſ. in capit. cum in iuuentute, de purg. cano. Deinde quæro an epiſcopus recuſatus poſſit remittere cauſam ad Archiepiſcopum. Reſpon. quod epiſcopus recuſatus poteſt remittere cauſam ad Archiepiſcopum, & ſic aliter quam per appellationem Archiepiſcopus, qui poteſt adiri per querelam, poteſt tamen in cauſa ſubditorum ſui ſuffraganei, cognoſcere, ſcilicet, in caſu recuſationis inferiore remittente dicto capitu. cum ſpeciali, de appellat. in quo text. hoc expreſſe notat. Abb. numero quinto, Franc. in vlti. not. & Card. Alexand. numero 10. & ſic epiſcopo recuſato Archiepiſcopus in iuriſdictione nō ſuccedit Abb. in cap. ſi quis contra clericum numero 7. de for. competen. ita, vt nec etiam de cauſis recuſationis poſſit cognoſcere cum appellandi cauſa non ſit legitima nō ſubſiſtente grauamine, neque inhibitioni locus non erit, ſi tamen epiſcopus non vult remittere, procedendum erit iuxta formam dic. capit. cum ſpeciali. Signatura autem Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ iuſta ſeu legitima cauſa ſubſiſtente tam iudicibus Roma. Curiæ, quam extra eam conſueuit dare adiunctum, vt nouiſſime poſt alios refert Mādoſius in praxi commiſſionum ſuper commiſſione deputationis adiuncti, in verbo adiunctum, fol. 60. de qua adiuncti deputatione vide Abb. in dict. cap. ſi quis contra clericum, & in cap. licet ex ſuſcepto num. 16. de foro comp. & auth. ſi vero C. de iudic. Capic. deciſ. 137.

Denique in admittendis appellationibus & concedendis inhibitionibus ſeruanda eſt forma, & tenor ſacrarum Conſtitutionum præſertim Innocen. IV. in dicto capit. Romana, de appellat. in ſexto, quacunque conſuetudine etiā immemorabili, aut ſtilo, vel priuilegio in contrarium non obſtantibus, aliter inhibitiones & proceſſus, & inde ſequuta ſunt ipſo iure nulla ex decr. Concil. Trident. ſeſſione 22. capitulo 7. in qua decretali diffinit Papa inquantum iuriſdictio Archiepi. ſe extendat quò ad ſubditos ſuffraganeorum vt inquit, Hoſtien. in capitulo primo, de ſuppl. negligen. prælat. in 6. quam decretalem ſi iudices appellationum præ oculis haberent non ſic paſſim inhibitoriales concederent, nam ſua vnicuique epiſcopo iuriſdictio ſeruari debet cap. peruenit. 11. quæſtione 1. capitulo ſecundo, de relig. domi. glo. fina. in cap. ſicut

cut olim, de accuſat. in capit. dilecti filij, de priuileg. & in cap. fin. de confir. vtil. vel inutil. epiſcopus enim inſolidum eſt iudex in ſua diœceſi, & cuncta debent deferri prius ad ipſum capit. vlt. de offic. Archi. & ipſe omnem cauſam ſibi competentem debet audire in ſua diœceſi cap. de perſona, vbi Cardin. Alexand. 11. quæſtio. 1. habet *iuriſdictionem* vniuerſalem in tota diœceſi. cap. conquerente, de offi ordin. Gemin. in d. c. C. de Romana, §. ab Archidiaconis, de app. in 6. facit tex. in cap. primo de iud. loquitur d. in *ſignis* decretalis de Archiepiſcopo *Rhemēſi*, facit ius quoad omnes, qui dedit cauſam determinandi multas lites cum ſuffraganeis, vt patet ex decretalibus ſexti in c. 3. de ſuppl. negl. prælat. in c. 1. de offi. ordi ca. 1. de foro comp. d. cap. Romana, de appell. in 6. c. 1. de pœnis, c. Romana, de ſent. excom, cap. 1. de pœn. & remiſ. & quid ei ſcripſit Nicolaus Papa quando carcerauit epiſcopum habes in c. arguta, 2. quæſt. 6.

Poſt Concil. Lateranen. ſub Leone X. & Bullam Pij IV. ſolio 678. in bullario & infra in verbo Reſidentia incip. de ſalute, ſuperuenit Concil. Triden. ſeſſ. 24. capitulo 20. de refor. generali, & ſeſſ. 13. capitulo primo de refor.
20 ex quibus patet † appellationem eſſe admittendam, & inhibendum in infraſcriptis caſibus.

Primo a diffinitiua d. c. 20.

Secundo ab habente vim diffinitiuæ, d. c. 20.

Tertio a grauamine quod per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt d. c. 1. & d. c. 20.

Quarto quando ab ipſa diffinitiua appellari non poteſt d. c. 1.

Declarat hos terminos Oldrad. conſil. 20. Abb. & Felin. in rub. de ſenten. & re iudic. Alexand. Iaſ. & Doct. in rub. & in l. quod iuſſit, ff. eodem Maranta in vlt. par. ſpecu. vbi poſt Specul. in titu. de appell. refert 45. caſus in quibus non poteſt appellari a diffinitiua, & tamen poteſt ante diffinitiuam ab interloquutorijs appellari, quia grauamen non ſperatur poſſe reparari per appellationem a diffinitiua, & ſi interloquutoria non habeat vim diffinitiuæ, & tunc quando fuit appellatum a diffinitiua poteſt inhiberi iudici a quo, ne ſententia mandetur exequutioni, antequam iudex ad quem cognoſcere ceperit, vtrum ſit recipienda appellatio? d. cap. Romana, §. ſi autem de app. in 6. exempla de interloquutorijs continentibus grauamen irreparabile ponit Bartol. in l. 2. ff. de appel. recip. vbi excellen. Marinus Quaranta pater meus Iureconſultus, & aduocatus Neapo. nemini ſecundus vita, & doctrina conſpicuus in eius Apoſtillis dictis per Bartol. multa addidit, & examinat per omnes partes iudicij incipiendo à citatione, inter quas cauſas connumeratur, quod ſi epiſcopus habet amplam diœceſim, & vellet cauſam cognoſcere in loco multum remoto a partibus, poſſunt partes petere cauſam committi in loco propinquo, & ſi hoc denegaret, poteſt appellari, & ſic limitatur c. cum epiſcopus, de offic. ord. in ſexto, per Decium in c. cum te, num. 12. de off. deleg. Rebuff. in tract. concordatorum in rub. de friuolis appell. Nauar. conſi. tertio de offic. ord. nam illud magnum incommodum partium dicitur continere grauamen irreparabile.

Opinionem iſtam Doctorum aſſerentium, quod vbi diœceſis eſt ampla, Epiſcopus non poteſt cogere ad litigandum in loco longinquo, ſed debet vel ipſe accedere, vbi vertitur litigium, vel delegare, nō amplectitur Rota Roma. *Epiſcopus in qualibet ſua diœceſis*

vt

parte poteſt in ſubditos iuriſdictionem exercere cū declaratione.

vt patet in deciſ.297.diuerſ.numero 7. part. ſecunda, ſed vt in omnem euentum procedat, quando cauſa eſſet modica, & locus valde diſtaret ex Felyno qui optime hoc diſcutit in cap.nonnuli colum. prima, de reſcript. Amplia vt etiam ſi Epiſcopus aliquando retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco ſuæ diœceſis,non poſſit communitas,ſeu vniuerſitas d. loci contra Epiſcopum intentare petendo ſe manuteneri in illa poſſeſſione Caputaquen. deciſ. 306.par.1.

A carceratione datur appellatio Duen.in reg.52. & extat declaratio Sacræ
h congregationis. h

Si a carceratione quanto magis a decreto torturæ, eiuſque comminatione datur appellatio, quotieſcunque enim iudex comminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mandato grauaretur pars irreparabiliter,poteſt appellari. ita hodie procedit tex. in cap.cum ceſſante,de appellat.& a tali futuro grauamine appellari poſſe tenet Bartol.in d.l.2.ff.de appell.recip. & ius ciuile concordat cum hac diſpoſitione conciliari Nauar.
K conſil.2.de appell. K

Cenſura eccleſiaſtica, vt eſt excommunicatio, ſuſpenſio, & interdictum capit. quærenti, de verb.ſignif. dicitur grauamen irreparabile Rebuff. in tract.concorda. in rub.de friuo. appellat. Duen. reg. 52. & ſi appellatur non ſuſpenditur capit. paſtoralis, §. verum, de appellat. capit. ad reprimendam,de offic.ord.capit. is cui de ſentent. excommunic. quæ cenſura quando profertur ab homine ſemper eſt ratione contumaciæ Abb.in capit.qua fronte de appellat.& eſt interloquutoria, vt per Doct in dict.rub. de re iudic.& de ſentent.excommunic.& Maran. part. 6.numero 40.in ver.& demum fertur, & ideo ſi fuit appellatum a futuro grauamine, & ſic a cenſura futura, excommunicatio poſtea lata eſt ipſo iure nulla capit. dilecti filij de appell. Duen.regul 42. licet a futuro grauamine appellari non poſſit Abb.in capit. dilecto, de appell.Felin.in capit.ſignificauerunt,numero 9. de teſtibus Maran.in d.vlt par.numero 273.fol.167. niſi ab illato, vel comminato irreparabili vt ſupra, & tunc ſi a decreto torturæ, vel eius comminatione etiam excommunicationis comminatione fuerit appellatum coram ſuffraganeo, & per eum admiſſa, poteſt ſtatim inhiberi, aut non fuit admiſſa, & tunc Metropolitanus ad quem fuit appellatum, antequam inhibeat poteſt mandare pro tranſmiſſione copiæ actorum, vt illis viſis prouideri poſſit ſi adeſt grauamen, & quod interim nihil innouetur, & hoc eſt de iure, quia per appellationem a grauamine irreparabili, vel comminato ſtatim ſunt ligatæ manus iudicis antequam per iudicem ad quem inhibeatur, ſicuti per appellationem a diffinitiua ita limitatur tex.in capit.non ſolum, de appellat. in ſexto Maran. d. part. 6. in verbo, & quandoque appellatur numero 212. quibus actis viſis per Metropolitanum, & conſtito de grauamine poteſt inhibere ſuffraganeo, vt non procedat ad torturam, vel excommunicationem comminatam, & remittere cauſam, vt in ea procedat ad vlteriora citra torturam, vel excommunicationem: ſi vero non conſtat de grauamine debet remittere cauſam appellatione non obſtante ita conſului in Curia Archiepiſc.Neap.

Quando vero excommunicatio eſt pœna delicti impoſita a iure vt per Abb.in rub.de ſent.excomm.dicitur declaratio,& per appellationem ſuſpen-

ditur

ditur ſententia declaratoria, nec habet exequutionem Felin. in capit. cum ab homine nume. 12. de iud. & in cap. Rodulphus, numero 45. de reſcript. Duen. in d. reg. 42. Nauar. conſilio 12. & 20. numero quinto, & in conſilio 35. & 65. de ſenten. excommu. vbi etiam dicit in alio differre, quia declaratoria abſque citatione eſt ipſo iure nulla, non ſic excommunicatio, ſeu cenſura ab homine, idem in conſilio 6. eodem tit. in antiquis: ſi tamen crimen eſt publicum ſeu manifeſtum, & notorium, poteſt denuntiari non obſtante appellatione c. peruenit, el primo, cum ſeq. de appellat. Couar. in c. alma mater, §. 1. num. 9. de ſent. excom. in 6.

Id quod diximus de appellatione non impedire exequutionem excommunicationis ab homine, limita non procedere in eo, qui appellauit poſt excommunicationem, quando excommunicatio poſt denunciationem fortior redderetur, cuius abſolutio poſt denunciationem reſeruaretur Papæ, vt in cap. tua de ſenten. excommu. nam tunc per appellationem ſuſpenditur. Nauar. in c. cum contingat, de reſcrip. remed. 6. num. 7. poſt Francum in d. c. paſtoralis, §. verum, de appell.

Primo quæro, an extra prædictos caſus poſſit appellari, Reſpondeo non poſſe, neque tenetur iudex deferre appellationi ex decretis d. Concil. Triden. quamuis ante Conc. poterat appellari ab interloquutoria in ſcriptis, & expreſſa cauſa iuſta, licet non contineret grauamen irreparabile, vel non haberet vim diffinitiuæ 1 cap. vt debitus honor, de appell. Nauar. conſ. 2. de appell. Imo Metropolitanum non poſſe cognoſcere de grauamine etiam citra præiudicium curſus cauſæ coram epiſcopo neque ad eum effectum, etiam abſque vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mandare, vt ſibi tranſmittatur copia proceſſus expenſis appellantis extra caſus à prædicto Concil. conceſſos appellandi, vt extat declaratio Sacr. Congregationis Conc.

Secundo quæro, an dicti caſus appellandi ſeruari debeant, quando is a quo appellatur, non eſt epiſcopus habens iuriſdictionem ordinariam, Reſpondeo ſeruandos eſſe, & locum habere, vt patet ex verbis decretorum dicti Concil. præſertim in d. capit. 20. ſeſſ. 24. & extat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertio quæro, quid ſi dicti termini a Conc. præſcripti in inhibendo nõ ſint ſeruati? Reſpondeo iudicem a quo non teneri obedire, ſed inhibitione non obſtante poſſe ad vlteriora procedere ex relatis decretis Conc. Trid.

Quarto quæro, an archiepiſcopus poſſit de nullitate principaliter abſq; appellatione cognoſcere? Reſp. quod Abb. in cap. literis, in fi. de off. deleg. tenet, quod ſic, ſed contrarium tenent ibi Felin. ſub num. 5. Dec. num. 47. Franc. in cap. dilecto, de appellat. & ratio eſt, quia archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ cap. 1. de offic. lega. ergo nec per viam nullitatis, quia paria ſunt, vt ibidẽ per Dec. & querela propriè dicitur quoties cauſa defertur ad iudicẽ abſque appellatione glo. & Abb. in c. querelam, de procura. quam opinionem veram eſſe cenſet, & tenet Couar. pract. quaſt. c. 9. ſub num. 2. dicens opinionem Abb. eſſe verã in ſuperiore, qui põt adiri abſq; appellatione, non autem in eo qui tantum eſt iudex ex appellationis cauſa, vt archiepiſcopus qui regulariter non niſi per appellationem eſt iudex in ſubditos epiſcopi, Abb. in c. ad reprimendam, ſub nu. 6. de offic. ord. & nullitas impedit exequutionem ſnĩæ, gl. fi. in cle. vni. de ſeq. poſſ. & fru. Bar. in l. 4. §. condemnatum, vbi Iaſ. nu. 20.

ff.de re iudic. & in l.ſi expreſſim, ff.de appellat. Vant. de nullit.titul.9. Anto. Gabr.libr.6.commun.opinion.concluſ.2. ſub rub. de ſtatu Troilius in Prag. Regni Neap.poteſt autem excommunicatus archiepiſcopum adire per viam querelæ, prout in caſu dict.capit.ad reprimendam,& capit.venerabilibus,de ſenten.excommun.in 6.quæ iura iuncto cap.per tuas, de ſenten.excommun. ſunt notabilia in hac materia abſolutionis, & archiepiſcopi eorumque vicarij antequam abſoluant, debent habere præ oculis,quia dant regulam,& formam quomodo ſit procedendum.

Quinto quæro quid in caſibus, in quibus expreſsè Concil.ſubſtulit appellationem? Reſpondeo extare declarationem eiuſdem Sacræ congregationis Concilij, appellationem, ſcilicet ſublatam intelligi quo ad effectum deuolutiuum,non autem ſuſpenſiuum, & ex Decretis eiuſdem Concil. habes quod appellatio non ſuſpendit exequutionem Decretorum in cauſa reſidentiæ ſeſſ. 23.de reform.capitulo primo. Item ſi de viſitatione, aut morum correctione agatur, exequutio non impeditur, aut ſuſpenditur per appellationem ſeſſ. 14.de reformat.generali capitulo 10. & ſeſſ.13. de reform. capitulo primo,§. in cauſis, niſi de grauamine irreparabili agatur, tunc enim appellationi locus erit etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum vt extat declaratio. Item examinatorum relationem circa examinatos per concurſum quo minus exequutionem habeat,nulla deuolutio aut appellatio impedit, aut ſuſpendit ſeſſ.24.de reform.generali capitulo 18.& quod appellari poſſit de mala electione in beneficijs per concurſum, vide Bullam Pij Quinti incip. In conferendis, quam habes infra in verbo Beneficiorum parochialium collatio. Item epiſcopus controuerſias omnes de præcedentia in proceſſionibus publicis tum in his, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus,& in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus, amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcunque componat,vt in ſeſſion.25.de reformat. capitulo 13.item exequutionem Decreti eiuſdem Concil.ſeſſione 25.de reformat. capitulo 14.contra concubinarios clericos appellatio, aut exemptio non impedit, aut ſuſpendit, & per iudicem appellationis erit videndum ſi fuit exceſſus modus in corrigendo, quia tunc a correctione legitime appellatur capit.ad noſtram capitul. repræhenſibili in fin.& capit.quia nos,capit.inquiſitioni de appellat.capit.licet de off.ordin.vbi de clauſula appellatione remota.

Declaratur cõcluſio, ſcilicet, non poſſe Religioſos appellare a correctione. Vide decretum pro fratribus S. Franc. de

Concluſionem,quæ ſe habet, ſcilicet Religioſos appellare non poſſe a correctione in eos facta per ipſorũ ſuperiores, declara primo, vt intelligatur de negata eis appellatio a correctione,quæ fit ſecundũ ſtatuta ordinis,non autẽ ab ea,quæ contra ſtatuta fieret ex deductis per Pariſ.in conſi.28.nu.15.& infra vol.4.Secundo declara vt ſit permiſſa ipſis Religioſis appellatio, quando correctionis modus excederetur,veluti,quia ob aliquod leue peccatum ſupra modum grauarentur,vt pręter Doctores per eundem Pariſ.ibid.numero 21. allegatos comprobat Nauar. in conſilio 4.ſub nume.3.de appellat.in nou.& apud religioſos adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen ad conquerẽdum de illo, habet vim appellationis, neque id vetare Concil. Trident. ſeſſion.25. de regular.capitulo 4.docet idem Nauar. in commen.ſuper capitul. non dicatis 12. quæſtione 1. numero 61. etiam ſi præd. acceſſus ob hanc cauſam ad ſuperiorem fieret ſine licentia, & conſenſu ſui ſuperioris ratione, de qua ibi per eum,& concludit Roderic. tomo primo quæſt.reg. quæſt. 30. articulo tertio, aſſerens

Digitized by Google

aſſerens opinionem D. Bannes ad D. Thom.2.2.quæſtione 12.articul.1. pro cedore poſſe caſu, quo non conſtaret de iniuſtitia grauaminis,& hoc ratione ſcandali qui Roder.in quæſtione 29.articulo 2.eiuſdem tomi refert per ſacrã congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium eſſe interpoſitum decretum anno 1587. vt appellatio hoc ordine proſequatur a Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem,a Generali ad Protectorem, à Protectore ad Sacram Congregationem,& vide hoc decretum relatum in verbo monaſteria & conuentus regularium virorum incip,quoniam. obſeruantia relatũ in verbo Monaſteria & conuẽtus regulariũ virorum.

Sexto quæro an ſint alij caſus, in quibus appellatio non retardet exequutionem,Reſpon,quod ſic,vt ſunt decreta aſſirmatiua, quæ enumerat Afflict. deciſ. 152. & 271.ſed primi duo per eum relati habent locum in foro laicali huius Regni,cum de iure communi ciuili ; & canonico appellationi fit deferendum etiam pro cauſa minima, capitulo de appellationibus. de appellat. l.& in maioribus C.de appellat. Tiraq.de iudic.in reb.exig.feren.fol.82.Item appellatio non ſuſpendit exequutionem in cauſa inſtitutionis,qua pendente inſtitutus poteſt capere poſſeſſionem beneficij. Lamb.de iure patron.5.articulo 11.quæſtione princip.2.parte 2.libr.numero 2.verſic. bene verum fol. 337.ſed in contrarium eſt veritas, quia talis poſſeſſio dicitur attentata,& nõ poſſe inſtitutum poſſeſſionem capere pendente appellatione, pluries fuiſſe deciſum in Rota Roma. refert Lancel. de attenta.parte 2.capitulo 13.limita. 49.fol.298.

Septimo, Quæro an elapſo biennio dato per Concil.Trid. pro expeditione cauſarum poſſint partes adire iudices ſuperiores, quando non ſtetit per iudices. Reſp.non poſſe, faciunt dicta per Abb.in capitulo venerabilis num. 10.de iudic.extat declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Octauo quęro an acta originalia ſint tranſmittenda.Reſpon.extare declarationem Sacræ congregationis Cõcilij cauſis epiſcoporum præpoſitæ,quod acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad iudicem appellationis notarius mittere nõ cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa & ſuſpicio incidat,quę iudicialiter obijciatur,& tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad ordinarium, vt in ſuo archiuio conſeruentur.

Vltimo erit animaduertendum quod ſi appellatio non ſuſpendit pronunciatum, vt in cauſis ſupra relatis,& admittitur appellatio ad effectum deuolutiuum tantum, literæ inhibitoriales erunt pro tranſmiſſione copiæ actorum tantum, ita etiam quando appellatur ab indebita carceratione,non apponitur clauſula, quod interim nihil innouetur, quia per appellationem nõ impeditur impugnatio informationis, ſi vero appellatio admittitur, de iure, etiam quoad effectum ſuſpenſiuum, tunc in literis inhibitorialib. apponitur clauſula, quod appellatione pendente nihil innouetur, & innouata & attentata reducantur in priſtinũ, & ſi coram Metropolitano appellans produxerit copiam ſententiæ, vel decreti ſuffraganei, à quo fuit legitimè appellatum, erit inferenda in literis inhibitorialibus, quando vero appellans non producit, ſed in eius comparitione coram Metropolitano exprimit caſum à Conc. Trid.permiſſum appellandi, tunc vidi practicari, in literis inhibitorialibus inſeri comparitionem appellantis cum clauſula, quod veris exiſtentibus prænarratis; & ſi infra legitima tempora fuerit appellatum, tunc tranſmittere habet copiam actorum inhibendo in forma iudici a quo, eum admonendo, vt ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit ipſi iudici appellationis

Digitized by Google

ſignificare: ſed modus inhibendi cũ inſertione ſententiæ, ſeu decreti conſtito de legitima appellatione eſt tutior, & iuridicus ex prædictis ſub nu. 16. ver. 2. principaliter. Et vt nihil relinquat̃ intactũ in hac appellationis materia, q̃ritur an Metropolitanus ad quẽ fuit legitimè appellatũ a grauamine illato ante diffinitiuum, coram quo fuit iuſtificata cauſa appellationis cõſtito de grauamine poſſit cognoſcere de negotio principali, & prouidere quod ſtantibus grauaminibus cauſa remaneat. vide. c. vt debitus honor, in fi. de appel. c. 1. in prin. & *ibi* gl. de for. comp. in 6. Bart. in l. eius qui nu. 10. ff. de appel. recip. Couar. pract. q̃ c. 9. ſub nu. 6. aut grauamen non fuit illatum, ſed cõminatum, & tunc non poteſt retinere cauſam, ſed reuocato grauamine cõminato, remittere cauſam, vt dictum fuit ſupra ſub nu. 20. de appellatione a cõminata tortura, vel excommunicatione. ſi vero non fuit pars grauata, debet ſtatim remittere, c. Roma. §. fi. de appel. in 6. limita niſi iudex a quo detuliſſet appellationi, tunc de neceſſitate non tenetur remittere c. cũ appellationibus, eod. tit. in 6.

Steph Quaranta. V I. D.

Sciendum eſt denique in hac materia appellationum extare decretum Sacræ Congregationis tenoris ſequentis.

Decretũ S. Congregationis.

Ad tollendas ambiguitates & controuerſias iuriſdictionales quæ inter appellationum & prioris inſtantiæ iudices non ſine partiũ diſpendio curſuſq; iuſtitiæ impedimento, & ſæpe cũ ſcandalo oriuntur, Sacra congregatio cauſis Epiſcoporum præpoſita facta prius relatione S. D. N. Clementis Papæ III. ac de Sanctitatis ſuæ mandato viuæ vocis oraculo deſuper habito in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ in ſuffraganeos, eorumve ſubditos non iudicent, niſi in caſibus a iure expreſſis.

Iidem, nec alij ſuperiores etiam Nuntij, vel Legati de latere ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in curijs Ordinariorum vel aliorũ inferiorum Iudicum pendentes ad ſe non aduocent, niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum Tribunalia deferantur, tuncq; appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus quo ad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta quæ realiter exhibeantur, prius conſtiterit appellationem a ſententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut a grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit, in caſibus a iure non prohibitis, per legitimam perſonã, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitam; ac proſequutam.

Nec dum cauſæ coram inferioribus iudicibus pendent ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, de grauamine illato ſuperiores cognoſcere valeant licet citra præiudicium curſus cauſarum ſe id facere conteſtentur nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationẽ ſicut p̃mittitur receptã nõ concedantur, niſi cũ inſcriptione tenoris ſentẽtię, aut decreti diffinitiui aut vim diffinitiui habẽtis, vel damnũ per diffinitiuã irreparabile continentis, alias inhibitiones & proceſſus

Digitized by Google

ceſſus & inde ſequuta quęcumq; ſint ipſo iure nulla, eiſq; impune nō parere liceat.

Si appellans aſſerat ſententiæ aut appellationis exemplum culpa iudicis a quo, vel actuarij habere non poſſe, non ideo recipienda erit appellatio aut aliqua inhibitio concedenda, ſed eis tantum ad quos pertinet, iniungi poterit vt ſoluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur Caueat tamē iudex a quo ne, ſi vere appellatum fuerit in caſu appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, etſi per actum publicum, aut per teſtium depoſitiones conſtiterit acta denegari appellanti tunc mandato tradendi acta poſſit iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui cōtra appellantē attētetur.

Ab executione decretorum S. Conc. Trid. aut viſitationis Apoſtolicæ appellationes a Metropolitanis non recipiantur, nec ſi epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Concilij procedunt, vt Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur ſalua tamen in hoc caſu Legatorum & Nuntiorum Apoſtolicorum authoritate.

In cauſis vero viſitationis ordinariorum aut correctionis morū quoad effectum deuolutiuū tantum admittantur, niſi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cū viſitator citata parte & adhibita cauſæ cognitione iudicialiter procedit; tūc enim appellationi locus erit ēt quoad effectū ſuſpēſiuū.

Cum a grauamine quod per diffinitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ aut excommunicationis etiam comminatę appellatur, non niſi viſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit quoad iudex ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita aliter decreuerit, & tunc ſi a iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatum nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpitio incidat quæ iudicialiter obijciatur & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium; vt in ſuo Archiuio conſeruentur.

Cenſura eccleſiaſtica in appellantem prolata relaxari, aut nulla declarari per iudicē appellationis nō poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita tūcq; ſi conſtiterit eā iuſtam eſſe ad iudicem qui excōicauit appellans remittendus eſt vt ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis ſi humiliter petierit, debitamq; emendationem præſtiterit, obtineat; ſi vero iniuſtā eſſe clare appareat ſuperior abſolutionē impendat ſi dubitetur, honeſtius eſt, vt ad excōicatorem intra breuem aliquem competentem terminū eidē præfingendū abſoluendus remittatur, licet ēt ſuperior hoc caſu idipſum per ſe pręſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelā nō niſi parte citata, & viſis actis cū dubitatur de nul-

litate excõmunicationis ab homine prolatæ, vel a iure ſi occurat dubiũ facti, vel probabile dubiũ iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cũ reincidentia & præſtita per excõmunicatũ cautione de ſtando iuri & parendo mandatis eccleſiæ tantum & ſi iuxta formam a iure præſcriptã apparebit, quẽ ob manifeſtã offenſam excõicatum fuiſſe, debitam ẽt ſatisfactionem præſtare, & ſi ob contumaciã manifeſtã, expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excõmunicatore quis tenebitur priuſquã ad cautelam abſoluatur.

A ſententia etiam diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur nec inhibitio aut alia quæuis prouiſio, quandiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur.

Romæ in Sacra Congregatione die xvi. Octob. 1600.

Alex. Card. Floren. Hiero. Agucchius Sec.

c *ADDITIO. Quod ab inquiſito de hæreſi poſſit appellari ad Metropolitanum tenet Zanch in tract de hære c. 29 nu. 3. & 4. Repert. inquiſ in verbo appellare quamuis de prouocando ad Metropolitanum non facile admittat Franc. Pegna in direct inquiſ par. 3 commen. 31. fol 459.*

d *Dictis per D. Authorem adde quod poſtulans abſolutionem ad cautelã non fatetur ſe excommunicatum gl recepta in c venerabilem in verb poſtulauerit de elect. Nau conſ. 5. nu 13 de empt & vend neq; inducit eius neceſſitatẽ idem Nau. in conſ. 1 ne cler. vel monac nu. 3 & abſolutionem ad cautelam an poſſit dare is cui cõmiſſa eſt abſolutio ſimpliciter Nau in man conſ c. 27 ſub nu. 178 qui tenet quo nõ contrariũ aſſerendo in Delegato cui cõmittitur cauſa faciendo differentiã inter cõmiſſionẽ abſolutionis ab excõicatione, & commiſſionẽ cauſę, quæ ſine abſolutione partiũ ad cautelã non ſatis cõmode poſſet tractari de quo plenius per Cou in c alma mater p. 1. § ſi ſub nu 8. Et in abſolutione ad cautelã requiritur licẽtia a Diœceſano loci q̃do fit ad partis inſtãtiã; ſecus ſi ex officio procedit Pani. in trac de off & pot. c ſed vac p. 2 q 6 n. 6 et põt excõicatus abſolui ad tẽpus cum reincidẽtia Cou in d p. 1. §. 11. ſub nu. 6.*

Denique de hac materia poſt primam editionem ſcripſit late Auth theſauri Caſuum conſcientiæ lib. 2 c. 18 quibus adde Lancell. lib. 4. inſtit. Canon in tit. de excomm. § ſi quis tamen, & ibi gloſ.

e *Extat declaratio Sacræ congregationis Concil Triden. ad inſtantiam Epiſcopi Nicotaren videlicet.*

An quod c. 10 ſeſſ 24. de refor. dicitur quod epiſcopi tanquam Apoſtolicæ ſedis Delegati ius & poteſtatem habeant &c. ita intelligendum ſit, vt poſſit epiſcopus declinare iuriſdictionem Metropolitani.

Congregatio concilij cenſuit non poſſe in caſibus illis, in quibus ante Concilium tanquam ordinarius poterat vti eodem iure, eademque poteſtate.

f *Iuriſdictio duplex aliquando in perſonam vnius reſidet. c. ſuper quæſtionẽ. § ſi vero & ibi Anch. de off deleg Menoch de præſump. lib. 2 c. 16. & 17. & iuriſdictionem ordinariam, & delegatam habens videtur procedere illa, quæ*

magis firmatur proceſſus Nauar. in conſ. 33. de ſentent. excommun. in antiq.

Differt autem ordinarius a delegato tantum, quia abſolutio excommunicationis facta ab habente poteſtatẽ iure ordinario nõ ſeruata forma iuris valet ẽt ante ſatisfactionẽ nõ tũ facta a Delegato Nau in man. cõf c. 27. nu. 37.

g *Epiſcopus cognoſcit de ſuſpicione Vicarij, eo tamen exiſtente in remotis cognoſcunt arbitri, ſicut cognoſcunt de recuſatione epiſcopi Iacob Sbrozz in tract de off Vic. lib. 3. q 16.*

Acta tamen facta per iudicem recuſatum an ſint ipſo iure nulla Ant Gab. in tit de iudicijs concl. 5. Minado deciſ 27. & de attentatis poſt recuſationem Iudicis Lancell in tract de attent par. 2. c 6. A decretis verò in cauſis ſuſpicionum non datur appellatio de iure regni Vinc de Franch dec 408.

Quando epiſcopus litigat cum ſubdito vel eſt ſuſpectus, eliguntur arbitri, Capic deciſ 137. a quorum ſententia appellari ad Papam tenet Maran in 6. p. in verbo & quãdoq; appellatur nu. 376 per gl in c ab arbitris de off deleg. in 6 ſed hoc procedit in arbitris delegati Papæ, non autem ordinarij, quia tũc non poteſt appellari ad Archiepiſcopũ, vt eſt com opin Car .in ritu M. C. Vic. 275 & tenet D Quaranta ſup ſub. nu. 19 verſ itẽ quæro a delegato recuſati.

Hinc dubitari poteſt, an Epiſcopus ſit iudex legitimus in cauſa ſuæ eccleſiæ, ſeu ad epiſcopatum pertinente. Reſpondeo affirmatiue, prout expreſſe, & indiſtincte tenet gl. in c. ſi quis erga, verſ. priuetur 2. q. 7. & Innoc. in c. noſtri, nu. 1. de elect. Put. dec. 110. nu. 3. lib. 2. quam gloſſam communiter receptam fatetur, Nauar. in conſ. 20. ſub num. 9. de reſcrip. in nou. & eſt comm. canoniſtarũ ſententia, de qua teſtatur Redoa. in tract. de reb. eccl. non alic. q. 78. c. 8. num. 4. & 5. Quam concluſionem declara primo, vt tamen conſultius ſit alij cõmittere, in quo omnes concordare aſſerit Alberic. in rub. C. ne quis in cauſa ſua num. 3. Secundo declara; vt non procedat quando commodum venit ipſi epiſcopo applicandum ea Panor. in c. venerabili, num. 4. de cenſib. Tertio declara vt poſſit nihilominus recuſari, & propter præſumptam affectionem vti ſuſpectus allegari, vt poſt Abb. Franc. & Dec. in c. poſtremo de appel concludit Stepha. Autrer. in tract. de recuſat. num. 8. ex com. & veriori opinione Maranta. in Spec. aduocat. par. 6. in actu princip. num. 51. Cæſar, de Graſ. in dec. 4. num. 1. ſub tit. de excep. & Capyc. dec. 237. num. 6.

h *Tenor vero declarationis eſt, An quod decreto ſacri Concil Triden ſeſſ. 13. c. 1. de refor. & alio ſeſſ 24 c. 20. de refor dicitur de grauamine quod per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt, intelligi poſſit & debeat de grauamine indebitæ carcerationis.*

Sanctiſs. D. N audita relatione Congregationis concilij declarauit ita eſſe intelligendum, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſet, & ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri proceſſum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

Carcerati ſine proceſſu appellatio a Metropolitano cognoſci poteſt, dũ modo

Digitized by Google

nonimpediat exequutionem correctionis, eadem Sac. Congregatio cenſuit hactenus verba declarationis.

K *In quibus caſibus poteſt inferri tortura Carau. in tit. Mag. Cur. Vic. 41. n. 13. idem in rit. 259 ſub nu 11. tenet & probat quod a decreto de torquendo admittatur appellatio & tortura ſuſpendatur etiam antequā per iudicem ad quē inhibeatur nā licet regulariter appellatio ab interloquutoria nō liget manus iudicis a quo antequā inhibeatur, vt in c nō ſolū de appell. in 6 limitatur non procedere in ea interloquutoria quæ infert grauamen irreparabile vt iſta de torquēdo & ampliat prædicta procedere non ſolū quādo tractatur de eruēda confeſſione, ſed ēt ſi tortura inferatur ad eruendā reſponſionē affirmatiue vel negatiue ampliando ēt quando appellatur a cōmunicatione torturæ, vt ligentur manus iudicis ſicut per appellationē decreto de torquēdo, & grauamē irreparabile dicitur oīs actus irretractabilis ferens ſecum exequutionē in inſtāti, vt excōicatio carceratio tortura & alia huiuſmodi quæ continent factum quod infectum eſſe non poſſet leg in bello. § factæ ff. de cap. & poſt reuer ideo illud grauamē irreparabile cēſetur Dec. in l q iuſſit ff de re iud Diaz reg 39.*

Idē iudiciū ſit de grauamine reparabili ſed cum magna difficultate q de irreparabili.

Amplia vt idem iudicetur, quando grauamen eſſet quidem reparabile, ſed cum magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere poſſit, Felin. in c. accepimus, nu. 5. de fide inſtrum. Duen. reg. 52. limit. 13. nu. 13. Menoch. in comment. de adipiſ. poſſ. remed. 1. num. 866. Lancell. in tract. de attentat. par. 2. c. 12. lim. 1. num. 104. Hier. Gonzalez in commen. ad reg. 8. Cancell. gl. 9. §. 1. f. 282. nu. 187. qui alios etiam caſus refert.

Dicitur ēt decretū habere vim diffinitiuæ, quādo epiſcopus ſuffraganeus petierit remiſſionē cauſæ & Archiep declaraſſet ſe iudicē competentem & ab hoc decreto ſuffraganeus appellaſſet quo caſu nō poterit Archie. ad vlteriora procedere qa talis interloquutoria habet vim diffinitiuæ, ſecus vero ſi ad inſtantiā rei hoc decreuiſſet vt per Carau in d ritu 259. in fi vbi allegat Rebuf.

In hac materia appellationis additio oīb prædictis ſciendū eſt, q appellatio debet fieri corā iudice a quo infra decē dies, niſi ſit abſēs, vel adeſſet iuſtus metus, quia tūc corā iudice ad quē vel extraiudicialiter corā notario iudice & teſtib c fi vbi Zab de app Maran in 6. p in verbo & quādoq; appellatur n. 133.

Itē inhibitio ſuperioris legitime interpoſita cū cauſæ cognitione et par citata ligat manus iudicis, alias ſecus Maran in d. 6 p n. 207. Prof. de Aug. V. I. D.

21 *An propter negligētiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*

22 *An extra cauſam negligentiæ.*

23 *Quæ nam poſſit Archiepiſcopus exercere in ſua prouincia ſuffraganea, & in locis exemptis ſua diœceſis, & prouinciæ.*

21 DEcimanona authoritas eſt, † vt propter neglīgētiam m epi deuoluatur potestas ad Archiepiſcopū, 9. q. 3. vbi gl. in ſum. & in c. fi. in verbo negligeres, quæſt. eadē, ac in c. paſtoralis, in prin. de off. ord. in c. ſicut olim, de accu. in c. 1. de ſup negl. præl. in ſexto. Hoſtien. in ſum de off. ord. ſub n. 7. Abb. in c. quanto n. 6. de off. ord. Gem. & Franc. in c. venerabilib. §. ſanè, de ſent. excō. in 6 notant

6. notant ex eo tex. quòd Archiepiſc. habet iuriſdictionem in ſubiectos ſuffraganei, ſi ſuffraganeus negligit facere iuſtitiam, & hanc eſſe comm. opin. dicit Abb. in c. graue, nu. 9. de off. ord. Fel. in d. c. paſtoralis, nu. 6. & qđ negligentia ſit iuſta cā priuandi aliquem exercitio, & modo probandi negligētiam, vbi a iure, vel ſuperiore non eſt præfixum tps, Felin. ponit in c. irretragabili, de off. ord. Sed contra prædictam cōem opin. tenet Abb. in c. ſi quis cōtra clericum, nu. 7. de for. cōp. & in repet. eiuſdē, qui a nu. 40. vſque ad 42. latè examinat, & cōcludit quod epiſcopo pro ſuis exceſſib. excōicato, vel iuriſdictionem exercere negligente, eius iuriſdictio regulariter ad Metropolitanū non deuoluitur quamquam in caſu negligentiæ ad iuſtitiam miniſtrandam eundem compellere valeat, in prælatis vero epiſcopis inferioribus quoad ipſum, ſecus eſt cenſendum, & ex hoc infert corrolarium, quod pinguius ius habent epiſcopi in ſubditos ſuorum ſubditorum, quam archiepiſcopi in ſubditos ſuorum ſuffraganeorum, idem tenet Abb. in d. c. paſtoralis, in princ. nume. 10. & 12. in c. ex parte nu. 17. de conceſſ. præben. in c. auaritiæ num. 6. de præben. in cap. ex frequentibus num. 10. de inſtitu. in cauum Bertold. nu. 10. de ſent. & re iudi. in d. c. graue num. 9. de offic. ord. & in c. nullus, de iure patro. ſimiliter dicit quod Archiepiſcopus non ſuccedit data qualibet negligentia, ſed tantum in caſibus a iure expreſſis, vnde licet regulariter poſſit compellere epiſcopum ad officium ſuum debite exercendum, non tamen ipſe ſuccedit in exercitio, & notat etiam Gemin. in cap. 1. nume. 5. de ſupp. negli. præl. in ſexto, & ſic maior eſt iuriſdictio Archiepiſcopi in ſuffraganeos, quam in ſubditos ſuffraganeorum, Ancha. notat. in d. c. paſtoralis in princ. Card. Alexand. in c. de iis 12. diſtin. propter negligentiam ergo ſuffraganeorum non deuoluitur actus ad Archiepiſcopum, ſed vniuerſus mundus tenet oppoſitum vt refert Felin. in d. c. paſtoralis, qui dicit opinionem Abbatis eſſe nouam, & tuendo communem, tria pro ea conſiderat, cuius dictis adde, quod non conuincitur iudex de retardata iuſtitia, niſi fuerit ter requiſitus Gram. in conſi. crim. 54. num. 7. Bauer. in tract. de mora. par. 1. niſi in prima interpellatione recuſaret, tunc vna ſufficit, & ſequitur Rebuff. in tract. concordatorum in rubr. de friuolis appellat. vbi concludit eſſe communem opinionem, quod quando quis non poteſt habere iuſtitiæ complemētum à ſuo iudice, appellare poteſt ad immediatè ſuperiorem poſt trinam monitionem iudici factam, & iudex negligens circa ea quæ ſibi incumbunt, tenetur ad intereſſe, vt per Rebuff. in loco præallegato poſt gloſſ. in cap. dominus noſter 23. q. 2. & aduerte, quod Abb. in d. c. ſi quis contra clericum, loquitur quando quis vult adire Archiepiſcopum per viam querelæ, & dictum ſuum dicit Abba. non procedere in caſibus exceptis, vt in abſolutione ab excommunicatione, cap. ad reprimendam, de off. ord. c. ſacro, de ſent. excom. gloſſ. in c. qua fronte, in verbo conquerentur, de appell. & in correctione criminum, c. Romana, §. notoria, de cenſ. in ſexto, qui tex. procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb. in c. ex frequentibus, num. 10. de inſtit. vtroque enim caſu mora affert periculum in illa Abb. in d. repetitione c. ſi quis contra, num. 40. de foro comp. ex qua ratione infertur quod licet Archiepiſcopus non poſſit ipſe dare licētiam, vel conſentire, ſed tantum compellere epiſcopum ad conſentiendum, tamen ſi cauſa eſt multum fauorabilis propter aliquod bonum emergens, quod bonum aliter non ſuccederet, potetit etiam ipſe dare licentiam, vel conſenſum præſtare, Lamb. de iure patr. lib. 1. par.

Digitized by Google

1.par.2.ar.20.quæſt.1.princ.num.21.fol.123. vbi pro ornatu d. capit. nullus, de iure patron. late tractat, quando aliquis habens conſentire non vult conſentire an poſſit adiri ſuperior, vt illum compellat, ad conſentiendum vel ipſe conſentiat, & concludit quod, quotieſcunq; conſenſus eſt præſtandus per inferiorem prælatum Epiſcopo iura epiſcopalia habentem, poteſt epiſcopus adiri in omni caſu, vt vel compellat inferiorem prælatum ad conſentiendum, vel ipſe conſentiat, & ratio eſt in epiſcopo verſus ſubditos prelatos, quia ipſe habeat intentionem ſuam fundatã de iure ſuper omnes exiſtentes in diœceſi c.oẽs baſilicæ 16.q.7. glo. in c.ſane & in c.ſicut videre, de exc.præl.& in c. quamquam in verbo loci ordinario de vſu.in 6.c.cũ contingat, de fo.com. & res, de facili reuertitur ad ſuã priſtinã naturam c.ab exordio 36.diſt. Secus tamen eſt in Archiepiſcopo qui non poteſt ſupplere negligentiam epiſcopi, niſi in caſibus a iure expreſſis per d. cap. paſtoralis, prout etiam ſupplet in caſu inſtitutionis in quo poteſt recurri ad Archiepiſ. quando Epiſco. non vult inſtituere qui, præfiget terminum infra quẽ ſi non inſtituit ipſe ſupplebit Abb. in d.c.ex parte nume. 17. de conceſſ.præben. & vltra rationem, Abba. poteſt dici quod ille caſus eſt expreſſus à iure ſcilicet in collatione beneficiorum, vel inſtitutione vt epiſcopo negligente Archiepiſcopus ſuccedat per c.2. ſecundo de conceſſ.præben.c.cum in cunctis, in fine de electio.d.c.ex parte, de conceſſ. præb. Rocchus de iure patron. in verbo pro eo quod diœceſani conſenſu nu. 16. Lamb. vbi ſupra, & in queſt.ſeq.& lib.2.par.2.art.17.queſt.8.prin.fol.191. & eodem lib.2.part.3.art.7. quæſt.7. princ. fol.217. qui in præcedenti artic.6. numero 4.ponit multos caſus in quibus ſuperior poteſt prefigere tempus, vbi tempus a iure non eſt præfixum habenti facere actum, & ſi infra illud tempus ille actus non fuerit factus, ipſe ſuperior ſupplebit, ſi tamen epiſcopus habens conſentire noluerit conſentire ex iuſtis cauſis, & ſuperior aditus non vult eum in illis adire, ſed loco ipſius vult conſentire, epiſcopus, vel habens conſentire poteſt appellare ad ſuperiorem ſuperioris ſui Lamb. in d.artic. 20. num.13. fol. 123. & ſecundum communem opinionem infertur quod ſi ſuffraganeus eſt negligens exhibenda iuſtitia, & ſubditus conqueritur Archiepiſcopo de ſuffraganeo qui noluit procedere, tali caſu deuoluitur poteſtas ad Archiepiſcopum, vt tamen quo ad hoc nulla reſtet obiectio, conſulit Hoſtien.in dict.cap 1.de ſupp.negl.præla.in ſexto, vt Metropolitanus remittat ſubditum ad ſuffraganeum aſſignans ei certum terminum competentem, infra quem iuſtitiam reddat, quo elapſo ſi hoc non fecerit, debet Archiepiſcopus definire, & vt epiſcopus monitionem negare non poſſit, fiat de præſentatione literarum publicum inſtrumentum, pro hac opinione Hoſtien. quæ eſt communis inquit Felin.in d.capit. paſtoralis, de offic. ord. facit diſpoſitio Concil.Trident ſeſſ.24.cap.20.§.legatis, & ritus, 19. Cur. Archiep. Neap.& ibi Alber.Oliua Frec.de ſub feu.libro ſecundo authori.11. Card. Alexand. etiam dicit in ſum.9.q.3. quod ſi ſuffraganeus eſt negligens, vt non ordinet vel excommunicet, vel condemnet quos debet, & generaliter non facit ea, quæ debet & admonitus non emendauerit, tunc Archiepiſcopus inuito eo ſupplebit vices eius, ſcilicet quo in parochia eius ordinabit clericos, inſtituit in eccleſijs, excommunicabit, abſoluet, & damnabit ſecũdum Hugonem, idem Car. etiam in d. cap. fin. 9.q. 3. notat quod epiſcopus non debet eſſe negligens in diœceſi ſua, ſed facere ea ad quæ tenetur, vt puta ordinare clericos, iudicare, & alia

& alia diſponere ad quæ tenetur, alias Metropolitanus defectum vel negli-
gentiam ſupplere poteſt, idem tene Berta. de epiſcop.libr.4.par.2.q.44. & ſit
dicta 9.q.3.abbreuiatur vt ponitur in principio voluminis decreti vbi quęri-
tur, an liceat Archiepõ clericos ſui ſuffraganei abſoluere vel dãnare, & quod
nõ niſi data negligentia, vel appellatione interpoſita. excluſa ergo negligen-
tia. vel appellatione non põt Archieps ſe intromittere vt qñ eps aduerſus mo
nitionem Metropolitani allegaret cauſam rõnabilem præſertim contra pro-
mouendum & extraiudicialiter ſibi notam arg. c. ad aures de temp. ordin. &
Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 1. & ſeſſ. 23. c. 8. de refor. dum dicitur quod vnuſquiſq; a
proprio epõ ordinetur, & alius eps non poteſt ordinare niſi eius probitas, &
mores ordinarij ſui teſtimonio commendetur ſub pœnis ibi expreſſis. Sed ſi
eps ſuffraganeus non allegaret cauſam rõnabilem, & perſona promouenda
eſſet idonea de vita, moribus, doctrina, ac arctata rõne beneficij curati, & ad-
eſſet vrgens neceſſitas eccleſiæ, & in loco eſſet magna penuria presbyterorũ,
periculum etiam eſſet in mora ob ſalutem animarum, circa adminiſtrationẽ ſa-
cramentorum, & non adeſſet copia temporis conſulendi ſummum Pontifi-
cem ad maiorem cautelam, crederem attentis prædictis circunſtantijs, ac ne-
gligentia epi præuia monitione, & capta informatione de pdictis oĩbus per
Metropolitanum tunc poſſe ordinari ſubditum ſui ſuffraganei, & ita proce-
dere prædicta. idem dicendum ſi eps eſſet in remotis partibus, & non adeſſet
copia temporis recurrendi ad ipſum, vel ad ſummum Põtificem, & Vicarius
eſſet negligens in concedendo licentia ordinãdi attentis terminis prædictis.
Præterea ex hac cõi cõcluſione deducitur quod Archieps poteſt aſſignare ter
21 minum epõ vt conſtituat ſibi Vicarium, vel officialem, in quo elapſo Archie-
piſcopus ſupplebit Abb. in c. quoniam, de off. ord. ſi tamen eps eſt in diœceſi,
& poteſt omnia epiſcopalia munera obire, non tenetur habere Vicarium gl.
Io. Paul. Lancel. in lib. 1. inſtit. iur. cano. in titu. de off. Vicar. in verbo non po-
teſt. Vlterius infertur quod in exequutione vltimæ voluntatis epiſcopo negli
gente ſuccedit Archiepiſcopus Abb. in d. c. paſtoralis, in prin. Lancel. Gorrad.
in temp. omn iudic. lib. 2 c. 4. ſub nu. 22. Item Archieps ſupplet negligentiam
prælati, regularis perſonæ ſuæ prouinciæ ſi poſt eius monitionẽ non reuoca-
uerit ad clauſtra c. quanto, vbi Abb. de off. ordi. Quæro quid ſi in terminis c.
oĩs vtriuſque ſexus, de pœn. & remiſſ. epiſcopus malitioſè recuſauerit dare li-
centiam alteri confitendi, an poſſit Archiepiſcopum adire, Reſp. prout in gl.
in d. c. in verbo obtineat. Item quæro quid ſi epiſcopus eſt, exemptus Reſp. ꝙ
Metropolitanus non ſupplet negligentiam epiſcopi exempti, Abb. in c. 2. nu.
8 de conceſ. præb. prout erat epiſcopus Adonen. qui non recognoſcebat aliũ
ſuperiorem niſi Papam, cui eſt directa decretalis in c. nullus de iure patro. &
ideo de Papa ille tex. loquutus fuit dicit Lambet. in d. art. 20. nu. 9. fol. 122. vbi
nu. 15. ponit quando dicatur negligens, & neglectus, & habetur per Gem. in
c. eccleſiæ nu. 12. de ſuppl. negli. præla. in ſexto. Quæro etiam quid ſi capitulũ
Sede vacante negligens eſt? Reſp. Quod nedũ Archiepiſcopus ſupplet negli-
gentiam epiſcopi, ſed etiam capituli cathedralis eccleſiæ vacantis deputando
viſitatorem iuxta diſpoſitionem c. fi. de ſuppl. neglig. prælat. in 6. Abb. in c. 1.
ne ſede vacan. & vide glo. in clem. 2. in verbo capituli de hæret.
22 Quæro † etiã quid extra caſum negligẽtiæ? Reſp. quod in caſum extra ne-
gligentiam nõ ſuccedit Archieps, ſi epiſcopus ex ſuis culpis fuerit excõmuni-
catus,

Digitized by Google

catus, nam tunc iuriſdictio ipſius ſuffraganei excõicati ad Metropolitanũ nõ deuoluitur c. 1. de ſuppl. negl. prælat. in 9. ſed ad Papam vi. ibi per Gem. & Do. vbi aſſignant rõnem, quia negligens peccat in iuriſdictionem, ideo ad proximum ſuperiorem deuoluitur, non ſic ex alia cã, epiſcopo vero a paganis, vel à ſchiſmaticis capto, non Archiepiſcopus, ſed capitulum adminiſtrat. c. 3. d. tit. in 9. & ratio ponitur in tex. Quod amplia etiam in abſentia epiſcopi remota, qui non prouidit de Vicario, vt Capitulum ſuccedat, Card. Zab. in cle. vnica, ſub nu. 17. de off. Vicar. Vitali. in cle. 1. §. volumus, nu. 17. de for. compet. facit etiam tex. in c. vnico, §. fi. de ſed. vac. in 6. ita fui in voto pro Capitulo noſtro Neap. mortuo Vicario exiſtente Archiepiſcopo in Polonia.

ADDITIO Quod propter negligẽtiã epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopũ, tenet ẽt Afflict. in c Imperialem, §. præterea nu. 3 3. de probi. feu. alie. per Frider. & qualiter conſtare debeat de negligentia vide eundẽ in c. 1. ſi de i ueſti ſeu inter dom et vaſſal nota 1 3. in ſi & pp negligentiam ſolã nõ deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum niſi poſt terminũ aſſignatum per Archiepiſcopum qñ tamen crimina non ſunt notoria Paul de viſita. p 2. q. 5. Item ſi epiſcopus non vult exhibere auxilium iudici ſeculari põt adire Metropolitanum vt illum cogat auxilium praſtare ad exequutionem ſñæ vt eſt cõis opinio Couar c. 10 pract. q ſub nu 10 Et an epiſcopus poſſit cogi ab Archiepiſcopo ad pronunciandum, vide Bal in l. 1 num. 18 C. quom & quando iudex poſt gl ſi in c. admonet, de renunc Tu dic quod ſi cauſa eſt in expeditione, vel retardat expeditionem tunc ad inſtantiam partis põt moneri ab Archiepiſcopo cũ termino alias eo elapſo & nulla ſubſiſtente cã rationabili poterit ipſe Archiepiſcopus procedere. Nec põt epiſcopus ſe teneri termino biennij dato per Conc. Trid in præal ſeſſ 24 c. 20. quia in eodẽ c in § legati quoq; expreſſe cauetur, quod negligente epiſcopo, eoq; prius requiſito iudex ſuperior põt procedere & rõ eſt, quia illa retardatio expeditionis præſertim ſi reus detinetur in carcere continet grauamen irreparabile a quo põt appellari, carcere enim ſemper grauat Bal in l 2 nu 6 & 7. C de epiſc audien & ſupradictũ eſt autho 8. & in hac authoritate, 19 & non dẽt reſultare iniuria vnde iura naſcuntur l meminerit C. vnde vi ac inducta in fauorẽ non debent retorqueri in odium l quod fauore C. de legi Itẽ per negligentiã epiſcopi in collatione beneficij deuoluitur collatio ad Archiepiſcopum poſt ſex menſes c. 2. de conceſſ præben Limita in beneficio Curato, ad quod ſi patroni præſentauerint. & præſentatus per examen fuerit approbatus, tenetur epiſcopus inf duos menſes inſtituere, alias poterit Archiepiſcopus ex Bulla Pij V incip. In conferendis ſed eo caſu ego conſulerẽ, vt prius certioretur ordinarius ad dicendum cauſam quare non debeat fieri inſtitutio ab Archiepiſcopo vt ipſe tutius procedere poſſit.

Amplia non ſolũ in negligentia ſed ẽt in recuſatione, vt quando eps negaret diſpenſare vbi patet ratio diſpenſandi, vt eo caſu poſſit adiri Metropolitanus, vel alius Superior Burgaſ in tract de Irregu p. 2 fol 28. ſub rub. quæ diſpenſatio dicatur debita facit tex. cum gl in c exigunt 1. q. 7. & in c. Domino ſancto, 50. diſt.

50.diſt. & c.nullus de iure patr. & tunc debet remittere ad ſuffraganeum vt diſpenſet quo recuſante, vel negligente tunc ſuperior diſpenſabit, Burg. in d. tract. par. 3. in tit. de diſpẽſatione Archiepi fol. 77. & quãdo liceat diſpenſare vltra Burg vide Rebuff not in praxi benefi par. 2 ſub tit. de diſpen ad plu. benef a nu. 43 ad 62. Et prædicta de diſpenſatione intellige iuxta terminos relatos ſatis notabiliter conſideratos in præſenti authoritate ſ. exiſtente neceſſitate, & non ita ſimpliciter. Item amplia in monitionibus excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, vt ſi eps. eas denegaret; liceat parti appellare ad Metropolitanum quãuis reſideat in eius arbitrio illas concedere per Conc. Trid ſeſſ. 25. c. 3. & ita practicatur, a commiſſis enim arbitrio iudicis ſi partem ledit, aut grauat appellari poteſt dictum fuit ſupra autho 18. ſub nume. 18. etiam ſi fuerit datus breuis terminus ad reuelandum Nauar. conſ 11, de offic ordin in nouis vbi etiam ſi obſcuritatem, vel repugnantiam contineant.

22 *Hæc queſtio, an epiſcopus teneatur conſtituere Vicarium, diſputatur ad partes per Iacob Sbrozz in tract. de Vica epiſc. lib 1. q. 46. & concludit pro parte affirmatiua, quod ſaltim tenetur habere Vicarium in ſpiritualibus generalem ſed tutius eſt Vt etiam in temporalibus; Et, quanam ſignificent iſta verba In ſpiritualibus & temporalibus, declarat gl in c auaritiæ de elect in 6 & quod poſſit Archiepiſcopus conſtituere Vicarium epiſcopo negligente tenet idem Sbrozz d lib 1. q 57 & Nauar conſ 4 de off ord in antiq.*

23 XX. authoritas eſt † nam in concernentibus totam prouinciã poteſt Archiepiſcopus exercere iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganeorũ vt in tollendo prauam conſuetudinem cap. ad extirpandas, & cap. fi. de fil. presbyt. ca. ex frequentibus, de inſtit. c. in tantum, de ſimo. c. pernicioſus, vbi Abb. de celebr. miſſ. Abb. in cap. paſtoralis, in prin. de offi. ordi. & ibi Fely. nu. 7. & iſte eſt caſus, in quo Archiepiſcopus exercet iuriſdictionem in diœceſi ſuffraganeorũ ſuorum Abb. in d. c. ex frequentibus. nu. 4. & 10. verſ. tertia ſolutio, & Hoſt. in ca. 1. de ſuppl. negl. prælat. in 6. dicit quando peccatum eſt vniuerſale. ſcilicet; quia per vniuerſam prouinciam frequentatur, ſollicitudo enim totius prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt c. cleros. 21. d. facit tex. in c. ea noſcitur, de his quæ fiunt a prælat. ſine conſen. cap. c. tuarum, de priuileg. c. quoniã 75. d. gl. in d. c. paſtoralis, de off. ord. Gemi. in c. fi. in princ. nu. 9. de offic. deleg. in 6. & gerit ſolicitudinem vniuerſaliter non particulariter Butr. d. c. paſtoralis.

XXI. authoritas eſt quod Archiepiſcopus cum in prouincia ſuam iuriſdictionẽ exequitur, poteſt punire ſubditos ſuffraganei notarios iniurãtes ſibi, & nuncijs, & familię ſuæ tam ſi ob id ſua iuriſdictio impediatur, quam non, tex. eſt not. in c. 1. de pœn. in 6. & de iudice quod poſſit procedere contra impedientes eius iuriſdictionem, vide cap. 1. de off. deleg. & ibi gloſ. & in c. cum voluntate. §. fin. in verbo. Ratione officij de ſent. excom. & in extrauag. vnica Ioan. 22. de priuil. in verb. impediatur officium. faciunt dicta per Vincent. de Franc. deciſ. 147. poſt Paul. de Caſt. in l. adductos, C. de epiſc. audien. officiales & miniſtri Archiepiſcopi ipſum repręſentant gl. in extrauag. Ioan. 22. de pœnis in verſ. calcata reuerentia, & de prorumpente contra iudicem vt arbitrio ſuperioris puniatur, vide cap. dilectus, de pœnis vbi Abb.

ADDI-

ADDITIO. Nec erit tunc iudex in cauſa propria, ex quo factum eſt notorium, & non requiritur cauſæ cognitio. cap. manifeſta 2. quæſt. 1. capitul. cum ſit Romana de appellat. cap. euidentia, & ibi gl. de accuſ. cum alijs concord. Sed erit potius exequutor iuris, vt per Inn. & Card. Zabar. in c. ex parte, de verb. ſign. per Gem. & Franc. in d. cap. 1. de pœn. in 6. & ideo nec poterit vt ſuſpectus recuſari, c. nouit, de appell. & aſſerunt prædicti Doct. vbi ſupra. Hoc autem intelligit, & not. limitat Abb. in cap. cum veniſſent ſub nu. 8. de iudic. quando pro illo delicto ſeu iniuria eſt certa pœna in iure expreſſa, ſecus ſi veniit imponenda arbitrio Iudicis, quia tunc in arbitrando poſſet excedere modum, & per conſequens non diceretur merus exequutor, exequendo ſimpliciter iuris diſpoſitionem, ſed iudex, & poterit vt ſuſpectus recuſari ex allegat. ibi per eum, quia nulla ratio patitur, vt quis iudicet in cauſa propria, cum ſit res valde iniqua, vt in rubr. C. ne quis in ſua cauſ. & tunc debet committere non ſuſpecto per ea quæ fuerant dicta auth. 18 ſub nu. 19. Et Prælatus poteſt punire iniuriam propriam et occultam quando procedit extraiudicialiter per viam correctionis & impoſitionis cuiuſdam pœnæ, vel pœnitentiæ ex his, quæ notantur in c. & qui emendat & ibi glo. 45. d. & ſentit expreſſe Abb. in d. c. cū veniſſent ſub nu. 12. Et poterit Archieps etiam iniurias occultas punire, dummodo de illis conſtare poſſit ſecundū Hoſt. & Archid. in d. c. 1. de pœn. in 6.

XXII. authoritas Metropolitani eſt, vt puniat deuiantes a cōſuetudine Metropolitanæ eccleſiæ in diuinis officijs c. de hjs 12. diſt. ſuam enim Metropolim tenetur ſequi eccleſia ſuffraganea c. altaria, el primo, de conſecrat. diſt. 1. c. Inſtitutis. de conſecr. d. 2. glo. in cap. penult. de celeb. miſſ. cap. fi. de ſponſ. diuor. & facit tex. in cap. dilectos el 2. de ſimo. & in c. 1. de poſtu. prælat. & ſic nota caſum in quo Archiepiſcopus iudicat inter ſubditos ſuffraganei videlicet, quando agitur de modo officiandi, & ratio poteſt eſſe, quia concernit totum ſtatum prouinciæ, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem cap. ex frequentibus de inſtit. Gemin. notat in d. cap. de ijs, quem ſequitur Card. Alex. ibidem dicens, quod cum modus publicus officiandi debeat eſſe in tota prouincia vniformis, talis modi obſeruantia, & violatio reſpiciunt totā prouinciam, & ipſum Archiepiſcopum, & pro talibus poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum ſuorum, niſi eccleſiæ prouinciæ haberent ſpecialem conſuetudinem rationabilem. Sylu. in verb. Archiepiſcopus ſub nu. 12. ſed hodie attenduntur conſtitutiones Pij V. ſuper recitatione Romani Breuiarij in e. quod a nobis poſtulat, Datū Romæ 6. Id. Iul. 1568. quæ eſt impreſſa in Breuiarijs, & in Bullario fol. 1031. & altera Conſtitutio eiuſdem Pij de Miſſalis Romani ex Decreto Conci. Trid. reſtituit approbatione incip. quod primum, Datum Romę prid. Id. Iul. 1570. quę eſt impreſſa in Miſſali, in Bullario fol. 1099. In matrimonio etiam debet conſuetudo Metropolitanæ eccleſiæ attendi. c. 3. de cogn. ſpiri. ſed quoad illum text. attenditur Concil. Triden. ſeſſ. 26. c. 2. de reform. matr.

XXIII. authoritas eſt, nā Metropolitanus ad querelam epiſcopi tanquā delegatus Papæ procedit contra canonicos ſui ſuffraganei ceſſantes a diuinis abſque cauſa rationabili & manifeſta c. irrefragabili §. caterū, de off. ordin.

ADDI-

ADDITIO Ceſſatio a diuinis nil aliud eſt quam ſuſpendere organa miniſtrorum vt in ecclesia non celebrent; & eſt quid facti; Abb. in c. dilectis, de appel. & de hac materia ceſſationis a diuinis habetur in c. canonici & c quamuis de offic ordin in 6. de qua etiam multa vtilia tradit Aluarez in ſpeculo iuris canon. ac Cæſarei cap. 37. de eccleſ. interd. & de ratione quare ipſe epiſcopus non corrigat hunc exceſſum ſuorum canonicorum, vide per Innoc. & alios doct in d § cæterum.

XXIV. authoritas eſt, quando crimina ſunt notoria poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum in tota prouincia c. 1. §. notoria, de cenſ. in 6. qui tex. procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb. in c. ex frequentibus num 10 de inſt. quando tamen epiſcopus eſt negligens. Silueſt. in ver. Archiepiſcopus ſub num. 3. in fi. ſed in criminibus notorijs, & de quibus ſolum laborat infamia, non poteſt Archiepiſcopus procedere, ſed debet compellere epiſcopum vt inquirat, & puniat. Soc. de viſitat. ſub num. 29. & ſi epiſcopus tunc non procedit in puniendo eius ſubditos, tunc poteſt Archiepiſcopus, Paul. de viſita. par. 2. q. 5.

XXV. authoritas eſt quia Archiepiſcopus poteſt exercere iuriſdictionem in prouincia conſuetudine ſibi permittente, vnde licet Archiepiſcopus regulariter non poſſit exercere iuriſdictionem in prouincia in ſubditos epiſcopi ſuffraganei c. 1. de for comp. in 6. niſi in caſibus in iure expreſſis per gloſſ. in c. paſtoralis de off. ordi. & in ſum. 9. q. 3. & in c. conqueſtus, ea. q. inter quos eſt quando conſuetudo hoc ſibi tribuerit d. c. 1. de for. comp. & c. 1. de pœnis in 6. vbi Gem. & Franc. notant.

ADDITIO Ex quo enim quis eſt in poſſeſſione per aliquod tempus ſine controuerſia dicitur pacifice poſſidere ita quod ſit in ea conſeruandus Card. Zab. declarando dictum Hoſtien in c duo ſimul de off ord & ex hoc inducitur conſuet dô qua conſuetudo tribuit iuriſdictionem c conqueſtus 9. q. 3. c cum contingat de for com l vlt C. de emancip liber limita vt non poſſit Archiepiſcopus vel alius Prælatus conſuetudine acquirere illa quæ tendunt ad honorem, quæ communiter non conceduntur eccleſiis ſine priuilegio Apoſtolico vt probatur in c contra morem 109 diſt. vel ſi vellet inducere vt eccleſia ſua præ cæteris habeat aliquam præeminentiam, videlicet vt ſi haberet canonicos Cardinales, aut eſſet aliqua dignitas omnino noua doct in c. cũ acceſſiſſent, de cõſt. Petr de Rauen ſingulariter in enarrat in tit de conſuet ſect. nu. 22.

XXVI. authoritas eſt, nam Archiepiſcopus, vel eius officialis poteſt mittere quæſtores ad eleemoſynam per totam Prouinciam pro fabrica eccleſiæ Metropolitanæ, quibus ſi a ſubditis ſuffraganeorum reſiſtitur, vel non paretur, non poſſunt eos citare c. 1. de pœn. & remiſſ. in 6. vbi Franc. dicit procedere pro quolibet opere pio. Imo in clem. abuſionibus, nu. 28. & Card. Zab. numero 9. eod. titu. & operibus pijs vide gloſſ. in capit. fin. in verbo Caſibus eod. titu. de pœnit. & remiſſ. Ideoque licet Archiepiſcopus punire poſſit ſubditos

Digitized by Google

ditos ſuffraganeorum impedientes eum vel eius officiales in iuriſdictione contentioſa, vel quaſi capit. 1. de pœn. in 6. non tamen poterit iuriſdictionem exercere contra ipſos ſubiectos ſuffraganeorum impedientes eum, vel eius officiales circa charitatem & exhortationem, ſed bene poteſt Archiepiſcopus coercere ſuffraganeos, & eorum officiales, ſi abſque cauſa iuſta non permittunt cum poteſtas ipſorum Archiepiſcoporũ circa exhortationem eſſet alias deluſoria, vel quia ſunt iudices ſuffraganeorum, & eorum officialium Franc. in d. cap. 1. in 3. not. de pœn. & remiſſ. in 6. Imo. & Card. Zab. in d. clem. abuſionibus, num. 8. & Bonifa. de vitali. num. 62. Ipſi tamen queſtores debent literas Archiepiſcopi oſtendere Diœceſano qui habebit illas examinare, quo facto debet facere incorporari in literis epiſcopi, & tales literæ Archiepiſcopi & epiſcopi conceſſæ quæſtoribus erunt exhortatoriæ, non autem compulſoriæ. Imol. in d. l. clem. abuſionibus, nu. 28. De forma autem literarum, & quales debeant eſſe quæſtores habetur in c. cum ex eo de pœnit. & remiſſ. Dum hic dicitur, quod tenentur oſtendere literas ſuffraganeo, conſului in ſimili Archiepiſcopum non poſſe propria authoritate affigere cedulones contra excommunicatos, & publicatos ab ipſo in ſua Metropolitana, in eccleſijs ſuffraganeorum, ſed debet eis ſcribere, vt publicentur, & affigantur iux. capit. curæ ſit 11. quæſt. 3. cuius literis creditur c. ad probandum, de ſenten. & re iudic. & cum ſit eius ſuperior tenetur obedire niſi ſint notorie iniuſtæ, gl. in c. vnic. §. eorundem in ver. requiſiſti, & ibi doct. præſertim Vitali. de for. comp. His queſtorib. non obſtat. Concil. Trident. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. & ſeſſ. 21. de refor. c. 11. & ſeſſ. vlt. in Decret. de Indul. quia loquitur Concilium de prauis eleemoſynarum quæſtoribus quorum abuſus narrantur in d. clem. abuſionibus, Nauar. in conſ. 33. de pœnit. & remiſſ. in nouis, & hodie eſt penitus abolitum illud nomen quæſtorum per Concil. Trid. in d. cap. 9. ſed debent nuncupari collectores vt extat declaratio. & debent habere qualitates prout in d. c. cum ex eo. adeo quod hodie per Concil. Trident. d. authoritas fundata in d. cap. 1. de pœn. & remiſſ. in 6. remanet intacta.

XXVII. authoritas, eſt vt Archiepiſcopus poſſit mittere edictum per totam Prouinciam ſuam in caſibus ad ſuam iuriſdictionem pertinentibus c. 1. vbi not. Gem. & Franc. de ſupplen. negli. prælat. in 6. congruum tamen eſſet ſcribere epiſcopo, vel eo abſente Vicario generali, vt illud publicari, & affigi faciat ad valuas eccleſiæ Cathedralis vel alibi, ita vidi obſeruari in publicatione edicti Concilij Prouincialis quod quolibet triennio tenetur Archiepiſcopus celebrare vigore decreti Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 2.

XXVIII. authoritas eſt, quia Archiepiſcopus de iure communi poteſt ante ſe deferri facere crucem per totã ſuam Prouinciam: quod amplia etiam ſi locus eſſet exemptus vigore conſtitutionis editæ in Conc. gener. Viennenſi relato in clemen. Archiepiſcopo de priuileg. & antea poterat per prouinciam habetur in capit. primo, vt lit. pend. & ibi Abb. ſed vt poſſit libere in loco exempto hoc fuit inductum per d. clemen. vbi Card. ſub nume. 4. etiam dicit quod delatio Crucis licet non ſit contentioſæ iuriſdictionis, eſt tamen inſigne ſapiẽs ſuperioritatem, & poſſe in loco exempto vti inſignijs voluntariæ iuriſdictionis & honoris, quem ſequitur Vitali in 3. not. dicens quod delatio Crucis ſignificat quandam præeminentiam eius, qui ante ſe illam facit deferre, idem tenet Abb. in d. cap. 1. ſub numero 7. vt lit. pend. Card. in dict. clem. & doct.

& doct. dicunt hoc ei concedi propter reliquias præcedentis ſubiectionis, cum per exemptionem talia loca non deſinant eſſe in prouincia, vel diœceſi, ius namque reuerentiæ nunquam tollitur per exemptionem, & ideo eccleſia exempta,ſeu liberata tenetur nihilominus exhibere reuerentiam epiſcopo,& ire ei ob viam proceſſionaliter more aliorum,Felin. ca. cum non liceat, ſub numerum ſecundo, de præſcript. Crucis enim prælatio illius cui præfertur,præcipuam quandam dignitatem demonſtrat,explicat Fiuizanus in commentario de ritu ſanctiſſimæ Crucis Romano Pontifici præferendæ libro tertio capitulo ſeptimo,vbi eod.lib. capit.primo refert eius ſignificatus. Quid vero ſignificet delatio Crucis in funere,declarat Vitali. in d. clem. & quid in proceſſionibus Rationa.diui,lib.6.cap. 102. numero 8. Amplia, vt poſſit Archiepiſcopus etiam quando non viſitat Card. in d. clem.num. 8. multo magis,quãdo viſitat locum exemptum in ſua diœceſi,vel prouincia vti ſedis Apoſtolicæ delegatus: nam d.clem.generaliter loquitur,& verbum declinanti ad locum exemptum,de quo in d clem.etiam in viſitatione verificatur c. cum ex officij,de præſcrip.quem tex.allegat gloſſ.in d.clem.& exemptis nullum fit ex hoc præiudicium,vt in d.cle.expreſsè dicitur. Limita niſi eſſet præſens legatus Papæ,quia tunc nec Patriarcha c. antiqua, de priuileg. vel præſens Cardinalis non legatus,vel nuncius cum facultate legati de latere, vt in cæremo. epiſc. cap. 3. vbi de habitu ordinario Archiepiſcopi, & epiſcopi in ſua prouincia, diœceſi & ciuitate.

XXIX. authoritas eſt,quod Archiepiſcopus de iure communi poteſt benedicere populo per totam prouinciam, quod amplia etiam in loco exempto per d.clem. Archiepiſcopo, de priuileg. & per talem benedictionem delentur venialia, & intellige tam de benedictione ſolemni per illa verba ſit nomen Domini benedictum, vt inquit gloſſ. quam ſimplici, quam iterando præſtant, vt ibidem per Card. & Doct.ita etiam expreſsè habetur in cærem. epiſ.cap.4.

XXX. authoritas eſt poſſe Archiepiſcopum diuina officia in Pontificalibus celebrare in prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in ſua præſentia ſine Pontificalibus celebrari facere d. clemen. Archiepiſcopo, & poteſt vti pallio diebus tamen permiſſis illo vti gloſſ. ibidem, computatur enim inter Pontificalia, & indiſtinctè per d.clem. permittitur inquit Card. ſub nume.10. & tenent Anchar. numero 3.Imol. numero ſexto. Vitali. numero 16. & cæteri doct.in dicta clem. & Pauin. de viſita.parte 2.capitulo quarto. Ampliatur, vt pro celebratione in Pontificalibus poſſit collocare ſedem, quia ſpectat ad honorem epiſcopalem, & eſt de acceſſorijs ad celebrationem, & his pontificalibus vtitur ſine iuriſdictionis exercitio,vel officio, vt miſſam celebrando, & prædicando, ſed ſi iuriſdictionis officio vti vellet, id non poterit ſine licentia epiſcopi, vel ſuperioris loci exempti, vt ordinare, criſmare, degradare,vel ſimilia facere, gloſſ. eſt celebris, & magiſtra in dicta clem. Archiepiſcopo,quam communiter ſequuntur omnes Doctores, & Paui.de viſita.parte 2.quæſtio quarta. Id amplia etiam ſi vellet hoc exercere in ſubditum ſuum non ſolum in loco exempto, ſed etiam in diœceſi ſui ſuffraganei, Couar.pract.quæſtio capit.9.ſub num.ſeptimo,quod etiam amplia, vt non poſſit Archiepiſcopus etiam extra Pontificalia exercere ea, quæ ſunt iuriſdictionis contentioſæ,vt excommunicare, iudicare, & alia ſimil.capitu. 1. de offic.

ordin.in 6. niſi in caſibus a iure expreſſis. Cardin.in d.clem.§.ſimili.ſub numero ſecundo. Dixi ſupra autho.18.ſub numero 15.& ideo quando vellet in ſua præſentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus,eſſet authoritatiue demandare & iuriſdictionem exercere, quod non poteſt non ſolum in loco exempto, vt declarant Ancha.numero quarto, Imo.numero 9.& Cardin.in dicto §.quæſtione 7.ſed etiam in prouincia ſuffraganea Cardin.in d.clem.in princ.numero 3.

Amplia hanc authoritatem multo magis poſſe Archiepiſcopū diuina officia priuatim, vel publicè in prouincia audire etiam in loco exempto d.clem. Archiepiſcopo, & hoc ei competebat etiam extra prouinciam ſine Pontificalibus,& cuilibet epiſcopo extra Diœceſim per cap.fin.de priuileg.in 6.vt animaduertit Card.in d.clem.ſub nume.3.ſed hodie quo ad locum ſeruanda eſt diſpoſitio Concil.Trid.ſeſſ.22.c.quarta verſiculo ne patiantur,contra quam diſpoſitionem non poteſt loci ordinarius dare licentiam Nauar. conſil.1.de conſt.num.76.in antiq.

Notandum quòd in caſibus in quibus poteſt Archiepiſcopus vel epiſcopus in locis exemptis exercere vigore huius clement. ſi de facto prohibeatur; ita quod exempti eis reſiſtant, non poterunt in eos animaduertere, ſed debent agere coram ſuperiore exemptorum, qui eos coget ad parendum huic conſtitutioni, & non parentes puniet Cardin. in dicta clement.§.fin.in fin. Vitali.numero 56. extra locum exemptum in prouincia poterit ipſe Archiepiſcopus procedere,vt dixi ſupra 21.autho. Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel Epiſcopus in loco exempto tam vti ordinarius quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Decretorum Concil. Trident. dicam infra in verſic.exemptio.

XXXI. authoritas eſt, quia Archiepiſcopus in prouincia ſua,poteſt concedere indulgentias ſecundum formam Concil.gener.cap.noſtro de pœn.& remiſ.capi.1.eod.tit.in 6.de quo Concil.habetur in capit.cum ex eod.tit. Notandum tamen eſt ſecundum Nauar.in tract.de iubileo,& indulgen.not.31. numer.13.fol.156.quod epiſcopi,& ſuperiores non poſſunt concedere indulgentias non ſubditis,exceptis primo exemptis ſui epiſcopatus; exceptis ſecundo ijs, quibus a ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærendi,exceptis tertio ſaltem mediate ſubiectis, quales ſunt ſubditi ſuffraganeorum, reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit.d.capit.noſtro de pœnit.ita Nauar.loco præalleg. Sed quod in loco exempto epiſcopus, ſeu Archiepiſcopus non poſſit concedere indulgentias, cum ſit dignitatis, & iuriſdictionis epiſcopalis, tenet Card.Zab.in clem. Archiepiſcopo in §. ſit tamen a num.4. vbi Anch. nu.6. & Vitali.num.66.

XXXII. authoritas eſt, vt Archiepiſcopus intra quamlibet eccleſiā prouinciæ ſuæ poſſit vti pallio cap.1.de author.& vſu pal.etiam in loco exempto gloſſ.in d.clem.Archiepiſcopo,de priuil.Abb.in cap 1.de author.& vſu pal.& quia Pontificalis officij plenitudo confertur per pallium antequam obtinuerit pallium,licet ſit conſecratus, nō ſortitur nomen Archiepiſcopi, vel Primatis, aut Patriarchæ, & non poterit Archiepiſcopus conſecrare, nec conuocare ad Concilium, nec chriſma conficere, nec eccleſias dedicare, nec clericos
a ordinare a, etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet cum oporteat petere nouum pallium: Poteſt tamen quādo vult Miſſam ſine pallio & ſandalijs

dalijs

Digitized by Google

dalijs celebrare poteſt etiam huiuſmodi conſecrationis ante pallij acceptionem alteri committere, dummodo non ſit in mora petendi pallium. nec ante habitum pallium, poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantum poſtea. nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarcha vti pallio extra ſuam Prouinciam vel Patriarchatum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in miſſarum ſolemnijs, in feſtis præcipuis non in proceſſionibus neque in Miſſis pro defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt, nec in morte alieni relinqui, ſed Archiepiſcopus, vel Patriarcha cum eo ſepeliri debet, vt dicitur in pontificali Romano ſub rubr. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probantur prædicta omnia in diſtin. 100. & in dict. tit. de autho. & vſu pall. per totum, & in cap. ſuffraganeis, & in cap. quod ſicut, §. ſuper eod. de elect. cap. 3. in fi. de poſtu. prælat. de pallio Patriarchæ, vide cap. antiqua de priuil. & de electo. in Archiepiſcopum, & confirmato quid exercere poſſit, vide glo. in cap. 1. de tranſ. epiſc. & in dict. cap. ſuffraganeis.

Notandum quod licet hodie Archiepiſcopus non viſitet prouinciam vt proximè dicam, tamen poteſt vti prædictis authoritatibus 28. 29. 30. 31. & 32. non enim ſequitur, non viſitat ergo non poteſt vti, quia etiam extra actū viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non enim probat hoc eſſe quod ab hoc contingit abeſſe l. neque natales, C. de proba. tum quia locum exemptum Archiepiſcopus non viſitat & tamen in eo vtitur d. clement. Archiepiſcopo, de pri.

Præterea per Decreta Concil. Trident. prædicta Archiepiſcopo non prohibentur, quæ ei competunt iure communi vigore etiam Conciliorum generalium, & non ex priuilegio ſpeciali, exemptis habentibus priuilegium, fuit derogatum in hoc per d. clemen. Archiepiſcopo, quæ ideo fuit ſituata ſub tit. de priuileg. reſpectu exemptorum priuilegiorum, ibi non obſtante quocunque priuilegio, iuri tamen communi præſertim diſpoſitioni conciliari non cenſetur derogatum niſi expreſſe dicatur cap. ex parte, de capel. mona. ideoque prædictis non obſtat Concil. Triden. ſeſſ. 6. capitulo quinto, de reformat. quia loquitur de pontificalibus cum exercicitio, vt de collatione ordinum, & de epiſcopo ordinare volente etiam prætextu priuilegij ordinandi extra ſuam diœceſim, prout erant ante Concil. Trident. multi titulares epiſcopi, & ordinabant vbicunque volebant ſine epiſcopi illius loci conſenſu, & ita dicit Nauar. conſilio 21. de tempo. ordin. in antiq. qui in conſilio 69. de ſentent. excommun. in antiq. extendit, etiam ad epiſcopum qui in aliena diœceſi ſine licentia conſecrauit calices, & benedixit corporalia, & epiſcopus circumſcripto priuilegio etiam ante Concilium non poterat per cap. epiſcopus, 6. quæſtio. 1. ac Archiepiſcopus etiam vigore prædictarum authoritatum ante Concilium non poterat ordinare in diœceſi ſuffraganei etiam ſubditum ſuum, nec alia exercere d. cap. 1. de offi. ordin. in 6. & 9. quæſt. 3. per totum, vt dictum fuit ſupra. Inſuper licet diœceſis ſuffraganei non dicatur diœceſis Archiepiſcopi, tamen eſt de eius prouincia ſuffraganea, & in ea habet iuriſdictionem ordinariam Metropoliticam Archid. in cap. per ſingulas 9. quæſt. 5. nume. 4. Botr. de ſynod. epiſ. par. 3. artic. 2. num. 27. ſollicitudo namque totius prouincię Metropolitano commiſſa eſt dixi ſupra autho. 9. ſub num. 6. & auth. 20. & eſt ſuffraganei ſuperior, & iudex eius ſubditorum in caſibus ſibi a iure permiſſis

Digitized by Google

miſſis vt latè etiam fuit demonſtratum autho 16.nu.10 & autho. 17. nu. 12. & autho. 18. ſub. nu. 16. Non eſt ergo iudicandum de Archiepiſcopo ſicut de epiſcopo alieno, & ſic remanent prædictæ authoritates intactæ ſecundum diſpoſitionem iuris communis, & non correctæ per Conc. Trid. ſeſ. 6. c. 5. Igitur Archiepiſcopus in quolibet loco ſuæ prouinciæ etiam exempto non obſtante quocunque priuilegio contrario poteſt facere ante ſe libere portari Crucem, benedicere populo, & audire publicè vel priuatim diuina officia, & in Pontificalibus celebrare, & coram ſe facere celebrari ſine pontificalibus tamen d. clem Archiepiſcopo, de priuileg.

ADDITIO. Licet epiſcopus poſſit miniſtrare illa quæ ſunt ordinis, tamen poſtquam fuerit in Archiepiſcopum promotus, & nondum pallium conſequutus, non poteſt ordines conferre, vt epiſcopus, nec Archiepiſcopus: & iſtud eſt verum de clericis ſui Archiepiſcopatus, quia tunc videtur conferre ordines iure ſuo, & tanquam Archiepiſcopus in ſubditum ſuũ, & in collatione ordinum in ſua diœceſi & Prouincia vtitur pallio quod adhuc non habuit Ita intelligitur tex. in d. c. quod ſicut, §. præterea, in fine, de elect. Poteſt tamen ante receptum pallium alteri committere gloſ. in c. 1. de transl. epiſ. Alios tamen clericos poteſt ordinare ſi ſit inuitatus ab alio epiſcopo, & nomine illius, alia epiſcopalia exercere, & ratio eſt, quia illud non videtur facere iure ſuo & tanquam Archiepiſcopus, ſed vt ſimplex epiſcopus, tum quia etſi habuiſſet palliũ, non poſſet eo extra Prouinciam ſuam vtii, ta colligitur ex dictis per Innoc. Zabar & Anch. in d. c. quod ſicut, § preterea, & in cap ſuffraganeis, eo. tit. de elect.

Item Archiepiſcopus, qui renunciauit Archiepiſcopatui, & ſic loco, & non dignitati, non põt exercere Põtificalia cum pallio in diœceſi & Prouincia renunciata et cũ conſenſu Archiepiſcopi ſucceſſoris, & ſuffraganeorũ, ſed tantũ exercere Pontificalia ſine pallio cum conſenſu prędictorũ, queadmodũ in alijs diœceſib. de conſenſu diœceſanorum, quia illo pallio amplius vti non põt: ſed debet retinere penes ſe, & cũ eo ſepeliri, vt per docto. loc. cit. & facit tex in c. ad ſupplicationem, de renunc. Pari de ſigna. benef. lib 1. q 17.

Item ante receptionem pallij nihil interim de eccleſiæ Prouentibus recipere poteſt, vt in extrauag communi prima, de elect in fine & pallij traditio per obiectum criminis, vel defectus retardari non debet, niſi obijciens præſtito iuramento offerat ſe promptam de obiectis facere fidem, vt in extrauag. communi vnica de auth. & vſu pall.

XXXIII. authoritas eſt, nam Archiepiſcopus poteſt viſitare prouinciam, procurationem a ſubditis ſuffraganeorum ſuorum exigere c. cum Apoſtolus & ibi gl. in verbo Archiepiſcopi, c. ſolutæ, & c. ſuper eos & cap. cum nuper de cenſib. cap. cum ex officijs, de præſcript. cap. 1. & c. fi. de cenſib. in 6. vbi dicitur quod Archiepiſcopus dum viſita prouinciam, poteſt confeſſiones ſubditorũ ſuffraganeorũ audire, & abſolute confitentes, & ipſis penitentias iniungere ſalutares, & poterit abſoluere a caſibus epiſcopo reſeruatis, & cenſuris Paul. de viſita. par. 2. quæſt. 4. & diſpenſare in foro conſcientiæ. Abb. in cap. ad

ad extirpanda, de fil. presb. Non poteſt ordinare, neque concedere literas dimiſſoriales, quia non reperitur a iure ei permiſſum. Franc. & Gemin. in d. ca. final. neque criſmare, vt per Petr. Subert. in tract. de cultura vineæ Dei, par. 1. ca. 9. Non poterit exercere iuriſdictionem fori contentioſi in ſubditos epiſcopi ſuffraganei niſi in duobus caſibus, & in criminibus notorijs, & contra impedientes eius iuriſdictionem, vt per Socin. de viſita. ſub num. 29. & dictum fuit ſupra authſo. 21. & 24. hodie verò per Concil. Trident. ſeſſ. 24. de refor. cap. 3. non poteſt viſitare diœceſes ſuffraganeorum niſi cauſa cognita, & probata in Concilio Prouinciali, & tunc viſitando habebit eaſdem facultates, quas ante Concil. de iure communi habebat, vt præalleg. iur. nec non alia quæ a Concil. Prouinciali, in ſpecie ei committerentur iuxta facultatem, quam habet a iure Concil. Prouinciale.

XXXIV. authoritas eſt, quia Metropolitanus poteſt per totam prouinciam ſuam prædicationis officium aliquibus interdicere, prout in cap. tuarum de priuileg.

XXXV. authoritas eſt, nam Metropolitanus poteſt confirmare electum confirmandum ab epiſcopo ſuffraganeo, ſi eccleſia ſuffraganea vacat, ſi tamen eſt conſuetudo c. ſicut tuis, & ibi gl. in ver. ad Colonienſem, de ſimo.

XXXVI. authoritas eſt, vt Metropolitanus poſſit deputare Vicarium, ſeu officialem in eccleſia ſuffraganea, ſi infra octo dies poſt mortem epiſcopi capitulum non prouiderit ex decreto ſacri Concil. Triden. ſeſſ. 24. de reform. generali cap. 18. & emolumenta ſede vacante erunt ſucceſſoris, & non capituli. clem. ſtatutum, de electio. In quibus hodie in regno Neapolitano regulariter ſuccedit Nuncius: Camera Apoſtolica, electio tamen Vicarij debet fieri de capitulari perſona ſi idonea ibi reperiatur cap. ne pro defectus, & ibi gloſ. de elect. & in c. nullus inuitis 60. diſt. ſed de neceſſitate, vt infra in verbo capitulum ſede vacante, nu. 6.

XXXVII. authoritas eſt, quia Metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus, poteſt compellere Abbates & regulares prælatos negligentes vt prædicatio Euangelij fiat in eccleſijs parochialibus ſubiectis monaſterijs in nulla diœceſi exiſtentibus, in cuius prouincia diœceſes ipſæ ſitę ſunt ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 5. de refor. cap. 2. Item metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt conuocare Regulares in cuius prouincia monaſteria ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione ſita ſunt, contra negligentes exequi Decretum eiuſdem Concil. ſeſſ. 25. de refor. c. 8. de regul. de quo late per Nauar. conſ. 83. de regular.

XXXVIII. authoritas, quia Metropolitanus cum duob. antiquiorib. ſuffraganeis poteſt in prouincia erigere vnum, aut plura collegia ſeminarij ob eccleſiarum paupertatem, iuxta Decretum eiuſ. em Conc. ſeſſ. 23. de r. for. c. 18.

XXXIX. authoritas, nam Archiepiſcopus poteſt in caſibus ſibi permiſſis reum exulare extra prouinciam cap. 2. de arbit. An vero poſſit relegare extra prouinciam quando in prouincia, ſeu diœceſi metropolitana non extat inſula, & an tunc ſententia operetur extra territorium, vide Fel. in c. poſtulaſti, ſub num 2 de for. comp.

XL. authoritas eſt, quia licet Archiepiſcopus non diſpenſet cum ſubditis ſuffraganeorum ſuorum, vt per Docto. in c. ad extirpandas, de fil. presbyt. tamen in caſibus in quibus poteſt iudicare, poterit etiam diſpenſare Fel. in c. pa-

Digitized by Google

ſtoralis num.7. de offic.ord.& in quibus caſibus poſſit Archiepiſcopus diſpenſare, vide Burgaſ.de Irreg.par.3.in tit.de diſpen.Archiep.fol.76.

ADDITIO. Burgaſ. in loco præallegato tenet quod Archiepiſcopus, dum viſitat diœceſim ſuffraganei audiendo confeſſiones in pœnitentialibus poteſt diſpenſare in foro conſcientiæ. idem dicit Abb. in ca. ad extirpandas de fil presb & dictum fuit ſupra auth 33. Item quando in foro exteriori diſpenſatio eſt debita rõne cauſæ & perſonæ debet remittere ad ſuffraganeum eius ſubditum, vt diſpenſet cũ eo, quo recuſante vel negligente Archieps diſpenſabit, quod intellige, vt dictũ fuit ſupra auth. 9. Item vbicunque ſuffraganeus culpa ſua ius diſpenſandi perdidiſſet, poteſt Archieps diſpenſare. Item quando epiſcopus eſt ſuſpenſus ad tempus & diſpenſatio p o magno bono faciendo vel magno ſcandalo vitando celeritatem requireret, tali caſu fit deuolutio ad Metropolitanum ita per Burg vbi ſupra qui multa allegat.

Alius caſus eſt quod ſi eccleſia Cathedralis non habet capitulum actu, ſed habitu, & quando nullus canonicus eſt in ſacris in eccleſia ſuffraganea, tunc Metropolitanus poteſt exercere iuriſdictionem, & vacante ſede Metropolitana, capitulum Metropolitanum, ita per Paui de off & pot can ſed vac. p 1 q. 10 ſub num. 5. Item quando eſt diſcordia inter epiſcopos ſuffraganeos ſuper perceptione iurium epiſcopalium in eccleſia, quę eſt ſita in confinibus duarum diœceſum poteſt Metropolitanus eos cogere vt concordent. Betlenci in tract. de charita ſubſi q. 52. Item Archiepiſcopus hẽt iuriſdictionẽ in ſubditos ſuffraganei quando clericus publice tenet illicitè eccleſiam, ut in terminis c. ad extirpandas. de fili presbyt dictum fuit ſup. auth. 20.

Et licet Archiepiſcopus nihil poſſit in diœceſibus ſuffraganeorum in caſibus à iure expreſſis, an idem ſit in ſimilibus vide Felin in c. paſtoralis, ſub nume. 5. de reſcript vbi videtur tenere eſſe periculoſum hoc dicere.

Hæc breuiter non ſine magno labore recollegiſſe ſufficiat de caſibus Archiepiſcopo competentibus in iure expreſſis, vltra glo. Abb.& Felin. in d.c. paſtoralis, de offi. ordin. glo. in ſum.& in c. conqueſtus 9.q.3.& glo. Hoſt. & Docto. in capit. 1. de ſuppl. negl. prælat. in 6.& per eundem Hoſt. in ſum. de offi. ordin. & Pau. de viſita. par. 1. q. 10. nume. 50. Lancel. Corrad. in templo omnium iudi. lib. 2. cap. 4. in tit. de Archiepiſcopo. Cæteras vero authoritates lector ſuppleat.

His tamen quadraginta authoritatibus puto ſatis factũ hodie die 9. Martij 1585. in feſtiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum familiæ meæ Protectorum; eſt enim in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus iſtorum Sanctorũ.

Archiepiſcopos autem his, & aliis authoritatibus in caſibus a iure permiſſis expreſſis vtendo, moneo eſſe memores de dicto Apoſtoli (vt non dominantes in Clericum) relato a Gratiano in cap. quia. 10. quæſt. 3.& legitur in epiſtola in feſtiuitate Sancti Apollinatis die 23. Iulij.

Fuit autem iſte Tractatus deinde Neapoli. Impreſſus in anno 1586. ſimul cum alio tractatu, ſic inſcriptus. De Concilio Prouinciali, & authoritate Archiepiſcopi in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia tractatus, authore Stephano Quaranta V.I.D. Canonico Neapolitano, &c.

A R-

Digitized by Google

ARCHIVVS.

PRAETER ſummiſtas ſciendum eſt, quod bonorum eccleſiaſticorum Archiuum tenentur facere Prælati in eorum diœceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum ex Conſtitutione Sixti V. incip. Prouida, publicata Romæ die 8. Iunij 1587. Et per hanc Conſtitutionem determinatur quæſtio diſputata per Abb. in ſe. 1. q. 5. dub. 4. nu. 16. & per Couar. in cap. 2. de teſta. num. 9. An epiſcopus, ſeu Prælatus teneatur facere Repertorium, ſeu Inuentarium rerum eccleſiæ. De hoc Archiuio faciendo fuit prouiſum per multa Concil. Prouinc. Metropol. præſertim per Neap. ſub tit. de viſita. §. quoniam, fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere inuentaria, & maior eccleſia tenetur habere Archiuium vbi collocari debent. Paui. de viſita. par. 2. quæſt. 3. Fuſcus de viſita. cap. 15. num. 33.

ADDITIO. Archiuus eſt locus, in quo reponuntur ſcripturæ publicæ, quem armarium librorum appellat gl. in clem. vnica in ver Archiuis, de iureiuran in quo text & in c peruenit 30 q. 1. fit mentio de Archiuis, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & nota quod qualibet ciuitas debet habere archiuum publicum & cameram actorũ, in quo reponantur acta, & inſtrumenta publica, vt fa ilius inueniantur, ac incorrupte ſeruentur. tex eſt nota in auth. de defenſo. ciui. §. pen. verſ præcepta. vbi gl. etiã ponit qualiter vocetur præpoſitus archiuo publico & quod faciat fidem inſtrumentum productum ex publico archiuo habens publicum teſtimonium eſt text in auth. ad hæc. C de fi inſtrum in l. cenſu ff de probat. in l minoris, § ſoles. ff de pœnis Crau. conſ. 602. num. 2. lib. 4 & quando dicatur habere publicum teſtimonium vltra glo. ibi declarat Abb in c ad audientiam de præſcript & ad prædicta vide etiam Inn. in c. 1 de procura & Quintil. Mandoſ ſuper gl. facul. § Habita, in ver. Archiuij.

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

PRAETER ſummiſtas ſciendum eſt, quod contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcunque diuinationum genera, libroſque, de eis legentes, ac tenentes, extat Sixti Quinti, Conſtitutio Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. & alias Neapol. impreſſa, Incip. Cæli, & terræ creator Deus, & infra. fol. 51. in Bullario.

Hac perpetuo valitura Conſtitutione Apoſtolica authoritate ſtatuimus & mandamus, vt quam contra Aſtrologos Mathematicos, & alios quoſcunque dictæ Iudiciariæ Aſtrologiæ artem præterquam circa Agriculturam Nauigationem, & rem medicam in poſterum exercentes aut facientes iudicia et natiuitates hominũ, quibus, de futuris contingentibus ſucceſſibus fortuitiſque caſibus aut actionibus ex humana voluntate pendentibus, aliquid euenturum affirmare audent, etiam ſi id ſe non certo affirmare aſſerant, aut proteſtentur, quam contra alios vtriuſque ſexus qui ſupradictas damnatas vanas fallaces, & pernicioſas diuinandi artes ſiue ſcientias exercent profitentur, & docent aut diſcunt, quiue huiuſmodi illicitas diuinationes, ſortilegia, ſuperſtitiones, veneficia, incantationes, ac præmiſſa deteſtanda ſcelera, & delicta, vt præfertur, faciunt, aut in eis ſe quomodolibet intromittunt, cuiuſque dignitatis, gradus, & conditionis exiſtant tam epiſcopi, & prælati ſuperiores, ac

alij ordinarij locorum, quam inquiſitores hæreticæ prauitatis vbique gentium deputati, etiam ſi in pleriſq; ex his caſibus antea non procedebant, aut procedere non volebant diligentius inquirant & procedant, atq; in eos ſeuerius canonicis pœnis, & alijs eorum arbitrio animaduertant. Prohibentes omnes & ſingulos libros opera & tractatus huiuſmodi Iudiciariæ Aſtrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Onomantiæ, Chyromantiæ, Necromantiæ, Artis magicæ, aut in quibus Sortilegia, Veneficia, Auguria, Aupicia execrabiles incantationes ac ſuperſtitiones continentur, ac vt ſupra in memorato Indice interdictos ſub cenſuris, & pœnis in eo contentis, a quibuſcunque Chriſti fidelibus legi, aut quomodolibet retineri ſed illos epiſcopis, & ordinarijs locorum, vel inquiſitoribus prædictis præſentari & conſignari, debere, & nihilominus eadem authoritate ſtatuimus & mandamus vt contra ſcienter legentes, aut retinentes libros, & ſcripta huiuſmodi ſeu in quibus talia continentur, ſimiliter ijdem inquiſitores liberè, & licitè procedant, ac procedere, & pœnis condignis punire, & corecere poſſint. Non obſtantibus &c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes & ſcripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, ſiue in quibus continentur Sortilegia, veneficia auguria, auſpicia, incantationes artis magicæ, prorſus reijciuntur.

Epiſcopi vero diligenter prouideant, ne Aſtrologiæ iudiciariæ libri tractatus indices legantur, vel habeantur qui de futuris contingentibus ſucceſſibus fortuitiſq; caſibus aut ijs actionibus quæ ab humana voluntate pendent, certò aliquid euenturum affirmare audeant. Permittuntur autem iudicia, & naturales obſeruationes, quæ nauigationis, Agriculturæ, ſiue Medicæ artis iuuandæ gratia conſcripta ſunt. Cenſuras, & pœnas de quibus in prædicta conſtitutione fit mentio, vide infra in verbo libri prohibiti, & ad declarationem omnium prædictorum vide Abb. in c. ex tua, num. 6. de ſortileg. & Caiet. in ſum. in ver. obſeruatio aſtrorum, & pro interpretatione, & ſignificatu vocabularum vide cap. 1. 26. quæſt. 5. & cap. nec mirum 26. quæſt. 5.

ADDITIO Vltra Abb. in d. cap. 2. de ſorti adde Paul. Grillan in tract. de ſortile. q. 11. num. 12. & 22. & Corrad. Lancel in templo omni iud lib. 1. c. 1. ver. ſortilegia euitare Nauar. conſ. 1 ſub tit. de ſortile. & quæ diffuſius refert Ambroſ. de Vignat. vna cum annot. Franc Pegn. in tract. de hæret q. 10.

BANNITORUM FAUTORES.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neapolitani Bannitorum fautores fuit per Sixtum V. prouiſum per breue tenoris ſequentis videlicet.

Sixtus Papa V. Dilecte fili nobis vir ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſti, in Regno Neapolitano, ac præſertim in Prouincia Aprutij nonnullos Bannitos viarum graſſatores exiſtere, contra quos pro tui officij debito omni ſtudio procedere intendis, & ad id neceſſaria omnia remedia præparaſti. Ne autem dicti bannati & viarum graſſatores condignas delictis ſuis pœnas euadant, proui-

Digitized by Google

prouidere volentes omnibus & ſingulis Abbatibus, Prioribus, Abbatiſſis, Prioriſſis, Præpoſitis, Vrbanis, Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatarijs, Rectoribus, & alijs quibuſuis perſonis eccleſiaſticis ſecularibus, & quorumuis ordinum & militiarũ regularibus, Regni & Prouinciæ hmõi ſub excõicationis latæ ſententiæ pęna, a qua niſi a nobis aut Romano Pontifice pro tẽpore exiſtente, præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, diſtricte prohibemus, ne dictos bannitos & viarum graſſatores in Monaſteria, domos, eccleſias, capellas, hoſpitalia aut quæuis alia loca recipere, ſeu in eis occultare, aut illis auxilium, conſilium, fauorem, ſeu victum aut ueſtitum, uel alia eis neceſſaria directè ſeu indirectè, quomodolibet præſtare audeant, ſeu præſumant, non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis nec non monaſteriorum & aliorum locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cęteriſq; contrarijs quibuſcunque. Ceterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, volumus & ſimiliter Apoſtolica authoritate decernimus quod præſentium tranſumptus etiam impreſſis & ſigillo tuo obſignatis eadẽ prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Datum Romę apud Sanctũ Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 20. Maij 1589. Pontif. noſtri anno quinto. M. Veſtrius Barbianus. Antonius Ruloſſius. A tergo Dilecto filio nobili viro Ioanni de Zunica Proregi Neapolitano. Locus ſigilli Impreſſa Neapol. Apud Horatium Salaianum 1589.

De materia bannitorum, & rerum fautorum extant nonnullæ Bullæ præſertim Greg. XIII. incip. Tanta fol. 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc noſtri fol. 18. cum ibidem adnotatis per dominum Laertium Cherubinum Iureconſultum Romanum eximium compilatorem Bullarij ſuper quibus extant conſi. Naua. 57. 59. & 68. de ſenten. excommu. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quoad victum adiuuant in extrema neceſſitate, faciendo eleemoſynam, vel aliud opus de genere ſuo bonum, ad finem conuertendi, & pęnitendi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi qui per ignorantiam receptauerint aliquos neſcientes eos eſſe bannitos ex dictis per Angel in tracta. malefic. & ibi Aug. Ariminen. in apoſtil in verſ. maleficio ſemper aſtitit, nume. 23. per Nell. in tract. bann in 3 par ſecundi temporis q. 20. Afflict. in conſtit. Pactarenorum nu. 8 cum receptare in ſe non ſit delictum Boſſ. in ritu de rapinis, num. 21. in foro autem exteriori præſumitur ſcientia quando eſſet publicum, & notorium illos eſſe bannitos. glo in l. 1. ff de receptat. & per dictos doctores in locis prealleg. & quando dici poteſt eſſe publicum late per Boſſ. vbi ſupra.

Eſt & alius caſus vt nõ incurrant quoties huiuſmodi receptatio a perſonis eccleſiaſticis eſſet coactè & non voluntarie facta propter violentiã bannitorũ adeo vt non poſſent illos expellere abſque ſui periculo Afflict. in d. conſt. num. 3. Campan. in c. regni licet contra receptatores ſub nu. 10. Rolan. conſ. 45. vol. 1.

Tertius eſt caſus non incurrant quoties ipſe perſonæ eccleſiaſticæ tales bannitos receptarent animo exhibendi & præſentandi curię dummodo talem habuerint

Digitized by Google

rint intentionem, inſpecto tempore receptionis ſecus vero ſi ex poſt facto hoc deliberauerint, prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra quæſt. 24.

Contra vero receptantes alias perſonas etiam non bannitos, neque viarum graſſatores extant literæ directe Illuſtriſſimo Neap. in quibus inter alia diſponitur in hæc verba. Nõ piace à N. S. che le Chieſe, ne gli altri luoghi ſacri ſeruano d'aſilo, & di ricettaculo à triſti. Onde mi ha fatto commandare di ſcriuere à V. S. che faccia prohibire, & intimare per parte di Sua Beatitudine à i ſuperiori de Moneſterij de Regulari de tutti gli Ordini co'l mezo de gli Ordinarij, ò come meglio parerà à lei, che per l'auuenire non diano ricetto à ſorte alcuna de condennati, nè banditi, ladri, ò altre genti di male affare, nè à falliti, & debitori, ſotto pena della priuatione d'officio, ſe hauerà notitia del ricetto, ancora che non ſiano trouati queſti tali ne i Monaſterij, & ſotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Santità ſua: & vuole in oltre: che ſi ſtia auuertito per punire quelli, c'haueràno ardire di contrauenire à queſt'Ordine. Potrà dunque V. S. andar publicando la prohibitione per li luoghi, doue ne ſarà maggiore biſogno, & di mano in mano per tutto, che non ſe ne poſſa pretendere ignoranza, & il Signore l'aſſiſta con la ſua ſanta gratia. Di Roma alli 11. d'Aprile 1602.

Di V. S. Come fratello amoreuoliſſimo.

Il Cardinal di Firenze.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt, quòd in prouiſione facienda de eis obſeruanda ſunt diſpoſita per Sacros Canones, nempe in cap. cum in cunctis §. inferiora, de electio. ad cuius materiæ declarationem extant c. licet canon. c. nemo. deinceps, cap. ſtatutum, cap. cum ex eo. & c. commiſſa d. titu. in ſexto, & vide c. cum ſit ars artium, de ata. & quali. cap. graue nimis, de praben. c. cum in illis d. titu. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gene. capit. 18. extat poſtremo Pij V. Conſtitutio ſuper collatione Parochialium eccleſiarum Romæ publicata die 16. Maij 1567. quæ diuiditur in duas partes: in prima allegat iura prædicta diſponentia circa hanc materiam, in ſecunda illa innouat, ac ampliat, & diſponit obuiando fraudibus contrauenientium. ſecunda ibi, ſed quoniam res humanæ, &c. Hanc conſtitutionem explicat Gonzalez, in commentario ad octauam Reg. concellariæ gloſ. 6. Sequitur tenor dictæ Conſtitutionis Pij Quinti.

IN conferẽdis beneficijs eccleſiaſticis, & præſertim Parochialib. eccleſiis pſonis dignis, & habilibus, q̃ in loco reſidere & p ſe ipſos curã exercere valeant quantam diligentiam adhiberi oporteat, Aleſſandri III. in Lateran. & Greg. X. in Lugdunen. generalibus Concilijs, ac Innocentij ſimiliter III. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum editæ conſtitutiones teſtantur, quod vt diligentius ac rectius perficiatur, ſtatuit etiã Synodus Tridentina, vt occurrente vacatione Parochialis eccleſiæ etiam generaliter, vel ſpecialiter, etiam vigore indulti in fauorẽ S. R. E. Cardinalium, aut alias quomodolibet reſeruatæ,

vel

vel affectæ debeat Epiſcopus habita notitia vacationis Eccleſia, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum cõgrua eius arbitrio fructuũ portionis aſſignatione conſtituere qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec, ei de Rectore prouideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui iuspatronatus habet, intra decem dies, aut aliud tẽpus ab Epiſcopo præſcribendum aliquos clericos ad regendum eccleſiam idoneos Examinatoribus iuxta formam eiuſdem Synodi deputatis, nominet & non niſi ab eiſdem Examinatoribus per concurſum aliorum examinatorum etiam tãquam magis idoneo ab Epiſcopo iudicato & electo de eccleſia prouideatur, alias prouiſiones ſeu inſtitutiones omnes præter formam prædictam factæ, ſubreptitia cenſeantur. Sed quoniam res humana ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit qui eas retineat ac debitæ executioni demandet, & verendum ſit ne propter Conſtitutionũ huiuſmodi tranſgreſſionem maximi abuſus oriantur, Nos ad quorum notitiam non ſine graui noſtra moleſtia peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis & Epiſcopis occurrente vacatione parochialium eccleſiarum eas nullo aut minus rite ſeruato examine, præſertim illo quod per concurſum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine, rite ſeruato, perſonis minus dignis carnalitatis aut alium humanæ paſſionis affectum non rationis iudicium ſequentes contuliſſe, & de eis prouidiße volentes quantum cum Deo poſſumus huiuſmodi ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones Præfatas etiam innouando authoritate Apoſtolica tenore præſentium omnes & ſingulas collationes, prouiſiones inſtitutiones parochialium eccleſiarum ab eiſdem Epiſcopis, & Archiepiſcopis, ac quibuſuis alijs collatoribus tam ordinarijs quam delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus. ac Sedis Apoſtolicæ Legatis vel Nuncijs præter & contra formam ab eodem Concilio Tridentino præſertim in examine per concurſum faciendo præſcriptam factas aut in futurum faciendas, nullas irritas ac nullius roboris vel momenti fore, & eſſe, nullumque prouiſis ius aut titulum etiam coloratũ poſſidendi præbere & parochiales eccleſias huiuſmodi quæ vacabant, ex nunc vacare ſtatuimus, decernimus, & declaramus eaſque oẽs pro tempore ſic vacantes noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ ſeu eorum quibus ius conferendi eas, præterquam Epiſcopis & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis iuxta decretũ eiuſdem Concilij habere debent competet, diſpoſitioni reſeruamus Inſuper ne parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneant in maximum animarum periculum quarũcumque parochialium Eccleſiarum, quarum dum pro tempore vacãt, ad Epiſcopos Archiepiſcopos Primates & Patriarchas, & quoſuis alios ordinarios collatores in menſibus ordinarijs collatoribus etiam per noſtras regulas aſſignatis prouiſio, & collatio ſpectat & pertinet, de quibus ijdem Epiſcopi, & ordinarij prædicti intra ſex menſium ſpatium a die vacationis earundẽ perfecto examine iuxta formã Concilij Tridentini præfati non prouiderint ad illarum etiam quarum collationes nobis & dictæ ſedi generaliter vel ſpecialiter ex quauis cauſa reſeruatæ ſeu affectæ exiſtunt, aut alijs ex indulto ſedis apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione epiſcopi, & Archiepiſcopi præfati perſonas per examen concurſu mutuo habito iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas & magis idoneas non

elege-

Digitized by Google

elegerint, aut electas nobis vel ſucceſſoribus noſtris, aut ijs ad quos collatio ſpectabit pro collatione obtinenda intra quatuor menſium ſpatium a die illius vacationis non ſignificauerint, nec non parochialium eccleſiarum ſimilium quæ iuriſpatronatus eccleſiaſtici vel laicorum ſeu clericorum, & laicorum ſimul fuerit, ſic præſentatus intra tempus eiſdem patronis a iure præfixum præuio examine iuxta formam dicti Conc. approbatus petatur inſtitui, inſtitutioq; ipſa per duos menſes a die præſentationis dilata fuerit, collationem, prouiſionem inſtitutionem, ac omnimodã diſpoſitionem nobis & ipſi ſedi ac perſonis indulta huiuſmodi conferendi, prouidendi, ſeu inſtituendi obtinentibus reſpectiue reſeruamus data tamen in parochialibus iuriſpatronatus optione ipſis patronis, vt ſi inſtitutio ad ordinarios ſpectabit ipſis ordinarijs illam facere negligentibus, & vltra dictos duos menſes differentibus, poſſint pro huiuſmodi inſtitutione obtinenda habere recurſum ad Metropolitanum, vel viciniorem ordinarium aut ad ſedem Apoſtolicam. Prohibens etiam eiſdem ordinarijs ne tempus decem dierum eiſdem ordinarijs, & patronis ab eodẽ Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant vel præſumant. Diſtrictius inhibentes ne quis præter Romanum Pontificem aut alios indulta huiuſmodi obtinentes vt præfertur, quacunque ſit ſuper hoc authoritate munitus de huiuſmodi beneficijs ſic reſeruatis, vt præfertur diſponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel alias innouare quoquomodo præſumat. Vt autem non ſolum dignis ſed magis idoneis repertis iuxta eiuſdem Concilij decretum parochiales eccleſiæ conferantur, volumus & eadem authoritate decernimus, quod ſi Epiſcopus minus habilem poſthabitis magis idoneis elegerit, poſſint ij qui reiecti fuerint, a mala electione huiuſmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem ordinarium vti noſtrum & ſedis huiuſmodi delegatum, aut alias ad ipſam ſedem Apoſtolicam appellare, ac prælectum ad nouum examen coram ipſo appellationis iudice, & eius Examinatoribus prouocare, & conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoque reuocato parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis authoritate noſtra (quatenus collatio ad epiſcopum a quo appellatum fuit ſpectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur, ad eum, ad quem collatio, prouiſio vel inſtitutio ſpectabit: Hæc tamen appellatio interpoſita interim nõ impediat aut ſuſpendat quominus electo per ordinarium primo loco facta interim debita demandetur executioni, & prouiſus ab eadem eccleſia, cauſa appellationis huiuſmodi pendente non amoueatur. Et ſi quis a ſententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad ſedem ipſam Apoſtolicam appellabit. Si ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis actum aut attentatum fuerit, irritum decernimus & inane, &c.

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent, vt eccleſia dicatur parochialis, & vt quis dicatur Curatus habentur per Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtat. beneſ. nu. 27. & infra. Gomeſ. in reg. cancel. de idiomate q. 1. Hoed de beneſ. incompetentib. p. 1. c. 13. & not. diſcutiuntur per Rot. Rom. in deciſ. diuer. deciſ. 52. vol. 2.

Circa

Digitized by Google

Circa examen per concurſum, in vacatione parochialis eccleſiæ faciendum, quęritur de infraſcriptis, & primo An notorietas idonietatis de vita, moribus, & ſcientia alicuius perſonæ qualificatæ operetur, vt non ſubijciatur huic examini. Reſpondeo negatiue etiã ſi eſſet famoſiſſimus doctor, qui cũ maximo applauſu per plures annos legerit ad tradita per Fuſc libr. 2. de viſit c. 5 nu. 10. etiam ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi ex declar Sacræ Congreg referente Pariſ lib. 8 de reſign benef. q 9. nu. 87. neque hoc caret ratione, patet enim præd examen requiri pro forma, cum alias ſtante præfata Pij V. Conſtitut. annulletur collatio, & ideo omitti non poteſt ad notata per Lambert. qui alios citat de iure patr lib. 2. par. 1. q. 11. art. 3.

Secundo quęritur, An iſtud ius examinandi & edicti proponendi ſolis epis competat ita vt alij inferiores, ad quos ipſarũ parochialiũ eccleſiarũ collatio ptineret, ad hoc excludãtur Reſpõdeo affirmatiue et ita pluries reſolutũ fuiſſe per ſacrã Cõgregationẽ eius deciſiones, & reſpõſa ad verbũ recitãdo teſtatur Pariſ. loc cit limitatur in illis qui oĩmodã iurisdictionẽ epãlem haberent, nec alicui ſubderentur, ſed immediate Sedi Apoſtoli æ ſubiecti eſſent, ac nullius diæceſis cenſerentur propriũ, & diſtinctũ territoriũ habentes cũ facultate congregandi ſynodũ quã antea ẽt coegiſſent, & in ea examinatores elegiſſent & habetur in Archiepiſc. Bonon. p 4 tit. de exam per concurſ & cenſuiſſe Sacrã Congregationẽ affirmat in d q. 9. Pariſ n 98.

Tertio quæritur in quibus caſib hæc forma examinis a Cõcilio præſcripta omitti poſſit. Reſpõdeo quod præter caſus in præalleg. c. 18 in eius fine expreſſos ſunt ẽt alij, quorum primus eſt in cura animarum quæ in eccleſia collegiata exercetur per canonicos, vel hebdomadarios, arg tex. in c ſtatutum, de elect in 6 nam in iſto caſu. cura dicitur eſſe penes collegium, & non penes ſingulos, aut quemcunque canonicũ per ſe ita vt canonicus dicatur curatus, Oldrad. conſ. 67. tit. de præben. Putcus dec. 290. lib 1. & cẽſuit ſacra cõgreg in vna hebdomadaria collegiatæ eccleſiæ S Ioannis maioris de Neap Sed obſtare videntur verba Concil Triden in princ d. cap. 18. adiecta quib aperte ſignificatur prædictam examinis formam non eſſe prætermittendam etiam ſi cura eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbat & per plures adminiſtretur. Hinc Domini de Rota in prox cit deciſ 48. dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærens eccleſiæ vel epiſcopo incũbat, & ab ipſo eccleſiæ ſuperiore plurib. inuicem proprie & diſcrete, veluti ſingulis hebdomadis exercenda, & adminiſtranda cõmittitur in hoc caſu verificari verba Conc Trid. vbi vero promiſcue. confuſe & indeterminate cura beneficij ipſius miniſterium per plures exercetur, & eccleſiæ vel Epõ non incumbat. tunc locum eſſe d. Oldradi conſi. & ita eſſe intelligentia, vt non repugnet decreto Conc Trid Secundus caſus vt non requiratur nouum examen in prouiſionib. faciendis de beneficijs ex cauſa permutationis declarãdo, vt per Pariſ in d. q. 6 nu. 95 Tertius vt non oportet ſeruare formã examinis per concurſum in collatione canonicatus, cui vnita ſit Parochialis prout fertur cenſuiſſe sacrã Congregationẽ Quartus in reſignatione Parochialis facta in manib. ſanctiſſimi ad fauorem certæ perſonæ. ſed ſufficere ſi examinetur eo examinis genere quod vocatur in forma dignum iuxta quam opinionem plures in facto contingenti reſpondiſſe ſacram Congregationem refert Pariſ lib. 10. de reſignat. benef q. 7. & illa verba in Conc.

Digitized by Google

lio poſita ibi ſ (per reſignationem etiam in curia) intelligi de reſignatione ſimpliciter facta & non de ea quæ fit in fauorē, quod & ipſe ex pluribus ſimilib cōprobat.

Quarto quæritur Quando incipiat currere tempus quatuor menſium Epiſcopis datum ex præd. Pij V conſtitutione Reſpondeo quod non incipit currere niſi a die habitæ notitiæ vacationis, ita in terminis huius bullæ vnanimiter concluſum fuit per Dominos de Rota in deciſ diuerſ deciſ 481. vol. 2.

Deniq; quęritur in quib caſib poterit Epiſc. terminū decem dierū in edicto pręfixū ad alios decē dies prorogare Reſpōdeo quod hoc non aliter ei licebit, niſi qui deſcripti ſunt, legitimo impedimēto detenti fuerint, quominus præſtituto tpe ad concurſum acceſſerint, ſiue ēt ſi in tempore quidem ſe obtulerint ſed legitima aliqua cā ne ad concurſum accederent, impediti fuerint. At ſi nullus intra priorem terminum ſe obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit tunc edictum erit proponendū, cuius termino elapſo ſi nemo ſe exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tunc omiſſo edicto atq; concurſu pręcedente tamen examine alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit neceſſarium proponere, aut propoſitum prorogare ſi infra terminum vnius tantum ſe exhibuerit nam de eo ſolo periculum erit faciendum prout hæc & alia habentur in d. Archiep Bononien.

Et quoniam Concil Triden & pręfata Pij V. Conſtitutio præcipere videntur tale examen vt poſtea poſſit de digniori & magis idoneo ad vacantis beneficij regimine electio fieri, ad ſciendum quę ſcientia in aliquo requiratur, vt dicatur dignus & præfici poſſit eccleſiaſticis beneficijs vide Io. Syluam in tract. de benefic par. 3 q 5. & Gonzalez ad 8 Reg cancel glo. 4. a num. 60.

Itē an magis idoneus doctrina pferendus ſit illi qui ſufficiētes literas habēs, eſſet tamē magis idoneus morib & prudētia vide D Tho 2. 2 q 63. art 1 & Rodriquez in noua ſū caſ conſ p 1. c. 160. nu 2. & an patroni ſalua cōſcientia pſentabūt dignū & idoneū cū præſentare poteſſint digniorē & idoneiorem ac teneat hmōi pręſentatio late Lābert. de iure patr lib. 1 par. 1. q. 10 art 3. Itē in quib caſib liceat conferre beneficia eccleſiaſtica minus digno digniore poſtpoſito poſt Sot lib. 3 de iuſt. & iur abunde trad t Nau in miſcellan 38 de orat & Rodriq. in præall cap. 106.

Item An & qūo iuxta terminos Conc Trid d cap 28 minus dignus in beneficio cōpetitur cum digniore concurrendo poſſit ſe excuſare a peccato idē Naua. optime in Miſcellan 40 & An eligens dignum prætermiſſo digniori teneatur ad reſtitutionem ac damni ſatisfactioni & cui poſt Caiet. in ſum. in verbo Acceptio perſonarū, & Sot. lib. 4 de iuſt & iur. q 6 art 3. verſ Ad ſextum argumentum diſputat hanc quæſtionē Couar. qui alios citat in regula peccatū par. 2. §. 7 nu 6. de reg iu in 6. Et denique qūo impediens ne detur beneficium eccleſiaſticum digniori vel digno ad reſtitutionem teneatur videndi ſunt D Tho & ibi Caiet. 2. 2 q 62 artic. 2. ad 4 Syluest. in verbo Reſtitutio 3. §. 12. Couar. loc. cit. & Nauar. in Man c. 17. nu. 74. & in pręd. Miſcellan. 40 nu. 16. qui in vtroque loco loquitur in materia concurſus.

BENEFICIORVM POSSESSIO

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt quod prouiſus a Sede Apoſtolica non poteſt poſſeſſionem adipiſci niſi literis expeditis, & contra tales adminiſtrationi

tioni ſe ingerentes extat extrauag.cõis incip. Iniunctæ nobis,de elect.q̃ fuit innouata per Iuliũ ſecundũ fol.151.in Bull.& per Iuliũ tertiũ fol.134. extẽditur, & ampliatur per Paulũ III.fol.360.& per Pium IV.fol.804.cũ ante cõfectionẽ
a literarũ gratia Apoſt. ſit informis a voluit Sũmus Pontifex in reg. Canc.26.de non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſeu literarum expeditatum.

In Regno Neapolitano ad hoc vt prouiſi faciant fructus ſuos vltra literas
b Apoſtolicas requiritur quòd poſſeſſionem recipiant de Manu Nuntij b ob breue Pij V.de anno 1568.die 8.Ianu.fol.1008.in Bul.incip.Cupientes,cuius tenor fortè ſubijcietur inf.in ver. ſpolia Clericorum & ratio eſt quia beneficio vacan
c te ſuccedit Camera in fructibus c vt Nuntius Apoſtolicus reddatur certior quando Camera deſinat poſſidere.

De electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem eſt text.in cap.
d auaritiæ, de elect.in 6. d

a *ADDITIO. Ratio eſt quia ex quo gratia a mente Papæ dependet & ipſe non vult q̃ gratiatus gratia vtatur niſi literis expeditis ſecundũ Gomeſ in reg. de non iud iuxta for ſup q.9. & talis conceſſio habeat quaſi tacitam cõditionem uidelicet ſuper Cancellariã tranſierit vt per Mandoſ in ead reg q 3. Hinc dicitur quod in beneficialib. literæ expeditæ habentur loco tituli Staphil. in tract de lit. gra.in princ num 17 quæ quando dicantur ſuam formam recipere vt poſſint dici expeditæ vide per Rebuff in prax.tit de publ nou declarat Gomeſ.loc citat q.1. & in tractat breuium ſub num 2. Maſcard de probat concluſ.129.num.2 & quibus rationibus id ſtatutũ ſit vide per Pariſ.de reſign benef lib 8 q.2 nu 13. & lib.10.q.1.nu 12. Et diſpoſita contra capientes beneficiorum poſſeſſionem ex ſola ſignatura abſq; literis expeditis limita primo, vt habetur per Staphil tit. de reſcript in for breu nu.24 & Gomeſ in tract breuiũ ſub nu.14 Secũdo limita niſi poſſeſſio capiatur vigore breuis nõie Cameræ vt fieri ſolet in beneficijs litigioſis cum clauſula citra vitium ſpolij,& attentatorũ de quo late per Lancel de attentat p.2 c 4 n 455 cũ ſeq Pariſ in d trac lib 11 q 6 nu 29 quo caſu ex Bulla Pij V. incip Cordi. quam habes infra in verbo ſequeſtrum fructus beneficiorũ lite pendente deponi debẽt apud perſonã a iudice eligendã non obſtantib. quibuſcunq; ſtatutis diſponentibus quod Capitula & canonici percipiant Et quid ſi poſt ſupplicationem ſignatam manu SanctiſSimi ipſius mors intercedat priuſquã peruentum ſit ad bullarum confectionẽ n.de doctores in proem Sexti ver vniuerſitati Fel.in rubr de conſtit ſub nu.5. Gomeſ loc 1 citat & in reg de infir.reſign. q 18 Boer deci 346 Afflic decif 253 nu 4 & Pariſ.in d trac lib.10 q 1 n 35. & infra Et an Epiſcopus pro expeditione literarũ collationis beneficij poſſit tertiam partem fructuũ illius accipere vide Nau conſ 13.de ſim on in antiq intrepi de tenentem quod non ad quod facit tex in c ex multis tẽporib.1 q.3 Conc.Trid. ſeſſ.24.de ref c.14 & Bulla Pij V incip Durum nimis quã habes inf in verbo Simonia illius decreti declaratoria reuocans oĩa priuilegia & conſuetudines eccleſiarũ aliquid recipiendi in collatione prouiſione, ac miſſione in poſſeſſionẽ beneficiorũ, adeo vt pro immiſſione in poſſeſſionẽ alicuius beneficij vel receptione in canonicum tam Epiſcopo, quam Capitulo ſint de genere prohibitorum etiam*

del-

Digitized by Google

dulciaria multa, & quid ſimile exigere prout Sacra Congregatio cenſuit.

An & quando beneficiatus cogi poſſit ad oſtēdendū titulū ſui beneficij vltra gl. in c. 1. de reg iur. in 6. vide Gomeſ in reg de trie poſſeſ q 43. Maran in Spe. p 6 tit. de inquiſit. nu 152. & p. 4. d. 13 nu. 6. Couar in c. alma mater de ſent. excom. in 6. p. 2. §. 2 ſub nu 9. Io Syl de beneſ p. 3 q. 25 Maſcard. late & notab. de prob concl. 1373 Capyc. deci. 6. & Nauar. conſ. 14. de offi. ord in antiq Et quid in ſucceſſore in beneficio an & quando teneatur docere de titulo ſui prædeceſſoris, adde Boer. dec. 52. nu. 3. Maſc. de prob concl. 1374. Pariſ in d. tract. lib. 10 q 4 Quid autem ſi bullæ fuerint deperditæ qūo poſſit earum probatio fieri vide Afflic. deciſ. 302. nu. 3 & deciſ. 274. Mandoſ in reg de non iudic. iux. for ſup q. 6. Maſcar. concl. 246. Pariſ. in d tract lib 8 q 2. nu. 22 & infra ac per alios doctores a prædictis citatos.

Qui poſt bullas ſibi præſentatas ſcribit literas ſ as collectori ſiue commiſſario diœceſis in qua eſt ſitum beneficium impetratum a Sede Apoſtolica, vt prouiſo poſſeſſionem relaxet, vel ipſum in eam immittat. Et an quis poſſit propria authoritate beneficij poſſeſſionem capere, ac de corporali inductione ad ipſius apprehenſionem præter Rebuff late de hoc ſcribentem in prax. tit de miſſ in poſſeſ doctiſſime loquitur Couar lib. 3. var. reſol c. 16 Roffin de benef c 12. Pariſ in d tract libr. 10. q. 6. Et quid ſi prouiſus a Papa non poſſit capere poſſeſſionem beneficij eo quod fuerit impeditus expedire bullas ab aliquo penſionario ob non ſolutionem penſionis antiquæ ſuper illo beneficio impoſitæ, an ad remouendum illud impedimentum poſſit illam ſoluere vel impedienti aliquid promittere. Reſp. quod iſte talis ab hoc cauere debet abſque authoritate vel licentia S D N alias committeret peccatum ſimoniæ quia quamuis liceat beneficiario pro iure ſpirituali iam quæſito & poſſeſſo conſeruando dare aliquid temporale moleſtatori de facto vt probatur in c dilectus el 1. de ſimo. & per glo in c decimas 16. q 7. in ver. decimas, ſecus tamen eſt pro iure ſpirituali quærendo neque pro quæſito nondum poſſeſſo conſeruando, vt per Panor in d ca dilectus nu. 4. & in fi præd gl quam rationem affert Nau. conſ 17. de ſimo in antiq. & tamen verum eſt poſſe penſionarium iure petere penſiones decurſas, & non ſolutas annorum præteritorum a nouo poſſeſſore beneficij qui forte nihil recuperabit ab hæredibus ſui prædeceſſoris, prout colligitur ex dictis Philip. Franc. in c. præſenti, § ſi de offi o. di in 6. & latius ex Gigan. in tract de penſio. q. 39. & quod ita ſe habet ſtylus Curiæ teſtatur Nau in conſ 49 nu. 5 de præb in antiq.

Quamuis liceat beneficiario &c Quod licite poſſit quis redimendo vexationem aliquid dare ne moleſtetur ſuper beneficio quod poſſidet, & pro conſeruatione illius iuris iam quæſiti, poſt Doct. in c. dilectus el 1. de ſim n vide Pariſ in conſ 135. nu. 20 vol. 4. Burg in tract de irreg p 6. tit de ſimo num. 58 & Rebuf plene declarantem in praxi p. 2. tit. de ſimo in reſign nu. 27 & pluribus ſeq ac Nauar in Man c. 23 ſub nume 02. & conſ. 47. nu 44. de ſimo in nouiſ Toletum in Sum lib. 5. c 90. Ioan. Gutier lib. 2. cano q c. 21. a num. 37.

At an quis licite & tuta conſcientia poſſit beneficium ſimplex accipere animo illud poſtea relinquendi & mutandi ſtatum, vide Nauar. in miſcel 44 de orat & quid in accipiente beneficium curatum āo reſidendi in eo, ſed permutandi ob aliud

ſimplex

ſimplex vel renunciandi reſeruata penſione, vide eundem Nau in conſ. 16. & conſ. 24. de præb in antiq ideoque ad hoc euitandum de ſtylo in Curia quando datur examen apponitur clauſula dato prius iuramento quod illud non recipiat animo renunciandi, teſtante Pariſ d tract lib 6 q. 10. in fin.

Inter alia requiritur vt prouiſi a die adeptæ poſſeſſionis intra duos menſes, ſi qualitas beneficij hoc expoſcit, debeant emittere profeſſionem fidei iuxta decretū Conc. Trid ſeſſ 24 de ref c. 12. §. Prouiſi etiā & bullæ Pij 4. incip. Iniunctum nobis quā habes infra in verbo fidei profeſſio ſub pena vt alioquin non faciāt fructus ſuos nec poſſeſſio illis ſuffragetur, vt habetur in d Concil quā Concilij diſpoſitionem amplia & primo in eo qui illam infra tempus a Concil præfixū non fecerit, vt nihilominus poſſit & debeat deinde illā facere ratione a Nauar aſſignata conſ. 4. de Sum. Trin. & fid. cathol Secundo amplia, vt tali nō ſuffragetur quoad fructus poſſeſſio triennalis tum per rationem eiuſdem Nauar conſ. 1. nu. 1. eo tit. tum quia hoc voluit Congr Conc Trid ſ. vt nec longiſſima poſſeſſio proſit ei qui nō emiſit profeſſionem fidei quoad fructus percipiēdos quandiu illam non emiſerit Limita & primo vt propter illa verba Concilij ſ vt nec illis poſſeſſio ſuffragetur non excludatur prouiſus quoad titulum & proprietatem beneficij ſicuti per plura reſpondet Nauar in facti contingentia in conſ. 5. de verb ſignif. in antiq Secundo limita in omittente illam ex incogitantia, vel ignorantia, vt nec mortaliter peccet neque in foro conſcientiæ obligetur ad fructuum reſtitutionem idem Nau conſ. 1. & 3 eo tit. admonens tacendam eſſe hanc negligētiam coram hominibus, ſecus vero in foro exteriori quia illa ignorantia eſt iuris clari quæ non excuſat cap ignorantia, de regul iur in 6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſſe arg reg qui contra iura cum concord in gl allegatis eod tit & lib. Tertio limita intelligendo, vt propter omiſſionem profeſſionis fidei amittantur tantum fructus præbendarum non autem diſtributiones quotidianæ, quas inſeruiendo quis acquiſierit prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

Refertur Sacram Congreg Conc cenſuiſſe ſcribendum eſſe ad Nuntium Hiſpaniarum. Ei qui profeſſionem fidei non emiſit poſſeſſionem non ſuffragari quoad faciendos fructus ſuos tantum, quoad ceteros autem effectus commodo poſſeſſionis, & cæteris iurib ſi quæ habet, non priuari ac alias declaraſſe omiſſionem profeſſionis fidei non priuare Canonicum aliis poſſeſſionis effectibus, ſed ipſum, & vocē in Capitulo, & præcedendi habere a die adeptæ poſſeſſionis, niſi aliud obſtet.

c *Quos fructus à die vacationis obueniente vſq; ad diem quo prouiſus per S. Pontif poſſeſſionem cæperit hodie applicat ſibi Camera Apoſt pro Eccleſiæ Rom. neceſſitatib. releuandis, vt colligitur ex extrauag cum nonnulli ſub ti. de præb. inter com & fuit ēt prouiſum per alias diuerſorum SS. Pontificum conſtitutiones, qui in regno Neap. exiguntur a commiſſarijs deputatis per Nuncium, idq; limitatur in Epiſcopatib. & beneficijs huius regni pertinentib. ad regiam nominationem, vt fructus decurrentes durante tempore vacationis reſeruentur futuro ſucceſſori, in quo videtur obſeruari ius commune prout ſtatuitur in cap. quia ſæpe, de elec. in 6. & in c. præſenti, de off. ord. eo. lib & habetur per Naua in trac de ſpol. §. 12. n 2 et per Boer. deciſ. 340. Quid vero dicendum ſit de fructib. beneficiati de*

G mortui

Digitized by Google

mortui infra annum ad quem debeant ſpectare pro rata tẽporis decurſi vſq; ad illius obitũ preter doct in d c præſenti, vide Couar.lib 1.var.reſol c.15.nu 11.& late, er Redoan in tract.de ſpol.q.5 faciunt dicta per Vinc.de Franc dec. 68 & eo magis ſtante concordia facta cum Sede Apoſtolica ſuper ſpolijs, ad quod etiã vide bullam.9 Iul.3 incip. Cum ſicut nobis fol 504. in bullario & vide infra in verbo Spolia clericorum. Et an ex iſtis beneficijs fructibus, pendentibus, ac in exactis poſſit cred toribus ob debita ipſius beneficiarij ſatisfieri tangit Nau in apolog de reddit eccleſ q.2 mon.26 in fi & in conſ 4. de ſucceſ.ab inteſt in antiq. Et an camera teneatur ad ſoluenda debita ipſius beneficiarij vel prælati de fructibus beneficijs & ſpolijs remanſis tempore obitus eorũ habetur plene per Redoan inſuprad tract q.10 vide etiam Nau. conſ.14. de regul.in antiq.

d *Cuius tex. diſpoſitionem licet pœnalem tanquam eccleſiis fauorabilem ampliæ procedere etiam in præſentatio a patronis ante inſtitutionem Lap allega ſua.nu. 4 Rocch de Cur in tract iuriſpatronat in verſ. honorificum q 9. Reb in praxi. 3.par ſignat.nu.54.& 55.& ratio diſpoſitionis illius text erit quia nemo debet a ſeipſo aſſumere honorem Paul Apoſt ad Hebr c 5 c qualiter de elect Limita: non procedere in tentante & parante ſe tantum ad illud faciendum abſque executione vt per glo.Gemin.& Franc in d tex.*

Quamuis ex relatis per Lambertin.in tractat.de iure patron. par.2.lib.2.q.5. art.1.appareat aliqualiter controuerſum, Num diſpoſitio text.cap.Auaritiæ,de elect. in 6.extendatur ad præſentatum ingerentem ſe in adminiſtratione, ipſe vero declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clare diffiniuit Rota Rom.teſte Creſcentio in deciſ.6. ſub tit.de iure patron. quo loci a num.12.& inf.plura notatu digna ad intellectum, & ampliationem præd.text.traduntur. vide Mandoſ.de ſignat.gratiæ tit.priuationes fol.37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pij. IV. Supra allegatæ.

Contra retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retentionibus Necnon contra quoſcunque apprehendentes poſſeſſiones beneficiorum eccleſiaſticorum abſque eiſdem literis Apoſtolicis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter Dominus Iulius, diuina prouidentia Papa IV. Cui nuper innotuit quod licet alias fel. recor. Gregorius Decimus in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua Generali Conſtitutione ſanciuerit quod nullus ex tunc de cętero adminiſtrationem dignitatis, ad quam electus eſſet prius quam celebrata de ipſo electio confirmaretur ſub œconomatur, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore in ſpiritualibus, vel temporalibus, per ſe, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere aut illis ſe immiſcere præſumeret, omnes illos, qui ſecus feciſſent iure, ſi quod illis per electionem quæſitum foret, decernens eo ipſo priuatos, & pie me. Bonifacius VIII. etiam ſua perpetua valitura conſtitutione ſancinerit, vt Epiſcopi, & alij Prælati ſuperiores necnon Abbates, Priores, & cæteri monaſteriorum regimina exercentes quocunque nomine cenſerentur, qui apud Sedem Apoſtolicam

Digitized by Google

licam promouerentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent: aut commiſſas eis eccleſias, & Monaſteria dictæ ſedis literis eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem huiuſmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum eccleſiaſticorum, adminiſtrationem accipere non præſumerent, nullique eos abſque dictarum literatum oſtenſione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quod ſi forſan contra præſumptum fuiſſet, quod per Epiſcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monaſteriorum regimina exercentes prędictos medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquã interim ijdem Epiſcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes de eccleſiarum, vel Monaſteriorum eorundem prouentibus perciperent, & fel. mem. Paulus Tertius Rom. Pontif. prædeceſſor noſter quibuſcunq; Tabellionibus publicis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhibuerit, ne ex tunc de cętero de tranſumptis ſupplicationum pręterquam habẽtium clauſulam quod earum ſola ſignatura ſufficeret, ac decreto, & conceſſione literarum, ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorum eccleſiaſticorum vigore ſupplicationum huiuſmodi apprehendi, rogari deberent, ſeve illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præſumerent, volens, & Apoſtolica authoritate ſtatuens inter cætera quod partes tranſumptis, ſeu literis aut mandatis huiuſmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu poſſeſſionem huiuſmodi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent ſuos non facerent. Quinimò ad beneficia in eiſdem tranſumptis, & literis, ac mandatis expreſſa efficerentur, ipſo facto perpetuo inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur. Decernentes ſic iudicari debere, ac irritum &c. & ſucceſſiuè Sanctitas ſua, attendens quod ante confectionem literarum gratia Apoſtolica, eſt informis inter alia voluerit, ſtatuerit, & ordinauerit, quod iudices in Rom. Curia, vel extra pro tempore exiſtẽte, etiam, ſi eſſent S.R.E. Cardinales, vel cauſarum palatij Apoſtolici auditores, aut quicunque alij non iuxta ſupplicationem ſuper impetratione ſignaturatum tenores, & formas iudicare deberent, etiam decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alij prælati ſuperiores, & Abbates, literis ſuper diſpenſatione retinendi beneficia per eos antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta per prędictam Sedem pro tempore conceſſis minimè confectis beneficia per eos obtenta prædicta retinere, & diuerſæ aliæ perſonæ eccleſiaſticæ poſſeſſionum beneficiorum eccleſiaſticorum eis dicta authoritate conferri, ſeu comendari, vel in eorum fauorem vniri, aut alias diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehendere præſumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in ſanctionibus, & inhibitione, ac voluntate, & ſtatuto prædict. contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum. Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere; Sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & ſtatutum huiuſmodi, quorum tenores Sanctitas ſua, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, haberi voluit pro expreſſis, approbans, & innouans, ac perpetuò obſeruari debere decernens, & Sanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quæcunque quomodocunque qualificata amplians & extendens, hac ſua in perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit quod omnes, & ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ, tam ſeculares, quam quorumuis ordinum regulares cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant etiã ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut Patriarchali, vel alia maiori

dignitate præfulgeant, quod de cętero literis ſuper diſpenſationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eandem pro tempore conceſſis minime confectis beneficia ipſa retineri, aut poſſeſſionem alicuius, ſeu aliquorum beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura ſecularium, vel quorumuis ordinum regularium quæcunque & qualitercunque qualificatorum eis dicta authoritate apoſtolica conferri, ſeu comendari, aut in eorum fauorem, & accommodum vniri, ſeu alias diſponi cõceſſionem literis Apoſtolicis ſuper collatione, ſeu commenda, aut vnione, ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis per ſe, vel per alium, ſeu alios eius nomine etiã ſupplicationum ſeu ſumptorum vel tranſumptorum huiuſmodi, aut collationum eis poſt modum de ipſis beneficijs tanquam etiam tunc certo modo in ſupplicatione expreſſo vacantibus ordinaria, vel alia quauis authoritate factarũ prætextu apprehendere præſumpſerint, aut per alios apprehenſam ratam, & gratam habuerint ipſorum beneficiorum non poſſeſſores, ſed meri, & nudi detentores, ac violenti ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur nec fructus ſuos faciant, ſed ad illorum reſtitutionem, vt præfertur, teneantur, & obligati exiſtãt, conſtitutiones ſeu dictæ cancellariæ regulæ de annali, & triennali poſſeſſore in illius locum non habeant nec eiſdem detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragentur, quinimò beneficia per eos tempore promotionis ſuæ aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis ſuper diſpenſatione ea retinendi ſibi conceſſa non expeditis retinentes, aut poſſeſſionem beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non confectis apprehendentes, ſeu per alios apprehenſam, ratam, & gratam habentes beneficia ſic retenta, aut apprehenſa, & omne ius quòd in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipſo amittant, illiſque & illo priuari, ac ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles, nec illa vlterius, & prætextu noui tituli aut nouę commende, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis, etiã apoſtolica authoritate facta aſſequi valeant, ſed beneficia ipſa tanquam de iure & facto vacantia alijs conferri, ſeu commendari, & per quoſuis, tam ab eorum ordinarijs collatoribus, quam a ſede prædicta libere impetrari poſſint, & ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint collitigantis in omni iure, & ad omne ius quòd beneficia retinentibus, aut poſſeſſionem apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competebat aut competere poterat eo ipſo abſque iuris, aut hominis miniſterio ſurrogentur, & ſurrogati eſſe cenſeantur, ac in eorum fauorem cauſam deſuper pendentem aduocatam, & litem extinctam fuiſſe, & ſimiliter eſſe cenſeantur. Quodque de cætero ſupplicationes etiam manu noſtra & motu proprio ſignatæ, niſi habuerint clauſulam quòd eorum ſola ſignatura ſufficiat nullam aliam quam literarum ſuper illis conficiens fidem, aut probationam faciant, ſeu præſtent nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur, & adhiberi poſſit. Decernens ſic, & aliter, tam in eadem curia quam extra eam, & in partibus per quoſcunq; iudices, ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica authoritate prædicta fungentes etiam cauſarum palatij huiuſmododi Auditores, & ipſius Sanctę Romanæ Eccleſię Cardinalis in quauis cauſa, & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate, facultate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, &c.

Placet publicetur, & deſcribatur I.

DE

DE ELECTIONIB. AD REGIMINA MONASTERIORVM *Præpoſiturarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.*

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter dominus Pius diuina prouidentia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiam, quòd licet alias omnia monaſteria virorum, valorem ducentorũ florenorum auri communi æſtimatione excedentia, necnon prioratus, præpoſituras, ac alias dignitates Conuentuales, & præceptorias generales, ordinum quorumcunq; diſpoſitioni tuæ generaliter reſeruauerit, ac propterea illorum prouiſiones, & ad ea quæ ſpeciali priuilegio eligendi tibi per ſedem Apoſtolicam conceſſo ſuffulta ſunt, Canonice factarum electionum cõfirmationes, ad ſanctitatem ſuam, & dictam ſedem pertinere noſcantur: nihilominus plerique Religioſi cæca nimis ambitione agitati partim electiones de ſuis perſonis ad monaſteria, prioratus, & alias dignitates conuentuales huiuſmodi, vel priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careãt, nullo, iuris ordine ſeruato, nullaque boni vel æqui ratione habita temere fieri, factaſque per ordinũ ſuperiores, aut locorũ ordinarios de facto confirmari, partim vero nedum priuſquã electiones de ſe ad monaſteria, & alias conuentuales dignitates eligendi priuilegio ſuffulta factæ, ritè cõfirmentur: ſed ne electi quidẽ canonice, ſe in regimine, & adminiſtratione tam in ſpiritualibus, quam temporalibus monaſteriorum, aliarumq; dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiſcere non verentur, in animarum ſuarum periculum & authoritatis Apoſtolicæ contemptum, & plurimorum ſcandalum. Volens tantis qui paulatim in religioſos irrepſerunt abuſibus, & auſibus nimis licentioſis aliquando, ſicut par eſt, occurrere, ſuamq; ſedi præfatæ prerogatiuam afferre, omnes, & ſingulas electiones quarumuis perſonarum ad regimina monaſteriorũ, prioratuum, præpoſiturarum, & aliarum dignitatum conuentualium, ipſarũque electionum confirmationes per quoſcunq; cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, & quauis etiam archiepiſcopali, patriarchali, aut maiori præfulgeant dignitate hactenus ſic præſumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis inualidis, & prorſus infectis habendas eſſe, perſonaſque ſic vt præfertur electas, & confirmatas, monaſteria, aliaſq; dignitates huiuſmodi ſine legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, Nec non illorum fructus, redditus, & prouentus indebite percepiſſe, & percipere. Ac perſonas ipſas ad abſolutionem, & habilitationem ſuper his, necnon confirmationem electionem de ſe factarum a Sanctitate ſua ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut ſede prædicta infra ſex menſes a data præſentium computandos impetrandum, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit. Et nihilominus hac ſua perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod nullus de cætero ſe in regimine, & adminiſtratione monaſterij, vel alterius dignitatis conuentualis, ad quod ſeu quam illum eligi contigerit in ſpiritualibus, vel temporalibus antequam rite celebrata electio a Sanctitate ſua, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & ſede prædicta confirmata, & literæ Apoſtolicæ de ſuper expeditæ fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud, vel iſtam ſe recipi facere, vel alias ſe pro eius prælato gerere præſumant.

Decernẽs omnes, & in ſingulos qui ſecus fecerint, iure quòd illis ad monaſteria, vel eorum regimina, & adminiſtrationes, ac alias conuentuales dignitates per electionem huiuſmodi quæſitũ fuerit, eo ipſo priuatos, & deinceps ibi ineli-

gibiles eſſe,ipſaq; monaſteria,& alias dignitates ab eadẽ ſede impetrari poſſe; qui vero ſimiles electiones cõfirmare præſumpſerit, etiã eo ipſo ſuperiores ordinũ, videlicet ſuis dignitatibus priuatos,ordinarijs autẽ locorũ, etiã ſi Archiepiſcopali,& maiori præcellant dignitate ingreſſum eccleſiæ interdicendũ, coſque ab eccleſiarum ſuarum regimine,& adminiſtratione ſuſpenſos exiſterẽ.

Placet publicetur,& deſcribatur I.

Lecta,& publicata fuit ſupraſcipta regula Romæ,in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicæ MDLXV. Die verò Martis vltima menſis Octobris,Pontificatus præfati S. D. N. Papæ Anno quinto.

Ant. Homelius Cuſtos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt,beneficium potuiſſe olim reſignari ſimpliciter in manib.collatoris c.admonet,de renun. gl.in clem.vnica in ver.manib.eo.ti.& in c.de regularibus in ver.dimittãt,de ſimo. Mãdoſ.in praxi.ſigna. gratiæ, in ver.reſignatio.non tamen ad fauoré,quia eſſet ſimonia. glo.& Abb. in c.ex parte,nu.4.de off.deleg.& in c.cum vniuerſorũ,nu.5.de rer.permut. niſi fieret in manib.Papæ ſcdm ſtylum curiæ à multis ſæculis ſeruatum, à quo tñ cœpit recedere Greg xiij.qui permiſit,vt vna cum renũciatione vnius preſenſetur petitio alterius,cui renuncians vellet conferri. Nau.in man.cõf.c.23.ſub n.207.

Sed poſtea Pius V.ſuſpendit facultates, & authoritates conferendi beneficia per reſignationem,ſeu permutationem vacantia in manibus quorumcumque ordinariorum,vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die.... Auguſti 1657.incip. Officium creditæ fol.992.in Bullario.

Deinde idem Pius V. relaxauit ſupradictam prohibitionem de non admittendis reſignationibus per ordinarios cum modificationibus, vt ex altera eius conſtitutione publicata Romæ die 10. Aprilis 1568. fol. 1014. in Bulla incip. Quanta eccleſiæ Dei incommoda.& infra.

Poſt.ac epi & alij facultatẽ habentes eorũ dũtaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint qui aut ſenio cõfecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti vel vitiati, aut crimini obnoxij cẽſuriſq; eccleſiaſticis irretiti aut nequeũt, aut non debẽt eccleſiæ vel beneficio inſeruire. qui vnũ aliud. vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri Religionẽ quoq; ingreſſuri, vel matrimoniũ cõtracturi ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur,deniq; cũ quis ex alijs caſib accideret qui conſtitutione fel.recor Innoc Papæ iij de dimittẽdis cathedral.b eccleſiis edita cõtinentur. Qui ẽt ob capitales inimicitias nequeũt; vel nõ audẽt in loco beneficij reſidere ſecuri. Sed nec horũ vllus ſacro ordini mãcipatus niſi religionẽ ingreſſurus ualeat ullo modo beneficiũ uel officiũ eccleſiaſticũ reſignare,niſi aliũde ei ſit quo in uita poſſit cõmode ſuſtẽtari Ac has beneficiorũ, & officiorũ permutationes admittere, quæ canonicis ſanctionib & Apoſtolicis conſtitutionib.permittuntur, caueant aũt epi,& alij prędicti. Itemque oẽs electores.præſentatores. & patroni tam eccleſiaſtici quã laici quicunque ſint ne verbo quidem aut nutu,vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficijs & officijs ſucceſſores ab ipſis reſignãtibus aut alijs eorum ſignificatione,vel hortatu deſignatur, aut de his aſſumẽdis promiſſio inter eos, vel etiã intẽtio qualiſcũque interi cedat.

Cæterum pręcipimus,atq; interdicimus,ne ipſi epiſcopi,aut alij collatores de

bene-

Digitized by Google

beneficijs & officijs reſignandis prædictis aut ſuis, aut admittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod ſi ſecus, ac etiam quicquid prꝑter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocunque temere attentatum, id totum ex tunc vires & effectum decernimus non habere.

Qui vero cõtrafecerint vt in eo, quo deliquerint, puniãtur à beneficiorum & off collatione nec nõ electione, præſentatione cõfirmatione & inſtitutionè prout cuique cõpetierit, tandiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſionem à Ro Pont meruerint obtinere, & qui talia beneficia, ſeu off. receperint eos prędictis pęnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos qui ſic ſuſpenſi conferre eligere. præſentare confirmare, vel inſtituere auſi fuerint excom quo ad perſonas, quo vero ad capitula & cõuentus à diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus nullus alius, quam ipſe Ro. Pont ſiue abſolutionis, ſiue relaxationis gratiam excepto mortis articulo, valeat impartiri, prohibitione, & literis noſtris prædictis nihilominus in cæteris oĩbus perpetuo valituris. Non obſtantibus &c.

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſum in tract. de reſigna. benefi. par. 1. lib. 5. q. 6.

Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 2. de reſ. prouiſum eſt, quod ordinatus ad titulum beneficij, illud reſignare non poteſt, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus, neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtituto quod aliunde viuere commode poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit.

AD maiorem dilucidationem Bullę Pij V. ſup. relatæ ſciẽdum eſt, extare declarationem, quã ex authentico habuimus, videlicet. Nos Hierony tit. S. Pancratij S. R. E Presbyter Card Matthæius Fidẽ facimus, & atteſtamur in libris Sacræ Congreg. Concilij, qui apud nos aſſeruantur, ad notatum eſſe, quod fel rec. Greg XIII declarauit beneficia iuriſpatronatus non cõprehendi in § cæterũ cõtento in Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. relaxante prohibitionem de non admittendis reſignationib quo § prohibentur Epiſcopi beneficia in eorũ manibus reſignata eorũ, aut reſignantiũ affinibus conſanguineis, vel familiaribus cõferre.

Hieron Card Matthæius. Locus ſigilli.

Quæ fides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas, ex quibus Ordinarij poſſunt beneficiorum reſignationes admittere Prima eſt, quando beneficiatus volens reſignare eſt ſenex & quiſnam dicatur ſenex, comm. opinio eſt hoc remitti iudicis arbitrio conſiderata qualitate perſonarũ propter complexionum diuerſitatem, vt per Menoch de arb. iud caſu 59. Pariſ loco ſuperius allegato num 7.

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium quis aũt dicatur valetudinarius comm. Doctor. ſententia eſt hoc etiam iudicis arbitrio relinquit. Menoch. de arbitr iud caſ. 60 eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter vexatur, quod non poſſit muneri, ſibi iniuncto ſatisfacere Pariſ ibidem nu 12.

Tertia cauſa eſt, quando beneficiatus eſt corpore impeditus & impedimentũ

Digitized by Google

eſſet tale, ut non poßit præſtare id ad quod tenetur, uel alias ipſi Ordinario uideretur eſſe ſufficiens Pariſ. vbi ſupra nu. 32. qui hoc ſuperius exemplicat in octo morborum generibus videlicet in leproſo, in ſcabioſo herculeo, in paralitico, in apoplectico in habente morbum comitialem in lunatico in laborante morbo gallico producente vlcera per corpus in habente manus tremulas uel chiragram continuā quorum morborum genera late explicat Maiol de irreg. lib. 2. c. 15. 16. 18. 19 & 24.

Quarta cauſa eſt quādo beneficiatus eſt corpore uitiatus Pariſ. ubi ſup. n. 26. uſque ad 54 ibi exemplificat in ſex corporis deformitatibus ſcilicet in cæco, in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, uel articulatas manus ad uictum inefficaces in habente crus penitus abſciſſum aut adeo contractum vt ligneo pede ſit opus, in gibboſo & tandem ſecundum cum in diminuto qualibet parte corporis notabili, quos defectus ſuſius proſequitur Maiol de irregu lib. 1 capit. 14. 19. & quæ ſit ratio huius conſtitutionis in hac parte, uide per Paul Fuſ in tracta. de viſitat lib 2. cap. 28 nu. 18. accedit etiam quia aliquando hi diuinis miniſterys tractandis impatentes ſunt, ideoque recta ratione conſtitutum fuiſſe tradit Menoch de arb. iud caſ. 226.

Quinta cauſa eſt ſi beneficiatus eſt crimini obnoxius Pariſ. loc. cit. nume. 38. vbi exemplificat in caſibus in quibus ob crimen commiſſum venerit beneficio priuandus videlicet in homicida, in ſimoniaco in adultero, in concubinario qui poſt ad monitionē nō reſipiſcit, in ſuſtinēte excōicationē per annū in periuro et in blaſphemo, & ratio huius conſtitutionis in hac parte erit, quia ad eorum priuationē etiam iura conueniunt quam aſſignare videtur Fuſc. de viſitat. li. 22. c. 28. nu. 25.

Quæſtio tamen eſt an iſti criminoſi inquiſitione pendente, quando in ſententia, ex deductis uenirent priuandi beneficiys poſſint illa reſignare tam corā Papa quā coram Ordinario R. quod ſimpliciter poſſunt ēt poſt receptas probationes & concluſum in cauſa c. dudum el 2. in fin. & ibi Doct. de elect. Rebuf. in praxi in tit. de n. ca. amitt. benef Boer. deci. 206 nu. 3 modo fiat mentio criminis & proceſſus incepti niſi crimen illud renunciantē indignū non redderet Pariſ. in d tract. de reſignat benef. tom. 1 lib. 3. q. 16. nu. 23. quod amplia ēt pendente appellatione a ſentētia priuationis cuius ratio erit quia ſentētia nō priuat ſine executione per tex. in l. quia latronib. §. vlt. ff. de teſt. quæ per appellationem ſuſpenditur Lap. alleg. 2. modo fiat mentio priuationis ſecundum veriorem & tutiorem opinionem Pariſ. in d. q nu. 23. Ad fauorem autem alterius non poſſunt in duobus caſibus. Primus poſtquam eſt concluſum in cauſa ita vt nihil reſtet niſi proferenda ſententia, & eſt com opinio referente Pariſ. in ead. q. 16. ſub nu. 46. & rationem aßignante, quia tūc renunciatio iudicatur doloſa, & malitioſa, & ſic eliderętur iudiciū arg. tex. in c. 2. de renun in 6. Secūdus caſus eſt poſtquā tales inquiſiti ſciuerint impetrationē factā a tertio de eorū beneficiys in euentum priuationis Boer: deciſ. 205 nu. 8. Lancell. de attentat. c. 5 nu. 10. cenſeretur enim facta in fraudem & præiudicium impetrantis cui eſt ius quæſitum ad illa beneficia de quorum vacatione ſperatur c. ſi poſtquam de præb in 6. c. fi. de conceſ. præb. cod. tit. huiuſque impetrationis in hoc caſu communem, & quotidiana praxim inſinuat Pari. in d. q. 16. num. 37.

Huius

Huius, occaſione quæro. An ob delictũ occultũ ob quod quis eſſet beneficio priuandus poßit ipſe criminoſus beneficiũ tuta conſciẽtia retinere an uero illud reſignare teneatur R. quod non teneatur reſignare, cũ nemo teneatur pęnã exequi cõtra ſe ipſum & pęna ẽt ipſo iure ſtatuta in foro conſcientiæ locũ non habeat glo. cõiter recepta in c.fraternitas 2 q.2 Couar notab in 4 lib.decr.p.3 § 8.nu.19. cum ſuis extenſionib. Nau.in man.conf.c.23.nu.66.& ſeq limita niſi initiũ eſſet vitioſum quale eſſet ingreſſus ſimoniacus intruſio in beneficio c.cũ qui, de preb. in 6.& ibi Gemin.& ſimilia ſecundo limita niſi a iure addatur.vt ẽt in foro conſcientiæ non poſſit illud retinere pro hoc habeo tex. Conc Trid. loquentẽ de fructibus beneficijs pro rata tẽporis abſentię nõ retinẽdis tuta conſciẽtia alia etiam declaratione non ſecuta ſeſſ 23.de refor.c.1.verſ.ſi quis autem Tertio limita ſi ab ipſo iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum vt in eod. Concil. Trid.ſeſſ.24. de refor.cap 14.cæteriſq; conſtitutionibus hac verborum forma loquentibus.

Rurſus quæro, Quomodo ſit intelligẽda priuatio beneficij propter crimen ipſo iure a canone facta. R. vt non aliter ſortiatur effectũ niſi prius per ſentẽtiam a iudice declaretur ipſum reum illius criminis eſſe culpabilẽ per tex in cap cum ſecundum leges, de hæret in 6 & per regulam generalem quam in hoc facit Ioan. Andreas in cap.1.num.10. de homic in 6. Gomeſ in reg.de ann. poſſeſſ.quæſt.52 & dictum fuit ſatis notab.liter ſupra in verbo Alienatio ſub nu 49 amplia etiam ſi crimen eſſet notorium & eius author prout indiſtinctè tenet Couar. dicens quod ita praxis recepiſſe videtur in repet.cap alma mater de ſen excom.in 6.p.1.§.2. num.9 in fin. intelligendo ante declarationem poſſe conferri beneficium tanquam ipſo iure vacans, licet non poſſit poſſeſſio auferri ab ipſo poſſidente donec lata ſit ſententia declaratoria ſecundum Rip in cap.ſepe de reſtit ſpoliat.col.pen.faciunt dicta per Nauar conſ.12.de hæret in antiq.limita vt hoc non procedat cum contrarium conſtet de mente legiſlatoris, & quãdo priuatio beneficij non imponitur proprie vt pęna, ſed vt quædam conditio vel modus rei traditæ vt in terminis cap. licet canon.de elect.in 6. Nauar.in man conf c 25.num.118.

Quid ſi in ſentẽtia condemnatoria ſuper crimine lata nil fuerit dictum de priuatione beneficij? R. quod niſi hoc in ea exprimatur ipſe criminoſus non eſt priuatus beneficio Rebuff in prax.de modo, an.itt.benef.num 64 & eſt com opinio teſtante Pariſ.in ſuprad.q.16 nu.30.limita niſi tale eſſet crimen per quod ipſo iure ipſo facto, ideſt ſimul atq; cõmiſſum eſt crimen beneficij priuatio irrogetur. Abb. in c inter dilectos, de exceſ.prela.prope fin. & quoties canon vtitur verbis executionem denotantibus, de quibus late Felin.in c.Rodulphus, de reſcript.tunc enim ſufficit pronunciari reum illud crimen incurriſſe vt locus ſit pęnę priuationis beneficij quæ & ſi non exprimatur in ſententia, intelligitur impoſita authoritate iuris per text.in l 1.ff.ad turpil & colligitur ex dictis Gemin in c.1.§.ſacri.de homicid.in 6.Diaz in pract crim fol.123. in verbo Beneficijs priuari.

An autẽ clericus criminis beneficio priuatus teneatur ad reſtitutionẽ fructuũ a die perpetrati criminis vide Felin in d.c.de quarta, nu.32.de pręſcript.Diaz.loc. prox.cit.Couar.in 4.lib.decret.de ſponſ. par.2.c.6.§.7.num.8.& 9.Bott.deci.98.

Denique

Digitized by Google

Deniqueſciendum iudices cauſarum criminalium cõcernentium priuationem beneficiorum; eorumq; affines, & familiares non poſſe beneficia illa impetrare ex Bulla 20 Pij iiij. incip Cupientes. & c relata infra verſ Beneficiorum priuatio.

Sexta cauſa eſt quoties beneficiatus eſſet cenſuris eccleſiaſticis irretitus, de quibus in c. quærenti, de verb ſignific.

Septima cauſa eſt, quãdo benefi iatus nequit eccleſiæ, ſiue beneficio inſeruire, & exẽplificat Pariſ n 93 in quolibet irregulari, clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto de quibus vltimis plene loquitur Maiol de irreg. li. 1. c. 26. & li. 2. c. 15. in qua ſeptima cauſa includit ẽt illos, & ſi poſſint, non tamen debent eccleſiæ ſiue beneficio inſeruire ſub quo capite cõprehẽduntur primo clerici turpiter & ſcãdaloſe viuentes ſecundo lunatici itẽ patiente ſtomachi languorẽ, & ſic vomitũ, de quo ẽt per Maiol l b 2 c. 17. Itẽ illiterati, de quib. habetur in Conc. Trid. ſeſſ 21 de refor c 6 idq; propter ſcandalũ quod dant in ipſo ſeruitio, ad quod ſunt obligati: & vltimo ſecundum eum n. 105 continentur habẽtes morbum caducum.

Octaua cauſa ex qua Ordinarij poſſunt recipere reſignationem beneficiorũ, eſt quãdo beneficiatus vnum aliud, aut plura obtinuerit beneficia, quod prohibetur per decretũ Conc. Trid ſeſſ 24 de reform. c. 17. quando vnũ eſt ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ratione in eod text aſſignata in verbis illis; cum eccleſiaſticus ordo & c. ab eodem Pariſ. declarata n. 110. aliasq; rationes tradit Alph. Hoied, in tract. de incõpatib benef par 1. c. 19 nu. 2. qui doctores aſſerunt cõtrafacientes mortaliter peccare iuxta gl. quam celeberrimam, & ad hoc receptam inquit Nauar in miſcellan. 62 de orat n 1. & in conſ. 26 de præben. in antiq. in c. dudum el 2. in ver. retinere de elect idq; amplia vt non excuſet commun. obſeruantia in contrarium etiam ſi eſſet tẽporis immobilis ex alleg per Pariſ nu. 169. cum ſeq & per Hoied. in d c. 19 nu 9. limita niſi in hoc cum aliquo adeſſet diſpẽſatio ex rationibus adductis per eundem Pariſ. in eodem loco num 125. & per Hoied d. n. 9 & tunc an diſpenſatus in hoc ſine rationabili cauſa ſit tutus quoad Deum; comm. ſententia eſt quod non, teſte Couar lib. 4 de ſponſal par 2. c. 6. §. 9. nu. 9 in quam etiam deſcendit Abb in cap. extirpandæ, §. qui vero, num 43 de præb & prædicti Doctores confirmant. Et quæ poſſet eſſe iſta cauſa illa retinẽdi & eti m diſpenſandi vide Nauar. in mar. conf. c 25 ſub nume. 128. & 129. & in conſil. 1. de conſtitut. in antiq ſub nume. 40. Quod autem dicatur beneficium ſufficiens ad congruam ſuſtentationem iuxta mentem dicti Concilij, quia hoc non eſt à iure diffinitũ. & ſub certa regula cõprehendi non põt, cum illud quod reſpectu vnius dicitur magnũ reſpectu alterius dicitur paruũ, vera & recepta ſententia eſt, referente Pari ibidem n. 532. hoc relinqui arbitrio iudicis paulo plus vel minus æſtimandum per reg. l. 1. ff. de iure delib. & c. de cauſis, §. illis etiam, de off. deleg. conſideratis conſiderandis, ſ. qualitate perſonarum, locorum, & temporũ de quibus præter Nauar. loco citat, latiſſime habetur per Pariſ & Hoied. in locis præalleg. Et an in iudicanda beneficij ſufficientia debeat haberi ratio bonorũ patrimonialium ipſius beneficiarij. Reſp. negatiue ſtantẽ cõm opinione quæ ſe habet poſſe clericorum cõſeruare proprium patrimonium eiuſq; fructus, & benefi-

cij

Digitized by Google

tij redditus in proprios vſus impendere; in quam ſententiam præter alios conſentiūt, Inn. & Abb in c. epiſcopus de præb Fel. in c. poſtulaſti, de reſcrip Fran Sarmient in tract de reddit eccleſ. p. 1 c. 1 nu. 18 Couar in c. 1 nu. 2 de teſt. Nauar. in apologia lib. de reddit eccleſ. q. 1. monit. 30. eamq; poſt reſponſiones ad aliquas obiectiones, quib. cōm. hæc ſententia improbatur firmat Alfonſ Hoied in d c 19. nu. 45. In quo aīaduertendum differētiam eſſe, an quis poſſit honeſte & ſic ſine penuria viuere, & an poſſit decenter & cōmode viuere iuxta gl. not. in c. 1. § ſane. ver. abſq; penuria, vbi Fran & Gem. de ſtat reg in 6 quam ſequitur Panor. in c. 1 nu. 4. de inſtit. & in c poſtulaſti, notab. 2. de reſcrip ipſamq; ſolēnem in hoc prædicat Nauar in d. miſcellan. 62. nu. 8. aſſerens illud dici ſufficere ad viuendum honeſtè alicui quod ſufficit ad viuendum, ita vt non cogatur mendicare, & ſecundum hunc intellectum ex mente ipſius Nauar loc citat. ad effectū vt quis poſſit ad ordines ſacros promoueri ex diſpoſ. Conc. Trid ſeſſ 21. de ref c. 12. beneficium 50 aureorum ſolet cōmuniter ad honeſtè viuendum pro ſufficienti haberi, non autem ad commode & decenter viuendum ſecundum terminos in quibus loquimur. idem cōfirmat Pariſ vbi ſup nu. 155.

Circa renunciationem beneficij, ad cuius titulum quis eſt promotus qua ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates, de quibus in d Conc. vide per Pari in tract to. 1 lib. 2. q 6 nu. 38 cū ſeq. Et quid ſi Ordinarius admiſerit huiuſmodi renunciationem contra formam decreti Conc. Trid R. a ſacra Congreg. eiuſdem Conc. reſolutū fuiſſe referente eodem Pariſ in proximè alleg q. 6 ſub nu. 41. non poſſe prædictum Ordinarium eidem reſignanti beneficium, illud iam reſignatum reſtituere collationemque inde factam tenere ipſamque Ordinarium teneri de proprio reſignatis vitæ neceſſaria ſubminiſtrare iuxta diſp. c. Epiſcopus, de præb illud autem non procedere in permutatione æquiualenti eadem Congregatio cenſuit Quid autem ſi quis ad tit. cuiuſdam beneficij ad ſacros ordines promotus, & nihil aliud habens vnde viuere poſſet illud renunciauerit reſeruata ſibi penſione centum ducatorum nulla facta mentione, quod ad titulum illius beneficij ſit ordinatus, num talis reſignatio ſit valida ſtante ſupra d Conc decreto? vide Nauar. ad partem affirmatiuam inclinantem ratione vt ibi per eum conſ. 23. de præb in antiq.

Noua cauſa eſt quādo contigerit beneficiatum ad aliud beneficium promoueri, quo caſu talis reſignatio non tam dicitur fieri propria voluntate quā ex neceſſitate per tex in c. de multa de præb & in extrauag. Execrabilis verſ Qui vero deinceps eod tit inter communes Hic incidenter quæro An, & quando per aſſecutionem alterius beneficij ipſo iure vacet primum In quo Prima ſit concluſio quod habens beneficium curatum ſi aliud curatum obtineat, ipſo iure vacat primum, vt in iuribus præalleg & in c cum ſingula de præb in 6. cum alijs concord Diaz in ſua pract canon c 42. uer. beneficia plura poſſid quia per diſp Concil Triden ſeſſ 7 de refor c. 4. & ſeſſ. 24 de ref c. 17. incompatibilia iudicantur, eritque ratio; clarum eſt enim in illis perſonalem reſidentiam eſſe neceſſariam c quia nonnulli, de cler. non reſid. cum ſimilibus, & impoſſibile eſt quem vno eodemque tempore in diuerſis eccleſiis reſidere poſſe. Lāb alleg. 116. nu. 3. & cum regimen ac cura animarum ſit ars artium c. cum ſit ars, de ętat & qual. Rebuf. in prax in tit de non reſid. nu. 10. ideoq; in hoc

videtur

Digitized by Google

videtur electa induſtria perſona, & non pōt regulariter per vicariū deſeruire arg. tex.ani.inter artifices ff de ſolut.c fi.§.1.de off dele.c.ss c.ii eo.tit in 6 Abb in c.extirpā'læ,§ qui vero, de præb Quod vero non intelligatur procedere per ſolā gratiæ impetrationem ad ſecundum beneficium ſed poſt obtentam pacificam ipſius poſſeſſionem clem gratiæ, vbi Card.Zabar.q.12. de reſcript vel ſi acceptata collatione per eum ſteterit quominus ipſam haberet c.commiſſa de elect.in 6. & primum intelligitur vacare ipſo iure ſic tamen vt eius poſſeſſio alteri tradi non poſſit, niſi vocato primo poſſeſſore c lic. t epiſcopus de præb in 6 quæ verba ipſo iure in eo quod attinet ad hoc propoſitum pulchre declarat G eg T loſ in inſtit.non rei beneficiar. c.25.n.1.2.& 3. Amplia hoc adeo eſſe verum quod ēt poſt obtentam pacificā poſſeſſionem alterius beneficij incōpatibilis in quo quis iuſte putabat ſibi ius eſſe quæſitū & vere non erat vt in hoc caſu primū nō vacet, & poterit ad illud redire abſque nouo titulo & collatione Nauar.in conſ 31 nu 3.de præb in antiq per tex.in c. ſi beneficij de præb in 6. Secundo amplia quoties non poſſet fructus ſecūdi beneficij percipere eo quod alteri ex aliqua cauſa debeantur tunc enim non cenſetur vacare primum c.ſi tibi conceſſo,vbi Gem & F an de præb.in 6. Quæ vero dicatur pacifica poſſeſſio vide glo.& ibi doct in c cōmiſſam in ver pacificam Caſſad deciſ. 9. de cauſ poſſeſſ & prop. Maſcard ſingulariter in proprijs terminis loquentem de prob. concl.183 Limita & primo vt licite poſſit quis duo beneficia curata obtinere quando vnū ab altero legitime dependet c ſuper eo,vb. glo.& Fran de præb in 6 c.eam te, de ætat.& qualit.glo in c.dudum el 2 in uer intitulatam de elect & ratio huius compatibilitatis eſt tum quia ben ficiū per unionem amittit nomē beneficij & deſinit eſſe per ſe.Oldrad conſ 257 nu 15.& 18.Caſſad deciſ.13.ſuper reg.Cancel.tū quia in eccleſia annexa non tenetur quis reſidere in qua poterit per Vicariū deſeruire c extirpandæ,§ qui uero de præb Ma doſ in addit fin ad Lap allega.5 Secundo limita quādo quis haberet unum beneficium curatum in titulum & aliud in cōmendam,c.qui plures 21.q 1 d.c dudum,vbi glo Rebuff in prax in tit de commenda nu.4 intelligendo de beneficio ad tempus commendato & ſi eccleſia eſt parochialis non ultra ſex menſ s c nemo deinceps. de elect.in 6. ſecus vero in perpetuum.i. ad vitam illius cui conceditur, quia hoc æquiparatur beneficio dato in titulum Gomeſ in reg de infir reſig q 13 in fin Nauar in man conſ c 25 nu 126 & in conſ 1. nu.39 de conſt in antiq Verum in hoc Alphonſ Hoied.in tract de benef compatib. p.2.c.4 nu 18.reſolutiue tenet quod etiam attento iure nouiſſimo Conc.Trid ſeſ 7. de ref. c 4. licitum ſit habere duo beneficia curata vnum in titulum & alterum in commendam perpetuam declarando primo dummodo illa conceſſio beneficij curati in commendam perpetuam ſimilem habenti fiat a Papa nō autem ab Epiſcopo & ita ait intelligendum eſſe Nauar.d c.25 nu 126.Secundo eo quod ex uerbis Conc. Trid in d.c 4 clare pateat nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorum ſcilicet unius in titulum & alterius in commendam perpetuam, ſed ſolummodo pluralitatem duorum beneficiorum collatorum per uiam commendæ ſiue perpetuæ ſiue temporalis,& quod commendę noſtri temporis hodie ſemper fiant in perpetuum ad utilitatem commendatariorum aſſerit Pariſ de reſign. benef.lib.11.q.5.nume.40.

Tertio

Digitized by Google

duob beneficijs curatis alterum eſſet habitu & potentia curatũ & non actu quia illud non cadit ſub diſpoſitione iurium ſupra all. g Abb in d c de multa ſub nu 42 rationibus vt ibi per eum Io. Syl in tract de benef. 3 p q.42 Staphil de lit. gra tit. de qualit & ſtat. benef. nu 20. & eſt commu opinio, vt per Bened Capra in tract. regu & fallent. reg 60 n. 74 cum ſeq. eſſet n tale quãdo tunc tpis ex defectu Parochianorũ non poſſet cura exerceri vt quia occaſione peſtis vel timore hoſtilitatis vel alia de illo loco parochiani receſſerunt transferentes ſe ad alienas parochias gl. in c. licet canon in ver. parochialis, de elect li. 6 & firmat Nauar in alio propoſito in conſ. 4 de præb in antiq. declarando niſi poſtea per reuerſionem ipſorum parochianorũ ad deſertam parochiã illud beneficium ad actũ cura reducatur quia tũc ceſſaret cõpatibilitas & tenetur ipſe beneficiarius infra ſpacium ſex menſium vnũ ex prefatis dimittere ex d. decreto Conc Trid ſ. ſſ. 24. c. 19 Nunquid aũt licite ab vno obtineri poſſint duo beneficia curata propter eorũ tenuitatem, & inſuper quid agẽdũ erit ſi hac de cauſa ſibi cõceſſa fuerint, & poſtea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam peruenerint ita quod vnum quodq; illorum per ſe eſſet ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ipſius beneficiarij primum & ſecundũ tangit & explicat Hoied in ſuo tract de benef compatib par. 2 c 5 nu 4. & c 6 nu 14 cum ſeq.

Secunda ſit concluſio illud idem affirmandum in obtinente dignitatem vel perſonatum vt per adeptionẽ alterius ipſo iure inducatur vacatio primæ vt clare habetur in d c de multa & in d c extrau execrabilis adeo vt nullo modo contrariũ ex conſuetudine introduci poſſit c 1 & ibi ſcribẽtes de conſuet in 6 optimaq; ratione per dicta iura hoc eſt prouiſum, tũ quia quando vni aſſignantur duæ dignitates, vel perſonatus in eadẽ eccleſia vtiq; eccleſ defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficiarij & conſequẽter ex miniſtrorũ paucitate diuini cultus diminutio ſit cũ potius ſit augẽdus c. ex parte de conſſ. tũ quia ex eo quod quis plura in aliqua eccleſia vendicans ſibi ſtipendia contra tex in d c quia nõnulli ſequitur maxima inæqualitas. ſ quòd alius quidẽ eſurit alius autem ebrius eſt. Quã concluſionẽ ẽt declara vt ſup. videlicet diſpoſitioni prædictorũ iuriũ non eſſe locũ niſi ſecunda aſſecutio dignitatis vel perſonatus ſit pacifica nõ ſolũ de facto ſed vt in poſſeſſionis apprehẽſione non ſit incontinẽti deturbatus per reiectionẽ ab illa ſed ẽt de iure ſ vt non ſit litigioſa dũmodo in limitibus legitimæ poſſeſſionis moueatur ſibi lis prout expreſſe habetur per Egid de Bellamera dec. 596. Staph de lit gra. ti de qualit & ſtat benef. nu. 48. & de intellectu d. extrau execrabilis diſponenti circa dimiſſionẽ verbaliter ſub publico teſtimonio faciendã de primo beneficio curato ſeu dignitate corã Ordinario vide Egid Bellam cõcl 754 & Staphil de lit. grat tit de var mod. vac n. 59. Quid vero iuris ſit in beneficijs illorũ qui ſunt promoti ad epiſcopatũ præter doct. in c cum in cunctis. §. cum vero de elect. vide Hoied. in tract. de incompatib benef. p. 1. c. 4 Mand in reg. de benef vacant. per promot q. 1 Gig de pẽſion q. 56. Pariſ. de reſig benef lib. 3. q. 1. nu 75 & inf & Card. Simon in tract de benef q. 17.

Tertia concluſio ſit Quando duo beneficia ſunt vniformia i ſimilia & eiuſdem ſpeci ei, tunc per alterius adeptionem in eodem tecto vacat prin. ũ ipſo iure e literas de conceſſ. præb. etiam ſi iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret

Digitized by Google

vet clem ſi de præb Nauar. conſ 23. eod tit. in nouis ſecus vero ſi ſint difformia Rebuff. in prax de diſpenſ. rat. ætat §. incōpatibilia, nu 4 Franc in d c. 1. de conſuetud. in 6 vt eſſet theſauraria cum cappellania in eadē eccleſia Naua conſ 22 de præb. in nou canonicatus cum dignitate idē Nauar conſ. 24 eod tit. quæ ēt habentur loco vnius Staphil de lit grat fol. 12 Declaratur hæc concluſio, non procedere quando beneficium veniret ſecundario in quandā conſequentiā primi beneficij vt quando quis eſt rector alicuius eccleſię & percipit redditus alicuius cappellanię quę in ea ſit quo caſu non dicitur duplex in beneficio quia cappella venit ſecundario arg text. in c ſuper eo de præb in 6 Lap. alleg. 117. & ita declarat Felin in c ex parte el 2. nu 3. de reſcrip vnum quod propoſitum noſtrum, & ad effectum incompatibilitatis vt duo beneficia dicantur vniformia non ſufficit quod vno & ſimili nomine nuncupentur, ſed requiritur vt ſint inſtituta ad vnum & eundem finem, habeantq; idem prorſus officium, & onus ſecus ſi diuerſum vel non eodem tempore explendum, Nauar ſingulariter conſ. 16 de præb in nou & dicuntur beneficia eſſe ſub eodem tecto quando ſunt intra eandem eccleſiam eiuſque circuitum. Rebuff in prax de diſpenſ. rat ætat. § etiam ſi ſunt ſub eodem tecto An autē in vna & eadem eccleſia poſſit quis duas obtinere penſiones abſque diſpenſatione, & an diſpenſatus ad duo beneficia cenſeatur diſpenſatus vt poſſit illa obtinere intra eandem eccleſiam quando illud in diſpenſatione nō exprimitur habetur per Rebuff. loco prox citato, & late diſputat vtrumque articulum Alphonſ Hoied in tracta de incompatib benef par. 1. cap. 20.

Quarta & vltima concluſio in præſenti quæſtione erit quod omnia alia beneficia præter illa de quibus ſtatuitur in d. cap de multa & in d. extrauag Execrabilis quamuis ſint ex aliqua cauſa incompatibilia cum alijs non vacant ipſo iure & poſt Conc Trid. ſeſſ. 7. de reſor c. 7. & ratio eſt quia nulla pœna ipſo iure incurritur niſi in caſibus a iure expreſſis iuxta glo pen. & memorabilem in c. ſi de iure patr aliiſque rationibus firmat Nauar. in conſ 17. de præb. in nou. prout etiam cenſuit Rota diuerſor. par 1. deciſ 484 ſed datur electio ita vt teneatur illorum vnum quod maluerit relinquere. c referente, & c. præterea. de præb & multi effectus reſultant an inducantur ipſo iure beneficiorū vacatio an vero per ſententiam quos cumulat Hoiedan. in d tracta. par. 1 cap. 13. nu 55. cum ſeq & Greg Toloſan vbi ſup c. 29. nu. 13. & infra Pariſ. de reſign benef. lib. 3. q. 1. & ad refrenandam beneficiorum pluralitatem veluti animabus periculoſiſſimam legendus eſt Diaz. in ſua pract. crim. cap 42. in ver. Beneficia plura poſſident.

Decima cauſa eſt quando clericus beneficiatus vellet religionē ingredi aut matrimonium cōtrahere dummodo ſtatim re ipſa id exequantur, & in primo caſu non poterit ipſe ordinarius beneficiū conferre niſi ſecuta profeſſione c. beneficiū de reg. in 6 in ſecundo vero non ſufficerent ſponſalia Fuſc. de viſit lib. 2. cap. 28. ſub nu. 18.

Vndecima, & vltima cauſa eſt quando beneficiatus nequit, aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficij ſecurus reſidere. Quæ autem dicatur capitalis inimicitia remittitur iudicis arbitrio Grammat. conſ. 57. num. 9. Menoch de arbit. iu caſ. 110. quæ poßet argui, ſi ex magna cauſa præcedente fuerit ipſius beneficiarū vitæ inſidiatum, vel de vniuerſa ſubſtantia controuerſum, de quibus con-

iect[illegible]-

iectuŕis plene per Maſcar. de prob concl. 899. verũ an tales inimicitiæ ſint legitima cauſa vt ſemper beneficiatus excuſetur a nõ reſidẽdo dicetur infra in verbo Reſid.

Attamẽ vt renunciatio ex relatis cauſis ab ipſis Ordinarijs admitti poſſit requiritur vt reſignans ſit eſſet in ſacris ordinib. conſtitutus, habeat aliunde vnde vitam commode ſuſtentare poſſit, & ratio erit ne in opprobrium ſic ordinis mendicare cogatus vel ſordidum aliquem quæſtum exercere c. ad ſupplicationem de ren. & habetur in Conc Trid ſeſ 21. de ref in c. 2 in princ quod amplia etiam ſi quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij, vt Ordinarius in ipſa beneficij renunciatione debeat inſpicere an ei ſuperſit tantum vt ipſius iudicio commode viuere poſſit. Pariſ ibid. nu. 176 limita niſi renuncians ſit religionem ingreſſurus, quia tunc ceſſat ratio de allegata mendicitate quę exceptio in d conſtitutione firmat regulam in alij caſibus non exceptuatis l nam quod liquet e. §. leg tur, in fin ff de pen leg.

Quid ſi ordinarij admittant beneficiorum reſignationem abſq; quod ad ſit aliqua ex prædictis cauſis num puniantur aliqua pęna? Reſp quod non vt aduertit Pariſ. nu. 225 ſed reſignatio erit nulla propter decretum irritans ibi quod ſi ſecus &c.

Et quare Ordinarij per iſtam cõſtitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis cauſis reſignata conferre ſuis aut admittentium, ſeu dimittentium conſanguineis affinibus, & familiaribus etiam per circuitum vt in ea continetur Reſp quia ſi hoc facerent hæc renunciatio præſumeretur tacitè & indirectè facta ad fauorem alicuius certæ perſonæ quæ coram eis fieri non poteſt vt ſupra dictum eſt & quod directe prohibetur cenſetur prohibitum etiam indirecte cap. cum quid vna via, de reg. iur in 6. Quæ autem ſit ratio quod reſignatio ad fauorem certæ perſonę quæ non poteſt fieri coram Ordinario ſecus ſit coram Papa, vide per Greg. Tholoſ in inſtitu. nou rei benef cap. 28 ſub num 8.

Et quid ſi ordinarij ignorantes hanc conſtitutionem contrauenerint conferendo huiuſmodi beneficia ſic reſignata talib perſonis prohibitis, an ligentur reſpectu pęnæ in d. conſtit impoſitæ Reſp in praxi affirmatiuam opinionem tanquam tutiorem ſeruari, vt etiam in caſu ignorantię habeatur abſolutio a Summo Pont teſtante ibidem Par ſub n. 121. ſe in proprijs terminis huius conſt Pij V ita vidiſſe obſeruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes poſſint hm̃oi reſignationes beneficiorum recipere & illis admiſſis conferre cui eis placuerit. Reſp Couar lib. 3. var reſol. c 20 ſub nu 8 tenere quod non, quia ex hoc dicuntur vacare in curia, & eo caſu collatio palam ad Sum Pontificem ſpectat c. 2 de præb in 6. licet communiter Epiſcopi referente Gomeſ in reg de non iud. iux for ſup. adhibeant hanc cautelam in conferendo vt exeant ab vrbe ad hoc vt dicantur eſſe in alien. diæceſi.

Pro complemento viſum eſt inſinuare quod non obſtante hac conſtitutione prohibente, vt in huiuſmodi renunciatione coram Ordinario facienda nec etiam nutu deſignari poſſit ſucceſſor in beneficio, alias collatio ſit inualida, poſſe reſignantem nutu non præcedente dimiſſione facta in foro conſcientiæ rogare collatorem abſque labe ſimoniæ vt conferat beneficium a ſe nominato, neque etiam peccare renunciantes ea intentione vel ſpe concepta quod Ordinarij conferent illud beneficium cui ipſi volent quando nihil horum eſt in conuentione deductum, cum alias eſſet inijcere la-

queum

Digitized by Google

quem contra tex. in cap. de viduis 25 quæſt. 1 quia vix aliquis ad hoc ſponte mea inducitur abſque prædictis, probantur hæc per ea quæ Domini de Rota declarauerunt referente Caſſadoro deciſ. 2 de ſimon. & ex dictis per Nauar. in man. 14 conſ. cap. 23. num 107 & 109. & in conſ. 31 & 38 de ſimon in antiq.

Sciendum eſt etiam quod ad obuiandum illis qui beneficia acceptant vel procurant animo non retinendi, ſed alteri renunciandi ſeruatur in Curia quod in examine faciendo detur illi iuramentum quod tale beneficium non recipit animo renunciandi ita refert Pariſius de reſigna. benef. lib. 9. q. 10. in fine. Ideo Innocen. nonus bene inſtituit vt accipiens beneficium curatum vel ſimile non poſſit illud renunciare ante triennium vt ibi vt teſtatur Dominus Iſidorus Moſconiuis in tracta. de Maieſtate militantis eccleſiæ lib. 1 par. 3. cap. 2 rub. de benef. fol. 451.

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

Congruit tit. de renunc.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod ad prohibendũ ſimulatas occultasuè beneficiorum reſignationes per diuerſos Rom. Pontif. fuit prouiſum vt per Innoc. 8. incip. Sicut bonus paſtor fol. 130. in Bullar. per Clemen. 7. incip. Sanctiſſimus fol. 318. per Pium 4. fol. 662. & fol. 868. per Pium V. fol. 1187. etiam in Bullar. præſcribendo quomodo etiam ordo ſit tenendus in confectione bullarum ſuper gratijs reſignationum Parochialium, & ſimplicium fol. 1167. & per regulas cancellariæ Apoſtolicæ de publicandis reſignationibus per ſuper quib. ſcripſerunt Rebuff. in praxi. benefi. Gomeſ. Hodie verò attenditur conſtitutio Greg. XIII. de modo, & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones fol. 1324. tenoris ſequentis.

Cauſa cõſtitutionis,

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriã. Humano vix iudicio ita bene quicquam, & pruděter ſanciri poteſt, quin vſus ſæpe aperiat, doceatq; id quod ſalubre fore credebatur, minus experiundo prodeſſe, quod in illis conſtitutionibus quas ad prohibendas ſimulatas occultaſve beneficiorum eccleſiaſticorum reſignationes diuerſi Rom. Pontif. multifariam ediderunt. & fel. recor. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nouiſſime promulgauit, cognoſcimus accidiſſe. Nos hoc malum prout occaſio neceſſitaſq; poſtulat coercere volentes ſtatuimus, vt poſthac omnes & quocunque reſignationes etiam cauſa permutationis, ac commendarum & etiam literis Apoſtolicis non confectis & poſſeſſione non habita, nec non litis, & iurium quorumcunque ceſſiones, ac retroceſſiones quæ deinceps de quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis in noſtris ſeu Rom. Pontif. pro tempore exiſtentis manibus, ac etiam coram Notario publico & teſtibus fient. & à nobis vel illo ſeu noſtro vel illius mandato admittentur & ſuper eis prouiſiones, & quæcunque aliæ diſpoſitiones ſiue temporales ſiue perpetuæ aut ad hoc mandata Apoſtolica ſub quacunque forma & quibuſcunque etiam S. R. E. Cardinalibus, ac pijs locis quocunq; priuilegio ſuffultis facta publicati debeant cum literis Apoſtolicis deſuper confectis intra ſex menſes ſi beneficium citra montes fuerat vltra vero intra nouem à data conceſſionis, gratiæ non autem a die præſtiti ſuper ea conſenſus numerandus, etiam ſi poſtea conceſſio gratia huiuſmodi ex quauis cau-

ſa,

Digitized by Google

ſa, diuerſiſque ſubſequentib datis, ac quoticſcunq; & quouis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresq; & quotquot in alium, vel alios ceſſiones, ac etiã in ipſummet primũ reſignantem vel cadentẽ retroceſſiones termino prædicto nõdũ elapſo retroceſſerint, ita vt vnicus duntaxat terminus omnib ſucceſſiuis ceſſionib. ac retroceſſionib. decurrat, vt qui poſtremus gratiã habuerit publicationẽ hmõi facere, ceteraq; omnia hic præſcripta intra eundem terminum præſtare teneatur.

Omnes reſignationes, et iunũ ceſſiones publicari debẽt intra ſex menſes. Si beneficia ſint citra mõtes ſi uero vltra intra nouem.

Ipſa autẽ publicatio cathedralis; & in beneficij eccleſia vel eccleſiis, ſi in plurib illud ſit fiet ibique dum frequens populus admiſſarum ſolemnia conuenerit palam omnib. literæ Apoſtolicæ prædictæ earumve tranſumptũ autheuticum exhibeatur, claraque & intelligibili voce reſignatio, ſeu ceſſio huiuſmodi, ac beneficij qualitas, & inuocatio nominaque, & cognomina reſignantis, ſeu cedentis, ac illius in cuius fauorem gratia huiuſmodi facta eſt pronuncietur ita, vt hæc omnia poſſint ad notitiam omnium ibi exiſtentium veriſimiliter peruenire ſcriptoq; de his omnibus exemplo collato, valuis dictarum eccleſiarum affixum relinquatur.

Modus, & forma publicandi reſignationes et ceſſiones

Si vero eccleſia beneficij ruralis ſit aut populo cõuentuq; careat, eo caſu in parochiali, intra cuius parochiæ limites beneficium ipſum conſiſtit, & in cathedrali eccleſia, vel ſi locus bello, ſeu peſte alijsve manifeſtis periculis ſubiaceat, tunc in proxima parochiali, ac etiam in cathedrali eccleſia, vel ſi aditus ad illas aut vtramuis minime ſit ſecurus, in alia cathedrali, vel parochiali viciniori periculorum immuni publicatio huiuſmodi peragatur.

De eccleſia Rurali & populo carente.

Is quoq; in quẽ diſponi, vel mandari de beneficio ẽt litigioſo, vel a cedente non poſſeſſo ſub quacunq; forma cõtigerit, poſſeſſionẽ beneficij intra dictũ tẽpus vigore literarũ Apoſtolicarũ deſuper confectarũ nec alias apprehẽdere dẽat, & ſi pp litẽ aut aliud legitimũ impedimẽtũ nequiuerint, ſaltẽ literas Apoſtolicas cũ earũ publicatione ſi tũc facta erit, Iudici, ſeu executori illarũ, vel alijs ad quos ptinet, p ſe, vel p pcuratorẽ ſuũ legitimũ intra idẽ tẽpus præſentare, et apud illũ, vel illos p ipſarũ literarũ executione inſtare, et poſſeſſionẽ hmõi iudicialiter petere teneatur.

De capienda poſſeſſione beneficij etiã litigioſi intra prędictũ tẽpus & quõ.

Cæterũ modus, & forma hic tradita ſemper & vbiq; dẽat obſeruari, nec alia vel æquipollens vllo modo admitti in oĩb. hmõi reſignationib ceſſionib & retroceſſionib. de quibuſcunq; Eccleſiis, Monaſterijs prioratib tã virorũ quã mulierũ dignitatib. officijs & beneficijs eccleſiaſticis ſecularib. & quorumuis ordi nũ ẽt militiarum regularib ẽt electiuis, & manualib ac ẽt de iure patronatus laicorum illuſtrium, & alias quomodocunq; exiſten. ib ſiue pacificis, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio litigioſis, ẽt de quibus in conſiſtorio noſtro diſponi conſueuit ſeu debet, quæ poſthac ex quacunq; cauſa fient; & per nos ac prędictos ſucceſſores, extra tamen dictum conſiſtoriũ admittentur, ẽt cum reſeruationib. nominis, tituli, adminiſtrationis, poſſeſſionis, fructuũ ẽt oĩum, ac rerum & iuriũ quorumcunque.

Ad prædictorum tamen obſeruationem eum in quem iuris ſit ceſſio beneficij, quod tempore ceſſionis huiuſmodi, & ante illum vigore literarum Apoſtolicarum vt ſupra, ſi ad id tenebatur, publicatarum realiter poſſidebat nolumus obligari.

Quod ſi quicquã prædictorum omniũ omiſſum fuerit dictis terminis, vt quiq; præſcripti ſunt elapſis, oẽs diſpoſitiones, et gratiæ reſignatorum, & ceſſorum be-

neficiorum, aut iurium hm̃oi, cum oĩb. inde ſecutis, ſiue de pacificis, ſiue de litigioſis ſint irritæ, & inanes, nullaq; alia gratia ſuper hm̃oi beneficio, ſiue iure ceſſo, his quib. conceſſa fuerit, ſuffragetur: ſed ipſi ut tales inhabiles, & incapaces ſint ad hm̃oi beneficia ſic regnata, & ceſſa quandocunq; obtinenda illaq; ſiue iura ab ipſa ſtatim prima reſignatione, ſeu ceſſione ẽt ſi illæ alias nullæ, & inualidæ eſſent vacauiſſe, & vacare cenſeantur eo ipſo, nec reſignantib. ſeu cedentib. ſi poſtea in ſua poſſeſſione remaneat, conſtitutiones de annali, & triennali poſſeſſore, nec præſumptæ, aut tacitæ retroceſſiones, ẽt propter diuturnam continuatæ poſſeſſionis hm̃oi tolerantiam nec omnino aliud ius, vel beneficium vllo tpe ſuffragetur, ſed ipſa beneficia ſiue iura ſic a principio vacantia a Sede Apoſtolica prædicta duntaxat impetrari valeant, ac concedi. Illorum vero impetrationes, vel ẽt Motu proprio conceſſiones, quibuſcunq; derogationib. ſuffultæ nunquam ſub clauſulis generalib. aut vacationum modis conditionalib. vel implicitis comprehendantur, ſed ſpecialiter, & expreſſe ob non ſeruatam præſentis conſtõnis formam, ac cum declaratione nõium, & cognominum reſignantis, ſeu cedentis, & gratiam habentis, diſpoſitiuè, & non conditionaliter fieri oĩno debeant, & quicunq; ſic impetrans, aut gratiam ẽt motu ſimilis habens præfinitum cuiq; caſui tp̃s prædictum a data conceſſionis gratiæ ſibi factæ hm̃oi ea oĩa quæ cadens a iure prædicto debeat, præſtare teneatur, & ſi plurib. gratiam hm̃oi fieri contigerit præ omnib. obtineat, qui primus publicationem ſuæ impetrationis fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit, aut petierit omniaq; requiſita prædicta adimpleuerit q̃uis in data ſit poſtremus, & poſſeſſio ab alio in publicando negligentiore prius apprehenſa fuerit, vel petita. Reſeruationib. omnib. nominis adminiſtrationis fructuum ẽt oĩum, ac penſionum, & aliarum rerum quarumcunq;, necnon facultatibus, indultis, & alijs conceſſionib. tam ipſis reſignantib. ſeu cedentibus qui tamen poſſeſſionem ab initio re ipſa dimiſerint, quam alijs ex huiuſmodi reſignationibus, ſeu ceſſionibus a Sede Apoſtolica factis nihilominus validis, plenumque effectum ſortituris.

Sed nec in beneficiis ſuper poſſeſſione, vel proprietate litigioſis litis perſecutio turbari valeat, vel differri, in cauſis hm̃oi contra cedentem ad vlteriora, etiã ad ſñiam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionẽ, quouſq; ille qui gratiã ex reſignatione, ſeu ceſſione, aut ex omiſſa forma publicationis hm̃oi obtinuit, ad cãm per ſe, vel per procuratorem legitimũ acceſſerit, litemq; hm̃oi ſuſceperit, eodem mõ, & ordine procedi poſſit, quo potuiſſet legitime ſi ceſſio hm̃oi facta non fuiſſet, ac quicquid interim ſic procedendo decretũ, & expeditum fuerit ſiue cum cedente ſiue contra eum, ẽt poſtq̃ ipſe, vel quiuis alius incumbentia ſibi ſecundum prædicta præſtiterit, non ſolum circa fructus, ſed ẽt circa poſſeſſionem, & ipſum ius quod ceſſum eſt valeat oĩno, & vim obtineat. Illumq; ipſum, cui gratia facta eſt non minus afficiat quam ſi ipſo legitime citato contra eum decretum, & expeditum fuiſſet, nec ipſe aduerſus hæc prætextu non acceptatæ gratiæ, uel ẽt illius ignorãtia, aut citationis, vel intimationis executioni contra ipſum minime demãdatæ, alia ve rõne valeat excuſari. Poſſit tamen ipſe ẽt ſi in lite, & cã hm̃oi ſurrogatus nõ ſit q̃ñcunq; ad illius proſecutionẽ, & terminationẽ venire, & a iudice,

coram

Digitized by Google

eorum quo tam ipſamet ex delegatione pendere contigerit in illis ipſis ſtatu & terminis, in quibus tunc eam eſſe repererit, etiam abſque reſcripto ſpeciali admittat.

De beneficijs aũt quæ deinceps in manib. ordinariorum collatorũ et Cardinaliũ, et indulta, & facultates ad hoc ab Apoſtolica ſede habentium ac legatorum tã de latere, & delegatorum et ſpecialium eiuſdem ſedis extra Romanam Curiam reſignari, etiam ex cauſa permutationis contigerit, ipſi intra menſem negotium vniuerſum admiſſionis, vel reiectionis reſignationis huiuſmodi, & (ſi per eos facienda erit) prouiſionis reſignati beneficij iuxta apoſtolicas & alias canonicas ſanctiones omnino abſoluant. Et qui ſic prouiſus fuerit intra tres menſes a die ſibi factæ prouiſionis illam publicet, & poſſeſſionem beneficij capiat modo & forma ſupra dictis, alioquin illis elapſis nulla ſit eius prouiſio & beneficiorũ vacare cenſeatur eo ipſo.

Ordinarijq; & alij prædicti qui hæc, vti eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de ipſis beneficijs ſint ea vice priuati eorumque diſpoſitio eo ipſo ad ſedem Apoſtolicam deuoluta exiſtat, aut alijs idoneis ab ipſa ſede duntaxat modo, & forma prædictis concedantur.

Decernentes ſic per quoſcunque iudicari debere, nec non irritum & inane quicquid ſecus his per quoſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus prædicti Pij V. & alijs omnibus aliorum prædeceſſorũ noſtrorum conſtitutionib. de publicandis reſignationibus huiuſmodi hactenus editis & reformatis quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis reſignationib. & ceſſionibus quæ in manibus noſtris hucuſq; factæ, & a nobis admiſſæ ſunt, & tẽpus ad eas publicandas iuxta dicti Pij prędeceſſoris conſtitutionẽ nondũ effluxit cõſtitutio ipſa quo ad eas dũtaxat integre obſeruetur. Nec non reſignantiũ ſiue cedentiũ voluntatib. conditionib. proteſtationibus & clauſulis, in ipſiſmet reſignationibus & ceſſionibus ſeu procuratorũ conſtitutionib. & mãdatis, ac alias et ad præſeruationẽ ſuorum iurium, & ſignificationẽ quod non aliter nec alio modo reſignãt ſeu cedãt appoſitis, & quacunq; verborum vi formula & multiplicatione expreſſis nec non indultis priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis et prædictis Cardinalibus; ac eorũ, & noſtris familiarib. continuis cõmenſalib. necnon literarum apoſtolicarũ ſcriptorib. abbreuiatorib. cęteriſq; Romanæ Curiæ officialib. & ex quibuſuis cauſis quõcunq; conceſſis & confirmatis, quæ oĩa et tollimus, & annullamus cęteriſq; cõtrarijs quibuſcunque. Vt autẽ præſentes, &c. Dat. Rom. apud S. Petrũ anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo 58[illegible]. Non. Ianuarij Pont. noſtri anno 12.

Sequitur relatio publicationis Romæ die 19. Ianuar. 1584.

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſ. in tracta. de reſignat. benef. tom. 2. lib. 11. per totum.

ADDITIO. Quia hæc conſtitutio eſt ampliſſima, ideo dubiorum quæ in hac materia in foro aſſidua excitari poſſẽt, reſolutio ex eius lectura euidenter apparet, aliqua tamen de quibus in ea non fit expreſſa mentio per aliquas ampliationes, & limitationes breuiter explicanda cenſui.

Amplia igitur primo præſentẽ conſtitutionem, vt quoties ex defectu publicationis non factæ ſeruata ipſius forma contigerit reſignationem eſſe nullam, non poſſit

Digitized by Google

reſignans repetere beneficium reſignatum neq; ſpolio agere, quia omne ius ab eo ce cidit, vt ex d conſtit colligitur. quamuis alias regulariter vbi ex aliqua cauſa reſignatio redderetur nulla, & niſi beneficium reipſa reſignat. rio acquiratur nunquã ab ipſo reſignante ius abdicetur. & adillud redire poſſit prout vſu compertum, & clariſſimum eſt de quo late ſcripſit Pariſ de reſign benef lib. 1. q 3.

Secundo amplia pari rõne vbicunq; prima reſignatio ob publicationẽ non factã eſſet nulla eff. cta, & reſignans iterum eidem vel alteri beneficium reſignauerit cuius ſecundæ reſignationis vigore ſit poſtea publicatio facta, & poſſeſſio capta, vt tanquam inualida non ſubſiſtat quia in hoc caſu cum per primam reſignationem ſit abdicatus titulus, & omne ius ab ipſo reſignante, vt notiſſimum eſt Caſſad. deciſ. 5. de conceſſ p rab Gomeſ in reg de public. reſig q. 18. & tempus publicandi per hanc conſtitutionem computetur & curratur a die primæ prouiſionis, nihil potuit per ſecũdã reſignationẽ transferre quia nihil habebat arg. tex. in c quod autem in fi. de iure patron quod enim ſemel eſt extinctum non reuiuiſcit l qui res § aream ff de ſolut.

Tertio amplia vt per hanc cõſtitutionẽ teneatur ad publicãdũ et. minor 14 anni cũ quo p Sum Pont fuerit d ſpenſatũ ad hmõi beneficia reſignata, quia licet in minore ceſſet rõ fraudis vigent tñ aliæ quæ ſunt æque principales pp quas requiritur publicatio beneficiorũ reſignatorũ de quib per Pariſ lib 11 q 1. intelligendo et p̃ſuppoſita ignorantia ex parte ipſius minoris ex cõi omnium ſñia Pariſ d lib 11. q. 4 nu 62 & eo magis ſi ob nõ factã publicationẽ fuerit alteri ius ablatum beneficium, quia cum res non ſit integra, & etiam de lucro tract tur non venit minor reſtituendus cum damno tertij Abb in c ex parte de reſtit ſpol B. ex deciſ. 50 nu 4.

Quarto amplia hãc publicationem requiri etiam in renunciationibus hoſpitaliũ tam reſpectu eorum quæ dãtur in titulum quam eorum quæ dantur in adminiſtratione quando hoſpitalarij deputantur in regimen de quibus habetur in clemen quia contingit § verum & ibi Doctores de religioſ domi idque fuiſſe apud Rotam indiſtinctẽ firmatum ſcripſit Pariſ. d li. 11 quæſt 3. accedit quia hæc conſtitutio veluti fraudib obuiatiua & bono publico introducta cẽſetur fauorabilis & ĩ materia fauorab li appellatione beneficiorum eccleſiaſticorum veniunt hoſpitalia etiam ſolita laicis concedi in adminiſtrationem Card Zab in cle diſpendioſam q 3. de iudic Fel in c de quarta nu 15 & 16 de præſcri Mand in reg de benef vac per promot q. 5.

Quinto amplia etſi Papa in cuius manib fuit renunciatio facta moriatur intra illud ips datũ ad publicandum vt nihilominus teneatur reſignatarius ſede vac vel tpe ſucceſſoris ad publicãdũ intra eundẽ terminũ præſcriptum & rõ eſt, quia renunciatio hmõi iam habuit ſuum effectũ tunc tẽporis quo Papa viuebat per cuius obitum ſuperuenientem nõ põt tolli cum ſit iã cauſatus. ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec. conſ 24 ſub nu. 5 & hanc veram concluſionẽ & de ſtylo receptam fatetur Pariſ d lib 11. q. 1. nu 32 intellige tñ niſi pp impedimẽtum ſedis vacantis, quia tunc ius non redditur. bullas expedire non potuerit arg tex in l iure ciu. ff de reg iur quo caſu de ſtylo tempus prorogatur Pariſ d lib 11 q 1. num. 136.

Limita primo quoties fuiſſet prorogatum tempus a Sum Pontifice quo caſu cenſetur reſtitutus aduerſus lapſum temporis tribus concurrẽtibus primum vt ſi alle-

getur

getur reſignante adhuc viu. re hoc iuſtificetur ſi ſuper ho fundatur ipſe reſtitutio. ſecundū vt poſtea fiat publicatio infra illud tps in prorogatione cōceſſum, tertiū vt iſta prorogatio nō operetur ſi medio tp eſſet ius alteri acquiſitū p collatiōē factā ab eod Sum. Pontif idcoq; apponi ſolet clauſula præſeruatiua iuris tertij Pariſ. d. lib. 11 q 7 nu 78. & 79 qui ēt ſuperius nu. 69 ponit formulā huius ſupplicationis.

Secundo limita hanc conſtitutionem non habere locum in tranſlatione penſionis in aliquem & ſic vt ille non teneatur ad publicandum Gomeſ in reg de public reſigna q o ratione vt ibi per eum neque appellatione beneficij regulariter ipſa penſio veniat Gigas de penſion q 28. nu. 10.

Tertio limita quoties prætextu legitimi impedimenti publicatio fieri nō potuerit, cum impedito non currat tps c quia diuerſitatem de conceſ præb Nau conſ 3 de re nunc. in antiq. quod non ita ſimpliciter & abſolute intelligēdū eſt, recipit n aliquas declarationes quarum prima eſt, vt impedimentū illud probari debeat l vlt. §. illud ēt C de temp appel & quod fuerit cauſa immediata non faciendi qđ debebat Abb. in c plerumq; ſub nu. 6 de reſcrip Crauet conſ. 151. nu 22. quod an & quando ſufficiat probare per iuramentū ipſius impediti Maſcar. nota de prob. concl 885 ſecunda declaratio eſt vt per dictā probationē verificetur impedimētum fuiſſe tale quod euitari nō potuerit Dec conſ 677 nu. 4. & 5. Crauet conſ. 270 nu 3. & inſuper adhibitam fuiſſe debitā diligentiam pro illo remouendo Maſcar loc cit nu 9 Boer. deciſ. 40. nu 4 niſi ex qualitate impedimenti notorium eſſet, quod oīs diligentia fuiſſet fruſtatoria Fel in c ex tranſmiſſa nu. 2 de præſcrip Lancell de attent p. 2. c. 12. ampli a 1 nu 68. Afflict deciſ. 29 incip Quidam exterus Boer d deciſ. 40. nu 7. deciſ. 9. ſenatus Pedem nu. 4. Tertia declaratio, vt ſi impedimentum eſſet ex facto aduerſarij vel tertij tunc demum excuſetur ſi vi armata impediretur ipſ. reſignatarius vt non poſſit nec per ſe, neque per alium facere illud ad quod tenetur ſecus vero ſi ex dolo prædictorum Pariſ d lib 11. nu. 100 Quarta & vltima declaratio, vt non liberetur reſignatarius ſi ob iuſtum impedimentum non poſſit publicare in loco deſtinato, & præſcripto quin illam facere teneatur in alio æquipollenti Gomeſ in reg. de publ reſig q 15 ſi in cathedrali, & parochiali viciniori ab impedimentis immuni, vt in præſenti conſtit ſtatuitur in § ſi vero eccleſia verſ. vel ſi locus ex quo recipiūt interpretationem & modificationem verba eiuſdem conſtit in § cæterum, vt in hoc caſu ſpeciali forma ibi requiſita remittatur Pari. d q 13 ſub nu. 47.

Quarto & denique limita vt excuſetur reſignatarius ſi non publicauerit infra tempus præfixum quoties Datarius ſignata ſupplicatione mandauerit ad al cuius inſtantiam in ea apponi vt nihil tranſeat dummodo citauerit partem aduerſam coram ipſo Datario ad dicendum quare vult impedire ipſius ſupplicationis regiſtrationem & per conſequens literarum expeditionem & inſtare vt ſupplicatio relaxetur qđ ſi Datarius ex cauſa ſibi viſa noluerit ipſam admittere, adhuc excuſabitur a publicatione, modo vſus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicādū per ſe vel per procuratorem ad petendam ſupplicationis relaxationem Pariſ. ibid. a nu 112. vſque ad 120. & illud idē affirmandū ſi reſignatarius eo quia fuit carceratus literas expedire nec per alium potuerit vel ipſæ literæ expeditæ detinerentur

Digitized by Google

iudice, modo proteſtetur coram iudice notario & teſtibus per eum non ſtare neque culpa ſua tempus tranſiiſſe Gomeſ d q 13. Pariſ loc cit. nu. 121.

Adueniente tamen caſu vt huius conſtitutionis diſpoſitioni ſit locus ſciendum eſt onus probandi non publicationem incumbere impetranti beneficium tanquam vacans ob publicationem non factam non autem reſignatario qui ad illam tenebatur; & ratio eſt quia negatiua qualiſcunq; ſit probanda eſt per eum qui in ea ſuæ intentionis fundamentum facit de comm. omnium doctorum opinione ex adductis per Gabriel. lib. 2 comm. opinionum de probat conclus 6. & eo magis quia præſumitur factum quod de iure erat faciendum Dec conſ. 446. nu. 7. Crauet conſ. 22. nume. 5 & concluſ. 149 Maſcard de probat concluſ 734.

Quam concluſionem ſ. reſignatarium nõ teneri probare publicationem limita & primo quoties eſſemus in ſpolio nam tunc nec triennalis poſſeſſio induceret præſumptionem illam eſſe factam hocq; pluries per Dominos de Rota fuiſſe reſolutum tradit Pariſ. lib. 11. q. 14. num. 31. Secundo limita vt teneatur reſignatarius publicationem exhibere ſi ſuperior ex officio procedens vellet eam videre Rebuff. in praxi tit. de reſcript ab beneſ. vacant num. 20 etiam ſi eſſent miniſtri deputati a camera Apoſtolica Pariſ in d q. 14 num. 37. niſi ſuperior conſtituiſſet ſe aduerſarium eius qui beneficium obtinet gloſ. communiter recepta in c conquerente in verſ. voluerit, & ibi Abb de reſtit ſpoliat Flin. in cap liter Heli, num. 9. de ſimon Gem & Franc in cap ordinarij §. 1. de offic. ordin. in 6. Tertio limita quando ipſe reſignatarius peteret ſuam gratiam canonizare ad aliquem effectum Inno in c. ex inſinuatione ſub nume. 3. de procurat Rebuff. ibidem nume. 17. Gemin. & Franc loc. cit late Coſmas Guynier in pragmat ſanct titu. de pacif poſſeſ ſuper verbo inquirant.

Modus autem probandi per impetrantem hanc negatiuã quæ de ſui natura difficilis probationis æſtimatur vt per Doct. in c. quoniam contra de probat Dec. conſ. 172 num. 3 poterit eſſe per coarctationem loci & temporis de quo late per Herculan in tract de negatiua num. 60 & 328 vſque in finem quoties impetrans probaret fuiſſe relaxatas literas in fine termini dati ad publicandũ ita vt impoſſibile fuerit literas tranſmitti potuiſſe in partibus vbi erat facienda publicatio Menoch. de arbitr. iud caſ. 472. Mandoſ. in reg de veriſim not quæſt 9. Alter probandi modus erit ſià perſonis per quas actus publicationis fieri oportebat vt ſunt notarij vel ſciri debebat quales ſunt canonici, vel clerici eiuſdem eccleſiæ, ſcriptus non reperitur, neque ſcitur ex adductis per Pariſ. d q. 4 num 60 cum ſeq vel etiam per ipſius partis confeſſionem vt per Hercul in d. tractat negat nu. 196. Optimum vero eſſet ex mente Pariſ loc citat num. 52. ad tollendas lites & diſpendia vt facile conſtare poſſit an ſit facta publicatio; vel ne mandari vt publicationes omnium beneficiorum regiſtrentur penes actuarium Curiæ Epiſcopalis illius locis in quo fiunt.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod beneficiorum, & officiorum permutationes Ordinarij admittere poſſunt, quæ canonicis ſanctionibus, & apoſtolicis conſtitutionibus permittuntur, vt patet ex conſtitutione Pij V. ſupra relata in verbo, beneficiorum reſignationes, adeo quod hodie ipſorum permutatio-

nibus

Digitized by Google

nibus coram Ordinarijs attenditur diſpoſitio iuris quæ habetur in titu. de rerum permut. præſertim in c. quæſitum, vbi Abb. nu. 4. & 10. c. 1. eo. tit. in 6. & cle. Nau. in man. c. 23. ſub nu. 100. & debet fieri publicatio iuxta conſtit. Greg. XIII. ſupra relatam in verbo beneficiorũ reſignatorũ publicatio. Requiſita in permutatione ponit Rebuf. in praxi benef. tit. de permutatione p. 3. reaſſumẽdo dicta Fed. de Sen s, Aegidij Bella. ac Petri de Vbaldis in tract. de permutatione beneficiorum, de quo extat ẽt alius tractatus, nouiſſime conſcriptus per Petrum Andræam Gambarum.

ADDITIO. Frequenter tamen accidere ſolet authoritate ipſorũ Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum quæ ſunt de iure patronatus laicorum, ideo non ab re elucidandum erit an huiuſmodi permutationes ſubſiſtant quoties Ordinarij illas admiſerint patronis non vocatis, & abſque eorum conſenſu. Et quidem ex doctoribus de hac materia ſcribentibus quos vidi, percepi omnes in vnum concurrere (Staphyleo excepto in tit de mod & for impetr. nu. 26. quod ſ. nulla & inualida ſit talis permutatio) & communis huius concluſionis erit ratio quia patronorũ intereſt vt vid. ant ne habeant rectorem eis odioſum & non acceptum, vnde cũ de eorum præiudicio tractetur ſequitur illos neceſſario eſſe vocandos, eorumq; conſenſum requiri per reg. quod omnes tangit de reg iur in 6. quod vltimum limita quando ipſi patroni fuerit peremptorie vocati dato eis termino ad comparendum cum expreſſione cauſæ & ſi ipſi infra terminũ præfixum non comparuerint ad contradicendum permutationi, quòd tunc ſecuta inſtitutione Ordinarij vlterius non audientur, nec poterunt ſe opponere etiam infra reſiduum temporis dati ad pręſentandũ; ſi vero comparuerunt declarando ſe permutationi nolle conſentire, & velle alium præſentare, tunc licet non præſentauerint infra tempus præfixum in edicto per Epiſcopum appoſito, poterunt nihilomus vti beneficio temporis legalis vſque ad finem quadrimeſtris, tum per reg. indultum. de reg iur. in 6 tum etiam ratione qua hoc tempus datum patronis ad præſentandum eſt pęnæ inductiuum, cum eo elapſo amittant pro illa vice ius præſentandi, propter quem pęnæ incurſum ſequitur neque ex cauſa poße illud tempus per Ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio abſque patronorum conſenſu facta ſiuè ſit nulla ipſo iure prout quidam ex doctoribus pro conſtanti & indiſtincte aßeuerant ſiue veniat per ſententiam annullanda & retractanda prout magnis cõmu ſententia eſt, defectus huius conſenſus præter ipſius permutationis irritationem operatur duo Primũ vt in pœnam propter patronorum contemptum non poſſint permutantes redire ad eorum beneficia licet regulariter contra. Secundum quod dicti per om freti authoritate eis conceſſa per c decernimus 16. q 7. libere poßunt illis excluſis alios in eccleſiis patronatus præſentare. Prædicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore & intuitu permutantiũ & tã Ordinarius quam ipſi fuerint in culpa, eo quod ſcientes eccleſias eſſe patronatas ſpretis patronis contra ius & honeſtatem eos non vocando ad actum permutationis, deuenerunt vel quando ordinarius eis inuitis & recte contradicentibus permutationem admiſerit Amplia etiam ſi quo ad effectum euitandi pœnam amiſſionis beneficiorum in ipſa permutatione apponatur conditio ſi placeat patrono, id quod limita duobus modis, & primo vt iſta conditio ſi placeat patrono, operetur quãdo copia patroni haberi nõ potuit ex quo fuißet

in longi qui s partibus S. cundo limita quoties non ita abſolute apponeretur ſed adijcieret dollis verbis nec aliter nec alio modo velle permutare, quia virtus huius clauſulæ eos excuſabit reſeruando conſenſum patroni.

Ex quibus concludendum omnino in huiuſmodi permutatione patroni conſenſum eſſe requiſitum q i cum ſe ſu habetur l. co preſentationes & conſeruat eos in quaſi poſſeſſione abſque noua & actuali præſentatione & poterit etiam inte uenire poſt actum permutationis adipſum conualidandũ & in hoc nullus doctorũ diſcrepat ſi ue expreſſè illum interpo ē lo tra tempus datum a iure patronis ad preſentandũ, ſiue tacitè quoties patronus reuocando ſibi ad iniuriam quod fuiſſet cõtemptus permutaret labi tempus 4 menſium non contradicendo nec alium preſentando quę cõ ſenſu interpoſit o non et di enda ratihabitio. ſed potius quædã ſuppletio ſeu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectũ, declaravit ſi patronus receſſit non contradicere & intra lapſum quatuor menſiũ moriatur, non per hos dici poſſet quod videatur tacitè conſenſiſſe in præiudicium hæredis qui poterit vel quo tempore contradicere, vel tacendo tacitè approbare.

Hæc aũt limitatione ceſſat in quo per Ordinariũ poterit patronus cõpelli ad cõſentiendũ ſurgẽte neceſſitate & vtilitate eccleſiæ ſiue populi quia cũ hęc permutatio ſit de iuſtitia poterit ipſe ſponte de beneficio patronali aliter q̃ eius natura exigit, ipſiſq; patronis inuitis, qđ intellige pcedere ducb mod. primo vt ad hoc nõ ſufficiat q̃libet ſimplex neceſſitas vel vtilitas eccleſiæ ſed talis cui ſine illa permutatione aliter prouideri nõ poſſet, id; in duob tantũ caſib. accidere poſſe ait Lãber loco infra citãdo. Primus quãdo perſona ppoſita ad eccleſiã patronatã per permutationẽ eſſet talis ſine qua Plebs pateretur in cõſcientia eo qđ in illa parochia eſſent hæretici & nõ reperiretur alter rector theologus qui plebi cõſulere poſſit. Secũdus caſus qñ bona eccleſiæ occuparentur ab aliquo potẽte cũ quo nemo ſi præualere poſſet pro illis recuperãdis niſi pſona illa pp ſita & alias ſecundũ eũ eſſet deſtruere gratiã a iure patronis factã vt in hoc iur. ſuſtinẽtur quo per hãc uiã ſæpe fraudari poſſent Couar. vero loco cit. infra cit. cauſam neceſſitatis & vtilitatis eccleſiæ nõ ita ſtricte exigit, ſed ſufficere inquit quod conſtet talẽ permutationẽ factã fuiſſe in magnã eccleſię vtilitatem. Secundo intellige procedere niſi patroni allegarent aliam cauſam rationabilem & prævalentem neceſſitati & vtilitati eccleſiæ & in permutatione quę fit ex gratia & fauore ipſorum permutantium teret Aegidiu de Bellamera lec. inf. cit. ſimpliciter voluntarie patroni contradictionem valere ad eam impediendam.

Prædicta exde vt eccẽ iure cenſeatur quoad inualiditatẽ permutationes q̃ fiũt in Curia nõ facti mẽtione de iuri patronatus laicorũ vñ per Lap aſſignata allig. 96. vbi Mand. in addit lit. nu. 9 in quo loco ẽt refertur ita fuiſſe pronunciatum a Greg. XI a quo aliquã potuit quidã Card obtinere quod ex cauſa permutationis fieret derogatio iuspatronatus laicorũ in caſu autẽ in quo fieret expreſſio de iure patronatus & de patronorũ conſenſu nõ conſtaret, vel ob id hoc ignoraretur dubiũ facit permutatq ſuſtinere cuius validitas oritur ex eo quod illa expreſſio & Papæ admiſſio inducunt præſumptã derogatiõnẽ, quia derogatio non pſumitur, neq; teret niſi expreſſè & ea in litteris appareat, & Aegidius Bellamer. aſſerit qđ tẽpore quo

ipſe

ipſe fuit Reſerendarius in Curia vidit ſ. rueri permutationē nō expedi ri niſi habeatur cōſēſ. ſ patroni laici & ratio quare nō ita de facili prudicetur iuri patr laicorū adducitur per glo in c. cum dilectus in ver quem pecm præſentare in fine de iure patr.

Quos terminos intelligēs procedere in renunciatione beneficiorū iurispatronatus laicorū ſiue ſimpliciter ſiue ad fauorē alterius ſiue in manibus Papæ ſiue Ordinarij facta vt abſq; patronorū conſenſu ſit nulla & collatio inde ſequuta de iure admitti non debeat eadē ratione, quia patronorū interest ne beneficiati dimittant eorū beneficia ipſis ſpretis & ne forſan beneficijs præficiantur perſonæ eis non gratæ, quę etiā conualidatur per ſuperuenientē eorū conſenſum ſiue expreſſe ſiue tacite, quoties ſcientes & patientes non reclamauerūt quod declara niſi conferatur cum clauſula (dūmodo accedat patronorū conſenſus ex fundatione) quo caſu non ſufficit tacitus induſtus ex lapſu quatuor menſiū quia per illā clauſulam inducitur forma, quę non impletur per conſenſum tacitū quia dicitur fictus per quē etiā non inducitur ſtatus libertatis vt quaſi poſſeſſio præſentandi amittatur vt ſupra dictum eſt. Prædicta vero limita quoties Summus Pontifex admitteret reſignationē & conferret cum expreſſa derogatione iurispatronatus laicorum quod poteſt tum quia eſt dominus abſolutus & diſpenſator præſertim in beneficialibus & ſit ſupra ius tum etiā quia illud laici habēt ex mera gratia ipſius Papæ, in qua derogatione non ſufficiunt clauſulæ generales. neq; ſi in literis exprimatur (etiam ſi ad alicuius præſentationē & collationē beneficium pertineat,) & ſolet de ſtylo paſſim ſeruari, vt dicatur pro hac vice tantum & alias minime cenſendum & iudicandum eſt Sum. Pontificem velle derogare iuripatron. laicorum & in hoc nulla eſt controuerſia inter doctores, quæ derogationes tanquam odioſæ non admittuntur, vt tradunt Reb & Couar. de quibus ſcribit Mand in prax ſignat grat. verbo derogationes iurispatron.

Quæ ſub breui quodā cōpendio annotaui ex dictis doctorū in c. ſi deret permutat. in 6. Card. Zab. in rep. c. ſi queſitū eo tit Panor. in diſp. 5. in cap. Augerio nu. 17. Gemin c nemo deinceps. ſub nu. 11 de elect in 6 Felt in c cū Bertoldus, de re iud & in tract. quando lit apeſt noceāt patron Bonif de Vitalinis in clem. vnic nu 48. cū ſeq. eo tit. Egid. Bellam in tract de benef rer permutat p 4. & deciſ 87 & 181. Rocch. de Curt. in tract. de iure patr in ver honorifi c. 1. q. 3 & 51 Lābertin. in eo tract. p. 1. lib. 2 art 9. q. 6. & p 3 lib 2. art. 9 & 10. q 3 & lib. 3 ar. 5. q 5. Coua lib prac. q c 36 Pariſ in tract de reſignat. benef lib. 2. q 4 Deciſ conſil. 172. & 223. nu 6. Franci conſ 82 & 153 nu 10 aliorum & intētionis meæ fuit loqui tantum de iure patron laicorum ex fundatione conſtructione vel donatione, nō autem de acquiſito ex priuilegio vel præſcriptione nec de iure patr. eccleſiaſtico & mixto in quib. quid iuris ſit remitto me ad eoſdē doctores ad quorum narratorum comprobationē non vſus fui allegationibus, quia in prędictis locis ad ſaturitatem reperiri poſſunt.

PRIVATIO BENEFICIORVM

PRAETER Supradictas ſciendum eſt quod Iudices cauſarum beneficialium, vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, familiares, beneficia illa impetrare non poſſint, fuiſſe prouiſum per Pij IV. conſtitutionem fol. 582. in Bullar. tenoris ſequentis.

Cupientes

Digitized by Google

Pij IV. Cõgnit. de præben.

Cupientes vnicuiq; iuſtitiã, prout par eſt, æque lance miniſtrari, & omnẽ delinquendi occaſionẽ ab ipſius iuſtitiæ miniſtris præſertim Iudicib. in benefic alib. ac ẽt criminalib priuationem beneficiorũ Eccleſiaſticorum concernentib cauſis tã à Sede Apoſtolica, & eius legatis & vice legatis q̃ alias quolibet, & quibuſcunque pro tpe deputatis, ſeu ad quos illarum cognitio tã de iure, quã de conſuetudine, ẽt rõne eorum quæ obtinent officiorum & alias quolibet pertinet, & pertinebit, ſeu quib cauſæ ipſæ tã Apoſtolica, q̃ alia authoritate commiſſæ ſunt, & pro tpe cõmittentur penitus remoueri, ac eorum fraudib. obuiare & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, ex certa noſtra ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus quoſcunq; iudices ẽt S. R. E. Cardinale, nec non cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores ſeu Locumtenentes, & vtriſque ſeu alterius ſignaturæ Referendarios, & quoſuis alios etiã Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia ẽt maiori dignitate, ẽt legationis munere fungentes ad audiendum, cognoſcendum, & decidendum cauſas ſuper quibuſuis Eccleſijs Monaſterijs, Prioratibus, & alijs beneficijs Eccleſiaſticis tam in Rom. Curia q̃ extra eam quolibet hactenus, motas, ẽt priuationem earundem concernẽtes, & in futurum mouendas, tam à dicta Sede eiuſque Legatis, ſeu Vicelegatis prædictis, ac tam Apoſtolica quam ordinaria, aut alia authoritate, & à quibuſuis in dicta curia, & extra eam, vel alias vbilibet pro tempore deputatos, ſeu ad quos ſimilium cauſarum deciſio, ſeu qualiſcunque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur ſpectat, & ſpectabit in futurum, aut quib. illas quouiſmodo audiendas, cognoſcendas, & decidendas, & vt præfertur, alias committi contigerit, necnon eorundem Cardinalium, Auditorum Locatenentium, Referendarium, & aliorum vt præfertur qualificatorum Iudicum hmõi nepotes, conſanguineos, affines, procuratores ſollicitatores ac domeſticos, vel familiares, cuiuſcunque ſtatus gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & ẽt ex quorum ſententijs priuationes eccleſiarum monaſteriorum prioratuum, & beneficiorum hmõi, aut alias emanauerint, ac emanabunt eorum per priuationem eandem, aut alias quolibet occurrenda vacatione nullo vnq̃ tpe à nobis, ſeu Sede aut alij legatis prædictis, vel quibuſuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari, ſeu ſibi conferri, & de illis prouideri facere quoquomodo poſſe ſeu debere, ſed illos penitus ad illa impoſterum obtinenda inhabiles fore, & eſſe, ac quaſcunq; impetrationes ſic ab eis ẽt vt præfertur qualificatis, necnon collationes, & prouiſiones, ac quaſuis alias diſpoſitiones aut alias conceſſiones de eccleſijs, monaſterijs, prioratib & beneficijs hmõi ẽt per nos aut prædeceſſores noſtros, ẽt motu, & poteſtatis plenitudine ſimilib. hactenus quolibet factas, & in poſterum faciendas, nullas irritas, & inanes, nulliuſq; roboris, & momenti exiſtere, nullumque per illas eis ius quæſitam fuiſſe, fore aut eſſe ſeu dici, vel cenſeri, ac de annali, & triennali poſſeſſore aut alias Cancell. Apoſt. regulas, ſeu alias conſtitutiones aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe, ſed illos eis ſic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouendos eſſe prout nos harum ſerie priuamus & amouemus ac priuatos, & amotos eſſe denunciamus, & ita &c. Non Obſtantibus, &c.

BENE-

Digitized by Google

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorũ Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ,ac ſub ſuſpenſionis a diuinis, & interdicti ingreſſus eccleſiæ quoad Archiepiſcopos, Epiſcopos; quo vero ad alios inferiores etiam ſub excommunicatione & alijs arbitrij noſtri,& quoad omnes ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia pœnis diſtrictè præcipimus, & inhibemus ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata,ſeu affecta quouis prætextu cauſa aut quæſito colore cuiquam conferre,ſeu de illis prouidere aut in illis,ſeu eorũ poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeat vel præſumat,inquit Pius Quartus in conſtitutionibus ſub die 22.& 25. Aprilis 1561.fol.709.in bul.incip. Volentes,& in alia incipien. Cupientes,& Pius V.fol.1008. vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio. Et nota pro ampliatione extrauag.com. Pauli Secundi de præb.ſub quo titulo etiam habetur extrauag.Benedicti 12.incip.Ad regimẽ, & Ioannis 22.incip. Execrabilis.vbi de beneficijs Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. In
a capit.2.3.& in c.præſenti,de præb.in 6.tractatur de vacantibus in curia a ac in extrauã.com.Bonif.8.eodem tit. Aliæ reſeruationes ſunt in regulis Cancellariæ
b quas habes inf.ac collatores ſcire oportet b & dictæ bullæ Pij IV. & 5.loquuntur quando tempore vacationis fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicam.

Nota etiam quod nulliter prouiſus ab ordinario de beneficio reſeruato in impetratione poſtea facienda a Papa oportet mentionem facere de nulla collatione ab ordinario alias eſt inualida vt per Aeneam de Falconibus in tract. reſeruat. benef.in 35.effectu.fol.48.

Reſeruatio beneficiorum vacantium, & quæ in poſterum vacabunt Sede Epiſcopali vacante fuit facta per conſtitutionem Pij V. incip. Sanctiſſimus vt in bull.fol.1167.

Rurſus omnia beneficia vacantia propter crimen hæreſis ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtitutionem Pij V. incip. Cum ex Apoſtolatus Romæ publicata 1567. die 17.Febr. fol.968. Gregor. XIII. annullauit collationes beneficiorum perſonis prohibitis propter genus, aut hæreſim & a fide apoſtaſiam. ſunt reſeruata vt in eius conſtit. publicata Romæ die 18. Nouembris 1580. incip. In eccleſijs, fol.1297.in bullario.

It m omnia beneficia recepta in confidentiam vacant ipſo iure & ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtit. Pij Quarti incip. Romanum Pontificem, fol.820 & per conſtit.Pij V.incip.Intolerabilis. fol.1051.in bullario & vide infra in verbo Simonia.

Etiã beneficia parochialia collata non ſeruata forma Concil.Trid. ſeſſ.24.de
c ref.c.18.ſunt reſeruata vt ſtatuit Pius V.in eius conſtit.incip. In cõferendis c & vide infra in verb.Beneficiorũ parochialiũ collatio. Alia beneficia reſeruata refert Pariſ.de reſign.benef. lib.2.q.6.poſt Mando.ſup.reg.Cancel.tom.1.

a *ADDITIO. Quomodo ad hunc effectũ reſeruationis curia intelligi debeat adde Gomeſ.in reg.de trien.poſſeſ. quaſt.31.verſic ſed antequam ſpecialia, & Mandoſ in q.25.reg.reſeruat & an ſit idem beneficia vacare in curia & apud Sedem Apoſtolicam Couar in lib prac quaſt cap.36 ſub nu.3. Limita vt ſub huiuſmodi reſeruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione, aut alijs conſtitut. requiruntur aliquæ qualitates. ſeu certa onera iniuncta ſunt, vt ſunt p̄bendæ theologales, pro magiſtris, & ſim. Conc.Trid ſeſſ.25. de ref.*

c.9.5.

neficiorum, aut iurium hmõi, cum oĩb. inde ſecutis, ſiue de pacificis, ſiue de litigioſis ſint irritæ, & inanes, nullaq; alia gratia ſuper hmõi beneficio, ſiue iure ceſſo, his quib conceſſa fuerit, ſuffragetur: ſed ipſi ut tales inhabiles, & incapaces ſint ad hmõi beneficia ſic regnata, & ceſſa quandocunq; obtinenda illaq; ſiue iura ab ipſis ſtatim prima reſignatione, ſeu ceſſione ẽt ſi illæ alias nullæ, & inualidæ eſſent vacauiſſe, & vacare cenſeantur eo ipſo, nec reſignantib ſeu cedentib ſi poſtea in ſua poſſeſſione remanent, conſtitutiones de annali, & triennali poſſeſſore, nec præſumptæ, aut tacitæ retroceßiones, ẽt propter diuturnam continuatæ poſſeßionis hmõi tolerantiam nec omnino aliud ius, vel beneficium vllo tpe ſuffragetur, ſed ipſa beneficia ſiue iura ſic a principio vacantia a Sede Apoſtolica prædicta duntaxat impetrari valeant, ac concedi. Illorum vero impetrationes, vel ẽt Motu proprio conceſſiones, quibuſcunq; derogationib. ſuffultæ nunquam ſub clauſulis generalib. aut vacationum modis conditionalib. vel implicitis comprehendantur, ſed ſpecialiter, & expreſſe ob non ſeruatam præſentis conſtõnis formam, ac cum declaratione noĩum, & cognominum reſignantis, ſeu cedentis, & gratiam habentis, diſpoſitiuè, & non conditionaliter fieri oĩno debeant, & quicunq; ſic impetrans, aut gratiam ẽt motu ſimilis habens preſinitum cuiq; caſui tps prædictum a data conceſſionis gratiæ ſibi factæ hmõi ea oĩa quæ cadens a iure prædicto debeat, præſtare teneatur, & ſi plurib gratiam hmõi fieri contigerit præ omnib. obtineat, qui primus publicationem ſuæ impetrationis fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit, aut petierit omniaq; requiſita prædicta adimpleuerit q̃uis in data ſit poſtremus, & poſſeſſio ab alio in publicando negligentiore prius apprehenſa fuerit, vel petita. Reſeruationib. omnib. nominis adminiſtrationis fructuum ẽt oĩum, ac penſionum, & aliarum rerum quarumcunq;, necnon facultatibus, indultis, & alijs conceſſionib tam ipſis reſignantib. ſeu cedentibus qui tamen poſſeßionem ab initio re ipſa dimiſerint, quam alijs ex huiuſmodi reſignationibus, ſeu ceßionibus a Sede Apoſtolica factis nihilominus validis. plenumque effectum ſortituris.

Sed nec in beneficiis ſuper poſſeßione, vel proprietate litigioſis litis perſecutio turbari valeat, vel diferri, in cauſis hmõi contra cedentem ad vlteriora, etiã ad ſniam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionẽ, quouſq; ille qui gratiã ex reſignatione, ſeu ceſſione, aut ex omiſſa forma publicationis hmõi obtinuit, ad cãm per ſe, vel per procuratorem legitimũ acceſſerit, litemq; hmõi ſuſceperit, eodem mõ, & ordine procedi poßit, quo potuiſſet legitime ſi ceſſio hmõi facta non fuiſſet, ac quicquid interim ſic procedendo decretũ, & expeditum fuerit ſiue cum cedente ſiue contra eum, ẽt poſtq̃ ipſe, vel quiuis alius incumbentia ſibi ſecundum prædicta præſtiterit, non ſolum circa fructus, ſed ẽt circa poßeßionem, & ipſum ius quod ceſſum eſt valeat oĩno, & vim obtineat. Illumq; ipſum, cui gratia facta eſt non minus afficiat quam ſi ipſo legitime citato contra eum decretum, & expeditum fuiſſet, nec ipſe aduerſus hæc prætextu non acceptatæ gratiæ, uel ẽt illius ignorãtia, aut citationis, vel intimationis executioni contra ipſum minime demãdatæ, aliave rõne valeat excuſari. Poſſit tamen ipſe ẽt ſi in lite, & cã hmõi ſurrogatus nõ ſit q̃ncunq; ad illius proſecutionẽ, & terminationẽ venire, & a iudice,

coram

coram quo cām ipſam ēt ex delegatione pendere contigerit in illis ipſis ſtatu & terminis, in quibus tunc eam eſſe repererit, etiam abſque reſcripto ſpeciali admitti.

De beneficijs aūt quæ deinceps in manib. ordinariorum collatorū ēt Cardinaliū, ēt indulta, & facultates ad hoc ab Apoſtolica ſede habentium ac legatorum ēt de latere, & delegatorum ēt ſpecialium eiuſdem ſedis extra Romanam Curiam reſignari, etiam ex cauſa permutationis contigerit, ipſi intra menſem negotium vniuerſum admiſſionis, vel reiectionis reſignationis huiuſmodi, & (ſi per eos facienda erit) prouiſionis reſignati beneficij iuxta apoſtolicas, & alias canonicas ſanctiones omnino abſoluant. Et qui ſic prouiſus fuerit intra tres menſes a die ſibi factæ prouiſionis illam publicet, & poſſeſſionem beneficij capiat modo & forma ſupra dictis, alioquin illis elapſis nulla ſit eius prouiſio & beneficiorū vacare cenſeatur eo ipſo.

Ordinarijq; & alij prædicti qui hæc, vti eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de ipſis beneficijs ſint ea vice priuati eorumque diſpoſitio eo ipſo ad ſedem Apoſtolicam deuoluta exiſtat, aut alijs idoneis ab ipſa ſede duntaxat modo, & forma prædictis concedantur.

Decernentes ſic per quoſcunque iudicari debere, nec non irritum & inane quicquid ſecus his per quoſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus prædicti Pij V. & alijs omnibus aliorum prædeceſſorū noſtrorum conſtitutionib. de publicandis reſignationibus huiuſmodi hactenus editis & reformatis quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis reſignationib. & ceſſionibus quæ in manibus noſtris hucuſq; factę, & a nobis admiſſæ ſunt, & tēpus ad eas publicandas iuxta dicti Pij prędeceſſoris conſtitutionē nondū effluxit, cōſtitutio ipſa quo ad eas dūxtaxat integre obſeruetur. Nec non reſignantiū ſiue cedentiū voluntatib. conditionib. proteſtationibus & clauſulis, in ipſiſmet reſignationibus & ceſſionibus ſeu procuratorū conſtitutionib. & mādatis, ac alias ēt ad pręſeruationē ſuorum iurium, & ſignificationē quod non aliter nec alio modo reſignāt ſeu cedāt appoſitis, & quacunq; verborum vi formula & multiplicatione expreſſis nec non indultis priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis ēt prædictis Cardinalibus; ac eorū, & noſtris familiarib. continuis cōmenſalib. necnon literarum apoſtolicarū ſcriptorib. abbreuiatorib. cęteriſq; Romanæ Curiæ officialib. & ex quibuſuis cauſis quōcunq; conceſſis & confirmatis, quæ oīa ēt tollimus, & annullamus cęteriſq; cōtrarijs quibuſcunque. Vt autē præſentes, &c Dat. Rom. apud S. Petrū anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo 58 . Non Ianuarij Pont. noſtri anno 12.

Sequitur relatio publicationis Romæ die 19. Ianuar. 1584.

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſ. in tracta. de reſignat. beneſ. tom. 2. lib. 11. per totum.

ADDITIO. Quia hæc conſtitutio eſt ampliſſima, ideo dubiorum quæ in hac materia in foro aſſidua excitari poſſēt, reſolutio ex eius lectura euidenter apparet, aliqua tamen de quibus in ēa non fit expreſſa mentio per aliquas ampliationes, & limitationes breuiter explicanda cenſui.

Amplia igitur primo pręſentē conſtitutionem, vt quoties ex defectu publicationis non factæ ſeruata ipſius forma contigerit reſignationem eſſe nullam, non poſſit

reſignans repetere beneficium reſignatum neq; ſpolio agere, quia omne ius ab eo ceciderit, vt ex d conſlit colligitur, quamuis alias regulariter vbi ex aliqua cauſa reſignatio redderetur nulla, & niſi beneficium reipſa reſignat. rio acquiratur nunquã ab ipſo reſignante ius abdicetur. & ad illud regredire poſſit prout vſu compertum, & clariſſimum eſt de quo late ſcripſit Pariſ de reſign benef lib. 1. q 3.

Secundo amplia pari rõne vbicunq; prima reſignatio ob publicationẽ non factã eſſet nulla effecta, & reſignans iterum eidem vel alteri beneficium reſignauerit cuius ſecundæ reſignationis vigore ſit poſtea publicatio facta, & poſſeſſio capta, vt tanquam inualida non ſubſiſtat quia in hoc caſu cum per primam reſignationem ſit abdicatus titulus, & omne ius ab ipſo reſignante, vt notiſſimum eſt Caſſad. deciſ. 9. de conceſſ præb Gomeſ in reg de public. reſig q. 18. & tempus publicandi per hanc conſtitutionem computetur & curreat a die primæ prouiſionis, nihil potuit per ſecũdã reſignationẽ transferre quia nihil habebat arg. tex. in c quod autem in fi. de iure patron quod enim ſemel eſt extinctum non reuiuiſcit l qui res § arcam ff de ſolut.

Tertio amplia vt per hanc cõſtitutionẽ teneatur ad publicãdũ ẽt minor 14 anni cũ quo p Sum Pont fuerit d ſpenſatũ ad hmõi beneficia reſignata, quia licet in minore ceſſet rõ fraudis vigent tñ aliæ quæ ſunt æque principales pp quas requiritur publicatio beneficiorũ reſignatorũ de quib per Pariſ lib 11 q 1. intelligendo ẽt p̃ſuppoſita ignorantia ex parte ipſius minoris ex cõi omnium ſñia Pariſ d lib 11. q. 4 nu 62 & eo magis ſi ob nõ factã publicationẽ fuerit alteri collatum beneficium, quia cum res non ſit integra, & etiam de lucro tractetur non venit minor reſtituendus cum damno tertij Abb in c ex parte de reſtit ſpol Bu er deciſ. 60 nu 4.

Quarto amplia hãc publicationem requiri etiam in renunciationibus hoſpitaliũ tam reſpectu eorum quæ dãtur in titulum quam eorum quæ dantur in adminiſtratione quando hoſpitalarij deputantur in regimen de quibus habetur in clemen quia contingit § verum & ibi Doctores dẽ religioſ domi idque fuiſſe apud Rotam indiſtinctè firmatum ſcripſit Pariſ. d li. 11 quæſt 2. accedit quia hæc conſtitutio veluti fraudib obuiatiua & bono publico introducta cẽſetur fauorabilis & ĩ materia fauorab li appellatione beneficiorum eccleſiaſticorum veniunt hoſpitalia etiam ſolita laicis concedi in adminiſtrationem Card Zab in cle diſpendioſam q. 3. de iudic Fel. in c de quarta nu 15 & 16 de præſcri Mand in reg de benef vac per promot q. 5.

Quinto amplia ẽtſi Papa in cuius manib fuit renunciatio facta moriatur intra illud tps datũ ad publicandum vt nihilominus teneatur reſignatarius ſede vac vel tpe ſucceſſoris ad publicãdũ intra eundẽ terminũ præſcriptum & rõ eſt, quia renunciatio hmõi iam habuit ſuum effectũ tunc tẽporis quo Papa viuebat per cuius obitum ſuperuenientem nõ põt tolli cum ſit iã cõſũmatus. ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec. conſ 24 ſub nu. 5 & hanc verum concluſionẽ & de ſtylo receptam fatetur Pariſ d lib 11. q. 1. nu 32 intellige tñ niſi pp impedimẽtum ſedis vacantis, quia tunc ius non redditur. bullas expedire non potuerit arg tex. in l iure ciu. ff de reg iur quo caſu de ſtylo tempus prorogatur Pariſ d lib 11 q 1 num. 136.

Limita primo quoties fuiſſet prorogatum tempus a Sum. Pontifice quo caſu cenſetur reſtitutus aduerſus lapſum temporis tribus concurrẽtibus primum vt ſi allegetur

getur reſignantẽ adhuc viu. re hoc iuſtificetur ſi ſuper ho fundatur ipſe reſtitutio. ſecundũ vt poſtea fiat publicatio infra illud tp̃s in prorogatione cõceſſum, tertiũ vt iſta prorogatio nõ operitur ſi medio tp effet ius alteri acquiſitũ p collatione facta ab eod Sum Pontif idcoq; apponi ſolet clauſula præſeruatiua iuris tertij Pariſ d. lib. 1 1 q 7 nu 78. & 79 qui ẽt ſuperius nu 69 ponit formulã huius ſupplicationis.

Secundo limita hanc conſtitutionem non habere locum in tranſlatione penſionis in aliquem & ſic vt ille non teneatur ad publicandum Gomeſ in reg de public reſigna q o ratione vt ibi per eum neque appellatione beneficij regulariter ipſa penſio veniat Gigas de penſion q 28. nu. 10.

Tertio limita quoties prætextu legitimi impedimenti publicatio fieri nõ potuerit, cum impedito non currat tp̃s c. quia diuerſitatem de conceſ præb Nau conſ. 2 de re nunc. in antiq quod non ita ſimpliciter & abſolute intelligẽdũ eſt, recipit n aliquas declarationes quarum prima eſt, vt impedimentũ illud probari debeat l vlt. §. illud ẽt C de temp appel & quod fuerit cauſa immediata non faciendi qđ debebat Abb. in c plerumq; ſub nu. 6 de reſcrip Crauet conſ. 151. nu 22. quod an & quando ſufficiat probare per iuramentũ ipſius impediti Maſcar. nota de prob. concl 885 ſecunda declaratio eſt vt per dictã probationẽ verificetur impedimẽtum fuiße tale quod euitari nõ potuerit Dec conſ 677 nu. 4 & 5. Crauet conſ. 270 nu 3. & inſuper adhibitam fuiſſe debitã diligentiam pro illo remouendo Maſcar loc cit nu 9 Boer. deciſ. 40. nu 4 niſi ex qualitate impedimenti notorium eſſet, quod oĩs diligentia fuiſſet fruſtatoria Fel in c ex tranſmiſſa nu 2 de præſcrip Lancell de attent p. 2. c. 12. amplia 1 nu 68. Afflict deciſ. 29 incip Quidam exterus Boer d deciſ. 40. nu 7. deciſ. 9. ſenatus Pedem nu. 4. Tertia declaratio, vt ſi impedimentum eſſet ex facto aduerſarij vel tertij tunc demum excuſetur ſi vi armata impediretur ipſe reſignatarius vt non poſſit nec per ſe, neque per alium facere illud ad quod tenetur ſecus vero ſi ex dolo prædictorum Pariſ d lib 11. nu. 100 Quarta & vltima declaratio, vt non liberetur reſignatarius ſi ob iuſtum impedimentum non poſſit publicare in loco deſtinato, & præſcripto quin illam facere teneatur in alio æquipollenti Gomeſ in reg. de publ reſig q 15 ſi in cathedrali, & parochiali viciniori ab impedimentis immuni, vt in præſenti conſtit ſtatuitur in § ſi vero eccleſia verſ. vel ſi locus ex quo recipiũt interpretationem & modificationem verba eiuſdem conſtit in § cæterum, vt in hoc caſu ſpeciali forma ibi requiſita remittatur Pari. d q 13 ſub nu. 47.

Quarto & denique limita vt excuſetur reſignatarius ſi non publicauerit infra tempus præfixum quoties Datarius ſignata ſupplicatione mandauerit ad al cuius inſtantiam in ea apponi vt nihil tranſeat dummodo citauerit partem aduerſam coram ipſo Datario ad dicendum quare vult impedire ipſius ſupplicationis regiſtrationem & per conſequens literarum expeditionem & inſtare vt ſupplicatio relaxetur qđ ſi Datarius ex cauſa ſibi viſa noluerit ipſam admittere, adhuc excuſabitur a publicatione, modo vſus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicãdũ per ſe vel per procuratorem ad petendam ſupplicationis relaxationem Pariſ. ibid. a nu 112. vſque ad 120. & illud idẽ affirmandũ ſi reſignatarius eo quia fuit carceratus literas expedire nec per alium potuerit vel ipſæ literæ expeditæ detinerentur

nibus coram Ordinarijs attenditur diſpoſitio iuris quæ habetur in titu. de rerum permut. præſertim in c. quæſitum, vbi Abb. nu. 4. & 10. c. 1. eo. tit. in 6. & cle. Nau. in man. c. 23. ſub nu. 100. & debet fieri publicatio iuxta conſtit. Greg. XIII. ſupra relata in verbo beneficiorũ reſignatorũ publicatio. Requiſita in permutatione ponit Rebuf. in praxi beneſ. tit. de permutatione p. 3. reaſſumẽdo dicta Fed. de Sen s, Aegidij Bella. ac Petri de Vbaldis in tract. de permutatione beneficiorum, de quo extat ẽt alius tractatus, nouiſſime conſcriptus per Petrum Andræam Gambarum.

ADDITIO. Frequentur tamen accidere ſolet authoritate ipſorũ Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum quæ ſunt de iure patronatus laicorum, ideo non ab re elucidandum erit an huiuſmodi permutationes ſubſiſtant quoties Ordinarij illas admiſerint patronis non vocatis, & abſque eorum conſenſu. Et quidem ex doctoribus de hac materia ſcribentibus quos vidi, percepi omnes in vnum concurrere (Staphyleo excepto in tit. de mod. & for impetr. nu. 26. quod ſ. nulla & inualida ſit talis permutatio) & communis huius concluſionis erit ratio quia patronorũ intereſt vt vid. ant ne habeant rectorem eis odioſum & non acceptum, vnde cũ de eorum præiudicio tractetur ſequitur illos neceſſario eſſe vocandos, eorumq; conſenſum requiri per reg. quod omnes tangit de reg. iur. in 6. quod vltimum limita quando ipſi patroni fuerit peremptorie vocati dato eis termino ad comparendum cum expreſſione cauſæ & ſi ipſi infra terminũ præfixum non comparuerint ad contradicendum permutationi, quòd tunc ſecuta inſtitutione Ordinarij vlterius non audientur, nec poterunt ſe opponere etiam infra reſiduum temporis dati ad pręſentandũ; ſi vero comparuerunt declarando ſe permutationi nolle conſentire, & velle alium præſentare, tunc licet non præſentauerint infra tempus præfixum in edicto per Epiſcopum appoſito, poterunt nihilomus vti beneficio temporis legalis vſque ad finem quadrimeſtris, tum per reg. indultum. de reg. iur. in 6. tum etiam ratione qua hoc tempus datum patronis ad præſentandum eſt pęnæ inductiuum, cum eo elapſo amittant pro illa vice ius præſentandi, propter quem pęna incurſum ſequitur neque ex cauſa poſſe illud tempus per Ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio abſque patronorum conſenſu facta ſiue ſit nulla ipſo iure prout quidam ex doctoribus pro conſtanti & indiſtincte aſſeuerant ſiue veniat per ſententiam annullanda & retractanda prout magnis cõmu ſententia eſt, defectus huius conſenſus præter ipſius permutationis irritationem operatur duo Primũ vt in pœnam propter patronorum contemptum non poſſint permutantes redire ad eorum beneficia licet regulariter contra. Secundum quod dicti patroni freti authoritate eis conceſſa per c. decernimus 16. q. 7. libere poſſunt illis excluſis alios in eccleſiis patronatus præſentare. Prædicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore & intuitu permutantiũ & tã Ordinarius quam ipſi fuerint in culpa, eo quod ſcientes eccleſias eſſe patronatas ſpretis patronis contra ius & honeſtatem eos non vocando ad actum permutationis, deuenerunt vel quando ordinarius eis inuitis & recte contradicentibus permutationem admiſerit. Amplia etiam ſi quo ad effectum euitandi pœnam amiſſionis beneficiorum in ipſa permutatione apponatur conditio ſi placeat patrono, id quod limita duobus modis, & primo vt iſta conditio ſi placeat patrono, operetur quãdo copia patroni haberi nõ potuit ex quo fuiſſet

Digitized by Google

in longinquis partibus. Secundo limita quoties non ita abſolute apponeretur ſed adijciendo illa verba, nec aliter nec alio modo velle permutare, quia virtus huius clauſulæ eos excuſabit reſeruando conſenſum patroni.

Ex quibus concludendum omnino in huiuſmodi permutatione patroni conſenſum eſſe requirendum quia conſenſu habetur loco præſentationis & conſeruat eos in quaſi poſſeſſione abſque noua & actuali præſentatione & poterit etiam interuenire poſt actum permutationis ad ipſam conualidandã & in hoc nullus doctorũ diſcrepat ſiue expreſsè illum interpo[n]ẽdo intra tempus datum a iure patronis ad præſentandũ, ſiue tacitè quoties patronus reuocando ſibi ad iniuriam quod fuiſſet cõtemptus permitteret labi tempus 4 menſium non contradicendo nec alium præſentando quę cõſenſu interpoſitio non erit dicenda ratihabitio. ſed potius quædã ſuppletio ſeu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectũ, declara vt ſi patronus incepiſſet non contradicere & intra lapſum quatuor menſiũ moriatur, non per hos dici poſſet quod videatur tacitè conſenſiſſe in præiudicium hæredis qui poterit vel quo tempore contradicere, vel tacendo tacitè approbare.

Hęc autẽ limita in caſu in quo per Ordinariũ poterit patronus cõpelli ad cõſentiendũ ſuadẽte neceſſitate & vtilitate eccleſiæ ſiue populi quia cũ hęc permutatio ſit de iuſtitia poterit ipſe diſponere de beneficio patronali aliter q̃ eius natura exigit, ipſiſq; patronis inuitis, q̃d intellige procedere duob. mod. primo vt ad hoc nõ ſufficiat quælibet ſimplex neceſſitas vel vtilitas eccleſiæ ſed talis cui ſine illa permutatione aliter prouideri nõ poſſet, id ; in duob. tantũ caſib. accidere poſſe ait Lãber loco infra citãdo. Primus quãdo perſona prǽpoſita ad eccleſiã patronatã per permutationẽ eſſet talis ſine qua Plebs pateretur in cõſcientia eo q̃d in illa parochia eſſent hæretici & nõ reperiretur alter rector theologus qui plebi cõſulere poſſit. Secũdus caſus q̃n bona eccleſiæ occuparẽtur ab aliquo potẽte cũ quo nemo ſi prualere poſſet pro illis recuperãdis niſi perſona illa prępoſita & alias ſecundũ eũ eſſet deſtruere gratiã a iure patronis factã vt in hoc iure ſuſtineãtur quo per hãc viã ſæpe fraudari poſſent Couar. vero loco ẽt infra cit. cauſam neceſſitatis & vtilitatis eccleſiæ nõ ita ſtrictè exigit, ſed ſufficere inquit quod conſtet talẽ permutationẽ factã fuiſſe in magnã eccleſię vtilitatem. Secundo intellige procedere niſi patroni allegarent aliam cauſam rationabilem & præualentem neceſſitati & vtilitati eccleſiæ & in permutatione quę fit ex gratia & fauore ipſorum permutantium tenet Aegidius de Bellamera loco infra cit. ſimplicem vulgari. m patroni contradictionem valere ad eam impediendam.

Prædicta ex ſede vt cõcẽ inter cenſeantur quoad inualiditatẽ permutationes q̃ ſiunt in Curia nõ facta mẽtione de iure patronatus laicorũ rõne per Lap aſſignata allig. 90. vbi Marcus in addit lit. nu. 9 in quo loco ẽt refert ita fuiſſe pronunciatum a Greg. XI. a quo tñ quã potuit quidã Card obtinere quod ex cauſa permutationis fieret derogatio iuris patronatus laicorũ in caſu autẽ in quo fieret expreſſio de iure patronatus & de patrono ñ conſenſu nõ conſtaret, vel ob eius hoc ignoraretur: dubiũ facit permutatus contenere cuius validitas oritur ex eo quod illa expreſſio. & Papa admiſſio inducunt præſumptã derogationẽ, quæ derogatio non pſumitur, neq; tenet niſi expreſsè de ea in literis appareat, & Aegidius Bellamer. aſſerit q̃d tẽpore quo

ipſe

ipſe fuit Referendarius in Curia vidit ſeruari permutationē nō expediri niſi habeatur cōſenſus patronorum laici & ita 10 quære nō ita de facili præiudicetur iuri patr. laicorū adducitur per gl. in c. cum dilectus in ver. quempiam præſentare in fine de iure patr.

Quos terminos intelligēs procedere in renunciatione beneficiorū iurispatronatus laicorū ſiue ſimpliciter ſiue ad fauorē alterius ſiue in manibus Papæ ſiue Ordinarij facta vt abſq; patronorū conſenſu ſit nulla & collatio inde ſequuta de iure admitti non debeat eadē ratione, quia patronorū intereſt ne beneficiati dimittant eorū beneficia ipſis ſpretis & ne forſan beneficijs præficiantur perſonæ eis non gratæ, quæ etiā conualidatur per ſuperuenientē eorum conſenſum ſiue expreſſe ſiue tacite, quoties ſcientes & patientes non reclamauerūt quod declara niſi conferatur cum clauſula (dūmodo accedat patronorū conſenſus ex fundatione) quo caſu non ſufficit tacitus inductus ex lapſu quatuor menſiū quia per illā clauſulam inducitur forma, quæ non impletur per conſenſum tacitū quia dicitur fictus per quē etiā non inducitur ſtatus libertatis vt quaſi poſſeſſio præſentandi amittatur vt ſupra dictum eſt. Prædicta vero limita quoties Summus Pontifex admitteret reſignationē, & conferret cum expreſſa derogatione iurispatronatus laicorum quod poteſt tum quia eſt dominus abſolutus & diſpenſator præſertim in beneficialibus, & ſit ſupra ius tum etiā quia illud laici habēt ex mera gratia ipſius Papæ. in qua derogatione non ſufficiunt clauſulæ generales. neq; ſi in literis exprimatur (etiam ſi ad alicuius præſentationē & collationē beneficium pertineat,) & ſolet de ſtylo paſſim ſeruari, vt dicatur pro hac vice tantum & alias minime conſendum & iudicandum eſt Sum. Pontificem velle derogare iuripatron. laicorum & in hoc nulla eſt controuerſia inter doctores, quæ derogationes tanquam odioſæ non admittuntur, vt tradunt Reb & Couar. de quibus ſcribit Mand in prax ſignat grat. verbo derogationes iurispatron.

Quæ ſub breui quodā cōpendio annotaui ex dictis doctorū in c. i. deret permutat. in 6. Card. Zab in rep. c. ſi queſitū eo tit Panor. in diſp. 5. in cap. Augerio nu. 17. Gemin c nemo deinceps. ſub nu. 11 de elect in 6 Feli in c cū Bertoldus, de re iud & in tract. quando lit. apoſt nocēāt patron Boni. ſ de Vitalinis in clem. vnic nu 48. cū ſeq. eo tit. Egid. Bellam in tract de benef rer permutat p 4. & deciſ 87 & 181. Rocch. de Curt. in tract. de iure patr in ver honorifi c. 1. q. 3 & 51 Lābertin. in eo tract. p. 1. lib. 2 art 9. q. 6. & p 3 lib 2. art. 9 & 10. q 3 & lib. 3. ar. 5. q 5. Coua lib prac. q c 36 Pariſ in tract de reſignat. benef lib. 2. q 4 Deciſ conſil. 172. & 223. nu 6. Franc conſ 82 & 153 nu 10 aliorum & intētionis meæ fuit loqui tantum de iure patron laicorum ex fundatione conſtructione. vel donatione, nō autem de acquiſito ex priuilegio vel præſcriptione nec de iure patr. eccleſiaſtico. & mixto in quib. quid iuris ſit remitto me ad eoſdē doctores ad quorum narratorum comprobationē non vſus fui allegationibus, quia in prēalleg locis ad ſaturitatem reperiri poſſunt.

PRIVATIO BENEFICIORVM

PRAETER Suminiſtàs ſciendum eſt quod Iudices cauſarum beneficialium, vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, familiares, beneficia illa impetrare non poſſint, fuiſſe prouiſum per Pij IV. conſtitutionem fol. 582. in Bullar. tenoris ſequentis.

Cupientes

Pij IV. Cōgruit tiu. de praben.

Cupientes vnicuiq; iuſtitiā, prout par eſt, æque lance miniſtrari, & omnē delinquendi occaſionē ab ipſius iuſtitiæ miniſtris præſertim Iudicib. in beneficialib. ac ēt criminalib. priuationem beneficiorū Eccleſiaſticorum concernentib cauſis tā à Sede Apoſtolica, & eius legatis & vice legatis q̄ alias quōlibet, & quibuſcunque pro tpe deputatis, ſeu ad quos illarum cognitio tā de iure, quā de conſuetudine, ēt rōne eorum quæ obtinent officiorum & alias quōlibet pertinet, & pertinebit, ſeu quib cauſæ ipſæ tā Apoſtolica, q̄ alia authoritate commiſſæ ſunt, & pro tpe cōmittentur penitus remoueri, ac eorum fraudib. obuiare & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, ex certa noſtra ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus quoſcunq; iudices ēt S. R. E. Cardinales, nec non cauſarū Palatij Apoſtolici Auditores, ſeu Locumtenentes, & vtriſque ſeu alterius ſignaturæ Referendarios, & quoſuis alios etiā Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia ēt maiori dignitate, ēt legationis munere fungentes ad audiendum, cognoſcendum, & decidendum cauſas ſuper quibuſuis Eccleſijs Monaſterijs, Prioratibus, & alijs beneficijs Eccleſiaſticis tam in Rom. Curia q̄ extra eam quōlibet hactenus, motas, ēt priuationem earundem concernētes, & in futurum mouendas, tam à dicta Sede eiuſque Legatis, ſeu Vicelegatis prædictis, ac tam Apoſtolica quam ordinaria, aut alia authoritate, & à quibuſuis in dicta curia, & extra eam, vel alias vbilibet pro tempore deputatos, ſeu ad quos ſimilium cauſarum deciſio, ſeu qualiſcunque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur ſpectat, & ſpectabit in futurum, aut quib. illas quouiſmodo audiendas, cognoſcendas, & decidendas, & vt præfertur, alias committi contigerit, necnon eorundem Cardinalium, Auditorum Locatenentium, Referendarium, & aliorum vt præfertur qualificatorum Iudicum hmōi nepotes, conſanguineos, affines, procuratores ſollicitatores ac domeſticos, vel familiares, cuiuſcunque ſtatus gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & ēt ex quorum ſententijs priuationes eccleſiarum monaſteriorum prioratuum, & beneficiorum hmōi, aut alias emanauerint, ac emanabunt eorum per priuationem eandem, aut alias quōlibet occurrenda vacatione nullo vnq̄ tpe à nobis, ſeu Sede aut alij legatis prædictis, vel quibuſuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari, ſeu ſibi conferri, & de illis prouideri facere quoquomodo poſſe ſeu debere, ſed illos penitus ad illa impoſterum obtinenda inhabiles fore, & eſſe, ac quaſcunq; impetrationes ſic ab eis ēt vt præfertur qualificatis, necnon collationes, & prouiſiones, ac quaſuis alias diſpoſitiones aut alias conceſſiones de eccleſijs, monaſterijs, prioratib & beneficijs hmōi ēt per nos aut prædeceſſores noſtros, ēt motu, & poteſtatis plenitudine ſimilib. hactenus quōlibet factas, & in poſterum faciendas, nullas irritas, & inanes, nulliuſq; roboris, & momenti exiſtere, nullumque per illas eis ius quæſitam fuiſſe, fore aut eſſe ſeu dici, vel cenſeri, ac de annali, & triennali poſſeſſore aut alias Cancell. Apoſt. regulas, ſeu alias conſtitutiones aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe, ſed illos eis ſic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouendos eſſe prout nos harum ſerie priuamus & amouemus ac priuatos, & amotos eſſe denunciamus, & ita &c. Non Obſtantibus, &c.

BENE-

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorũ Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientientiæ, ac ſub ſuſpenſionis a diuinis, & interdicti ingreſſus eccleſiæ quoad Archiepiſcopos, Epiſcopos; quo vero ad alios inferiores etiam ſub excommunicatione & alijs arbitrij noſtri, & quoad ad omnes ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum mentibus pro tempore vacantia pœnis diſtrictè præcipimus, & inhibemus ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta quouis prætextu cauſa aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere aut in illis, ſeu eorũ poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeat vel prꝑſumat, inquit Pius Quartus in conſtitutionibus ſub die 22. & 25. Aprilis 1561. fol. 709. in bul. incip. Volentes, & in alia incipien. Cupientes, & Pius V. fol. 1008. vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio. Et nota pro ampliatione extrauag. com. Pauli Secundi de præb. ſub quo titulo etiam habetur extrauag. Benedicti 12. incip. Ad regimẽ, & Ioannis 22. incip. Execrabilis. vbi de beneficijs Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. In
a capit. 2. 3. & in c. præſenti, de præb. in 6. tractatur de vacantibus in curia a ac in extrana. com. Bonif. 8. eodem tit. Alia reſeruationes ſunt in regulis Cancellariæ
b quas habes inf. ac collatores ſcire oportet b & dictæ bullæ Pij IV. & 5. loquuntur quando tempore vacationis fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicam.

Nota etiam quod nulliter prouiſus ab ordinario de beneficio reſeruato in impetratione poſtea facienda a Papa oportet mentionem facere de nulla collatione ab ordinario alias eſt inualida vt per Aeneam de Falconibus in tract. reſeruat. benef. in 35. effectu. fol. 48.

Reſeruatio beneficiorum vacantium, & quæ in poſterum vacabunt Sede Epiſcopali vacante fuit facta per conſtitutionem Pij V. incip. Sanctiſſimus vt in bull. fol. 1167.

Rurſus omnia beneficia vacantia propter crimen hæreſis ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtitutionem Pij V. incip. Cum ex Apoſtolatus Romæ publicata 1567. die 17. Febr. fol. 968. Gregor. XIII. annullauit collationes beneficiorum perſonis prohibitis propter genus, aut hæreſim & a fide apoſtaſiam. ſunt reſeruata vt in eius conſtit. publicata Romæ die 18. Nouembris 1580. incip. In eccleſijs, fol. 1297. in bullario.

Item omnia beneficia recepta in confidentiam vacant ipſo iure & ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtit. Pij Quarti incip. Romanum Pontificem, fol. 820 & per conſtit. Pij V. incip. Intolerabilis. fol. 1051. in bullario & vide infra in verbo Simonia.

Etiã beneficia parochialia collata non ſeruata forma Concil. Trid. ſeſſ. 24. de
c ref. c. 18. ſunt reſeruata vt ſtatuit Pius V. in eius conſtit. incip. In cõferendis c & vide infra in verb. Beneficiorũ parochialiũ collatio. Alia beneficia reſeruata refert Pariſ. de reſign. benef. lib. 2. q. 6. poſt Mando. ſup. reg. Cancel. tom. 1.

a *ADDITIO. Quomodo ad hunc effectũ reſeruationis curia intelligi debeat adde Gomeſ. in reg. de trien. poſſeſ. quæſt. 31. verſic ſed antequam ſpecialia, & Mandoſ in q. 2. 5. reg. reſeruat & an ſit idem beneficia vacare in curia & apud Sedem Apoſtolicam Couar in lib prac quæſt cap. 36 ſub nu. 3. Limita vt ſub huiuſmodi reſeruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione, aut alijs conſtitut. requiruntur aliquæ qualitates. ſeu certa onera iniuncta ſunt, vt ſunt pbendæ theologales, pro magiſtris, & ſim. Conc. Trid ſeſſ. 25. de ref. c. 9. 5.*

c.5 in cuius fine dicitur vt prouiſio de eis facta ſubreptitia cenſeatur & hoc multum conducere ex mente Couar.loc cit. Secundo limita vt non comprehendantur beneficia quæ ſunt de menſa epiſcopali declarando vt per Aene de Falcon. in trac. reſer.3 q.princ.nu.1.& 2 quæ vero talia ſint vide gl in clem frequens in ver.ad menſam & ibi Card.Zaba.de exceſſ.præl.& eundem Zaba. cum gl. in clem quia regulares in ver.de menſa de ſuppl.neglig.præl.& Pau.Ro.in tract de penſ c. 1. num 7 Tertio limita in terminis c.ſi apoſtolica,de præb in 6. Quid autem dicendum ſit in beneficijs iuris patronatus laicorum vacantibus in curia præter doc.in c.2 de præ in 6.adde Staph de lit grat tit de mod & for. impet num 7 & infra Lap.alleg 96.Rebuff in 3 par.ſig.....ver.nec non iuriſpatronatus Mando in reg. 1 Cancel.queſt.10.& in tract.ad ſigna grat.ver Derogationes iuriſpatronatus. Lamber.in trac de iure patron.q.6 primæ par.lib 2 art 22.Pariſ de reſig benef. lib.2 q 4 nu.45 & inf.& denique Couar d c.36.nu.4 & 7.

Controuertitur tamen inter aliquos num cap.ſtatutum de præb in 6 diſponens (quod ſi Papa beneficia vacantia in curia per menſem a die vacationis numerandum non conferat,poſſint illa conferri ab illis ad quos collatio pertinebat) ſit reuocatum, & correctum per iura noua nempe per extrauag in c. Ex debito, de elec.& extrau in c.Piæ ſollicitudinis,de præb inter com.quam controuerſiam cæteris omiſſis,videre poteris per Staph.in tract de grat.& expectat ſub num 18. per Mand in add ad Lap.alleg 96.lit.c,& per Aen. de Falcon in trac. dereſeru. q 4 prin nu 2 in d effect poterit tamen defendi & corroborari opinio inclinantiũ in fauorem Epiſcoporum & eo potiſſimum ratione,quia cum c ſtatutum nihil de nouo concedat eo quod poteſtas Epiſcoporum reducatur ad ſuum ius primæuum iuxta text in c peruenit 11.q 1. cum ſimil. & res de facili ad naturam ſuam reuertatur c.ab exordio 35 diſt.l ſi vnus § pactus ne peteret vbi Iaſon ff. de pact. & hoc eſſe fauorabile per plura probat Felin. in c. cum omnes.nu. 8 de conſt. per conſequens potius ampliandum quam reſtringendum vulgat. iuribus.

b Quæ ſint cauſa propter quas Summi Pontifices inducti fuerunt ad faciendas hmõi reſeruationes vide per Card Simon.in tracta reſeruat. benef. q.3 Quæ beneficia ſic reſeruata intelligitur quod ſemper durent affecta & per obitum ipſorũ Pontificum & ipſa Romana Sede vacante vt in extrauag.incip. Ad Romani Pontificis inter cõm ſub tit.de præb.& extat regula Cancel nona incip Itẽ declarauit licet talis affectio moleſtius naſcatur ex appoſitione manus Papæ, cui datũ eſt in progratiuã ſupmæ poteſtatis vt in quib.ipſe manũ appoſuerit aliſe intromittere nõ poſſint,vt in c noſtrũ.de app & plenius per Mãdoſ q.v.proem.reg.Cãcel.

c Quæ conſtitutio eſt in viridi obſeruantia referente Pariſio in tract reſign. benef.l.b 8.q 9 ſub nũ 79 & ad interpretationem dicti decreti Concil Trident. diſponentis in vacatione eccleſiarum parochialiũ debere fieri examen per concurſum vide Faſ in tract de viſit.lib 2 c 5 & eundem Pariſ d q.6 & lib 10 q 7.in quibus locis ad intelligentiam dicti decreti præter alia ſcitu digna & neceſſaria ſatis notabiliter congerit quamplures deciſiones Illuſtriſſimorũ Cardinaliũ deputatorum ſuper declaratione Concil. Trident. ponens etiam formulam Edicti circa

exa-

Digitized by Google

examen eorum qui eccleſiæ parochiali præficiendi ſunt.

Inſuper quod attinet ad materiam reſeruationis beneficiorum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 19. annullat. & prohibet mentales reſeruationes quas declarat ... decis. 4. cum trib. ſeq. ſub tit. de reſeruat. & Mandoſ. q. 4. & 15. nu. 7. 11. reg. cancell. & explicat Sim. in trac. reſeruat. benef. q. 4. & 15. fol. 20. & 72.

BLASPHEMIA.

PRAETER Summiſſas ſtatuendum eſt quod quicunq; clericus *Deum & D. N. Ieſum Chriſtũ vel glorioſam Virg. Mariã eius genitricẽ expreſſe Blaſphemauerit pro prima vice fructibus vnius anni omniũ & quorumcunq; beneficiorum ſuorum pro ſecunda beneficijs priuetur pro tertia omnibus et dignitatib. exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod ſi clericus nullũ obtinuerit beneficium pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur pro ſecũda carcerib. mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur & ad triremes mittatur. Qui reliquos ſancto blaſphemauerit pro qualitate blaſphemiæ atq; perſonæ arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. conſtitutione cauetur Leonis X. in Concil. Lateranen. ſtatuta innouando, fol. 929. in Bullar. incip. Cum primum. §. ad abolendam, & de dicti Concilij ſtatuto fol. 194. in Bulla meminerunt & ad literam referunt Diaz. in pract. crim. c. 110. in verbo Blaſphem. Naua. in c. inter verba. 11. q. 3. corol. 57. nu. 158. & Couar. in c. quamuis pactum par. 1. §. 7. ſub nu. 10. de pact. in 6. de hac Pij V. conſtitutiõe, vide Farinac. in prac. crim. in tit. de delictis & pœnis. Cæterum de Iudæorum blaſphemijs hæreticæ prauitatis Inquiſitores cognoſcere poſſunt, in eoſque animaduertere, ex Greg. XIII. ſtatuto Romæ publicato die 10. Iunij 1581. Incip. Antiqua fol. 1305. in bullar. & vide Abb. in c. gaudemus, de diuor.

ADDITIO. Pœnas contra blaſphemantes impoſitas præter Diaz. in d. c. 110. eas diligenter recenſet Boer. decis. 39. nu. 9. 10. & 15. & Couar. in d. §. 7. nu. 10. & 11. et ratio quare pœna ſtatuta in c. 2. de maled. nõ habeat locũ quoad clericos prout cõmuniter tenent atteſtatur ibi Abb. nu. 8. eſt ne propter publicã illam ſatisfactionem vileſcat dignitas ordinis clericalis Iul. Clar. in pract. crim. §. Blaſphemia nu. 3. Ignat. Lopez in addit. ad Diaz. loc. cit. verb. clericos non ſubire. Quibus adde quod diu in nouiſſimo Prag. Regni Neap. quoad laicos eſt pœna triremium per quatuor annos & hæc eſt in viridi obſeruantia ſuper cuius Pragm. cõmentario plura notatu digna Alex. Roma Maſſapien congerit. De iure canonico nouiſſimo eſt illa quæ continetur in d. Conc. Later. & in d. conſt. Pij V. eſt tamẽ animaduertendũ quod verba illa bullæ pro prima vice interpretãda ſunt pro prima vice punitionis et nõ blaſphemiæ et ſi clericus fuerit pro illa prima vice inquiſitus ꝙ pluries blaſphemaſſet, quia bulla videtur habere reſpectũ ad correctionem clericorũ ad quod facit tex. in c. graue. de preb. ibi poſt primã, & ſecundam correctionẽ. Et ad hoc vt quis dicatur conſuetus blaſphemare, nõ ſufficit ꝙ per duas vel tres vices id crimen cõmiſerit Alex. conſ. 72. in 1. vol. nu. 8. & quæ ſit ratio ſpecialitatis vide per Rocch. Cur. in rubr. de conſuetud. q. 5. nu. 36. Boer. in d. decis. 301. ſub nu. 11. ſed ad inducendũ prauũ vſum & vitioſum habitũ blaſphemãdi requiruntur multo plures reiterationes Iaſ. in l. ait prætor, § iuraui nu. 14. ff. de iureiur. Menoc. lib. 2. de arbit. iud. 4. cent. caſ. 379. Inſuper ad ſciendum an clericum à prædictis pœnis excuſent vel ſaltẽ operentur vt cum

comi-

eo mitius eſſet agendum, regionis conſuetudo ex frequenti vſu hominum illius loquentium quibuſdam verbis in contemptum Dei tendentibus lubricum linguæ, & præſertim in eo, qui non perfecit blaſphemiam, & ſtatim ſe pœnituit, & ad hoc vt excuſet iracundiæ calor quib. eſſe debeat circunſtantijs vallatus præter præall. doc. in præced. loc. quare etiam apud Aex conſ. ante fi. vol. 3. Afflict. in conſti. Regni blaſphemantes n. 5. & 10. Caueus ſuper Prag. 50. Regis Ferdinādi nu. 6. Gran. deciſ. 50. plenius per Foller. in pract. ceſſ in ver. Nicolaus Epſ a nu. 56. vſq; ad 67. Iul. Clar. in pract. cri. q. 60. nu. 6. & 10. Fran. Ponzibius in tracta. de lamijs ſub nu. 86. Si quis calore iracundiæ pluries vno inſtanti blaſphemat, præſumitur quod ſemel tantum blaſphemauerit Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 2. num. 27.

BONA NAVFRAGANTIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod raptores prædictorum bonorum ſunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ in bulla cœnæ, nam licet antea fuiſſet lata, non tamen erat reſeruata, vt in capit. excommunicationi, de raptor. & declarat Nauar. in man. confeſ. c. 27. nu. 60. & nu. 118. & cōtra tales raptores prouiſum eſt in Regno Neap. per conſt. Rapinas corū, vbi Afflict. eorum q; dominis ſuccurritur pro conſeruatione bonorū per conſt. Dohanæ de ſecretis, quantū vero attinet ad excōicationem Papalē non incurritur ſi furtū non excedit duos aureos quāuis peccet mortaliter. ita tenuit præceptor meus Pater Marius Andria. in expoſitione d. Bullæ per tex. in l. ſi oleum, §. fi. cū l. ſeq. ff. de dolo. Sed decretū ſacræ congregationis relatū infra in verbo caſus reſeruati fol. 146. & 152. contra præſumentes abſoluere ab vllo ex caſibus, clare vel dubie in bulla die cœnæ domini cōſulerem pro tutiori abſolutionem obtinendam eſſe a ſummo Pontifice, quādo tamen furtum bonorum naufragantium aſcenderet ad eam quantitatem, quæ ſit peccatū mortale, Vgolinus de cenſuris in expoſitione d. bullæ. c. 4. ver. 7. fol. 143.

ADDITIO. Limitatur ſecundo, vt etiam non incurratur quando eſſent bona naufragorum, non tamen Chriſtianorū ſed infidelium, Iudæorū hæreticorū & aliorum quomodocunq; Chriſtiano nomini inimicorū auth. Nauigia. C. de furtis & ex verbis bullæ cōprehenditur fuiſſe Sum. Pont. intētionem prouidere bonis fidelium.

Tertio limitatur vt hæc excommunicatio maior non extendatur ad tertiā perſonam tam per bullam Sixti V. quam Clem. VIII. licet per bullam Greg. XIII. a Nauar. relatam ſecus, vt ex eius verbis palam colligitur quāuis teneatur illa tertia perſona cognito vero domino nauis & rerum ablatarum illa reſtituere, quæ a ſurripiente acceperat vel emerat etiam nullo ſibi ſoluto pretio per text. in l. incivilem, C. de furt. Quid dicendum in eo qui naufragium paſſus venit ad terram, & aliquas res quas ſaluare potuit penes tertium depoſuerit ſi ille poſtea negauerit dictū depoſitum quod ab ipſo domino non poſſit ſufficienter probari an teneatur pœna huius bullæ ac ſi res ipſas ſurripuiſſet contra domini voluntatem retinendo Reſpub. hunc caſum attentis verbis bullæ non videri comprehendi poſſe.

Limitatur quarto, vt nec etiam incurratur ex ſolo actu acceptionis talium bonorum animo conſeruandi ea & tradendi vero domino illius habita notitia, non autē vſurpandi & in vſum, ac proprium commodum conuertendi, alias ſecus licet deinceps eum pœniteat & mutatus illa reſtituat ſi quidem per illam pœnitentiā excommunicatione non liberatur, ſed opus eſt abſolutione argu. text. in c. cum deſiderres de ſent.

ſent.excom.declara. hãc 4. limit. niſi adſit mora reſtituẽdi. i. cũ quis põt reſtituere, & non reſtituit gl. fi. in d. c. excõicationi, rõne per Cait. aſſignata in verbo excom. c. 23. propter quam cũ ſequitur Nau. in d. c. 17. nu. 818. et ſi non præcedat monitio pro dictis bonis ablatis reſtituendis cũ Panor. in d cap. excõicationi diſtinguente, vt ibi per eũ nu. 2. in fin. cõi tamen opinione in contrariũ exiſtente teſtantibus Sylu. in verb. excom. 7. §. 20. Roſ l. in eod. verbo el 1. excom. 21. loquentibus attentis verbis d. c. excõicationi de rapto, ſ d tu conſidera verba bullæ dic cęnæ Domini nouiſſime promulgatæ & quæ ſcripſit Suarez de cenſuris diſp. 21. ſec. 2. cenſu. 4. fol. 366.

Quinto limitatur, vt per hanc bullam non intelligantur excommunicari putantes propter ignorantiam illam non eſſe bona naufragorum, ſed aliorum, licet nolint reſtituere, & ſint in mora reſtituendi Nau. in conſil. 1. nu. 2. de pœn. & remiſ. in antiqui. item per ſimplicitatem rapientes de dictis bonis credentes eis id licere ex alia cauſa, Sylu. & Roſel. in ver. naufragium Nauar. in man. cap. 17. num. 99.

Limitatur ſexto, Quando Dominus illa bona habuerit pro derelictis amiſſa omni ſpe ea recuperandi. l. falſus, §. ſi iactũ ff. de fur. ſecus vero ſi illa proieciſſet in mari propter procellam & vim tempeſtatis ad nauem exonerandam vt periculũ euadat, quia tunc dominium remanet penes proprium dominum, l. qui leuandæ, ff. ad l. Rhod. de iact. quæ ſi quis acceperit animo retinendi furtum cõmittit, l. qua ratione, § fi. ff de acq. rer. dom. fi. i ſt. de rer. diuiſ. Abb. in c. cum dilecti, de accuſat. num. 11 in dubio autem non præſumitur habuiſſe illa pro derelictis, l. interdũ, §. 1. ff. de acq. p ſſ ex reg. illa quia nemo putatur ſuum iactare l. cum de indebito ff. de prob. & quando cenſendum ſit aliquid habitum pro derelicto vide tex. in §. pen. inſtit. de rerum diuiſ gl. in l. ſi quis merces, ff pro derelicto Sylu. in verſ inuenta, ſub num. 2. Roſel. in ver. furtum, §. 12. Nau. in man. c. 17 ſub num. 99 & in hoc caſu ad coniecturas eſſe recurrendum inquit Panor. loc. cit. vbi etiam Fel. nu. 6. quæ coniecturæ deprehendi poſſunt ex dictis eiuſdem Nau. in d. c. 17. num. 170. & 176. de quibus etiam habetur in lib. theſaur. caſ. conſc. in expoſit. bull. Cęn. c. 8. & per Bartholom. Vgolin in tract. de cenſuris Rom. Pont. reſeruatis c. 4. §. 2.

Septimo, & denique limita in eo qui pro recuperandis talibus bonis quæ de ſui natura ſtatim erant peritura cuicunque periculo mortis expoſuit vitam ſuam, & Dominus veriſimiliter dicta bona per aliud medium & viam nõ erat rehabiturus ita vt poſſit tuta conſcientia ſibi illa retinere, Vgol loc. cit. ſub nu. 3. ſecus vero ſi illa ſalua feciſſet ſine vllo periculo vitæ, etiam ſi dominus illa bona, nec per ſe, nec per alium erat alias recuperaturus, quia ex charitate tenebatur ad præbendum auxilium d. c. excommunicationi, vbi etiam gl. & plenius in ſupra alleg. conſ. Raptens debet tamen habere mercedem ſui laboris iudicio boni viri, ita communiter Summiſtæ in v. r. Naufragium & Nauar. d. c. 17 ſub nume. 98 aſſerens etiam, quod ſi fulminaretur excomm. contra habentes de talibus bonis, & ſi quis poſſit licite illa retinere, vt in caſu proximo dicto, teneatur ſaltim manifeſtare.

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt vſurpatores tales eſſe excommunicatos, & abſolutionem eſſe reſeruatam Papæ, vt in Concil. Trident. de reform. ſeſſ.

Digitized by Google

ſeſſio.22. capitulo 11. & hodie eſt in bulla Cœnæ clauſula 17. his verbis videlicet. *Quiue iuriſdictiones ſeu fructus redditus, & prouentus ad nos & Sedem Apoſtolicam & quaſcunque eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiarum, monaſteriorum & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes vſurpant, vel etiam quauis occaſione vel cauſa ſine Rom. Pont. vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expreſſa licentia ſequeſtrant.*

ADDITIO Verum ad hanc cenſuram incurrendam quinque conditiones requiri docent Caiet in v. excomunicatione c 27 & Nauar in Man c 27. ſub nu. 1. verſ. Sexta, explicantur etiam in lib. Theſaur caſ conſ. in expreſ Bull Cœn. c. 2 & ille dicitur vſurpare qui ſibi vendicat id quod ad eum non pertinet gl in c multi 2. q 1. cuius termini ſignificatum quoad preſentem materiam optime explicat Vgol. in præalleg tract c. 17 num 4 & eod. c § 2 & quod vſurpantes iura eccleſiaſtica tanquam ſacrilegi iudicantur eſt tex. in c conqueſtus de for compe.

Item penam huius excõicationes effugit is qui tanquam creditor vt ſui recuperet beneficij fructus capi. prout conſuluit Nau. conſ. 5 de ſen excom. in antiq.

Poſtremam partem huius canonis intellige de ſequeſtratione neceſſaria quæ fit iuſſu iudicis non autẽ de voluntaria quando partes inter ſe conueniunt vt ſequeſtrũ fiat ad quod non eſt neceſſariũ licentiam poſtulare Vgol loc. proximè cit in fine. Secundo intellige, vt non incidat in penam huius excommunicationis is quis id faciendum procurauit, quia ſumus in diſpoſitione penali, & ideo non debet fieri extenſio de vno caſu ad alium c. penæ de penit. diſt. 1. Nau. conſ. 34. de ſent. excom. in antiq.

C A M P A N A.

PRÆTER Summiſtas ſciendũ eſt per Leo. X. in Conc. generali Lateranenſi fol. 217. in bull. fuiſſe moderata priuilegia Mendicantiũ, & inter alia fuit proviſum. *Vt debitus honor matrici Eccleſiæ reddant tam ipſi fratres quam alij clerici ſæculares et ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis, priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ antequã Cãpana Cathedralis, vel matricis Eccleſia pulſauerit cãpanas in eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint contrafacientes penã centum ducatorũ incurrãt.* Quæ adde ad c pertinentibus de priuileg. & ad extr. mag. Ioan. 21. incip. Quia cunctis inter communes, de offic. cuſtod. ceteris vero diebus non poſſunt impediri, vt patet ex declaratione relata infra in verbo confeſſor, & ad erat antea conſtitutio Pij V. incip. Et ſi mendicantium fol. 982. in bulla.

ADDITIO De diuerſis finibus ad quos Campana pulſatur eorumq; ſignificatu vide per Gulielm. Durand in ratio. diui. lib. 1 cap. 4 Abb. in ca [illegible] de offic. cuſtod. Boniſ. de Vitel in cle grauis nu. [illegible] & 14 de ſent. excom. & quomodo Vniuerſitas vocari poſſit per ſonum campanæ per eundem Abb in c [illegible] de cauſis de elect. eſt quare tempore interdicti prohibeatur ſonus campanæ Gemin. in c. Alma, § adijcimus nu. 4. de ſent. excom. & an tunc temporis illam pulſantes incurrant irregularitatem Philip. Franc. ibidem numer. 3. Et qua ratione campanæ ſileant triduo ante Paſcha habetur in d rational diuini lib. [illegible] Nunquid autem pulſans vel pulſari iubens campanam ad arma ſumenda pro captione alicuius rebellis vel maleficioris incurrat irregularitatem ſi ob illum ſonum ille reus fuerit captus & deinde morte vel mutilatione damnatus? Reſp. Maiolus in tract. de irreg. lib. 1 c. 10 tenet

affirma-

Digitized by Google

affirmatiue hoc idem extendens in pulſante, vt conuocetur populus quando reus dicitur ad ſupplicium, declarando dummodo pulſet ad finem vt reus ſecurius ducatur ad mortem, ſecus vero ſi pulſet tantum ad ſignum & publicum exemplum. Et quid in eo qui pulſando campanam ipſa vel eius malleus cadens aliquem interfecerit quando ſit irregularis, vide tex. in c. Ioannes de homic. & ibi dicta per Car. Zab & Abb. vna cum ad lit. Alex de Neuo ad ipſum, Syl. in ver. homicid. 2. ver. 1 c. Maiol. in trac. lib 5. c. 48. §. 3. nec omittas videre quæ de campanis traduntur per Ioan. Syl. in tract. de benef. p. 1. q. 5. nu. 85 & inf. & per Paul. Fuſc. in tract. de viſit. lib. 1. c. 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summiſtas, & Doctores, ſciendum eſt, quod hodie nulli Regulares, etiamſi ſint Canonici, habere poſſunt ſine diſpenſatione Apoſtolica, beneficia curata, nec in perpetuum, neque ad tempus, & ita in praxi obſeruari atteſtatur D. Hier Gonzalez in comment. ad 8 reg. Cancell gl 7. nu 53. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Concil Triden videlicet S D N. Gregorij XIII. noluit licere Canonicis regularib Congre. Lateran. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Sum Pont aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoq; minus beneficium curatum ad tēpus. Quam declaracionem adde ad cap. quod Dei timorem, de ſtatu monach.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede vacante in quibus Epiſcopo ſuccedat latiſſime declaratur.*
2 *Ante Vicarij Capitularis electionem quis adminiſtret.*
3 *An Capitulum poſſit reuocare Vicarium.*
4 *An facta electione Vicarij, Capitulum abdicet a ſe iuriſdictionem: poſſit ſibi aliqua reſeruare.*
5 *Qui cognoſcit de ſuſpicione Vicarij Capitularis.*
6 *An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli.*
7 *Ex cuius bonis Vicarius debeat hauere ſalarium.*
8 *An Vicarius præcedat canonicos in ſeſſionibus.*
9 *An Capitulum poſſit plures Vicarios conſtituere.*
10 *An Vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.*
11 *An inhibitio facta Vicario Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem.*
12 *An epiſcopo viuēte detur caſus, in quo Capitulū valeat Vicariū cōſtituere.*
13 *In quibus caſibus expiret, officium Vicarij Capitularis.*
14 *An Vicarius teneatur ſtare ſyndicatui.*
15 *Sede vacante an poſſint agitari cauſæ ipſius eccleſiæ, & ſalarium aduocatis debeatur, & currat præſcriptio.*

Digitized by Google

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ne ſede vacante acta cauſarum criminalium occupentur fuiſſe Pij V. conſtitutione preceptum vt Epiſcopi, vtriuſque Siciliæ quotãnis conficiat inuentarium, vt habetũt infra in verbo inuen-
1 tarium, actorum. Item ſciendum eſt capitulum cathedralis eccleſiæ † defuncto Epiſcopo ſuccedere in his quæ Epiſcopalem iuriſdictionem concernunt c. cum olim, vbi gloſ. & doct. de maior. & obed. c. vnic. eod. tit. lib. 6. & totum Capitulum durante vacationis tempore poterat de iure per ſe ipſum adminiſtrare illamque exercere. Abbas in c. irrefragabili, ſub num. 2. de offi. ordin. Fel. in d. c. cum olim, num. 9. hodie vero ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 16. tenetur infra octo dies poſt mortem epiſcopi omnino Vicarium conſtituere, vel exiſtentem confirmare, qui ſaltem in iure canonico ſit doctor, vel licentiatus, vel alias, quarum fieri poterit idoneus; ſi ſecus factum fuerit ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur; & ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, tunc antiquior epiſcopus, ex ſuffraganeis in Metropolitana, & propinquior in exempta vicarium idoneũ poſſit conſtituere.

Pro intelligentia huius materiæ videnda ſunt ſequentia iura videlicet.

Cap. illa & c. ſi. ne ſed. vac.
Cap. vni. eo. tit. 6.
Cap. cum olim & c. his quę, de maior. & obed.
Cap. ad abolendam, de hæret.
Cap. vnic. de inſtit. in 6.
Cap. ſi epiſcopus, & c. eccleſiæ de ſup. negl. prælat. in 6. cap. quia ſæpe de elect. in 6.
Clem. ſtatutum de electio.
Cap. cum nullus, §. epiſcopo de temp. ord. in 6. c. vnicum de maio. & obed. in 6.
Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 10. & ſeſſ. 23. cap. 10. de reform. & d. ſeſſ. 24. cap. 16.

In quibus iuribus diſponitur de poteſtate capituli.

QVia in dies accidit cathedrales eccleſias ſuis paſtoribus ex hac luce ſubtractis viduari operæpretium duxi per quaſdam quæſtiones magis notabiles deciſiue procedendo breuiter enucleare, ad quæ tunc temporis capituli poteſtas ſuum Epiſcopum repræſentantis extendatur. Quero igitur qualiter intelligatur generalis regula illa capitulum ſcilicet Sede vacante ſuccedere epiſcopo in his quæ ſunt iuriſdictionis vulgatis iuribus? Reſp. ex mente gloſ. celebris in clem. 1. verſic. capituli prope finem, de hæret. hanc maximam in pluribus declaratione egere, vnde nõ ab re erit per ſequentes exceptiones dilucidanda. Et primo vt intelligatur de iuriſdictione ordinaria, non autem delegata Federic. de Senis conſ. 30. Abb. in d. c. cum olim, quod amplia procedere etiam in iuriſdictione generali quam haberet epiſcopus a iure delegatam Apoſtolica authoritate vt in caſu cap. ad abolendam, de hæret. alijſque ſimilibus, quos recenſet Pauin. in præalleg. tracta. part. 1. quæſt. 10. in princ. Ioan. Andreas quem communiter ſequuntur doctores in d. cap. ad abolendam, & præciſe Card. Zab. qui tam in d. loco quam in clem. 1. quæſt. 8. de hæret. omnibus

nibus contrarijs libratis hanc veriorem eſſe aſſerit, & quod hæc ſit communis teſtatur Philip Franc.in c. vnic. de maiorit. & obedien. in 6. ſubdens ita eſſe tenendum,& ibidem Geminia.caſu 7. rationem affert quia in talibus potius eſſet ſupplere vices Papæ quam epiſcopi, idq. confirmare videtur Bellam.concl. 166. quamuis huiuſmodi iuriſdictio per viam iuris conceſſa, ſit perpetua Feder. de Senis conſ.130.incip Factum eſt tale in fine, Pauin. tamẽ loco cit.ſub num. 4. pro concordia diſtinguit illud colligendo ex mente Inn. & Hoſt.in d.capit.ad abolendam, aſſerens, quod ne in hoc fiat amara interpretatio, dici poſſet in talibus caſibus capitulum ſuccedere ſtante neceſſitate, vel vtilitate actus expediendi eoque maxime ſi non ſit de proximo futurus ſucceſſor, alias ſecus.

Subſequenter hanc regulam intellige procedere in iuriſdictione, quę competit Epiſcopo iure communi & proprio ſcilicet eo ipſo quod eſt Epiſcopus, ſecus vero vbi competeret aliquo iure ſpeciali, ſeu accidentali doct.in cap. verum.de foro comp. Rebuf.in prax.tit de deuolut.num.68.declara dummodo per illud accidens, ſiue caſum aduenientem ipſi Epiſcopo noua tribueretur iuriſdictio, alias ſi non tribueretur noua iuriſdictio, ſed eſſet quędã annexio, ſeu additamentum ad generalem & naturalem iuriſdictionem, quam haberet a iure in ſua diœceſi, tunc ſuccederet cap. Ant. But.in c. cum in cunctis, de elect.latius per Gem.in c.quamquam, de elect.in 6.Fel.in d.c.verum ſub nu. 5. cuius ratio eſſe poteſt, quia idem iudicium fieri debet de additamento quod de principali Abb.in cle.ſtatutum in 3. oppoſ. de elect. Hinc dixerunt aliqui capitulum ſuccedere in iuriſdictione, ſeu alio iure, quod epiſcopus ex cõſuetudine ſibi acquiſiuiſſet. Abb.in d.c.cum olim.q. 10. licet oppoſitum voluerit in c.ſcriptum nu 12.de elect.Franc.in d.c.vni.ſub nu 4. Pauin.p.1.q.9. nu.7. Ex quibus etiam Felin.in c.eam, te num.17.de reſcr. infert ad tria notatu digna. Primum ex mente Butr.& Imol.in d.text. 5. in mandato facto Epiſcopo ipſo defuncto capitulum non ſuccedere etiam literis iam præſentatis. Secundum quod capitulum ſede vacante non ſuccedit in poteſtate literarum executorialium, quæ dantur in perſonam epiſcopi ſi conferunt poteſtatem non concurrentem cum poteſtate iuris communis ex mente Lud. Roma. conſil. 606. De tertio dicemus infra, vbi magis opportune cadet, in fine 3.q.ſpecialis.

Tertio intellige regulam procedere in iuriſdictione cõtentioſa, vel neceſſaria. i. vbi fieri non poteſt quin ille actus, fiat, iux.doctrinam pręd. gl.in cle. 1.de hæret.communiter approbatæ vt inquit Felin.in d.c.cum olim,& ſic in his quæ ſunt iuſtitiæ, & quoties actus de neceſſitate expediendus, ſine cauſa denegaretur, poſſet adiri ſuperior pro compulſione.arg. eorum quæ notatur in c. nullus de iure patr.& eorum quę in ſimili ſuperius dicta fuerunt in verbo Archiepiſcopi authoritas, nu. 21. & ſeq. ſecus autem ex mente aliquorum iuriſdictione voluntaria, & ſic in his quæ ſunt gratię Io. Monac.in d.c.vnic. de maior.& obed.in 6.& in c.fi.de ſuppl. negl.præl. eo. tit. niſi inquantum a iure reperiatur conceſſum.Gemi.in d.c.vnic.ſub nu. 4. vel exiſtẽte neceſſitate Fel.in c.cum omnes, ſub nu.10.de conſtit.quidam vero in hoc diſſentiunt volentes indiſtincte circa poteſtatem capituli ſede vacante eſſe conſtituendam regulam affirmatiuam, videlicet, vt epiſcopo in omnibus regulariter ſuccedat quæ ſunt iuriſdictionis ordinariæ exceptis caſibus expreſſis, prout nouiſſime poſt alios per eum citatos cenſuit Nauar.conſ.31.nu.2.de temp.ord.in antiq.

Quarta declar.

Vlterius ſciendum quod Capitulum in quantum epiſcopo ſuccedit, eiuſque vices ſupplet, non dicitur eo inferius, ſed par, & ratio eſt, quia eius iuribus vtitur, habetq; eandem poteſtatem tanquam ſubrogatum arg. tex. in c. his qui in ius. de reg. iur. in 6. & ex relatis per Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 1. q. 15. clare patet, in quo fere omnes conueniunt. Quam extende, & primo vt in ea dicatur ſuccedere pleno iure. ſ. quoad liberam adminiſtrationem tam ſpiritualium quam temporalium capit. ſi epiſcopus, cum ſeq. de ſuppl. negl. prælat. in 6. & quæ comprehendantur ſub iſtis vocabulis, ſcilicet in ſpiritualibus & temporalibus traditur notabiliter per Feder. de Sen. conſil. 302. etiam ſi ſpiritualia eſſet talia quæ requirerent ſpeciale mandatum epiſcopo viuente. Gemin. & alij in capit. cum nullus §. epiſcopo, de tempor. ord. in 6. Secundo extende vt illam exercere poſſit tam in perſonas eccleſiaſticas, quam ſeculares, quando ſcilicet prælatus defunctus præter epiſcopalem habebat etiam temporalem iuriſdictionem, vt poſſet cognoſcere de cauſis quæ mouentur inter laicos ſuæ diœceſis arg. tex. in c. conqueſtus, de foro comp. & in c. Romana §. debet, de appell. in 6. quam in criminibus per alios exercere ſolet abſq; irregularitatis in curſu c. fin. ne cler. vel monac. in 6. Pauin. p. 1 q. 2. num. 5. Tertio extende vt poſſit illam exercere contra ſingulos de capitulo etiam Decanum vel præpoſitum ipſius capituli ſecundum omnes teſte Nauar. conſ. 7. ſub nu. 3. de offic. ord. in antiq.

Quinta declara.

Prædicta reſtringe & primo vt non ſuccedat capitulum in caſu in quo epiſcopus exercitium iuriſdictionis non haberet ſolus, ſed cũ alio, quia tunc non ad capitulum, ſed ad collegam ſuperſtitem fieret deuolutio c. fin. 65. diſt. hoc tamen declarando ex mente Zab. in d. c. ad abolendam, quando taliter epiſcopo, & alio competeret quod inter eos eſſet locus iuri accreſcendi arg. tex. in l. vnic. C. quando non petent. par. alias ſi non inſolidum competeret, expectandus eſſet ſucceſſor in ipſa dignitate Epiſcopali c. quoniam Abbas, de off. deleg. Secundo illã reſtringe vt intelligatur quando contenditur de nudo exercitio ipſius iuriſdictionis, ſecus autem quoties verteretur quæſtio ſuper proprietate alicuius certi iuris, ſeu iuriſdictionis vt non ſuccedat capitulum in examinatione illius quæſtionis, & ratio eſt propter præiudicium, quod generari poſſet futuro epiſcopo cum tunc eccleſia careat legitimo defenſore c. ſi. ne ſede vac. exem; ſi ponit Panor. in c. verũ nu. 12. de fo. comp. veluti ſi contẽderetur an talis ſit ſubiectus an exẽptus, item in talis locus ſit de diœceſi vel ne. Poſſet etiã exemplificari, quando dubitaretur de aliquo beneficio an eſſet de iure patr. vel pertineret ad merã epiſcopi collationẽ, eo quod per iura patronis producta liquide nõ appareret de exiſtentia ipſius iuris patronatus, quod intellige et ſi huiuſmodi cauſa reperiretur incepta ante vocationẽ, & ſic ipſo epiſcopo viuente. ſ. vt non poſſit proſequi, ſed ab ea deſiſtendum vſq; ad noui prælati aduentum Doct. in d. c. ſi. Pauin p. 2. q. 9. Tertio regulam hanc generalem reſtringe quod & ſi capitulũ ſede vac. ſuccedat in iuriſdictione, non tamen in emolumento prouenientc ex ipſa iuriſdictione & ſigillo Curiæ, vel alias vndecunq; ad prælatum pertinente, ſed illud ſucceſſori reſeruandũ eſſet per tex. in cle. ſtatutum, de elect. quod intellige etiam vbi iſtud emolumẽtum iuriſdictionis quod percipitur, eſſet cõmune Epiſcopo & capitulo, quia cum cõſiſtat in re diuiſibili pars capituli ſibi cedet, pro parte vero epiſcopum tangente fiet reſeruatio vt dictum eſt. Zabar. ſingulariter in d. text. quæſtione 5.

Notabilis doctrina.

Sexta declar.

Secun-

Secundo intellige hoc procedere quando emolumentum directe ex iuriſdictione prouenirет, ſecus ſi ex cauſa perſonæ illam exercentis gratis, & non tanquam debitum aliquid detur arg. tex. in c. ſtatutum. §. inſuper, de reſcrip. in 6. Imol. in præall. clem. ſub. num. 19. verum in locis in quibus adſunt collectores Cameræ Apoſtolicæ illud vacationis tempore durante eadem camera ſibi appropriat, vt eſt in Regno Neap. & per emolumentum intelligitur pęna impoſita inobedientibus ratione contumaciæ, eſſet etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur Vital. in tract. clemen. num. 47. & ſeq. intelliguntur etiam compoſitiones, & pęnæ pecuniariæ, ſeu emendæ quæ & cui debeantur habetur per Felin. in capit. irrefragabili, de off. ord. per Diaz. in ſua prax. 146. per Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 9. numero 9. & nouiſſime per Concil. Trident. ſeſſ. 25. de refor. c. 3. §. in cauſis vero iudicialibus diſpoſitum eſt, vt huiuſmodi mulctæ pecuniariæ, eo ipſo quod exactæ fuerint, aſſignentur locis pijs ibi exiſtentibus, cuius canonis authoritate id ſtatim exequi poterit Vicarius capituli & ex dictis emolumentis ſede vacante obuenientibus deduci debent rationabiles expenſæ, & quę eſſent tales vide per gloſ. in d. clem. ſtatutum, ver. expenſæ. Quarto limita, quod licet de iure abſque hominis miniſterio capitulum in prædictis ſuccedat cuius ſucceſſionis rationes aſſignat Lamber. in tract. de iure patr. lib. 1. par. 1. art. 9. 1. quæſt. princip. tamen ſecus eſſet vbi talis iuriſdictio ſede vacante ex aliquo iure ſpeciali competeret certæ perſonæ ratione ſuæ dignitatis, veluti ſi hoc conſtitutum eſſet in fundatione illius dignitatis, ſiue eccleſiæ vel conſuetudine, ſeu priuilegio Io. And. in cap. pen. de off. leg. Pauin. par. 1. quæſt. 9. numero 5. arg. tex. Concil. Triden. ſeſſ. 24. de ref. c. 10. prope finem etiam ſi illa iuriſdictio deferetur cum emolumento d. clem. ſtatutum in fi. cum ibi adnotat per gloſ. & doct. de elect. Nec capitulo obſtabit quominus in huiuſmodi admiſtratione ſuccedat perſona, ſcilicet vel coadiutoris pro tempore, quem forſan epiſcopus habebat, vel adminiſtratoris. ſi quem papa dederit, quia horum poteſtas expirat mortuo epiſcopo Franc. in d. capit. vnic. ſub num. 3. Felin. in d. c. cum olim numero 8. Septima declara.

Subnectitur congruè quærendum, quid dicendum in his, quæ ſunt ordinis epiſcopalis? Reſpon. quod in illis etiam capitulum ſuccedit. illud ſane intelligendo, ſcilicet quoad poteſtatem ea committendi alteri epiſcopo vicino, quem ad illa exercenda inuitabit arg. tex. in c. pontifices. 7. quæſt. 1. cum ſimil. Franc. in d. c. vnic. nu. 9. & ſi non poſſit commodè habere aliquem ex conuicinis epiſcopis poterit reuocare alium commodiorem ſedis Apoſtolicæ habentem cuius copiam habere poterit. Pauin. p. 1. q. 3. num. 4. proteſtatione vero adhibita, quòd per hoc nihil iuris illi epiſcopo vacato acquiratur. Panor. in c. his quæ nu. 3. de maio. & obed. quod amplia in omnibus quæ conſecrationis miniſterium expoſcerent de quibus per Pauin. loc. cit. in prin. illa. n. de. lege iuriſdictionis epiſcopalis exiſtere, docet gloſ. recepta in c. dilectus, de off. ord. limita tamen vt non ſuccedat quoad immunitates, & priuilegia conceſſa epiſcopis ratione ordinis, & dignitatis pontificalis quæ numerantur per gl. in c. fin. de priuil. in 6. quòd pro indubitato ponunt docto. in d. c. vnic. & Pauin. ibidem refert ſub nu. 9. Item quæ ſint ordinis epiſcopalis, & quæ eis competunt ratione dignitatis, & quæ contineat iuriſdictio epiſcopalis, clare, & diſtincte notat Iac. Sbroz. in tract. de vicar. Epiſc. lib. 2. q. 2. & duabus ſeq. An Capitulum Sede vac. ſuccedat in his q̃ ſunt ordinis epiſcopalis.

An in poteſtate viſitandi.

Quibus ſic prælibatis vltro ſe offerunt ſpeciales quæſtiones decidendæ, in-
ter quas erit prima in ordine. An poteſtas viſitandi diœceſim. Sede vacan-
te tranſeat in capitulum. Reſpond. quod Panorm. in præalleg. capit. cum
olim, indiſtincte tenet quod ſic, idem confirmat Soc. in tract. de viſit. col. 4.
Bonif. de Vital. in clem. 1. numero 79. de hære. ratione de qua ibi per eum
quod declara duobus modis & primo niſi ſeparaaretur quod de proximo pro
uideretur eccleſię de epiſcopo ſucceſſore, vt colligitur ex theorica Innocen. in
d. capit. ad abolendam. Felin. in d. cap. cum olim ſub nume. 3. Secundo vbi
viſitatio competeret epiſcopo de iure ſpeciali, vt quando epiſcopus exem-
ptos Sedis Apoſtolicæ immediate ſubiectos authoritate Apoſtolica viſitat
iux. tex. in clem. attendentes de ſtat. monac. vbi Cardinal. Zabarell. quæſt. 4.
& in capit. cum olim quæſt. 9. Federic. de Sen. conſil. 291. Franc. in d. capit. vni
numero 5. Phil. Prob. in prob. in addit ad Io. Monac. in capit. eccleſiæ num. 1.
de ſup. negl. præl. in 6 verum in hoc vltimo Paninus part. 1. quæſt. 7. in fin.
ſibi placere inquit moderationem Collectarij in d. cap. cum olim, ſcilicet, vt
cap. id etiam poſſit ſubſiſtente neceſſitate, & vide eundem in tract. viſit. p. 2.
princ. in fine.

An poſſit diſpenſare.

Secundo quæro. An capitulum Sede vacante poſſit diſpenſare in caſibus
Epiſcopo permiſſis. Reſpon. quod Feder. de Sen. conſ. 30. poſt multa hinc in-
de adducta concludit tandem affirmatiue cuius dicta ad verbum recitat Pa-
uin. par. 1. quæſt. 5. quam partem amplectitur Abb. in d. capit. cum olim & in
c. at ſi clerici, §. de adulterijs, ſub num. 16. de iud. Zab. in c. cum omnes quæſt.
10. in fi. de conſtit. cui etiam accedit Gemin. in cap. cum ex eo num. 7. de elect.
in 6. eamque expreſsè ſequitur Nauar. conſ. 31. de temp. ord. in antiq. volens
poſſe capitulum Sede vacante diſpenſare cum illegitimis ad ordines mino-
res, & ad Beneficium ſimplex iux. tex. in cap. 1. de fil. presb. in 6. quam conclu-
ſionem declara procedere in caſu in quo ſubſiſtente legitima cauſa diſpenſa-
tio eſſet debita, iux. gloſ. in cap. vt conſtitueretur, & cap. Domino ſancto 50.
d. tum quia cum fiat cauſa cognita dicitur eſſe iuriſdictionis Zab. in capit. 2.
quæſt. 3. ne Sed. vacan. tum quia cum tunc exequatur iuſtitia, vt per Abb. in d.
§. de adulterijs, ſub. num. 20. eſſet ius non omnino voluntarium ſed coactum
Felin. in d. cap. cum olim q. 8. Secundo declara non procedere in Vicario a ca-
pitulo ſimpliciter dato arg. text. in cap 3 de offi. Vic. in 6. ſecus vero ſi poſt ali-
quos caſus ſpecificatos eſſet appoſita clauſula generalis Feder. de Sen. conſil.
40. in fi. Emanat dubitatio, An capitulum ſuccedat in poteſtate Epiſcopis
conceſſa diſpenſandi in irregularitatibus, iuxta decretum Concil. Trid. ſeſſ.
24. de refor. cap. 6. Reſpondeo, quod affirmatiuam ſententiam tenet Henriq.
in Sum lib. 14. de irregular. cap 20. §. 1. in fine, rationem aſſignans, quia ſuc-
cedit Epiſcopo in iuriſdictione, præterquam in paucis exceptus. idem etiam
colligitur ex relatis per Ioannem Gutier. lib. 1. cano. qq. capit. 3. num. 10. Sed
Suarez oppoſitum ſentit. in tract. de cenſuris, diſputat. 41. ſectio. 2. pag. 748.
colum. 2.

An excõmunicare, & ab eius ſententia ab

Tertio quæro. An ſuccedat in poteſtate excommunicandi, & abſoluendi
ab excommunicationis ſententia quoſcunque poſſet Epiſcopus ſi viueret. Re-
ſpond. quod de ſecundo clarum eſt illud poſſe prout ad literam habetur in c.
vnic. de maior. & obed. in 6. etiam ſi excommunicatio eſſet lata a iure, dum-
modo alteri non ſit reſeruata Nauar. in man. confeſſ. c. 27. nu. 59. & per con-
ſequens

ſoluere valeat.

ſequens idem concludendum circa poteſtatem excommunicandi, cum poteſtas abſoluendi, & liguendi pari paſſu ambulent, & qui poteſt vnum poteſt aliud, cap. verbũ, d. pœn. de 1. Fran. in dict. cap. vni. numero primo, & eo magis in excommunicatione ad finem reuelationis vt animæ exeant à peccato iuxta diſpoſita in Concil. Triden. ſeſſ. 25. de refor. capitulo 3. Prędicta amplia, vt ad finem abſoluendi à caſibus epiſcopo reſeruatis, de quibus habetur per glo. in capi. 3. de pęn. & remiſ. in 6. poſſit deputare pęnitentiarium, vt expreſſe decidit Panor. in cap. his quæ in fine de maior. & obedien. & hoc propter periculum quod imminere poſſet ipſis animabus ex ſuperioris defectu ſede epiſcopali vacante, arg. text. in cap. ne pro defectus de elect. Secundo amplia procedere etiam in abſolutione à iuramento. Card. conſi. 35. verſic. Ad ſecundum dubium principale: cuius dicta reaſſumit Felin. cum ſequendo in capit. 1. numero 2. de iureiu. & concurrit Ant. Gagliard. in tract. de abſol. à iuram. §. 4. numero 11.

Hinc incidenter quæro, num Vicarius datus à capitulo Sede vacante poſſit abſoluere quendam à peccato, cuius abſolutionem Papa mandauit alternatiue epiſcopo, vel eius vicario. Hanc quæſtionem mouet Felin. in cap. eam te poteſt numero 7. de reſcrip. & concludit negatiue ea ratione, quia talis Vicarius à capitulo electus non dicitur Vicarius epiſcopi ſed epiſcopalis iuriſdictionis & illius quam à capitulo aſſumpſit, ſed cum hoc non poſſit capitulum tanquam iure accidentali epiſcopo competens, vt ſuperius dictum eſt, ergo, nec ipſius Vicarius argum. text. in l. Nemo plus iuris ff. de reg. iu. & cap. quod autem de iure patron. Sbroz. in tracta. de Vicar. epiſc. libro primo quæſtione 16.

An poſſit condere ſtatuta.

Quarto quæro. An capitulum Sede vacante poſſit concedere ſtatuta ſuper ſtatu eccleſiæ diſtringentia totam diœceſim? Reſp. quod Feder. de Sen. conſ. 16. hanc quæſtionem diſputando affirmatiue tandem determinat, cui aſtipulatur Panor. in d. c. cum olim q. 7. & ſic tranſeunt doct. in d. cap. vnic. eandem allegantes ratione, quia ſ. ius ſtatuendi dependet a iuriſdictione per tex in d. c. 2. de conſt. in 6. Quam concluſionem intellige: & primo vt talia ſtatuta teneant & durēt etiam in tempus futuri prælati, nam licet capituli poteſtas ſit in defectum & tempus, ac in aduentu ſucceſſoris expiret, illud tamen quod tempore ſuo fecit, tanquam legitime factum durabit cap. factum legitime de reg. iur. in 6. & habetur per prædictos doct. in locis citat. Secundo intellige vt ſit in poteſtate ſucceſſoris quandocunque illa pro libito reuocare arg. text. in c. ſi qua de rebus 12. quæſt. 2. & ijdem doc. confirmant. Tertio intellige dummodo ſint iuſta, & ſalubria, ſecus vero ſi in præiudicium eccleſiæ vel Epiſcopalis menſæ, etiam ſi eſſent iurata cap. ſicut noſtris, vbi gl. & Hoſt. de iureiur. & pęnæ appoſitione vallata. Lap. alleg. 20. & ſeq. Pauin. par. 1. q. 6. nu. 8. quod Feli. in c. cum omnes, ſub nu. 10. de conſti. ſub intelligit procedere in his quæ de iure cõi, vel laudabili & approbata cõſuetudine epo competerent, ſecus ſi aliquo iure ipſi epo non canonice quæſito præiudicium afferretur. Quarto & deniq; intellige etiam ſi talia ſtatuta Capituli eſſent contraria ſtatutis & ſynodalibus conſtitutionibus ab epiſcopo editis, cũ illas poſſit tollere, & reuocare Gem. & Fran. in d. c. vnic. Zab. & Felin. in d. c. cum omnes. Pauin. loc. cit.

Cognoſcit d' arduis cauſis.

Quinto quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit cognoſcere de arduis cauſis, Reſp. affirmatiue, idq; patet, nam cauſæ matrimoniales inter maiores

reputantur cap. 1. de conſang. & affin. de quibus Capitulum cognoſcit vt probatur in c. veniens, iuncta ſupraſcriptione, de eo qui duxit in matrim. & notat Abb. in c. præterea, num. 2. de teſt. cog. ex quo hoc non reperitur prohibitum, neque agatur de aliquo ſucceſſoris præiudicio. Pauin. par. 1. q. 10. ſub nu. 8. & ſi oponatur de tex. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. ca. 20. §. ad hæc, diſponentis quod cauſæ matrimoniales relinquantur examini & iuriſdictioni epiſcopi tantum reſpondeo per illa verba excludit alios prælatos inferiores, ſed Capitulum in hoc caſu non dicitur inferius epiſcopo, ſed par, vt ſupra tactum eſt: & de intellectu d. text. Conc. Trid. Vide Nauar. conſ. 1. num. 5. & 6. de off. deleg. in antiquis. Item patet quia ſuccedit in officio cognoſcendi de crimine hæreſis quod inter maxima cõmputari nemini dubium eſt, de quo eſt, tex. expreſſus in clem. 1. de hæret. ex cuius verbis colligitur quod in hoc à Capitulo debet eſſe aliquis in ſpecie deputatus, ſeu delegatus vbi etiam Zabar. q. 12. inquit non ſufficere quod ſit Vicarius generalis ipſius Capituli, niſi ad hoc haberet ſpeciale mandatum.

An poſſit alienationi conſentire, & mutuo accipere.

Sexto quæro, An capitulum poſſit alienare bona ipſius eccleſiæ vacantis: Reſp. negatiue per tex. in capi. ſi qua de rebus, & c. precariæ, 12. quæſt. 2. poterit tamen conſentire, & interponere authoritatem eccleſiæ inferior ex cauſa alienare volenti, Panorm. in d. cap. cum olim, quæſt. 5. Franc. in d. c. vnic. ſub num. 3. Rebuff. in praxi. tit. de deuolu. num. 104. imitatur etiam in rebus quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quas libere poterit alienare. Pauin. par. 2. q. 8. ſub num. 3. etiam ſine alterius authoritate Abb. in c. 1. ne Sed. vacan. & tandem limita vt pro inſtantibus neceſſitatibus ipſius eccleſiæ vacantis, etiam ſine ſuperioris authoritate poſſit pecunias mutuo recipere prout tenet gloſ. in capit. cupientes, §. ad hæc verſ. aliunde, de elect. in 6. quod intellige cum manifeſta ſit in hoc eccleſiæ vtilitas, & negotium dilationem non caperet, & de facili ſuperioris authoritas haberi non poſſet, alias ſecus, adeo quod ex tali mutuo obligetur eccleſia, & prælatus ſucceſſor Pauin. d. quæſt. 8. numero 20. Fran. in d. §. ad hæc num. 4. Io. Gutier. li. 1. canon. qq. c. 1. num. 132. Redoa. in tract. de rebus eccleſ. non alie. q. 30. qui in fine ad præſentem materiam addit. d. quod noſtris temporibus in ſimili vacante Sede per obitum Sum. Pontif. ſeruari ſolet per ſacroſanctum Illuſtriſſimorum Cardinalium Collegium.

An in capitulum tranſeat poteſtas infeudãdi bona menſæ Epiſcop.

Sub hac q. cadit alterius deciſio, an ſcilicet in Capitulum Sede vac. tranſeat poteſtas infeudandi bona infeudari ſolita deuoluta, & dependentia à menſa Prælati, ad quam ſimiliter negatiue reſpondetur, niſi inueſtitura eſſet neceſſaria, cum tunc ex ea ſucceſſori nullum pareretur præiudicium, vel vbi in Eccleſia eſſet conſuetudo talia infeudandi, quando ipſa Prælato vacarent, ita concludit Amæd. à Ponte in commen. ad tit. Qui feud. dare poſſ. nu. 157.

Septimo quæro, An ſuccedat in poteſtate compellendi executores teſtamentorum. Reſp. quod non ſolum in hoc, ſed etiam in ipſo executionis officio ipſis executoribus negligentibus Doct. in c. Ioannes, & ibi Couar. nu. 2. de teſta. & hoc communiter approbari inquit Card. in clem. vnic. q. 1. de teſtam. Pauin. par. 2. q. 7. quod extende etiam quoad poteſtatem cogendi ipſos executores ad rationes reddendas Imol. in d. clem. vnic. ſub nu. 13. Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. q. 10.

Octauo quæro, An ſuccedat in exactione manualis obedientiæ quã in quibuſdam

Digitized by Google

buſdam locis ſtatuto die clerici diœceſis ſuo prælato exhibere ſolent cum muneribus. Reſp. videri dicẽdum quod ſic per tex. in c. his quę, de maior. & obed. verum Card. Zab. ibi quæſt. 4. in fine dicit non obſeruari, quod Capitulum exigat obedientiam, ſed Neapoli, ſede vacante fuit obſeruatum contrarium in prima Dominica menſis Maij, exigendo Capitulum reuerentialẽ, & manualem obedientiam ab ijs, qui tenentur comparere cum floribus, fructibus, cereis, alijſque munuſculis, & hoc ex iuris diſpoſitione iux. tex. præalleg. accedit etiam, quia obedientia eſt de lege iuriſdictionis c. conquerente, de off. ord. in qua Capitulum ſuccedit. Exigit obedientiã manualẽ.

Nono quæro, Num Capitulum ſede epiſcopali vacante ſuccedat in poteſtate conferendi beneficia. In quo firmanda eſt concluſio negatiua, quæ probatur tum de iure communi per tex. clarum, in capit. 2. ne ſede vac. vbi habetur hoc nuſquam inueniri cautum, in iure, tum de iure nouiſſimo per conſtitutionem fel. mem. Pij V. incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater ſol. 1167. in bullar. per quam omnia beneficia epiſcopalia, ſede vacante quomodolibet vacantia ad eorundem epiſcoporum collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem quomodolibet pertinentia, ipſi Pontifici reſeruantur. Quam amplia, & primo etiam vbi collatio beneficiorum per ipſum epiſcopum non ex toto libere, ſed cum conſilio, vel conſenſu ipſius Capituli fieri haberet iux. tex. in cap. vnic. §. cum vere, ne ſede vacante, in ſexto, in eo enim caſu perinde eſt, ac ſi cum conſi. tantum haberet fieri, quia ad veritatem alternatiuæ ſufficit alterum adimpleri capit. in alternatiuis cum gloſſ. de regul. iur. in 6. huncque verum illius text. ſenſum eſſe teſtatur, Pauin. parte ſecunda quæſt. 1. ſub nume. ſecundo, Nauar. conſil. 1. ne ſede vacante, in nou. Secundo prædictam concluſionem extende procedere etiam quando alius ex aliquo ſpeciali iure haberet conferre cum epiſcopo Rebuff. in prax. titu. de deuolut. nume. 76. quod poteſt eſſe duobus modis ſcilicet, vel cum conſilio, vel cum conſenſu epiſcopi, & in neutro ſuccedit Capitulum nec, in præſtatione conſilij neque conſenſus, ſi quidem primo caſu poterit ille tertius libere conferre irrequiſito Capitulo, nec tenebit aliquem adire loco epiſcopi pro tali conſilio d. c. vnic. §. fi. vbi Gem. & Franc. huius rationem adducunt, & in 2. caſu de neceſſitate erit expectandus ſucceſſor in epiſcopatu qui conſentiat gl. in d. §. fi. ver. cum conſilio, & ibi ſcribentes glo. in c. ſi pro te, de reſcrip. in 6. ipſique expectanti tanquam impedito tempus non currit c. quia diuerſitatem, de conceſſ. præb. c. fi. de elect. quod vltimũ declara niſi ille cõſenſus pręſtandus eſſet ab epõ ſolum ratione iuriſdictionis epiſcopalis, vt in conceſſione iuriſpatronatus, & decimarum c. nullus, cum alijs concorde iure pat. nã tũc ſuccederet Capitulũ Pauin. loco ſuperius cit. nu. 11. Tertio concluſionẽ amplia procedere ẽt in beneficijs ad ipſum epm pertinentibus iure deuoluto ob negligentiam, vel culpã inferiorum prælatorum non conferentium, vel male conferentiũ ſcdm vnã opinionẽ cui ſe ſubſcribit Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 94. & cum huius determinatio pp doctorum varietatem difficillima reputetur prout præcipuè eſt videre cæteris omiſſis apud Abb. & Fel. in præalleg. c. cum olim, & apud eoſdem in c. verum, de fo. comp. tangit idẽ Abb. ſibi ipſi cõtrarius in c. 2. ne ſede vac. Io. And. Gem. & Fran. tractant, in c. quemquam, de elect. in 6. hr per Pauin. p. 2. q. 2. diu me cogitabundum tenuit cui potius adhærerem ſententiæ, quæ ad præſens omni difficulta- An conferat beneficia.

te

te carere videtur propter d.conſtitutionem fel.recor. Pij V. generaliter loquẽtem. Quarto & denique amplia vt capitulum Sede vacante non poſſit conferre etiam hoſpitale in titulum, quia loco beneficij habetur cle. quia contigit, de relig.dom.clem. 2.de præb. ſecus quando ad nutum daretur, vt per Io.Syl. in tract.de beneficio par.2.q.11.in fine.

Quæ concluſio recipit plures fallentias, inter quas prima eſt, vt non procedat in beneficijs quæ communiter ſpectant ad collationem epiſcopi, & Capituli, quia vno deficiente, vel inhabili exiſtente, alter confert, cap.vnic. ne Sed.vac.in ſexto. Similiter ex identitate rationis ſuccedet in poteſtate præſentandi, vel eligendi quoties ad vtrumque ſimul ſpectat electio, & præſentatio, alias non, prout declarat Lap. quem ſequuntur Gemin. & Franc. in dict.capit.vnic.de maior.& obed.in ſexto, & ita concludit Lambert. late notabiliter examinando in ſuo tract. de iure patro.parte 1. lib. 2. art. 13. quæſt. 2.princip.& quare in his, quæ communiter epiſcopo, & capitulo imminent facienda de facili tranſeat de vno ad alium poteſtas, ratio affertur per Ioan. Monach.in d.cap. vnic.ne Sed. vac. in ſexto a doctoribus in varijs locis relata, & illud dicitur communiter pertinere, quando æquale ius quælibet pars habet in actu, prout in d.tex. notat Gemin. & explicat plene Philip. Prob. in addit. ad Ioan. Monach. in cap.cum illis, de præb.in 6. Per quos terminos erit etiam decidenda dubitatio illa, ſcilicet An prouiſio præbendæ pœnitentiario (quem Concil. Triden.ſeſſ.24. de refor. cap. 8. iuſſit inſtitui in eccleſijs cathedralibus) facta a capitulo epiſcopali Sede vacan. valida ſit vt traditur per Nauar.conſilio 29.de præb.in antiq. Secundo limita vt poſſit in illis præfigere œconomum, ſeu ipſas eccleſias ad tempus commendare alicui, vt ipſarum iura regat, & adminiſtret, donec fuerit per ſuperiorem prouiſum, capit. cum vos, vbi Panor.nu.2.de offi.ordi. Idem Panor in d.cap.2. ne Sede vac.& in c.bonæ.de appell. Gemin.in d. cap. vnic. de maior. & obed.in 6.& in d.§. cum vero.Pauin.par.2.q.3.quod rationibus comprobat Fel. in d.c.cum olim num.6.& Rebuff.in prax.d.titu.de deuolut.num. 77. & infra. Verum in Regno Neap. Camera ſtatim capit. poſſeſſionem, vt clare patet ex dictis ſupra in verbo Beneficiorum poſſeſſio, fol.121.& 124. Tertio limita, vt nihilominus ſuccedat in poteſtate inſtituendi præſentatos a patrono, quod eſt expreſſum in c.1.de inſtit.in 6. vbi Gemin.& Franc. diuerſitatis rationem aſſignãt, quare ſcilicet aliud ſit in collatione beneficiorum, & per Abb.in d.cap.2. ne Sede vac. Item in poteſtate confirmandi electiones, quas epiſcopus viuens confirmabat d.cap.cum olim, & per Rebuff. loc.cit.nume.88. Sbroz. in tract.de vic. epiſcop.lib.2 quæſt.70.num.4 & de vtroque loquitur Pauin.par.2.q. 4. & ſi quod ſi electio alicuius dignitatis ſpectaret ad Capitulum, & Confirmatio ad epiſcopum vacante Sede, Capitulum duplici iure fungetur iux. tex. in l. ſi conſul. ff.de adopt. ſcilicet quod eliget iure capitulari, & confirmabit iure epiſcopali, gl.& doct.in c.pen.de ſuppl.negl.prael.in 6. Hãc limitationem extende duobus modis, & primo vt etiam ſuccedat in poteſtate dandi licentiam ædificandi eccleſiam ad finem vt ædificans acquirat iuſpatronatus, vt decidit Cal.quem alij ſequuntur, conſ 3.incip. An Capitulum ſub titu.de iure patro. nam ſi retardaretur aſſenſus vſque ad aduentum noui epiſcopi, periculum eſſet in mora, quia poſſet pœnitere fundatorem contra diſpoſita in c.3.de iure patro. Lambert. tamen in d. tract.lib.1.p.1. artic.9.q.2. princip. hunc

Digitized by Google

hunc articulũ more ſuo diſcutiendo tanquam nimis dubitabilem reliquit ſuper eo cogitandum, licet ſuperius dixerit hanc partem veluti communem eſſe tenendam in iudicando & conſulendo, quam ſuſtinendo declara vt non liceat Capitulo conſentire, vt in fundatione apponatur conditio aliqua propter quam præiudicium aliquod epiſcopo generetur, quia cum non adſit qui epiſcopale ius tueatur, debet hoc omnino cenſeri prohibitum arg. tex. in capitulo primo, ne Sede vacante. Secundo prædictam limitationem extende, poſſe etiam Capitulum Sede vacante ſi patronus eſſet clericus ex eius motu proprio illi acceptanti eccleſiam conferre, ſicut & epiſcopus poſſet. Pauin. par. 2. quæſtio. 5. in fine declarando iuxta dicta Lambert. in præalleg. tract. parte 1. lib. ſecundo, artic. 4. quæſt. 7. princ. Quarto limita vt poſſit interponere authoritatem in beneficiorum permutatione in duobus caſibus. Primus eſt, quando eorum collatio ſpectabat communiter ad epiſcopum & Capitulum ex glo. notab. & communiter approbata in clem. vnic. in ver. conferantur, & ibi Imol. num. 11. de rer. permutat. Zab. conſ. 39. numero ſecundo. Secundus caſus eſt quando beneficia pertinent ad collationem tertij. idem Zab. clem. 1. ver. Duro de hæret. Quinto limita vt poſſit recipere beneficiorum reſignationem. Panor. in d. c. cum olim, qui fatetur, ita per maiorem partem Domin. de Rota fuiſſe concluſum, refert, & ſequitur Gemin. in d. c. vnic. caſu 22. de maior. & obed. in 6. idem tenet Philip. Franc. in cap. primo ſub numerum 7. de rer. permut. in 6. quod quidem declara procedere tribus modis: primo quando fieret ex cauſa neceſſaria, non autem libere, & ſimpliciter Rebuff. loco ſuperius cit. nume. 95. vel quando fieret in pœnam ipſius reſignantis, ut clare elicitur ex extrauag. Execrabilis, §. cæterum, de præb. & fuit orignarie ex mente Lap. in addit. ad Feder. de Sen. in tract. permutat. benef. quæſt. 46. Secundo declara, dummodo talis reſignatio, & collatio fiant ante prouiſionem factam de prælato in Conciſtorio, etiam antequam poſſeſſionem capiat, & ita apud Rotam fuiſſe reſolutum in ſimilibus terminis refert Pariſ. in tract. de reſign. benef. lib. 7. quæſt. 23 numero 47. Tertio ſecundum eundem Pariſ. declara procedere in beneficijs quorum collatio ad epiſcopum & Capitulum ſimul pertinet ex communi, & veriori opinione ratione, vt ibi per eum, a quo vltimo excipe niſi Capitulum Sede vacante eſſet in poſſeſſione conferendi, & recipiendi reſignationem beneficiorum ſpectantium ad collationem ſolius epiſcopi, cum in iſtis attendatur poſſeſſio capitu. conſultationibus, de iure patro. Decius conſilio 126. numero ſecundo. Sexto limita vt poſſit ex cauſa vnire beneficia in omnibus caſibus, in quibus poterat epiſcopus, dummodo nihil pereat de iure epiſcopali, & cum hoc ſimpliciter tranſeunt doctores in clem. tit. de ſtat. monach. & in præalleg. capitulo primo de maior. & obed. in ſexto. Petrus de Peruſ. in tract. de vnion. eccleſ. capit. quarto numero 29. Ioan. Bapt. Caccialup. in tract. de vnionibus articu. 3. ſub numerum 19. Rebuff. in prax. tit. de vnion. benefi. numero 36. Quod etiam vendicabit locum a contrario ſenſu, vt Sede vacante poſſit ex cauſa dimembrare beneficia vnita in eo caſu in, quo poterat epiſcopus. Rebuff. in prax. titu. de vnion. reuoc. numero 19. & tam vnio quam ipſius vnionis diſſolutio durabunt etiam in tempus noui epiſcopi creati, vt concludit idem Petr. de Peruſ. in tract. de reuocat. vnion. numero 16 & 18. & habetur per Felin. in dict. cap. cum olim, in fine, & in materia vnionis beneficiorum plura ſalubriter ſancimus

mus Concil.Triden.ſeſſ.7.de ref.c.6.& 7.ſeſſ.24.de ref.c.13.& 15.& ſeſſ.25.de ref.c.9.§. inſuper acceſſiones. Septimo & denique limita quod quamuis non ſuccedat in collatione beneficiorum, poterit ex cauſa deſtituere beneficiatos ipſis beneficijs, illoſque ſeruatis de iure ſeruandis priuate Doct. in d.cap.cum olim Panin.par.2.quæſt. 6.in princip Per qua remanet expedita quæſtio iſta & inſuper oſtenſum quid poſſit Capitulum Sede vacante, & quid non poſſit in beneficialibus.

An concedat dimiſſorias ad ord.

Decimo quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit dare literas dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos? Reſp.quod ante Conc.Trid.abſolute id poterat per tex.expreſſum in c.cum nullus,§.epiſcopo, de temp.ord. in 6.hodie vero ex Concil.Triden.ſeſſ.7. de ref.cap.10.non poteſt illas concedere ſub pœna inibi contenta tam reſpectu Capituli quam ipſius ordinati. Quam diſpoſitionem amplia etiam ſi Capitulum haberet territorium diſtinctum, & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem, & ſint iudices ordinarij prout reſcriptum fuit a S.Congregatione Capitulo Salmantino. Secundo amplia procedere etiam in literis dimiſſorijs conceſſis ad primam tonſuram per glo.in c.1.ver.clericum,de temp.ord.in 6. Maiol. de irregular. lib. 4. c. 2. idque confirmatur cum ſecundum canoniſtas prima tonſura ſit ordo c. cum contingat,vbi doct.de ætat.& qual.glo.in c. eo ſequi, de temp.ord.in 6. Tertio pœnam impoſitam reſpectu ordinati extende etiam in eo qui tales literas non a Capitulo, ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdictione epiſcopi loco Capituli ſuccedentibus obtinuerint, vt habetur in eo. Conc. Trid.ſeſſ.23. de ref. c. 10.ſuſpendente etiam ipſo iure concedentes illas ab officio, & beneficio per annum. Eandem limita & primo vbi vacatio eccleſiæ fuerit diuturnior anno,quo tranſacto Capitulum id poterit. Secundo ſtante neceſſitate,ſeu arctatione beneficij habiti vel habendi ordinem requirentis, nam tunc poterit infra annum a die vacationis illas concedere,qui caſus in eod. Concilij decreto ſeſſ.7.de ref.c.10. exprimuntur.

Et refertur S. Congregationem declaraſſe facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehenſis in capitulo vndecimo 13. & 14. ſeſſ. 23. de refor. tranſire in Vicarium Capituli Sede Vacante, quando tamen ex decretis eiuſdem Concilij poteſt concedere licentiam ordinandi.

Tertio limita vt poſſit approbare,de vita, & moribus habentes priuilegiũ a Summo Pontifice recipiendi ordines a quouis Antiſtite cum approbatione Ordinarij de vita,& moribus, quia per talem atteſtationem non eſſet dare literas dimiſſorias, ſed ſolum literas teſtimoniales idoneitatis quas dare non prohibetur Nauar.conſ.19.de temp. ord.in antiq.

Hinc contingit dubitare de duob.Et primo quia in præall.tex.Conc.Trid. ſtatuitur ordinatus in minorib.ordinib.contra formã illius decreti nullo priuilegio clericali gaudeat, an poſſit habere beneficiũ? Reſp.quod prima facie videtur dicendũ qđ non,quia qđ quis ſit capax beneficij eccleſiaſtici,eſt clericale priuilegium vt probatur in c.ex literis,de tranſact.& in ca. 2.de inſt. Verum quia taliter ordinatus ex mente Nau.conſ.20.de temp.ord. in antiq.hoc priuilegiũ non amittit ipſo iure, ſed debet illud amittere per ſententiã,vel per exceptionẽ,ſequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur, & ratio eſt quia Conc.Trid. vtitur verbo gaudeat quod cum ſit futuri temporis

non

Digitized by Google

non infligitur pœna ipſo iure iux.gloſſ.receptam in reg.in pœnis de reg. iur. in ſexto.

Secundo dubitatur, Num habens literas dimiſſorias ſuo epiſcopo continẽtes facultatem ſuſcipiendi ordines à quocunque catholico Antiſtite ſi deinde antequam ordinetur, & ſic re integra ſuus epiſcopus moriatur, poſſit virtute illarum ordinari, Reſp. quod ſic, vt determinat Card.communiter receptus in clem.fin.in quæſt. 5. de elect. Nauar.in c.placuit nume. 163. de penit. diſt.6.& in conſ.49.de temp.ord.in antiq.in 2.par.Romæ impr.fol.747. Henric.Henriquez in ſum.lib.10.de ordinis Sacram.cap.22. in fine, hocque intrepide tenendum late demonſtrat. Ioan. Gutierrez, lib.2.canon.qq.c.18. extendens etiam in literis conceſſis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vac. in caſibus tamen in quibus id poteſt ſcilicet, vt finita Capituli poteſtate nihilominus validæ ſint, niſi nouus epiſcopus eas reuocauerit antequam exequantur, & ſortitæ fuerint effectũ, conſulit vero ibidem ſub nu. 12. ordinatoribus, vt in vtroque caſu ſi tempore præſentationis dictarũ literarum coram eis ſciuerint nouum prælatum atq; ſucceſſorem poſſeſſionem eiuſdem epiſcopatus cepiſſe, vel in epiſcopatu adeſſe illas non admittant, niſi reualidatæ, vel nouiter a ſucceſſore conceſſæ productæ fuerint, vel ab eius officiali generali ad id ſpeciale mandatum habẽte, & hoc pp præſumptionem fraudis cum faciliter contigere poſſit, quòd illæ ſint reuocatæ, idque ordinandus ſubticeat, ſicuti ſemel hoc fatetur accidiſſe, alias vero procuIdubio poterint illas acceptare, & ipſarum virtute ordines in eiſdem contentos commendatis conferre. Hæc ille confirmatur qua gratia per mortem concedentis non expirat, c ſi ſuper gratia, de off.deleg.in 6.c.ſi cui de præb. eod. lib. & eſt comm.doctorum ſententia Gigas de penſio.q.91. Rebuff.in prax.benef.tit.de gratia nu.2. Sylu.in verbo priuilegium, §.14. Nauar. optime in man.confeſſ.c.27.ſub num.253.in 4.recognitione. Hinc idem voluit conſi.1.de priuil.in antiq. facultatem diſpẽſandi epiſcopo datam non expirare per obitum Papæ. Amplia idem dicendum in licentia, quam quis haberet audiendi confeſſiones, vt non deſinat valere per mortem concedentis, niſi fuerit conceſſa vſque ad eius beneplacitum iux.tex.in cap.ſi gratioſe de reſcrip. in 6. ſecus vero ſi fuerit appoſita clauſula donec aliud decreuerit huiuſque differentiæ rationem aſſignat Nauar. conſilio 2.de priuileg.in antiq.ſecus etiam vbi non ſimpliciter fuerit, dictum ad beneplacitum, ſed donec reuocauerit Dec.conſ. 108.vel etian ſi fuerit conceſſa ad certum tempus, quod adhuc expletum nõ eſſet, niſi poſtea fuerit ex cauſa per ſucceſſorem reuocata arg. tex.in c. cum ad hoc vbi Innoc. de cler. non reſid. Card.& Imol.in d.clem. fin.

Dimiſſoria nõ expirãt per mortẽ cõcedentis.

Vndecimo, quæro, An capitulum ſede vacante poſſit concedere licentiam extero epiſcopo exercendi pontificalia in eccleſia vacante. Reſp. quod ſic præterquam ordinandi ſubditos, vel eos, qui ſunt ſub iuriſdictione ipſius capituli Sede vacante infra annum per dec. Conc. Triden. ſeſſ. 7. capit. 10. de refor. Henriquez in ſum.lib.10.de ordin.cap.22. vbi intelligit concilium de ſæcularibus ordinandis, & apparet ex verbis eiuſdem Concil. Poſt annum vero nullum dubium eſt quoad ſubditos ipſius capituli, & tunc neque obſtabit idem Concil.Trid. ſeſſ.6. cap. 5. etiam quoad exteros cum dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum, vt tenet Nauar.in conſi.21.de temp. ord. in antiq. & conſil. 44. eod.tit.in nouiſ.

An poſſit concedere licentiam epiſcopo exercendi pontificaliam.

Aduer-

Aduerte, quod Vicarius capitularis Neap. Sede Archiep. vacante infra annum renuit concedere licentiam Epiſcopo in ciuitate, ſeu diœceſi Neap. commoranti, vt præuio ipſius Vicarij examine, & approbatione ordinare poſſit regulares exiſtentes de familia in Conuentibus præd. Ciuitatis, & vide decretum de ordinatione regularium relatum in verbo ordo.

An indulgẽtias cõcedere.

Duodecimo quæro, An capitulum ſede vacante poſſit concedere indulgentias, quas poſſet epiſcopus ſi viueret iux. tex. in c. cum ex eo cum concord. de pœnit. & remiſſ. Reſp. omiſſis in hoc variorum doctorum citationibus communiter teneri, quod non, quia licet poteſtas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iuriſdictionis, vt per D. Thom. 3. ſent 20. diſtinct. quæſt. 4. art. 2. eſt vere iuriſdictio conceſſa epiſcopali dignitati cap. accedentibus, de exceſſ. prçlat. de qua comm. teſtatur Zab in clem 2. quęſt. 3. de pęnit. & remiſſ. Pauin part. 1. quæſt. 4. attamen Ludo. Bolog. in ſuo tract. de indulg. ex profeſſio hunc articulum tanquam frequentẽ, & neceſſarium examinando partem affirmatiuam tenet. Huic etiam parti videtur inhærere Nauar. de iubil. & indulg. notab. 31. nu. 7. præſertim ſi capitulum ſede vac. id haberet ex conſuetudine Henriquez in ſum. lib. 7. de indul. capitulo 31. tutius tamen eſſet, vt capitulum hoc committeret alicui epiſcopo, qui ſuo nomine hoc faceret vt in ſimili, ſcilicet in elect. & confirmato in epiſcopum nondum conſecrato inquit Zabar. loc. cit. & in terminis noſtris Paui. eum ſequendo dict. q. 4. ſub num. 5.

Verum, quia propter difficultatem congregandi totum capitulum, præſertim in his, quę celeritatem deſiderant, item ob contradictionẽ ac diſcordiam, quæ oriri poſſet inter ſingulos de canonicis commodius, & expediens viſum fuit, vt hanc iuriſdictionem, quæ penes ipſum capitulum reſidet vni committat, vnumque ad illam exercendam deputet, iure igitur optimo Sacroſanct. Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 16. ſanciuit, vt intra octo dies &c. Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

1 Primo dubitatur † ſtante præfixione termini octo dierum, infra quem capitulum cogitur Vicarium eligere, quis interim adminiſtrabit, Reſp. quod quamuis videatur dici poſſe Archidiaconum debere tunc temporis vices Vicarij ſuſtinere per tex. in cap. 1. & in c. ad hæc de offi. Archid. idque etiam ſentiat Iac. Sbroz. in tract. de vic. epiſc. lib. 1. quæſt. 61. tamen, quia ex diuerſis non ſit illatio, & dicta iura loquantur ſede repleta, non autem ſede vacante quo caſu de iure tranſit in capitulum iuriſdictio, vt ſatis abunde ſupra ſcriptum fuit, dicendum puto infra octo illos dies totum capitulum adminiſtrare debere, poſſeque etiam prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione reſtringere breuiorem ſtatuendo per tex. in c. eccleſia veſtra, vbi Abb. notab. 1. de elect.

2 Secundo dubitatur. Quid ſi adeſſet diſcordia, inter canonicos in electione Vicarii, & plures ad hoc officium aſſumerentur. Reſp. quod in hac controuerſia idoneus magis habens qualitates Concilii remanere debet cæteris remotis ex declaratione ſacræ congregationis.

3 Tertio dubitatur † An facta electione, vel confirmatione poſſit poſtea illum reuocare, Reſp. affirmatiue per Pauin. par. 2. quæſt. 10. ſub num. 7. nam vicarium poſſe ad libitum remoueri ab eo cuius eſt vicarius, modo ſolum habeat poteſtatem ab illo, aſſeruit Nauar. conſil. 9. de elect. in antiq. & D. Antonin.

tonin.3.par. ſuæ Sum.titul. 19.capitulo decimo,§.ſecundo,in fin.ita teſtatur ſe Paduæ conſuluiſſe,arg.tex.in cap.fin. de precar.tamen huiuſmodi amotio non debet fieri ſine cauſa,cum abſque a variatio a iure improbetur ex annotatis per ſcribentes in cap.publicato de elect. nec non ad fauorem Vicarij dici poſſet iuſtam, & rationabilem cauſam in reuocatione requiri, etiam ſi a capitulo ſimpliciter & ſine certa temporis præfinitione conſtitutus eſſet,vel cum adiectione clauſulæ ad beneplacitum, quam clauſulam non importare liberam voluntatem, ſed ad arbitrium boni viri referri debere voluerunt Abb.in cap.verum, numero 6.de foro compet. Iaſ.in l.ſi ſic legatum numero 6.de leg.1.Felin.in capitulo primo,ſub nume.51.de conſtit. Capyc.deciſ.136. niſi ex communi loquẽdi vſu pro libero arbitrio ſumeretur, ſicuti apud Gal. refert Menoch. de arbit.iudic. libro primo, quæſtione 8. numero decimo,ad cuius corroborationem faciunt ea, quæ idem tradit in addit. ad primo,libro quæſtione 55.numero 21. & ratione comprobatur, quia ſi canonici pro libito eorum voluntatis poſſent auferre vicario commiſſionem ei factam,ſequeretur abſurdum,ſcilicet, quod ipſe vicarius ſegniter ſe haberet in adminiſtrãda iuſtitia in canonicos particulares, vel dependentes ab eis, hoc enim non procedit in vicario epiſcopi ad beneplacitum conſtituto, cum ad eius nutum poſſit libere remoueri argum.text.in l.iudicium ſoluitur,ff.de iudic.cum concor.adductis per Sbroz.in tract.de vicar.epiſc.libr.3.quæſtione 32.ſi quidem epiſcopus iudicare poteſt de per ſe abſq; vicario, ſecus in Capitulo poſt octo dies, idque & fortius locum habere aſſerendum eſt in vicario capitulari expreſſe electo durante ſedis vacatione, vel ad certum tempus determinatum, vt eo magis ſine iuſta cauſa amoueri non poſſit ante tempus finitum, alias capitulum teneretur ad intereſſe.Frecc.in tract.de ſub feud. libro 2.autho. 9. verum in contrarium magna eſt authoritas D. Antonini loc. cita. loquentis in proprijs terminis. Inter iuſtas autem cauſas deponendi vicarium ab officio enumerantur ſequentes, quarum prima eſt, quando in ſuo officio negligens admodum eſſet.l.fin.ff.vbi pupil.educ.deb.& l.ſi quos,C.de offi.prætec. præte. & eo magis ſi ob eius negligentiam in iuſtitia non miniſtrata aliquis mortuus fuerit. Boer.deciſ.153. numero 20. Secunda cauſa iuſta eſſet, quando præuaricaretur in ipſo officio illum male gerendo, ſcilicet, vendendo iuſtitiam, & his ſimilia faciendo Petr.Bellug.in Spec.princ.rubr.26.de priuat. oth.§.princeps numero 6.quinimò capitulum teneri de delicto Vicarij ab eo conſtituti, niſi quanto citius ſciuerit, eius delictum purgauerit.ſcripitum reliquit Pauin.loc.cit.ſub numero 22. Tertia cauſa iuſta eſſet, quando apparet inſufficiens in exercitio illius officij cap.quamuis triſte 7.quæſt.1. Boer.deciſ. 149.numero 17.Menoch.has cauſas ex ordine colligens in additio. libr. 1.de arb.iud.quæſtione 55.numero 29. Neque ignorandum exiſtente iuſta cauſa poſſe capitulum vicarium reuocare, etiam ſi interpoſitum fuerit iuramentũ, vel ab ipſis canonicis ſub certa pęna promiſſum de non reuocando, vt & contrauenientes non ſint periuri nec pœnæ debitores efficiantur D. Antonin. loc.præall.Pauin.d.q.10.ſub nu.7.Sbroz.in d.tract.lib.3.q.32.num.7. An ſcilicet capitulum poſſit ad libitum amouere vicarium alias per ipſum electum ſeu confirmatum, placuit nobis pro norma,& exemplo aliarum eccleſiarum huc tranſcribere, quæ circa hoc & alia ſancita reperiuntur inter conſtitutiones,& decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanenſis,& habentur apud

acta

Digitized by Google

acta eiuſdem eccleſiæ parte 1. pag. 306. & ſunt prout ſequitur.

Capitulum Sede Epiſcopali vacante Vicarium conſtituat, confirmetve, qui omnino iuris Canonici Doctor ſit; quod ſi huiuſmodi vir in Collegio capitulove non extat, alium de capitulo, qui quam maximè poteſt idoneus ſit, diligere potuerit.

Eiſdem Vicarium ſemel electum mutare ob cauſam licebit, modo alium octo dierum ſpatio conſtituat, alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum aut ad eius antiquiorem ſuffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Electione vero in controuerſiam aut in dubium adducta, is electus cenſeatur, qui a capituli maiori parte delectus fuerit.

Ne vero œconomus, cæterive Officiales ſemel electi a Capitulo mutentur niſi ea electio etiam viuente epiſcopo ad capitulum pertineat.

Vicario autem, aliiſve Officialibus abſentibus, ſubſtitutorum electio ad Vicarium, non ad capitulum ſpectet.

Cum Vicarius, aliusve Officialis a ſuo munere amouendus erit, fas ſit Capitulo Vicarium ipſum, Officialeſve ad reddendam rationem adminiſtrati muneris compellere, eoſque pro modo culpæ etiam non expectato non prælato punire: qui nihilominus eandem adminiſtrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint, exigere poſſit, atque in eos, quamuis per Capitulum abſoluti eſſent, animaduertere, vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod ſi mutare Vicarium ob cauſam licebit, ſine cauſa non permittendum. Neque huic concluſioni obſtabit authoritas D. Antonini contrarium aſſeuerantis, ſi quidem non eſt mirum ſi præfatus Doctor in eam deſcendit ſententiam tunc temporis, quo capitulum per ſe ipſum valebat iuriſdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationem arctabatur, ad quam hodie vigore decreti Concil. Trident. omnino tenetur. Neque a præd. adminiſtratione erit illico remouendus niſi cauſa, quæ aduerſus ipſum Vicarium opponitur, bene ponderata, & qua mente, quove ſpiritu dict. oppoſitio fiat, & niſi ex informatione capta aliquid ſubſtantiale appareat, quia non eſt indulgendum malitiis hominum, ſed potius obuiandum *l. in fundo*, §. cenſuimus, ff. de rei vend.

Terminum octo dierum poſt mortem epiſcopi præſcriptum capitulo ad conſtituendum Vicarium ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 24. capit. 16. refertur ſacram eiuſdem Concilij Congregationem declaraſſe currere capitulo etiam a die ſcientiæ translationis epiſcopi ad aliam eccleſiam, quando tamen a Summo Pontifice fuerit epiſcopus abſolutus a vinculo prioris eccleſiæ, quia tunc dicatur proprie vacare ſedes per translationem etiam ante adeptam poſſeſſionem ſecundæ eccleſiæ, Hoſtien. in ſum. de translat. epiſco. ſub numerum ſexto, Abbas in conſilio 101. parte ſecunda, Franc. Marc. deciſ. Delph. 1098. & tunc ceſſare adminiſtrationem, & fructuum perceptionem cenſuit ſacra Congregatio ſuper cauſis epiſcoporum, quicquid dicat Alphonſ. Hoied. in tract. de benef. in compar. parte prima capitulo tertio numero 12. Ex quo ſequitur intra illos octo dies non arctari capitulum ad conſtituendum Vicarium, & ſucceſſiue poſſe de per ſe adminiſtrare cum voto conſultoris in caſibus, in quibus eo opus erit, ſed ne eccleſia, ciuitas, Diœceſis, & Tribunal intra illud tempus detrimentum patiantur, conſilio, vt capitulum

deputet

Digitized by Google

deputet perſonam, quæ nomine ipſius adminiſtret per ſeptem dies, abſque tamen facultate determinandi cauſas, & procedendi ad actus irretractabiles, ſed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi, qui ad id munus bene' um ſit idoneus, & attente conſiderare, an expediat illum ad certum tempus conſtituere, an verò durante Sedis vacatione, an cum omnimoda poteſtate, an verò aliqua reſeruare, & quæ, & pro dicta inueſtigatione facienda omnes Canonici habentes vocem in capitulo non ſemel, ſed pluribus vicibus conſulto per eum, ad quem ſpectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habeatur, omniaque agere præuia Miſſa de Spiritu ſancto.

In caſu verò in quo Vicarius conſtitutus non eſſet Doctor, poteſt capitulum in ipſo actu deputationis, dare ei conſultorem Doctorem, vt prædiximus fol. ſup. alioquin poterit ipſe Vicarius eligere conſultorem ſibi bene viſum, partibus non ſuſpectum, in caſibus in quibus eo opus erit, vt fertur eandem Sacram Congregationem ſuper cauſis Epiſcoporum cenſuiſſe, per quam fuit etiam diſpoſitum, & pluribus capitulis reſcriptum, vt nequeat capitulum amouere Vicarium ſine cauſa approbanda prius ab ipſa Sacra Congregatione, quæ certiorari debet, alioquin reuocatio eſſet nulla.

4 Quarto dubitatur, † An facta electione Vicarij videatur tranſlata omnis poteſtas a capitulo in vicarium, ita vt nihil remaneat apud ipſum capitulum. Reſpon. quod poſt vicarij electionem capitulum non abdicat a ſe iuriſdictionem, ſed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur ex iuris regula, In commiſſione tamen Vicarij poteſt capitulum ſibi aliqua reſeruare, vt colligitur ex dictis per Ioan. Gutierez lib. 1. canon. quæſt. capit. 11. numero 10. dum inquit poſſe Vicarium rite a capitulo Sede epiſcop. Vacante cum plena, omnimoda, & libera poteſtate deputatum concedere literas monitorias generales ad finem reuelationis, niſi id expreſsè in mandato, ſeu commiſſione denegetur, vel reſtringatur ad alia, reſeruando cætera ipſi capitulo. Prædicta ampliа etiam quãdo Metropolitanus, vel alius ex epiſcopis antiquior iuxt. Concilij decretum ipſum Vicarium conſtitueret ſupplendo capituli negligentiam, vt non per hoc capitulum iuriſdictione priuetur alijs vicibus, ex quo ſequitur quod ſi Vicarius a Superiore conſtitutus ex hac vita migraret vel renunciauerit, vel decurſum eſſet tẽpus ad quod creatus eſſet, poſſit denuo a capitulo alter vicarius eligi, & non a Superiore, cũ illa negligentia capituli ſuggerat perſonas, non autẽ indicat iuriſdictionis priuationem, cum capitulum ſit iudex ordinarius, & ad huius comprobationẽ cito ea, quæ in ſimili ſcripta fuerũt ſupra in verbo Archiepiſcopus authoritas auth. 18. ſub nu. 19. Per quæ non intendimus affirmare, quod ſi Metropolitanus, vel is ad quẽ in hoc caſu ſpectat ſupplere defectũ, & negligentiã capituli, deferret Vicariũ deputare, liceret capitulo pœnitendo ſe de cõmiſſa neglігẽtia ad Vicarij creationẽ procedere, quia eo ipſo q; lapſum eſt tẽpus dierum octo, ius eſt quæſitum ipſi Superiori, & fit executio ab ipſo iure, ſeu Cõcilio transferente ſtatim illã poteſtatẽ ad Metropolitanũ, & ideo facta deuolutione nõ eſt locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in c. fi. nu. 8. de ſuppl. negl. prælat. in 6. Hinc infertur etiam poſt vicarij conſtitionem a capitulũ ſpectare, ne eccleſiaſtica libertas, ſeu iuriſdictio aliqua ex parte im-

K minua-

minuatur, prout de hoc Sanctiſſimus D. N. D. Clemens Papa VIII. capitulum Neap. monuit apoſtolicis literis tenoris ſequentis, videlicet.

Dilectis filijs canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Neapolitanæ.

CLemens Papa VIII. Dilecti filij, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos ſcriptis, deploratis iacturam, quæ a vobis, & ab inſigni iſta eccleſia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphonſi Cardinalis Geſualdi, cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus, & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc ſacro Ordine ampliſſimi mortem doluimus, ſed in Dei voluntate omnes conquieſcere æquum eſt. Vos interea pro eo quòd vos decet, dum eccleſia iſta, quam paterne amamus, & in viſceribus Chriſti gerimus, paſtore proprio viduata eſt, date operam vt cultus Dei, & eccleſiaſtica diſciplina accurate conſeruetur, & res eccleſiæ eiuſque iuriſdictio, libertas vbique ſarta, & recta ſit neque vlla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatem pertinet ſumma inter vos concordia procurate quam diligentiſſime, & agite quod Deo bene iuuante, idoneum paſtorem, & Archiepiſcopum, vt maximè cupimus eccleſię iſti præficiamus, vobis, filij, Apoſtolicam benedictionem noſtram benigne impartimur.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris. Die 7. Martij 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

5 Quinto dubitatur † quid agendum quando allegaretur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius a Capitulo deputatus? Reſp. in eo caſu ad Capitulum eſſe recurrendum ipſumque poſſe eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpitionum, quæ proponuntur eo, ſcilicet modo quo epiſcopus potuiſſet, & ita ſacra Congregatio cenſuit, quod ſi cauſæ ſuſpitionis militauerint in eo caſu poſſe capitulum illas cauſas a Vicario auferre, & alteri committere.

6 Sexto dubitatur, † An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli? Reſpon. non eſſe de neceſſitate, ſi vero adeſſet idoneus cæteris paribus eſſet præferendus ex declaratione ſacræ Congregationis, quæ etiam voluit irritam eſſe electionem Vicarij non doctoris, quando haberi poteſt doctor. Item quòd ſi epiſcopus demortuus reliquerit vicarium non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium qui ſit Doct. eligere. Et quid ſi in capitulo nullus ex canonicis, adeſſet doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis, an eidem poſſit deputari conſultor? Reſpon. quòd ſic, cum per conſtitutionem Leo X. incip. Regimini vniuerſalis eccleſiæ fol. 188. in Bullar. inter alia ſit diſpoſitum, quod iudices a Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem & partibus non ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere & ſecundum eius relationem iudicare teneantur.

7 Septimo dubitatur † quando creatur Vicarius ex canonicis ipſius Capituli,

tuli, an debeat habere ſalarium ex bonis eccleſiæ vacantis. Reſpon. affirmatiue ac ſi eſſet quilibet extraneus, quia officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum l. ſed ſi quis ex ſignatoribus ff. quemadm. teſtam. aper. & nemo tenetur ſuis ſtipendijs militare capit. cum ex officijs, de præſcript. illudque ei ſoluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipſius prælaturæ, & hoc expreſſe firmat Card. in clem. ſtatutum, quaſt. 7. de elect. & Imo. ibidem numero 13. Sbroz. de vic. epiſ. lib. 1. quæſt. 55. numero 7. Sed an poſſint ipſi canonici conuenire, & paciſci cum Vicario ab eis eligendo, vt teneatur ſalarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter ſe, & alios canonicos, vide Nauar. conſil. 2. ne prælat. vices ſuas in antiq. pro negatiua conſulentem, quia in hoc admitteretur ſimonia, non tamen inciderent in pœnam extrauag. 2. de ſimo. etiam ſi reipſa participarent, quam non habere locum niſi in ſimonia commiſſa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipſemet in Man. confeſſ. c. 23. num. 111.

8 Octauo dubitatur † quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu vt lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios canonicos. Reſpondeo negatiue, ſed debet ſedere in loco ſui canonicatus, antiquiores non præcedendo per tex. *in* c. a collatione, vbi Gemin. num. 6. & Franc. num. 4. de appell. in 6. Nicol. Boer. in addit. ad tract. de author. magni conſ. num. 66. in illo enim caſu conſideratur vt canonicus, & non vt Vicarius, Menoc. de arbitr. iudic. lib. 2. cen. 1. caſu 68. num. 23. & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus Frec. de ſubfeud. lib. 1. capit. incip. Alia etiam fuit quæſtio num 7. niſi conſuetudine contrarium in aliqua eccleſia eſſet inductum. Nauar. conſ. 2. de offic. vicar. in antiq.

Succeſſiue hæſitare contingit de duobus, & primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in proceſſionibus occupare debeat primum; & honorabiliorem locum, Ad quod reſpondendum videtur ei eſſe preferendum Archidiaconum, ſeu aliam dignitatem maiorem, & primam poſt Epiſcopum, cuius maioritatis ſigna pulchrè recenſet Ioan. Andr. & Gemin. in capit. pen. de offic. legati in 6. determinantes, quod in eccleſijs in quibus Præpoſitus præfertur Archidiacono; hanc maioritatem retinet Præpoſitus, etiam ſi Archidiaconus gerat vices Epiſcopi ſede vacante, & tunc temporis imperet Præpoſito, quia illa poteſtas vti temporalis & breui duratura non facit eum haberi maiorem, ſequitur Felin. in rubr. de maior. & obedient. numero 10. & Nicol. Boer. in tract. de Ordine, & præced. graduum vtriuſque fori par. 1. numero 21. & expreſſe in terminis noſtris firmat Sbroz. lib. 2. de Vicar. Epiſcop quæſt. 25. numero 20. Dubitatur ſecundo, Num vicarius ſede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præſente ad effectum lucrandi fructus. Reſpondeo per infraſcriptos Doctores videri quod ſic, quia cenſetur eſſe in ſeruitio eccleſiæ ea ratione, cum magis commodum ſit Eccleſiæ vt deputetur vnus ad exercendam iuriſdictionem, propter difficultatem congregandi totum capitulum, & diſcordias, quæ poſſunt oriri inter ſingulos Pauin. in tract. de offic. & poteſt. Capit. ſede vacante, part. ſecunda, quæſt. 10. ſub nume. 5. cui concinit Rebuff. in praxi. par. 1. titul. de vicar. Epiſcop numero 5. ſubnectens, quod conſuetudo multarum Eccleſiarum illum abſentem non excuſat, ſequitur Rota Roma. deciſ. 222.

Quem locum in choro & proceſſionib. habere debet vicarius Capitularis nō electus ex Canonicis.

An vicarius de capituli gremio electus Sede vacāte debeat in abſentia fructus lucrari.

Digitized by Google

diuerſ. numero 6. part. 2. Verum in hoc caſu quando ſcilicet vicarius a capitulo ſe.le vacan. de ipſius corpore eligitur dum a choro abſens, exercet officium ſuum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas diſtributiones percipere dicendum putat Alexan. Monet. in tract.de diſtrib. quotid. part. 2. quæſt. 11. numero 83 & rationibus de ibi per eum.

9 Nono dubitatur † An poſſit plures vicarios conſtituere. Reſpond. affirmatiue ſiue plures æque principales, ſiue vnum generalem & alium foraneum, præſertim vbi eſſet ampla diœceſis. Pauin. part. 1. quæſt. 10. numero 6. Sbroz. de vicar. epiſc. lib. 1. quæſt. 50. numero ſecundo, ac etiam alterum Vicarium monialium vbi epiſcopus viuens illum ſeparatum conſtituebat vt obſeruatur Neapoli

Refertur ſacram Congregationem cenſuiſſe ex decreto Concilij ſeſſ. 24. ca. 16. a capitulo ſede vac. vnum tantum vicarium eſſe eligendum, cæterum non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem duos, aut plures eligendi præſertim immemorabilem. Et ego accepi obſeruari, quod quando duo epiſcopatus ſunt vniti, & capitula Cathedralium eccleſiarum ſunt ſeparata, per obitum Epiſcopi conſtituuntur duo vicarij, vnuſquiſq; in ſua Diœceſi.

Ad maiorem corroborationem eorum, quæ diximus ſupra ſciendum eſt extare declarationem tenoris ſequen.

Pro capitulo Salernitano ſupplicatur Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac. Concil. Trid. præfectis declarari ſubſcripta dubia.

An capitulum ſede vacante duos vicarios conſtituere poſſit, vt alternis menſibus Vicariatus munere fungantur, ſi ita ab immemorabili tempore conſueuerit.

An item poſſit certum tempus in ipſa Vicarij deputatione præfinire, quo elapſo eius iuriſdictio expiret.

Reueren. Dominis Canonicis, & capitulo eccleſiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad Duas dubitationes libello his litteris adiuncto comprehenſas, & nomine veſtro Sacræ Congregationis Cardinalium Conc. Trident. decretorum ex ſanctiſſimi D. authoritate interpreti, propoſitas, ſic Congregatio ipſa (quoad primam attinet.) reſpondit, ſi legitime probetur immemorabilis conſuetudo poſſe vtique capitulum huiuſmodi vicarios conſtituere, dum tamen illis qualitatibus ſint præditi, quas Trid. Concil c. 16. ſeſſ. 24. requirit. Ad ſecundum reſpondit capitulum tempus præfinire poſſe. Quam Congregationis de vtroque ſententiam vobis notam eſſe volumus. Deus vos ſeruet incolumes, gratiæque ſuæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Veſter in Domino.

A. Card. Caraf.

10 Decimo dubitatur † An vicarius a capitulo deputatus poſſit alium ſubſtituere. Reſp. negatiue niſi in tribus caſibus. Primus eſt quando ad modicum tempus & ex magna cauſa, ac non nimis frequenter alium loco ſui relinqueret. Hoſt. in cap. clericos, de off. vicar. Zab. in clem. vnic. eod. tit. q. 19. Secundus caſus eſt vbi hanc poteſtatem in mandato ſpecifice a capitulo habuit: ut

Pauin.

Digitized by Google

Pauin.par.2.q. 10. conſulens quod quando a capitulo in commiſſione datur poteſtas ſubſtituendi, ad cautelam ponit debent hæc verba videlicet (quem ex nunc nos ipſi conſtituimus. Tertius caſus eſt, ex cauſa infirmitatis, vel alterius impedimenti poſſit delegare cauſas tunc pendentes.idē Pauin.in eod. loc.ſub nu.21. quod ego intelligo de conſenſu ipſius capituli, cuius nomine iuriſdictionem exercet,alias ſi capitulum ſe opponeret, & vellet durante infirmitate alium vicarium conſtituere,dicerem quod poſſit ſalua, &c.

11 Vndecimo dubitatur,† An inhibitio facta Vicario a capitulo ſede vacante deputato afficiat ſucceſſorem & modernum epiſcopum Reſpon.quod non ad effectum vt ipſe epiſcopus poſtea contrauenuiat inhibitioni, geſta per eum ſint tanquam attentata reuocanda,Lancell.in tract.de ottentat.ca. 20. limit. 28.nu.5.dicens ita per Rot.Ro.vltimo loco fuiſſe reſolutum die 15. Decemb. 1574.in cauſa vt vbi per eum.

12 Duodecimo dubitatur, † An prædicta vendicent ſibi locum extra caſum mortis.ſ.quando epiſcopus degeret in remotis partibus & Vicarius moreretur & ipſe non prouidit. Reſp.affirmatiue,quia longa abſentia æquiparatur morti Card.in cle.vnic.q.18.in fi.de off.vicar. Vital.in cle.1.§. volumus,q.5. de ſo.comp.& ille dicitur eſſe in remotis cuius præſentia in breui haberi non poteſt c.vnic.§.fi.vbi Gemi.notat,ne Sed.vac.in 6.ad quod vide glo.in c.cum nullus ver.remotis, de tempor. ord. in 6. idque in facti contingentia Neap. ſeruatū fuit tēpore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepiſc.Neap. exiſtebat in Polonia Nuntius Summi Pontificis, relatum fuit ſupra in verbo authoritas Archiepiſcopi,nu.22.fol.75.idem eſt dicendum quando ſedes epiſcopalis quaſi vacaret iux.tex.in c.ſi epiſcopus,de ſup.negl. prælat.in 6.

13 Decimotertio dubitatur † quando expiret poteſtas Vicarij a capitulo conſtituti.Reſp.quod ceſſabit ceſſante poteſtate ipſius capituli, cuius exercitium continuare poterit donec nouus prelatus adeptus fuerit poſſeſſionem Paui. d.q.10.nu.19.Rebuff.in prax.tit.de for.vicar.nu.20.nam vſq; tunc Sedes habetur pro vacante Hoſt.in c.olim el 1.de reſt.ſpol.Felin. notabiliter conſ. 40. nu.4.& ſic non ſufficit quod eccleſiæ fuerit de epiſcopo prouiſum, ac de eo a Papa ſit nominatio facta. Vitalin. in cle.1.nu.176. de hæret. & quouſque ſuper ſua promotione non fuerint literæ confectę,non poterit adminiſtrare,vt habetur in extrauag.Bonif.VIII.incip. Iniunctæ ſub tit. de elect. adeo quod nec ei liceat Vicarium mittere.Abb.in c.qualiter,not.1.de elect. Vital. loc.cit. Ne prædictis repugnare videatur deciſio Rotæ 182.inter nouiſſimas diuer.p. 2.quam allegat etiā Parıſ.lib.7.de relig. benef.q.23.nu.26.& ſeq. quæ in contrariū facere videtur. Aduertendū eſt,ꝙ dicta deciſio fuit poſtea reuocata,& ab illa receſſum per aliam eiuſdem Rotæ deciſionem factam in eadem cauſa Burg.Canonicatus,vbi etiā fuit reprobata opinio tenentium ꝙ ad hoc,vt per prouiſionem a Sede Apoſtolica de prælato factam ceſſet vacatio Cathedralis Eccleſiæ,ſola expeditio literarum ſufficiat & ſola ſcientia, abſque illarum prę ſentatione, & intimatione Capitulo facta,prout atteſtatur Hier. Gōzalez in comm.ad reg.8.Cancel.glo.15.nu 49.& in §.2. eiuſdem gl.nu.50. & inf.ſubdens hanc vltimā deciſionem fuiſſe poſtmodū ſæpius a Rota canonizatam; & ſic vt capituli poteſtas ceſſet, requiritur apprehenſio poſſeſſionis epiſcopatꝰ cum litterarū oſtenſione.Secundo ceſſaret capituli poteſtas ſi a Sede Apoſtolica eccleſię vacantis adminiſtratio fuerit commiſſa c. is cui, de elect. in 6.

Digitized by Google

& talis adminiſtrator capitulo æquiparatur, adeo quod poterit ēt Vicarius conſtitui. Sbroz. de vicar. epiſ. li. 1. q. 62. Tertio expirat qñ a capitulo eius poteſtas eſſet limitata. ſ. vt ad certum tempus vices gerat & tempus eſſet decurſum, & quod capitulum id poſſit, colligitur ex Pauin. in d. q. 10. ſub num. 6.

14 Dubitatur denique, An † Vicarius capituli Sede vacante finito officio teneatur ſtare ſyndicatui, & coram quo. Reſp. quod ſic & tenetur reddere rationem adminiſtrationis nouo epiſcopo, & hoc eſſe ſpeciale in Vicario epiſcopalis iuriſdictionis vt Sbroz. in d. tract. lib. 3. q. 52. ſtante decreto Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 17. & vbi id ſancitur in hæc verba. Epiſcopus vero ad eandem eccleſiā vacantē promotus, ex ijs, quæ ad eum ſpectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuſcunq; officialibus, & adminiſtratoribus, qui ſede vacante, fuerūt a capitulo, vel ab alijs in eius locum conſtituti, ēt ſi fuerunt ex eodem capitulo, rationē exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcunq; eorum muneris, poſſitq; eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint, etiā ſi prædicti officiales redditis rationibus, a capitulo, vel a deputatis ab eodem abſolutionē, aut liberationem obtinuerint. Fidem quoque epiſcopo teneatur capitulum de ſcripturis, ad eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad capitulum peruenerunt, rationem reddere. hactenus verba Concilij, illud etiam ante ipſum Concilium videtur ſenſiſſe Pauin. in d. tract. p. 2. q. 8. nu. 15. in Vicario vero epiſcopi conſuetudo ſe habet in contrarium, & expreſsè declaratur fel. mem. Gregor. Papa XIII. in quibuſdam literis de anno 1578. quæ reperiuntur impreſſæ in lib. de antiq. Tarent. in fin. fol. 212. directis clero, & communitati Tarentinorum, quibus prætendentibus Archiepiſcopi vicarios pro tempore exiſtentes, ſyndicatui eſſe obnoxios, reſpondit his verbis, Statuimus, & mandamus, quod Vicarij, & officiales, ſiue generales, ſiue particulares etiam foranei nuncupati per eundem Archiepiſcopum, ſiue eius pro tempore ſucceſſores in d. c. eccleſia Tarentina, ſiue eius diœceſi deputati, vel deputandi, ad aliquem ſyndicatum nullo modo teneantur, aut eidem ſub quouis reſpectu, ſint obnoxij.

15 † An capitulum ſede vacante poſſit agitare cauſas ipſius eccleſiæ. Verum quia Fel. in c. dnceri, ſub nu. 7. verſ. vacante ſede, de reſcript. in hoc format regulam negatiuam cum ampliationibus, & limitationibus, & eaſdem limitationes magna ex parte repetit in conſ. 40. nu. 8. in quibus plene & ordinate procedit, nolui hic tranſcribere, addo tamen præter eum quærendo, An tunc tēporis id eſt vacante ſede debeat ſolui ſalarium conſuetum aduocatis ipſius eccleſiæ & reſpondeo quod ſic, quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat, tunc magis eccleſia indiget conſilijs, ſicuti etiam accidere poſſet ipſam ſaltim de facto vexari, vel quod redditus epiſcopales diſſipentur, & ita determinant Card. & Imol. in d. clem. ſtatutum, de elect.

Num Sede vacante currat præſcriptio contra ipſam eccleſiam. Reſp. quod non, etiam ſi eſſet cœpta viuente prælato, quia interim dormit, & tempus vacationis ſemper de medio ſubducitur c. auditis, cum alijs concor. de præſcrip. Balb. in tract. de præſcrip. 2. par. ſexta par. princ. nu. 7. quod intellige vt ſecus ſine conuerſo, ſi quidem ipſa eccleſia vacans bene cōtra alias præſcribere pōt, ne quod in ſui fauorem introductū eſt, retorqueatur in læſionē Hoſt. in ſum. tit. ne Sede vacante §. 1. Secundo intellige vt ipſius iuriſdictionis exercitium poſſit ab alijs contra capitulum præſcribi Pauin. par. 1. q. 9. ſub nu. 2. & quod

ista

iſta iuriſdictionalia ſint præſcriptibilia, clare patet in d. c. auditis, & in c. cum olim. eod. titu. late Balb. in præalleg. tract. part. 1. quintæ par. p. in. quæſt. 11.

Denique, vt nihil prætermiſſum remaneat, cum ex prænarratis ſatis pateat de poteſtate capituli, & eius Vicarij, cui quoniam dicet commiſſionem inſcriptis facere, vt de eius facultate in futurum ambigi non poſſit, illius ẽt formã pro coronide ſub nectere cẽſuimus, cui pro voluntate capituli addi, vel diminui poteſt. *Nos Canonici, & Capitulum Cathedralis N. Sede vacante per obitum bonæ memoriæ N. Epiſcopi &c. Reuerendo N. ſalutem in Domino ſempiternam. Cum ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Eccleſiarum Cathedralium Capitula in deficientium Epiſcoporum (præſertim ſi ex humanis eximi contigerit) locum ſubrogentur, eiſque in ſpiritualibus, & temporalibus ſuccedant, eorum munus erit viduatis Eccleſiis ita conſulere, vt miniſtrorum ſolertia, & diligentia viduitatis in commoda minime ſentiantur. Ne igitur ſupradicta eccleſia noſtri culpa aliquid detrimenti in ſpiritualibus & temporalibus patiatur. Nos dictis ſacris Canonibus, & Conc. Trid. decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus, & ſingulis canonicis, infra tempus a dicto Concilio ſtatutum, ad Vicarium, qui vices noſtras ſuſtinere debeat, deputandum Congregatiſque iis qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt intereſſe, habitiſq; intereſſentiũ votis de conſenſu, & voto eiuſdem Capituli & Reuerendum N. de cuius probitate ſcientia, & ſufficientia confiſi generalem in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium noſtrum in prædicta Eccleſia Cathedrali Ciuitate, & Diœceſi, tenore præſentium deputamus, creamus, & conſtituimus (per menſes . . . . .] [vel Epiſcopali Sede vacante) cũ omnibus, & ſingulis facultatibus, priuilegiis, honorib. oneribus, præeminentiis & prærogatiuis ad huiuſmodi munus exercendum neceſſariis, & oportunis. Dantes tibi plenam, & liberam poteſtatem omnia, & ſingula exercendi, quæ Capitulum Sede vacante in vtroque foro a iure permittuntur, & proinde cauſas omnes tam ciuiles quam criminales & mixtas, etiam hæreſis, & matrimoniales, audiendi, prouidendi, & decidendi, cum facultate excõmunicandi, & cenſuras proferendi, cũ voto tamen ordinariorum Conſultorũ noſtræ Curiæ in ſentẽtiando, & procedendo ad actus quorum grauamen per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt, nec non ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare poſſumus, etiã ſi ſpetiale mandatum requirant: Reſeruantes nobis collationem beneficiorum, eorumque inſtitutionem ad Capitulum ſpectantem, deputationem examinatorum officialium, actuariorum, & miniſtrorum Curiæ regimen Seminarij facultatem cognoſcendi de cauſis Suſpitionum, & de negata iuſtitia, & conſtitis (ſeruatis de iure ſeruandi) alteri delegandi. Volumus, autem vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonſuram, (in caſibus à Sacro Concilio Triden. Capitulo permiſſis & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu; & Quadrageſima, ac diſpenſare in foro exteriori, etiam quo ad temporum interſtitia, et caſus reſeruatos de nouo facere nõ poſſis, abſq; expreſſo noſtro cõſen-*

Formula cõmiſſionis in perſonã Vicarij Capitularis preter quam in caſib. in iure exceptis.

ſu capitulariter habito. Nec approbare Confeſ. ordinandos, & ad beneſ. obtinenda, niſi præuio examine ab examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Sec. annotentur in lib. In caſu vero infirmitatis, vel abſentiæ ſubſtituere non poſſis vel cauſas delegare ſed in his caſib. prouiſio ad nos ſpectare debeat. Præcipimus itaq; vniuerſo Clero huius Ciuitatis & Diœceſis aliiſq; huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium officialemq; noſtrum generalem recipiant tibique in omnib. præmiſſis pareant, & obediant. Dantes tibi vices & voces noſtras, &c. Contradictores & inobedientes pœnis & cenſuris eccleſiaſticis compeſcendi, & ita te in Vicarium deputamus, cum ſolutione ſalarij, per eum cui incumbit, facienda. In quorum fidem præſentes ſcribi iuſſimus per Notariũ noſtræ Curiæ & manu propria ſubſcripſimus. Datum in noſtro Capitulo Cathedralis Eccleſiæ N. Die &c. Anno &c.

Circa quam commiſſionem erit primo obſeruandum, expedire Capitulo in ea aliqua ſpecificare, nam ſi conſtitueret Vicarium ſimpliciter abſque temporis præfinitione, eius officium durabit durãte Sedis vacatione, ſi verò cum omnimoda poteſtate Capitulari, exercitium totius iuriſdictionis tranſibit, in Vicarium, hoc ſimpliciter dicendo, conſtituimus te Vicarium generalem in ſpiritualibus, & temporalibus, tunc dubium eſt, an tranſeant ea quæ requirunt ſpeciale mandatum, & quod minime tranſeant, diximus ſupra ex Feder. de Senis in conſ. 40. quem etiam ſequitur Panin. in ſæpius cit. tract. par 2. q. 10. nu. 17. Verum an hodie poſt Conc. Trident. hoc procedat, & ſimiliter dicendum videtur non tranſire, nam Concilium eſt lex noua, & nihil ſanciuit de hoc, ſed arctauit tantum capitulum ad conſtituendum vicarium infra octo dies, & caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione à Sacra Congregatione Concilij.

Item erit obſeruandum ex dictis ſupra f. 149. nu. 15. poſſe capitulum in ipſo deputationis actu Vicarium ad certũ tẽpus conſtituere, & nõ poſtea: Poſſe itidem tunc quædam reſeruare, vt prædiximus nu. 4. fol. 146. non autẽ poſtea & dẽ cat. reſeruare ea, quæ ſunt volũtariẹ iuriſdictionis, quarum quædã ſunt expreſſa in formula dictæ commiſſionis, cũ non requirant actus iudiciarios, neque retardetur executio iuſtitiæ per conuocationem capituli. Item in ipſa deputatione vicarij Doctoris iuris canonici poteſt capitulum, vt maturius ac conſultius in decidendis cauſis procedatur, apponere clauſulam, vt adhibeat etiam vota aliorum conſultorũ, præſertim ſi Epiſcopus adhibeat: & vt in cauſis Canonicorũ procederet cũ voto certi conſultoris, quia vt plurimũ vicarij capitulares ſolent eſſe exoſi ijs, qui ſibi nõ dederunt vocẽ ad fauorẽ. Itẽ ſciendum eſt dicere vicarium eſſe de corpore capituli, vt dictum eſt ſupra in verbo archiepiſcopi authoritas 36. authoritate fol. 85. ſed non eſſe de neceſſitate, vt in fol. 145. Parochus tamen non poteſt eſſe vicarius, vt Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. Sciendum eſt, etiam quod vicarius capitularis non poteſt dici, proprie electus, cum electio cadat in eum, qui indiget cõfirmatione, toto tit. de electio. & ideo not. Concilium Triden. ſeſſ. 24. c. 16. vtitur verbis, ſcilicet officialem conſtituant & deputent. Quamobrem cum eius poteſtas dependeat a capitulo, cuius vices

gerit,

gerit,non poterit totũ capitulũ ſuſpendere,& interdicere,& redundaret contra ſeipſum, quia vis officij, & iuriſdictionis Vicarij ab ipſo capitulo dependet,& ſuſpenſo capitulo erit ſuſpenſus eius Vicarius,qđ procedit et qñ vicarij deputatio eſſet facta per Metropolitanũ, vel viciniorẽ Epm ob negligentiam capituli. Suarez de cenſur.diſput.7.ſect.3.hinc eſt,ꝙ vicario excõicato, ſuſpẽſo, vel interdicto cuius abſolutio,& relaxatio ſpectat ad ordinariũ,poterit abſolui de mandato capituli,c.vnico,de maio.& obed.in 6.vel a ſuperiore Capituli,& aliud eſt capitulũ,& aliud ſinguli de c.Fel.in c.cum acceſſiſſent,nu.21.de conſt.& Canonici capitulariter cõgregati non dicuntur ibi,vt ſinguli, ſed vt collegiũ, & ſi cognoſcit Vicarius in ſingulares perſonas de collegio eſt ex commiſſione Capituli iuriſdictionẽ habentis in ſingulos Canonicos, quos poterit vicarius excõicare, ſuſpendere,& interdicere vigore ſuæ cõmiſſionis. Si vero aliqui de capitulo dicerẽt de nullitate,& qđ nõ fuerint vocati, nec auditi,nullitas hæc ꝓponi põt corã ſuperiore Capituli,ꝑ quẽ ſi hoc prætextu fuerit electio irritata,poterit capitulum denuo congregari,& ad Vicarij conſtitutionẽ deuenire,prout Sacra cõgregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. An aũt ſit conſignanda clauis Archiuij Epiſcopalis vicario capitulari, habetur apud acta Eccleſ.Mediolan.in 14.decreto ſecundi Concilij Prouincialis par. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Ad quem finem caſus reſeruari debeant,& quales, & nu.* 14.
2 *Superiores Regularium quos caſus reſeruare poſſint.*
3 *Quando agitur de ſalute animæ ſit extenſio etiam iuris pœnalis.*
4 *Quænam ſortilegia inducant caſum reſeruatum.*
5 *Quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum,uel excommunicationem, & quando neutrum.*
6 *Quando Regulares,& moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quando dicatur inditium regulare, ſeu legitimum.*
8 *Vt ſit falſitas, quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furtis conſtituat peccatum mortale.*
10 *Lapſus carnis,quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas,quando inducat peccatum mortale, & quando non,& in regularibus caſum reſeruatum.*
13 *Confeſſarij priuilegiati a quibus abſoluere non poſſint.*
14 *Cautela ordinariorum in reſeruatione caſuum.*

C A S V S R E S E R V A T I.

1 PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod Caſus reſeruatio † debet fieri ad finẽ,vt populus Chriſtianus huius metu a peccatis arceatur,& a recidiuis præſeruetur,& licet ſit in epiſcoporum arbitrio quos velint reſeruare,expedit tamẽ,vt quoad fieri poteſt,ſint per pauci, breues, & clari,& obſeruare modum,vt vt infra nu.14.qua ſeruatio debet fieri de atrocioribus,& grauioribus criminibus,Conc.Trid.ſeſſ.14.c.7.de quibus per Nau.c. 27. nu. 269.& infra, & inſuper debet ipſe prælatus ſe facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confeſſarijs abſoluendi a caſibus reſeruatis,alias ſi ſine cauſa denegaret, peccaret,ratione quã affert Nau.ex verbis D.Thomæ in c.placuit,nu.119.de penit. diſt.

Digitized by Google

in cle. 2. ſuper gl. in verb. extrinſeci, de vita, & honeſt. cler. Oldrad. optime in conſ. 184. incip. Pater ſancte nu. 2 vſq; in finem Pan. in c. Deus, qui nu. 4. de vita, & honeſt. cler. Nau. conſi. 14. nu. 4. de regula. in nou.

Secundo declara decretũ hoc nõ habere locũ in religioſo profeſſo, qui incõſulto ſuperiore a ſua Religione recedit, vt aliã ẽt laxiorẽ intret, quia tunc non dicetur apoſtata, nec eſſet excõicatus, neq; eſſet caſus reſeruatus Inno. cõiter receptus in c. intelleximus, in fine de ætate, & qualit. quia non deſerit religionẽ in genere, ſed in ſpecie Abb. in c fin. nu 4 de apoſta. & in c ſanè nu. 6. de regul. Caiet. egregie ad D. Tho. 2. 2. q 12. art 1. Neque aduerſatur, quod ſi quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionẽm (Chartuſienſium duntaxat excepta) conuolet abſque debita licentia ſit ipſo facto excõicatus per extrauag. Martini IV. in c. viam ambitioſæ ſub tit. de reg. inter cões, nam id non eſt ratione apoſtaſiæ, ſed propter tranſitum illud, vt recte aduertunt Caiet. loc. prox cit & Nau. in d. conſ. 1. de apoſt. & dixi abſq; debita licentia, quia alias non eſſet excommunicatus licet ſit priuatus omni voce actiua, & paſſiua in omnibus vicibus cle. 1. & ibi glo. in ver. Officij, & Card. de reg. & ad pleniorem intelligentiam, quando deſerens religionem reputetur Apoſtata, & quando non, vide quæ ſcribit nouiſſime Menoch de arbit. iudic cent. 6. caſu 546. a nu 28 vſque ad 46. in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eum recollectas, nu 40. propter quas regularis profeſſus poſſet habitum dimittere animo tamen non deſerendi religionem, nec habitum ipſum.

Quoad tertium, quando religioſus vagatur extra monaſterium, vel ſe celat ne inueniri poſſit, tunc dicitur vagus, & fugitiuus Pan. & alii in cap. fin. de reg per tex. in l quis ſit fugitiuus, ff. de ædilit. edict. delatio autem habitus, vel ne intereſt tantũ quoad excõmunicationis euitationem Oldrad conſil. 202, & neutro modo apoſtaſiam incurrit quoties nunquam habuerit animum recedendi a religione, nihil vero refert quominus incidat in caſum reſeruatum ſub hoc decreto.

6 *Circa quartum † quando monachus dicatur habere proprium declaratur per doct. in c. cum ad monaſterium, vbi huius materiæ ſedes iacet de ſtat. monac quibus add. tex. in cap exiit, § porro de verb. ſignif. in 6. D. Thom. 2. 2. q. 186 art. 3 D Ant. in 3. par ſuæ ſum tit. 16. c. 1. §. 11. Conc Trid ſeſſ. 25 de regul. c 1 & 2. Syluest. in ver. Religio 6 nu. 7. Nau plene, & luculenter in c. non dicatis nu. 17 & inf. 12. q. 1. & in conſi. 75. de regular. in antiq quod eſt tertium in nou ſub tit. de ſtat. monach collocatum, ex quorum dictis facile liquebit, quando religioſus peccaret peccatum proprietatis contra votum paupertatis adhoc, vt ſit caſus reſeruatus in hoc decreto contentus, & An monialis poſſit ſine peccato mortali lucrum laborum ſuorum ſibi appropriare, & de eo viuere tangunt. Ant. Franc. in addit ad Panor in c fin. & Fel. nu. 26. c. cum M. Ferrarienſis de conſtit. quod per Sac Conc. Trid. Congregationem indiſtincte diffinitum eſt, vt quicquid fuerit moniali a parentibus donatum, relictum, vel eius labore, & artificio quæſitũ omne aſſignari debeat in manu Abbatiſſæ*

batiſſę quę ex eo primũ prouidere debet neceſſitatibus illius monialis cuius cauſa illud eſt quęſitũ,ſeu donatum,& reliquum in cõem Monaſterij vſum eſſe conferrendũ,& quod quando moniales victui, & vitæ ſuæ aliter cõſulere non poſsent,niſi ſuſtententur artificio operũ,q̃ manib elaborarentur,hoc nõ prohiberi mõ,debita illarũ clauſura,& honeſtas ſeruetur, prout illarũ inſtituta, & Sac. Trid. Concil decreta poſtulant reſponſum eſt Ep̃o Cathaniæ.

Ad hoc autem,vt licentia pręlati excuſet regulares a peccato proprietatis,& qualis licentia ſit ſufficiens, vel neceſſaria reperies in pręalleg. doctoribus,quibus viſum eſt addere ſequentia. Et Primum quod ſi ſuperior conceſſerit monacho vſum,ſeu detentionem alicuius rei,poteſt hanc licentiam ſemper ad libitum renocare, adeo quod ſi ipſe Religioſus negaret reddere ſuperiori ſemel conceßum, vel non eſſet animo parato ad reſignandum ipſi ſuperiori quotieſcunque voluerit,eſſet in peccato mortali,& eßet caſus reſeruatus,quod amplius non poſſit monachus etiam ante monachatũ conuenire, vt liceat ſibi habeat vſumfructum rerum ſuarum,ita vt in futurũ poſſit detinere inuito Abbate.Panor.in conſ.68.p.1.num 3 ratione,vt ibi per eum limito in licentia perpetua,quæ valeret cum cõfirmatione, & aßenſu Sedis Apoſtolicę idem Panor.in c. niſi eſſent circa finem de pręb. ad quę faciunt dicta per Nauar.conſ.26.de regul. in antiq.

Secundum, quod ſi regularis dono aliqua acciperet, vel a conſeruatorio bonorum caperet veſtes,calceos, & ſimilia ſine licentia ſuperioris, licet fecerit contra votum,& regulam, nec tamen eßet proprietarius ſi ea detineret tanquam dependentia a uoluntate Prælati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

QVæritur primo, An ex diſpenſatione inferiorum a Summo Pontifice liceat Regularibus poſſidere,vel tenere agros, annuos redditus,aliaque bona immobilia videlicet,& mobilia ſuperflua,non obſtante decreto Concilij ſeſ. 25. de Regular.cap. 2.

2 An propter talem diſpenſationem, ſeu ſcientiã ſuperiorum poſſidentes,vel tenentes immobilia,vel mobilia ſuperflua à culpa, vel a pœna excuſentur.

3 An ſuperioribus aſſeuerantibus huiuſmodi ſe licentias poſſe concedere fides adhibenda ſit.

4 An ſuperiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares quoad mobilium ſuperfluitatem, & conuenientiam?

5 An ſuperiore quantumuis requiſito neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente,liceat ipſis clam,vel inuito eo illa ſibi cõparare, ſeu retinere?

6 Et quatenus liceat,an ibidem liceat,cum neceſſaria ideo negantur,vel ſubtrahunt, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt?

7 An dicti ſuperiores regulares dictum c.2.declarare,& interpretari poſſint?

Ad primum Congregatio Concilij reſpondit non licere.

Ad 2. Non excuſari neque a culpa, neque à pęna ipſo facto incurrenda.

Ad 3. Minime adhibendam.

Ad 4. Niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit,vtrique ſtare debere habita videli-

cet

minuatur, prout de hoc Sanctiſſimus D. N. D. Clemens Papa VIII. capitulum Neap. monuit apoſtolicis literis tenoris ſequentis, videlicet.

Dilectis filijs canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Neapolitanæ.

CLemens Papa VIII. Dilecti filij, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos ſcriptis, deploratis iacturam, quæ a vobis, & ab inſigni iſta eccleſia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphonſi Cardinalis Geſualdi, cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus, & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc ſacro Ordine ampliſſimi mortem doluimus, ſed in Dei voluntate omnes conquieſcere æquum eſt. Vos interea pro eo quòd vos decet, dum eccleſia iſta, quam paterne amamus, & in viſceribus Chriſti gerimus, paſtore proprio viduata eſt, date operam vt cultus Dei, & eccleſiaſtica diſciplina accurate conſeruetur, & ves eccleſiæ eiuſque iuriſdictio, libertas vbique ſarta, & recta ſit neque vlla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatem pertinet ſumma inter vos concordia procurate quam diligentiſſime, & agite quod Deo beneiuuante, idoneum paſtorem, & Archiepiſcopum, vt maximè cupimus eccleſię iſti præficiamus, vobis, filij, Apoſtolicam benedictionem noſtram benigne impartimur.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris. Die 7. Martij 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

5 Quinto dubitatur † quid agendum quando allegaretur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius a Capitulo deputatus? Reſp. in eo caſu ad Capitulum eſſe recurrendum ipſumque poſſe eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpitionum, quæ proponuntur eo, ſcilicet modo quo epiſcopus potuiſſet, & ita ſacra Congregatio cenſuit, quod ſi cauſæ ſuſpitionis militauerint in eo caſu poſſe capitulum illas cauſas a Vicario auferre, & alteri committere.

6 Sexto dubitatur, † An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli? Reſpon. non eſſe de neceſſitate, ſi vero adeſſet idoneus cæteris paribus eſſet præferendus ex declaratione ſacræ Congregationis, quæ etiam voluit irritam eſſe electionem Vicarij non doctoris, quando haberi poteſt doctor. Item quòd ſi epiſcopus demortuus reliquerit vicarium non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium qui ſit Doct. eligere. Et quid ſi in capitulo nullus ex canonicis adeſſet doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis, an eidem poſſit deputari conſultor? Reſpon. quòd ſic, cum per conſtitutionem Leo X. incip. Regimini vniuerſalis eccleſiæ fol. 188. in Bullar. inter alia ſit diſpoſitum, quod iudices a Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem & partibus non ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere & ſecundum eius relationem iudicare teneantur.

7 Septimo dubitatur †. quando creatur Vicarius ex canonicis ipſius Capituli,

tuli, an debeat habere ſalarium ex bonis eccleſiæ vacantis. *Reſpon.* affirmatiue ac ſi eſſet quiliber extraneus, quia officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum l. ſed ſi quis ex ſignatoribus ff. quemadm. teſtam. aper. & nemo tenetur ſuis ſtipendijs militare capit. cum ex officijs, de præſcripr. illudque ei ſoluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipſius prælaturæ, & hoc expreſſe firmat Card. in clem. ſtatutum, quaſt. 7. de elect. & Imo. ibidem numero 13. Sbroz. de vic. epiſ. lib. 1. quæſt. 55. numero 7. *Sed an poſſint ipſi canonici conuenire, & paciſci cum Vicario ab eis eligendo, vt teneatur ſalarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter ſe, & alios canonicos,* vide Nauar. conſil. 2. ne prælat. vices ſuas in antiq. pro negatiua conſulentem, quia in hoc admitteretur ſimonia, non tamen inciderent in pœnam extrauag. 2. de ſimo. etiam ſi reipſa participarent, quam non habere locum niſi in ſimonia commiſſa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipſemet in Man. confeſſ. c. 23. num. 111.

8 Octano dubitatur † quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu vt *lucretur* diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios canonicos. *Reſpondeo* negatiue, ſed debet ſedere in loco ſui canonicatus, antiquiores non præcedendo per tex. in c. a collatione, vbi Gemin. num. 6. & Franc. num. 4. de appell. in 6. Nicol. Boer. in addit. ad tract. de author. magni conſ. num. 66. in illo enim caſu conſideratur vt canonicus, & non vt Vicarius, Menoc. de arbitr. iudic. lib. 2. cen. 1. caſu 68. num. 23. & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus Frec. de ſubfeud. lib. 1. capit. incip. Alia etiam fuit quæſtio num 7. niſi conſuetudine contrarium in aliqua eccleſia eſſet inductum. Nauar. conſ. 2. de offic. vicar. in antiq.

Succeſſiue hæſitare contingit de duobus, & primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in proceſſionibus occupare debeat primum; & honorabiliorem locum, Ad quod reſpondendum videtur ei eſſe preferendum Archidiaconum, ſeu aliam dignitatem maiorem, & primam poſt Epiſcopum, cuius maioritatis ſigna pulchrè recenſet Ioan. Andr. & Gemin. in capit. pen. de offic. legati in 6. determinantes, quod in eccleſijs in quibus Præpoſitus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpoſitus, etiam ſi Archidiaconus gerat vices Epiſcopi ſede vacante, & tunc temporis imperet Præpoſito, quia illa poteſtas vti temporalis & breui duratura non facit eum haberi maiorem, ſequitur Felin. in rubr. de maior. & obedient. numero 10. & Nicol. Boer. in tract. de Ordine, & præced. graduum vtriuſque fori par. 1. numero 21. & expreſſe in terminis noſtris firmat Sbroz. lib. 2. de Vicar. Epiſcop quæſt. 25. numero 20. Dubitatur ſecundo, Num vicarius ſede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præſente ad effectum lucrandi fructus. Reſpondeo per infraſcriptos Doctores videri quod ſic, quia cenſetur eſſe in ſeruitio eccleſiæ ea ratione, cum magis commodum ſit Eccleſiæ vt deputetur vnus ad exercendam iuriſdictionem, propter difficultatem congregandi totum capitulum, & diſcordias, quæ poſſunt oriri inter ſingulos Pauin. in tract. de offic. & poteſt. Capit. ſede vacante, part. ſecunda, quæſt. 10. ſub nume. 5. cui concinit Rebuff. in praxi. par. 1. titul. de vicar. Epiſcop numero 5. ſubnectens, quod conſuetudo multarum Eccleſiarum illum abſentem non excuſat, ſequitur Rota Roma. deciſ. 222.

Quem locum in choro & proceſſionib. habere debet vicarius Capitularis nō electus ex Canonicis.

An vicarius de capituli gremio electus Sede vacāte debeat in abſentia fructus lucrati.

diuerſ. numero 6. part. 2. Verum in hoc caſu quando ſcilicet vicarius a capitulo ſede vancan. de ipſius corpore eligitur dum a choro abſens, exercet officium ſuum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas diſtribuationes percipere dicendum putat Alexan. Monet. in tract. de diſtrib. quotid. part. 2. quæſt. 11. numero 83 & rationibus de ibi per eum.

9 Nono dubitatur † An poſſit plures vicarios conſtituere. Reſpond. affirmatiue ſiue plures æque principales, ſiue vnum generalem & alium foraneum, præſertim vbi eſſet ampla diœceſis. Pauin. part. 1. quæſt. 10. numero 6. Sbroz. de vicar. epiſc. lib. 1. quæſt. 50. numero ſecundo, ac etiam alterum Vicarium monialium vbi epiſcopus viuens illum ſeparatum conſtituebat vt obſeruatur Neapoli

Refertur ſacram Congregationem cenſuiſſe ex decreto Concilij ſeſſ. 24. ca. 16. a capitulo ſede vac. vnum tantum vicarium eſſe eligendum, cæterum non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem duos, aut plures eligendi præſertim immemorabilem. Et ego accepi obſeruari, quod quando duo epiſcopatus ſunt vniti, & capitula Cathedralium eccleſiarum ſunt ſeparata, per obitum Epiſcopi conſtituuntur duo vicarij, vnuſquiſq; in ſua Diœceſi.

Ad maiorem corroborationem eorum, quæ diximus ſupra ſciendum eſt extare declarationem tenoris ſequen.

Pro capitulo Salernitano ſupplicatur Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac. Concil. Trid. præfectis declarari ſubſcripta dubia.

An capitulum ſede vacante duos vicarios conſtituere poſſit, vt alternis menſibus Vicariatus munere fungantur, ſi ita ab immemorabili tempore conſueuerit.

An item poſſit certum tempus in ipſa Vicarij deputatione præfinire, quo elapſo eius iuriſdictio expiret.

Reueren. Dominis Canonicis, & capitulo eccleſiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad Duas dubitationes libello his litteris adiuncto comprehenſas, & nomine veſtro Sacræ Congregationis Cardinalium Conc. Trident. decretorum ex ſanctiſſimi D. authoritate interpreti, propoſitas, ſic Congregatio ipſa (quoad primam attinet.) reſpondit, ſi legitime probetur immemorabilis conſuetudo poſſe vtique capitulum huiuſmodi vicarios conſtituere, dum tamen illis qualitatibus ſint prædití, quas Trid. Concil c. 16. ſeſſ. 24. requirit. Ad ſecundum reſpondit capitulum tempus præfinire poſſe. Quam Congregationis de vtroque ſententiam vobis notam eſſe volumus. Deus vos ſeruet incolumes, gratiæque ſuæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Veſter in Domino.

A. Card. Caraf.

19 Decimo dubitatur † An vicarius a capitulo deputatus poſſit alium ſubſtituere. Reſp. negatiue niſi in tribus caſibus. Primus eſt quando ad modicum tempus & ex magna cauſa, ac non nimis frequenter alium loco ſui relinqueres. Hoſt. in cap. clericos, de off. vicar. Zab. in clem. vnic. eod. tit. q. 19. Secundus caſus eſt vbi hanc poteſtatem in mandato ſpecifice a capitulo habuiſſet

Pauin.

Pauin.par.2.q. 10. conſulens quod quando a capitulo in commiſſione datur poteſtas ſubſtituendi, ad cautelam ponit debent hæc verba videlicet (quem ex nunc nos ipſi conſtituimus. Tertius caſus eſt, ex cauſa infirmitatis, vel alterius impedimenti poſſit delegare cauſas tunc pendentes.idē Pauin.in eod. loc.ſub nu.21. quod ego intelligo de conſenſu ipſius capituli, cuius nomine iuriſdictionem exercet, alias ſi capitulum ſe opponeret, & vellet durante infirmitate alium vicarium conſtituere,diceremus quod poſſit ſalua, &c.

11 Vndecimo dubitatur,† An inhibitio facta Vicario a capitulo ſede vacante deputato afficiat ſucceſſorem & modernum epiſcopum Reſpon.quod non ad effectum vt ipſe epiſcopus poſtea contraueniat inhibitioni, geſta per eum ſint tanquam attentata reuocanda,Lancell.in tract.de ottentat.ca. 20. limit. 28.nu.5.dicens ita per Rot.Ro.vltimo loco fuiſſe reſolutum die.15. Decemb. 1574.in cauſa vt vbi per eum.

12 Duodecimo dubitatur, † An prædicta vendicent ſibi locum extra caſum mortis.ſ.quando epiſcopus degeret in remotis partibus & Vicarius moreretur & ipſe non prouidit. Reſp.affirmatiue,quia longa abſentia æquiparatur morti Card.in cle.vnic.q.18.in fi.de off.vicar. Vital.in cle. 1. §. volumus,q.5. de ſo.comp.& ille dicitur eſſe in remotis cuius præſentia in breui haberi non poteſt c.vnic.§.fi.vbi Gemi.notat,ne Sed.vac.in 6.ad quod vide glo.in c.cum nullus ver.remotis, de tempor. ord. in 6. idque in facti contingentia Neap. ſeruatū fuit tēpore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepiſc.Neap. exiſtebat in Polonia Nuntius Summi Pontificis, relatum fuit ſupra in verbo authoritas Archiepiſcopi,nu.22.fol.75.idem eſt dicendum quando ſedes epiſcopalis quaſi vacaret iux.tex.in c.ſi epiſcopus,de ſup.negl. prælat.in 6.

13 Decimotertio dubitatur † quando expiret poteſtas Vicarij a capitulo conſtituti.Reſp.quod ceſſabit ceſſante poteſtate ipſius capituli, cuius exercitium continuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem Paui. d.q.10.nu.19.Rebuff.in prax.tit.de for.vicar.nu.20.nam vſq; tunc Sedes habetur pro vacante Hoſt.in c.olim el 1.de reſt.ſpol.Felin. notabiliter conſ. 40. nu.4.& ſic non ſufficit quod eccleſiæ fuerit de epiſcopo prouiſum, ac de eo a Papa ſit nominatio facta. Vitalin. in cle.1.nu.176. de hæret. & quouſque ſuper ſua promotione non fuerint literæ confectæ,non poterit adminiſtrare,vt habetur in extrauag.Bonif.VIII.incip. Iniunctæ ſub tit. de elect. adeo quod nec ei liceat Vicarium mittere. Abb.in c.qualiter,not. 1.de elect. Vital. loc.cit. Ne prædictis repugnare videatur deciſio Rotæ 182.inter nouiſſimas diuer.p. 2.quam allegat etiā Pariſ.lib.7.de reſig. benef.q.23.nu.26.& ſeq. quæ in contrariū facere videtur. Aduertendū eſt,ꝙ dicta deciſio fuit poſtea reuocata,& ab illa receſſum per aliam eiuſdem Rotæ deciſionem factam in eadem cauſa Burg.Canonicatus,vbi etiā fuit reprobata opinio tenentium ꝙ ad hoc,vt per prouiſionem a Sede Apoſtolica de prælato factam ceſſet vacatio Cathedralis Eccleſiæ,ſola expeditio literarum ſufficiat & ſola ſcientia, abſque illarum præſentatione, & intimatione Capitulo facta,prout atteſtatur Hier. Gōzalez in comm.ad reg.8.Cancel.glo.15.nu 49.& in §.2. eiuſdem gl.nu.80. & inf.ſubdens hanc vltimā deciſionem fuiſſe poſtmodū ſæpius a Rota canonizatam, & ſic vt capituli poteſtas ceſſet, requiritur apprehenſio poſſeſſionis epiſcopatus cum litterarū oſtenſione.Secundo ceſſaret capituli poteſtas ſi a Sede Apoſtolica eccleſiæ vacantis adminiſtratio fuerit commiſſa c. is cui, de elect. in 6.

Digitized by Google

& talis adminiſtrator capitulo æquiparatur, adeo quod poterit ẽt Vicarius conſtitui. Sbroz. de vicar. epiſ. li. 1. q. 62. Tertio expirat qñ a capitulo eius poteſtas eſſet limitata. ſ. vt ad certum tempus vices gerat & tempus eſſet decurſum, & quod capitulum id poſſit, colligitur ex Pauin. in d. q. 10. ſub num. 6.

14 Dubitatur denique, An † Vicarius capituli Sede vacante finito officio teneatur ſtare ſyndicatui, & coram quo. Reſp. quod ſic & tenetur reddere rationem adminiſtrationis nouo epiſcopo, & hoc eſſe ſpeciale in Vicario epiſcopalis iuriſdictionis vt Sbroz. in d. tract. lib. 3. q. 52. ſtante decreto Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 17. & vbi id ſancitur in hæc verba. Epiſcopus vero ad eandem eccleſiã vacantẽ promotus, ex ijs, quæ ad eum ſpectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuſcunq; officialibus, & adminiſtratoribus, qui ſede vacante, fuerũt a capitulo, vel ab alijs in eius locum conſtituti, ẽt ſi fuerunt ex eodem capitulo, rationẽ exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcunq; eorum muneris, poſſitq; eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint, etiã ſi prædicti officiales redditis rationibus, a capitulo, vel a deputatis ab eodem abſolutionẽ, aut liberationem obtinuerint. Fidem quoque epiſcopo teneatur capitulum de ſcripturis, ad eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad capitulum peruenerunt, rationem reddere. hactenus verba Concilij, illud etiam ante ipſum Concilium videtur ſenſiſſe Pauin. in d. tract. p. 2. q. 8. nu. 15. in Vicario vero epiſcopi conſuetudo ſe habet in contrarium, & expreſsẽ declaratur fel. mem. Gregor. Papa XIII. in quibuſdam literis de anno 1578. quæ reperiuntur impreſſæ in lib. de antiq. Tarent. in fin. fol. 212. directis clero, & communitati Tarentinorum, quibus prætendentibus Archiepiſcopi vicarios pro tempore exiſtentes, ſyndicatui eſſe obnoxios, reſpondit his verbis, Statuimus, & mandamus, quod Vicarij, & officiales, ſiue generales, ſiue particulares etiam foranei nuncupati per eundem Archiepiſcopum, ſiue eius pro tempore ſucceſſores in d. c. eccleſia Tarentina, ſiue eius diœceſi deputati, vel deputandi, ad aliquem ſyndicatum nullo modo teneantur, aut eidem ſub quouis reſpectu, ſint obnoxij.

15 † An capitulum ſede vacante poſſit agitare cauſas ipſius eccleſiæ. Verum quia Fel. in c. doceri, ſub nu. 7. verſ. vacante ſede, de reſcript. in hoc format regulam negatiuam cum ampliationibus, & limitationibus, & eaſdem limitationes magna ex parte repetit in conſ. 40. nu. 8. in quibus plene & ordinate procedit, nolui hic tranſcribere, addo tamen præter eum quærendo, An tunc tẽporis idest vacante ſede debeat ſolui ſalarium conſuetum aduocatis ipſius eccleſiæ & reſpondeo quod ſic, quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat, tunc magis eccleſia indiget conſilijs, ſicuti etiam accidere poſſet ipſam ſaltim de facto vexari, vel quod redditus epiſcopales diſſipentur, & ita determinant Card. & Imol. in d. clem. ſtatutum, de elect.

Num Sede vacante currat præſcriptio contra ipſam eccleſiam. Reſp. quod non, etiam ſi eſſet cæpta viuente prælato, quia interim dormit, & tempus vacationis ſemper de medio ſubducitur c. auditis, cum alijs concor. de præſcrip. Balb. in tract. de præſcrip. 2. par. ſexta par. princ. nu. 7. quod intellige vt ſecus ſine conuerſo, ſi quidem ipſa eccleſia vacans bene cõtra alias præſcribere põt, ne quod in ſui fauorem introductũ eſt, retorqueatur in læſionẽ Hoſt. in ſum. tit. ne Sede vacante §. 1. Secundo intellige vt ipſius iuriſdictionis exercitium poſſit ab alijs contra capitulum præſcribi Pauin. par. 1. q. 9. ſub nu. 2. & quod

ista

iſta iuriſdictionalia ſint præſcriptibilia,clare patet in d.c.auditis,& in c.cum olim.eod.titu.late Balb.in præalleg.tract. part. 1. quintæ par.prin. quæſt. 11.

Denique,vt nihil prætermiſſum remaneat,cum ex prænarratis ſatis pateat de poteſtate capituli,& eius Vicarij,cui quoniam dicet commiſſionem inſcriptis facere, vt de eius facultate in futurum ambigi non poſſit, illius ēt formā pro coronide ſub nectere cēſuimus,cui pro voluntate capituli addi,vel diminui poteſt. *Nos Canonici,& Capitulum Cathedralis N Sede vacante per obitum bonæ memoriæ N. Epiſcopi &c. Reuerendo N ſalutem in Domino ſempiternam. Cum ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Eccleſiarum Cathedralium Capitula in deficientium Epiſcoporum (præſertim ſi ex humanis eximi contigerit)locum ſubrogentur,eiſque in ſpiritualibus, & temporalibus ſuccedant,* eorum munus erit viduatis Eccleſiis ita conſulere, vt miniſtrorum ſolertia, & diligentia viduitatis in commoda minime ſentiantur. Ne igitur ſupradicta eccleſia noſtri culpa aliquid detrimenti in ſpiritualibus & temporalibus patiatur. Nos dictis ſacris Canonibus,& Conc.Trid. decretis obtemperare volentes,vocatis omnibus, & ſingulis canonicis, infra tempus a dicto Concilio ſtatutum, ad Vicarium, qui vices noſtras ſuſtinere debeat, deputandum Congregatiſque iis qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt intereſſe,habitisq; intereſſentiū votis de conſenſu, & voto eiuſdem Capituli & Reuerendum N de cuius probitate ſcientia, & ſufficientia confiſi generalem in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium noſtrum in prædicta Eccleſia Cathedrali Ciuitate,& Diœceſi,tenore præſentium deputamus,creamus,& conſtituimus(per menſes . . . . .] [vel Epiſcopali Sede vacante)cū omnibus, & ſingulis facultatibus, priuilegiis, honorib. oneribus,præeminentiis & prærogatiuis ad huiuſmodi munus exercendum neceſſariis,& oportunis Dantes tibi plenam,& liberam poteſtatem omnia, & ſingula exercendi, quæ Capitulum Sede vacante in vtroque foro a iure permittuntur, & proinde cauſas omnes tam ciuiles quam criminales & mixtas,etiam hæreſis,& matrimoniales,audiendi,prouidendi, & decidendi,cum facultate excōmunicandi, & cenſuras proferendi,cū voto tamen ordinariorum Conſultorū noſtre Curiæ in ſentētiando,& procedendo ad actus quorum grauamen per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt, nec non ea omnia faciendi,quæ nos facere,& mandare poſſumus, etiā ſi ſpetiale mandatum requirant: Reſeruantes nobis collationem beneficiorum, eorumque inſtitutionem ad Capitulum ſpectantem, deputationem examinatorum officialium,actuariorum,& miniſtrorum Curiæ regimen Seminarii facultatem cognoſcendi de cauſis Suſpitionum, & de negata iuſtitia, & conſtitis (ſeruatis de iure ſeruandi) alteri delegandi. Volumus, autem vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonſuram, (in caſibus à Sacro Concilio Triden. Capitulo permiſſis & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu; & Quadrageſima,ac diſpenſare in foro exteriori, etiam quo ad temporum interſtitia,et caſus reſeruatos de nouo facere nō poſſis,abſq; expreſſo noſtro cōſen-

Formula cōmiſſionis in perſonā Vicarij Capitularis preter quam in caſib. in iure exceptis.

ſu capitulariter habito. Nec approbare Confeſ. ordinandos, & ad benef. obtinenda, niſi præuio examine ab examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Sec. annotentur in lib. In caſu vero infirmitatis, vel abſentiæ ſubſtituere non poſſis vel cauſas delegare ſed in his caſib. prouiſio ad nos ſpectare debeat. Præcipimus itaq; vniuerſo Clero huius Ciuitatis & Diœceſis aliiſq; huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium officialemq; noſtrum generalem recipiant tibique in omnib. præmiſſis pareant, & obediant. Dantes tibi vices & voces noſtras, &c. Contradictores & inobedientes pœnis & cenſuris eccleſiaſticis compeſcendi, & ita te in Vicarium deputamus, cum ſolutione ſalarij, per eum cui incumbit, facienda. In quorum fidem præſentes ſcribi iuſſimus per Notariũ noſtræ Curiæ & manu propria ſubſcripſimus. Datum in noſtro Capitulo Cathedralis Eccleſiæ N. Die &c. Anno &c.

Circa quam commiſſionem erit primo obſeruandum, expedire Capitulo in ea aliqua ſpecificare, nam ſi conſtitueret Vicarium ſimpliciter abſque temporis præfinitione, eius officium durabit durãte Sedis vacatione, ſi verò cum omnimoda poteſtate Capitulari, exercitium totius iuriſdictionis tranſibit, in Vicarium, ſic ſimpliciter dicendo, conſtituimus te Vicarium generalem in ſpiritualibus, & temporalibus, tunc dubium eſt, an tranſeant ea quæ requirunt ſpeciale mandatum, & quod minime tranſeant, diximus ſupra ex Feder. de Senis in conſ. 40. quem etiam ſequitur Pauin. in ſæpius cit. tract. par 2. q. 10. nu. 17. Verum an hodie poſt Conc. Trident. hoc procedat, & ſimiliter dicendum videtur non tranſire, nam Concilium eſt lex noua, & nihil ſanciuit de hoc, ſed arctauit tantum capitulum ad conſtituendum vicarium infra octo dies, & caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione à Sacra Congregatione Concilij.

Item erit obſeruandum ex dictis ſupra f. 149. nu. 13. poſſe capitulum in ipſo deputationis actu Vicarium ad certũ tẽpus conſtituere, & nõ poſtea: Poſſe itidem tunc quædam reſeruare, vt prædiximus nu. 4. fol. 146. non autẽ poſtea & dẽ cat. reſeruare ea, quæ ſunt volũtariæ iuriſdictionis, quarum quædã ſunt expreſſa in formula dictæ commiſſionis, cũ non requirant actus iudiciarios, neque retardetur executio iuſtitiæ per conuocationem capituli. Item in ipſa deputatione vicarij Doctoris iuris canonici poteſt capitulum, vt maturius ac conſultius in decidendis cauſis procedatur, apponere clauſulam, vt adhibeat etiam vota aliorum conſultorũ, præſertim ſi Epiſcopus adhibeat: & vt in cauſis Canonicorũ procederet cũ voto certi conſultoris, quia vt plurimũ vicarij capitulares ſolent eſſe exoſi ijs, qui ſibi nõ dederunt vocẽ ad fauorẽ. Itẽ ſciendum eſt dicere vicarium eſſe de corpore capituli, vt dictum eſt ſupra in verbo archiepiſcopi authoritas 36. authoritate fol. 85. ſed non eſſe de neceſſitate, vt in fol. 145. Parochus tamen non poteſt eſſe vicarius, vt Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. Sciendum eſt, etiam quod vicarius capitularis non poteſt dici, proprie electus, cum electio cadat in eum, qui indiget cõfirmatione, toto tit. de electiõ. & ideo not. Concilium Triden. ſeſſ. 24. c. 16. vtitur verbis, ſcilicet officialem conſtituant & deputent. Quamobrem cum eius poteſtas dependeat a capitulo, cuius vices

gerit,

gerit,non poterit totũ capitulũ ſuſpendere,& interdicere,& redundaret contra ſeipſum, quia vis officij, & iuriſdictionis Vicarij ab ipſo capitulo dependet,& ſuſpenſo capitulo erit ſuſpenſus eius Vicarius,qđ procedit ẽt qñ vicarij deputatio eſſet facta per Metropolitanũ, vel viciniorẽ Epũ ob negligentiam capituli. Suarez de cenſur.diſput.7.ſect.3.hinc eſt,ꝙ vicario excõicato, ſuſpẽſo, vel interdicto cuius abſolutio,& relaxatio ſpectat ad ordinariũ,poterit abſolui de mandato capituli,c.vnico,de maio.& obed.in 6.vel a ſuperiore Capituli,& aliud eſt capitulũ,& aliud ſinguli de c.Fel.in c.cum acceſſiſſent,nu.21.de conſt.& Canonici capitulariter cõgregati non dicuntur ibi,vt ſinguli, ſed vt collegiũ, & ſi cognoſcit Vicarius in ſingulares perſonas de collegio eſt ex commiſſione Capituli iuriſdictionẽ habentis in ſingulos Canonicos, quos poterit vicarius excõicare, ſuſpendere,& interdicere vigore ſuæ cõmiſſionis. Si vero aliqui de capitulo diceret de nullitate,& qđ nõ fuerint vocati, nec auditi,nullitas hæc ꝓponi põt corã ſuperiore Capituli,ꝑ quẽ ſi hoc prætextu fuerit electio irritata,poterit capitulum denuo congregari,& ad Vicarij conſtitutionẽ deuenire,prout Sacra cõgregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. An aũt ſit conſignanda clauis Archiuij Epiſcopalis vicario capitulari, habetur apud acta Eccleſ.Mediolan.in 14.decreto ſecundi Concilij Prouincialis par. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Ad quem finem caſus reſeruari debeant,& quales, & nu. 14.*
2 *Superiores Regularium quos caſus reſeruare poſſint.*
3 *Quando agitur de ſalute animæ ſit extenſio etiam iuris pœnalis.*
4 *Quænam ſortilegia inducant caſum reſeruatum.*
5 *Quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum,uel excommunicationem, & quando neutrum.*
6 *Quando Regulares,& moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quando dicatur iudicium regulare, ſeu legitimum.*
8 *Vt ſit falſitas, quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furtis conſtituat peccatum mortale.*
10 *Lapſus carnis,quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas,quando inducat peccatum mortale, & quando non,& in regularibus caſum reſeruatum.*
13 *Confeßarij priuilegiati a quibus abſoluere non poßint.*
14 *Cautela ordinariorum in reſeruatione caſuum.*

C A S V S R E S E R V A T I.

1 PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod Caſus reſeruatio † debet fieri ad finẽ,vt populus Chriſtianus huius metu a peccatis arceatur,& a recidiuis præſeruetur,& licet ſit in epiſcoporum arbitrio quos velint reſeruare,expedit tamẽ,vt quoad fieri poteſt,ſint per pauci, breues, & clari,& obſeruare modum,vt vt infra nu.14.qua reſeruatio debet fieri de atrocioribus,& grauioribus criminibus,Conc.Trid.ſeſſ.14.c.7.de quibus per Nau.c. 27. nu. 269.& infra, & inſuper debet ipſe prælatus ſe facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confeſſarijs abſoluendi a caſibus reſeruatis,alias ſi ſine cauſa denegaret, peccaret,ratione quã affert Nau.ex verbis D.Thomæ in c.placuit,nu.119.de penit. diſt.

diſt.6.& ſi Deus benignus; vt quid ſacerdos eius auſterus vult apparere? c. alligant aũt onera 26.q.7. Hęc tamen facultas hodie omnibus ſuperiorib. Regularium eſt reſtricta, prout ſequitur Decretum S.D.N. Clementis Papæ VIII. ſuper caſum reſeruatione ab omnibus regularium in ſuperioribus obſeruandum.

Sanctiſſ. D. N. qui iam pridem accuratè perpendit, & re ipſa competit, qđ reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes a peccatis quibuſdã grauioribus niſi ſuperiores admodum prudenter, ac moderate illa vtãtur nõnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo cõſcientiæ maculas detegere formidãt, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem. Ideo vt huic malo Sanctitas ſua opportune proſpiceret, decreuit,

1 *† vt nemo ex Regularium ſuperioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs, quæ ſequuntur, aut omnibus aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.*

1 *Veneficia, Incantationes, Sortilegia.*

2 *Apoſtaſia a Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo proueuerit, vt extra ſepta Monaſterij ſeu Conuentus fiat egreſſio.*

3 *Nocturna, & furtiua e monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio etiam non animo apoſtatandi facta.*

4 *Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.*

5 *Iuramentum falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo.*

6 *Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum etiam effectu non ſequuto.*

7 *Falſificatio manus, aut ſigilli officialium Monaſterij, aut Conuentus.*

8 *Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.*

9 *Lapſus carnis voluntarius opere conſumatus.*

10 *Occiſio aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſq; perſonæ.*

11 *Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum a Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat, quam generalis Capituli, in toto ordine, aut Prouincialis in prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputẽt duos, tres, aut plures confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori, ijque ſint docti prudentes ac charitate præditi, qui a non reſeruatis eos abſoluant, & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tpe exiſtentes, quàm Confeſſarij qui poſtea ad ſuperiori-

tatis

tatis gradū fuerint promoti, caueant diligentiſſime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen ſuperioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis etiam non reſeruatis a cōfeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint.

Atque ita per quoſcunque Regularium ſuperiores quicunque illi ſint obſeruari mandauit. Non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis concilijs etiam generalis Decretis necnon conſuetudinibus etiam ab innumerabili tempore obſeruatis, aut regularis in generalibus ſeu prouincialibus capitulis editio, & conſtitutionibus etiam Apoſtolica authoritate confirmatis. Priuilegijs indultis, & conceſſionibus quibuſcunque, quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, cæteriſq; in contrariam facientibus quibuſcunque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 26. menſis Maij 1593.

Andreas Sorbolongus Secreta. Viſitat.

SCiendum eſt etiam quod electio confeſſariorum approbatorū ab ordinario data regularib. & monialib. vigore bullę cruciatæ, & aliorum indultorum abſoluendi a caſib. reſeruatis non extenditur ad eos cōfeſſarios, qui a ſuis prælatis non ſunt deputati, vt extat Clem. 8. declaratio vt infra, in verbo confeſſor.

ADDITIO. Quoad primū caſum non eſt ignorandum ſub illis tribus ſuperſtitionum ſpeciebus expreſſè prolatis, & explicitis comprehendi cæteras omnes
3 *ſpecies ex identitate vel maioritate rationis, quia ſunt eiuſdem generis nā quādo agitur de ſalute animæ, & euitando peccato debet fieri extenſio etiam iuris pęnalis Iaſ. qui alios citat in Auth. quas actiones, num. 25. C. de ſacroſ. eccleſ. & potius dicitur incluſio ſimilium peccatorum, quam extenſio, vt patet ex titulo Codicis, qui inſcribitur de maleſ. & mathemat. & cæt. ſimilibus. Eſt etiam ſcien-*
4 *dum quòd vt ea quæ attinent ad ſortilegia inducant caſum reſeruatum in religioſis, neceſſe eſt, vt ſint peccata mortalia, ex dictis per Caiet. in eius ſummula in ver. Diuinatio & in ver. Incantatio.*

Circa ſecundū declara decretū S. Pōtificis intelligi debere in vero, & proprio apoſtata a religione & ſic in religioſo illo qui expreſſè vel tacitè profeſſus deſerit religionē quā profeſſus eſt ſine tranſitu ad aliā cum aīo non redeundi ad ſuā; de quo loquitur titulus de apoſtatis. D. Tho. 2. 2. q. 12. ar. 1. & ibi Caie. Nauar.
5 *tab. in conſ. de apoſt. diſtat tamen in hoc quādo retrocedit a religione, habitu dimiſſo, vel habitu retento ſiquidem primo caſu incidit etiam in excōicationem latæ ſententiæ cap. 2 & ibi doct. ne cler. uel monac in 6. in 2. caſu quando habitū retinuit. eſto quod animum reuertendi non habuerit, neque tranſeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter, & incidat in caſum reſeruatum, non tamen eſt excōicatus, & quid ſi deferret habitum, ſed abſconſum, & coopertum ita quod patenter non ſe exhibeat conſpectibus hominum in habitu monachali, an taliter deferens dici poſſit habitū dimiſiſſe & per conſequens ſit innodatus ſententia excōicationis iuxta tex. in d. c. 2. vide doctores præſertim Imol. & Vitalis.*

in clem.

in cle. 2. ſuper gl. in verb. extr nſeci, de vita, & honeſt. cler. Oldrad. optime in conſ 184. incip. Pater ſancte nu. 12 vſq; in finem Pan. in c. Deus, qui nu. 4. de vita, & honeſt. cler. Nau. conſi. 14. nu 4. de regula. in nou.

Secundo declara decretũ hoc nõ habere locũ in religioſo profeſſo, qui incõſulto ſuperiore a ſua Religione recedit, vt aliã ẽt laxiorẽ intret, quia tunc non diceretur apoſtata, nec eſſet excõicatus, neq; eſſet caſus reſeruatus Inno. cõiter receptus in c. intelleximus, in fine de ætate, & qualit. quia non deſerit religionẽ in genere, ſed in ſpecie Abb. in c fin. nu 4 de apoſta. & in c ſanè nu. 6. de regul. Caiet. egregie ad D. Tho. 2. 2. q 12. art 1. Neque aduerſatur, quod ſi quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionèm (Chartuſienſium duntaxat excepta) conuolet abſque debita licentia ſit ipſo facto excõicatus per extrauag. Martini IV. in c. viam ambitioſæ ſub tit. de reg. inter cões, nam id non eſt ratione apoſtaſiæ, ſed propter tranſitum illud, vt recte aduertunt Caiet. loc. prox. cit & Nau. in d. conſ. 1. de apoſt. & dixi abſq; debita licentia, quia alias non eſſet excommunicatus licet ſit priuatus omni voce actiua, & paſſiua in omnibus vicibus cle. 1. & ibi glo. in ver. Officij, & Card. de reg. & ad pleniorem intelligentiam, quando deſerens religionem reputetur Apoſtata, & quando non, vide quæ ſcribit nouiſſime Menoch de arbit. iudic cent. 6. caſu 546. a nu 28. vſque ad 46. in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eum recollectas, nu 40. propter quas regularis profeſſus poſſet habitum dimittere animo tamen non deſerendi religionem, nec habitum ipſum.

Quoad tertium, quando religioſus vagatur extra monaſterium, vel ſe celat ne inueniri poſſit, tunc dicitur vagus, & fugitiuus Pan. & alii in cap. fin. de reg per tex. in l quis ſit fugitiuus, ff. de ædilit. edict. delatio autem habitus, vel ne intereſt tantũ quoad excommunicationis euitationem Oldrad conſil. 202. & neutro modo apoſtaſiam incurrit quoties nunquam habuerit animum recedendi a religione, nihil vero refert quominus incidat in caſum reſeruatum ſub hoc decreto.

6 *Circa quartum † quando monachus dicatur habere proprium declaratur per doct. in c. cum ad monaſterium, vbi huius materiæ ſedes iacet de ſtat. monac quibus add tex. in cap exiit, § porro de verb. ſignif. in 6. D. Thom. 2. 2. q. 186 art. 3 D Ant. in 3. par ſuæ ſum tit 16. c. 1. §. 11. Conc Trid ſeſſ. 25 de regul. c. 1 & 2. Syluest. in ver. Religio 6 nu. 7. Nau plene, & luculenter in c. non dicatis nu 17 & inf 12. quæſt. 1. & in conſi. 75. de regular. in antiq quod eſt tertium in nou ſub t. t de ſtat. monach collocatum, ex quorum dictis facile liquebit, quando religioſus peccaret peccatum proprietatis contra votum paupertatis ad hoc, vt ſit caſus reſeruatus in hoc decreto contentus, & An monialis poſſit ſine peccato mortali lucrum laborum ſuorum ſibi appropriare, & de eo viuere tangunt. Ant Franc. in addit ad Panor in c fin. & Fel. nu. 26. c. cum M. Ferrarienſis de conſtit. quod per Sac Conc. Trid. Congregationem indiſtincte definitum eſt, vt quicquid fuerit moniali a parentibus donatum, relictum, vel eius labore, & artificio quæſitũ omne aſſignari debeat in manu Abbatiſſæ*

batiſſę quę ex eo primũ prouidere debet neceſſitatibus illius monialis cuius cauſa illud eſt quęſitũ, ſeu donatum, & reliquum in cõem Monaſterij vſum eſſe conferendũ, & quod quando moniales victui, & vitæ ſuæ aliter cõſulere non poſſent, niſi ſuſtententur artificio operũ, q̃ manib elaborarentur, hoc nõ prohiberi mõ, debita illarũ clauſura, & honeſtas ſeruetur, prout illarũ inſtituta, & Sac. Trid. Concil decreta poſtulant reſponſum eſt Epõ Cathaniæ.

Ad hoc autem, vt licentia prelati excuſet regulares a peccato proprietatis, & qualis licentia ſit ſufficiens, vel neceſſaria reperies in prealleg. doctoribus, quibus viſum eſt addere ſequentia. Et Primum quod ſi ſuperior conceſſerit monacho vſum, ſeu detentionem alicuius rei, poteſt hanc licentiam ſemper ad libitum reuocare, adeo quod ſi ipſe Religioſus negaret reddere ſuperiori ſemel conceſſum, vel non eſſet animo parato ad reſignandum ipſi ſuperiori quotieſcunque voluerit, eſſet in peccato mortali, & eſſet caſus reſeruatus, quod amplius non poſſit monachus etiam ante monachatũ conuenire, vt liceat ſibi habeat vſumfructum rerum ſuarum, ita vt in futurũ poſſit detinere inuito Abbate. Panor. in conſ. 68. p. 1. num 3 ratione, vt ibi per eum limito in licentia perpetua, quæ valeret cum cõfirmatione, & aſſenſu Sedis Apoſtolicę idem Panor. in c. niſi eſſent circa finem de pręb. ad quę faciunt dicta per Nauar. conſ. 26. de regul. in antiq.

Secundum, quod ſi regularis dono aliqua acciperet, vel a conſeruatorio bonorum caperet veſtes, calceos, & ſimilia ſine licentia ſuperioris, licet fecerit contra votum, & regulam, nec tamen eſſet proprietarius ſi ea detineret tanquam dependentia a uoluntate Prælati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

QVæritur primo, An ex diſpenſatione inferiorum a Summo Pontifice liceat Regularibus poſſidere, vel tenere agros, annuos reddìtus, aliaque bona immobilia videlicet, & mobilia ſuperflua, non obſtante decreto Concilij ſeſ. 25. de Regular. cap. 2.

2 An propter talem diſpenſationem, ſeu ſcientiã ſuperiorum poſſidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia ſuperflua à culpa, vel a pœna excuſentur.

3 An ſuperioribus aſſeuerantibus huiuſmodi ſe licentias poſſe concedere fides adhibenda ſit.

4 An ſuperiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares quoad mobilium ſuperfluitatem, & conuenientiam?

5 An ſuperiore quantumuis requiſito neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente, liceat ipſis clam, vel inuito eo illa ſibi cõparare, ſeu retinere?

6 Et quatenus liceat, an ibidem liceat, cum neceſſaria ideo negantur, vel ſubtrahunt, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt?

7 An dicti ſuperiores regulares dictum c. 2. declarare, & interpretari poſſint?

Ad primum Congregatio Concilij reſpondit non licere.

Ad. 2. Non excuſari neque a culpa, neque à pęna ipſo facto incurrenda.

Ad 3. Minime adhibendam.

Ad 4. Niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit, vtrique ſtare debere habita videli-

cet ratione perſonæ, officij, & regulæ; ſtatusque paupertatis, quam profeſſi ſunt, & cæterum itidem qualitatum.

Ad 5. Non licere.

Ad 6. Licere ſi præciſa neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationem, cæterum communem penuriam ab omnibus percipiendam, vſque adeo, vt ſi quid priuatim alicui delatum, vel ab ipſo partum fuerit, id omne ad ſuperiorem recte deferri oporteat, qui ex eo primum ſuccurrat eius neceſſitati, cuius intuitu illud obuenerit, ſi peculiari aliqua neceſſitate vltra communem prematur, reliquum conuentui incorporetur, & in communem cedat vtilitatem.

Ad 7. Non poſſe.

Hier. Car. Matthiæus.

Locus Sigilli.

In aliquibus Monaſterijs monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quæ cenſus, & annuos quoſdam redditus, & prouentus, ſeu fructus percipiunt ſub diuerſis contractuum ſpeciebus. Nam.

Aliquæ ipſarum perſonæ emerunt certos redditus à perſonis laicis.

Aliqua ab alijs monialibus.

Aliquæ ab ipſis Monaſterijs.

Aliæ vero dederunt pecuniam monaſterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine monaſterij ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario, & Abbatiſſæ dabant dictis monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant ſinguhs annis.

Aliquæ monaſterij, ſeu eorum ſuperioribus certas pecuniarum ſummas manualiter pro monaſterij indigentijs dederunt, pacto adiecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, vt monaſterium, ſeu Abbatiſſa certos redditus ad rationem tot pro centenario eorum vita durante concedat.

Quæritur an in huiuſmodi caſibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & prouentus percipere abſque incurſu proprietatis, vel potius tanquã proprietariæ incurrant in pœnas per Concil. Trid. ſeſ. 25. cap. 2. de Regularibus in proprietarias inflictas, etiam ſi de licentia Abbatiſſæ, & Abbatiſſæ nutu, vel Conuentus, ſeu monaſterij nomine percipiant.

Congregatio Concilij cenſuit in nullo ſupradictorum caſuum licere Monialibus dictos fructus, ſeu redditus percipere, & ſi perceperint incidere in pœnas propoſitas a decreto d. cap. 2. ſeſſ. 25. de regul. neque ab huiuſmodi pœnis excuſari ob licentiam Abbatiſſæ, quæ etiam dicti Concilij decreto in ſupradictis caſibus concedere quidem prohibetur, ſed debet pro ſuo munere ex Monaſterij redditibus, vel eleemoſynis, Monialium neceſſitatibus in dies ſubuenire.

Hier. Card. Matthiæus.

Locus Sigilli.

Quomodo poſſit monachus habere ius teſtandi vide Couar. in cap. 2. nu. 10. de teſtam. item qualiter in hoc circa aliquid ſe gerere poſſit abſque nota proprietatis nec faciendo contra votum paupertatis, vide Nauar. in d. capit.

non

nõ dicatis,ſub num.22.& in man.cap.27.nu. 270. quod tanquam quotidianum eſt notatu dignum.

Poſtremo aduertatur Regulares propter ſanctam obſeruantiam voti paupertatis id, quod Card. Zabar. in conſilio 17.numero quinto aſſerit, nempe religioſum nec habere dominium pannorum, quos in dorſo deſert, ita vt dicere nequeat hæc veſtis eſt mea ad inſtar ſerui, l.id veſtimentum, ff. de pecul.item quod poſt profeſſionem non habent neque velle neque nolle. cap. fin.de teſtamen.in 6.& cap.fin. de ſepult.eod. lib. quæ monitio dirigatur ad illos in quibus (quod abſit) hæc ſancta obſeruantia non vigeret, informantes conſcientias ſuas largas ex proprio ſenſu, & qualiter regularis poſſet reſtituere ordini ſuo damna, quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos deſcriptos per Nauarr. in tract. de reddit. eccleſ. monit. 22. quæſt. 2.

Quoad quintum. Ex eius verbis infertur ſecus eſſe in iuramento falſo a religioſo facto extra iudicium,vt non ſit caſus reſeruatus,ſed ſolum quando iuridice

7 interrogatus falſum deponeret in iudicio † regulari, ſcilicet coram iudice,vel prælato eiuſdem ordinis, & religionis, vel legitimo ſcilicet, quoties examinaretur a Nuntio, Epiſcopo, ſeu quolibet alio delegato, hocque locum habet,ſiue fuerit examinatus tanquam principalis,ſiue tanquam teſtis atque etiam ſiue falſum aſſeruerit,ſiue veritatem negauit iuxta tex.in cap.1.§. 1. de crim.fal.

8 Quoad ſeptimum. Quamuis ad eſſe falſificationis † vt ſit punibilis, tria debeant concurrere, de quibus per Syluest. & alios Summiſtas in verb. Falſarius,tamen ad incurrendum caſum reſeruatum ſufficit,ſcilicet quod ſit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo.id eſt animo inferendi damnum licet non ſequatur iactura.

9 Circa octauum ad terminãdam quantitatẽ † quæ ſatis ſit ad effectum cõſtituendi culpam mortalem in aliquo furto, licet etiam non deſinit qui aſſerant quantitatem furti, quæ vere inducat mortale crimen debere penſari ad arbitrium boni,& diſcreti viri,iuxta propoſitas qualitates in contingenti ſpecie in expoſitione huius decreti inter iuriſperitos ſuæ ætatis facile princeps omnique eruditione inſignis Pater Marius Andria definiuit,nempe furtum mortale eſſe quotieſcunque quantitas rei ſubreptæ pertingeret ad ſummam duorum iuliorum,ſeu carolenorum,ſumens regulam in attendendo valorẽ, ſeu æſtimationem mercedis diurnæ cuiuſq; operarij circa victum vnius diei in homine,qui hodie communiter conſiderari poteſt quanitas duorum argẽteorum, vel trium ad ſummum, & non ſoluere mercedem operario pauperi eſſet ei notabile damnum inferre,eo quod eſſet auferre victum quotidianum cum ex illo denario diurna victum ſuſtenet Deuter. cap. 24. & ſic peccatum mortale induceretur,q enim negat victum interficit l.necare.ff.de lib. agnoſ. Nec obſtat ordinaria illa obiectio, quæ in hac materia fieri ſolet, ſcilicet, valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem quam notabilem, idque probatur, quia Iuriſconſultus in l.ſi oleum, §. fin. iuncta l. ſeq.ff.de dolo declarauit modicam quantitatem illam eſſe, quæ non excedit ſummam duorum aureorum, & quod de modicis non ſit curandum, eſt tex. in l.ſcio.ff.de reſt.in integ.& abſurdum videri,quod anima condemnetur pęnis inferni pro re iam modica ſcilicet duorum carolenorum; nam reſpondeo

prædicta

prædicta procedere in foro exteriori ſcilicet, quod pro modica ſumma a iure ciuili, quis non puniatur ex eo, quod deneget actionem doli, & non per hoc ſequitur id licitum eſſe in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupletetur cum aliena iactura, l. nam hoc natura, ff. de condict. indeb. cum diuerſum ſit ius exterius a foro conſcientiæ, vt late habetur per Panor. in cap. quia plerique, de immunit. eccleſ. Nauar. in cap. nouit. notab. 6. nume. 79. de iudic. & inſuper quemadmodum abſurdum eſſet condemnare animam pro valore duorum argenteorum, ita etiam dici poſſet pro maiori ſumma, cum anima ſit cunctis rebus pretioſior l. ſancimus, C. de epiſco. & cler. & ſic daretur progreſſus in infinitum, adeo quod iſta oppoſitio de abſurdo euitando non viget.

An autem hæc concluſio procedat non ſolum, quando religioſus prædictam quantitatem caperet vnica vice, ſed etiam ſeparatim, & pluribus vicibus adeo, quod omnia illa exigua, & parua furta ſimul coniuncta conſtarent, ſeu efficerent quantitatem notabilem duorum argenteorum? Reſp. quod quamuis opinio communiter recepta ſe habeat in affirmatiuam partem ſcilicet, quod eo ipſo, & vt primum peruentum fuerit ad illam ſummam, peccatum mortale committatur ratione detentionis, cum obligatione reſtituendi, ſicuti poſt alios exprimit Couar. libro primo var. reſol. capitu. tertio ſub nume. 12. Nauar. in man. capitulo 17. numero 139. quam etiam ſectatus fuit prædictus P. Marius Andria, non habita diſtinctione an interuenerit animus perueniendi ad illam ſummam, an non, reperi nuper eundem Nauar. in ſolemni conſ. 75. de regular. in antiq. num. 27. negantem hanc opinionem eſſe probabilem, & communem, & aſſerentem contrariam veriorem eſſe, dummodo ipſe religioſus non intenderit expreſsè, vel virtualiter, in aliquo illorum vitium nocere in pluri quam tunc furabatur, & ad hunc animũ præſumendum multum facere an in capiendis illis minutis habuerit memoriam prioris furti, vel poſterioris faciendi, ſubdens quod talis animus fuiſſe præſumitur in foro hominis, non autem in foro Dei, quod ſola nititur veritate canut. ti 2. q. 1.

Eſſet etiam furtum mortale, & caſus reſeruatus cum obligatione reſtituendi in religioſos, qui ſurriperet rem ſacram licet pretio nummario non æſtimetur, vt ſunt reliquia, & huiuſmodi. Et idem ſi ſurriperet aliqua reſcripta, ſeu aliud quod eſſet æſtimabile ſingulari pretio, & intereſſe affectionis, quia res tanti valet, quanti ab eo æſtimatur, qui habet rem, l. vnic. C. de ſentent. quæ pro eo, quod intereſt proferuntur, ſi vero religioſus clam ſurripere, & conſumeret res comeſtibiles ex locis publicis, nempe ex officinis conuentus, quæ ſunt expoſitæ periculo probabili, poſſet excuſari, vt non ſit caſus reſeruatus, tamen cauendum eſt D. Bannes in D. Thom. 2. 2. quæſtio. 66. artic. 6.

Diceretur etiam religioſus furtum committere, & eſſet caſus reſeruatus, quoties ex pecunia, quam accepit a ſuo ſuperiore pro viatico, id quod ſupereſſet non reſtitueret ipſi ſuperiori, ſine cuius licentia non poteſt de eo, quod ſuperfuit diſponere vltra ſummam duorum iuliorum, etiam ſi conſumeret in faciendo eleemoſynam, & licet Religioſus in itinere poſſit facere eleemoſynam, vt inquit gl. in cle. 2. de vita, & honeſt. cler. illud intelligendum eſt, cum tacita licentia ſuperioris, D. Tho. 2. 2. q. 32. art. 8. vel quod poſſit erogare conſtitutis

ſtitutis in extrema neſſitate Card.in d.cle.2.verſ. ſed & tales q. 4. & ratio per Nauar.aſſignantur in d.c. non dicatis, nu.28.

10 Circa nonum ſciendum per lapſum carnis † comprehendi omnes ſpecies peccati carnalis de quibus per D. Th.2.2.q.154. per plures articulos adeo, vt peccatum propriæ mollitiei, ſeu voluntariæ pollutionis etiam ſine vlla commixtione tertiæ perſonæ opere conſummatum, ſit caſus reſeruatus, & quando per capitulum generale, ſeu prouinciale iuxta poteſtatem Summo Pontifice ſibi traditam ad præſentem nottum caſum ſupperadderentur hæc verba videlicet, & quicquid eſt contra votum caſtitatis, quod in actum externum prodeat, tunc ſi ſolum interceſſerit prouocatio, ſeu ſollicitatio ad turpia, oſcula,tactus, ſeu amplexus impudici ſiue in propria, ſiue in aliena perſona, eſſent etiam caſus reſeruati alias non.

11 Quoad decimum. Ad cognoſcendum † quando dicatur percuſſio,grauis, ſeu enormis, mediocris, vel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur, præter doct.in c.peruenit,& in c.cum illorum,de ſent.excomm.vide Nauar.in man. c.27.nu.91.& ſeq.& ſupra in verbo excommunicatorum abſolutio. Amplia in religioſo qui verberaret etiam nouitium primi diei, vt ſit excõmunicatus, c.religioſo.§.1.de ſent.excommu.lib.6. & ſit etiam caſus reſeruatus, limita in percuſſione graui, quæ per regularem facta fuiſſet in termino iuſtæ defenſionis ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ,quod quale debeat eſſe,& quando in defenſione ad fuiſſe dicendum ſit vide conſtit. Regni incip. Pacis cultum. Aret.in tract.de malef. in verbo & dictus Titius ſe defendendo. Sylu. in ver. Bellum 2.Nauar.in man.conſ.c.15.num.3.& in quib.conſiſtere habeat Boer. deciſ.186.nu.4.& inf.Maſcar.de prob.concl.1126.a nu.29. vſque in finem,& quando quis dicatur exceſſiſſe limites defenſionis Menoch.de arbit.iud.lib.2. cent.3. caſu 277. & quando non imputetur exceſſus, vt eo non obſtante dici poſſit fuiſſe ſeruatum hoc moderamen.gl.in c.ſignificaſti,verb.moderamine, de homicid.Foller.in pract.crim.rubr.recipiantur defenſiones,num. 16.& in fragment.par.....nu.57. & 58. deniq; de hac defenſione late habetur per Anchar.in c.dilecto,de ſen.excom.lib.6.

Circa vndecimum & vltimum. Quibus rationibus prohibeatur literas alienas, quæ clauſæ ſunt aperiri, vide per Nauar.in cap. Sacerdos, num.10.& ſeq. de pœnit.diſtin. 6. quem refert Menoch. de arbit. iud. caſu 311. numero 12. cent.4.& de pœna aperientis literas alijs deſtinatas præter Bar. in l. Titio, ff. ad municip.& Iaſon.in l.non dubium,num.53.C.de legib.vide Abba. Felin. & alios in cap.cum olim,cl 2.de off.deleg. quibus ad materiam ad Syluest. & alios Summiſtas in verbo falſarius.D.Anton.par.2.tit.1.capit.22.§.5.in fine. Nauar.in man.capit.18. numero 53. & late Menoch. de arbitr. iud. cent. 6.

12 caſu.538. † Vt autem religioſi propter impedimentum, retardationem, & aperitionem literarum incurrant caſu reſeruatum, neceſſe eſt quod manifeſte ſit peccatum mortale, eſſet enim tale ſi eo animo aperiantur, vt nocumentum notabile proximo inferatur. Secundo ſi illud eueniret etiam ſine tali intentione. Tertio eas proditorie ſcribentis aduerſario oſtendendo.

Non eſſet mortale in manifeſto inimico mittentis, vel illius cui mittuntur iuſte timente per illas aliquod damnum ſibi parari, vel dubitante ne aliquid in illis cotra eum tractetur. Secundo in referente ac illas bono fine impedien-

L te.ſ

Digitized by Google

te.ſ.ad præcauẽdum aliquod malum iniuſtum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertio quãdo communiter tangerent ipſum, & tertium ei illas manifeſtando. Quarto non eſſet etiã mortale aperire literas quæ non ſunt alicuius momenti neque continerent materiam grauem, ſed leuem, an autem ſit res leuis vel grauis facile dignoſci poteſt, & item grauem efficere poſſent illa perturbatio, qua pars afficeretur dum id contra eius voluntatem fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius caſus, ſecus ſi id fieret ex conſenſu præſumpto mittentis, vel bona fide, ſpem ponẽdo in ratihabitione eius cui mittuntur. Quinto, vt non incidat in caſum reſeruatũ religioſus malitioſè frangens ſolum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens, non tamen illas legens, quia literę non dicũtur apertę, ſi ſola ligatura ſit diſſoluta, niſi etiam fuerint lectæ cum ſimus in pœnalibus in quibus debet fieri ſtricta interpretatio. Bar. in l. ſi quis in graui, §. ſi quis tabulas. ff. ad Senatuſc. Syllan. Feli. in d. c. cum olim. Denique cæteris omiſſis quæ per Summiſtas ſupplentur, non eſſet mortale in perſona legitima ad id faciendũ poteſtatem habente, vt in prælato, ſeu præfecto ipſorum Regularium cui publica lege id licet & tunc iure ſuo vtatur c. non dicatis 12. q. 1. Naua. in d. c. ſacerdos, nu. 19. Summiſtæ loc. cit. hinc eſt quod de laudabili & communi Religioſorum obſeruãtia miſſio, & acceptio literarum ipſis prohibetur ſine ſuperioris licẽtia, quod vltimum limitatur non procedere in literis neceſſarijs, & vtilibus monaſterio, quas iuridice poſſent ipſi regulares ſine ſuperioris volũtate dare, vel accipere, quales eſſent illę, quib. Regularis denunciaret delicta ipſius ſuperioris arg. text. in c. ex parte de accuſ. vel literas a Papa impetratas ſuper hoc acciperet Inno. communiter receptus in c. cum L. & A. ſub nu. 4. de ſent. & re iud. Nau. in d. c. non dicatis. in 4. notab. in fi. & in conſ. 31 num. 4. de ſent. excomm. in antiq. qualiter vero puniatur clericus literas alijs directas aperiens, & aduerſarijs oſtendens, adde Diaz. in pract. cri. cano. cap. 103.

Dantur tamen aliqui caſus, in quibus Regularis habens caſum reſeruatum, poteſt abſolui ab alio, quam a ſuo Superiore, indirecte vero & cum obligatione, vt quam primum commode poterit præſentet ſe Superiori, a quo directe abſoluatur; prout clare, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in ſum. lib. 5. de pen. cap. 15. illud idem aſſerens eod. c. nu. 3. in Superiore monaſterij, vt poſſit abſolui ab inferiori cum prædicto onere ſe pręſentandi.

Quæ breuiter annotaſſe ſufficiat quoad caſus reſeruatos tangentes perſo-
13 nas religioſorum, † quãtum vero ad ipſos Confeſſarios, tam regulares, quã ſeculares priuilegiatos circa abſolutionem a reſeruatis, ſciendum eſt eorum facultatem fuiſſe reuocatam, & moderatam per vniuerſam Italiam tantum, vt ſequitur.

Declaratio Decreti, quo probibetur abſolutio a caſibus reſeruatis.

EDitum fuit alias a Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium prępoſita, Decretum ſuper abſolutione a caſibus reſeruatis eius, qui ſequitur tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotijs & conſultationib. Eporum, & Regularium prępoſita iuſtis & grauibus cauſis id exigentibus, ac de S. D. N. Clementis Papæ VIII. ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo deſuper babito,

Sacer-

Digitized by Google

Sacerdotibus omnibus tam ſecularibus, quã regularibus per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentibus ad confeſſiones audiendas probatis quorumuis ordinum etiam Mendicantium, Militarium, aut congregationũ etiam Societatis Ieſu, & generaliter quarũcunque aliarum, quouis nomine nuncupentur, iubet, & præcipit, ne quis eorũ, ſub prætextu priuilegiorum, indultorum aut facultatum generaliter, vel ſpecifice ſcripto, aut viuæ vocis oraculo vel per cõicationem a ſede Apoſtolica, vel eius authoritate eorũ Ordinibus, Congregationibus, Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatib. ſecularĩu, aut ſingularibus perſonis, ſeu aliàs quocunq; ſub quibuſuis tenoribus formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, ad cuiuſuis etiam Imper. Regum aut aliorum Principum inſtantiam conceſſarum ſeu confirmatarum, alicui cuiuſuis ſtatus, gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam eccleſiaſticæ quam ſecularis etiam Regiæ, vel Imperialis, ab vllo ex caſibus clarè, vel dubie in Bulla die Cœnæ Domini legi ſolita, contentis, vel aliàs quomodocunque ſedi Apoſtolicæ reſeruatis, aut in futurum per ſanctitatem ſuam, eiuſve ſucceſſores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reſeruandis, nec etiam a caſibus quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum ſibi reſeruabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in mortis articulo ſeu cum noua, vel ſpeciali ſanctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum, vel ordinariorum quoad caſus ab ipſis tantum reſeruatos, reſpectiue impetrata in ſcriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda, abſolutionis beneficium de cętero impendere audeat, vel præſumat, ſed cum opus fuerit pœnitentes ad ſuperiores legitimosq; Iudices ſuos accedere conſulant; ſub pęna contrafacientibus tam Regularibus, quam ſecularibus, excommunicationis priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confeſſiones & ad quæcunque officia, prælaturas, beneficia in poſterum obtinenda, ipſo facto abſque vlla alia declaratione incurrenda: ſuper quibus a nemine, niſi a Romano Pontifice habilitatio, diſpenſatio, aut abſolutio, præterquam in mortis articulo poſſit impartiri; Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit facultates, & conceſſiones ipſas in hac parte vti caſſas, & irritas haberi de cętero voluit, & vult, non obſtantibus quibuſcunque.

Prętérea nouerint pænitentes abſolutionem ſi quam obtinebunt contra huiuſmodi prohibitionem, eſſe nullam, nulliuſque roboris, vel momenti.

Et ne locorum ordinarij quibus ius hoc reſeruandorum caſuum competit, plurium, quam opus ſit, reſeruatione ſubditis aut confeſſarijs in animarum ſalute procuranda cooperatoribus ſint onerosi, monentur omnes, vt paucos, eoſque tantum, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam animarumque ſibi creditarum ſalutem, pro cuiuſuis Diœceſis ſtatu, & qualitate neceſſario reſeruandos eße iudicauerint, reſeruent. in quorum fidem, &c.

Datum Romæ die 9. menſis Ianuarij Anno 1601.

Digitized by Google

CVm autem dubia quædam ac difficultates circa eiuſdem decreti interpretationem; antequam obſeruationem emerſiſſent, eadem congregatio, ne vllus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur, & vt clarius appareat, in quibus caſibus vigore eiuſdē Decreti reſeruatis, intelligatur prohibita abſolutio. ſpeciali mandato eiuſdem S.D.N. Clementis Papæ VIII ſimiliter viuæ vocis oraculo ſuper ea habito, ipſum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet ſub eiuſdem prohibitione illos tātum in poſterum comprehendi caſus, qui in Bulla die Cęnę Domini legi conſueta continentur. Ac præterea violationis immunitatis eccleſiaſticæ in terminis conſtitutionis fę. rec. Greg. XIIII. quę incipit: Cum alias nonnulli. Violationis clauſuræ monialium ad malum finem. Prouocantiū & pugnantium in duello iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionem fel. record. Greg. Papæ XIIII. incipientem ad tollendum. Iniĳcientium violentas manus in clericos, iuxta Canonem, Si quis ſuadente, 17 q. 4. ac iuris diſpoſitionem. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes caſus, quos ordinarij locorum ſibi reſeruarunt, vel in poſterū reſeruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis caſibus dumtaxat, & ſublata etiā pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones eadem ſacra Congregatio vult, & mādat, dictum Decretum in ſua firmitate & priſtino robore permanere: Ac præterea declarat eos quidem ſacerdotes tā ſeculares, quam regulares, qui aliquo ex priuilegijs, indultis, & facultatib. in ſupradicto Decreto expreſſis ſuffulti fuerint, poſſe iuxta eorū priuilegia, indulta, & facultates, vſu ante idem Decretum receptas, & quæ ſub alijs reuocationibus non comprehenduntur, tantum, & non alias abſoluere a caſibus in præſenti declaratione non cōprehenſis alijs verò ſacerdotibus huiuſmodi priuilegia non habentibus nihil de
14 nouo cōcedi. † Sed ne locorum ordinarij, ad quos caſuū reſeruatio ſpectat, ea in re modum excedant, eadem ſacra Congregatio illos rurſus magnopere admonendos cenſet, vt non paſſim, ſed cum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum, & grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruent, quorum reſeruatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cedat, ne alioquin Sacramenti Pœnitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate, Sanctæ Matris Eccleſiæ piæ menti contrarius effectus ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperflue reſeruent caſus in Bulla die Cœnæ domini legi conſueta, & contentos, neque alios Sedis Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos. Facultatem verò & licentiam abſoluendi a caſibus reſeruatis quam in ſcriptis tantum concedi permittebantur, etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Ceterum quis ſacerdotum ſecularium, aut Regularium, ſub prætextu, qui per dictum primum decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus priuilegijs derogatum eidem Decreto ſic, vt præfertur declarato, contrauenire audeat, Sanctitas ſua Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus, in fauorem quorumcunque ordinum ſeu inſtitutorum Regularium aut Sacerdotum tam ſecularium, quam regularium editis, nec non eorundem ordinum, ſeu inſtitutorum, ac etiam Eccleſ. & Monaſteriorum, & aliorum ſecularium, ſeu Regularium locorum quorumcunq; etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinib. priuilegijs, quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu

bulla

bulla antea, aut alias nũcupatis eiſdem ordinibus, ſeu inſtitutis, ac etiam ecclesijs, & monaſterijs, & ſecularibus ſeu regularibus locis, aut perſonis ſub quibuſcunque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ſeruāda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quo ad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogat, contrarijs quibuſcunque non obſtantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card. Floren. Epiſc. Præneſtinus.

Hier. Agucchius Secret.

SEquuntur literæ Sacræ Congregationis ad D. Cardinalem, & Archiepiſcopum Neapol. Illuſt. & Reuer. Domine. Accipiet Illuſtriſ. Amplitudo veſtra vna cum hiſce literis exemplum declarationis, quam ſacra Congregatio Sacræ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, negotijs & conſultationibus epiſcoporum, & regularium præpoſita, de expreſſo S. D. N. mandato nuper edidit ſuper Decreto de prohibita abſolutione a caſibus reſeruatis die 6. Ianuarij 1601. promulgato, quod in ſuis diœceſibus Oſtienſi & Neapolitana publicandum, ac ſtudioè obſeruandum diligenter curabit. Cum autem locorum ordinarii magna ex parte indicem, ſeu notam ſingulorum caſuum a ſe reſeruatorum huc miſerint, compertum eſt in hoc genere varie quid a varijs admiſſum fuiſſe, quod aliqua emendatione indigeret, quoſdam nimirum quædam reſeruaſſe, quæ iam Apoſtolica ſedes ſibi reſeruaret, alios alia, quę minime expediebat, nonnullos vero in ea re modum exceſſiſſe, vt nullum fere ſupereſſet peccatum, quod non ſibi vendicaret indifferens illa ſeruandi ratio, quæ (vt neceſſe erat) res pleraſq; leuis momenti & alioquin Conc. Trid. aliorumque ſacrorum Canonum ſententiæ parum congruentes complectebatur: Verũ quia nondum ſatis hic explorata erat cuiuſque loci conditio, ac neceſſitas, non potuit vnicuique reſeruationum huiuſmodi ſigillatim modus ac temperamentum, quod res poſcebat, adhiberi. Nec ſane debuit vna eademque regula omnibus eccleſiis præſcribi quandoquidem alia alibi magis cōuenire certum eſt, & fieri vix poteſt, vt omnia omnibus in locis atque probentur, & prolinc. Quæ cum ita ſint viſum eſt eidem Sac. Congregationi præter illã declarationem priuatas quoq; literas ad ſingulos ordinarios mittere, quibus moneant, vt ſimul ac eas acceperint oēs caſus ſibi iam olim reſeruatos, adhibitis aliquib. pietate, & doctrina pręſtantib. viris de integro diſcutiant, diligenterq; examinent, & ad ipſius Decreti iã declaratũ normam accommodent, eorũ multitudinem ſic reſecantes, vt ad quam

pauciſſimos, eoſque maxime neceſſarios redigatur ijdem caſus, vnde de ſalutaris ille ſequatur effectus, cuius cauſa hæc reſeruandi atrociores quoſdam caſus epiſcopus in ſua cuique diœceſi tributa eſt authoritas.

Præcipue vero hæc monenda cenſet. Sac. Congregatio, vt videant ipſi ordinarij ne illos caſus promiſcue reſeruent, quibus annexa eſt excommunicatio maior a iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit, niſi forte propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatim reſeruandi viderentur, neque caſus, in quibus abſolutio niſi cum reſtitutione, vel executione eorum, ad quæ pœnitentes tenentur, non confertur, neque illos, qui etſi mortale peccatum inducant, circa res tamen parui momenti verſantur, & frequenter inter idiotas euenire ſolent, vti damni dati, & ſimilium. In peccatis etiam carnalibus reſeruandis multa vtantur circumſpectione, propter periculum ſcãdalorum, in ijs maxime perſonis, in quas ob acceſſum ad confeſſarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios ſuſpitionis aliquid cadere poteſt. Poſtremo eam potiſſimum ineant, ac ſequantur rationem, quæ conſideratis diligenter cuiuſque prouinciæ, ac populorum moribus, natura, ac propenſione magis in Domino expedire videbitur. Poſt quam autem ab ijs peracta, deſcriptaque fuerit hæc moderatio vnuſquiſque eam primo quoque tempore ad me perferendam curet, addita in ſuper cauſa, quæ cuiuſque caſus reſeruationem potiſſimum ſuaſerit. Hoc enim a S. D. noſtro deliberatum eſt, vt poſtmodum ſingulæ huiuſmodi reſeruationes diſtinctius examinentur, quo perfecte tandem, adiutrice Dei gratia, opportunum ijs incommodis remedium adhibeatur. Interim de ipſius Sanctitatis ſiue mandato ijdem ordinarij mouentur, vt per totam ſuam diœceſim, ac præſertim in ijs locis, qui a ciuitate, & Cathedrali Sede longius remoti ſunt, Pœnitentiarios, alioſque Sacerdotes conſtituant, ac delegent, quibus facultatem abſoluendi a caſibus ſibi reſeruatis, concedãt, ita vt his quoque liceat eandem alijs confeſſarijs ſi opus ſit, etiam viua voce impartiri; Idque maxime in ſolemnioribus, & præcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiuſmodi ſacerdotum copia ad peragendam confeſſionem alliciantur, quia alioquin plerique, vel ob idipſum omittere poſſent, ſi neceſſe haberent pęnitentiæ miniſtros, quibus indigent, longius quærere. In eam igitur curam quantum in ſe erit ſedulo incumbet Illuſtris Amplitudo veſtra, vt hæc omnia ex Sanctitatis ſuæ, & ſacræ Congregationis mente, debitæ executioni mandentur, ea diligentia, eoque zelo vbique adhibito, quem optimus quiſque paſtor erga animarum ſibi creditarum ſalutem præſeferre debet. Vt autem apud ſe, ſucceſſoreſque ſuos perpetuum extet monumentum, quid hic circa totam hanc reſeruandi rationem deliberatum ſit dabit operam, vt hæ literæ vna cum ipſo Decreto, ac declaratione in publicis ſuarum Curiarum epiſcopalium actis integre deſcribant. Eas verum cum primum, acceperit dignabitur facere nos eade re certiores, miſſura poſtea quantocius fieri poterit, expetitum nouæ reſeruationis indicem ex præſcripto huiuſce mandati confectum. Quæ omnia mandante ipſa ſac. Congregatione ego Illuſt. Dominationi veſtræ ſcripſi Deum precatus, vt eandem quam diutiſſime incolumem tueatur. Romæ die 26. Nouemb. 1602. Dignabitur etiã amplitudo veſtra Illuſt. operam dare, vt

re; vt Prælatis inferioris ordinis exemptis, ſeu nullius Diœceſis, ſi qui ſint in ſua Prouincia, innoteſcat Decretum hiſce literis incluſum, tum etiam hæc reliqua, quæ ei ſcribuntur ſuper caſuum reſeruatione.

Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Dominationis veſtræ

humillimus ſeruus Alexan. Card. Floren.

Ex prædictis ſummarium diſtincte recolligendo habes quod Sanctiſſimus D N derogando omnibus priuilegijs ampliſſime; Prohibet quibuſcunq; confeſſarijs ſecularibus & regularibus; Ne vigore ipſorum priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cænæ clare vel dubie.

Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt Greg XIII.

Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem.

Prouocationum & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij XIII.

Injicientium manus violentas in clericos iuxta cap. ſi quis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.

Simoniæ realis ſcienter contractæ.

Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hactenus, reſeruarunt, aut reſeruabunt.

Etiam in caſu neceſſitatis & impedimenti.

Niſi in mortis articulo vel

Habeant licentiam nouam ſpecialem a Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce.

In alijs caſibus qui habent priuilegia poterunt iuxta d priuilegia, & facultates abſoluere Dum modo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.

Qui non habent. nihil de nouo eis conceditur.

Pœna quoad Confitentes Nullitas abſolutionis.

Quod Confeſſarios excommunicationis

priuationis officiorum dignitatum Beneficiorum

Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda

Et ipſo facta incurrunt abſque vlla declaratione.

Et a nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi a Sede Apoſtolica præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quod ordinarij.

Non reſeruent caſus contentos in Bulla Cœnæ Domini.

Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.

Digitized by Google

Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excommunicatio maior a iure impoſita cuius abſolutio nemini eſt reſeruata. Niſi indicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale tamen verſantur circa res parui momenti. & quæ frequenter euenire ſolent inter idiotas. } *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in carnalibus vbi adeſt periculum ſcandalorum vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpitionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non paſſim, modum excedendo.

Reſeruet.

Paucos, reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſque maxime neceſſarios.

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum.

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos, ad retinendam diſciplinam in ædificationem non in deſtructionem Ad animarum ſalutem.

Vt non ſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ matris Eccleſiæ.

Quos expedire iudicauerint conſideratis diligenter cuiuſque prouinciæ, & populorum moribus, Natura, propenſione, pro cuiuſque Diœceſis ſtatu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Caſus reſeruati quando expirant. Poſtremo animaduertendũ id quod paſſim aſſeritur, ſcilicet per obitum epiſcopi caſuum reſeruationem ceſſare, intelligi debere de caſibus, quos ipſe epiſcopus ſibi reſeruauerit, ſicuti communiter ſolent epiſcopi vt his verbis ſcilicet nobis reſeruamus, quia cum ſint lati ab homine ipſo ſublato & ipſi extinguuntur, ſecus vero de caſibus a iure epiſcopo reſeruatis, de quibus per Sylueſt. in verbo, Caſus, ſub numer. 3. quia tunc per eius mortẽ non expirant, & erit facienda abſolutio a ſucceſſore, vel a Capitulo Sede Vacante ſuccedente in eius iuriſdictione, & illud idem affirmandum, quoties caſuum reſeruatio eſſet facta ab epiſcopo viuente per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ conſtitutionis, veluti decernendo, quod abſolutio ab eis fieri non poſſit, niſi a nobis vel epiſcopo qui pro tempore fuerit, vel reſeruando Curiæ ſeu ſedi epiſcopali, tunc enim non expirat niſi fuerit facta reuocatio a ſucceſſore, vel a capitulo ſede vacante vt infra dicetur, ad quæ faciunt tex. in cap. fina.

de

de offic.lega.in capit.2.§.ſtatuto de conſtit.in 6.& dicta per Nauar.in man. cap.27.num.2.ſub num.74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

PRÆTER Summiſtas,ſciendum eſt,quod vltra ea quæ habentur in conſtitutionem Sixti IV. relata in extrauag.commun.de reliqui.& vene.Sancto.& in Sac.Concil.Trid.ſeſſ.6.in princip.§.vlt.adeſt conſtitutio Pij V.fol. 1100.in bullario Romæ publicata die 7.Decembris 1570.ne in popularibus concionibus diſputetur de conceptione Glorioſæ Dei genetricis MARIÆ ex qua innouantur quæ per fel.rec.Sixtum Papam IV. & Sac.Concil.Trid. ſtatuta fuerunt incip.ſuper ſpecula & infra.

Motu proprio nō ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtātiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſtatutum fel. rec. Sixti IV. prædeceſſoris noſtri ſuper ea,quod a præfata Synodo innouatum eſt (illud præſentibus ac ſi de verbo ad verbum eſſet inſertum, pro pleno & ſufficienter expreſſo & inſerto habētes Apoſtolica authoritate tenore præſentium,confirmamus & approbamus, atque vt deinceps efficacius a cunctis obſeruetur perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, ac per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus nemo cuiuſcunque ordinis, gradus,conditionis,vel dignitatis exſtat,in popularibus concionibus,vel vbicunque promiſcua virorum & mulierum multitudo conuenire ſolet,de huius controuerſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel doctorum authoritate aſſerendo propriam ſententiam, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione, cuiuſuis pietatis, aut neceßitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere vel dictare præſumat. Qui contrafecerit ſuſpenſionis pęnam a diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris conſtitutus & quocunq; præterea gradu ſiue dignitate vel adminiſtratione fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadem vel ſimilia munera obtinenda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ ipſo etiam facto ſit obnoxius ſuper quibus niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtenti diſpenſari ſiue abſolui non poſſit. Et nihilominus alijs pœnis, ſi opus fuerit a proprio prælato pro delicti menſura infligendis ſubijciatur prout ſubijcimus. Cæterum quamdiu per Apoſtolicam ſedem altera pars diffinita non fuerit, oppoſitaque ſententia condemnata liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus ſiue generalium aut prouincialium capitulorum, vel vbi alias interſunt qui rem capere poſſunt, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio de illa quęſtione differere, & argumentis vtramlibet partem, vel aſſerere vel impugnare,dum tamen neutra, veluti erronea præiudicetur, ſeruenturq; illa oīa quę a dicto Sixto pręcedeceſſore noſtro ſtatuta ſunt quorū ſingula vt pręfertur, etiā quantū ad alias pęnas duximus innouāda,& innouamus per præſentes.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem à Sede Apoſtolica antequam publicentur.*

Quid

2 *Quid ſit conciliũ Prouinciale, per quẽ conuocetur ad quẽ finem, & quoties.*
3 *Quomodo & qui vocandi, & quam in eo uocem habeant.*
4 *Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum & recedendum.*
5 *Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes.*
6 *De excuſationibus non uenientium, & quæ non admittantur.*
7 *Quomodo poſſint compelli, & de pœna contumacium.*
8 *An poſſit peti charitatiuum ſubſidium pro acceſſu.*
9 *De ordine illud celebrandi, & ſedendi.*
10 *Quis in eo præſidens, & iudices ſint, quomodo pronunciandum.*
11 *De quibus cauſis poſſit Concilium Prouinciale cognoſcere, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos.*
12 *Ad quem ab eo appelletur, & quid ſit allegetur ſuſpectum.*
13 *De eius poteſtate in ſtatuendo & quid in eo præcipuè agendum.*
14 *Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit, & de illius publicatione.*
15 *Qui nam habeant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis.*
16 *Eccleſiæ Archiepiſcopales, & Epiſcopales Regni Neapol quæ ſint, & celebrent Concilium Prouinciale, & vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.*

CONCILIVM PROVINCIALE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod hodie per conſtitutionem
1 Sixti V. † Concilia Prouincialia poſtquam fuerint celebrata eorum ſtatuta tranſmittuntur ad Sanctiſs. D. N. Papam, & per Sacram Congregationem Dominorum Cardinaliũ deputatam pro interpretatione, & executione Concil. Trid. recognita, & approbata deinde publicantur, vt patet ex conſtitutione eiuſdem Sixti Romæ publicata die 23. Martij 1584. incip. Immenſa. Et quoniã de Concilio Prouinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap. impreſſũ de anno 1589. qui cum non facile reperiatur hic inſerendum eſſe cenſui recognoſcendo & addendo.

Inter cæteras ſollicitudines quæ Metropolitano incumbunt ea non minima reputatur conuocare, ſcilicet Concilii Prouinciale de quo breuiter, vtiliter, & ordinate ſcripturus nõ nullas ponã quæſtiones ex ſacris canonibus varijſq; doctorib. ac locis nõ ſine maximo ſtudio, labore, atq; vigilijs elaboratas, & collectas ad inchationẽ dicti Concilij illiuſq; progreſſũ atque tractatũ & ad præſtantiam Archiepiſcopi in eo pertinentes. Diuino igitur in-
2 uocato auxilio dicimus † hanc concilij Prouincialis conuocationẽ ad Metropolitanũ ſpectare c. ſi epiſcopus c. ſi quis epiſcoporũ c. quoniã c. propter 18. diſt. c. ſicut olim de accuſat. 1. de pœnis in 6. ipſe namque eſt caput huius congregationis & propterea ad ipſum ſpectat hmõi conuocati Card. Alex. ſine Præpoſi. in d. c. ſi quis epiſcoporũ. & conciliũ Prouinciale dicitur quia repræſentat eccleſiã Prouinciæ Abb. in c. graue in fi. de præben. & in d. c. ſicut, vbi ẽt de triplici conciliorũ differentia poſt gl. in ſum. 17. diſt. quorum ẽt diffinitiones ponit Io. Paul. Lancel. lib. 1. inſtitut. iur. cano. in tit. de eccleſ. conſt. declarat in ſua gloſ. vel appellatur qui regulariter fit & congregatur in prouincia authoritate Archiepiſcopi Metropolitani, qui oibus epiſcopis præ-

prælatis,& clericis prouinciæ eſſe dicitur Bero.in c.1.de iud.& ſine authoritate Metropolitani nō licet inferiorib. illud congregare Card. Alex.notat in d.c.propter el 1. Sede tamē Metropolitana vacāte epiſcopi prouinciæ ſe congregare poſſunt ad illud celebrandū Archid.& Gemin.in c.placuit, nu. 2.& i d.c.propter, vbi Ioan.de Turrecrē.Card.S.Sixti,nu.8.ac Card. Ale.in c.de concilijs in 3.notab.& in d.c.placuit 18.d.petrus de Monte Epiſcopus Brixien.in tract. monarchię cōciliorū,c.2.nu.9. Vgonius Epiſcopus Famaguſtanus in tract.quē inſcripſit de Concilijs Synod. Vgon in præludij q.5. & in 3.part.fol.134.Henri.Botteus de ſynodo epiſc.p.1.nu.43.ad quem tamen finē, quoties,& quid ſit tractandū in eo, habetur in d.c.propter c.quoniam 18.diſt.& c.ſicut,de accuſat. iuſta etiā cauſa illud conuocandi eſt cum aliqua magna oritur dubitatio, quæ alias cōmode nō poſſet diffiniri. Card. Alex.in cap.multis in 4.notab.17.diſt.etiā poteſt conuocari pro corrigendo epiſcopo, prout in c.1.34.d.& quando immineret neceſſitas, poteſt congregari ante tempus ſtatutū idem Card.in d.c.de concilijs Botr.in d.par.1.nu. 54.ſed Archiepiſcopo non licet ante receptionā pallij illud conuocare, c.qđ ſicut §.præterea,de elect.& ex his patet reſpōſio ſaltē remiſſiuè ad primam quæſtionē, quæ erat præmittenda videlicet,quid illud ſit,per quē conuocetur,ad quem finem,& quoties,& de concilijs Prouincialibus,vide quod nouiſſimè fuit decretum per Concil.Triden.ſeſſ.24.de refor.cap.2.

ADDITIO Verba Conc.Trid.ſunt iſta videlicet) Prouincialia Concilia ſicubi omiſſa ſunt,pro moderandis moribus,corrigendis exceſſibus,controuerſiis cōponendis, alijſq; ex ſacris canonibus permiſſis renouentur. Quare Metropolitani per ſeipſos ſeu illis legitime impeditis,Coepiſcopus antiquior intra annū ad minus a fine præſentis Concilij , & deinde quolibet ſaltē triēnio poſt Octauā Paſchę Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſt ſeu alio cōmodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat ſynodū in prouincia ſua cogere,quo epiſcopi omnes & alij qui iure,vel conſuetudine intereſſe debēt, exceptis ijs quib cū imminenti periculo transfretandū eſſet,conuenire oīno teneantur. Nec epī cōprouinciales pretextu cuiuslibet cōſuetudinis ad Metropolitanā Eccleſiā in poſterū accedere inuiti compellantur Itidem epī qui nulli Archiepō ſubijciuntur, aliquē vicinū Metropolitanū ſemel eligant in cuius ſynodo Prouinciali cū alijs intereſſe debeant & quæ ibi ordinata fuerint,obſeruent,ac obſeruari faciant in reliquis oībus eorū exemptio, & priuilegia ſalua,atq; integra maneant Synodi quoq; diœceſanæ quotannis celebrentur ad quas exempti etiam omnes, qui alias, ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubduntur accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium eccleſiarum etiā annexarū debeant ij qui illarū curā gerunt, quicunq; illi ſint ſynodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani quam epi,& alij ſupraſcripti negligentes fuerint pœnas ſacris canonib ſancitas incurrāt hactenus verba Conc Trid.

Eſt autem Concilium Prouinciale conuentus epiſcoporū coactus ab habente poteſtatē congregandi vocatis vocandis de iure,vel cōſuetudine Na-

tur.

uar.conſ.4.nu.3.de verb.ſignif.in antiquis vbi etiam inquit poſſe.Conciliū Prouinciale congregari ad aliquas particulares cauſas in congregatione ipſius expreſſas ex mente Innoc. in cap.graue, nu.7.de præb.itidem ex verbis Concil.Trid. ſupra relatis colligitur hodie ceſſare poteſtatem Capituli Metropolitani Sede vacante illud celebrandi,ac ſuffraganeos conuocandi licet ante ipſum Concilium Trid.id poterat,vt per Pauin.in tract.de offic.& poteſt.c.ſede vac.par.1.q.7.ſub nu.3.& Bott.de ſyno.par.1.num.43.

An autem electio ſemel facta Metropolitani ab epiſcopo exempto, vt ad eius ſynodum Prouincialem conueniat, poſſit poſtea mutari. Reſp. quod non ſed ſemper in futurum ad illam accedere tenetur,eiuſque electio ligat ſucceſſores,& ita declarauit Sacra Congregatio

3 Secundo quęro, † quomodo & qui vocandi.Reſp.Metropolitanum conuocare concilium ad ſtatutam diem per literas, & ſufficere vnicam citationem c.ſi epiſcopus, & ibi glo.27.diſt. Gemin.& Franc.in c.1.de pœnis in 6. & epiſcopi prouinciæ vocandi ſunt & ire tenentur, vt in præall.iuribus habetur,ex quo text.in d.c.ſi epiſcopus,notat Card.Alex.quod ſuffraganei nō tenentur venire ad concilium Prouinciale, niſi a Metropolitano ſint vocati,in tantum quòd ſi ſuffraganeus videret omnes alios epiſcopos conſuffraganeos ire ad concilium,ſi ipſe nō eſſet vocatus,non tenetur ire, niſi in pręcedenti cōcilio fuiſſet deliberatum de futuro celebrando cum aſſignatione loci & temporis tunc qui fuiſſent præſentes non forent neceſſario vlterius vocandi, vel niſi eſſent vocati per edictum generaliter Card. Iacobatius in tract.de concilio lib.2.art.4.q.5.fol.102.& ratio eſt, quia in ijs in quibus eſt neceſſaria denunciatio,prout hic non ſufficit ſcientia, vbi vero ſola ſcientia eſt de ſubſtantia non requiritur de neceſſitate denuntiatio, & ita procedit reg. eum qui de reg.iur. in 6.quæ potuiſſet obſtare, vt ibi per Ioan. And.& Franc.formulam indictionis futuri Concilij Prouincialis,vide in fine Concil.Prouin.Mediolan.4.& 5.& in cerem. epiſc.lib.1.cap.fin.

Tertio quæro,quid de Abbatibus.Reſpon.quod abbates etiam interſunt Concilio Prouinciali.c.ex ore,de priuileg c.vt Apoſtolicæ,eod.tit.in 6.& an accedere teneantur,vide Gemin.& Card. S.Sixti,& Alex.in c.epiſcopus.18. diſt.Doct.in d.tract.par.2.ſub nu.4.

ADDITIO Quando tamen habent populum, & membra non exempta, a quibus appellatur ad Archiepiſcopum clarum eſt quod tenentur accedere, vt in iuribus præalleg. & Abbates habentes populum, & territoriū proprium, iuriſdictionemque epiſcopalem exercentes intra ambitum ipſius Prouintię ad Concilium Prouinciale vocari debent quemadmodum vocantur epi Comprouinciales & poſſunt dici ſuffraganei, nam cum habeant iura epiſcopalia, ac proprium territoriū, & celebrent de per ſe ſynodum diœceſanam, dicuntur ordinarij locorū, & appellatione ordinarij comprehenduntur gloſ.notab iuncto text. in c.ordinarij de off ord lib.6. quorum Abbatū multi ſunt in Regno Neap qui obtinent plurima caſtra de quib. per Frec. in tract. de ſub feud ſub rub de origine baronum, cap.3.nu.28. & iſti funguntur vice triū perſonarū ſ. Abbatis in monaſterio erga monachos, Prælati ſeu Antiſtitis erga populū & dominꝰ iuriſdictionis tpalis ciuilis ſeu mixtæ ſi habēt (erga laicos

ga laicos, qui etiam oībus prælatis inferioribus præferuntur arg. tex. in c. 1. de ætat. & qual. plene per Lancellot. Conrad. alios cumulantem in templo omniũ iudic. lib. 2. c. 7. nu. 18. quib. competere poſſunt non ſolum ea, quæ ſunt dignitatis & iuriſdictionis ẽpalis, verum etiam ea, quæ ſunt ordinis ẽpalis de quibus in c. quamuis Coẽpis 68. d. in c. quanto de conſuet. in c. aqua de conſec. eccl. vel altar. & in c. accedentibus; vbi Panor. de exceſ. prælat. præter tria videlicet, conferre ordines ſacros, conſecrare baſilicas & altaria, & conficere chriſma prout patet ex priuilegijs quibuſdam Abbatibus a Sede Apoſt. conceſſis. Inſuper iſti in Concilio ſedent poſt ẽpos, vt per Petr. de monte in trac. monarch. concil. q. 5. nu. 4. & per Campeg. in trac. de autho. Sac. Conc. c. 7. & tanquam locorum ordinarij in Conc. Prouinciali habent vocem deciſiuam vt per Alph. Aluarez in ſpeculo iuris Pontificis & Cæſarei c. 51. §. 2. fol. 208. & tunc de eis in decretis debet fieri mentio, vt obſeruatum fuit in ſynodo Prouinciali Sipontina celebrata de menſe Ianuarij 1566. Manfredoniæ, attento proœmio tenoris ſequentis videlicet. Nos Ptolemeus Gallius S.R.E. tit. S. Pancratij præsbyter Card. Comenſis ac Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archieps Sipontinus de conſilio, & aſſenſu Reuerẽdiſſ. DD. Eporum, Abbatum & aliorũ noſtræ prouinciæ Ordinariorũ in Prouinciali Synodo Sipontina hæc ſtatuimus & ſancimus & infra. Ampliatur vt accedere teneantur etiã ſi in capite eſſent exempti notat Gem. in d. c. vt Apoſtolicæ nu. 4. Secundo ampliatur in commendatarijs perpetuis conſtitutis in ſacris ordinibus habentib. proprium territorium curam, aĩarum ac ẽpalem iuriſdictionẽ ex adductis per Nau. in conſ. 3. nu. 2. de fil. presb. & conſ. 5 de ſponſ. in antiq. limita vt non oẽs Abbates ſeu cõmendatarij habeãt vocem deciſiuam in Conc. Prouinciali ſed illi tantũ, qui habent iuriſdictionem ẽpalem, & alia vt ſupra, licet habeãt inſignia ẽpalia. ſ. vſum mitræ & baculi, ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apoſtolico cum habere vocẽ deciſiuam ſit etiam iuriſdictionis, Campeg. in d. trac. c. 7. & 15. Si tamen concilio prouinciali nõ placuerit conſulenda erit Sacra congregatio.

An autem Abbates prædictis qualitatib. muniti habentes populum intra fines Prouinciæ exiſtentem, a quorũ ſententijs immediate ad Sedem Apoſtolicam appellatur, & non ad Archiepm, teneantur ad concilium Prouinciale accedere & videtur dicendum quod ſic, ſiquidem epiſcopi exempti a quorum ſententijs ad S. Pontificem appellatur tenentur eligere aliquem uicinum Metropolitanum vigore decreti Conc. Trid. ſupra relati, ergo eo magis Abbates reſpectu populi exempti, tutius enim erit conſulere Sanctam Sedem Apoſtolicam an ſcilicet mens Conc. Trident. fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quarto quæro quid de capitulis eccleſiarum, Reſp. quod capitula cathedralium vocari debent, & admitti ad tractatum concilij, non autem ad decidendum, & poſſunt comparere per procuratores cap. fin. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſ. cap. vbi Abb. nume. 4. dicit procedere etiam in negotijs non tangentibus capitula. Card. Zab. in d. capit. graue. q. 5. de præb. tenet ſemper

vocan-

vocandos eſſe ad cõcilium Prouinciale canonicos cathedralium pro tutiori, Bott.in dicto tract.par.2.num.42. habetque capitulum vocem conſultiuam, formulam literarum quibus capitula canonicorum cathedralium ad illud inuitantur, vide in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolanen.fol.359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis vacaret ſedes capitulum cathedralis, ſeu Metropolitanæ ſuccedens in iuriſdictione eſt ordinarius iudex, & debet de neceſſitate vocari, & poteſt comparere per vicarium generalem cum ſpeciali mandato dandi vocem deciſiuam, cum ſit iuriſdictionis quæ tranſit in capitulum Sede Vacante, vt ſatis abunde fuit demonſtratum ſupra, & in verbo capitulum Sede vcante: ſi tamen concilio prouinciali non placuerit conſulenda erit Sacra congregatio. Notandum etiam eſt quod Sacra congregatio cenſuit capitula Collegitarum quaſi epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

Quinto quæro quid de alijs, Reſp. quod ad Cõcilium prouinciale nedum debent venire epiſcopi, verũ etiam alij inferiores, qui ſe læſos eſſe exiſtimant, ſed epiſcopi veniunt vt diffinitores, iſti autem pro iuſtitia conſequenda d.c. propter, vbi Card.Alex.in 1.notab.18.diſt.

Sexto quæro, qui debeant omnino vocari, Reſp. quod de neceſſitate ad illud vocandi ſunt epiſcopi, & non alij Innoc. Hoſt.& Zab.in d.cap.graue de præb.Abb.in diſputat.1.nu.29.& ſequuntur communiter doctores, vt refert Card.Alex.in d.cap.propter el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere quando in prouincia vltra ẽpos adeſſent alij ordinarij locorum habentes ẽpalem iuriſdionem, vt dixi ſupra in addit. ad tertiam & 4 quæſtio. Item vbi fuiſſet prouiſum de ẽpo, qui nondum eſſet conſecratus, licet non dicatur epiſcopus ante conſecrationem glo.in clem. dignum de celebr.miſſ. & per plura citata a Feli.in c.eam te, de reſcrip. Nav. in man.confeſ.c.17.ſub nu.67. ſi tamen eſt electus, et confirmatus, & poſſeſſionem adeptus, poterit intereſſe concilio & votare, arg.tex.in c.tranſmiſſam vbi glo.de elect. & per ea quę dicit Abb.in c.accedentibus de exceſ.prælat. Campegi.de Concil.c.15. eique & ſynodum conſecrato licebit ſuam ſynodum conuocare Bott.de Synod.par.1 & ideo erit de neceſſitate vocandus.

Septimo quæro. Quid ſi epiſcopus vocatus moritur, Reſpon.quod ſi citato epiſcopo, & eo mortuo, fuerit prouiſum de alio ante inchoatum Cõcilium ex illa citatione non arctaretur ſucceſſor, Cardin.Iacob. in d.tract.de concil. lib.1.art.4. quæſt.6.

Octauo quæro, quid ſi epiſcopus non reperitur in diœceſi, Reſp.quod epiſcopi, qui non ſunt in ſuis diœceſibus, ſed extra eas neceſſario non ſunt perſonaliter citandi ad Concilium Prouinciale Card.Alex. in cap.peruenit in 4. notab.18.diſtin.verum in prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obſeruauimus literas Metropolitani directas epiſcopo abſenti conſignari facere eius capitulo vt tranſmittat, & proponere edictum ad valuas cathedralis, vbi tenetur reſidere, & domicilium reſidentiæ ſemper eſt principale, Felin.in cap. poſtulaſti, num.1.de for.compet.

Nono

4 Nono quæro † de tempore & loco? Reſp. non debere concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abſtinentiæ, ſeu contemplationi eſt vacandum, vt in quadrageſima, & in diebus quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſolemnitatum præcipuarum c.habeatur, vbi Card. Alex. in fin. 18.d. Bott. de ſynodo. par. 1. num. 56. & in congregationibus conciliorum debet haberi ratio, vt hi, qui vocati ſunt, nõ fatigentur propter diſcrimina itinerũ, debent ergo fieri huiuſmodi congregationes, & conuentus in loco non multum remoto, immo porportionato reſpectu eorum, qui debent venire, etiam debet haberi ratio temporis, vt non in hyeme maxima fiant cum in illis temporibus periculoſa ſit itineratio Card. Alexand. in cap. quoniam 18. diſtinct. Bott. in d. par. 1. num. 56.

Decimo quæro de termino ad veniendum, Reſp. quod vocati ad Conc. debent venire infra terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum cap. placuit, & c. ſi epiſcopus 18.d. ſed quandiu concilium non erit abſolutum, poterit epiſcopus moram purgare, & non punietur pœna canonica, doct. in d.c. ſi epiſcopus Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. art. 5. fol. 110.

Vndecimo quæro, quid ſi venit, & diſceſſit illicentiatus, Reſp. quod epiſcopus, qui venit ad concilium, & diſceſſit illicentiatus antequam ſynodus abſoluatur, debet excommunicari, & excommunicatus a ſynodo nõ poteſt abſolui per ſingulos prælatos ſynodi. ſed ab ipſa ſynodo tantum c. ſi quis 18. diſt. vbi Card. Alex. notat paria eſſe non venire, & ante abſolutum concilium recedere facit tex. in ca. certum 11. q. 2. cap. 1. de iudic. in tantum quod ſi vocatus ad concilium expectaſſet per plures dies alios abſentes, & poſtea etiã in die prorogata illicentiatus recederet, puniretur tanquam contumax non expectato fine Concilij Card. Iacob. in d. artic. 1. fol. 112. & 113. Syno. Vgo. in 4. par. fol. 144. & contumax dicitur ille, qui illicentiatus recedit Dec. in cap. 1. de iudi. num. 43. in 1. lectu.

5 Duodecimo quæro, quid ſi non omnes venirent. Reſp. † quod ſi Archiepiſcopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato, conuincuntur de negligentia, & poteſtas deuoluitur ad accedentes etiam numero pauciores Card. Iacob. in dict. tract. libro 6. artic. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe videntur c. cum nobis, vbi Panor. num. 3. de elect. & ſic abſurdum eſt eos in numero computare iux. gl. in cle quod circa eod. tit. unde faciunt, quod contumax reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aßerit Petr. de Monte in prælleg. tract. de concilio. q. 6.

6 Decimotertio quæro de excuſationibus non venientium, Reſp. quòd epiſcopus, qui non poteſt intereſſe concilio, debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non eſt neceſſe apud totum Concil. illam allegare Card. Alexand. in d. cap placuit, 18. d. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. libro 2. artic. 7. quæſt. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide glo. in d.c. placuit.

Decimo-

Decimoquarto quæro, quæ nam excuſatio requiratur. Reſp. non quamlibet neceſſitatem excuſare epiſcopum, vt non teneatur venire ad Concilium, ſed requiri grauem neceſſitatem,& tunc tenetur mittere nuncium ad recipiẽda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali,c. epiſcopus, cum ſeq.& ibi Cardin. Alexand.ac etiam in c.peruenit 18.diſt.vbi gloſſ.in verbo, neceſſitatibus, ponit multa,quæ excuſant ne vocatus teneatur venire ad Concilium,& Camp. de conc.cap.11.& formula literarum, quibus epiſcopi a Concilio Proninciali abſentis excuſatio accipitur, reperitur impreſſa in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolanum, fol. 359. de quibus excuſationum cauſis latè Bott. de ſyno.par.2.ſub num. 56.

Decimoquinto quæro, quid ſi epiſcopus ſubeſt duobus Metropolitanis prout dicit gl.in c. 1.in ver. veniendo; in fin. ne Sed. vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium, Reſp. quod accedendo ad vnum poteſt mittere procuratorem ad alium.

ADDITIO. Similis gl eſt in cap. & temporis,uerſ. uenire 16.q. 1.& arg tex.in cap.2 de relig dom.& uide Caccialup.in tract.de union. artic.8. nume. 11. & in Regno Neapol extant aliqui epiſcopi, qui ſubſunt duobus Metropolitanis ratione duorum epiſcopatuum unitorum, & inter alios eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianenſis, uniti, qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano, & reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Compſanum. Et facit in ſimili, quod dicit glo. fin.in c.ex ore de priuileg Imol. in cap. quod ſuper his de maior. & obed. Bott. d. tract par.2 ſub nu. 42.

Decimoſexto quæro, Quid de vocato ad concilium a Metropolitano, ſi eodem tempore vocetur a Rege ad quem potius accedere debeat vide glo. in c.ſi epiſcopus 18.diſt.& in c.cum parati, de appellat. vbi Inno.& Abb.Card. Iacob.in d.tract.lib.1.art.5.fol.117.Lancell.Conrad.in templ.om.iud.lib.1.c. 2.§.3.num.9. & Bertach.in tract. de epiſ.lib.4.par.1.q.14. & Dec.in conſ.72. Campeg.de conc.c. 11.

7 Decimoſeptimo quæro,† An poſſint epiſcopi compelli,ut eueniant ceſſante impedimento,& quomodo. Reſp.quod ſicut poſſunt compelli ſubditi uenire ad ſynodum epiſcopalem, ſic & compelli poſſunt epiſcopi, vt ueniant ad concilium Prouinciale, Abb. in capitu. quod ſuper his,de maior.& obed.in 3.not.

Decimooctauo quæro,de pœna contumacium. Reſp. quod epiſcopus, qui impedimento canonico ceſſante non venit ad concilium debet priuari communione aliorum epiſcoporum vſque ad futurum concilium, ſi fuerit contumax c.ſi quis epiſcoporum, & ibi Card. Alex. in 1.not. 18.diſt. faciunt etiam c.non oportet c.peruenit,in fi. c.ſi quis autem c.placuit, & cap. ſi quis epiſcopus diſt.eadem,vnde non erit talis epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta eccleſiaſtica, & communicare cum cæteris epiſcopis,& alijs, ſed tantum erit ſuſpenſus a cõmunibus negotiis cum alijs epiſcopis,nec poterit intereſſe ſcrutinio epiſcoporum, nec conſecrationi eorum,

& alijs communiter pertractandis cum Metropolitano & epiſcopis gloſ. in d. cap. placuit, & Card. Alex. in fine. Card. Iacob. in d. art. 5. in princ. fol. 111. ſubdens quod etiam poterit excommunicari excludẽdo a communione fidelium, & erit in electione Archiepiſcopi, quod ſane debet intelligi, vt ſi primo vocatus non venit, procedat prædicta pœna, ſi iterum & tertio monitus non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodem delicto; ex multiplicato enim delicto contumaciæ augetur pœna, ideo & ſi vnica citatione monitus non venit, poterit priuari communione aliorum epiſcoporum, & iſta non eſt excommunicatio, vnde ad hanc pœnam inferendam ſufficit vnica monitio d. ca. ſi epiſcopus, ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia, tunc poterit excommunicari, & pro hac diuerſitate facit, quia priuatio a communione de qua in dd. iuribus non eſt cenſura eccleſiaſtica, ſed pœna canonica, & ideo trina monitio in ea non requiritur, ſecus in excommunicatione, quæ eſt eccleſiaſtica cenſura c. quærenti, de verb. ſignific. & non poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri cap. ſacro, de ſentent. excom. cap. 1. eod. tit. in 6. ad prædicta facit, in ſimili quod notat Io. And. in cap. 1. de exceſ. prælat. vbi dicit ad inferendam pœnam ſuſpenſionis non requiri monitionem, quando profertur vt pœna, quando autem profertur vt cenſura, trina monitio debet præcedere, ita reſidet Card. Alex. in d. c. ſi quis epiſcoporum, cuius dictis adductiam vt ſi vocatus ad Concilium negligat venire, & nõ mittat, nec ſe excuſet, non ſtatim puniendus eſt tanquam contumax, ſed prius debet admoneri, & requiri & tandem citari ad videndum ſe declarari cap. propter el 1. 18. diſt. & ibi glo. Card. Iacob. in d. tract. lib. 1. artic. 4. princ. fol. 114. Campeg. de conc. cap. 13. facit id quod dicit Innoc. in capit. cum olim in fin. de teſt. quod contumax in proceſſu iudicij citatur ad ſententiam, item in procedendo contra epiſcopos conſulerem ſeruandam eſſe conſtitutionem Alex. 3. relatam in cap. 2. de off. deleg. in 6.

8 Decimonono quæro † an epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidium. Reſp. quod epiſcopus volens ire ad Concilium Prouinciale poteſt petere ab eccleſijs ſubiectis, vt conferant expenſas Bellencinus Rotæ auditor in tract. de charitat. ſubſid. quæſt. 21. Card. Iacob. in dict. articulo 5. fol. 111. quod intellige quando epiſcopus eſſet pauper, qui non haberet ad faciendum expenſas vt per eundem Card. Iacob. in dict. artic. 5. fol. 101. colum. 1. Rebuff. in tracta. concordat. in rubr. de public. concubinarijs, §. quia vero, quod charitatiuum ſubſidium, non exigendum eſt a pauperibus, & ille dicitur pauper clericus, qui ex redditibus nõn percipit vltra decentem victum ſuum. Bellenci. in d. tracta. quæſtio. 30. & quando prælatus poſſit imponere charitatiuum ſubſidium vltra Bellenci. in dict. tract. vide Afflict. in conſtit. Regni quam plurimum nu. 2. Boer. deciſ. 133. cum tribus ſeq. & Petr. Duen. reg. 89. in verbo charitatiuum ſubſidium, & reg. 253. in verbo Epiſcopus, & quæ dicatur congrua clerici ſuſtentatio, vide Menoch. de arb. iud. cent. 6. caſu 520 num. 10.

Vigeſimo quæro quid de Archiepiſcopo. Reſp. quod Archiepiſcopus, non debet petere aliquid à prælatis venientibus ad Concilium, alias teneretur in quadruplum c. quoniam 18. diſt. qui text. loquitur quando Archiepiſcopus petierit, ſi tamen ipſo non petente aliquis de ſuffraganeis epiſcopis aliquid

M daret

daret de ibi contentis non incurret in pęnam quadrupli Archiepiſcopus, cũ hanc pęnalem non debeamus extendere ad caſum non expreſſum, peccaret tamen cum abſtinere debeat a muneribus ſecundum Card. Alex. in d. c. quonia. vbi tenet quod ex ſola petitione incurrit in dictã pœnã de rigore iuris, ſed de æquitate non, ſi non obtineat, & tunc authoritate maioris poteſt cõpelli ad ſoluendum de proprijs bonis, & non eccleſiæ, & ſolutio debet fieri epiſcopo quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pęna autem applicabitur eccleſiæ cui facta eſt iniuria, munuſcula autem ſeu xenia non debet ille quęrere, nec ea ſponte oblata reſpuere, cap. de eulogijs, 18. d. & ibi Card. Alex.

9 Vigeſimoprimo quæro † de ordine ad concilium Prouinciale celebrandum, vide Pontificale Romanum ſub titulo de ordine ad Concilium prouinciale celebrandum, & nouiſſimè ceremo. epiſc. lib. 1. cap. 22.

Vigeſimoſecũdo quæro de ordine in ſedendo. Reſp. quod epiſcopi, ſecundum ordinationis ſuæ tempus, ſiue ad conferendum, ſiue ad ſubſcribendũ loca tenere debent c. fin. 17. d. conſeruato Metropolitani primatu c. placuit. 18. diſt. dicit tamen gl. in c. per tuas, de maior. & obed. eſſe ibi argumentum pro exemptis epiſcopis, vt in ſynodo ſedeãt in meliori loco, ſed an præferantur non exemptis, primo promotis, vide Abb. ibidem, ſi vero epiſcopus teneret locum Metropolitani; licet ſit poſterius ordinatus præponitur alijs glo. in d. c. fi. de Abbatibus, an debeãt præcedere canonicos tract. Fel. in c. paſtoralis, nu. 9. de off. deleg. Card. Iacob. in d. lib. 1. art. 8. fol. 72. Synod. fol. 88. vbi poſt Gemin. & Card. Alex. in d. c. fi. 17. d. tenet, quod clerici ſęculares regularibus regulariter ſemper præferendi ſunt, quomodo autẽ ſe habere debeant in concillio reſidentes, vide cap. in loco benedictionis, 5. quæſt. 4.

ADDITIO. In confeſſione vero, & ordine proferendi vota inter epiſcopos dignitates Canonicos, Abbates commendatarios, procuratores, & cęteros attenditur hodie nouiſſima diſpoſitio quę habetur in d. ceremo. epiſ. lib. 1. capitulo fin. & eod. lib. capit. 3. habetur epiſcopos in congregationibus concilij prouincialis coram Archiepiſcopo vti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozzetta.

Quidnam Archiepiſcopus ſiue titularis, ſiue alias prouiſus ac translatus ad eccleſiam ſuffraganeam an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediate poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis qua functus eſt, & ſic præcedere debeat alios epiſcopos antiquiores Reſpon quod ſic arg. text in l. 1 ff. de albo ſcrib. & rubr. C. vt dignitat. ordo ſeruetur libr. 12. & hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris, quem geßit, ratione cuius retinet iura reuerentialia, ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin in c. quæ in eccleſiarum, num. 8 1. de conſt. eſt & alias ratio quia Archiepiſcopus tranſlatus ad eccleſiam ſuffraganeam ceßit loco & non dignitati argu. tex in c. 1 de ordi. ab epiſc. qui renun. epiſcopat. & in c. poſt translationẽ, de renunc.

10 Vigeſimotertio quæro † quis in eo eſt præſidens. Reſp. quod Archiepiſcopus in Concilio prouinciali eſt præſidens d. cap. placuit. gloſſ. in cap. paſtoralis, in verbo, exceptis, de off. ord. & eſt caput concilij. Abb. in c. graue, nu. 8. & Imol. num. 10. de præben. Card. Alex. in capitul. ſi quis epiſcoporum 18.

diſt.

diſtin.qui omnibus epiſcopis, prælatis. & clericis prouinciæ præeſſe dicitur, Bero.in capit.1.de iud.& authoritate Archiepiſcopi celebratur, Bonifac. de Vitalinis in clem.1.num.45.de ſent.excom.

Vigeſimoquarto quæro,quinam iudices ſint. Reſp. ne dum Archiepiſcopum,ſed etiam alios epiſcopos eſſe coniudices. cap.1.vbi Abb.in primo notab.& Marian.Socin.in 2.notab.de libell.oblatio.glo.in ſum.9.quæſt.8.ſine quorum conſenſu non iudicat Archiepiſcopus,Abb.in cap.1.num.14.de iudic.Card.Iacob.in d.tract.lib.5.art.11 fol.292. Syno.Vgo. in 3.par.fol.108. col.3.Metropolitanus ergo eſt coniudex licet tanquam maior ſedeat. Card. Alex.3.quæſt.8. in ſum.epiſcopi congregati non dicuntur eſſe ibi vt ſinguli, ſed vt collegium.capitulo 1.34.diſtin. Ancha.& Felin.in capit ſicut olim,de accuſ. Henr. Bott.de ſyno.par.1.numero 48. & totum concilium eſt iudex, non autem ſingulares. Abb.in capit.non poteſt.numero 18.de ſentent.& re iudic. in ſynodo verò epiſcopi vnus eſt iudex, & lata eſt differentia inter iſtam, & vt per Bott.in d.tract. par.1.ſub num.32. ſicuti non eſt bona ſimilitudo arguere de concilio prouinciali ad Generale. Card. Iacob. de concil. lib.6.art.2.fol.345.

Vigeſimoquinto quæro, quis eſt principalis iudex, Reſp.qnod Archiepiſcopus eſt iudex principalis,cap.1.34.diſt. & ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum epiſcoporum,Card.Alex.in capit.de eo 50.diſt. Archiepiſcopus enim præſidens cum epiſcopis ſuffraganeis in concilio Prouinciali habet iuriſdictionem ordinariam , d.c.ſicut olim , ſuffraganei epiſcopi in concilio exiſtentes in cognoſcendo ſunt coniudices, in diffiniendo, vt aſſeſſores,Card.Alex.in cap.propter, el 1.18.diſt. Imol.in cap.graue, de præb. Bott.de ſyno.par.1.nume.33.& par.2.nume.48.ſyno. Vgon.capit.9.ſed ſiue ſint iudices,ſiue aſſeſſores, non valet quod fit, eis non vocatis Innoc.& Hoſtien.in d.c.graue.nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere, vniuerſaliter in tota prouincia requiritur conſenſus ſuffraganeorum d.c. ſicut olim , de accuſat. cum ſimilibus eorum enim qui participes ſunt officij, debet attendi conſenſus, Abb.in cap.cum olim,num.4 de arbit.& tunc ligat ſubditos totius prouinciæ, aliter vero comprehenderet ſubditos diœceſis ſuæ tantum capit.Romana, & ibi gloſſ.in vertic.ſententiæ, de ſent. excommunicat.in 6 Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia vltra conſenſum ſuffraganeorum , requiritur etiam conſenſus ſubditorum ſuffraganeorum , ſi ſtatutum concernit eorum præiudicium , vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus , quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum , & ad ſuam diœceſim illos trahere,tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum ſuffraganeorum, niſi conſentirent Card. Alex.18. diſt.in ſum.Feli. in cap.paſtoralis, nu.7.de offic.ord.Lancel.Conrad.in templo omn.iud.lib. 2.cap.4.num.22.

Vigeſimoſexto quęro,quomodo ſit pronunciandum,Reſp.quòd Archiepiſcopus tanquam caput de conſenſu,& conſilio ſuffraganeorũ,vel maioris partis pronunciare debet. Ioan.Andr. poſt Hoſt. in c.1.de libel.oblat. idem Card.Hoſt.& Zabar. in cap.graue. de præb.nu.6.vbi Imo.num 19.& hanc eſſe veritatem dicit idem Imo. in d.c.1.in vltimo not.& ſub nu.21 Card.Iacob.in d.tract.lib.5.art.8.fol.288.& faciunt c. ſanè 65.diſt.c.nec epiſcopi, de temp. ord.c. ſicut, de accuſ.& ſic in praxi obſeruari patet ex principijs non-

M 2 nullorum

nullorum conciliorum prouincialium, quæ ſunt impreſſa, videlicet Mediolan. Conſent. Neap. Tranen. & aliorum.

Vigeſimoſeptimo quæro, de modo in ſtatuendo. Reſp. quòd Abb. in cap. 1. de pac. notat modum, & practicam condendi legem in concilio prouinciali, nam vnus de concilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet, ſtatuunt illam confirmando, vel reſtringendo, ſeu ampliando.

Vigeſimooctauo quæro, an alij præter epiſcopos in d. concilio ſint vocales. Reſp. quod in concilio prouinciali Metropolitano multo plus quã alijs eſt tribuendum, nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes, vt præter ep̃os habeant in concilio vocem conſultiuam, & deciſiuam, vt late demõſtrat Doct. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de rõne habendi concilia prouincialia Rom. impreſſa anno 1565. a fol. 81. vſq; ad 99.

ADDITIO. Intellige vt ſi ipſi concilio placuerit poterunt habere vocem deciſiuam, vt fuit determinatum per Greg XIII in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitam a concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in dicto concilio imò requiritur conſenſus omnium ſuorum ſuffraganeorum nec ſufficit maior pars: faciunt dicta per Campeg in tract de conc. c. 6 ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum, quia nullum affertur præiudicium habentibus deciſiuam ſaltem vbi deeſt copia epiſcoporum, vt cum maturiori iudicio procedatur Abb in 1. q. ſub numer. 29. de alijs non epiſcopis habentibus uocem deciſiuam, dixi ſup q. 3. 4. & 6. ſuffraganeus legitime impeditus poteſt conſtituere procuratorem vnũ ex ſuffraganeis cum ſpeciali mandato ad decidendum tenet Nauar. conſ. 3. de off deleg. in antiquis & conſ 7 de maior & obed in nouiſ quod mihi non placet, nam pro danda voce in omnibus actibus concilij requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicum & facti diſcuſſio, ex quibus mouetur ad determinandum & non poteſt pendere ab alieno arbitrio cum ſit electa induſtria perſonæ ad determinandum vna cum alijs niſi dicamus poſſe conſtituere procuratorem ad præſentandum votum in ſcriptis redactum per ipſum epiſcopum impeditum accedere ſuper aliquo particulari negocio de eo inſtructo, accedente voluntate concilij Prouincialis.

Vigeſimonono quæro, quid ſi Metropolitanus a maiori parte in iudicando, vel ſtatuẽdo diſſentit. Reſp. ꝙ Metropolitano diſcrepante præualet Prouincialis concilij ſententia ſentẽtię Archiepiſcopi, dicit Card. Iacob. de concil. lib. 6. art. 2. fol. 329. Henri. Bott. de ſynod. par. 3. num. 137. nam concilium Prouinciale reputatur vt collegium Achar. & Felin. cap. ſicut olim, de accuſat. & in agẽdis de collegio ſi diſcordãt ſtatur maiori parti c. ſanè, & ibi Cardin. Alex. 65. d. gl. in c. ſi Archiepiſcopus, de temp. ord. Naua. in conſ. 1. de his quæ fiunt a maio. par. ca. in antiq. ſtandũ eſt in diſpoſitionib. concilij iudicio plurimorum Abb. in ca. 1. de pact. & in c. in ſingulis nu. 5. de ſtatu mon.
a & ideo concilij Prouincialis iudiciũ integrum dicitur, quia plurimũ a ſententijs comprobatur clem. 1. de ſent. excom. vbi Bonif de Vitali. in 10. not. nu. 43. dicit quod ſtabilius & firmius eſt ſtatutum per cõcilium Prouincia-

le,

le, quam per ſententiam præſulis prouinciæ ſicut eſt Archiepiſcopus licet authoritate Archiepiſcopi celebretur. Item diſpoſitio ſynodalis dicitur quæ fit a maiori parte Abb.in c.non poteſt,ſub nu. 16.de ſent. & re iud. denique Metropolitani ſuffragium non poteſt niſi vim vnius habere Doctor Thomatius in dicta diſputatione fol.89. & ſi non præualeret maioris partis ſententia poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu ſuffraganeorum contra prædicta in ſuperioribus quæſtionibus 24.25. & 26. non obſtat c.ſi quis epiſcopus cum ſeq 6. q. 4. quia ſpeciale eſt in condemnatione vel abſolutione epiſcopi,vt ibi dicit gl.& in c.epiſcopus 65.diſt.

a *ADDITIO Adde text. in c.extra conſcientiam 64 diſt & in c prudentiam de off aeleg. Afflict dec. 1. & ibi Veſill.in annot limita. vt opinio ſingularis præualeat communi quando ratione fortiori nititur per tex. in c. Capellanus, & ibi Panor. nu 3. ab omnibus receptus de ferijs Felin in c.1. ſub num 54.de conſt t Petr de monte in tract.monarch.conc.q.7. Nauar. conſ.17.nu.8.de priuileg.in antiq.*

Trigeſimo quarto. Quid ſi Archiepiſcopus non vult pronunciare ſecundum vota maioris partis. Reſpon.tunc puto eſſe recurrendum ad ſummum Pontificem per ea quæ dicit gl.in c.ſanè.65.diſt.in vlt. dicto, & in cap. fi. in verb.iudi.63.diſtinct.

Trigeſimoprimo quero,quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundum voluntatem minoris partis,dicit Abbas in cap.nec epiſcopi, de tempor. ordin.quod vitiabitur factum,& facit id quod in ſimili dicit gl.not. in c. 2. in ver.dum conſilio.de corpore vitiat.

12 Trigeſimo ſecundo quæro, † de quibus cauſis cognoſcere poſſit concilium prouinciale, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos. Reſp. quod concilium Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis eccleſiaſticis totius Prouinciæ c.propter,& ibi Gemin.notat.18.diſt. & habet iuriſdictionem ſuper omnes de prouincia Abb.in c.graue,nu.4. de præben. & cognoſcit, & examinat delicta non ſolum ſuffraganeorum, ſed etiam ſubditorum ſuorum d.c.graue. capit.ſicut olim, vbi Hoſtien. de accuſat. & d. cap. propter. Philip.Franc.in c.fi.de cenſi.in 9.Lancell.Corrad in templ.omn.iud.lib. 2. c. 6. num.2 & habet iuriſdictionem ordinariam. Card.Alex.in ca. experientiæ, 11.q.1.& 3.q.8.in ſum.Bero.in c.1.num.125. de iud. & cognoſcit de omnibus cauſis nedum per appellationem ſed etiam per ſimplicem querelam Card.Alex.in c.de concilijs 18.diſt.& in rub.de appell.num.36. & in c.cum ſpeciali,nu.27.eod.tit.quem ſequitur Card.Iacob.in d.tract.lib.5.ar.11.fol. 289 Lancel.Cor.in d.templo lib.2.c.num.20. & debent audiri querelæ omnium læſorum d. c. propter & ſecundum Innoc.quem ſequuntur Io. Andr. Imol.Card.Zab.in d.c.graue.Abb in c.1.num.15. de iudi. & Card. Alex.in d.c.de concilijs 48.diſt.etiam non citati tenentur reſpondere de querelis ciuilibus ac ſi citati eſſent,de criminalibus autem non niſi ſint citati, & expoſita crimina ſuper quibus accuſantur: habent tamen ius reuocandi dominum accuſati, ſi pro ſpecialibus negotijs fiat concilium, & putatur quod reſpondeant pro alijs argum,c.fin.de ſo.comp.alias ſecus ſi indiſtinctè fiat

M 3 conci-

concilium pro omnibus negotijs emergentibus etiam competit ius reuocandi domum ſi concilium ſit de longinquo, niſi in caſibus, qui de ſui natura tractantur in concilio ſecundum Card. Zab. in d. c. graue Bott. de ſyno. par. 3. in prin. nu. 41. & 42. Card. Iacob. in d. lib. 7. ar. 8. fol. 289. Synod. Vgo. in prælud c. 10. in fine fol. 10. & in 3. part. fol. 108. col. 1. in fine, epiſcopi in Prouinciali concilio congregati loco ordinarij ſunt in omnibus cauſis clericorum, quæ ad concilium referuntur, ad illum autem qui præeſt diffinitio pertinet de conſilio & aſſenſu aliorum epiſcoporum omnium, vel maioris partis Hoſt. in d. c. graue, & dixi ſupra q. 26. Concilium inſuper prouinciale habet poteſtatem excommunicandi epiſcopos illius prouinciæ Abb. in c. 1. nu. 5. de iud. vbi Ber. o. nu. 67. & Prælatos ex proprio delicto poteſt ſuſpendere, epiſcopum tamen deponere non poteſt. Abb. in d. c. graue, nu. 4. de præben. quia depoſitio epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata, Abb. in c. paſtoralis, in princ. de off. ord. Fel in c. 1. nu. 23. de iud. dicit tamen Abb. in c. 2. nu. 3. de accuſat. quod Archiepiſcopus cum ſuis ſuffraganeis poteſt audire cauſam, ſed non diffinire, idem dicit Anchar. in d. c. graue, num. 18. & Imol. ſub
b num. 18. ſolum. n. interdicitur concilio poteſtas b deponendi epiſcopos Abb. in c. 1. de iudi. ſed circa hoc vide quod fuit decretũ per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 5. & de reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vide notab. gl. in c. quod translationem, de offi. leg. & in cle. quia contingit, de relig. dom. & enumerat Card. S. Sixti, in c. huic ſedi 17. diſt. & Panine de viſi. par. 1. q. 10. Habes ergo quod Concilium Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertuntur inter epiſcopos, & clericos, item poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorum, dummodo factum ſit notorium, vel ſi res non patiatur dilationem, vel in breui poſſit liquidari, ipſe tamen Archiepiſcopus qui præeſt Concilio, vel qui habet poteſtatem diffiniendi, debet hoc facere de conſilio, & aſſenſu aliorum de Concilio vel maioris partis c. nec epiſcopi, de tempor. ordin. & c. ſicut, de accuſat. Card. Iacob. in d. lib. 6 ar. 8. fol 288. in quo Concilio debet etiam tractari de corrigendis exceſſib. & moribus reformandis, præſertim in clero d. c. ſicut, & c. propter 18. diſt. & ex non celebratione conciliorum ſequitur inconueniens, quod multa remanent incorrecta de his quę concernunt eccleſiaſticum ſtatum c. peruenit 18. diſt. & debet fieri inquiſitio ſummaria propter breuitatem temporis, de his quæ ſunt notoria, vel quæ confitentur per delinquentes, vel de quibus ſtatim fides poteſt haberi, de dubijs vero delictis non eſt inquirendum, ſed ſunt omittenda Hoſt. & Zab. in d. c graue, ſub nu. 4. & ibi Imol. ſub num. 19. Bott. de ſyno. par. 3. ſub num. 45. debet etiam fieri generalis inquiſitio de malis, ſed contra certam perſonam non debet fieri, fama non præcedente ſecundum Abb. in d. c. graue, num. 9.

ADDITIO An Concilium Prouinciale poſſit capere informationẽ, aut formare proceſſum contra aliquem epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus ad effectum tranſmittendi probationes, & proceſſum ad Romanum Pontificem Reſp quod hodie de iure noua non ſolum depoſitio epiſcoporum eſt reſeruata Papæ ſed etiam omnimoda cognitio et examinatio cauſæ depoſitione digna, ita quod inferiori a Papa hoc denegetur, prout

habe-

Digitized by Google

habetur in præallegato Conc. Tri ſeſ.24 de ref c.5. per quod Capitulum crimen hæreſeos, & alia crimina maiora depoſitione & priuatioue digna exequantur quoad hoc Nauat. conſ.1. de for. compet in antiq amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam gl in c. inquiſitores, de hæret. in 6 limita de mandato expreſſo Summi Pontificis iuxta conditiones in d c.5 deſcriptas, per quod etiam permittitur vt minores criminales cauſæ epiſcoparum in Concilio tantum Prouinciali cognoſcantur & terminentur, vel deputandis per Concilium Prouinciale. Hinc quæro num deputandi per Concilium ad terminandas illas cauſas debeant eſſe epiſcopi, & an abſoluto Concilio poſſint in illis cauſis procedere. Reſp. videtur dicendum non eſſe neceſſe, vt ſint epiſcopi quia illa facultas eſt generalis, & eorum iuriſdictio non expirat ſi prius, id eſt ante Concilij abſolutionem cœperint cognoſcere, prout in ſimili notatur in c relatum, & c. gratum, deleg. deceret tamen vt eſſent epiſcopi.

Trigeſimotertio quæro, an cognoſcat de Metropolitano. Reſpon. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiſcopum c. graue, de præb. ſed tamen poteſt ex charitate reprehendere gl. in c. ſi autem, & ibi Card. Alex 9. q.3. negligentiam vero Metropolitani circa iuſtitiam miniſtrandam ſupplere poteſt concilium prouinciale c. ſi Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6.q.4. poteſt cognoſcere de cauſis appellationum interpoſitarum a Metropolitano. gl in c. multis. in verbo ad maiorem 17. diſt. in c. omnis oppreſſus 2.q.6. vide Roma. conſ.521. Syno. Vgo. in prælud. c.10. poteſt etiam cognoſcere de cauſis ad eccleſiam ipſius Metropolitani ſpectantib. gl. in d.c. ſicut de perſona autem & ſtatu ipſius Archiepiſcopi prouinciale Concilium non cognoſcit ad effectum iudicandi, ſed admonendi ipſum Archiepiſcopum, vt ſe corrigat, & ſi obſtinatus ſe corrigere nollet ad effectum denunciandi ſummo Rom. Pontifici, d.c. graue, de præb. Card. Alex. in c. ſi clericus 12.q. 1. non tamen poteſt ſe intromittere ad effectum iudicandi de eo vt notat gl. in d.c. ſicut, per ea quæ habentur in c. cum inferior, de maio. & obed. & in c. inferior 21. diſt. & ibi gl. & in c.1. de rapto. ita diſtinguit Bellamer. in d.c. ſicut ſub num.11. vbi Card. Alex. 2.q.8. & ratio eſt quia ipſe præeſt concilio, & ideo ab ipſo concilio tanquam inferiori non debet iudicari Imol. in d.c. graue num.10.

ADDITIO. Hinc ſequitur non poſſe Archiepiſcopum excommunicari a concilio Prouinciali contra opinionem quam tenet Nau in conſ 7. de off ord in antiq. nam contradicit textui in d.c graue nimis, & iuribus præalleg quæ ab ipſo non citantur.

12 Trigeſimoquarto quæro,† an ab eo poſſit appellari & ad quem. Reſp. quod a concilio Prouinciali appellatur ad Papam c. ſicut excellentiam 23. q.4. Card. Alex. in rubr. de appellat. nu.34. Felin. c.1. num.6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d.c. multis. & Synod. Vgo in prælud. q.10. Nauar. conſ.3. de appell. in antiq.

Trigeſimoquinto quæro, an totum concilium Prouinciale poſſit allegari ſuſpectum, & an ſi Metropolitanus non eſt ſuſpectus poſſit recuſari pro-

tutiones in d. generali concilio editas enumerat, Hoſt. Ioan. And. & Io. de Anan. in d. cap. ſicut, ſunt enim 71. quæ omnes reperiuntur in volumine decretalium iuris canonici ſparſæ ſub diuerſis relatæ titulis, illas etiam refert Synod. Vgo. in prælud. capit. 9. poſt quarum enumerationem dicit Hoſtien. in dict. capit. ſicut, quod ſi Archiepiſcopus in concilijs neſcit quid proferat, vt ſe quandoque vidiſſe teſtatur, poterit ſibi per has concordantias, ex quibus ſtatuta ſua eliciat, ſubuenire, alias etiam regulas morales, & vtiles poteſt addere quas reperies in eodem volumine decretalium, & refert idem Hoſtien. in d. cap. ſicut.

c Audiendæ ſunt relationes teſtium ſynodalium, c & ſi non ſunt, de nouo ſtatui debent, de quorum munere, & fide habetur, in dict. capit. ſicut, vbi late per gloſſ. Hoſtien. Abb. Ancha. Felin. & cæteros doctores, & per Bott. de ſyno. par. 3. a numero 57. vſque ad 76. Syno, Vgo. in prælud. cap. 9. & per conc. Prouinc. Mediolanenſe quartum par. 2. ſub rubr. de teſtibus ſynodal. fol. 79. & in Syno. Placen. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda ſunt in primis decreta Sacri Concilij Tridentini, & facienda eſt fidei profeſſio ex decreto eiuſdem concil. ſeſſio. 25. de reforma. capitulo ſecundo.

Prouidebit concilium Prouinciale circa deputationem perſonarum qualificatarum pro commiſſione cauſarum a ſede Apoſtolica iuxta c. ſtatutum, de reſcrip. in 6. ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 25. de refor. cap. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiuſq; prouinciæ vtilitate & moribus certam cuique formulam præſcribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectant, deque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi ex decreto d. concil. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 12.

Examinare debet concilium Prouinciale vocatis quorum intereſt, & diligenter expendere quas cathedrales eccleſias propter anguſtias & tenuitatem redituum inuicem vnire vel nouis prouentibus augere expediat, confectaque de præmiſſis inſtrumenta ad Sum. Roman. Pontificem mittere ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari ad beneficia curata obtinenda, quorum examinatores in Synodo prouinciali ſi opus erit rationem reddere tenentur, & ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniuntur, circa quam examinis formam prouidere poteſt iuxta tenorem decreti eiuſdem concil. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 17.

Ad Metropolitanũ vna cum concilio Prouinciali ſpectat iudicare de licentijs datis non reſidentibus ex decreto eiuſdem ſeſſ. 23 de reform. capit. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiſcopum, & ſuperiores negligentes in inſtitutione ſeminarij Synodus Prouincialis acriter corripere poteſt, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiuſdem concilij ſeſſ. 23. de refor. cap. 18.

Præſcribit propriam examinis, ſeu inſtructionis faciendæ formam a Sanctiſſ.

ctiſſ. Romano Pontifice approbandam, quę magis eiſdem locis vtilis, & opportuna eſſe videbitur; circa promouendos ad cathedrales, iuxta decretum eiuſdem concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali, cap 1.

Cauſa cognita & approbata in concilio Prouinciali Metropolitanus poteſt viſitare cathedrales eccleſias epiſcoporum comprouincialiũ, & eorum diœceſes ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali, cap. 3.

Epiſcopi & viſitatores excedentes in viſitatione vltra pœnas impoſitas, etiam alijs pœnis in ſynodo Prouinciali arbitrio ſynodi abſque vlla ſpe veniæ mulctantur ex decreto eiuſdem concilij, in loco prææallegato.

Quando non conſtat, quæ cathedralis eccleſia ſit proximior eccleſiæ ſeculari nullius diœceſis, prælatus illius debet in concilio prouinciali ſemel eligere prælatum, qui tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatus viſitabit ex decreto dicti concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali, cap. 9.

Supplet & coercet negligentiam epiſcoporum in exequendis decretis Sacro Conc. Trid. in monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs ipſis in decretis d. concilij ſpecialiter commiſſis, & prouidet etiam in defectum capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiuſdem ordinis iuxta tenorem decreti eiuſdem concilij, ſeſſ. 24. de regul. cap. 22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea cognoſcunt de locationibus rerum eccleſiaſticarum in damnum eccleſiæ contra canonicas ſanctiones factis iuxta formam decreti eiuſdem concilij, ſeſſio. 25. de refor. capitulo 11.

Epiſcopos concubinarios ſynodus prouincialis admonere debet, & ſi perſeuerent referre ad Sanctiſſ. Roman. Pontif. ex decreto eiuſdem concilij. ſeſſ. 24. de refor. generali. cap. 14.

Abuſus indulgentiarum, ſi quæ irrepſerunt epiſcoporum ſententia cogniti in prouinciali ſynodo Sanctiſſ. Rom. Pontifici referri debent ex ſeſſio. eadem in fi. de indulgentijs, & circa noua miracula, necnon nouas reliquias recipiendas, vide in ſeſſ. 25. in decreto de reliquijs.

Minores criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantum prouinciali cognoſcentur, & terminentur, vel ex deputatis per concilium prouinciale, non autem grauiores ex decretis eiuſdem concilij, ſeſſio. 24. de reform. generali, capit. 5. & ſeſſ. 13. de refor. capit. 8. & quænam cauſa requiratur, vt epiſcopus poſſit citari, vt comparea perſonaliter, vide in ſeſſio. 13. capit. 9. vbi in cap. 7. habetur quęnam qualitas requiratur in teſtibus contra epiſcopum deponentibus.

Debet in concilio prouinciali fieri diligens inquiſitio, an beneficia fuerint collata indignis perſonis, & collatores ab eodem poſt primã, & ſecundam monitionem reperti culpabiles ſuſpenduntur a collatione, Metropolitani vero delictum ſuperioris iudicio relinquitur ex parte concilij nunciandum dicto capitulo graue, de præben. vbi Imol. poſt Ioann. Andr. in dicto capitulo graue, numero 17. dicit quod epiſcopi delinquentes conferendo indignis beneficia poſſunt puniri per Archiepiſcopum ſuum, ſed Archiepiſcopus ſi negligens eſt, tunc concilium habet poteſtatem hoc faciendi. Concil. Trid. ſeſſ. 7. de refor. c. 3.

Per concilium Prouinciale compeſcatur ſi quis Iudæos, vel Paganos officijs publicis præfecerit dicitur in c. cum ſit, de Iudæ.

ADDI-

Decimoquarto quæro, quæ nam excuſatio requiratur. Reſp. non quamlibet neceſſitatem excuſare epiſcopum, vt non teneatur venire ad Concilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipiēda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali, c. epiſcopus, cum ſeq. & ibi Cardin. Alexand. ac etiam in c. peruenit 18. diſt. vbi gloſſ. in verbo, neceſſitatibus, ponit multa, quæ excuſant ne vocatus teneatur venire ad Concilium, & Camp. de conc. cap. 11. & formula literarum, quibus epiſcopi a Concilio Prouinciali abſentis excuſatio accipitur, repetitur impreſſa in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolanum, fol. 359. de quibus excuſationum cauſis latè Bott. de ſyno. par. 2. ſub num. 56.

Decimoquinto quæro, quid ſi epiſcopus ſubeſt duobus Metropolitanis prout dicit gl. in c. 1. in ver. veniendo; in fin. ne Sed. vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium, Reſp. quod accedendo ad vnum poteſt mittere procuratorem ad alium.

ADDITIO. Similis gl eſt in cap. & temporis, uerſ. uenire 16. q. 1. & arg tex. in cap. 2 de relig dom. & uide Caccialup. in tract. de union. artic. 8. nume. 11. & in Regno Neapol extant aliqui epiſcopi, qui ſubſunt duobus Metropolitanis ratione duorum epiſcopatuum unitorum, & inter alios eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianenſis, uniti, qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano, & reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Compſanum. Et facit in ſimili, quod dicit glo. fin. in c. ex ore de priuileg Imol. in cap. quod ſuper his de maior. & obed. Bott. d. tract par 2 ſub nu. 42.

Decimoſexto quæro, Quid de vocato ad concilium a Metropolitano, ſi eodem tempore vocetur a Rege ad quem potius accedere debeat vide glo. in c. ſi epiſcopus 18. diſt. & in c. cum parati, de appellat. vbi Inno. & Abb. Card. Iacob. in d. tract. lib. 1. art. 5. fol. 117. Lancell. Conrad. in templ. om. iud. lib. 1. c. 2. §. 3. num. 9. & Bertach. in tract. de epiſ. lib. 4. par. 1. q. 14. & Dec. in conſ. 72. Campeg. de conc. c. 11.

7 Decimoſeptimo quæro, † An poſſint epiſcopi compelli, ut ueniant ceſſante impedimento, & quomodo. Reſp. quod ſicut poſſunt compelli ſubditi uenire ad ſynodum epiſcopalem, ſic & compelli poſſunt epiſcopi, vt ueniant ad concilium Prouinciale, Abb. in capitu. quod ſuper his, de maior. & obed. in 3. not.

Decimooctauo quæro, de pœna contumacium. Reſp. quod epiſcopus, qui impedimento canonico ceſſante non venit ad concilium debet priuari communione aliorum epiſcoporum vſque ad futurum concilium, ſi fuerit contumax c. ſi quis epiſcoporum, & ibi Card. Alex. in 1. not. 18. diſt. faciunt etiam c. non oportet c. peruenit, in fi. c. ſi quis autem c. placuit, & cap. ſi quis epiſcopus diſt. eadem, vnde non erit talis epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta eccleſiaſtica, & communicare cum cæteris epiſcopis, & alijs, ſed tantum erit ſuſpenſus a cōmunibus negotiis cum alijs epiſcopis, nec poterit intereſſe ſcrutinio epiſcoporum, nec conſecrationi eorum, & alijs

& alijs communiter pertractandis cum Metropolitano & epiſcopis gloſ.in d.cap.placuit,& Card. Alex.in fine. Card. Iacob.in d.art.5.in princ.fol.111. ſubdens quod etiam poterit excommunicari excludẽdo a communione fidelium,& erit in electione Archiepiſcopi,quod ſane debet intelligi,vt ſi primo vocatus non venit, procedat prædicta pœna, ſi iterum & tertio monitus non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodem delicto; ex multiplicato enim delicto contumaciæ augetur pœna, ideo & ſi vnica citatione monitus non venit, poterit priuari communione aliorum epiſcoporum, & iſta non eſt excommunicatio, vnde ad hanc pœnam inferendam ſufficit vnica monitio d.ca. ſi epiſcopus, ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia, tunc poterit excommunicari, & pro hac diuerſitate facit, quia priuatio a communione de qua in dd. iuribus non eſt cenſura eccleſiaſtica, ſed pœna canonica, & ideo trina monitio in ea non requiritur, ſecus in excommunicatione, quæ eſt eccleſiaſtica cenſura c.quærenti, de verb. ſignific. & non poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri cap.ſacro, de ſentent.excom.cap.1.eod.tit.in 6.ad prædicta facit,in ſimili quod notat Io.And.in cap 1. de exceſ. prælat. vbi dicit ad inferendam pœnam ſuſpenſionis non requiri monitionem, quando profertur vt pœna, quando autem profertur vt cenſura,trina monitio debet precedere,ita refidet Card. Alex.in d.c. ſi quis epiſcoporum, cuius dictis adductiam vt ſi vocatus ad Concilium negligat venire, & nõ mittat,nec ſe excuſet, non ſtatim puniendus eſt tanquam contumax, ſed prius debet admoneri, & requiri & tandem citari ad videndum ſe declarari cap. propter el 1.18.diſt. & ibi glo. Card.Iacob.in d.tract.lib.1.artic.4.princ.fol.114. Campeg.de conc.cap.13. facit id quod dicit Innoc.in capit.cum olim in fin. de teſt. quod contumax in proceſſu iudicij citatur ad ſententiam, item in procedendo contra epiſcopos conſulet em ſeruandam eſſe conſtitutionem Alex.3.relatam in cap.2.de off.deleg.in 6.

8 Decimonono quæro † an epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidium.Reſp.quod epiſcopus volens ire ad Concilium Prouinciale poteſt petere ab eccleſijs ſubiectis, vt conferant expenſas Bellencinus Rotæ auditor in tract.de charitat.ſubſid.quæſt.21 Card.Iacob.in dict.articulo 5.fol.111. quod intellige quando epiſcopus eſſet pauper, qui non haberet ad faciendum expenſas vt per eundem Card. Iacob. in dict.artic.5.fol.101. colum.1. Rebuff.in tracta.concordat. in rubr.de public. concubinarijs, §.quia vero, quod charitatiuum ſubſidium, non exigendum eſt a pauperibus, & ille dicitur pauper clericus,qui ex redditibus nõn percipit vltra decentem victum ſuum. Bellenci.in d.tracta.quæſtio.30. & quando prælatus poſſit imponere charitatiuum ſubſidium vltra Bellenci. in dict.tract.vide Afflict.in conſtit. Regni quam plurimum nu.2.Boer.deciſ.133.cum tribus ſeq.& Petr.Duen. reg.89.in verbo charitatiuum ſubſidium, & reg.253.in verbo Epiſcopus,& quæ dicatur congrua clerici ſuſtentatio, vide Menoch.de arb.ind.cent.6.caſu 520 num.10.

Vigeſimo quæro quid de Archiepiſcopo.Reſp.quod Archiepiſcopus,non debet petere aliquid à prelatis venientibus ad Concilium,alias teneretur in quadruplum c.quoniam 18.diſt. qui text. loquitur quando Archiepiſcopus petierit, ſi tamen ipſo non petente aliquis de ſuffraganeis epiſcopis aliquid

M daret

daret de ibi contentis non incurret in pęnam quadrupli Archiepiſcopus, cũ hanc pęnalem non debeamus extendere ad caſum non expreſſum, peccaret tamen cum abſtinere debeat a muneribus ſecundum Card. Alex. in d. c. quoniã. vbi tenet quod ex ſola petitione incurrit in dictã pœnã de rigore iuris, ſed de æquitate non, ſi non obtineat, & tunc authoritate maioris poteſt cõpelli ad ſoluendum de proprijs bonis, & non eccleſiæ, & ſolutio debet fieri epiſcopo quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pęna autem applicabitur eccleſiæ cui facta eſt iniuria, munuſcula autem ſeu xenia non debet ille quęrere, nec ea ſponte oblata reſpuere, cap. de eulogijs, 18. d. & ibi Card. Alex.

9 Vigeſimoprimo quæro † de ordine ad concilium Prouinciale celebrandum, vide Pontificale Romanum ſub titulo de ordine ad Concilium prouinciale celebrandum, & nouiſſimè ceremo. epiſc. lib. 1. cap. 22.

Vigeſimoſecũdo quæro de ordine in ſedendo. Reſp. quod epiſcopi, ſecundum ordinationis ſuæ tempus, ſiue ad conferendum, ſiue ad ſubſcribendũ loca tenere debent c. fin. 17. d. conſeruato Metropolitani primatu c. placuit. 18. diſt. dicit tamen gl. in c. per tuas, de maior. & obed. eſſe ibi argumentum pro exemptis epiſcopis, vt in ſynodo ſedeãt in meliori loco, ſed an præferantur non exemptis, primo promotis, vide Abb. ibidem, ſi vero epiſcopus teneret locum Metropolitani; licet ſit poſterius ordinatus præponitur alijs glo. in d. c. fi. de Abbatibus, an debeãt præcedere canonicos tract. Fel. in c. paſtoralis, nu. 9, de off. deleg. Card. Iacob. in d. lib. 1. art. 8. fol. 72. Synod. fol. 88. vbi poſt Gemin. & Card. Alex. in d. c. fi. 17. d. tenet, quod clerici ſęculares regularibus regulariter ſemper præferendi ſunt, quomodo autẽ ſe habere debeant in concillio reſidentes, vide cap. in loco benedictionis, 5. quæſt. 4.

ADDITIO: In confeſſione vero, & ordine proferendi vota inter epiſcopos dignitates Canonicos, Abbates commendatarios, procuratores, & ceteros attenditur hodie nouiſſima diſpoſitio quę habetur in d. ceremo. epiſ. lib. 1. capitulo fin. & eod. lib. capit. 3. habetur epiſcopos in congregationibus concilij prouincialis coram Archiepiſcopo vti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozzetta.

Quidnam Archiepiſcopus ſiue titularis, ſiue alias prouiſus ac tranſlatus ad eccleſiam ſuffraganeam an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediate poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis qua functus eſt, & ſic præcedere debeat alios epiſcopos antiquiores Reſpon. quod ſic arg. text. in l. 1. ff. de albo ſcrib. & rubr. C. vt dignitat. ordo ſeruetur libr. 12. & hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris, quem geßit, ratione cuius retinet iura reuerentialia, ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin. in c. quæ in eccleſiarum, num. 8. de conſt. eſt & alias ratio quia Archiepiſcopus tranſlatus ad eccleſiam ſuffraganeam ceßit loco & non dignitati argu. tex. in c. 1. de ordi. ab epiſc. qui renun. epiſcopat. & in c. poſt translationẽ, de renunc.

10 Vigeſimotertio quæro † quis in eo eſt præſidens. Reſp. quod Archiepiſcopus in Concilio prouinciali eſt præſidens d. cap. placuit. gloſſ. in cap. paſtoralis, in verbo, exceptis, de off. ord. & eſt caput concilij. Abb. in c. graue, nu. 8. & Imol. num. 10. de præben. Card. Alex. in capitul. ſi quis epiſcoporum 18.

diſt.

diſtin.qui omnibus epiſcopis, prælatis.& clericis prouinciæ præeſſe dicitur, Bero.in capit.1.de iud.& authoritate Archiepiſcopi celebratur, Boniſac.de Vitalinis in clem.1.num.45.de ſent.excom.

Vigeſimoquarto quæro, quinam iudices ſint. Reſp. ne dum Archiepiſcopum, ſed etiam alios epiſcopos eſſe coniudices. cap.1.vbi Abb.in primo notab.& Marian.Socin.in 2.notab.de libell.oblatio.glo.in ſum.9.quæſt.8.fine quorum conſenſu non iudicat Archiepiſcopus, Abb.in cap.1.num.14.de iudic. Card.Iacob.in d.tract.lib.5.art.11 fol.292. Syno. Vgo. in 3.par.fol.108. col.3. Metropolitanus ergo eſt coniudex licet tanquam maior ſedeat. Card. Alex.3.quæſt.8. in ſum.epiſcopi congregati non dicuntur eſſe ibi vt ſinguli, ſed vt collegium.capitulo 1 34.diſtin. Ancha.& Felin.in capit ſicut olim, de accuſ. Henr. Bott.de ſyno.par.1.numero 48. & totum concilium eſt iudex, non autem ſingulares. Abb.in capit.non poteſt.numero 18.de ſentent.& re iudic. in ſynodo verò epiſcopi vnus eſt iudex, & lata eſt differentia inter iſtam, & vt per Bott.in d.tract. par.1.ſub num.32. ſicuti non eſt bona ſimilitudo arguere de concilio prouinciali ad Generale. Card. Iacob. de concil. lib.6.art.2.fol.345.

Vigeſimoquinto quæro, quis eſt principalis iudex, Reſp.quod Archiepiſcopus eſt iudex principalis, cap.1.34.diſt. & ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum epiſcoporum, Card.Alex.in capit.de eo 50.diſt. Archiepiſcopus enim præſidens cum epiſcopis ſuffraganeis in concilio Prouinciali habet iuriſdictionem ordinariam, d.c.ſicut olim, ſuffraganei epiſcopi in concilio exiſtentes in cognoſcendo ſunt coniudices, in diffiniendo, vt aſſeſſores, Card. Alex.in cap.propter, el 1.18.diſt. Imol.in cap.graue, de præb. Bott.de ſyno.par.1.nume.33.& par.2.nume.48.ſyno. Vgon.capit.9.ſed ſiue ſint iudices, ſiue aſſeſſores, non valet quod fit, eis non vocatis Innoc.& Hoſtien.in d.c.graue.nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere, vniuerſaliter in tota prouincia requiritur conſenſus ſuffraganeorum d.c. ſicut olim, de accuſat. cum ſimilibus eorum enim qui participes ſunt officij, debet attendi conſenſus, Abb.in cap.cum olim, num.4 de arbit.& tunc ligat ſubditos totius prouinciæ, aliter vero comprehenderet ſubditos diœceſis ſuæ tantum capit.Romana, & ibi gloſſ.in verſic.ſententiæ, de ſentent. excommunicat.in 6 Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia vltra conſenſum ſuffraganeorum, requiritur etiam conſenſus ſubditorum ſuffraganeorum, ſi ſtatutum concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum, & ad ſuam diœceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum ſuffraganeorum, niſi conſentirent Card. Alex.18. diſt.in ſum.Feli. in cap.paſtoralis, nu.7.de offic.ord. Lancel. Conrad.in templo omn.iud.lib. 2.cap.4.num.22.

Vigeſimoſexto quæro, quomodo ſit pronunciandum, Reſp.quòd Archiepiſcopus tanquam caput de conſenſu, & conſilio ſuffraganeorũ, vel maioris partis pronunciare debet. Ioan.Andr. poſt Hoſt. in c.1.de libel.oblat. idem Card. Hoſt.& Zabar. in cap.graue, de præb.nu.6.vbi Imo.num 19.& hanc eſſe veritatem dicit idem Imo. in d.c.1.in vltimo not.& ſub nu.21 Card.Iacob.in d.tract.lib.5.art.8.fol.288.& faciunt c. ſanè 65.diſt.c.nec epiſcopi, de temp. ord.c. ſicut, de accuſ.& ſic in praxi obſeruari patet ex principijs non-

M 2 nullorum

nullorum conciliorum prouincialium, quæ ſunt impreſſa, videlicet Mediolan. Conſent. Neap. Tranen. & aliorum.

Vigeſimoſeptimo quæro, de modo in ſtatuendo. Reſp. quòd Abb. in cap. 1. de pac. notat modum, & practicam condendi legem in concilio prouinciali, nam vnus de concilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet, ſtatuunt illam confirmando, vel reſtringendo, ſeu ampliando.

Vigeſimooctauo quæro, an alij præter epiſcopos in d. concilio ſint vocales. Reſp. quod in concilio prouinciali Metropolitano multo plus quã alijs eſt tribuendum, nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes, vt præter epos habeant in concilio vocem conſultiuam, & deciſiuam, vt late demõſtrat Doct. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de rõne habendi concilia prouincialia Rom. impreſſa anno 1565. a fol. 81. vſq; ad 99.

ADDITIO. Intellige vt ſi ipſi concilio placuerit poterunt habere vocem deciſiuam, vt fuit determinatum per Greg XIII in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitam a concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreßa in dicto concilio imò requiritur conſenſus omnium ſuorum ſuffraganeorum nec ſufficit maior pars: faciunt dicta per Campeg in tract de conc. c. 6 ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum, quia nullum affertur præiudicium habentibus deciſiuam ſaltem vbi deeſt copia epiſcoporum, vt cum maturiori iudicio procedatur Abb in 1. q. ſub numer. 29. de alijs non epiſcopis habentibus uocem deciſiuam, dixi ſup q. 3. 4. & 6. ſuffraganeus legitime impeditus poteſt conſtituere procuratorem vnũ ex ſuffraganeis cum ſpeciali mandato ad decidendum tenet Nauar. conſ. 3. de off deleg. in antiquis & conſ 7 de maior & obed in nouis quod mihi non placet, nam pro danda voce in omnibus actibus concilij requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicum & facti diſcuſſio, ex quibus mouetur ad determinandum & non poteſt pendere ab alieno arbitrio cum ſit electa induſtria perſonæ ad determinandum vna cum alijs niſi dicamus poſſe conſtituere procuratorem ad præſentandum votum in ſcriptis redactum per ipſum epiſcopum impeditum accedere ſuper aliquo particulari negocio de eo inſtructo, accedente voluntate concilij Prouincialis.

Vigeſimonono quęro, quid ſi Metropolitanus a maiori parte in iudicando, vel ſtatuẽdo diſſentit. Reſp. ꝙ Metropolitano diſcrepante pręualet Prouincialis concilij ſententia ſentẽtię Archiepiſcopi, dicit Card. Iacob. de concil. lib. 6. art. 2. fol. 329. Henri. Bott. de ſynod. par. 3. num. 137. nam concilium Prouinciale reputatur vt collegium Achar. & Felin. cap. ſicut olim, de accuſat. & in agẽdis de collegio ſi diſcordãt ſtatur maiori parti c. ſanè, & ibi Cardin. Alex. 65. d. gl. in c. ſi Archiepiſcopus, de temp. ord. Naua. in conſ. 1. de his quæ fiunt a maio. par. ca. in antiq. ſtandũ eſt in diſpoſitionib. concilij iudicio plurimorum Abb. in ca. 1. de pact. & in c. in ſingulis nu. 5. de ſtatu mon.

a & ideo concilij Prouincialis iudiciũ integrum dicitur, quia plurimũ a ſententijs comprobatur clem. 1. de ſent. excom. vbi Bonif de Vitali. in 10. nota. nu. 45. dicit quod ſtabilius & firmius eſt ſtatutum per cõcilium Prouinciale,

le, quam per ſententiam præſulis prouinciæ ſicut eſt Archiepiſcopus licet authoritate Archiepiſcopi celebretur. Item diſpoſitio ſynodalis dicitur quæ fit a maiori parte Abb. in c. non poteſt, ſub nu. 16. de ſent. & re iud. denique Metropolitani ſuffragium non poteſt niſi vim vnius habere Doctor Thomaſius in dicta diſputatione fol. 89. & ſi non praualeret maioris partis ſententia poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu ſuffraganeorum contra prædicta in ſuperioribus quæſtionibus 24. 25. & 26. non obſtat c. ſi quis epiſcopus cum ſeq. 6. q. 4. quia ſpeciale eſt in condemnatione vel abſolutione epiſcopi, vt ibi dicit gl. & in c. epiſcopus 65. diſt.

a *ADDITIO Adde text. in c. extra conſcientiam 64 diſt & in c prudentiam de off deleg. Afflict dec. . & ibi Vrſill. in annot limita. vt opinio ſingularis praualeat communi quando ratione fortiori nititur per tex. in c. Capellanus, & ibi Panor. nu . ab omnibus receptus de ferijs Felin in c. 1. ſub num 54 de conſtit Petr de monte in tract. monarch. conc. q. 7. Nauar. conſ. 17. nu. 8 de priuileg. in antiq.*

Trigeſimo quarto. Quid ſi Archiepiſcopus non vult pronunciare ſecundum vota maioris partis. Reſpon. tunc puto eſſe recurrendum ad ſummum Pontificem per ea quæ dicit gl. in c. ſanè. 65. diſt. in vlt. dicto, & in cap. fi. in verb. iudi. 63. diſtinct.

Trigeſimoprimo quero, quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundum voluntatem minoris partis, dicit Abbas in cap. nec epiſcopi, de tempor. ordin. quod vitiabitur factum, & facit id quod in ſimili dicit gl. not. in c. 2. in ver. dum conſilio. de corpore vitiat.

12 Trigeſimo ſecundo quæro, † de quibus cauſis cognoſcere poſſit concilium prouinciale, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos. Reſp. quod concilium Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis eccleſiaſticis totius Prouinciæ c. propter, & ibi Gemin. notat. 18. diſt. & habet iuriſdictionem ſuper omnes de prouincia Abb. in c. graue, nu. 4. de præben. & cognoſcit, & examinat delicta non ſolum ſuffraganeorum, ſed etiam ſubditorum ſuorum d. c. graue. capit. ſicut olim, vbi Hoſtien. de accuſat. & d. cap. propter. Philip. Franc. in c. fi. de cenſi. in 9. Lancell. Corrad in templ. omn. iud. lib. 2. c. 6. num. 2 & habet iuriſdictionem ordinariam. Card. Alex. in ca. experientiæ, 11. q. 1. & 3. q. 8. in ſinn. Bero. in c. 1. num. 125. de iud. & cognoſcit de omnibus cauſis nedum per appellationem ſed etiam per ſimplicem querelam Card. Alex. in c. de concilijs 18. diſt. & in rub. de appell. num. 36. & in c. cum ſpeciali, nu. 27. eod. tit. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. ar. 11. fol. 289 Lancel. Cor. in d. templo lib. 2. c. num. 20. & debent audiri querelæ omnium læſorum d. c. propter & ſecundum Innoc. quem ſequuntur Io. Andr. Imol. Card. Zab. in d. c. graue. Abb in c. 1. num. 15. de iudi. & Card. Alex. in d. c. de concilijs 48. diſt. etiam non citati tenentur reſpondere de querelis ciuilibus ac ſi citati eſſent, de criminalibus autem non niſi ſint citati, & expoſita crimina ſuper quibus accuſantur: habent tamen ius reuocandi domum accuſati, ſi pro ſpecialibus negotijs fiat concilium, & putatur quod reſpondeant pro alijs argum. c. fin. de fo. comp. alias ſecus ſi indiſtincte fiat

concilium pro omnibus negotijs emergentibus etiam competit ius reuocandi domum ſi concilium ſit de longinquo, niſi in caſibus, qui de ſui natura tractantur in concilio ſecundum Card. Zab. in d. c. graue Bott. de ſyno. par. 3. in prin. nu. 41. & 42. Card. Iacob. in d. lib. 7. ar. 8. fol. 289. Synod. Vgo. in prælud c. 10. in fine fol. 10. & in 3. part. fol. 108. col. 1. in fine, epiſcopi in Prouinciali concilio congregati loco ordinarij ſunt in omnibus cauſis clericorum, quæ ad concilium referuntur, ad illum autem qui præeſt diffinitio pertinet de conſilio & aſſenſu aliorum epiſcoporum omnium, vel maioris partis Hoſt. in d. c. graue, & dixi ſupra q. 26. Concilium inſuper prouinciale habet poteſtatem excommunicandi epiſcopos illius prouinciæ Abb. in c. 1. nu. 5. de iud. vbi Beto. nu. 67. & Prælatos ex proprio delicto poteſt ſuſpendere, epiſcopum tamen deponere non poteſt. Abb. in d. c. graue, nu. 4. de præben. quia depoſitio epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata, Abb. in c. paſtoralis, in princ. de off. ord. Fel in c. 1. nu. 23. de iud. dicit tamen Abb. in c. 2. nu. 3. de accuſat. quod Archiepiſcopus cum ſuis ſuffraganeis poteſt audire cauſam, ſed non diffinire, idem dicit Anchar. in d. c. graue, num. 18. & Imol. ſub
b num. 18. ſolum. n. interdicitur concilio poteſtas b deponendi epiſcopos Abb. in c. 1. de iudi. ſed circa hoc vide quod fuit decretũ per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 5. & de reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vide nota b. gl. in c. quod tranſlationem, de offi. leg. & in cle. quia contingit, de relig. dom. & enumerat Card. S. Sixti, in c. huic ſedi 17. diſt. & Pauinc de viſi. par. 1. q. 10. Habes ergo quod Concilium Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertuntur inter epiſcopos, & clericos, item poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorum, dummodo factum ſit notorium, vel ſi res non patiatur dilationem, vel in breui poſſit liquidari, ipſe tamen Archiepiſcopus qui præeſt Concilio, vel qui habet poteſtatem diffiniendi, debet hoc facere de conſilio, & aſſenſu aliorum de Concilio vel maioris partis c. nec epiſcopi, de tempor. ordin. & c. ſicut, de accuſat. Card. Iacob. in d. lib. 6 ar. 8. fol. 288. in quo Concilio debet etiam tractari de corrigendis exceſſib. & moribus reformandis, præſertim in clero d. c. ſicut, & c. propter 18. diſt. & ex non celebratione conciliorum ſequitur inconueniens, quod multa remanent incorrecta de his quę concernunt eccleſiaſticum ſtatum c. peruenit 18. diſt. & debet fieri inquiſitio ſummaria propter breuitatem temporis, de his quæ ſunt notoria, vel quæ confitentur per delinquentes, vel de quibus ſtatim fides poteſt haberi, de dubijs vero delictis non eſt inquirendum, ſed ſunt omittenda Hoſt. & Zab. in d. c graue, ſub nu. 4. & ibi Imol. ſub num. 19. Bott. de ſyno. par. 3. ſub num. 45. debet etiam fieri generalis inquiſitio de malis, ſed contra certam perſonam non debet fieri, tama non præcedente ſecundum Abb. in d. c. graue, num. 9.

ADDITIO An Concilium Prouinciale poſſit capere informationẽ, aut formare proceſſum contra aliquem epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus ad effectum tranſmittendi probationes, & proceſſum ad Romanum Pontificem Reſp quod hodie de iure nouo non ſolum depoſitio epiſcoporum eſt reſeruata Papæ ſed etiam omnimoda cognitio et examinatio cauſæ depoſitione digna, ita quod inferiori a Papa hoc denegetur, prout babe-

habetur in præallegato Conc. Tri ſeſ.24 de ref c.5. per quod Capitulum crimen hæreſeos, & alia crimina maiora depoſitione & priuatione digna exequantur quoad hoc Nauat. conſ.1.de for. compet in antiq amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam gl in c.inquiſitores, de hæret. in 6 limita de mandato expreſſo Summi Pontificis iuxta conditiones in d.c.5 deſcriptas, per quod etiam permittitur vt minores criminales cauſæ epiſcoparum in Concilio tantum Prouinciali cognoſcantur & terminentur, vel deputandis per Concilium Prouinciale. Hinc quæro num deputandi per Concilium ad terminandas illas cauſas debeant eſſe epiſcopi, & an abſoluto Concilio poſſint in illis cauſis procedere. Reſp. videtur dicendum non eſſe neceſſe, vt ſint epiſcopi quia illa facultas eſt generalis, & eorum iuriſdictio non expirat ſi prius, id eſt ante Concilij abſolutionem cæperint cognoſcere prout in ſimili notatur in c relatum, & c. gratum, deleg. deceret tamen vt eſſent epiſcopi.

Trigeſimotertio quæro, an cognoſcat de Metropolitano. Reſpon. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiſcopum c.graue, de præb. ſed tamen poteſt ex charitate reprehendere gl.in c.ſi autem, & ibi Card. Alex 9. q.3. negligentiam vero Metropolitani circa iuſtitiam miniſtrandam ſupplere poteſt concilium prouinciale c.ſi Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6.q.4. poteſt cognoſcere de cauſis appellationum interpoſitarum a Metropolitano. gl in c.multis. in verbo ad maiorem 17. diſt. in c.omnis oppreſſus 2.q.6. vide Roma.conſ.521. Syno. Vgo.in prælud. c.10. poteſt etiam cognoſcere de cauſis ad eccleſiam ipſius Metropolitani ſpectantib. gl.in d.c.ſicut de perſona autem & ſtatu ipſius Archiepiſcopi prouinciale Concilium non cognoſcit ad effectum iudicandi, ſed admonendi ipſum Archiepiſcopum, vt ſe corrigat, & ſi obſtinatus ſe corrigere nollet ad effectum denunciandi ſummo Rom. Pontifici, d.c.graue, de præb. Card. Alex. in c.ſi clericus 12.q. 1. non tamen poteſt ſe intromittere ad effectum iudicandi de eo vt notat gl. in d.c.ſicut, per ea quæ habentur in c.cum inferior, de maio. & obed. & in c. inferior 21.diſt. & ibi gl. & in c.1.de rapto. ita diſtinguit Bellamer. in d.c.ſicut ſub num.11. vbi Card. Alex. 2.q.8. & ratio eſt quia ipſe præeſt concilio, & ideo ab ipſo concilio tanquam inferiori non debet iudicari Imol. in d.c. graue num.10.

ADDITIO. Hinc ſequitur non poſſe Archiepiſcopum excommunicari a concilio Prouinciali contra opinionem quam tenet Nau in conſ 7.de off ord in antiq. nam contradicit textui in d.c graue nimis, & iuribus præalleg quæ ab ipſo non citantur.

12 Trigeſimoquarto quæro,† an ab eo poſſit appellari & ad quem. Reſp. quod a concilio Prouinciali appellatur ad Papam c.ſicut excellentiam 23. q.4. Card. Alex. in rubr. de appellat. nu.34. Felin.c.1. num.6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d.c.multis. & Synod. Vgo in prælud.q.10. Nauar.conſ.3.de appell. in antiq.

Trigeſimoquinto quæro, an totum concilium Prouinciale poſſit allegari ſuſpectum, & an ſi Metropolitanus non eſt ſuſpectus poſſit recuſari pro-

pter epiſcopos ſuſpectos, & quid ſi tantum Metropolitanus eſt ſuſpectus, vel aliqui de concilio, vide Abb. in c. ſi quis contra clericum ſub num. 21. de foro compet. & in c. 2. ſub nu. 14. de iud. & ibi Dec. num. 96. in 1. & 3 lectura Feli. nu. 6. Ripa nu. 40. Card. Alex in c. quia ſuſpecti 6. q. 5. & in rubr. de appel. col. 12. & in cap. cum ſpeciali, eod. tit. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5 art. 10. fol. 291. Boer. deciſ. 269. Capic. deciſ. 138. Menoch. in tract. de arbit. iud. lib. 2. cent. 4. caſu 459. Synod. Vgo. fol. 108. col. 3. communis tamen eſt opinio, totam ſynodum poſſe recuſari. Card. Alex. in d. c. cum ſpeciali, & Dec. in d. c. 1. num. 65. in 1. elect. & ſuſpectus non debet intereſſe quando votatur etiam ſi non det votum ſuum. Capic. in d. deciſ. nu. 5. Carau. in ritu magnæ curiæ Vi. 265. ſuſpicionum vero cauſæ multæ reperiuntur in iure expreſſæ & approbatæ, & minor cauſa repellit tam iudicem quam teſtem, gl. in c. accedens vt lit. nō conteſt. Dec. in d. c. 1. de iudi. nu. 22. Septuaginta quatuor poſt Specul. refert Card. Alex. in c. poſtremo, de appell. vbi Philip. Franc. 40. reaſſumit tractando etiam de perſonis quæ recuſari poſſunt. Abb. remiſſiue in d. c. ſi quis contra clericum, nu. 24. Maran. alias 40. refert in ſpeculo par. vlt. a nu. 25. vſq; 68. Multæ tamen cauſæ poſſent obuenire, quæ iuſtiores eſſent quam in iure expreſſæ, & relinquuntur arbitrio iudicis, qui ſi male arbitratur, & appellari poteſt Io. And. in d. c. cum ſpeciali, col. 3. Ancha. nu. 13. Abb. num. 8. & c. ſequuntur in d. tit. de appell.

ADDITIO De qua communi teſtatur etiam Nauar conſ. 1. de appellat in antiq & totum concilium Prouinciale ſuſpectum dici poſſet, vbi ſolum illius caput eſſet ſuſpectum ex allegatis per Crauet. in tract. de antiquit temp p 1 nu 80 & per Menoc loco cit. nu. 19. poſſet tamen ſecundum eum in hoc fieri diſtinctio prout etiam colligitur ex mente Ripæ. in c. 1. num. 41. in fine de iudic ſ. quod aut caput concilij amoueri non poteſt quin totum concilium amoueatur, & tunc ſi caput eſt ſuſpectum, totum concilium redditur ſuſpectum cum ab eo pendeat ipſoq; amoto non detur concilium, aut vero caput concilij amoueri poteſt, concilio ipſo ſubſiſtente, & valente ſine eodem cauſam illam cognoſcere & tum ſolum caput eſſe remouendum, illius loco alter ſubrogari, qui illius perſonam ſuſtineat.

13 Trigeſimoſexto quæro de poteſtate in ſtatuendo. Reſp. Concilia prouincialia neque diffiniendi, neque generaliter conſtituendi, vim aliquam habere, ſed tantum curandi, vt id ſeruetur, quod alias ſtatutum eſt, & quod generaliter ſeu ſpecialiter obſeruari præceptum eſt 18. diſt. in ſumm. c. ſicut olim, de accuſ. Io. Paul. Lancel. in lib. 1. inſtitu. iuris cano. in tit. de eccleſ. conſtit. §. Prouincialis, & diſpoſitiones quæ fiunt in concilio Prouinciali, debent eſſe canonicæ & iuſtæ, canonicæ quantum ad cauſam, & iuſtæ quantum ad ordinem, notat Card. Alex. in c. multis 17. diſt. & poteſt facere ſtatuta clem. 1. de ſenten. excom. Anchar. & Felin. in d. c. ſicut olim, quæ non debent eſſe in præiudicium aliorum inferiorū c. veſtra, de locat. & conduct. neq; contra ius canonicū c. inſtitutionis 2. q. 2 c. quod ſuper. de maior. & obed. vbi Feli. notabiliter examinat, poteſt tamen ſtatuendo adiuuare ius commune. ſ. apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel grauando pœnā a iure impoſitam c. ſi moruit, & ibi Abb. & Anchar. de eo qui fur. ord. ſuſcep. c. 2. de conſtit. in

6. glo.

6.gloſ in cle.ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abb.in c.cum dilectus nu. 10.de conſuetu.& in c.a nobis el 1.nu.2.de ſent.excom. Gemin.Card.Alex. & cæteri doct.18.d.in ſum. vbi dicit idem Card. non valere ſtatutum quod non poſſit a ſentetia appellari, de quib. concluſionibus latiſſime per Henr. tract.de ſyno.p.3.art.1.ac reaſſumit Duen.in reg.249.cum ſeq.Lancel.Corrad.in templ.omn.iud.lib.2.ca.5.§.3.nu.55. & ſtatuta concilij Prouincialis ligant etiā ſubditos epiſcopi ſuffrag inei abſentis Card. Alex in c.eps ſynodum 18 d. & laici ligantur ſtatutis Archiepiſcopi factis in ſynodo Prouinciali in materia ſpirituali c.fin.18.d. vbi Doct. Bott.de ſyno.par.3.art.2.ſub nu.3. qui ibid.nu.102.dicit quod abſtinere debent epi a nimia multitudine ſtatutorū & debent eſſe pauca, & de rebus in quibus iuxta temporū diuerſitatem opus eſt prouidere. Quæ etiā deberent obligare quoad pęnam tantum temporalem, & non quoad culpam Panor.in c.cum olim,ſub nu.5.de cler. coniug. & ideo illa facientes aperte deberent mentem ſuam declarare Bott.de ſynod.p.3.art.1.concl.16.in fine.Item in dictis conſtitutionib. raro eſt vtendum pęnis cenſurarum ne ex frequentia contēnantur,& in vilipendium ducantur, iuxta Panor.in c.clericos, notab.2.de cohab.cle. & mulier, eoq; magis vbi præuideri poteſt illas non proficere Hoſt. in ca. Romana,§. ſed nec,de ſent.excom.in 6.quē ſequuntur Io.And. & Gemin.in c.conſtitutionē,eo.tit & lib.Iaſ.in l.quod iuſſit,nu.42.de re iud. Cou.in initio c.alma mater.ſub.nu.10 de ſent.excom. in 6. ideoq; illas mitigari, & ipſarum loco pęnas temporales imponi debere docet Bott. in d.art.1.concl.13.nu.113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale an poſſit ſtatuere ne ſignum Crucis pingatur vel ſculpatur in aliqua re humi iacente, vide Nauar conſ.3.de reliq & vener ſanct. in antiq. & quod ſtatuta concilij Prouincialis non comprehendant regulares exemptos eorumq, loca habetur per eundem in conſ. 2.de ſepul.in antiq a ſententijs tamen excommunicationum per ſtatuta Prouincialia aut ſynodalia promulgatis nequaquam abſoluere poßunt, alias inciderent in Papalem excommunicationem clem 1 de priuileg.non poteſt concilium Prouinciale dare facultatem pęnitenti ſubdito epiſcopo ſuffraganei eligendi confeſſarium non approbatum a ſuffraganeo ipſo ita declarauit Sac.Congreg die 10 Martij 1581.

Trigeſimo ſeptimo quære,quib. præcipuè ſit in eo vacandū, & quid ſtatuendū in eo, ac etiā, de illius poteſtate, præſertim ex decretis Sacri Concilij Tridentini. Reſp. quod epiſcopi in concilio Prouinciali ſe exercere debēt in meditatione euangeliorum,& canonicorum præceptorum,ac in ſollicitudine ipſorum cuſtodiendorum ca.non oportet ca.quoniam vbi Card.Alex. notat 18. diſt. ex quib. infert quod illis temporibus non debent prælati intendere conuiuijs,nec ludis, vel alijs actibus ſecularibus,ſed de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis præſertim in clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas maxime quæ ſtatutæ ſunt in generali concilio Lateranenſi relegentes, vt eas faciant obſeruari debitam pœnam tranſgreſſoribus infligendo. capitulo ſicut olim, de accuſat. conſti-

tutio-

tutiones in d. generali concilio editas enumerat, Hoſt. Ioan. And. & Io. de Anan. in d. cap. ſicut, ſunt enim 71. quæ omnes reperiuntur in volumine decretalium iuris canonici ſparſæ ſub diuerſis relatæ titulis, illas etiam refert Synod. Vgo. in prælud. capit. 9. poſt quarum enumerationem dicit Hoſtien. in dict. capit. ſicut, quod ſi Archiepiſcopus in concilijs neſcit quid proferat, vt ſe quandoque vidiſſe teſtatur, poterit ſibi per has concordantias, ex quibus ſtatuta ſua eliciat, ſubuenire, alias etiam regulas morales, & vtiles poteſt addere quas reperies in eodem volumine decretalium, & refert idem Hoſtien. in d. cap. ſicut.

c Audiendæ ſunt relationes teſtium ſynodalium, c & ſi non ſunt, de nouo ſtatui debent, de quorum munere, & fide habetur, in dict. capit. ſicut, vbi late per gloſſ. Hoſtien. Abb. Ancha. Felin. & cæteros doctores, & per Bott. de ſyno. par. 3. a numero 57. vſque ad 76. Syno. Vgo. in prælud. cap. 9. & per conc. Prouinc. Mediolanenſe quartum par. 2. ſub rubr. de teſtibus ſynodal. fol. 79. & in Syno. Placen. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda ſunt in primis decreta Sacri Concilij Tridentini, & facienda eſt fidei profeſſio ex decreto eiuſdem concil. ſeſſio. 25. de reforma. capitulo ſecundo.

Prouidebit concilium Prouinciale circa deputationem perſonarum qualificatarum pro commiſſione cauſarum a ſede Apoſtolica iuxta c. ſtatutum, de reſcrip. in 6. ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 25. de refor. cap. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiuſq; prouinciæ vtilitate & moribus certam cuique formulam præſcribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectant, deque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi ex decreto d. concil. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 12.

Examinare debet concilium Prouinciale vocatis quorum intereſt, & diligenter expendere quas cathedrales eccleſias propter anguſtias & tenuitatem redditutum inuicem vnire vel nouis prouentibus augere expediat, confectaque de præmiſſis inſtrumenta ad Sum. Roman. Pontificem mittere ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari ad beneficia curata obtinenda, quorum examinatores in Synodo prouinciali ſi opus erit rationem reddere tenentur, & ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniuntur, circa quam examinis formam prouidere poteſt iuxta tenorem decreti eiuſdem concil. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 17.

Ad Metropolitanũ vna cum concilio Prouinciali ſpectat iudicare de licentijs datis non reſidentibus ex decreto eiuſdem ſeſſ. 23 de reform. capit. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiſcopum, & ſuperiores negligentes in inſtitutione ſeminarij Synodus Prouincialis acriter corripere poteſt, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiuſdem concilij ſeſſ. 23. de refor. cap. 18.

Præſcribit propriam examinis, ſeu inſtructionis faciendæ formam a Sanctiſſ.

Digitized by Google

ctiſſ. Romano Pontifice approbandam, quę magis eiſdem locis vtilis, & opportuna eſſe videbitur; circa promouendos ad cathedrales, iuxta decretum eiuſdem concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali, cap 1.

Cauſa cognita & approbata in concilio Prouinciali Metropolitanus poteſt viſitare cathedrales eccleſias epiſcoporum comprouincialiū, & eorum diœceſes ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali, cap. 3.

Epiſcopi & viſitatores excedentes in viſitatione vltra pœnas impoſitas, etiam alijs pœnis in ſynodo Prouinciali arbitrio ſynodi abſque vlla ſpe veniæ mulctantur ex decreto eiuſdem concilij, in loco præallegato.

Quando non conſtat, quæ cathedralis eccleſia ſit proximior eccleſiæ ſęculari nullius diœceſis, prælatus illius debet in concilio prouinciali ſemel eligere prælatum, qui tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatus viſitabit ex decreto dicti concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali, cap. 9.

Supplet & coercet negligentiam epiſcoporum in exequendis decretis Sacro Conc. Trid. in monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs ipſis in decretis d. concilij ſpecialiter commiſſis, & prouidet etiam in defectum capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiuſdem ordinis iuxta tenorem decreti eiuſdem concilij, ſeſſ. 24. de regul. cap. 22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea cognoſcunt de locationibus rerum eccleſiaſticarum in damnum eccleſiæ contra canonicas ſanctiones factis iuxta formam decreti eiuſdem concilij, ſeſſio. 25. de refor. capitulo 11.

Epiſcopos concubinarios ſynodus prouincialis admonere debet, & ſi perſeuerent referre ad Sanctiſſ. Roman. Pontif. ex decreto eiuſdem concilij. ſeſſ. 24. de refor. generali. cap. 14.

Abuſus indulgentiarum, ſi quæ irrepſerunt epiſcoporum ſententia cogniti in prouinciali ſynodo Sanctiſſ. Rom. Pontifici referri debent ex ſeſſio. eadem in fi. de indulgentijs, & circa noua miracula, necnon nouas reliquias recipiendas, vide in ſeſſ. 25. in decreto de reliquijs.

Minores criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantum prouinciali cognoſcentur, & terminentur, vel ex deputatis per concilium prouinciale, non autem grauiores ex decretis eiuſdem concilij, ſeſſio. 24. de reform. generali, capit. 5. & ſeſſ. 13. de refor. capit. 8. & quænam cauſa requiratur, vt epiſcopus poſſit citari, vt comparea perſonaliter, vide in ſeſſio. 13. capit. 9. vbi in cap. 7. habetur quęnam qualitas requiratur in teſtibus contra epiſcopum deponentibus.

Debet in concilio prouinciali fieri diligens inquiſitio, an beneficia fuerint collata indignis perſonis, & collatores ab eodem poſt primā, & ſecundam monitionem reperti culpabiles ſuſpenduntur a collatione, Metropolitani vero delictum ſuperioris iudicio relinquitur ex parte concilij nunciandum dicto capitulo graue, de præben. vbi Imol. poſt Ioann. Andr. in dicto capitulo graue, numero 17. dicit quod epiſcopi delinquentes conferendo indignis beneficia poſſunt puniri per Archiepiſcopum ſuum, ſed Archiepiſcopus ſi negligens eſt, tunc concilium habet poteſtatem hoc faciendi.

Concil. Trid. ſeſſ. 7. de refor. c. 3.

Per concilium Prouinciale compeſcatur ſi quis Iudæos, vel Paganos officijs publicis præfecerit dicitur in c. cum ſit, de Iudæ.

ADDI-

ADDITIO Qui teſtes ſynodales an denunciare teneantur crimina quę probare non poſſunt, vide Syluest. in verbo fama, in fine.

14 Trigeſimo octauo quæro quandiu durabit. Reſpon. quod congregati in concilio non morantur ſimul niſi tribus, vel quatuor, vel paucis diebus. Hoſtien. in d. c. graue, col. 3. de præben. & non debet concilium prouinciale durare vltra vnam habdomadam, tamen propter iuſtā cauſam poſſet vlterius differri propter imminentia negotia Card. Alex. in c. propter, el 1. 18. diſt.

Trigeſimo nono quæro de illius publicatione. Reſp. quod ſinguli epiſcopi infra ſex menſes debent notificare in diœceſibus ſuis ea quæ in concilijs prouincialibus ſtatuta ſunt cap. fi. 18. d. vbi Card. Alex. dicit, quod de his ſex menſibus ſubducitur tempus, quo ordinarius potuit redire de concilio, & quod deberent ex latino vulgarizari, vt illa idiotæ intelligerent, formulam autem acclamationum in fine concilij Prouincialis faciendam, item formulam literarum de monitionibus, quę epiſcopis a concilio Prouinciali abſentibus mittuntur, aliamq; formulam literarum, quibus concilium Prouinciale mittitur ad Summum Pontificem, Itemq; formulam literarum ad epiſcopos prouincię de affixione, & promulgatione illius, imprimi fecit Card. Sanctæ Praxedis in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolanen. fol. 353.

15 Quadrageſimo quarto, quinam habeant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis. Reſp. quod Archiepiſcopus & ordinarius poſſunt abſoluere, a ſententia excommunicationis lata per canonem ſynodalem. doct. in d.
b c. graue, vbi Ancha. num. 12. & quod abſoluere poſſint ſuffraganei b a ſententijs per concilia Prouincialia latis tenet etiam Bott. de ſyno. par. 3. art 5. num. 2 poſt Archid. & cęteros doct. 17. diſt. in ſum. quando tamen quis eſſet excommunicatus a concilio prouinciali per viam ſententiæ non poteſt abſolui niſi de mandato concilij, ſecus ſi per viam ſtatuti Card. Alex. in c. propter, el 2. 18. d. denique ex præcedentibus habetur quanta ſit Archiepiſcopi poteſtas quoad concilium Prouinciale quæ eſt in eo conuocando, prout in 1. & 2. q. diximus. Item in recipiendo excuſationes epiſcoporum non valentium venire, vt in q 13. in procedendo contra contumaces, prout in q. 18. in ſecundo, præſidendo, & pronunciando tanquam caput, prout in q. 22, 23. 25. & 26. item in eligendo, prout in q. 28. item vt concilium non iudicet de eo, vt in q. 33. & in abſoluendo, vt in præſenti quæſt.

b *ADDITIO. Quam concluſionem etiam firmant Card Zab in clem. 1. § ſi quis quaeſt. 0. de rebus eccleſ non alien Ioan Guttierez cap 5. canon. quaſt num. 22 Sbroz de vic epiſc lib 2. quaeſt 174 num 11. quam amplia etiam poſtquam conſtitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit appoſita al qua cenſura, ante publicationem ſint per Papam confirmatæ Panor. & Zabar. in cap ex frequentibus de inſtit Fel in cap paſtoralis § præterea, col. 1 de off ord. Burga de irregular. p 6. rub. de abſolu a maior excom ſub nu. 32. & ratio eſt, quia confirmatio Papæ non tollit poteſtatem ordinariā, vt notatur in c 1. de confir. vtil vel inut. Panor loco cit nu 12. Secundo amplia vt non ſolū poſſint abſoluere ſuffraganei, ſed ēt alij ſacerdotes & confeſſarij*

ſarij inferiores Bott in d par.3 art.5.concl. vnic.nu. 2. niſi epiſcopi ſibi abſolutionem reſeruauerint Duen reg.252.

16 *Poſt præcedentem tractatum de concilio Prouinciali non incongruum duximus ſubnectere Metropolitanas & Cathedrales eccleſias huius Regni Neapolitani quarum Antiſtites ad Prouinciale concilium celebrandum conueniunt, & vltra deſcriptionem conſiliarij Marini Frecciæ tract. de ſubfeud. annotauimus etiam loca, in quibus in corpore iuris canonici de eis fit mentio & ſunt.*

Archiepiſcopus Neapol Huic eccleſię præfuit primus epiſcopus Neapolitanus S Aſprema S Petro Apoſtolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiuſdem Ciuitatis epiſcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano ſub die 3. Auguſti, vbi die 24 Septembris de S Candida quæ Sancto Petro ad eā vrbem venienti prima occurrit atque ab eo baptizata poſtea ſancto fine quieuit Habuit inſup ciuitas Neap multos alios ſanctos epiſcopos eodem Martyrol Rom. promulgatos.

Archiepiſcopo Neap. ſcripſit Greger Papa in c.1. de relig. dom & in c.2. de cōſtit. Greg 3 in c.1 de ſtat monach. Innoc.3. in c. ad noſtrā el 3. de iureiur Greg. 9. in c. fin de ſeru non ordin Fortunato epiſcopo Nep. ſcripſit Greg in c monaſterijs 19 q 3. et in c fraternitatē 71 diſt Greg vniuerſis militib. Neap in c. Sūma 73 q. 1 Idē clero & nobilib ciuib Neapolitanis in c Petrus 39 diſt in c de Petro 47. diſt i c. nec nouū 8 q. i in c ſtudij 61. diſt. & in c priuſquā 28 diſt In Sardicen. Synodo Oſius Cordubenſis epiſcopus & Vicentius Capuanus epiſcopus, & Ianuarius Beneuētanus, & Calepodius Neap. S R E legati extiterūt, vt habetur in c. 1. el 2. quarto 16. diſt Gregoriū primū in Archiepiſcopalē ſedem Neapolim erexiſſe patet ex decretalib. eiuſdē qui in d c. fraternitatem & c monaſterijs ſcribit Fortunato epiſcopo Neap & in c primo de relig dom dicit Victori Archiepiſc. Neap.

Stephanus Neap Antiſtes interfuit concilio ſub Symmacho anno 500. idem interfuit ſub Symmacho in concilio quarto. Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo ſextæ ſub eodem.

S*Vffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Puteolanus S. Paulus Apoſtolus venit Puteolos, vbi inuentis fratrib manſit apud eos dies ſeptem. vt legitur in actibus Apoſtolorum c. vlt. vnde verſus, O vere Campania felix quæ Petro Neapoli & Paulo Puteolis gloriaris, eſt ad Regiā præſentationē 2. Epiſ Nolanus 3 Epiſcopus Acerrarum qui eſt ad Regiam præſentationē 4. Epiſc. Iſolanus, ſeu Aenarius 5. Epiſc. Auerſanus exēptus. Huic ſcripſit Honorius 3 in c ſi de cler. ægro. Greg Guitmundo Auerſano Epiſcopo ſcripſit in c ſi conſuetudinem 8. diſt. & quod hactenus eccleſia Auerſana Archiepiſcopo Neap. reſponderit à quo conſecrationis, & cōfirmationis conſueuerat beneficiū obtinere & obedientiā ac reuerentiā ſicut Metropolitano exhibere patet ex lib primo decretalium atq; aliarum epiſtolarum Innocen III Romæ impreſſo fol. 199 ſcribentis epiſcopo, & Capitulo Auerſan hodie autē eſt in poſſeſſione exemptionis & eligens Archiepiſcopū Neap Metropolitanum viciniorem (iux decretum Concil Trident ſ. ß 24 de reform cap. 2.) acceſſit ad concilium Prouinciale Neapolitanum, erat tamen antea in facultate ipſius Auerſani epiſcopi ſi maluiſſet accedere ad Capuanum Archiepiſcopum tād m vi-*

ciniæ

Digitized by Google

ciuitate coniunctũ & hoc mõ electio l gat ſucceſſores ex declaratione Romæ habita ab Illuſt D. Card. Borromæo die 25. Aprilis 1578. tenoris ſequẽtis. Electio Metropolitani facta ſemel ab epo exempto ad cuius ſynodũ conuen at ligat ſucceſſores, ſimiliterq; ligat ſucceſſores electio facta a prælatis nullius diœceſis p viſitationib.

Epiſcopatus Cumanus & Atellanus ſunt vniti Auerſano

Archiepiſcopus Capuanus Inter capuanã Prouinciã & Piſanam eſt prouincia Romana c tua nobis & ibi Abb. in 3. notab de off. vicar gl in c. vni in vet ſede vacante de ſchiſmat in 6 Paun in tract de off & põt c Sed vacan p. 3. q 10 ſub nu. 41. & inter vniuerſas Metropoles Capuana eſt Apoſtolicæ Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. 3 in c. cum inter de elect. Greg. in c quoniã 62 diſt. meminit de Feſto Capuanæ Eccleſiæ epo, Honorius 3. de Archiepiſco Capuano mentionẽ facit in c. illa ne Sed vac & Innoc 3 in c cũ cauſa de offi & poteſt iud deleg. Anno Domini 964. in Archiepiſcopalem ſedem erigitur, vt colligitur ex chronica Caſſinenſi lib. 2. c. 9. fol. 39 vbi quõ a quo Pontifice & quis fuit primus Archiepiſcopus, & in lib. 3. c. 25 fol 92 de Hildebrando Capuano Archiep & lib. 4. c. 7 fol. 135. de Senne cap. Archie & co l. lib. cau 71. fol 155 de Othone Archie. Capuano fuerunt multi ſancti Antiſtites Capuani deſcripti in Martyrologio Rom vt SS Vitalianus, Rufus. Priſcus Ariſt. us, Pamphilus, Paulinus, Victor, Caſtrenſis, Bernandus. & Germanus nouiſſime aũt præeſt huic inſigni Eccleſiæ Illuſt & Reuerend. D. Robertus Bellarminus S. R. E Cardinalis, & Illuſtriſſ Religionis Societatis Ieſu ſingulare ornamentũ, vita probitate & doctrina celeberrimus vt eius ſcripta, & facta teſtantur.

S*Vffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Theanenſis, Leoni epiſcopo Theanenſis ſcripſit Stephanus Papa V pront in c. de manifeſta 2. q. 1 & in c 1. 15. q. 5. de eccleſia Theanenſi legitur in c Romanus 81. diſt præfuerunt huic eccleſiæ Sancti Antiſtites, Paris, & Vrbanus deſcripti in Martyrologio Rom. 2. Epiſc Caluenſis 3. Epiſc. Caſertanus, 4 Epiſ Calatinus, ſeu Caiauenſis, 5. Epiſc Caleni ſeu Calimenſis ſeu Carinola, ſeu Calamenſis huic ſcripſit Honor. 3. in cap. illa ne Sed vacante 9 Epiſc Ceſernienſis, vbi ortus fuit S Petrus de morino, poſtea Celeſtinus Papa V. de quo in Martyrol. Rom ſub die 16. Maij 7 Epiſc. Sueſſanus Canonicis Sueſſanis ſcribitur ab Honorio 3 in d cap. illa, 8. Epiſ. Venafranus, de Leone Venafrano Epiſcopo chronica Caſſinen. lib 4. c. 8 fol. 127 & de Gratiano eccleſiæ Venafranæ diacono translato in diaconum Cardinalem Neap. Eccleſiæ habetur in cap fraternitatem 71 diſt. 9. Caſſinens: vitam S. Seueri epiſcopi Caſſinen ſcripſit Petrus diaconus, vt refert chronica Caſſinen lib. 4. c. 68. fol 154 Nunc eſt cænobiũ celebre nullius diœceſis, de quo extat d chronica, & de electione Caſſin. Abbatis in Tranenſem Arch. epiſcopum habetur in capit licet de offic. lega. Decano Caſſinen ſcripſit Alexand 3 in cap quia de præſumpt idem Caſſinen Abbati in c. 1. de conſang & affin & Innoc. 3 in d. lib. epiſtolarum fol. 192. 10. Aquinas epiſcopus prætendit non eſſe de Prouincia Capuana, vt D. Freccia ponit, ſed de Romana, Aquinati epiſcopo ſcripſit Innoc. 3. in c. ex literis de pignor. & in d. lib epiſtolarum fol. 181. de Sancto Coſtantino epiſcopo dictæ ciuitatis prophetiæ dono multiſque virtutibus claro, vide Martyrol. Rom. die 1. Septembris, & S. Greg in 3. lib. dialog. cap. 8. cuius vitam*

Pau-

Paulus diaconus ad Guarinum Aquinatem epiſcopum ſcripſit, vt refert chro. Caſſinen lib. 4 c 68. 11. Fundanus epiſcopus ẽt prætendit non eſſe de Prouincia Capuana neque Theatina, vt Freccia ponit, ſed Romana, de Benedicto Fundanę ciuitatis epiſcopo chro. Caſſinen lib. 4 c. 55. ac de Andrea eiuſdem ciuitatis ẽpo quõ fuerit liberatus a carnis tentatione lege S Greg in 3. lib dialog c 7 12 Caietanus epiſ. etiam prętendit non eſſe de prouincia capuana, neque Theatina, vt Freccia ponit, ſed Romana Alex. 3 huic ſcripſit in c cum P Manconella de accuſa & in c. 1. de purgat. can. & de Raynaldo Caietanen epiſcopo chron Caſſinen lib 4 c. 9 fol. 128. & huius ciuitatis epiſcopus præſentatur a Rege 13. Socranus epiſc Ioanni huius ciuitatis epiſcopo ſcripſit Gelaſius Papa in c. certum de conſec d. 1 & Alex 3. de eo mentionem facit ſcribens canonicis Soranis in c. veniẽs el 1. de ſponſa De Roffrido Sorano chron Caſſin in dict lib 4 c 8 fol 127 qui ẽt prætendit non eſſe de prouincia capuana, neque Theatina, vt idem Freccia ponit ſed de Romana. quam Vrbẽ ſummus vir, & pietate & literis, Cæſar Baronius ortu ſuo illuſtrat ac toto orbi celebrem reddit, qui tum ob vitæ innocentiam, tum ẽt ob egregię Reip chriſtianę in eccleſiaſtica hiſtoria nauatam operam (q' ã multis & rerum, & temporum erroribus implicitam maximo ordini, ſuæque veritati, qua fieri potuit, reſtituit) a S. D. N. Clemente viij in ampliſſimo Cardinalatus honore collocatus eſt.

Archiepiſcopus Salernitanus eſt ad regiam præſentationem Ale 3. Archiepiſcopo Salernitano ſcripſit in c. cũ tu. de vſur. & in c de quarta de præſcr & in c cleros, de cohab. cler & mulier. & in c de cætero cum ſeq de teſti. & in c licet, de ſponſa. duorum & in c 1 de cognat ſpirit & in c verum de conuerſ coniugat & in c. ad hæc. de præb. & in c 1 de corp. vitiat. prout habetur in decretali Romæ impreſſo Honor. 3 in c. 1. de offi iud Greg 3 Archid Salernit in c 3 de offic Archid.

Suffraganei Epiſcopi ſunt 1 Epiſ caputaquenſis, 2. Policaſtrenſis, 3. Sarnenſis 4 Arcenenſis, 5. Marſicenſis 6 campanienſis 7 Nucernius, de quo Gregor. Papa meminit in c 2. de relig dom & Felici epiſcopo Nucernio ſcripſit Innoc. 1 in c. laici d 33. 8. Epiſ. Nuſcitanus, de Sancto Amato Epiſcopo Nuſcitano legitur apud Marty. Rom die vlt Auguſti 9. Epiſc. cauenſis eſt exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monaſterij Sanctiſſ Trinitatis de caua Ordinis S Benedicti habebat iura epiſcopalia in d c ciuitate, & caſalibus ante erectionẽ epiſcopatus: quo tẽpore in anno Milleſimo Nonageſimo fuit præd. Monaſterium exemptum cũ eius iuriſdictione ab Archiepiſcopo Salernitano & ab Vrbano Papa ij in anno 1092. Abbati cauenſi fuit data facultas exercendi omnia pontificalia, & ſpiritualia exceptis tribus. ſ. conferre ordines ſacros, baſilicas, & altaria conſecrare, & conficere chriſma quæ hodie exercet extra tamen diœceſim cauenſem in alijs locis ſibi ſubditis, de quo cauenſi Monaſterio meminit Honor. 3. in c de offic iud & Eugen iij in c. inſuper de teſtibus, & de monaſtico ordine, qui ſecundum Dei timorem & Beati Benedicti regulam & cauenſis Monaſterij obſeruantiam, ac de multitudine monachorum de cauenſi ordine introducto in monaſterio Montis Regalis, lege epiſtolam Innoc. 3 directam Archiepiſcopo montis Regalis fol. 145 De hoc monaſterio legitur etiam apud chron. Caſſinen. lib. 2. c. 30. & lib. 3. cap. 3. De poteſtate

huius

Digitized by Google

huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris ſequen.

Nos Hierony. S. Euſtachij diaconns Cardinalis Matthæius nuncupatus fidem facimus & atteſtamur, in libris Sacræ congregationis Concilij. qui apud nos aſſeruantur a inotatum eſſe Illuſtriſs. Cardin Carafam fidem feciſſe, & atteſtatum eſſe ex authenticis ſcripturis alias coram congregatione productis liquido conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſs Trinitatis Cauę omnimodam habere iuriſdictionem epiſcopalem, nec alicui ſubditum eſſe ſed immediate ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, nulliuſque eße diœceſis, & proprium habere territorium; In quorum fidem has præſentes fieri iuſſimus, & noſtri ſigilli impreſſione muniri mandauimus.

Datum Romæ Idibus Martij 1591.

Hieron. Card. Matthæius.

Locus † ſigill.

Sequitur tenor alterius decreti Die 13. Aug. 1579; Cōgregatio cenſuit hos monachos Monaſterij S Trinitatis Cauæ non poſſe ex decr Conc. ſeſ. 25. c. 13. de reg cogi ad proceſſiones, tum quia non poſſunt dici exempti qui nunquam ſubditi fuerunt, itē propter pactum confirmatum a Sede Apoſtol. quod non tollitur per cap. 22 de reg.

Archiepiſcopus Amalphitanus. Amalphitanæ eccleſiæ ſuffraganeis ſcripſit Nicolaus Papa II. in c dē conſanguinitate 35. quæſt. 2. & 3. Monaſterij S Petri de Amalphia fit mentio in cap. 1. de offic. iud.

Suffraganei ſunt videlicet. 1 Eps Capritianus. 2 Scalenſis 3. Minorenſis. 4 Litterenſis. 5 Epiſc Rauellenſis qui eſt exēptus & nunc vnitus cū Scalenſi per Clem. 8.

Archiepiſcopus Surentinus De eo mentionem facit Innoc 3 in c conſtitutis el 1. de teſti. De ſurentino epiſcopo Gregor meminit in cap 2. de relig dom b Anno Domini 913 fuit erecta in Archiepiſcopalem Sedem ſecundum Frecciam De Sancto Antonio Abbate dictæ ciuitatis protectore legitur apud Martyrolog. Roman. die 14. Febr vbi die 19. Martij de SS. Martyribus, Quinto, Quintilla, Quartilla, & Marco cum alijs nouem.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Aquenſis ſeu Vici. 2. Lubrenſis: ſeu Maſſæ. 3. Stabienſis ſeu caſtelli ad mare qui à Rege præſentatur.

Archiepiſcopus Compſanus. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Muranus 2 Satrianenſis, qui eſt vnitus cum Campanienſi epiſcopo. 3. Laquedonenſis 4. Epiſcop. Sancti Angeli de Lombardis, & Biſatienſis vniti. 5 Epiſc Montis viridis.

Archiepiſcopus Acherontinus, & Materanus vniti ad regiam præſentationem. De Acherontino fit mentio in c cum clamor, de teſti & in c ſi de colluſ deteg Huic ſcribitur ab Innoc 3. in cap cum olim de cler coniug qui etiam Suffraganeis Acherontinæ eccleſiæ ſcripſit vt in eius epiſtolis fol. 366 quo tempore Cancellarij vicem agebat vt legitur in fine epiſtolarum fol 368.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Venuſinus. De Stephano Venuſinæ eccleſiæ epiſcopo legitur in c. bene quidem 96 diſt 2. Epiſc Angolenſis De huius eccleſiæ canonicis fit mentio in d c cum olim de cler coniug 3. Potentinus qui eſt ad regiam præſentationem. Apud hanc ciuitatem legitur ſucceſſiße miraculū de ſacris ſtygmatibus

matibus S. Franciſci in perſonā Canonici Rogerij, & ſcribit S. Bonauentura in eius vita c. 16. 5. 4 Epiſc. Grauinenſis. 5. Tricaricenſis de huius eccleſiæ cantore habetur in d. c. cum olim de cler. coniug. 6. Epiſc. Montis Peluſi, qui eſt exemptus.

Archiep. Taren. qui eſt ad regiā præſentationē. Huic ſcripſit Greg. in c. 2. de cle. percuſſ. & in c. habuiſſe. 23. d. Eccleſiæ Tarent. mentio habetur in c. ex par. el 2. de reſcrip. Clero & plebi Taren. ſcripſit Gelaſius Papa in c. venerabilis de conſec. d. 4.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Motulenſis, qui eſt ad regiā p̄ſentationem. 2. Epiſc. Caſtellaneti 3. Epiſc. Oriæ ſeu Vricanus, qui eſt ad regiā p̄ſentationem. Huic ſcripſit Lucius 3. in c. p̄terea el 1. de tranſact. prout legitur in 2. collectione decret.

Archiep. Brunduſinus, qui eſt ad regiam præſentationem Clero & Ordini, & plebi Brunduſii dirigitur c. conceſſo 12. q. 2. Suffraganeus eſt 1. Epiſc. Hoſtunenſis. 2. Epiſc. Nerotinenſis alias Nardonenſis exemptus. 3. Epiſc. Monopolitanus exemptus, qui eſt ad regiam præſentat.

Archiep. Hydruntinus, qui eſt ad regiam præſentationem. De eo legitur in c. 'ū ſecum de temp. or. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſ. Lycienſis alias Lupien. 2. Leucenſis, & Alexanenſis. 3. Caſtrenſis. 4. Gallipolenſis. 5. Epiſc. Vzentinus qui duo ſunt ad regiam præſentationem.

Archiepiſ. Barenſis, & Canuſinę Sedis Antiſtes. Huic ſcripſerunt Alex. 3. in c. ſuper hoc, de eo qui dux. in matri. & in c. 2. de coniug. leproſ. Inn. 3. in c. licet, de off. leg. & Greg. 9. in c. conſulationi, de temp. ord. & in c. fi. de colluſ. deteg.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Bitontinus. 2. Rubenſis. 3. Polignanenſis. 4. Epiſc. Menaurini. 5. Epiſ. Cuperſani, ſei Conuerſamen. 6. Epiſc. Bitecti. 7. Epiſ. Melficten. exemptus, vt aſſeritur. 8. Epiſ. Iuuenatienſis, qui eſt ad regiam præſentationem. 9. Epiſc. Ianellinus.

Archiepiſc. Tranenſis, & Salpenſis eſt ad regiā præſentationem. De Canonicis Tranenſibus fit mentio in c. licet, de offic. legat. Suffraganei ſunt videlic. 1. Epiſc. Vigilen. Huic ſcribitur ab Alex. 3. in c. debitores, de iureiur. in c. cum ſit, de ſimo. in c. ſponſam, de ſponſal. in c. quia nos, de teſt. & in c. ſuper eo, de cognat. ſpirit. & ab Vrbano 3. in c. 3. de ſecund. nup. 2. Epiſc. Andrien. de eo legitur in c. conſuluit de iure patr. Hęc patria eſt celeberrimi. Decretorum & legum doctoris caſuum conſcientię primarij, Illuſtr. familiæ & religionis Societatis Ieſu P. Martij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, & plus publice legis ſacramq; paginam expoſuit, Archiepiſcopus Nazarenus eſt titularis cui ſunt vniti epiſcopatus Caſſinenſis & montis Viridis habet eccleſiam in caſtro Baroli Tranenſis diœceſis ſub vocabulo S. Mariæ Nazaret cum capitulo & canonicis, de dignitatibus & clero intus dictam eccleſiam habet iuriſdictionem & vtitur inſignibus Archiepiſcopalibus.

Archiep. Sipontinus alias Manfredoniæ, de eo habetur in c. 'e referente, de celebr. miſ. in c. 2. de adult. in c. ſi cuſtos. 27 q. 1. vbi Greg. ſcribit Vitaliano epiſcopo Sipontino. Paſcalis. 2. erexit in Archiepiſc. ſedem. Suffraganeus eſt Epiſc. Vectanus. 2. Epiſc. Melphien. & Rapollen. vniti eſt exemptus, & de eo fit mentio in cap. cum clamor de teſti. eique ſcribit Lucius 3. in c. requiſiuit, de ſponſal.

Archiepiſc. Beneuentanus. De ciuitate Beneuentana legitur in c. Frater epiſcop.

17.q.1. *Conſulibus & populo Beneuentano ſcribitur per Innoc.3.in c.cum cauſa de teſti.& Epiſcopo ac Archidiacono Beneuentano in c.cum a nobis eod.tit. & canonicis Beneuentanis in c.ex tenore qui fil.ſint legit.*

Suffraganei ſunt videlicet.1.Epiſc.Aſculanus, de eo in c.ſicut ne clem.vel mon. 2 Thelcſinus.3.Epiſco.S.Agathæ de eo in c.præterea de ſponſal.in c.cum dilectus de ijs,quæ vi metus.ve cauſ.fiunt.4.Cliſanus.5 Epiſc.montis Marani.6.Puellinen. & Frequentinus vniti 7 Triuicanus.8. Arianus qui eſt ad regiam præſentationem. 9 Boianen.10.Epiſ.Bouin.11.Vulturari.& montis Coruini.12 Larinen.13.Epiſc. Termularum.14.Epiſc Sancti Seueri.15.Epiſc. Troianus exemptus de eo in c.3.de auth.& vſu pal & in cap.niſi de off.lega. Epiſc.Troiano Regni Siciliæ Cancellario ſcripſit Innoc.3.vt in eius epiſtolis fol.380.16.Epiſc.Guardien.Alpheriæ.

Archiep.Theatinus a Clem.7.anno Domini 1520.erigitur in Archiepiſcopalē ſedem de eo fit mentio in c.tenor de ſent & re iudic.eſt etiam Comes,nec repugnat eſſe comitem, & epiſcopum Abb.in c.inter dilectos ſub nu.5.de fideinſt.Suffraganeum vnicum tantum habet, & eſt Epiſc.Orthone.& Complenſis, ad quam ciuitatem reliquiæ S.Thom.Apoſtoli ex India translatæ ſunt, vt legitur apud Martyrol. Rom.ſub die 3.Iul.de certitudine dictarum reliquiarum in d.c.ciuitate exiſtentium teſtatur S.Brigida lib.7.reuelationum cæleſtium.c.4.& extat libellus eius vitæ,& translationis deſcriptus a Io.Bapt.de lectis de Orthona impreſſus apud Firmanam ciuitatem anno Domini 1577.2.Epiſc.ciuitatis Pinnæ, & Hadrien.vniti de eo habetur in c.qualiter de elect.in c.nuper de teſti.3.Epiſc.Valuenſis, & Sulmonen.vniti.4.Aquilanus eſt ad regiam præſentationem. 5.Marſicanus 6.Aprutinus, alias Therami de quo in cap.bene 61.d.dicitur Princeps Therami, & Comes Biſegnæ. 7.Epiſc.ciuitatis Ducalis hi omnes prædicti nunquam fuerunt ſuffraganei.

Archiepiſ.Lancianen.a Pio IV.ex epali fuit erecta in Archiepiſ.ſedem,nullum habet ſuffraganeum.& eſt ad regiam præſentationem Epiſ.Trinentinus, qui eſt ad regiam præſentationem exemptus acceſſit ad Concil.Prouinciale Lancian.eligens.

Archiep.Rheginenſis eſt ad regiam præſentationē.Huic ſcribitur ab Innoc.III. in c.cum cauſa,de off.& poteſt.iud.deleg.& ab Honorio III.in c.venerabili,eo.tit. Archidiacono Rheginenſi ſcribitur a Greg.IX.in c.cū olim de maior.& obed.Suffraganei ſunt Epiſc.Cathacenſis, alias Cathanzarij 2.Epiſc.Cotronien.qui eſt ad regiam præſentationem.3 Epiſc.Tropienſis,qui eſt ad regiā præſentationem,4.Oppidenſis.5.Bouenſis.6.Neucaſtrenſis.7.Nicotiren.8.Ieracen.9.Epiſc.Squillacen. de quo in c.Afros 99.diſt.& in c.paſtoralis 7.q.1.directo Ioan.Epiſcopo Squillacinen.10.Epiſc.Mileti exempto de eo habetur in c.expoſuiſti,de corp.vitiat.

Archiepiſ.Conſentinus.De eo in c.continebatur,de homici.& in c.venerabili,de offi.& poteſt.ind.deleg.vbi etiam fit mentio de Theſaurario Conſentino.Epiſ.Marturanen.Suffraganeus.2.Epiſc.Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur epiſ. Malvitan.3.Epiſc.Biſinianen.exemptus.4.Epiſ.Caſſanen.exemptus, qui eſt ad regiam præſentat.oremus de eo in c.relatum el.de teſtam.

Archiepiſ.Roſſanen.nullum habet ſuffraganeum de eo in c.quod ſuper, de conſang.& affin.& in c.cum cauſa, de off.deleg.

Archiep.

Archiep. S. Seuerinæ. De eo in c. dilectus, de conceß. præb. Titulus Archiepiſc. eccleſiæ eſt S. Anaſtaſiæ virginis & martyris Romanæ cuius Capitulo ſcripſit Innoc. IV. vt in eius epiſtolis fol. 8. Suffraganei ſunt. Epiſ. Vmbriaticen. 2. Bellicaſtren. III. Inſulanus 4. Gerentin. & Cariaten. vniti 5. Epiſ. Strongulenſis.

Habes ergo ex prædictis in Regno Neap. Sedes Archiepiſcopales num. viginti, quarum octo ſpectant ad Regiam præſentationem & cathedras epiſcopales nu. centum, & treſdecim, & harum decem & ſeptem ſunt ad Regiam præſentationem ſaluo tamen meliori calculo.

Epiſcopus Liparenſis eſt in Regno Neap. & ad regiam præſentationem, eſt ſuffraganeus Archiepiſcopus Meſſanen.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod Pius IV. confirmauit generale Concilium Tridentinum, vtque ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandauit, prohibẽdo prælatis ſub interdicto ingreſſus eccleſię, aliis vero ſub excõicationis latæ ſententiæ pœnis, commentarios, gloſſas, annotationes, ſcolia, vllumque omninò interpretationis genus ſuper ipſius concilii decretis quocunque modo edere, quocunque nomine, etiam ſub prætextu maioris corroborationis decretorum, aut exequutionis, aliove quæſito colore ſtatuere: ſed in dubio recurri debere ad ſanctam ſedem Apoſtolicam, vt ex eius conſtitutione Romæ 7. Kal. Febr. 1563. incip. Benedictus Deus fol. 799. in bullar. Ab eodem Sum. pont. 13. Kal. Martij 1564. fuit facta reuocatio priuilegiorum, exemptionum, immunitatũ, facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, maris magni, & aliarum quarumcunque ſimilium gratiarum, quibuſcunq; locis, & perſonis conceſſarũ, in his in quibus ſtatutis, & decretis ſac. Conc. Trid. contrariantur, annullando in vtroq; foro facta & geſta vigore prædictorum, poſt id tempus quo concilium obligare cępit, vt in eius bulla incip. In principis Apoſt. fol. 481. in bullario.

Greg. 13. cõſtitutionem edidit contra iurantes & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, eccleſiaſticæ libertatis, ac decretis Conc. Trid. aduerſantia, incip. Inter Apoſtolicas fol. 1334. in Bullario, & vide inf. in verbo Iuramentum.

In confirmationibus priuilegiorum poſt dictum Concilium ſolet apponi clauſula, quatenus ſint in vſu, & decretis Concil. Trid. non aduerſentur.

An autem requiratur expreſſa mentio, de conſtitutione conciliari, vt illi ſit derogatum per clauſulam generalem non obſtan. habetur in cap. ex parte de c. mon. in c. nonnulli, de reſcrip. vbi Fel. Arch. in c. 1. de conſtit. in 6. Gemeſ. in proœ. reg. Canc. q. 5. latè per Card. Iacob. in tract. de concilio lib. 5. art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo Concil. Trid. interpretatione, & exequutione extat aliquorum Illuſtriſſimorum dominorum S.R.E. Cardinalium cõgregatio inſtituta a Pio IV. fol. 896. in Bullario incip. Alias nonnullas.

Sixtus V. iſtius Sacræ congregationis facultates declarauit, vt in eius conſtitutione publicata Romæ die 23. Martii 1583. incip. Immenſa.

Gregorio XIII. priuilegia regularibus conceſſa a Pio V. reduxit ad terminos Conc Triden. incip. in tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar. & infra in verbo Priuilegia Regularium.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Leo X. in generali Conc. Lateranenſi de Regulariũ priuilegijs in Bull. fol. 217. inter alia decreuit. *Quod ipſi fratres forenſium confeſſiones audire valeant laicos tamen, & cleros ſeculares a ſententijs ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.*

Eucharistiæ vero & extremæ vnctionis aliaque eccleſiastica ſacramenta, illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus, proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico facta, doceretur: Eorundem vero fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodis nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

Decretum Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 15. Pius V. declarauit, vt infra, videlicet.

Declaramus decretum Conc. Trid. de approbatione Regularium audiendis confeſſionibus ſecularium præpoſitorum ab epiſcopis facienda obſeruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum etiam Mendicantium, etiã ſub regulari diſciplina viuentibus etiam ſi ſint doctores, aut in Theologia, etiã de ſuperiorũ ſuorũ licentia graduati, vel promoti, vel a ſuis magiſtris Generalibus, vel Prouincialibus miniſtris ſæcularium confeſſionibus audiendis expoſiti, volumus tamen eos, qui ſemel ab epiſcopo in ciuitate & in diæceſib. ſuis prauio examine approbati fuerint ab eodem epiſcopo iterum non examinari, ab epiſcopo autem ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete examinari, de nouo poterunt, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 22. Auguſti 1571. incip. Romani Pontif. in Bullar. fol. 131.

Quæ non fuit reuocata a Greg. XIII. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilij Triden. vt teſtatur ſacra congregatio, cuius decreta fuerunt impreſſa Romæ apud heredes Antonii Bladii Impreſſor. Cameralis 1586. tenoris ſequentis, videlicet.

Pro fratrib. Ord. Præd. Prouin. terræ Laboris dicti Regni die 10. Octob. 1586.

Lecto in ſacra Cõgregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familiæ fratrum Mendicantium quarumcunque Prouinciarum Regni Neap. conquerentium, qualiter contra formam ſuorum Priuilegiorum, Sacrorum Canonum Concil. Trid & ordinationum Apoſtolicarum in quamplurimis ab ordinarijs locorum grauantur, prout eiuſdem memorialis ſeries continebat Illuſtriſs. Domini Cardinales his mature conſideratis ſtatuerunt, & decreuerunt, vt infra, ab eiſdem locorum ordinarijs perpetuo, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Primo quod circa ſæcularium cõfeſſiones ab ipſis fratrib. Mendicantib. audiẽdas ſeruetur deciſio congregationũ ſacri Concilij, & epiſcoporum, corripianturq; Ordinarij qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs conceſſis id excipiunt.

Secundo, Fratres, mendicantes nullatenus a quæſtuatione, quæ de licentia ſuorum ſuperiorum fit & in dies fieri continget, prohibeantur.

Tertio Ordinarij in cognitionib. cauſarum fratrum mendicantium tam ciuilium quam criminalium minime ſeſe ingerant, pariter nec in viſitatione eorundem fratrum, vel eccleſiarum ſuarum, niſi quatenus eis per Conc. Trid. decreta conceditur.

Quarto

Quarto ordinarij non impediant fratres pulſare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad miſſam antequam pulſetur Campana maioris Eccleſiæ, præterquam in die Sabbati Sancti.

Quinto, quo autem ad quartam funeralium ſeruetur decretum ſacri Conc. Trid.
F. Michael Bonellus Card. Alex.

Gregorius Palearius Secret.

Seſſ. 23. cap. 15.

CONgregatio Concilij cenſuit Regulares ad audiendas in ciuitate, & diœceſi ſecularium confeſſiones ſemel ab epiſcopo præuio examine approbatos, iterum ab eodem epiſcopo non eſſe examinandos. Cęterum a ſucceſſore poſſe vtique examinari iuxta conſtitutionem ſanctę mem. Pij V. datam viij. id. Aug. Pontificatus illius anno 6. quę a fe. recor. Greg. XIII. non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trid. *A. Card. Carafa.*

PRÆTER Summiſtas ad remouendam omnē dubitandi anſam in quæſtione illa non parū apud inſignes, & grauiſſimos viros controuerſa per quos in diuerſas ſententias itum eſſe, ex relatis per Io. Gutier. lib. 1. can. q. ca. 27. ſatis apparet: An. ſ. facultas conceſſa pœnitenti virtute alicuius Bullæ, ſeu Iubilei, eligendi Confeſſarium quemcunq; presbyterum ſecularem, vel regularem ex approbatis ab ordinario, intelligi debeat, ab Ordinario illius loci ſeu diœceſis. vbi exercenda eſt adminiſtratio Sacramenti Pœnitentiæ, & ſic vbi pænitens Confeſſarium eligere vult, vt confiteatur. An vero ſufficiat approbatio per alium Ordinarium facta in alio Epiſcopatu. Sciendum eſt, quod propter opinionum varietatem, & conflictum teſtante Emanuelle Roder. in explicatione bullæ Cruciatæ, §. 9 nu 5. Ioan. Ribera Archiepiſcopus Valentinus conſuluit Illuſtriſſimos Cardinales concilij, eiq; reſcriptum fuit in hunc modum, videlicet congregatio concilij reſpondet, approbatū ab alio quam a Valentino Archiepiſcopo in diœceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attenta opinio contrarium ſentientium nō videtur tuta. Quo vero ad perſonas regulares adeſt diſpoſitio S. D. N. Clementis VIII. ſub Dat. Romæ 23. Nouemb. 1599. tenoris ſequent. Ad perpetuam rei memoriā Romani Pontificis circumſpecta benignitas honeſtis petentium votis, quæ perſonarū ſub Religionis iugo Altiſſimo famulantium ſtatum & ſalubrem directionem reſpiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & fauoribus proſequitur opportunis, Exponi nobis nuper facit dilectus filius Procurator Generalis Ord. Fratrum B. Mariæ de monte Carmelo, quod cū in Bulla cruciatæ ſanctæ & alijs priuilegijs, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, detur facultas eligendi Confeſſorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere a caſib. Ordinario reſeruatis, & a quibuſuis, etiam quæ dictæ Sedi reſeruata ſunt, Religioſi dicti Ordinis ſeu eorum nonnulli, etiam ijs facultatibus vti præſumunt, & illorum prætextu eligunt confeſſorem aliquando pręter eos qui a ſuis Prelatis eorum confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum. Quare prędictus Procurator Generalis humiliter nobis ſupplicari fecit, quatenus in præmiſſis opportune prouidere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſ-

N 3 modi

modi ſupplicationibus inclinati, talē conceſſionē ſanctæ Cruciatæ & aliorū Indultorum particulariū quantū ad prædictū articulū eligendi Confeſſorē, & abſoluendi a caſibus reſeruatis, cū Fratribus & Sororib. Monialib. Ordinis prædicti, ac aliorū quorumcumq; Ordinum & congregationū cuiuſuis inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium tam Prouinciæ Hiſpaniæ, quā extra eam vbilibet locorum minime habere neq; cenſeri ſed noſtræ intentionis exiſtere quod ijdem Fratres & Moniales quantū ad Sacramentū pœnitentiæ ſeu confeſſionis adminiſtrationē diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint; Apoſtolica authoritate tenore preſentium perpetuo declaramus, eiſdem tamen Prælatis, vt in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cum ſubditis benignos & faciles habeant præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus &c.

Sciendum eſt etiā quod contra Confeſſores, qui in ſacris confeſſionib. confitentem ad libidinem prouocauerint, cū male de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſentire videantur, eo abutentes, vti de hæreſi ſuſpectos iure optimo hodie procedunt hæreticæ prauitatis inquiſitores, vt tradit Fran. Pegna in cōmen. ſuper directo. Inquiſit. p. 2. q. 56. ac ita in ſacroſ. Inquiſitionis Tribunalib. obſeruari atteſtatur Ignat. Lopez in addit. ad Diaz. in pract. crim. can. c. 82. quod & iuſtiſſime ordinauit, ac decreuit Pius 4. Pont. Max. quadā ſua conſtitutione, cuius tenorē fideliter deſumptū ex Archiuo Sacræ Inquiſitionis generalis Olyſiponæ copiā libri in quo cōtinebatur ſibi facienti Reuerendiſſ. D. Antonio de Norona Epiſcopo Eluenſi & Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ, refert Eman. Roderic. tom. 1. ſuarum quæſt. reg. q. 59. artic. 4. fol. 557. in impreſſis Salmanticæ, proſequitur.

Venerabili fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi, in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali Pius Papa IV.

Venerabilis frater ſalutem & Apoſtolicā benedictionem. Dum ſicut nuper, non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, diuerſos ſacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atque etiam in ciuitatibus, & diœceſibus curam animarum habentes ſiue eam pro alijs exercentes aut alias audiendis confeſſionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu audiendi confeſſiones abutantur, nec illi, & qui id inſtituit Domino Deo, & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet, pœnitentes ad actus inhoneſtos, dum earum audiunt confeſſiones alliciendo & prouocando ſeu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis, grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, Chriſti fidelium ſcandalum non modicum. Nos animum inducere nequentes, quod qui de Fide Catholica recte ſentiunt, Sacramentis ab Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant fraternitati tuæ de cuius eximia pietate virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præſentes committimus & mandamus quatenus per te vel alium, ſeu alios a te deputandum, ſeu deputandos contra omnes, & ſingulos ſacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum ciuitatum, & diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos tam ſeculares, quam quorumuis etiā exemptorū, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectorū Ordinū Regulares cuiuſcunq;

digni-

dignitatis ſtatus gradus ordinis, cōditionis, & præeminentiæ exiſtant, tā ſuper præmiſſis quā ſuper fide Catholica, & quid de ea ſentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatē tibi contra hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpector a ſede Apoſtolica conceſſarū continentiā & tenorē procedas, ac culpabiles repertos exceſſu ſuorū qualitatē, prout de iure fuerit faciendū debita præcedente degradatione ſecularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obſtan. &c. Dat. Romæ apud S. Petrū, ſub anulo Piſcatoris die 16. Aprilis Anno Domini 1561. Pōtificatus noſtri anno 2.

Ampliatur. nam licet ex contextu d. conſtitutionis ibi, Mulieres videlicet, &c. illa tantum loquatur de ſollicitatione ad actus impudicos circa mulieres; vt tamen de eius mente fuerit velle comprehendere etiam confeſſores, allicientes adoleſcētes ad peccatum nefandum: tum quia ratio in ipſa conſtitutione expreſſa conueniat ēt huic caſui, immo fortiori ſeu maiori ratione in hoc caſu procedere debet, cum multo grauius ſit hoc crimen, tum quia hæc conſtitutio loquatur de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt, ſed ſunt eiuſdem generis immo grauioris. Roderic. loco præcit. & latius tomo 2. q. 36. art. 3. Et nos pro huius ampliationis corroboratione, tacitæ etiam obiectioni reſpondendo, addimus, quod non ſuffragatur vulgaris regula illa, nempe in odioſis & pœnalibus ſtrictam eſſe interpretationem faciendam, quia negamus dicendum eſſe ex hoc caſu fieri extenſionem ſed potius incluſionem, ex glo. notab. in cap. 1. in ver. Italiæ de temp. ord. lib. 6. ſufficit enim legislatori apponere caſum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens, qui forſan tacitus fuit maioris honeſtatis cauſa, quia eſſet valde moleſtum auribus pijs audire confeſſarium committere id, quod omnes Chriſtiani abhorrent. Accedit. quod vbi agitur de ſalute animarū ad euitanda maiora peccata tunc in pœnis facienda eſt extenſio de caſu ad caſum ex cōi DD cōſenſu ex allegatis per Iaſ. in Auth. Quas actiones n. 25. C. de ſacroſ. eccl. et alias diximus.

ADDITIO. De approbatione Regularium ad ſacras confeſſiones audiendas Summa Henriquez lib. 3. de pœnit. cap. 6. ſol. 173. ſub rub. Quis ſit reputetur idoneus Confeſſarius iux. Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. vbi etiam de priuilegijs ipſorum Regularium circa confeſſiones.

Item abſoluere poteſt a caſibus epiſcopo reſeruatis, quiuis confeſſor illo mortuo, poſt mortem enim eius deſinunt eſſe reſeruati, ſi ſit reſeruatio ab homine, ita tenet Emanuel in Aphoriſmis Confeſſariorum in verbo abſoluto, num. 20. vide ſupra in verbo caſus reſeruati, in fine.

Presbyteri Congreg. Oratorij Romæ approbati ad cōfeſſiones audiēdas nō debent examinari extra Vrbē a locorū ordinarijs, quibus ſufficit præſentare eorū licētias Romæ habitas, vt hac & alia patēt ex eorū priuilegijs tenoris ſeq. videlicet.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

DECET Romanū Pontificē, cuius fidei cura, & ſalus gregis Dominici diuinitus eſt commiſſa prædeceſſorū ſuorū veſtigijs inhærendo, ea benigniter cōcedere, quę ad eiuſdem gregis conſcientiæ purificationem & peccatorum remiſſionē, animarumque ſalutem, ac ſpiritualem conſolationem, noſcuntur pertinere; Alias ſi quidem fel. rec. Greg. Papa XIII. prædeceſſor noſter pro parte dilectorum filiorum

Philippi Nerei: p̃poſiti, & presbyterorũ cõgregationis Oratorij, in parochiali Eccleſia S. Mariæ in Vallicella de Vrbe, per ipſum p̃deceſſorẽ antea inſtituti, expoſito, quod menſe Auguſti Anni Domini 1565. piæ mem. Pius Papa IV. et prædeceſſor noſter Philippo, & presbyteris præfatis, tunc eccleſiæ S. Ioan. Baptiſtæ nationis Florentinorũ etiã de Vrbe, in diuinis deſeruientib. nonnullas gratias, & priuilegia ad decenniũ duratura, Apoſtolica authoritate conceſſerat & decenniũ hmõi iam tunc expirauerat dictus Gregorius prædeceſſor, volens eoſdẽ Philippũ & presbyteros non minoribus quã dictus Pius prædeceſſor proſequutus fuerat gratijs, atq; priuilegijs, proſequi, & vt ipſi facilius & libentius altiſſimo famulari, & aĩabus Chriſti fideliũ in eorũ audiendis confeſſionib. amplius prodeſſe poſſent prouidere Philippo, & presbyteris congregationis hmõi, vt quorũcunq; Chriſti fideliũ ad ipſos vndecunq; accedentiũ, illoſqua infi[illegible]tatis, vel quocunq; alio tẽpore, occaſione domũ ſiue ad quemcunq; alium locum, ad ſe vocantiũ & requirentium confeſſiones libere audire & illis diligenter auditis ipſos Chriſti fideles & eorum ſingulos ab excõicationis ſuſpenſionis & interdicti ac quibuſuis alijs eccleſiaſticis ſententijs, & cenſuris quauis occaſione vel cauſa quolibet latis, & per eos incurſis, ac etiã ab oĩbus, & ſingulis eorũ peccatis criminibus, exceſſibus & delictis quantumcunq; grauibus & enormibus, etiã Sedi Apoſtolicæ reſeruatis exceptis contentis in literis die Cœnæ Domini conſuetis abſoluere & pro cõmiſſis pœnitentiã ſalutarem eis iniungere, ac vota quæcunq; vltramarina viſitationis liminum Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorũ de Vrbe, S. Iacobi in Compoſtella & B. Mariæ Lauretanæ ac caſtitatis, & religionis votis duntaxat exceptis in alia pœnitentia, vel pietatis opera cõmutare, necnon per dimidiũ horæ ſpatiũ ante auroram, & poſt meridiem eis eueniente caſu Miſſas celebrare liberè, & licite valerent, dicta authoritate indulſit, & facultatem conceſſit prout in ipſius Gregorij prædeceſſoris literis deſuper in forma breuis ſub die 14. Martij Pontificatus ſui anno quarto, expeditis plenius cõtinetur. Cũ autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi, & presbyterorũ præfatorũ petitio continebat, a pluribus credatur literas, & facultates huiuſmodi licet illæ ad certum aliquod tempus ſpecificè & expreſſe non fuerint limitatæ nihilominus decennio iam de menſe Martij proximè præteriti elapſo tantum duraſſe & propterea ipſi, vt omne dubium tollatur, ac in Dei, animarumque ſeruitio in dies magis, & magis proficere valeant, liberiuſque in hanc curam incumbant dictas facultates ipſis in perpetuum concedi, ac in quibuſdam extendi, & ampliari deſiderent; pro parte eorundem Philippi & presbyterorum qui vt aſſerunt in primo dicta eccleſia ad confeſſiones audiendas de noſtri in dicta Vrbe, & illius districtu Vicarij in ſpiritualibus generalis licentia deputatis exiſtunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui honeſtis petentium votis libenter annuimus, eaq; fauoribus proſequimur opportunis, Philippum, & presbyteros præfatos ac eorũ ſingulos a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq; eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis a iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum

Digitized by Google

dum harum ſerie abſoluentes, & abſoluto fore cenſentes, necnon literarum præfatarum tenores præſentibus pro expreſſis habētes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Philippo, ac nunc, & pro tempore exiſtentibus congregationis huiuſmodi vbicunq; locorū diffuſæ presbyteris in Vrbe a dicto Vicario, ſeu extra eam ab ordinarys locorum ad confeſſiones audiendas quomodolibet approbatis, eorumq; ſingulis, quod ipſi perpetuis futuris temporibus omnium & ſingulorum Chriſti fidelium confeſſiones audire, illiſq; auditis eos a quibuſuis excōicationis ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque quibuſuis eccleſiaſticis ſententiis cēſuris, & pœnis, quauis occaſione, vel cauſa quomodolibet latis, & per eos incurſis, nec non ab omnibus, & ſingulis eorū peccatis criminibus, exceſſibus ac delictis, quātumcunq; grauibus, & enormibus, ēt in caſibus dictæ ſedi reſeruatis, vel in poſterum reſeruandis, exceptis tamen contentis in literis die Cœnæ Domini legi cōſuetis abſoluere, ac pro cōmiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, nec non vota quæcunque vltramarina, viſitationis liminum Beatorū Petri & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, & S. Iacobi in Compoſtella, caſtitatiſque, & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, præterea per dimidium horæ ſpatium ante aurorā, & poſt meridiem Miſſas celebrare ac etiam qui ex eis præuio examine ad confeſſiones audiendas in ipſa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbē abſq; alio examine, de licentia tamen ordinariorū locorum indulto, & facultatibus huiuſmodi vti ac potiri libere & licite valeant Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore reuocari ſuſpendi vel limitari, neq; eis derogari poſſe, nec ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarū reuocationibus cōprehendi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſuum & validiſſimū ſtatum reſtitutas, ac plenarie reintegratas eſſe & cenſeri irritum quoq; & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquā quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtātibus pręmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cęteriſq; contrarys quibuſcunq;. Volumus autem quod Philippus & presbyteri præfati hmōi indulto celebrādi ante diem parce vtantur, quia cum in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, qui Candor eſt lucis æternæ congruit, hoc non noctis tenebris fieri ſed in luce, Quodque præſentium tranſumptis etiā impreſſis Notarij publici manu ſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom. Curiæ, vel alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbiq; locorū adhibeatur, quæ ipſis præſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo hominum omninò liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis conceſſionis indulti, decreti & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare pręſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud Sanctum Marcū, anno Incarnationis Domini 1586. Non. Septemb. Pontific. noſtri anno 2.

Dat. Pallottus Dat. *R. Bergerius.*

SEquitur declaratio tenoris ſequentis videlicet, a tergo, Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſ. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concily Trid. pro presbyteris

Congre-

Congregationis Oratorij, intus vero Illuſtriſſimi, & Reuerend. Domini Sixtus Papa V. fel. recor. indulſit Patrib Congregationis Oratorij, vt qui ex eis prænio examine ad audiendas confeſſiones in ipſa vrbe a Vicario approbati fuerint extra eãdem Vrbẽ abſq; alio examine de licentia tamen ordinariorũ locorum confeſſiones libere audire valeãt, ſed quia in partib. præcipue Neapolis ipſis iu dubiũ reuocatur priuilegium prædictũ ſub prætextu, q̃ nõ contineat præciſam derogationem, neq; mentionem aliq̃ Conc. Trid. ſeſ. 13. ca. 15. quo cauetur ne quis abſq; propriorum diœceſanorum examine audeat cõfeſſiones audire; iõ prædicti presbyteri Cõgregationis Oratorij ſupplices deſiderant ſuper hoc reſponſum a S. Cong. An fuerit neceſſaria derogatio S. Conc. Trid. Congregatio Concilij cenſuit ſi hmõi priuilegium fuerit, vt proponitur, a Sede Apoſtolica conceſſum, vtique omnino eſſe obſeruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Conc. Trid. cõtineat.

Hieron. Card. Matthæus.

Circa facultatem abſoluendi a caſibus reſeruatis vigore dictorum priuilegiorum, attendenda eſt hodiè declaratio decreti, in quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis, quæ fuit relata ſupra in verbo, Caſus reſeruati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRAETER *ſummiſtas ſciendum eſt, quod Die 20. Iunij anno a Natiuitate Domini Ieſu Chriſti 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico, in monte Quirinali corã S. D. N. Clemente diuina prouidentia Papa VIII. Propoſita fuit quæſtio.*

Vtrum liceat per literas, ſeu internuntium, cõfeſſario abſenti, peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere.

S. D. N. auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illuſtriſſimis, & Reuerend. Dominus Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem generalib. Inquiſitoribus maturè ac diligenter conſiderata; hanc propoſitionem ſ licere per literas, ſeu internuntium confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter cõfiteri, & ab eodẽ abſente abſolutionem obtinere; ad minus vti falsã, temerariã, et ſcandaloſã dãnauit, ac prohibuit, præcepitq; ne deinceps iſta ꝓpoſitio, publicis priuatiſue lectionibus, concionib. & congreſſib. doceatur, neue vnq̃ tanquã aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut praxim quouis modo deducatur: qd ſi quis illã docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea ẽt diſputatiue tractauerit (niſi forſan impugnando) vel ad praxim directe, ſeu indirecte deduxerit, præter excõicationem latæ ſñiæ, q̃ ipſo facto incurrat, a qua non poſſit (præterq̃ in articulo mortis) ab alio, quacunq; ẽt dignitate fulgente, ẽt S. R. E. maiori Pœnitentiaria niſi a pro tpe exiſtente Rom. Pont. abſolui aiijs etiam pœnis pro arbitrio infligendis ſubiaceat. Quintilianus Adrianus Not. publicata fuit Romæ 19. Iunij 1602.

COMMVNIO SACRA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ad declarationem capi. omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ. Eugenium IV. declaraſſe, quod communicans in hebdomada ſancta, vel infra octauam Paſchæ ſatisfacit præcepto eccleſiæ die 8. Iunij 1446. Pontificatus ſui anno 10. quam refert Nauar. in man. confeſ. cap. 21. num.

Digitized by Google

Confraternitates.

45.quæ non eſt in bullario, ſed eam inuenies per extenſum impreſſam in priuilegijs Minorum fol. 139.

CONFRATERNITATES.

Sciendum eſt, quod ſuper modo, & forma per quoſcunque Regulares Ordines, Religiones inſtituta, ſeu Archiconfraternitates, & congreg. ſæcularium, tam Vrbis, quam aliarum Ciuitatum & locorũ in Erectionibus, Inſtitutionib. & aggregationibus confraternitatum, et congregationum, & cõicationibus priuilegiorum, indulgentiarum, facultatum, aliarumq; ſpiritualium gratiarum, & indulto- Clem. 8.
rum eiſdem confraternitatibus, & congregationibus faciendis in poſterum obſer Cõgruit
uanda, edita fuit conſtitutio a S. D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa de priu.
VIII. publicata Romæ die 24. Decembris 1605. tenoris ſequentis.

Quæcunq; a Sede Apoſtolica a promouendã, Chriſti fidelium ſalutem aliquando conceſſa ſunt, & ſi ea maturo cõſilio magnaq; prudentia, & cautione ſancita, & decreta ſint: tamen cũ Rom. Pont. de animarũ ſalute ſollicitus progreſſu tẽporis animaduertit ſenſim aliquos abuſus in eiſdem ſtatutis, & decretis obſeruãdis prouenire; debet pro ſui paſtoralis officij munere illis opportuna rõne occurrere, & quantũ cum Domino põt, adhibito ſalutari remedio, prouidere. Cum itaque a plurib. Rom. Pont. Prædeceſſoribus noſtris, & forſan ẽt a nobis nonnullis Regularib. Ordinib. Religionib. inſtitutis, ac etiã Chriſti fidelium ſæcularium Archiconfraternitatib. & congreg. diuerſarum nationum nominum, & inſtitutorum, tã in Alma Vrbe noſtra, quã in alij Ciuitatibus, & locis Chriſtiani Orbis inſtitutis, facultas erigendi, & inſtituendi eorum, & alijs Eccleſijs, & Collegijs, necnon ẽt ſibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs exiſtentes, eiſq; priuilegia Indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta ſibi conceſſa reſpectiuè cõicandi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel rõ præſcripta ſit, quæ in hmõi erectionibus, inſtitutionib. aggregationib. & excõicationibus faciendis ſeruari debeat: propterea ſiue negligentia Superiorum Ordinum, Religionum, & inſtitutorum, vel officialium Archiconfraternitatum, & Congregationum erigentiũ inſtituentium, aggregantium, & cõicantium, quæ Confraternitatib. & Congreg. erigendis inſtituendis, & aggregandis, & quibus cõicationes priuilegiorum, indulgentiarum, aliarumq; gratiarum prædictarum fiunt, non ſeruant formam in hmõi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & cõicationibus ſeruari debitam, neq; præſcribũt modum, quo priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq; ſpirituales gratias; indulta prædicta cõſequi debeant, ſeu ipſarum confraternitatum, & congregationum in curia, quæ non inquirunt ea, q̃ preſtare oportet, vt illa conſequantur, nonnullę prauæ conſuetudinos irrepſerunt multaq; incõmoda inde prouenerunt, quib. nos pro commiſſo nobis Apoſtolicę ſollicitudinis officio, paternaq; erga omnes Chriſti fideles charitate proſpicere volentes, hac noſtra conſtitutione perpetuo valitura decernimus, atq; ſtatuimus, vt in poſterum tã huius Almę Vrbis noſtrę, quã aliarum ciuitatum, & locorũ totius chriſtiani Orbis Regulariũ Ordinũ, Religionum, & Inſtitutorũ, quib. in eorum, & quibuſcunq; alijs Eccleſiis, & collegijs, confraternitates

ſecu-

ſecularium erigendi,& inſtituendi facultas cōceſſa eſt,necnon ēt Archiconfraternitatum & Congregationum cuiuſuis nationis, nominis, &. inſtituti illę ſint, & in quibuſcunq; eccleſiis, Domib.& Oratoriјs, tā ſęcularium, q̄ vt prefertur quorumcunq; ēt Mendicātium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum Regularium, quauis tā Ordinaria, q̄ Apoſtolica authoritate erectæ, ac inſtitutæ exiſtunt, ſeu alias quouis modo introductę reperiantur,quib. alias Confraternitates, & Congregationes inſtituendi,erigendi,ac ſibi aggregādi,illiſq; priuilegia,indulgentias, facultates,aliaſque ſpirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi,& communicandi poteſtas a Romanis Pontificib prædeceſſoribus noſtris,vel a nobis,et Apoſt.Sede attributa fuit,Magiſtri,Priores,Prępoſiti,Rectores,Gubernatores, præceptores,primiceriј,prelati,Cuſtodes,Guardiani,Prefecti,Adminiſtratores, & aliј Officiales,ſeu ſuperiores quouis mō nuncupati, Regularium ſiquidē Ordinum,Religionum,& Inſtitutorum vnā tantum Confraternitatem,& Congregationem,de cōſenſu tamen Ordinariј loci,& cum literis eius teſtimonialib. quibus confraternitatis,& congregationis erigandæ & inſtituendæ pietas, & Chriſtianę charitatis officia,q̄ exercere cupit,apud eos cōmendentur,in eorum,& quibuſcūque aliјs Eccleſiis,& collegiјs,erigere & inſtituere cæterarum vero Archiconfraternitatum & Congreg in ſingulis ciuitatib.oppidis, uel locis vnā ēt cōfraternitatem & congregationem duntaxat, q̄ Apoſtolica, vel Ordinaria authoritate prius erecta nulli alteri Ordini,Religioni,Inſtituto,Archiconfraternitati,& cōgregationi eiuſdem,vel alterius nationis,nominis & inſtituti aggregata ſit prænio ſimiliter loci Ordinariј conſenſu,& cum eius literis teſtimonialib.quib.eiuſdem confraternitatis,& congregationis aggregandæ inſtitutum,pietas, & Chriſtianę charitatis officia quę exercere conſueuit, apud eos cōmendetur ſibi adiungere,& aggregare poſſit: Huic verò confraternitati, & congregationi erigendæ, inſtituendę,ſeu aggregandæ ea tātum priuilegia, indulgentias, facultates,aliaſq; ſpirituales gratias,& indulta, quæ ipſi Ordini, Religioni, Inſtituto erigenti, inſtituenti ac cōicanti,ſeu Archiconfraternitati, Congregationi aggreganti nominatim , & in ſpecie,non autem quę per extenſionem ,vel communicationem ſibi quouis modo conceſſa ſunt, & illa quidem non ſub generali forma verborum, vel ad inſtar,ſed expreſſe , & in ſpecie cōicare valeant, Statuta autem pro regimine Ordinum,Religionum,& inſtitutorum erigentium, & inſtituentium, ac cōicantium,ſeu Archiconfraternitatum, & congregationum aggregantium, edita confraternitatib.& congregationib.erigendis,inſtituendis,& aggregandis & quib. communicationes priuilegiorum ,& aliorum prædictorum fiunt impartiri non poſſint,niſi ea prius ab Epō Diœceſano examinata,& pro ratione loci approbata fuerint,que nihilominus eiuſdem Epiſcopi decretis,ac moderationi, & correctioni in omnibus ſemper ſubiecta remaneant . Inſuper volumus , & ordinamus, vt prędicti Ordines,Religiones,inſtituta erigentia,inſtituentia,ac cōicantia,necnon Archiconfraternitates,& Congregationes aggregantes certā erigendi,inſtituendi , aggregandi, & communicandi formulam a nobis nouiſſime approbatam diligenter obſeruent , ſecundum quam priuilegia , indulgentias , facultates aliaſque

ſpirituales

Digitized by Google

*ſpirituales gratias,& indulta ipſis Ordinib. Religionib. Inſtitutis erigentib. inſti-
tuentib.& cõicantib ſeu Archiconfraternitatib.& Cõgregationib. aggregantib.
nominatim,& expreſſe,non aũt per cõicationem; nec; ad inſtar, vt ſup.conceſſa
ipſis Confraternitatibus,& Congregationib.erigendis,inſtituendis,& aggregan-
dis,& quib.cõicationes fiunt cõicare poſſint,quib Confraternitates, & Congre-
gationes eiuſdem dumtaxat nationis,& nõis,ordinis,Religionis,& Inſtituti Ar-
chiconfraternitatis,Congregationis,cui aggregantur, tam hactenus aggregatæ,
q̃ in poſterum aggregandæ vtantur,potiantur & gaudeant,ita vt dictarum Con
fraternitatum,& Congregationum erectarum,inſtitutarum, & aggregatarum,
de quib cõicationes factæ ſunt,Miniſtri,& Officiales, & alij ſupradicti priuile-
gio indulgentias,facultates,aliasq; ſpirituales gratias,& indulta hmõi, preuia
tamen recognitione Ordinarij loci,qui adhibitis duob. de eiuſdem Eccleſiæ Capi- Seſſ. 21.
tulo,iuxta Sacri Conc.Trid.decretum promulganda decernat, debitis tpib. pro- de refor.
mulgare valeant,quib.ẽt Miniſtris,Officialib & alijs prædictis eleemoſynas,& c.ra.
alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia iuxta modum, & formam per Ordina
rium loci præſcribendam,remotis tamen menſis, peluibus & capſis, quæ in Ec-
cleſiis,& Oratorijs dictarum Confraternitatum,& Congregationum publice ad
hoc exponi conſueuerunt,excipiendi poteſtas detur Atq; hoc ipſum Ordines,Re-
ligiones,Inſtituta erigentia,inſtituentia,ac cõicatio, ſeu Archiconfraternitates,
& Congregationes aggregantes,tam Almæ vrbis noſtræ, q̃ aliarum Ciuitatum,
& locorum quorumcunq;,iuxta modum a Vicario Vrbis,& ab Ordinarijs loco
rum reſpectiue preſcribendum obſeruare teneãtur. Eleemoſynas aũt ſic collectas
in reparationem & onerum Eccleſiarum,tam Ordinum,Religionum,Inſtitutorũ
erigentium,& inſtituentium,& cõicantium,ac Archiconfratern.& Congreg.ag
gregantium,q̃ Confraternit.& Congreg.erigendarum,inſtituendarum,& aggre-
gandarum,& quib.cõicationes fient, aut in alios earum pios vſus arbitrio eiuſdẽ
Vic.noſtri in Vrbẽ,necnon Ordinariorum locorum reſpectiuè, fideliter exponere,
atq; erogare procurent,vt oẽs intelligant cęleſtes Eccleſię theſauros,non quęſtus
aut alicuius lucri cauſa ſed pietatis & charitatis excitandæ gratia,ex Apoſto-
licæ Sedis benignitate,Chriſti fidelib.apertis. Pręterea volumus,vt Confeſſarij Congru t
qui vigore priuilegiorum ipſis Ordinib.Religionib.Inſtitutis erigentib. inſtituen- ri. de pa.
tib.& cõicantib ſeu Archiconfraternitatib. & Congrega aggregatis conceſſorũ, & remiſ.
ac fraternitatib.& Congreg.aggregandis cõicandorum pro tpe eligi poſſunt, &
potuerunt ſeculares ſ.in Alma Vrbe a prędicto noſtro Vica.extra Vrbem vero a
locorum Ordinarijs:regulares ãt non ſolum a prædicto Vicario noſtro & a locorũ
Ordinarijs reſpectiue.ſed ẽt a ſuis ſuperiorib.approbati ſint;vtq; Confratres con
fitentes a criminib caſib & cenſuris, iuxta dictorũ priuilegiorũ quatenus tamen
ſint in vſu,& ſacris Conc.Trid.decretis,ac Rom. Pont prędeceſſorum noſtrorũ,
& noſtris conſtitutionib.non aduerſentur,nec remota aut ſub aliquib. reuocan-
tib.comprehenſa ſint)formam,& tenorem duntaxat abſoluere valeant.Decerni-
mus inſuper,vt ijdem Confeſſarij prędictos Confratres cuiuſcunque gradus, ſta-
tus,conditionis,& pręeminentię etiam ſi ſpeciali nota dignæ fuerint a caſib.con-*

tentis

Digitized by Google

tentis in literis q̄ dic Cœnæ Dom. legi conſueuerūt, nec non violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & clauſuræ Monaſteriorū Monialiū, ſi videlicet ſine neceſſaria & vrgēti cauſa, ac ſine ſuperiorū licētia, vel ēt ſi cauſa, & licentia cōceſſa abutentes, p̄dicta Monaſteria ingreſſi fuerūt, nec non violentæ manus iniectionis in Clericū, & ſingularis certaminis ſeu duelli ac ab alijs ēt caſib. tam a Nobis, quā a p̄dicto noſtro in Vrbe vicario, & locorū Ordinarijs reſpectiue reſeruatis, & pro tpe reſeruandis, & ēt a quauis excōicatione, ab homine lata abſoluere, & ſuper irregularitatibus, tam ex aliquo defectu prouenientibus, quā occaſione delicti contractis in aliquo diſpenſare prætextu dictorum priuilegiorum nullo modo poſſint. Demum ſtatuimus, & pariter ordinamus, vt Confraternitates & Congregationes vbiuis locorū quauis authoritate, vt præfertur erectæ & inſtitutę, quib. cōicationes prędictæ factæ ſunt a quocunque ex dictis Ordinibus Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus, & congregationibus vbilibet exiſtentibus hactenus, aggregatæ ab eiſdē reſpectiue Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus & congregationibus nouas erectionum, inſtitutionum cōicationum, & aggregationum literas, iuxta formā a Nobis nouiſſime approbatam infra annum ſi in Europa ſint, & ſi extra Europā fuerint, infra bienniū a die publicationis pręſentium in Romana curia faciendæ cōputandos impetrare teneantur, alioquin, dicto tēpore elapſo, erectiones inſtitutiones, & quæcunq; cōicationes priuilegiorū, facultatum indulgentiarū aliarumq; ſpiritualiū gratiarū & indultorū, & aggregationes illarum vigore Ipſis conceſſa nullius ſint roboris & momenti, ac reuocatæ & abolitę cenſeatur eo ipſo. Erectionū autē inſtitutionū, cōicationum & aggregationum, tā hactenus factarū, quā deinceps faciendarū literæ ab ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis ſeu Archiconfraternitatibus, & congregationibus gratis omnino ac nulla prorſus mercede ēt a ſponte dantib. accepta expediri & concedi debeant. Quod ſi Miniſtri aliqui ſuperiores vel officiales quocunq; noīe nuncupati Ordinū, Religionū, Inſtitutorū ſeu Archiconfraternitatū, Congregationū, & confraternitatū hmōi quauis authoritate, vel priuilegio & officio fungautur, & pręfulgeant, contra pręmiſſa in aliquo venire, vel facere præſumpſerint Erectiones, inſtitutiones, & cōicationes priuilegiorū, indulgentiarū, facultatū, ſpiritualiumq; gratiarū & indultorū aliorumq; præmiſſorum conceſſiones, nec non aggregationes per ipſos faciendę, ſeu renouandæ nullius ſint roboris, & momenti; & quilibet eorundē Miniſtrorum, Superiorū Officialium, & aliorum prędictorum priuationis officiorū, quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa & alio in poſterū obtinenda pęnā, quę ab alio, quā a Nobis vel Romano Pontifice pro tēpore exiſtente remitti non poſſit incurrat eo ipſo Decernentes præſentes literas perpetuo validas & efficaces exiſtere & fore, ac ab oībus, & ſingulis ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari debere, ſicq; noſtræ mentis & intentionis exiſtere & ita, & non aliter per quoſcunq; Iudices, &c. Non obſtantibus, &c. Vt autē præſentes literæ ad oīum, quos concernunt, notitiā facilius deueniant, volumus illas ad voluas Baſilicarū S. Io. Later. & Principis Apoſtolorū de Vrbe, & in Acie campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atq; ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiuſmodi,

iuſmodi,

iuſmodi,omnes regulares Ordines Religiones,inſtituta,& Archiconfraternita-tes,Congregationes,& Confraternitates ſecularium,quæ in vrbe quidem [illegible] ſem,quæ vero in Europa,poſt ſex menſes,quæ demum extra Europam,p[illegible] menſes à die publicationis hmôi computandos perinde afficere, [illegible] earum cuilibet nominatim inſinuatæ fuiſſent. Et nihilominus, vt ipſe præſentes literæ notoriæ fiant,magiſq; omnibus innoteſcant,vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus,Patriarchis,Primatibus,Archiepiſcopis,Epiſcopis,& aliis locorum Ordinarijs per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, vt per ſe,vel alium,ſeu alios haſce noſtras literas,poſtquam earum exemplum receperint,ſeu earum notitiam habuerint,ſemel,aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit in ſuis Cathedralibus,& maioribus reſpectiue eccleſiis Ciuitatum, oppidorum,& locorum quorumcunque eorum Diœceſum, dum in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & publicari authoritate noſtra mandent,ac faciant. Ceterum quia, &c.

De confraternitatibus, vide etiam in verbo præcedenti.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRÆTER Summiſtas in verbo,vſura,ſciendum eſt Sixtum V.edidiſſe conſtitutionem ſuper contractibus ſocietatum ad caput ſaluum,vel alia pacta illicita continentibus,& quomodo in poſterum iniri debeant, vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die 25.Octob.1587.fol.154.in bullar. incip. Deteſtabilis auaritiæ ingluuies, & infra.

Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes,& quoſcunq; contractus,conuentiones, & pactiones poſt hac ineundos, ſeu ineũdas per quos,ſeu quas cauebitur perſonis,pecunias,animalia, aut quaslibet alias res ſocietatis nõie tradentibus,vt ẽt ſi fortuito caſu quãlibet iacturã, damnum,aut amiſſionem ſequi contingat,ſors ipſa,ſeu capitale ſaluum ſit,& integrũ à ſocio recipiente reſtituatur,ſiue vt de certa quantitate,vel ſumma in ſingulos annos,aut menſes durante ſocietate reſpondeatur;Statuimuſq; hmõi contractus, conuentiones,& pactiones vſurarios, & illicitos poſthac cenſeri debere, atq; in poſterum non licere ijs, qui pecunias, vel animalia,aut alias res in ſocietatem tradent de certo loco,vt præfertur,percipiendo inter ſe paciſci, & concordare, neque etiam ſiue ad certum, ſiue ad incertum lucrum conuenerint,ſocios,qui ea recipient,ac ſortem,ſeu capitale ſaluum & integrum, vbi illud caſu fortuito perierit,vel amiſſum erit,reddendum quouis pacto, aut promiſſione ſibi obligare; Ac ne de cætero ſocietates incantur ſub hmõi pactis, & conditionib.quæ vſurariam prauitatẽ ſapiunt,diſtricte interdicimus,& prohibemus.Sed potius cuncti nouerint ſocietates hmõi,cũ in poſterum vnus pecuniã,aĩalia, aut alias res, & bona,alter vero operã,vel induſtriã confert,pure,ſincere,& bona fide,ſicut decet,iuſtis,& æquis condõnib.pactis, ſecũdum iuris diſpoſitionẽ,ac ſine vlla prorſus fraude;pollutione,aut vſurariæ prauitatis labe,aut ſuſpicione ineundas, ſeu contrahendas eſſe,ita vt non ad certam ſummã,aut quantitatẽ ab omni periculo & damno,vt præfertur, immunem lucri nõie perſoluendam, neq; ad capitale ſi caſu fortuito perit,reſtituendũ ſocius accipiens teneatur, Si vero finita ſocietate

ipſum

ipſum capitale extat ei, qui illud in ſocietatem contulerit, reſtituatur, niſi ſocio recipienti fuerit cõicatum, aut aliter inter ipſos contrahentes ſuper eo legitime cõuentum ſit. Ac præterea ijdem contrahentes fructus, expenſas, & damna in cõe conferant, & prout æquum, & iuſtum fuerit ſibi cõicent, atq; diuidant. Decernentes ſi qui contractus, conuentiones, & pactiones in futurum contra noſtram hmõi prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tanquam per hanc eandem conſtitutionẽ noſtram damnatis, & reprobatis, ẽtſi iuramento, aut in forma cameræ Apoſtolicæ, vel alias quolibet roborati fuerint, obligationem ciuilẽ, aut naturalem oriri, nullamq; actionem realem, aut perſonalem, nec iudicis officium, neque aliud quodcunque ius cuiquam competere, neq; quoad ſortem, ſeu capitale integrum recuperandum, quod caſu fortuito perierit, aut amiſſum erit, neq; quo ad certas ſummas, & quantitates in ſingulos annos, aut menſes, lucri ſocialis nomine promiſſas. Si qui vero in poſterum ſub prædictis conditionib. & pactis contrahere temere præſumpſerint, aut prætextu ſimilium contractuum, conuentionum, & pactionum ſocietatis nomine initorum, qui hucuſque durant, ad exactionem dictæ ſortis, ſeu capitalis, ſiue illius precij, & valoris, poſtquam illud in toto, vel in parte caſu fortuito perierit, aut amiſſum ſit, aut certæ ſummæ, uel quantitatis annuæ, aut menſtruę ſibi promiſſæ in futurum procedere auſi fuerint, eos vniuerſos, & ſingulos in pœnas contra manifeſtos vſurarios, & fœneratores a ſacris canonibus, & concilijs generalibus latas, & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contra illos uti manifeſtos uſurarios, & fœneratores, uia iuris, alijſque opportunis remedijs procedi poſſe, & debere; ſicque omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRAETER ſummiſtas ſciendum eſt, quod vltra extrauag communes Martini V. & Caliſti. 3. in tit. de emptio. & vendit. ſuper annuorum cenſuum emptione, & venditione confirmatas per Pau. V. f. 441. in Bull. habemus conſtitutiones Nicolai V. Pii V. & Greg. XIII. Nic. V. eſt tenoris ſequentis in Bull. fol. 72

Nicolaus epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Solicitudo Paſtoralis officij fores noſtrę prouidentiæ pulſare nõ deſinit, ut indemnitati, ac ſtatui proſpero fidelis populi curæ noſtræ cælitus cõmiſſi, iuris moderando rigorem per optimæ prouiſionis remedia quantum ex alto nobis permittitur ſalubriter conſulamus ſanè (ſicut fide dignorum relationem audiuimus) in regno Siciliæ, ac certis alijs dominijs, & terris cariſſ. filij noſtri Alphonſi Aragoniæ, & vtriuſq; Siciliæ Regis Illuſtris, auaritiæ cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorundã oculos adeo excæcauit, uſurariaq; prauitas illis in partib tantum excreuit, quod incolæ, & habitantes partium illarum pecunijs indigẽtes, eas uix aliter q̃ fœneratorum opera (quaſi inauditũ fœnus exercentiũ) conſequi poſſunt, & cũ eas acceperint ſi in tpe percepta nõ reſtituant breui eorũ bona inſatiabili uſurarum uoragine miſerabiliter conſumuntur, & quod in dominijs, et terris ipſius Regis ultra montes conſtitutis, uideli. in Regnis Aragoniæ, Valẽtiæ, & Maioricarum, ac principatu Cathaloniæ, & Comitatib. Roſſilionis, & Ceritanię uniuerſitates, & ſingulares perſonę, tam eccleſiaſticę, q̃ ſeculares huiuſmodi pecu-

Digitized by Google

pecunijs indigentes, vt cum minore incommodo etiã habere poſſint, per vẽditiones annualium cenſualium (quæ mortua nuncupantur) ſuper domibus, poſſeſſionibus, & proprietatibus ſpecialiter, vel etiam generaliter, ſuper omnibus annuis redditibus emolumentis, iuribus, & rebus eorum (mediante tamen inſtrumento, gratia redimendi onera eorum) ſibi vt plurimum proſpicere, & conſulere conſueuerũt. Quod in prædictis, eiuſdem regni partibus, & Regnis ultra montes conſtitutis, non ſolum in longam conſuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non exiſtit.) more vtentium deductum eſt ſed etiam per municipalia huiuſmodi Regnorũ, & partium iura per regem ipſum ſeu eius prædeceſſorem, cum conſenſu triũ brachiorum (videlicet eccleſiaſtici, militaris, & Regalis) promulgata ſpecialiter confirmãtur. Cum itaque militib. incolis & habitatoribus partium & dominiorũ eiſdem regnis vltra mentes conſtitutorũ indigentibus per huiuſmodi cenſualiũ venditiones ſubueniri, ipſique feneratorum vſuris eximi poſſint, ſed quia in hoc pecunijs abundantes dubitant vſurariam prauitatem committere, & ſic eiſdem indigentibus more, præmiſſo ſuccurrere formidant in indigentium detrimentum, & fæneratorũ quorundam euidens incrementum, pro parte eiuſdem Regis aſſerentis ſe & ſubditos, ſerenitatis ſuæ, quam plures grauium vſurarum voraginibus magnis hactenus pecunijs exhauſtos exiſtere, alios quoque in dies pecunijs egentes fænore magis, atq; magis opprimi & vexari Nobis fuit humiliter ſupplicatum vt eis paterno compatientes affectu in primis de opportunæ prouiſionis ope ſuccurrere, præfataſq; cenſualium venditiones, cum clauſulis, & cautionibus ad earũ valitudinem inter vẽditores & emptores mutuo conſenſu, ineundis, abſq; læſione conſcientiæ in Regnis Siciliæ citra et ultra Pharũ fieri poſſe decernere, & declarare de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pro debito paſtoralis miniſterij nobis Diuinitus iniuncto, ſuper his ſalubriter prouidere, ac ſtatui & indemnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorum & terrarum dicti Regis citra montes conſtitutorum, præſentium & futurorum quantum cum Deo poſſumus ſubuenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipſius Regis citra mentes conſtitutorum, in ſuis olim indigentijs, per venditiones prædictorum cenſualium, authoritate Apoſtolica pluries conſultum & prouiſum fuit; præfati Regis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiuſmodi Regnorum Siciliæ citra & vltra Pharum omnibus, & ſingulis incolis, habitatoribus, ac locorũ ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus & futuris, huiuſmodi cenſualia ſuper rebus & proprietatibus ſuis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis cenſus huiuſmodi cenſualium decimam partem principalis recepti ſeu pretij eorundem non excedat) inter ſe contrahendi, vendendi, & emendi cum opportuna cõtrahentium ſecuritate tuitione, & indemnitate, ac cum poteſtate vendentes perſonas, eorumque proprietates redditus iura, iuriſdictiones, cenſus, ac omnia, & ſingula mobilia, & immobilia bona obligandi, & obligari faciendi, ac etiam quaſcumque alias obligationes, & ſubmiſſiones cuicumque foro, necnon renunciationes, promiſſiones, ſtipulationes pœnis, iuramentis, & alijs cautionibus vallatas,

O

& alia quæcunq; de quib. inter ementes, & venditores huiuſmodi cenſualia conuentũ & in pacta deductũ fuerit plenã licentiã & liberã authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ concedimus facultatẽ decernentes, & declarantes eoſdẽ incolas, & habitatores, ac ciuitatũ, & terrarũ vniuerſitates cenſualia prædicta, modo præmiſſo in Regnis ipſius Siciliæ citra & vltra Pharũ libere & licite contrahere ac emere & vẽdere poſſe, neq; propterea vſurarũ prauitatẽ cõmittere, dũmodo aliàs quàm vt præmittitur quolibet annuũ cenſuale decimã partẽ accepti ſiue pretij vẽditionis ipſius nõ excedat, & penſionibus, ſeu annualitatib. illorũ in ſortẽ nõ cõputatis pro totali redẽptione præter principalẽ ſummã nihil vltra percipiatur ab emptore, vel exhibeatur à venditore, non obſtantibus, &c. Datũ Romæ apud S. Petrum &c. Anno Incarn. Dominicæ Milleſimo Quadringenteſimo ſecundo pridie Kal. Octob.

Quæ ẽt eſt impreſſa inter Pragm. Regni Neap. ac eã cõmentauit Petr. Foller. in praxi.cenſuali, & vide Ioan. Bapt. Lupum l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. §. 2.

Conſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cenſus fuit Romæ publicata die 29. Ian. 1569. fol. 1042. in Bullar. incip. Cum onus, & infra.

Hac igitur noſtra cõſtitutione ſtatuimus cenſum, ſeu annuũ redditũ creari cõſtituiue nullo modo poſſe, niſi in re immobili aut q̃ pro immobili habeatur de ſui natura fructifera, & q̃ nominatim certis finib. deſignata ſit. Rurſum niſi vere in pecunia numerata pñſentibus teſtibus, ac Notario & in actu celebrationis inſtrumẽti, non antè prius recepto integro iuſtoq; pretio. Solutiones quas vulgo anticipatas appellãt fieri aut in pactũ deduci prohibemus. Conuentiones directe aut indirecte obligantes ad caſus fortuitos eũ, qui alias ex natura cõtractus nõ teneatur, nullo modo valere volumus. Quẽadmodũ nec pactũ auferens aut reſtringẽs facultatẽ alienandi rem cenſui ſuppoſitã, quia volumus rẽ ipſam ſemper, & libere, ac ſine ſolutione laudemij, ſeu quinquageſimæ aut alterius quãtitatis vel rei tã inter viuos quã in vltima voluntate alienari. Vbi aũt vendẽda ſit, volumus Dominũ cenſus alijs oĩbus præferri, eiq; denunciari conditiones quib. vendenda ſit, & per menſem expectari. Pacta continentia moroſum cenſus debitorẽ teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, vel ad cambiũ ſeu certas expenſas aut certa ſalaria ſeu expenſas medio iuramento creditoris liquidandas aut rẽ cenſui ſubiectã, ſiue aliquã eius partẽ amittere, aut aliud ius ex eodẽ contractu ſiue aliunde acquiſitũ perdere, aut in aliquã pœnã cadere ex toto irrita ſint & nulla. Imò & cẽſum augeri & nouũ creari ſuper eadẽ vel alia rei ſaluo ẽ eiuſdẽ aut perſonæ per eũ ſuppoſitæ pro cenſib. tẽporis, vel præteriti vel futuri oĩno prohibemus. Sicuti etiã annullamus pacta continentia ſolutiones onerũ ad eũ ſpectare, ad quẽ alias de iure & ex natura contractus non ſpectaret. Poſtremo cenſus oẽs in futurũ creandos non ſolũ re in totũ vel pro parte perempta, aut infructuoſa in totũ vel pro parte effecta volumus ad ratã perire ſed etiã poſſe pro eodẽ pretio extingui. Non obſtãte longiſſimi etiã tẽporis ac immemorabili immo centũ, & pluriũ annorũ præſcriptione, non obſtantib. aliquib. pactis directe talem facultatem auferentibus quibuſcunq. verbis, aut clauſulis, concepta ſint. Cum vero à traditione pretij redditus extinguendus erit, volumus per bimeſtre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & poſt denunciationẽ, intra annũ tamen, ẽt ab inuito

pre-

Digitized by Google

pretiũ repeti poſſe, & vbi pretium nec volens, intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuitò intra annũ exigatur, volumus nihilominus quandocunque redditum extingui poſſe præuia tamen ſemper denuntia de qua ſupra, & non obſtantib. his de quib. ſupra, idq; obſeruari mandamus, ẽt quod pluries ac pluries denunciatum fuiſſet nec vnquã effectus ſecutus fuiſſet. Pacta etiã continentia preciũ cenſus extra caſum prædictum, ab inuito, aut ob pęnam, aut ob aliã cauſam repeti poſſe, oĩno probibemus, Contractuſq; ſub alia forma, poſthac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obſtantibus, quicquid vel expreſſe, vel tacite contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat a Fiſco volumus poſſe vendicari Hãc autem ſalutiferam ſanctionem nedum in cenſu nouiter creando, verũ etiam in creato quocunque tempore alienando modo poſt publicationem conſtitutionis creatus ſit, perpetuo & in omnibus ſeruari volumus Declarantes pretiũ ſemel cenſui conſtitutum nunquam poſſe ob temporũ aut contrahentium qualitatem ſeu aliud accidens nec quoad vltimò contrahentes minui vel augeri. Et licet legem ipſam ad contractus iam celebrantes non extendamus illos tamen omnes in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in Domino, vt ſingulos contractus cenſuræ bonorum religioſorum ſubijciant, & animarum ſaluti conſulant Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarat Nauar. in man. confeſ. cap. 17. ſub nu. 234. & Io. Lup. in d. l. 2. num. 48. C. de pact. inter empt. & vendi. Redoan de rebus eccleſ. non alien. a fol 101. vſque 109. & fol. 31. nume. 15. eamque exponit etiam per ſingulas clauſulas Ludou. Molin. de contract. diſput. 380. cum pluribus ſeq.

GREGOR. XIII *Ad perpetuam rei memoriã quæ a Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationem pro ſuorum vtilitate Regnorũ maxime ad tolendã peccati occaſionẽ matura deliberatione ſpecialiter cõceduntur, & lõgo vſu recepta ſunt, vt ea cõtrarijs generalib. Conſtitutionib. poſtea editis minimè obſtantibus, illibata ſeruentur, rõni valde conuenire videtur; Cũ alias itaque Nicolaus Quintus felicis recordationis Prędeceſſor noſter ſupplicationib. Alphonſi Glorioſæ memorię tunc Aragoniæ Siciliæ Regis inclitus per ſuas literas, tã ipſi Regi, quã Regnorũ Siciliæ circa, & vltra Pharũ oĩbus, & ſingulis incolis, & habitatoribus, ac locorum, ciuitatũ, & terrarũ vniuerſitatib. pręſentibus, & futuris, Cenſus ſuper rebus, & proprietatib ſuis, & facultatibus, & emolumentis eorumdem, Inſtrumẽto gratiæ pro conſimili pretio illa redimẽdi mediãte cõſtituere, abſq; vſurariæ prauitatis incurſu cõceſſerit dũmodo annualis cenſus decimã partẽ precij non excedat, & alia decreuerit vt latius in his literis cõtinetur quæ receptæ & per centũ & vltra annos obſeruatæ fuerũt, deinde vero recolẽdæ memoriæ Pius Quintus, ẽt Prædeceſſor noſter cui ſuggeſtũ fuit multas in venditione, & emptione cenſuũ fraudes cõmitti, multaq; pacta illicita apponi literas ediderit qb illud in primis cauetur, ut cẽſus, nõ generaliter ſuper oĩbus bonis ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaq; in eiſdẽ ad iuſtitiã contractus minimè neceſſaria conſtituerit, cõtractuſq; ipſos emptionis, & venditionis cenſuũ ſuarũ literarũ forma non ſeruata, factos fœneratitios eſſe iudicauit, vt in ipſius plenius explicatur Quas cũ dilecti filij Regis Siciliæ vltra Pharum miniſtri debita cũ reuerentia ſuſcepiſſent eaſq; exequutionis demandare*

tanquam obedientiæ filij decreuiſſent, experientia compertum eſt, eas literas nõ ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe. Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium Quintum prædeceſſorem noſtrum acceſſit, dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus & incommodis eidẽ Prædeceſſori propoſitis, nonnullas, ab eo ſuarum literarum declarationes, & moderationes reportauit. Quas vt Regni neceſſitatibus minime ſatisfacere compertum eſt. Rurſus Chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Rex Catholicus Regni ſui indemnitati proſpicere volens tam ſuo quam ipſius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanum de eo negotio optime inſtructũ ad noſtram præſentiã mittere curauit qui multis nobis repræſentatis difficultatibus, quæ in exequutione literarũ Pij Quinti ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, & illarum obſeruati. ne prouenientibus diſerte expoſitis. & diligenter enarratis; Humiliter tum Regis, quam ipſius Regni nomine nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri poſſe videbatur, quam ſi literæ Nicolai Quinti illeſæ in Regno illo conſeruarentur; Nos ipſarum literarũ tenoribus diligenter conſideratis, & re maturè diſcuſſa cum literæ Nicolai nihil in ſe contineant: quod a ratione ſit alienum, diuque in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obſeruatę fuerint. literas verò Pij Quinti tã primo quam ſecundo loco emanatas, eidem Regno minimè expedire atteſtetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi, & diligenti Patrifamilias in his, præſertim quæ ſuorum ſubditorum vtilitatem concernunt omnino credendum eſſe duximus ſupplicationibus prædictis inclinati, vt tam Regi ipſi quam omnibus & ſingulis Regni Siciliæ vltra Pharum incolis, & habitatoribus, & locorum ciuitatum & terrarum vniuerſitatibus præſentibus & futuris cenſus iuxta Nicolai V. Conſtitutionem facere, emere & vendere liceat eoſque ſic conſtitutos cenſus validos & licitos non autem fœneratitios eſſe perinde, ac ſi literæ Pij V. prædicti non emanaſſent; tenore præſentium Apoſtolica authoritate concedimus declaramus, & ſtatuimus: Illud addentes, vt in cenſuum emptione. & venditione, prius vnius vel plurium rerum certarũ ſuper qua, vel quibus cenſus ipſe conſtituatur expreſsè, & deinde ſi voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in cenſualibus contractibus huiuſmodi in futurum in eo Regno celebrandis & prgteritis, in quibus fortè prius generalis, deinde ſpecialis bonorum mentio facta eſt quo ad hoc in ſuo robore permanentibus retineri & quatenus opus ſit, de nouo introduci, & obſeruari præcipimus. Præterea ſi qui abuſus in contractibus prædictis faciendis irrepſerint. qui conſtitutioni Nicolai prędicti aliqua ex parte aduerſantur, vel facultatem redimendi cenſum, tam annualem, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai & Pij Quinti literas eſſe decernimus, aliquo modo reſtringant eas omnes harum authoritate literarum quas perpetuo valere volumus abolemus, literis Pij V. quatenus literis Nicolai Quinti aduerſantur, vel aliud præterea decernũt & alijs contrarijs, quibuſcunque non obſtantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris in die 7. Ianuarij 1574. Anno ſecundo.

DATA

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL GRATIA obtinenda à Sede Apoſtolica.

PRÆTER Summiſtas in verbo, excommunicatio, ſciendum eſt, qualiter à Gregor. XIII. fuit facta innouatio cenſurarum, & pœnarum, quas fel. rec. Bonifacius Papa VIII. edidit contra paciſcentes, ſeu dantes, & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ vel iuſtitiæ, & ipſarum extenſione, vt patet ex eius conſtitutione publicata Rom. die 8. Nouemb. 1574. incip.

Ab ipſo Pontificatus noſtri principio quam maxime poſſumus enitimur, atque contendimus, vt domus, & curia noſtra a ſordibus expurgetur. Cui rei ſalubri conſilio incumbens fel. recor. Bonifacius Papa VIII. excommunicauit & anathematizauit omnes clericos, Religioſos, & laicos vtriuſque ſexus, ſiue familiares curiæ, ſiue vndecunque alios, qui aliquod pactum facerent, ſeu quid paruum, vel magnum promitterent vel promiſſionem reciperent aut ex pacto vel promiſſione occulta vel manifeſta, ſiue ſub verbis generalibus, & plenè non expreſſis ſiue ſpecialibus, & aperte expreſſis facta quicquam darent aut reciperent pro iuſtitia, ſiue gratia, ſiue pro ſe ſiue pro alio in cauſis, vel iudicijs ſeu alias per literas apoſtolicas, & quibuſcunque alijs modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda, & eam ſententiam ad promittentes, & acceptantes, danteſque, & recipientes duxit extendendam: illos etiam qui ſibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa eſſe ſcirent, vel alicui, per quem ad ſe fideliter referretur, ſimili voluit ſententiæ ſubiacere. Ac decreuit, vt nullus hanc incurrentes excommunicationis ſententiam, abſque ſpeciali mandato ſuo abſolutionis beneficium valeret obtinere niſi in mortis articulo conſtitutus ſed nec quiſquam admitteretur, ad abſolutionis gratiam niſi prius erogatum eſſet pauperibus quantum ille dediſſet, vel etiam recepiſſet. Iuſtitiæ vero, ſiue gratiæ expeditiones ſic obtentæ nullius prorſus eſſent roboris, vel momenti, & ſcienter illis vtentes ſimili ſententia innodauit; ac referuauit ſibi abſolutionem eorum cum prædictis quos ad pœnas ſimiles in omnib. obligauit. Sed hoc ſcelus ita hodie in mores inductum eſt, vt plerique cupiditate improbi quæſtus potentiorum ſuffragationibus adnixi huiuſmodi negotiorum expeditiones; ac illas conquirentes turpiſſime nundinentur. Alij alios quos gratia præſtare arbitrantur, donis, pollicitationibuſque ambiant. Quidam etiam ſe talium operam atque induſtriam pretio & muneribus quæſiſſe effingant. Quæ cum peſſima ſint, & Curiæ prædictæ exiſtimationem grauiſſime offendant: in eos, qui ea agunt, animaduertendum fore arbitrati Conſtitutionem prædictam cum ſuis cenſuris, & pœnis omnibus innouamus, eaſdemque omnes extendimus ad audientes qualeſcunque horum facinorum, quæ adſcripſimus, danteſque illis, & alijs ſupradictis auxilium, conſilium, vel fauorem. Quinetiam eos omnes omni beneficio, & officio eccleſiaſtico, &

ſæcul ari, ſiue temporali, ſiue perpetuo ipſo iure priuamus, ac priuatos eſſe volumus. A quibus etiam, prout quæque res erit tales pœnæ exigantur, quæ cæteris ſint exemplo illis tamen qui rem adhuc incognitam, compliceſque, ac fautores, & ſocios retexerint, impunitas concedatur.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrũ anno Incarnationis Dominicæ 1574. nonis Nouembris Pontificatus noſtri Anno 5.

M. Datarius.

Cæſ. Glorierius.

Hanc extrauag. declarauit Nauar. in commentario de datis, & promiſſis pro iuſtitia, vel gratia obtinenda.

DIES FESTVS.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo & in ver. Dominica, ſciendum eſt decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 12. caueri, quod dies feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, ſeruentur, extat etiam conſtitutio Pij V. in bullar. fol. 925. incip. Cum primum, & infra.

Cum vero dierum feſtorum obſeruatio ad Dei cultum maximè pertineat, & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos, qui ex eorũ in obſeruantia inualuerunt omnino corrigere, & antiquorum canonũ ſtatuta renouantes mandamus, vt omnes dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, B. Mariæ Virg. Sanctorũ Apoſtolorum feriati, cũ omni veneratione obſeruentur, & omnes in dieb. præfatis eccleſias frequentent, diuinis officijs deuote intendãt, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineant, mercatus nõ fiant, profanæ negotiationes, & iudiciorum ſtrepitus conquieſcant. Qui vero in dieb. præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit; præter diuinã vltionem, & amiſſionem animalium, quibus ad vecturam vtetũr etiam graues pœnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarij noſtri in Vrbe. In alijs autẽ locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magiſtratuum, ita vt præuentioni locus ſit. quibus omnibus diſtricte præcipimus, vt hæc diligenter obſeruari procurent, illas etiam feſtiuitates, quæ iuxta cõſuetudinem locorum ſolemniter celebrari conſueuerunt, iuxta laudabilem conſuetudinem debita cũ reuerentia obſeruari faciant, ſub pœnis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis.

Congregatio concilij cenſuit licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, & meſſiũ, ac recollectionis fructuũ, vel vbi neceſſitas vigeat, aut ſuadeat pietas.

Hier. Card. Matthæius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de ferijs, & dicta per Syluest. in verbo Dominica, q. 7. Neapoli vero contra inobedientes, & nõ obſeruantes diem feſtum exiguntur tantum tres caroleni pro pœna cũ reſtitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pœna applicatur pijs vſibus, & ſi fuerint pauperes, relaxatur vti pauperibus.

An.

An & quando non obſtante conſuetudine Nundinæ ſolemnes,& priuatę poſſint prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis tam de iure cõmuni quam ex decreto ſacræ Congregationis Conc. adde D.Stephanũ Gratianum in deciſ. 11.Rotæ Marchiæ,Romæ impreſ.vbi nu.17.refert, ꝙ quoad nundinas priuatas ſacra Congregatio reſoluit declarando licuiſſe Archiepiſcopo Neap.prohibere nundinas,ſiue mercatus,quæ de conſuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in feſtiuitatibus S. Mariæ Annuntiatæ, & Spiritus ſancti, cum a præfato decreto facto per Archiepiſcopum fuiſſet habitus recurſus ad d.Sacrã congregationem per Præpoſitos,ſeu Magiſtros dictarũ eccleſiarum.

Quo vero ad nundinas publicas adeſt infraſcriptum eiuſdem Sacræ Congregationis particulare decretum, editum occaſione nundinarum, quæ in ciuitate Racanaten.conſueuerunt fieri ex indultis, & authoritate Sanctorum Pontificum ab eodem Gratiano ibid.nume.20. relatum cuius tenor talis eſt. *Præceptum de Dominicis & feſtiuis dieb. ſanctificandis, & obſeruandis ſub prætextu mercatuum, nundinarum, & feriarum nullatenus eſſe violandum. Cęterum his diebus licere Agaſonibus ac alijs iumentorũ uectoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus ac miniſtris ſarcinas & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere inceptumq; iter, Miſſa tamen prius audita, tranſeundo proſequi & continuare. Non autem debere ſarcinas componere & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neq; mercatoribus aut alijs ciuibus, & viatoribus ijs diebus etiam clauſis apothecis merces vendere, emere, aut aſportare licere, niſi tantum ad victũ neceſſaria, aut alia minuſcula & modici momẽti opera iam conflata, & elaborata, pro tranſeuntium hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præſentanea neceſſitate, & opportunitate. In quo partes erunt Epiſcopi propoſitis edictis prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulque populorum eo confluentium neceſſitatibus, quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt conſulatur. Quoad iudicia autem quæ Dominicis & feſtis diebus ſilere debent id obſeruari poterit, quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus, qui moram, & dilationem non patiuntur. In quibus & alijs iuriſdictionem conſulum nundinis præpoſitorum concernentibus, conſtitutiones & Summorum Pontificum ſi quæ habent priuilegia, & allegatum breue fel.recor. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit.*

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST diſpoſitionem Bonifacij Papæ VII. de qua in cap.vni. de cleri. non reſid. lib.6.vbi quotidianarũ diſtributionum materiæ ſedes reſidet, fuerũt aliqua per ſacroſan.conc.Trid.Circa illas ordinãdas, augendas, diuidendas, & a quibus recipiendas,ſancita, ſeſſ.22.de reform. capitulo 3. ac ſeſſio.24.de refor.cap.12.§.diſtributiones verò, & c.15. De Canonicis celebrantibus Miſſam priuatim tempore horarum,ite & de aſſociantibus ſuum Epiſcopũ extra eccleſiam,an debeant diſtributiones habere,quid ſacra declarauerit Congregatio memorat D.Hieron. Gonzalex in comm.ad 8.reg. Cancel. nu.181.

& 183. vt ſequitur. Qui tempore, quo cantatur vna hora in choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt; Si verò iuſſus fuerit a Superiore, vt celebraret, tunc reciperet. Superior tamen debet cauere a tali iuſſione Quod ſecundũ declarauit ſic, Non poſſunt Canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.

Carcerato & abſoluto an debeãtur diſtributiones.

De Canonico iniuſtè ob alicuius criminis ſuſpicionem in carcerem coniectò, veram, iurique conſonam, & ab omni quæſtione liberam ponimus concluſionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ diſtributiones, quas lucratus fuiſſet, ſi captus non fuiſſet, & vna cum alijs Canonicis diuinis officijs interfuiſſet: cui concluſioni in ſpecie ſe ſubſcripſerunt Philippus Prob. in addit. ad Ioan. Monach. in præd. cap. vnico, numero 22. vbi etiam Gemin. ſub numer. 5. Didac. Couar. lib. 3. var. reſol. cap. 13. ſub numer. 8. verſic. Vndecimo ex his colligitur, &c. Franc. Monal. conſil. 27. numero 6. & nouiſſime Alex. Monal. in tract. de diſtrib. quotid. par. 2 quæſtione 5. numero 80. Quam concluſionem ampliamus, & primo, vt ſi fuerit abſolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeantur veræ diſtributiones quotidianæ, verum etiam, & fructus certo modo certis temporibus diuidendi, qui tantum intereſſentibus diuinis aſſignantur, Nauar. in conſ. d. cler. non reſid. in nou. Ampliamus ſecundo, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuerſarijs defunctorum largiuntur, & mortuaria, ſeu funerales portiones, quæ manualiter diuiduntur inter intereſſentes officio funeris, iſta enim comprehendi appellatione quotidianarum diſtributionum docet Lap. & ad eum Mandoſ. in addit. lit. b. allegat. 42. & inter ſe æquiparari communiter adnotant Scribentes, in dict. cap. vnico, in fine. Hinc ſi capitulum inuitaretur ad funus, Canonici, qui perſonaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis conſuetudo contrarium diſponeret, exciperetur vero caſus iſte, de quo agimus ſicut & alij excepti, dict. cap. vnico, vbi Gemin. in fi. Tertio loco ampliamus procedere etiam, ſi tam grandia criminis indicia præceſſiſſent, vt ſufficientia Iudici viſa ſint nedum ad capiendum, ſed etiam ad illud torquendũ, & deinde fuerit per ſententiam a crimine ei obiecto abſolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis noſtris pro Præpoſito cuiuſdam Eccleſiæ Cathedralis, contraria diluendo, reſpondit Nauar. conſil. 9. de cler. non reſid. in antiq. & conſil. 11. in nou. Denique & quarto eandem concluſionem ampliari poſſe arbitrantur, etiam ſi in primo iudicio prolata fuerit condemnatoria ſententia, quæ per legitimam appellationem interpoſitam, per iudicem appellationis reuocata fuerit, & per eius ſententiam ſubſecutam Canonicus inquiſitus, ſeu accuſatus fuerit abſolutus, & ad priſtinum ſtatum, & famam reſtitutus, quia appellatio ſuſpendit pronunciatum, quatenus reſpicit futurum, & quatenus reſpicit præſens, extinguit. l. 1. cum ibi concord. ff. ad Turpil. Bald. in l. tale pactum, §. qui procurauit, ff. de pact. & quia appellauit, non dicitur condemnatus, leg. 2. §. fin. ff. de pœnis. Illam verò limitamus non habere locum, quando huiuſmodi Canonicus ante carcerationem non conſueuerat alias in choro frequens eſſe, & corporaliter inſeruire, per ea, quæ generaliter in alijs cauſis iuſtis in iure expreſſis excuſantibus ab omiſſione quotidianarum diſtribu-

ſtributionum determinant Doctores in hac materia.

Item ſciendum eſt, extare Rotæ deciſionem ſub die 4. Iunij 1593. & vnaniminiter reſolutum, quòd quando penſio eſt impoſita authoritate Apoſtolica ſuper fructibus & diſtributionibus alicuius canonicatus, ſeu alterius beneficij, & propter abſentiam, vel obitum canonici, ſeu beneficiati, capitulum iure accreſcendi recipiat omnes fructus, vel diſtributiones, quòd tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum proportionem penſionario, nec aliquo modo ſe valebit excuſare, quamuis dicat, quod nunquam ſoluerit. De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans. D. Gonzalez in præcit. comment. glo. 5. §. 7. nume. 44. & ſi in contrariam opinionem inclinauerint Nauar. in conſil. 46. de præben. in antiq. & in conſil. 1. & 3. ſub titu. de ſolut. in nou. Ioan. Gutier. lib. 1. can. qq. cap. 1. nu. 109. & infra, ac Alex. Mon. in præſ. tract. p. 3. q. 8. num. 17. & ſeq.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerunque contingit fieri Officium Sanctorum, qui nõ ſunt deſcripti in Breuiario Romano, ideo operepretium duximus hoc loco recenſere declarationes quaſdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorij XIII. incip. Paſtoralis officij, & infra. Greg. 13. Cõgruit tit. de celeb. Miſ. & de of.

Ad omnem ſcrupulum dimouendũ motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hæc quæ ſequuntur, declaranda diximus, & concedanda. In primis illud nobis declarandum ſe offert, ex quo magna oriri poterat confuſio, cum enim prædeceſſor prædictus indiſtinctè conceſſerit, vt Eccleſiæ Hiſpaniæ poſſint celebrare officia propria Sanctorum illius Prouinciæ, illique plures ſint numero, ex hoc ſequebatur vt officium maioris partis feriarum omitteretur; & ordo Breuiarij ferè ſubuerteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & prædeceſſoris prædicti mentem ſano modo interpretantes, declaramus vnamquamque Hiſpaniæ Eccleſiam eorum tantum Sanctorum, qui in Breuiario non ſunt deſcripti officia propria celebrare poſſe, qui vel illius Diœceſis ſunt naturales, vel eius Eccleſiæ, ſeu Diœceſis ſunt Patroni, vel eorum corpora, ſeu notabiles reliquiæ in ea Eccleſia, ſeu Diœceſi requieſcunt. De alijs verò Sanctis, etiam ſi ſint naturales, vel patroni alterius Diœceſis etiam ſi illorum corpora, vel notabiles reliquiæ in aliqua Eccleſia alterius Diœceſis requieſcant, non celebretur officium proprium, ſed ſeruetur ordo Breuiarij Romani, & quo die celebrabitur feſtiuitas Patroni vnius Diœceſis, religiones omnes teneantur eodem die in ſuis Eccleſijs intra limites illius Diœceſis exiſtentibus eandem feſtiuitatem celebrare, & in hoc cum Eccleſia Matrice ſe conforment, &c.

Item concedimus, quod quælibet Eccleſia, & Monaſterium Hiſpaniæ habens aliquas reliquias inſignes, puta caput, brachium, vel crus alicuius Sancti etiam alienigenæ non exiſtentis in Breuiario, vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio, poſſit illius feſtiuitatem celebrare, & officium duplex facere, & de alio Sancto eodem die occurrenti ſi fuerit ſimplex, fiat commemoratio: Si vero fuerit duplex, vel ſemiduplex, transferatur in primam diem ſimili feſto non impeditam, &c.

Cum

Cum verò in Eccleſijs, & Religionibus Hiſpaniæ vigeat cõſuetudo, quod diebus Paſchalibus, & feſtiuitatibus maioribus celebret Miſſam conuentualem Antiſtes, vel alia perſona principalis, & regula Miſſalis ordinet, quod omnibus diebus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Miſſam conuentualem exeat ante celebrationem Miſſæ cum pluuiali, vel cappa, & cum miniſtris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Aſperges, & ad aſpergendam aquam benedictam populo concedimus, quod Antiſtes ſeu alia perſona principalis, celebrans Miſſam conuentualem præmiſſa facere non teneatur, ſed illa facere poſſit quilibet alius ſimplex Sacerdos eius loco, & quod talis Sacerdos non deferat pluuiale, ſed albam, & ſtolam, vel ſuperpellicium, & ſtolam, nec procedat aſſociatus cum miniſtris, ſed ſolum cum Acolitis, &c. . Datum Romæ &c. die 30. Decembris 1573.

Breue hoc impreſſum habetur in principio Officiorum propriorum Sanctorum Toletanæ Eccleſiæ.

DVELLVM.

Cõgruit ti. de pu. in duel.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Gregorij XIII. conſtitutione Romæ publicata die 24. Decembris 1582. fol. 1319. in bullario extenditur & ampliatur decretum Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 19. de refor. generali, vt in d. c. Conſt. incip. ad tollendum & infra.

Authoritate Apoſtolica ſtatuimus omnes illos qui ex condicto ſtatuto tempore in loco conuento monachiam commiſerint, etiam ſi nulli patrini, ſocij ve ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæve prouocatoriæ literæ, aut denunciationis chartulæ præceſſerint cenſuris, & pęnis omnibus a dicto concilio propoſitis teneri, perinde ac ſi publico, & conſueto abuſu ſingulare certamen inuiſſent. Volẽtes etiam locorum dominos, ſi certamen ex condicto huiuſmodi permiſerint, aut quantum in ſe fuerit, non prohibuerint, omneſque illud fieri mandantes, inſtigantes, auxilium, conſilium, vel fauorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes, aut ex compoſito ſpectatores, vel ſocios quotis modo ſeſe præbentes eiſdem cenſuris, & pęnis ſubiacere, etiam ſi illi qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerint, ſi per ipſos non ſteterit, quò minus illa committatur: non obſtantibus, &c.

Aderant antea aliæ Conſtitutiones de prohibitione duellorum, videlicet. Iulij II. fol. 153. incip. Regis &c. Leonis X. incip. Quam Deo. fol. 232. Clemen. VII. Conſueuit. 298. Iulij III. Cum ſicut. fol. 558. ac Pij IV. Ea quæ fol. 686. in Bullar.

Nouiſſimè autem adeſt Sanctiſſimi Domini N. Clementis VIII. Confirmatio, declaratio, & extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum & decreti Concilij Trident. contra pugnantes in duello publice vel priuatim; Nec non contra mittentes, ſcribentes, aut diuulgantes chartulas prouocatorias, aut ſcripta quæ dicuntur manifeſta, eorumque fautores, & complices. Romæ publicata die 2. Septembris 1592. tenoris ſeq.

Illius vices, licet immeritò, gerentes, qui vt animas ſuorum fidelium a peccato, & diaboli laqueis liberaret, e cœlo deſcendens, humana carne aſſumpta, ne proprio quidem ſuo pretioſiſſimo ſanguini pepercit, ſed ſeipſum

in Ara

in Ara crucis immaculatam hoſtiam æterno Patri offerre voluit: in hanc pręcipuè curam ſummo ſtudio incumbimus, vt eaſdem animas inęſtimabili pretio redemptas; aduerſus Sathanæ fraudes quantũ in nobis eſt illæſas præſeruemus, præſertim vero totis viribus nobis à Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atque enormia peccata, quib. Diuina Maieſtas grauius offenditur, quæque eodem fabricante humani generis hoſte inuenta, atque introducta ſunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiã ſimul interitus, ac pernicies ſequatur. Recte ſi quidem, & ſalubriter fel. rec. Pius Papa IV. prędeceſſor noſter poſt alios complures ſuos, noſtroſq; prædeceſſores, qui deteſtãdum, diuina naturaliq; lege, ac ſacris canonib. damnatũ duellorũ abusũ ſuis ẽt Conſtitutionib. ſeuere prohibuerant, grauesq; pœnas contra quoſcunque tẽporali ditioni S. R. E. mediate, vel immediate ſubiectos eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant, cupiẽs non ſolũ in terris prædictis, ſed alijs vbilibet, animarum periculis obuiare, Principes, ac Domicellos permittẽtes in ſuis dominijs id patrari, ac ẽt extra terras, & loca ditioni eccleſiaſticæ ſubiecta, huiuſmodi duella, ſeu ſingularia certamina, aut diffidationes. deſuper facientes, ac ad id inuitantes, prouocantes, auxiliũ, conſiliũ, vel fauorem dantes, illiſq; aſtantes, & intereſſentes, necnon chartas deſuper ſubſcribẽtes, aut publicãtes, ſeu de illis ſe intromittentes, ſingulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excõicationis, ac ſi eccleſiaſtici fuerint vltra eam etiã priuationis oium dignitatum, beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum, inhabilitatiſq; ad illa, & alia in poſterũ obtinenda, pœnis ſubiacere, eaſq; incurrere voluit, a quib. non niſi a Rom. Pont. abſolui poſſint. Sed & poſtmodũ Generalis Tridentina Synodus ad exterminãdũ penitus ex Chriſtiano orbe hoc malum ſtatuit, vt Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunq; alio nomine Domini temporales, qui locũ ad monomachiã in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint, eo ipſo ſint excommunicati, ac iuriſdictione, & dominio Ciuitatis, Caſtri, aut loci, in quo, vel apud quẽ duellũ fieri permiſerint, qđ ab eccleſia obtinent, priuati intelligantur, & ſi feudalia ſint, directis dominis ſtatim acquirantur. Qui vero pugnã cõmiſerint, & qui eorum Patrini vocantur excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pęnã incurrant, & vt homicidæ, iuxta ſacros canones, puniri debeãt. Et ſi in ipſo cõflictu deceſſerint, perpetuo careãt eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, q̃ facto dederint, aut alia quacunq; rõne ad id quemquam ſuaſerint necnon ſpectatores, excõicationis, & ppetuæ maledictionis vinculo teneãtur, quas pęnas nouiſſimè piæ mem. Greg. Papa XIII. pariter prædeceſſor noſter extendit aduerſus illos etiam omnes, qui non publicè, ſed priuatim ex cõdicto, ſtatuto tempore, & in loco cõuento monomachiam commiſiſſent, etiam patrinis, ſocijs ve non vocatis, & loci ſecuritate non habita, & prouocatorijs literis minimè præcedentib. ẽt contra locorum Dominos, ſi id (quantum in ſe fuerit) nõ prohibuiſſent, cæteroſq; ſupradictos criminis ſocios, & ex compoſito ſpectatores, etiam ſi pugnam ob aliquod impedimentum non commiſiſſet, ſi ad locum acceſſiſſent pugnatum, & per eos non ſtetiſſet quominus pugnarent. Verum; quia cũ magna animi noſtri moleſtia intelleximus adhuc in quibuſdã, præſertim tranſalpinis, ac remotis regionib. & potiſſimum vbi bella vigẽt, caſtrenſi quadã, & militari licentia, ſeu verius audacia pernicioſum hoc ſcelus.

inter

inter fideles exerceri,quaſi fas ſit ĩ bello hoſtili vbi Chriſtiani nominis,ſeu catholicę fidei hoſtes tyrãnidẽ exercent,ſiue hæreſes, & ſchiſmata impunè graſſantur,ſiue inter ſigna, & caſtra militaria in carnem ſuorũ fratrũ impios cõuertere mucrones,quos multo ſalubrius cõtra Chriſti aduerſarios ſtringi par eſſet. Nos nefaria diaboli arma ſalutari eccleſiæ gladio ad cõtinendos in officio fideles nobis pręcipue ipſius Dñi authoritate traditos retundere,atq; a ceruicibus gregis Dñi noſtræ curiæ crediti,quantum(eodem Deo adiutore) eniti poſſimus propulſare cupientes , prædictis omnes Conſtitutiones, ac decretũ Concilij Tridentini cum omnibus,& ſingulis in eis contentis cenſuris, & pęnis,decretis,extenſionib.quarũ,& quorũ omnium tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis,& ad verbum inſertis, authoritate Apoſtolica,tenore præſentium perpetuo approbamus,confirmamus,& innouamus. Ac inſuper authoritate,& tenore præmiſſis decernimus, & declaramus eaſdẽ conſtitutiones,ac decretum locum habere vbiq; gentiũ,& terrarũ , inter quaſcunq; perſonas,ẽt armatas,& in caſtris, ſeu propugnaculis militãtes, ẽt vbi noſtrorum,& S.R.E.aut Catholicę fidei hoſtium furor impunè graſſatur,vel in Dominijs per eos occupatis,& detentis. Idem quoque iuris cenſendum eſſe,ſi publico,& forſan iuſto bello indicto miles aliquis cõtra alterum in aduerſariorum exercitu militantem, ſiue alias in hoſtium caſtris,præſidijs, aut terris degẽtem,priuatas,ſingulares,atq; inimicitias publicæ cauſæ intermiſcẽdum, ẽt dudum permiſſi ex cõndicto ad ſingulare certamẽ deſcendat , aut illum prouocet . Necnon ijſdẽ pęnis,decreto,& conſtitutionibus teneri eos,inter quos pactiones initæ ſint de dirimẽdo certamine,cum primũ alteruter vulneratus fuerit,ſeu ſanguinẽ effuderit, aut certus ictuũ numerus vtrinq; illatus fuerit, vel ſi conuenerint,ut non ſinguli cũ ſingulis,ſed bini, terni, aut plures hincinde pugnent. Et non ſolũ locorũ Dños, ſed etiam magiſtratus,præſides,Locumtenentes , aut etiam militum Duces , & Capitaneos in Caſtris , vel extra ea,in alieno,vel hoſtili ſolo , vel cũ militibus exercitus aduerſariorum monomachiã in quocunq; caſu per præſentem , vel alias conſtitutiones huiuſmodi prohibitis,permittentes : vel quantum in ipſis eſt non prohibentes, aut põſt admiſſum crimen veniam,& impunitatem concedentes. Præterea pari ratione prohibemus omnia,& ſingula eius generis ſcripta manifeſta,ſeu fides vulgo appellata,quę etiam ſine expreſſa prouocatione ad certamen tamen quaſi præparatoria quædam ad chartulas,ſeu libellos prouocatorios, & ad duellũ, illorumq; veluti radices, aut ſemina, vt plurimum laceſſendi aliquem ad pugnam,& ſuſcitandæ ſimultatis,atque inimicitiæ materiam,& occationẽ præbent. Dum,ſ.in illis per modum epiſtolæ, libelli, aut publicæ atteſtationis , & intimationis,ſiue per authentica documenta , ſiue per vnius, pluriumve chirographum,ſubſcriptiones,aut relationes ſub prætextu, proprij,vel alieni honoris,& famæ,more militari,atque,vt vulgo dicitur cauallereſco, tuendi, aut lædendi,ſiue ad illatæ,propulſatæuè contumeliæ, aut iniuriæ probationẽ,ſeu tollendam illius ſuſpitionem rei alicuius geſtæ ad id pertinentis,vel verborũ, aut reſponſionũ ſeries,& ordo,narratur. Vel ex ſimili abuſu hac de cauſa aliquid tale adeo firmiter aſſeritur,aut negatur, vt qui cõtradixerit,is ſiue nominatim,ſiue in genere mẽdacij arguatur,aut mentiri dicatur. Aut ad hũc effectum ex militari ẽt conſuetudine quæritur , declaratur,aut reſpondetur, qua mente,aut quo ſenſu quippiam eiuſmodi, quod ad ſuperius expreſſa ſpectet,

geſtum

geſtum dictumue ſit. Vel denique offert ſe quiſpiam contra certam, vel incertam perſonam, vel generatim contra quemcunq; ad probãdum armis, & verificandum ẽt inito certamine aliquid ita eſſe, vel fuiſſe, vel nõ fuiſſe: Necnon quaſcunque etiam ſine ſcripto factas talium rerum ſupradicta quoquomodo concernentium, & huiuſmõi cauſas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominum multitudo conuenire ſoleat, denunciationes, narrationes, declarationes, & teſtificationes. Volentes eos omnes, & ſingulos, qui ſuo, vel alieno nomine, ad effectum, de quo ſuperius dictũ eſt prædicta, vel his ſimilia, multoq; magis ad certandum prouocatoria ſcripta, libellos, epiſtolas, earumve exempla dictauerint, cõpoſuerint, ſcripſerint, miſerint, detulerint; diuulgauerint, affixerint, exemplauerint, typis impreſſerint, ſubſcripſerint, intimauerint, vel ẽt verbo denunciauerint, ſiue atteſtati fuerint. Quive alijs ad ſingulare certamen, publicè, vel occultè ineundum, vel ad prouocandum aliquẽ ad pugnam, ſiue ad huius generis ſcripta, quæ manifeſta, quæque chartulæ prouocatoriæ appellantur, ſcribenda, dictanda, mittenda, deferenda, diuulganda, auxilium, conſilium, operam vel fauorem præſtiterint, ſiue id ſuaſerint, aut mandauerint, quiue in præmiſſis, vel eorum aliquo ſe quõlibet immiſcuerint, ẽt ſi neq; pugna aliqua, nec certamen, aut effectus, nec acceſſus, aut actus ad pugnam proximus, neque expreſſa, & aperta prouocatio ſubſecuta fuerint, neque ſcriptiones prædictæ, quæ manifeſta dicuntur, in publicum prodiderint, aut cuiquam intimatæ extiterint, ſi per eos non ſteterit, quominus publicatio, aut denũciatio fieret, Nihilominus cenſuris, & pęnis oibus in præſenti, & alijs prædictis Conſtitutionibus, & Decreto contentis ſubiacere tam ſi ſuperius enumeratis, quam ſi alijs ẽt maioribus, eccleſiaſticis, vel mundanis dignitatibus gradibus, & præeminentijs excellant. Quinimo de nouo ẽt per præſentes ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, excõicamus, & anathematizamus, maledicimus, & execramur oẽs, & quoſcunq; publice, vel priuatim, palam, vel occulte, in quibuſcunque locis modis, & formis, ac caſibus ſub præſenti noſtra, vel alijs prædictis conſtitutionib. ac Decreto comprehenſi, ſingulare certamen (qd duellum vulgo dicitur) ex compoſito ineuntes, nec non id ſcelus ſuadentes, aut prouocantes, opem, conſilium, vel fauorem praſtantes, equos, arma, & commeatus præbentes aut comitãtes, vel circa chartulas, ſeu libellos, literas, nuncios, aut quæcunq; alia ſcripta huiuſmõi quomodolibet peccantes, huiuſque delicti ſocios, de induſtria ſpectatores, patrinos, fautores, defenſores, quacunque tam ſuperius expreſſa, quam alia eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeãt dignitate; ita vt ſingulares ẽt perſonæ cuiuslibet cõitatis, vniuerſitatis, collegij, aut Reipublicæ, quæ huius criminis participes quoquomodo fuerint nequaquam excuſentur, ſed ſupradictos omnes, eorumque ſingulos ipſo facto, abſque vlla monitionis, iudicis decreto, aut miniſterio perpetui anathematis, excommunicationis maioris, & maledictionis æternæ inuctione perculſos, & damnatus harum ſerie declaramus, & ſi in ipſo conflictu obierint ſepultura eccleſiaſtica perpetuo priuatos eſſe volumus: Ipſas vero Ciuitates, Terras, Oppida, vel Caſtra, & loco, in quorum territorijs id facinus ſcientibus, & tacite, vel expreſsè permittentibus aut tolerantibus Dominis, aut magiſtratibus, vel Senatu, aut Populo, admiſſum fuerit, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem, aut excõmunicationis abſolu-

ſolu-

Digitized by Google

ſolutionem, ab alio, quam a nobis, aut pro tempore exiſtente Romano Pontifice pœnitentia, & ſatiſfactione congrue peracta, niſi in mortis articulo conſtituti nequeant obtinere etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibuſuis perſonis tam eccleſiaſticis cuiuſcumque ordinis, aut militaris ſtatus, gradus, aut conditionis exiſtentibus, quam laicis, etiam imperiali, Regali, vel alia mundana præeminentia inſignitis, per Sedem Apoſtolicam in genere vel in ſpecie conceſſorum. Quæ omnia, quoad præmiſſa, nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Pœnis alijs tam ſpiritualibus, quam temporalibus contra eos inflictis nihilominus in ſuo robore permanſuris; Vniuerſos autem & ſingulos chariſſimos in Chriſto filios noſtros Imperatorem, Reges, ac dilectos filios nobiles viros Duces. etiam armorum & exercituum, Marchiones, cæteroſque Principes Chriſtianos, nec non Dominia, Potentatus, communitates, & Vniuerſitates Ciuitatum, Oppidorum, & Caſtrorum illorumque Domicellos, & Dominos temporales, ac etiam Militum & copiarum tam equeſtrium quam pedeſtrium Ductores, Tribunos, Præfectos, Capitaneos in quibuſcunque etiam nobis & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ temporali iuriſdictioni non ſubiectis locis conſtitutos, cuinſcumque gradus, præeminentiæ, & nobilitatis exiſtentes, hortamur, rogamus, & obteſtamur per viſcera Dom. N. Ieſu Chriſti, & eius diuini nominis intuitu pro ſua erga eundem Deum, per quem regnant reges, & a quo principatus acceperunt, pietate, atque erga nos, & ſanctam hanc ſedem reuerentia, & deuotione, non modo nihil tale in ſuis Dominijs fieri permittant, nec vllo modo conueniant, ſed hoc malum omni ſtudio, diligentia, & authoritate exterminare totis viribus procurent, & contra quoſcunque delinquentes, & (vt præfertur) quomodolibet complices, & participes etiam temporalibus pęnis grauiſſimis animaduertãt, & per ſuos officiales, & curiæ miniſtros procedi curent: ſcituri ſe obſequium Deo per gratum, perque acceptum praſtituros, ſi quo gladio ad tutelam bonorum, & ad propulſandos perditorum conatus ſunt accincti, eundem ad vindictam huius peccati, & ad ſumendas de huiuſmodi criminis rei debitas pœnas exercuerint contra vero memores, ſi in re tam graui malè ſe geſſerint, ſe in diſtricto Dei iudicio rationem in nouiſſimo die reddituros. Volumus autem vt præſentium tranſumptis, &c.

ADDITIO. Adeſt etiam in Regno Neap Pregmatica ſanctio incip. Nouis occurrentibus morbis ſtatuens pænam mortis naturalis ipſo iure incurrendam nõ ſolum per ipſos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiam ſi nullum certamen ſequeretur, verum etiam per nuncios inter medios & aſſiſtentes ſimilib. pugnis & duellis excipiuntur vero duo caſus, in quibus dicta pæna minoratur, vt in d. Pragma. ſuper qua extant commentaria Petri Follerij & Io. Franciſci Scaglioni.

ELECTIO.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt per Greg. XI. fuiſſe ſtatutum, ne de eccleſijs, aut monaſterijs, vacantibus, prouiſi aut tranſlati apud ſedẽ Apoſtolicam conſtituti, ipſarum prouiſionũ vel tranſlationũ nuntiatoribus aliquid per ſe, vel per alium dent aut promittãt, ſeu promiſſum perſoluant, & impo-

imponitur excommunicatio latæ ſententiæ ipſo facto, cuius abſolutio reſeruatur Papæ, vt patet ex eius conſtitutione incip. Sollicita fol. 46. in Bullario.

Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita, & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium extat Greg. XIV. Conſtitutio Romæ publicata die 28. Martij 1591. incip. Cogit nos deprauata. Gre. xiv. cõtra ieũtes ſponſiones.

Cogit nos deprauata miſeri huius ſæculi corruptela, vt vel in ipſo noſtri Pontificatus ingreſſu ſeuerioribus pęnis illorum coerceamus audaciam, qui cœca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinam Maieſtatem lædere, ac ſacroſanctæ Eccleſiæ Dei mala, & ſcandala pernicioſa inferre non perhorreſcunt. Qualia multa cum ingenti animi noſtri dolore ſentimus manere ex frequenti ſponſionum illarum vſu, quæ excommiſſæ vulgo dictæ ſuper futura electione, aut vita, & morte Romani Pontificis, aut promotionibus S. R. E. Cardinalium fieri conſueuerunt: Nam ſiue rem ipſam, quæ nedum eccleſiaſtica, ſed & ſacra, & mere ſpiritualis eſt ſpectemus, profanatio quædam rei ſacræ, & ſacrilegium quoddam inde propterea committi videtur, dum electionibus, & promotionibus ſacris ac plene ſpiritualibus ſors pecuniarum immiſcetur, & turpiſſimæ nundinationis genus cohæret, ſiue grauiſſima peccata eorum occaſione perpetrari ſolita, & detrimenta inde prouenientia, ſponſiones huiuſmodi, quæ ſuper prædictis fiunt omnino dãnandas, & prohibendas, atque a Chriſti fidelium commercio prorſus exterminandas arbitramur. Multi ſi quidem lucri cupiditate, aut metu iacturæ pecuniarum, illicitis modis directè, vel indirectè, per ſe, vel alium, electiones, ſeu promotiones impedire, aut retardare conãtur: Alij eligendorũ, aut promouendorum honorem, famam, & exiſtimationem impijs, falſis, ac prorſus iniquis detractionib. aut diffamationib. lædere, ac dilacerare nõ erubeſcũt: Orationes vero, & vota, ac pias preces Chriſtiani populi, quas eo potiſſimum tempore ſummo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu ab vniuerſo fidelium cœtu Deo omnipotenti offerri par eſſet, vt huiuſmodi electionib. ac promotionib. Spiritusſanctus aſſiſteret, non mediocriter hac de cauſa impediri, perturbari, ac refrigeſcere neceſſe eſt, dum multi temporalibus lucris intenti, aut obliuiſcuntur, quæ Dei ſunt, aut certè deſiderant ſæpè numero, & procurant, vt eligantur non ij, qui optimi ſunt, ſed ex quorũ electione plurimum lucri ſe conſecutores animaduertunt. Nec deſunt, qui innumerabiles fraudes, ac pernicioſa mendacia, dolos, & fallacias comminiſcuntur, dum ſponſionum pretia augere, aut imminuere callide, & verſute ſatagunt. Nõnulli quoq; manifeſta iniuſtitia peccant, dum fere certi eorum qui eligendi, aut promouendi ſunt, conuentiones, ſeu ſuſpenſiones incundo ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi præterea dũ vana ſpe vniuerſum patrimonium ſuum in diſcrimen temere deducunt, repente, & ex improuiſo ad inopiam rediguntur: ex quo & abominabiles contra Deum blaſphemiæ, & plurima ſcandala, & peccata atrocia conſequũtur, quod autem deterius eſt, miſeri quidam ad nefandas Dæmonum inuocationes, ad prohibita ſortilegia, damnataq; diuinandi genera cõfugiunt, vt futura (ſi id fieri poſſet) præcognoſcendo, minori cum periculo: aut quemadmodũ ipſi vana ſpe decepti ſibi perſuadent, certiore euentu ſponſiones incant: illud deniq; omnibus notiſſimum eſt magnum hoc eſſe auaritiæ fomẽtum,

&

& ex eo vehementem quæſtus cupiditatem, quandoque etiam in Eccleſiaſticis, & religioſis perſonis excitari. Nos igitur qui hoc præcipuum munus ad paſtoralem noſtram ſolicitudinem maxime pertinere exiſtimamus, vt gregem Dominicum fidei noſtræ creditum ab omni offenſione, atque æternæ vitæ periculo ſecurum in viam ſalutis diuina fauente gratia, dirigamus, peſtiferi huius morbi contagionem, priuſquam in communem fidelium perniciem latius ſerpat (quantum in nobis eſt) tollere, necnon delicti, & ſcandali inde, vt plurimum prouenientis occaſionem penitus, & vbique ſubmouere cupientes, ac ſimul æquum cenſentes, in quo frequẽter, & grauiter peccatur, id ad tollendum ſcandali periculum generatim, & peræque omnibus interdicatur, fel. rec. Pij Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, qui pariter hoc ipſum ſuper futura Pontificis electione fieri prohibuit, veſtigijs inhærentes, de tributæ nobis a domino poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, quaſcunque ſponſiones, promiſſiones, ſtipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommiſſas vulgo dictas, quouis nomini, aut vocabulo appellatas: Quas ſiue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocunque publicæ, aut priuatæ ſcripturæ, aut chirographi genere, vel p[...] menſariorum, aut mercatorum libros, aut partitas crediti (vt dicunt) ſeu verbo tantum data fide, aut facta depoſito certæ pecuniarum ſummæ, vel cuiuſuis alterius rei pretio æſtimabilis, aut alias quoquomodo, vel ſub quauis nominati, aut innominati contractus formæ, aut conditione, in euentum vitæ, aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tam eo viuente, quam Apoſtolica Sede vacante, aut in euentu promotionum Sanct. Rom. Eccl. Cardinalium, poſt hac in quibuſuis Chriſtiani Orbis Regnis, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum iniri quandocunque contigerit, ipſoſque contractus, ſponſiones, aut pacta, ſi quæ poſt hanc noſtram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectantur, damnata prorſus, illicita, & inualida decernimus, & declaramus, illaque ex nunc, prout ex tunc, & è contra harum ſerie reſcindimus, & annullamus, ac ne de cætero fiat diſtricte interdicimus, & prohibemus. Decernentes ex eis tanquam damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, quod pariter illicitum, & tanquam contra bonos mores præſtitum nihil operari, in hoc declaramus, aut inſtrumento in forma Cameræ Apoſtolicæ vel alias quomodolibet roborata fuerint, nullam prorſus obligationem oriri, nullamque actionem realem, aut perſonalem, aut iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud; nec etiam quoad forum conſcientiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcunque ius cuiquam competere. Quinimo ſtatuimus, & declaramus ex prædictis damnatis ſponſionibus, nullum talium pecuniarium dominium, etiam ſi ſolutæ, aut datæ, ſeu remiſſæ, vel condonatæ hac de cauſa fuerint, cuiquam acquiri: ſed quicquid pecuniarum, aut cuiuſque alterius rei in contractu ſeu ſponſione huiuſmodi deductum fuerit, ſiue datum, & acceptum, ſiue tantummodo promiſſum, vel, vt perfertur, condonatum, aut etiam, vt ab alijs ſoluatur, mãdatũ exiſtat, eo ipſo pijs locis eius Ciuitatis, aut oppidi, vbi ſpõſiones ipſæ initæ, vel vbi primum detectæ fuerint, etiam ſi prius alibi initæ

ſint,

Digitized by Google

ſint, acquiſitum cenſeri, & ipſos contrahentes ad reſtitutionem, ſiue elargitionem eidem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Epiſcopum (citius conſcientiam ſuper hoc oneramus) opportunis iuris, & facti remedijs, etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, cogi, & compelli debere, & non ſolum Procuratoribus, ſeu adminiſtratoribus, ſeu cuilibet perſonæ, actionem popularem nomine eorundem piorum locorum pro ipſius pecunijs conſequendis competere: ita tamen, vt ſi plura loca pia in Oppido, ſeu Ciuitate huiuſmodi exiſtant, inter ipſa loca pia is præferatur, & pecunias integre lucretur, qui prior agere cœperit, nec componere, tranſigere aut concordare cum ipſis delinquentibus, aut illis partem aliquam pœnæ remittere, aut concordare quoquomo liceat, ſed integre ab ipſis locis pijs exigatur, quod ſi de facto concordiatum fuerit, tunc eo ipſo concordia, compoſitio, aut tranſactio irrita ſit, & nulla, & actio pro reliqua ſumma non exacta ad alia loca pia deuoluta cenſeatur, donec pœna prædicta integre ab ipſis tranſgreſſoribus fuerit perſoluta. Perſonas vero eccleſiaſticas, ſi quæ forſan (quod non credimus) tale aliquod pactum, aut ſponſionem contra hanc noſtram prohibitionem inire præſumpſerint, tam ſæculares, quam cuiuſuis ordinis, aut militiæ regulares, cuiuſcumquè ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacunque, etiam Sanct. Rom. Eccleſ. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præter ſupradictam, & alias in præſenti conſtitutione contentas pœnas) omnibus, & quibuſcunque per eas obtentis beneficijs cum cura, & ſine cura ſæcularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus ex nunc eo ipſo per præſentes in vtroque foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcumque impoſterum obtinenda, perpetuo inhabiles, & incapaces declaramus, eaque omnia iuxta præſentem Conſtitutionem ipſo facto vacare, deque illis libere per ſedem Apoſtolicam, vel per ordinarios Collatores alijs prouideri poſſe, ac etiam ſi alioquin noſtræ & ſedis Apoſtolicæ, ſeu Rom. Pontificis tantum diſpoſitioni ex quauis reſeruatione generali, etiam in corpore iuris clauſa, ſeu alias quomodolibet reſeruata, ſeu affecta fuerint, nihilominus per ordinarios Collatores, ad quos eiuſdem reſeruationibus, ſeu affectionibus Apoſtolicis ceſſantibus, pertineret, libere, & licite conferri, & de eis perinde, ac ſi reſeruata, aut affecta non eſſent, diſponi poſſe volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic noſtræ Conſtitutioni contrauenire præſumpſerint, tam ſi prędictis, quæ hic pro expreſſis habeantur, quam ſi quibuſuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eoſdem, vel alios, qui in terris, locis Ciuitatibus, ac Dominijs, ſibi ſubiectis tacitè vel expreſsè fieri permiſerit, eorumque conſiliarios, Magiſtratus, Poteſtates, Gubernatores, Præfectos, aut Locumtenentes, eorumque ſingulos, qui pariter conſenſum, auxilium, conſilium vel fauorem in pręmiſſis præſtiterint, ac in quoſcunque Proxenetas, vel mediatores, excommunicationis ſententiam per eaſdem præſentes ferimus, & promulgamus, eoſque ipſo facto abſque alia monitione, aut declaratione, iudicis decreto, aut miniſterio excommunicationis ſententiam incurrere volumus a qua eorum nullus ab alio, quàm a Rom. Pontifice, pro tempore exiſtente

P (niſi

(niſi in mortis articulo) quoad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiam præmiſſorum occaſione perceperint, etiam premia reſtitutione integre pecuniarum eiuſmodi occaſione perceptarum, abſolui poſſit aut debeat.

Sicque in omnibus, & ſingulis ſuperius expreſſis per quoſcunque Iudices ordinarios, delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S.R.E. Cardinales ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis locorum ordinarijs, vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt præſentes literas in ſuis quiſque eccleſijs, ciuitatibus, diœceſibus, & locis, ab omnibus; inuiolate obſeruari curent, & contra quoſcunque præſentis conſtitutionis transgreſſores ad declarationem cenſurarum, & pœnarum huiuſmodi procedant, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. De huiuſmodi ſponſionibus ſeu conuentionibus factis ſub aliquo futuro euentu, vide Dec. conſ. 115 conar in reg peccatum p. 2. §. 4 nu 2 Lud Molin de contract diſp 408 & in terminis Vinc de Franc deciſ 113 & in Regno Neap etiam adſunt Pragmaticæ ſanctiones ſimiliter fieri prohibentes excōmiſſas Sede vacante & ſuper creationes Sum Pont. necnon, & excommiſſas ſuper pueris mulierum prægnantium ſub pœnis ibi contentis ſub tit de ſponſionib mercatorum.

Sequitur eiuſdem Pontificis conſtitutio de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Conc. Trid. ſuper promouendis ad regimen eccleſiarum cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad cæteras dignitates, de quibus in conſiſtorio prouidetur.

Onus Apoſtolicæ ſeruitutis id quod nuper nos dignatio diuina prouexit aſſidue admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtorali ſollicitudine incumbendum, vt quæ a ſacris, œcumeniciſque concilijs pro communi totius chriſtiani populi ſalute pie, prudenterq; ſtatuta ſunt nulla aut temeritate violentur, aut negligētia deſerantur, et præſertim, quæ ad bonos, idoneoſque paſtores cathedralibus, ac ſuperioribus eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent, nam ſi in quibuſuis eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui religione, & ſanctitate fideles ædificent, multo certe magis elaborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorum forma eſſe debet, cum certum ſit gregis ſalutem magnopere pendere ex boni paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sane venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Trident. Concil. a Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam oſtenderunt, tum in eo potiſſimum inſigni zelo magnaque cum laude

labora-

laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaque excellentes, & in eccleſiaſticis functionibus, diu multumque verſati, eccleſijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus conſtituti Cremonen. eccleſiam regeremus, in eodem Concilio cum ſanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerti magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tam ſalubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus: Multo nunc magis, cum diſponente Domino omnium eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij præficiantur Eccleſijs qui opus ſuum, & miniſterium impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc ſaluberrimo, & pernecceſſario negotio, quod eſt de Epiſcopis eligendis, & præficiendis, videtur eſſe præcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accurate, fideliter, ac ſecure inſtituatur, vt omnis fallaciæ fuco remoto certo confidere valeamus, tales a nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe præpoſitos, quales tantum onus, Angelicis, videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro iiſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ſuæ ſanguini non pepercit; & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minime defuit, cum ſtatuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præſcriberetur quibuſque locis, & prouincijs, propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis atque opportuna eſſe videretur. Verum neque id hactenus niſi a pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpatio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio a Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos a publicatione Concilij prædicti elapſos, quid in vnaquaque Prouincia opus ſit, quidue poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu præſenti noſtra perpetuo valitura conſtitutione decernimus, vt cum extra Romanam Curiam examen, inſtructio ſiue inquiſitio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditioniſue fuerit inquiſitionem prædictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium iis, qui à prædicto Tridentino Concilio deſignantur, Apoſtolicæ, videlicet, ſedis Legatis ſeu Nuntijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario, eoque deficiente Ordinarijs vicinioribus relinquatur, niſi iuſtis de cauſis nobis aut pro tempore exiſtenti Roman. Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum eſſe viſum fuerit. Quod ſi forte aliquis prædictorum conſanguinitate, aut affinitate vſque ad tertium gradum incluſiue promouendum contingeret, vt omnibus ſuſpitio carnalis affectus a tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum qui proxime ſequitur hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nuncium, ſi Nuncius ad ordinarium, ſi ordinarius ad viciniorem

Seſſ. 24. de refor. gen. c. 1.

Seſ. 6. de ref. c. 1.

Supra Seſſ. 24. eodem c. 1. ſ. quoniam.

ordinarium inquiſitionis officium deferatur. In curia vero hæc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui a nobis, vel pro tempore exiſtente Rom. Pontifice diligenter, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorum apud nos, & Sedem Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiæ ipſe conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quod ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Rom. curiam degente ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuntio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni vbi Eccleſia ipſa a qua transfertur, ſita erit, ad Metropolitanum ſi epiſcopus, ad ſuffraganeum vero antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Concilium, non ſine magna ratione eminentes perſonas, & quæ negotij magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit Declaramus, & ſtatuimus tam Legatos, ſiue Nuntios, quam Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede forte delegandos non per Auditores, aut vicarios, alioſue miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere quamuis ab huiuſmodi perſonis, alijſque viris peritis adiuuari poſſint, & ſi prælatus inquirens per ſe non poſſet ob locorum diſtantiam teſtes examinare circa articulum aliquem, vel legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiuſmodi licebit ei articulum illum alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſalem inquiſitionem. Quod ſi forte contingat aliquem ſupradictorum legitime impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferetur, qui ſunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium deſignati, vt ſupra dictum eſt, de ijs, qui ob conſanguinitatem vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hoc, vt mens eiuſdem ſacri Conc. recte, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale ſit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac ſtatuimus, non eſſe in vita, ac doctrina promouendi inueſtiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerantur, ac teſtes producantur ſed oportet, vt prælatus, qui munus inquirendi ſuſcepit, articulos conſcribat, atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis ſincerum, ac fidele teſtimonium daturos eſſe exiſtimet. Verum, vt inquiſitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, ſi prælatus qui inquiſitionem facturus eſt, vel a promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulam, in qua ſint ordine deſcriptum nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio, functio ſi quam is forte exercuit, loca in quibus, aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, denique amici, ac familiares qui tam ipſum, quam parentes eius intime norint. Quod ſi promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipſius ætas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio, officia muneraque aut aliquid eiuſmodi comprobetur, admittendum ac proceſſui inſerendum erit modo documentum publicum ſeu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum cenſuimus, ac expreſſe prohibemus, ne ad teſtimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Eccleſiã, quilibet homines admittantur, ſed viri tantum

graues,

graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt ſupra diximus ſincerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quam inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porro teſtes eiuſmodi, Prælatus, qui examen, ſeu inquiſitionem habiturus erit, ſeorſum, ac ſigillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem, eoſdem etiam ſerio, & grauiter admonebit ipſos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, in cauſa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiuſmodi eccleſijs præficiantur. Diligenter etiam teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit, ac potiſſimum, quam ſint ad promouendos affecti, vt inde conijciat, vtrum ex affectu, an ex veritate teſtimoniũ dicant. Denique cum teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad fieri poterit omnia, & ſingula, quæ ad prædictam inquiſitionem facere videbuntur per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijſque Canonicis ſanctionibus continentur probe cognitæ eſſe debeant, ijs quibus inquiſitionis officium demandatum eſt, quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus catholicis annum trigeſimum iam expleuiſſe, ſacris ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe, quoad alios docendos idoneus eſſe declaretur, ad hæc in eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum, item fide puritate, Innocentia vitæ, prudentia, vſu rerum, integra fama, doctrina denique præditum eſſe, tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, vt nonnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam a publicis Academijs teſtimonium habuerunt, quod idonei eſſent ad alios docendos, niſi forte aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita vero inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoſcatur, & quoniam in quibuſdam prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque vſus habet, vt qui ſtudijs operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel canonum vere pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ populum chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quod prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publice, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad eccleſias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Trident. Concilium, ſtatuit, vt regulares a ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ

teſtimonium habeant. Declaramus nomine ſuperiorum eos duntaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui ordinis ſuperiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum præſidentes ſiue definitores, aut viſitatores capitulum generale repreſentantes, ſiue alij quocunque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus præter ſuperiorum teſtimonium, qui fidem faciant eiuſmodi regulares ad alios docendos idoneos eſſe, volumus ea ſeruari, quæ de ijs diximus, qui publicum ſuæ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimonium habent, vt videlicet ſerio inquiratur, an regulares ad Cathedrales Eccleſias promouēdi eos progreſſus in ſtudijs fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem vero de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, nec non informationem de ſtatu Eccleſiæ, alijſque neceſſarijs rebus quæ pariter coram ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Concilij decreta fieri debent, profeſſio fidei Catholicæ a promouendo facienda erit, quam quidem ab eo duntaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio pertinebit, niſi forte qui profeſſionem emiſſurus eſt a Prælato inquirente longe diſtet, tunc enim is prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de ſtatu Eccleſiæ, accipienda, ſi quando contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alia promouendus. Recipiet autem Prælatus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam a ſe admiſſam, ac receptam propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtrumento fidem facit de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur. Vbi vero totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quam primum clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittenda erit. In quare obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit quæ in ea forma continentur quam fel. recor. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat, proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſis, a Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & a tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prędicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranenſe nouiſſime celebratum omnes Cardinales ſiue maiorem partem Collegij adeat antequam Eccleſiam proponat, vt quæ a referente Collega ſint adiutori occulta fide quantum ad perſonam

ſonam promouendi attinet,cognoſcere poſſint. Hæc porrò omnia,quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus & decernimus qui nominati,præſentati, aut electi fuerint,ad dignitates Abbatiales,ac Prioratus ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſecularium præfecturas de quibus conſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus, præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumque Regularium vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis,excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſonæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus ſiuæ licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen æquum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt,ſtudioſe,ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum,qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda vere ſit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur vero in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti,ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sancta Sede nominandi,ac præſentandi,vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium ex quo ſalus animarum,tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque per multa, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpe, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet,nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano affectu aut ambientium cupiditatibus, ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerunt. De nominandis vero præſentandis,vel eligendis ad regulares dignitates præterea, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adijciendum cenſuimus, vt nominationis,præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omnino conentur,qui non modo eundem Ordinem ſint ante profeſſi; ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet, vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant,qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire. Eos denique,qui vel examinando,& inquirendo, vel teſtimonium ferẽdo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ea fide,ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur,vt a Deo & a nobis laudem pro bono opere expectare valeant, Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis,voluntatis,declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis,& monitionis infringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc

attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ in Monte Quirinali Anno incarnationis Dominicæ 1591. Maij Pontificatus noſtri anno primo.

Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunque ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes, ad officia, & dignitates aſſumi non poſſunt,
b eoſque ſcienter b eligentes iure eligendi, ac voce actiua, & paſſiua priuantur per conſtitutionem Pauli IIII. incip. In ſacra; fol. 634. in Bullar. Romæ publicatam die 22. Iul. 1559.

Electio quorumcunque ſuperiorum, & officialium Regularium debet fieri per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur, alias electio irrita erit Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 6.

b *Quando eligens indignum ad officium eccleſiaſticum, ad effectum, vt eligendi facultate priuetur, præſumatur in dubio ſcienter, vel ignoranter elegiſſe vide Menoc. de arbitr. iud. lib. 2. in addit. ad caſum 511. num 9. vſque in finem.*

EXCOMMVNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum, eſt Decreto ſacroſ. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de refor. generali cap. 3. ſa utiferam in his monitorijs formam ſeruandam præſcribi in hæc verba.

Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ & ad continendos in officio populos valde ſalutaris, ſobrie tamen, magnaque circumſpectione exercendus eſt cum experientia doceat ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, a nemine prorſus, præterquam ab epiſcopo, decernantur, & tunc non alias, quam ex re non vulgari, cauſaq; diligenter, ac magna maturitate per epiſcopum examinata, quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiuſuis ſæcularis, etiam Magiſtratus authoritate, adducatur ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum, quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. [Et extat Pij V. ordinatio incip.] Sanctiſſimus in Chriſto pater, fol.... in bullario volens, quod mandata, quæ in forma ſignificauit, pro rerum ſubtractarum, aut deperditarum reſtitutione ſeu reuelatione expediantur ad eorum duntaxat inſtantiã, quorum ciuiliter intereſt (modo ſuper illis ſupplicationes in præſentia ſuæ Sãctitatis ſignatæ fuerint.) Quæ ſupplicationes rem ipſam de qua agitur, reiq; valorem, nominatim & ſpecifice exprimant, niſi forte ſint pro eccleſijs, locis pijs, communibus, Vniuerſitatib. Collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certam rerum notitiam non habere; tunc etenim hac ipſa perſonarum qualitate expreſſa, ita demũ ferri poterit quædã in genere deſignatio rerum, ſi deſignatio neque nimis vaga, & incerta, atq; adeo incertiſſimilis ſit, & tamen oſtendat res ipſas (id quod præcipue in omnib. attendendum eſt) minime vulgares exiſtere, &c.

ADDI-

ADDITIO. Practica monendi generaliter malefactores, & ſcientes, vt infra certum terminum ſatisfaciant vel reuelent, alias excommunicationem incurrant, necnon & modus ipſius excommunicationis publicandæ habetur optime in extrag. com vnic Io. 22. ſub titulo de furtis. Et ad materiã literarum monitorialiũ generalium ad finem reuelationis, ſub excõicationis pœna, vide Card Zab. Imol. & alios in clem. diſpendioſam de iud. vbi præfatarum literarum formam notant; luculentiſſime ſcripſerunt Io. de Neuiz in ſua Sylua nuptial. lib. 3. in verbo monitoriæ, Philip Prob. ad Io Menoch. in c. 5. de conſtit in 6 Nau. in repet c inter verba concl 6 corrol 66. 11. q. 3. licet etiam aliqua pauca ſparſim tangat in Man & in concil 7. de ſentent. excom in antiq Ioan Gutierez lib. 1. can q c 11 per totum Henriquez in ſum. lib. 5 de excom c. 18. quædam etiam ad propoſitum huius materiæ reperiuntur annotata per Rip. in tract. de peſte in fine a nu. 121. vſque 128. & nouiſſime ſcripſit Reuerendiſſimus Epiſcopus Montius Marani in ſua praxi cap. 1. & 2. per quos traduntur regulæ obſeruandæ in dictis literis concedendis, explicantur cauſæ, ex quibus quis excuſatur a reuelando numerantur perſonæ, quæ ab huiuſmodi literis eximuntur, & præſertim declaratur quæſtio illa, An & quando principalis teneatur ſe ipſum propalare, & denique traditur communis praxis eius quod agendum eſt receptis reuelationibus, an autem quis compelli poſſit cenſuris ad exhibendas ſcripturas contra ſe, & quando ad id teneatur præter doct. in c. 1. de prob. vide Sot in 4. diſt. 22. q. 1. art. 2 caſu 3. Nau in conſ. 3 de cenſib in antiq Henriquez diſtincte, & notab. in præalleg c. 18. nu. 1. & 2.

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod licet de iure antiquo excommunicatus occultus debebat occulte euitari tamen hodie attenditur extrauagans Leonis X. in Conc. Lateranenſi vltimo ſeſſ. 11. fol. 179. a ter. in antiquis, & in Bullar. fol..... tenoris ſequentis.

Statuimus inſuper, quod ad euitandum ſcandala, & multa pericula, ſubueniendumque conſcientijs timoratis, quod nemo deinceps a communicatione alicuius in ſacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut alijs quibuſcunque diuinis, vel etiam prætextu cuiuſcunque ſententiæ, aut cenſuræ eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel a iure generaliter promulgatæ, teneatur abſtinere, vel aliquẽ vitare, vel interdictum eccleſiaſticum obſeruare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura, huiuſmodi fuerit, vel contra perſonam, collegium, vniuerſitatem eccleſiaſticam aut locum certum, aut certam a iudice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſſe, aut ſi notorie in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quod nulla poſſit tergiuerſatione cælari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, cum a communione illius abſtinere volumus iuxta Canonicas ſanctiones. Per hoc tamen huiuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis quomodolibet ſuffragari.

Hanc

Hanc extrau inter alios recitant, & declarāt Nau. in man. confeſ. c. 27. nu. 35 Cou. in c. Alma mater. p. 1. §. 1. nu. 7. de ſent. excom. in 6. Henriquez in ſumma lib. 13. de excom. c. 3 latiſſime Io. Gutier lib. 1. canon. qq. c. 1.

EXCOMMVNICATORVM ABSOLVTIO.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, quod Regulares a ſententia excommunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis X. Conſtitione cauetur in generali Concil. Lateran. fol.... in Bull. in quo etiam fuit promiſum quod excommunicati ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoq;, & negociorum geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitiis inſiſtentes ſententiis excommunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus cōſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint. Et ſcias, quod excommunicatio lata ab homine non prouenit niſi ratione contumaciæ, a iure verò prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua fronte num. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruatorum, vide ſupra in verbo caſus reſeruati.

Annectere viſum fuit Io. XXII. declarationem, quæ ſit atrox iniuria, vel damnabilis violentia, quam recitat per extenſum Ioan. Bapt. Confect. in collect. priuileg. Ordin Mend. & non Mend. fol. 22. mouit nos ad hoc agendū præſertim, quia Nauar. in Man. c. 27. ſub nu. 91. Io. Gutier. lib. 3. can. q. c. 5. num. 5. & Sayr. in theſauro caſ. conſc. lib. 3. c. 18. num. 8. diminutam illam referunt, & vt tutius iudicium fieri poſſit, an Ordinarij abſoluere valeant. Præd. extrauag. tenor talis eſt.

Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quā, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis contulimus poteſtatē. Ad quod, cū ſit facti potius, quam iuris quæſtio, vobis prout poſſumus reſpondemus. illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionē, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionē dentis, depilationem capillorum modicam, vel effuſionem ſanguinis non excedit, nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret, tranſire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit ab abſolutione taliū abſtinendum, vt tamen non ſolum ipſum factum, imò ēt facti qualitas, percutiendi modus, aut iniurandi circa hoc diligentius attendatur, & ipſius facti circumſtantia loci videlicet, & etiā perſonæ, quæ ſit leuis, vel modica, grauis aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur: loci quidem, vt in theatro, vel in foro, coram Rege, prælato, vel Iudice; in Eccleſia coram multis, in alio loco publico alicui iniuria inferatur: Perſonæ veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut ēt Magiſtratus, aut Prælatus, Pater aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel perſonatu cōſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturā iuris patiatur, p hæc quidē graues videantur iniuriæ, & quæ ſint tales, aut modicæ tanquam ex oppoſito cognoſcātur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenū omnia diſſerantur, iudicium talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio committendum, vt poteſtatem veſtram, cum ad hæc proceſſeritis, temperetis, vt citra metas huiuſmodi potius quam vltra eas circa abſolutionem taliū

proce-

procedatur, ne iniuriantes de vicina abſolutione confiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones, vel iniurias, & ſententias canonis iam periculoſius contemnentes, in excommunicationis ſententias procliuius prolabantur. Tolerabilius eſt enim aliquos, qui per vos etiam poſſunt abſolui, nobis, vel ſuperiori abſoluendos relinquere, quam contra ſtatuta Canonum imagine quadam abſolutionis, (quod non fit ſine grandi periculo,) quemquam relinquere innodatum, cum vmbra quædam videatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu.

Hactenus verba literarum Io. XXII. Quarum literarum terminos, ſcilicet, quando percuſſio, ſeu læſio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis præter Nauar & Sayr. vbi ſupra declarant Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 32. & latius Suarez de cenſuris diſput. 22. ſect. 1. pag. 408. col. 2.

EXCOMMVNICATIONES IN BVLLA DIE Cœnæ Domini.

PRÆTER Summiſtas, in verbo excommunicatio, ſciendum eſt, quod excommunicationum quarum abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici, quędam ſunt extra dictam Bullam, quædam vero continentur in ea, quæ enumerantur, & declarantur per Summiſtas præſertim per Nauar. in manuali confeſſ. c. 27. tenor vero dictæ Bullæ eſt tenoris ſequentis.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINIT. Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Nouerint vniuerſi hoc præſens publicum tranſumptum inſpecturi, quod nos Marcellus Lantes Prothonotarius Apoſtolicus, vtriuſque Signaturæ S. D. Papæ Referendarius, ac Curiæ cauſarum Cameræ Apoſt. generalis Auditor, Romanaque Curiæ Index ordinarius ſententiarumque, & cenſurarum in eadem Rom. Cur. latarum, ac quarumcumque Literarum Apoſtolicarum vniuerſalis executor ab eodem S. D. N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inſpeximus Literas Apoſt. S. D. N. PAVLI Diuina prouidentia Papæ V. hodie, quæ fuit dies feriæ quintæ, & Cœnæ Domini ſolemniter more ſolito lectas, & publicatas, eiuſque Bulla plumbea cum cordula rubei, croceque colorum more Romanæ Curiæ pendentes, bullatas, & omni ſuſpitione carentes, ſubſequentis tenoris.

Paulus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

PROEMIVM BVLLÆ.

Paſtoralis Rom. Pontifi. vigilantia & ſollicitudo, cum in omni chriſtianæ Reipublicæ pace, & tranquillitate procuranda pro ſui muneris officio aſſidue verſatur, tum potiſſimum in catholicæ fidei, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo unitate atq; integritate retinenda & conſeruanda, maxime elucet. Nimirum ut fideles Chriſti nõ ſint paruuli fluctuantes, neq; circunferantur omni uento doctrinæ in nequitia hominum ad circumuentionem erroris, ſed oẽs occurrant in unitatem fidei, & agnitionis filij Dei, in virum perfectũ,

neq;

neque ſe in huius vitæ ſocietate, & communione lædant aut inter ſe alter alteri offenſionem præbeat ſed potius in vinculo charitatis coniuncti tanquam vnius corporis membra ſub Chriſto capite, eiuſq; in terris Vicario Romano Pontifice Beatiſſimi Petri ſucceſſore, a quo totius Eccleſiæ vnitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita diuina gratia adiutrice ſic præſentis vitæ quiete gaudeant, vt futura quoque Beatitudine præfruantur. Ob quas ſane cauſas Rom. Pontifices Prædeceſſores noſtri hodierna die quæ anniuerſaria Dominicæ Cœnæ commemoratione, ſolemnis eſt, ſpirituale Eccleſiaſticæ diſciplinæ gaudium, & ſalutaria iuſtitiæ arma, per miniſterium ſummi Apoſtolatus, ad Dei gloriam, animarum ſalutem ſolemniter exercere conſueuerunt.

Nos igitur, quibus nihil optabilius eſt, quam fidei inuiolatam integritatem, publicã pacem, & iuſtitiam Deo authore tueri, vetuſtum, & ſolemnem hunc morem ſequentes.

1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Authoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Noſtra, quoſcunque Huſſitas, Vicleffiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios, & a Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos quocunque nomine cenſeantur, & cuiuſque ſectæ exiſtant eorum credentes, receptores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defenſores, ac eorundem libros, Hæreſim continentes, vel de religione tractantes, ſine authoritate Noſtra, & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publicè, vel occultè, quouis ingenio, vel colore, necnon Schiſmaticos, & eos qui ſe a Noſtra, & Romani Pontificis pro tempore, exiſtentis, obedientia, pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt.

2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos cuiuſque ſtatus gradus, ſeu conditionis fuerint: Vniuerſitates vero, Collegia, & Capitula quocumque nomine nuncupentur, interdicimus ab ordinationibus, ſeu mandatis noſtris, ac Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium ad vniuerſale futurum Concilium appellantes: necnon eos quorum auxilio, vel fauore appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, ac Latrũculos Maritimos, diſcurrentes Mare noſtrũ, præcipue a Monte Argẽtario vſq; ad Terracinã, ac oẽs eorũ fautores, receptatores, & defenſores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes, & in ſingulos, qui chriſtianorum quorumcunque nauibus, tempeſtate, ſeu in tranſuerſum (vt dici ſolet) iactatis, vel quoquomodo naufragium paſſis, ſiue in ipſis nauibus ſiue ex eiſdem eiecta in mari, vel in littore inuenta, cuiuſcunque generis bona tàm in noſtris Tyreni, & Adriatici, quàm in cæteris cuiuſque Maris Regionibus, & littoribus ſurripuerint. Ita vt nec ob quodcumque priuilegium conſuetudinem, aut longiſſimi, etiam immemorabilis temporis poſſeſſionem, ſeu alium quemcumque prætextum excuſari poſſint.

5. Item

5 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris ſuis noua Pedagia, ſeu Gabellas, prǽterquam in caſibus ſibi a iure; ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia, prǽmiſſis, imponunt, vel augent, ſeu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

6 Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes falſarios literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Breuis ac ſupplicationum, gratiam, vel iuſtitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarios, ſeu gerentes; vices eorum, aut de mandato eiuſdem Romani Pontificis ſignatarum, necnon falsò fabricantes literas Apoſtolicas, etiam in forma breuis, & etiam falsò ſignantes Supplicationes huiuſmodi, ſub nomina Romani Pontificis, ſeu Vicecancelarij, aut gerentium vices prædictorum.

7 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Chriſtiani nominis hoſtes, & inimicos, vel hæreticos, per noſtras, ſine huius Sanctæ Sedis, ſententia expreſſe, & nominatim declaratos, deferunt, ſeu tranſmittunt equos, arma, ferrum, filium ferri, ſtamnum, chalibem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica inſtrumenta, lignamina, canapem, funes, tam ex ipſo canape, quam alia quacunque materia, & ipſam materiam, aliaque huiuſmodi, quibus Chriſtianos, & Catholica impugnant, necnon illos, qui per ſe, vel alios de rebus, ſtatum Chriſtianæ Reip. concernentibus, in Chriſtianorum perniciem, & damnum, ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos, necnon hæreticos in damnum Catholicæ Religionis certiores faciunt, illiſque ad id auxilium, conſilium, vel fauorem quomodolibet prœſtant. Non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs quibuſuis perſonis Principibus. Rebuſpublicis, per nos, & Sedem prædictam, hactenus conceſſis, de huiuſmodi prohibitiones, expreſſam mentionem non facientibus.

8 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadentes, eos, qui victualia, ſeu alia ad vſum Romanæ Curiæ neceſſaria ducunt, ac etiam eos, qui ne ad Roman. Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, ſeu perturbant, ſeu hæc facientes defendunt, per ſe, vel alios cuiuſcunque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & ſtatus, etiam ſi Pontificali, ſeu Regali, aut alia quauis Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate.

9 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, ſpoliant, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam a nobis, vel noſtri iudicibus non habentes, illam ſibi timere vendicantes, ſimilia contra morantes in eadem Curia audeant perpetrare.

10 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, ſeu depredantes Romipetas, ſeu peregrinos, ad Vrbem cauſa deuotionis, ſeu peregrinationis, accedentes, & in ea morantes, vel ab ipſa recedentes, & in his, dantes auxilium, conſilium, vel fauorem.

11 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinẽtes, vel hoſtiliter

Digitized by Google

hoſtiliter inſequentes Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Sediſque Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos a ſuis diœceſibus, territorijs, terris, ſeu dominijs eijcientes. Necnon ea mandantes, vel rata habentes, ſeu præſtantes eis auxilium, conſilium, vel fauorem.

12 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel per alios, perſonas Eccleſiaſticas quaſcunque, vel ſeculares, ad Romanam curiam ſuper eorum cauſis, & negocijs recurrentes, ac illa in eadem curia proſequentes, aut procurantes, negotiorumque geſtores, aduocatos, procuratores, & agentes, ſeu etiam Auditores, vel iudices ſuper dictis cauſis, vel negocijs deputatos, occaſione cauſarum, vel negotiorum huiuſmodi, occidunt, ſeu quoquomodo percutiunt, bonis ſpoliant, ſeu qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè delicta huiuſmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcunque præeminentiæ, & dignitatis fuerint.

13 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, tam Eccleſiaſticos, quam ſeculares, cuiuſcunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem a grauamine, vel futura executione literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Breuis, tam gratiam quam iuſtitiam concernentium necnon citationum, inhibitionum, ſequeſtrorum, monitoriorum, proceſſuum executorialium, & aliorum decretorum, a Nobis, & a Sede prædicta, ſeu Legatis, Nuncijs, Præſidentibus Palatij noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Auditoribus, Commiſſarijs, alijſque iudicibus, & delegatis Apoſtolicis, emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut alias ad Curias ſeculares, & laicam poteſtatem recurrunt, & ab ea inſtante etiam Fiſci procuratore, vel aduocato, appellationes huiuſmodi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, ſequeſtra monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quiue illa ſimpliciter, vel ſine eorum beneplacito, & conſenſu, vel examine executioni demandari, aut ne tabelliones, notarij ſuper huiuſmodi literarum, & proceſſuum executione, inſtrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti, cuius intereſt, tradere debeant, impediunt, vel prohibent, ac etiam partes, ſeu eorum agentes, conſanguineos, affines, familiares, notarios, executores, literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum, capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex ciuitatibus, locis, & regnis eijciunt, bonis ſpoliant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur, per ſe, vel per alium, ſeu alios, publicè, vel occultè, quiue alias quibuſcunque perſonis, in genere, vel in ſpecie, ne pro quibuſuis eorum negotijs proſequendis, ſeu gratijs, vel literis impetrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant, ſeu gratias ipſas, vel literas a dicta Sede impetrent, ſeu impetratis vtantur, directè, vel indirectè prohibere, ſtatuere, ſeu mandare, vel eas apud ſe, aut notarios, ſeu tabelliones, vel alias quomodolibet, retinere præſumunt.

14 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui per ſe, vel alios, authoritate propria, ac de facto quarumcunque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apoſtolicarum prætextu, beneficiales, & decimarum, ac alias cauſas ſpirituales, & ſpiritualibus annexas,

ab

ab Auditoribus, & Commiſſarijs noſtris, alijſque Iudicibus Eccleſiaſticis auocant, illarumque curſum, ut cauſas ipſas proſequi volentes impediunt, ac ſe illarum cognitioni tanquam iudices interponunt. Quique partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum, citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum, vel conſentiendum, eos contra quos tales inhibitiones emanarunt, a cenſuris, & pœnis in illis contentis, abſolui, per ſtatutum, vel alias compellunt, vel executionem literarum Apoſtolicarum, ſeu executorialium proceſſuum, ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel ſuum ad id fauorem, conſilium, aut aſſenſum præſtant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætentionum, ſeu etiam donec ipſi ad nos informandos, ut dicunt ſupplicauerint, aut ſupplicari fecerint, niſi ſupplicationes huiuſmodi coram Nobis, & Sede Apoſtolica legitime perſequantur, etiam ſi talia committentes fuerint Præſidentes Cancellariarum, Conſiliorum, Parlamentorum, Cancellarij, Vicecancellarij, Conſiliarij, ordinarij, vel extraordinarij quorumcunque Principum ſæcularium, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacunque præfulgeant dignitate, aut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Commendatarij, ſeu Vicarij fuerint.

15 Quive ex eorum prætenſo officio, vel ad inſtantiam partis, aut aliorum quorumcunque perſonas Eccleſiaſticas, capitula, conuentus, collegia Eccleſiarum quorumcunque coram ſe ad ſuum tribunal Audientiam, Cancellariam, conſilium, vel parlamentū, præter Iuris Canonici diſpoſitionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directè, vel indirectè quouis quæſito colore, necnon qui ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, ſeu quæuis alia decreta in genere, vel in ſpecie, ex quauis cauſa, & quouis quæſito ac colore, etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis, aut priuilegij, vel alias quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis, & ordinatis, uſi fuerint, unde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur, ut alias quouis modo reſtringitur, ſeu noſtris, & dictæ Sedis, ac quarumcunque Eccleſiarum, iuribus, quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſsè præiudicatur.

16 Necnon qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alioſcunque Iudices Eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet hac de cauſa directè, vel indirectè carcerando, vel moleſtando eorum agentes procuratores, vel familiares, necnon conſanguineos, & affines impediunt, quominus ſua iuriſdictione Eccleſiaſtica, contra quoſcunque utantur ſecundum, quòd canones, & ſacræ conſtitutiones Eccleſiaſticæ, & decreta conciliorum generalium, & præſertim Tridentini, ſtatuunt, ac etiam eos, qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcunque ſententias, & decreta, aut alias fori Eccleſiaſtici iudicium eludentes, ad cancellarias, & alias curias ſæculares recurrant, & ab illis prohibitiones, & mandata, etiam pœnalia Ordinarijs, aut delegatis prædictis decerni, & contra illos exequi procurant, eos quoque qui hæc decernunt, & exequuntur, ſeu dant auxilium, conſilium, patrocinium, & fauorem in eiſdem.

17 Quive iuriſdictiones, ſeu fructus, redditus, & prouentus, ad nos, & Sedem

dem Apoſtolicam, & quaſcunque Eccleſiaſticas perſonas, ratione Eccleſiarum Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, pertinentes vſurpant, vel etiam quauis occaſione, vel cauſa, ſine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium, expreſſa licentia ſequeſtrant.

18 Quive, collectas, Decimas, Talleas, Præſtantias, & alia onera, clericis, prælatis, & aliis perſonis eccleſiaſticis, ac eorum, & eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum bonis illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiuſmodi, abſque ſimili Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia, imponũt, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita, etiam a ſponte dantibus, & concedentibus recipiunt; Necnon qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè, prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus, etiam ſi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, ſeu Principes, Duces, Comites, Barones, & alij Potentatus quicunque etiam Regnis, Prouinciis, ciuitatibus, & Terris quoquomodo præſidentes, & conſiliarii, & Senatores, aut quatiis etiam Pontificali dignitate inſignitis, innouantes decreta ſuper his per ſacros Canones, tam in Lateranenſi nouiſſime celebrato, quam aliis Conciliis generalibus, edita, etiam cum cenſuris, & pœnis, in eis contentis.

19 Item excommunicamus, & anathemarizamus omnes, & quoſcumque Magiſtratus, & Iudices, Notarios, Scribas, Executores, & Subexecutores, quomodolibet ſe interponentes in cauſis capitalibus, ſeu criminalibus contra perſonas Eccleſiaſticas, illas proceſſando, banniendo, capiendo, ſeu ſñias contra illas proferendo, vel exequendo, ſine ſpeciali, ſpecifica, & expreſſa huius Sanctæ Sedis Apoſtolicæ licentia, quique eiuſmodi licentiam ad perſonas, & caſus non expreſſos extendunt, vel alias illa perperam abutuntur, etiam ſi talia committentes, Conſiliarii, Senatores, Præſidentes, Cancellarii, Vicecancellarii, aut quouis alio nomine nuncupati.

20 Item excommunicamus, & anathematizatimus omnes illos; qui per ſe, ſeu alios directè, vel indirectè ſub quocunque titulo, vel colore, inuadere, deſtruere, occupare, ac detinere præſumpſerint, in totum, vel in partem Almam Vrbem, Regnum Siciliæ, inſulas Sardiniæ, Corſicæ, Terras circa Pharum Patrimonium Beati Petri in Tuſcia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venayſinum, Sabinenſem, Marchiæ Anconitanæ Maſſæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimas Prouincias, illarumque Terras, & Loca, ac Terras ſpecialis commiſſionis Arnulforum, Ciuitateſque noſtras Bononiam, Cæſenam, Ariminum, Beneuentum, Peruſium, Auinionem ciuitatem Caſtelli, Tudertum, Ferrariã Comaclum, & alias ciuitates, Terras, & Loca, vel iura, ad ipſam Romanam Eccleſiam pertinentia, dictæque Romanæ Eccleſiæ, mediatè, vel immediatè ſubiecta, necnon ſupremam iuriſdictionem in illis nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ competentem, de facto vſurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis præſumunt, necnon adhærentes fautores & defenſores eorum, ſeu illis auxilium, conſilium, vel fauorem quomodolibet præſtantes.

Abſo-

Abſolutio ſoli Pontifici reſeruatur.

Volentes præſentes noſtros proceſſus, ac omnia, & quæcunque his literis contenta, quouſq; alij huiuſmodi proceſſus a nobis, aut Ro. Pontifice, pro tēpore exiſtentes, fient, aut publicētur, durare, ſuoſque effectus oĩno ſortiri.

Abſoluere præſumentes excommunicantur.

Cæterum a prædictis ſententijs, nullus per alium quam per Romanum Pontificem, niſi in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc niſi ſtando Eccleſiæ mandatis, & ſatisfaciendo, cautione præſtita, abſolui poſſit, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum, quibuſcunq; perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militiarum, regularibus etiam epiſcopali, vel alia maiori dignitate præditis, ipſiſque ordinib. & eorum monaſterijs, conuentibus, & domibus, ac capitulis, collegijs, confraternitatibus, congregationibus, hoſpitalibus, & locis pijs, necnon Laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos, & dictam Sedem, ac cuiuſuis Concilij decreta, verbo, literis, aut alia quacumque ſcriptura, in genere, & in ſpecie conceſſorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum.

Quod ſi fortè aliqui contra tenorem præſentium, talibus, excōicatione, & anathematе laqueatis, vel eorum alicui abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint, eos excōicationis ſententia innodamus grauius cōtra eos ſpiritualiter, & tēporaliter, prout expedire nouerimus, proceſſuri.

Papæ abſolutio non comprehendit eos, qui a præmiſſis non deſtiterint.

Declarantes, ac proteſtantes quamcunque abſolutionem, etiam ſolemniter per vos faciendam, prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos, niſi prius à præmiſſis, cum vero propoſito vlterius ſimilia non committendi, deſtiterint, ac quoad eos, qui contra Eccleſiaſticam libertatem, vt præmittitur, ſtatuta fecerint, niſi prius ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, & decreta huiuſmodi, publicè reuocauerint, & ex Archiuijs, ſeu capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri, & caſſari, ac nos de reuocatione huiuſmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter ſuffragari, quin etiam per huiuſmodi abſolutionem, aut quoſcunq; alios actus contrarios, tacitos, vel expreſſos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam noſtram, vel ſucceſſorum noſtrorum, quantocunque tempore continuatam, in p̄miſſis omnibus, & ſingulis, ac quibuſcunque iuribus Sedis Apoſtolicæ, ac S.R.E. vndecunque & quandocunque quæſitis, vel quærendis, nullatenus præiudicari poſſe, aut debere.

Non obſtantibus priuilegijs, indulgentijs, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus ſupradictis, vel eorum alicui, ſeu aliquibus alijs, cuiuſcūque ordinis, ſtatus, vel conditionis, dignitatis, & præeminētiæ fuerint, etiãſi vt præmittitur Pontificali, Imperiali, Regali, ſeu quauis Eccleſiaſtica, & mūdana præfulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, ſeu locis a prædicta Sede, ex quauis cauſa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & ſub quauis alia forma, & tenore, ac cum quibuſuis clauſulis,

Q etiam

etiam derogatoriarum derogatorijs,conceſſis, etiam continentibus, quod excommunicari, anathematizari, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas,non facientes plenam,& expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi,ac de ordinibus, locis, nominibus, proprijs cognominibus, & dignitatibus eorum,mentionem, necnon conſuetudinibus, etiam immemorabilibus,ac præſcriptionibus quantumcunq; longiſſimis, & alijs quibuslibet obſeruantijs ſcriptis,vel non ſcriptis,per quæ cōtra hos noſtros proceſſus,ac ſententias quominus includantur, in eis ſe iuuare valeant, vel tueri. Quæ omnia,quoad huc eorum omnium tenores,ac ſi de verbo ad verbum,nihil penitus omiſſo infererētur, præſentibus pro expreſſis habentes, penitus tollimus, & omnino reuocamus, cæteriſq; cōtrarijs quibuſcunque.

Vt verò præſentes noſtri proceſſus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur,chartas, ſeu membranas, proceſſus ipſos continentes Valuis Eccleſiæ S.Ioannis Lateranenſis, & baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe,appendi faciemus. Vt ij,quos proceſſus huiuſmodi concernunt,quod ad ipſos nō peruenerint,aut quòd ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere,aut ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Inſuper, vt proceſſus ipſi, & præſentes literæ,ac omnia, & ſingula in eis contenta eo fiant notoria,quo in plæriſque Ciuitatibus,& locis fuerint publicata: Vniuerſis & ſingulis Patriarchis,Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis,& locorū Ordinarijs, & Prælatis vbilibet conſtitutis, per hæc ſcripta cōmittimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus,vt per ſe,vel aliū,ſeu alios,præſentes literas, poſtquam eas receperint, ſeu earū habuerint notitiā ſemel in anno,aut ſi expedire viderint,ét pluries in Eccleſijs ſuis,dū in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolēniter publicent,& ad Chriſti fideliū mētes reducant,nunciēt,& declarēt.

Quicunque audiunt confeſſiones apud ſe has literas habeant.

Cæterum Patriarchæ,Archiepiſcopi,Epiſcopi, alijque locorū Ordinarij, & Eccleſiarum Prelati,necnon Rectores,ceteriq; curam animarum exercētes,ac presbyteri ſeculares,& quorūuis ordinū regulares ad audiendas peccatorum confeſſiones,quauis authoritate deputati, tranſumptū pręſentium literarum penes ſe habeant eaſque diligenter legere, & percipere ſtudeant.

Volentes earundem pręſentium tranſumptis,etiam impreſſis Not.publici manu ſubſcriptis,& ſigillo Iudicis ordinarij Rom.Cur.vel alterius perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eandem prorſus fidem in iudicio,& extra illud, vbique locorum adhibendam fore, quę ipſis pręſentibus adhiberetur,ſi eſſent exhibitę,vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę excōicationis anathematizationis,interdicti,innouationis, innodationis, declarationis, proteſtationis,ſublationis,reuocationis,cōmiſſionis,mandati,& voluntatis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorū eius ſe noucrit incurſurum Dat.Rom.apud S.Petrū, Anno Incarnationis Dominicę,1605.10.Kal April.Pontific.Noſtri Anno primo.

P. Card. Prodat. M.Veſtrius Barbianus.

S.de Vrſinis.

Regi-

Digitized by Google

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

Anno a Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo ſexto, Indict. quarta; die verò vigeſimatertia menſis Martij Pont. Sanctiſs. in Chriſto Patris, & D. N. D. Pauli Papæ V. Anno eius primo, ſupradictæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicarum Principis Apoſtolorum S. Ioannis Lateran. & in acie Campi Floræ per nos Barnabeum Politum & Bernardinum Mazzatellum S.D.N.Papæ Curſ.

Io.B.Bagni.Mag.Curſ.

Quibus quidem literis diligenter inſpectis, illas ad requiſitionē, & inſtantiam Mag. D. Proſperi Farinacij S.D.N.Papæ, & Cam. Apoſt. Procuratoris Fiſcha lis, per D. Hieron. Fabrium noſtrum, & de Curia Not. publicum infraſcriptum tranſumi, & exemplari, ac in hac publicā tranſumpti formam redigi mandauimus, decernentes, & volentes, vt huic præſenti tranſumpto, iuxta earumdem Literarum, & decreti in eis appoſiti formam, continentiam, & tenorem, de cætero plena, & indubitata fides adhibeatur vbique locorum, ac ſi ipſæ Literæ originales exhibitę, vel oſtenſæ forent. Quibus omnibus, & ſingulis authoritatē noſtram ordinariam, ac decretum interpoſuimus, & interponimus per præſentes. In quorum fidem præſentes Literas atque præſens publicum inſtrumentum tranſumpti exinde fieri, & per Impreſſores Camerales imprimi, ac per dictum noſtrum, & curiæ noſtræ Not. infraſcriptum ſubſcribi, & publicari mandauimus, noſtrique ſoliti ſigilli impreſſione muniri iuſſimus, & fecimus.

Dat. Romæ in ædibus noſtris, anno a Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti. 1606. Indictione quarta, die vero 23. Menſis Martij. Pont. autem B.D.N.D. Pauli Diuina prouidentia P.P.V. Anno eius primo. Pręſentib. ibidem DD. Lauretto Berlico, & P. Ant. Catalono d. Cu. noſtræ Not. & coram nobis ſcribis teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis ſpecialiter atque rogatis.

Locus † ſigilli

Marcellus Lantes Auditor.

Hieronymus Fabrius Cu. Cauſ. Cam. Ap. Not. & Menſ.

EXEMPTIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt. Pium IIII. Epiſcopis reſidentibus conceſſiſſe, vt iuriſdictionem habeant contra clericos ſæculares, & etiam Regulares extra clauſtra degentes quomodolibet exemptos, vt in eius conſtitutione incip. De ſalute §. & inſuper fol.... in bull. & infra in verbo Reſidentia: quæ facultas poſtea per Concilium Trid. fuit in pluribus ampliata; ſiquidem dicti concilij vigore poſſint epiſcopi ſeu Archiepiſcopi contra exemptos procedere tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati in infraſcriptis.

Et primo compellere opportunis remedijs, vt lectio ſacræ ſcripturæ habeatur in monaſterijs monachorum, vbi commode fieri poteſt, ſi Abbates in hoc negligentes fuerint ſeſ. 5. de ref. cap. 1. 2. prouidere vt Plebani, Parochi, & alij curam animarum habentes, per ſe, vel per alios, plebes ſibi commiſſas, pro ſua, & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis, diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolemnibus, & ſi ipſæ eccleſię eſſent nullius diœceſis, Archiepiſcopi id præſtare debent vt delegati d. ſeſ. 5. c. 2. poſt princ. 5. Proce-

Digitized by Google

dere contra prædicatores etiam ſpeciali priuilegio exemptos, qui hæreſes prædicarent. d.c.2.circa finem. Quarto Deputare vicarios, & prouidere ne animarum cura negligatur in eccleſijs etiam exemptis eorum, qui priuilegia, indulta, aut diſpenſationes habent de non reſidendo ſeſſ. 6.ca.ſecundo. Quintò Viſitare, punire, & corrigere clericos ſæculares priuilegiatos, vel regulares, extra monaſteria degentes, ſi deliquerint d.ſeſſ.6.cap.3.VI.Viſitare, corrigere, & emendare toties, quoties opus fuerit, Capitula exempta ead. ſeſſ.6.c.4. etiam quando extra viſitationem procedit iuxta præſcriptum c.6. ſeſſ.7.25.de ref. Septimò Examinare vniones à 40. annis citra factas ſeſſ. 7. c.6. VIII. Viſitare quaſcunq; eccleſias, quomodolibet exemptas & prouidere vt reparentur d. ſeſſ. 7. Nonò Cognoſcere cauſas mercedum miſerabilium perſonarum ead.ſeſſ.6.c.14.X. Viſitare hoſpitalia iux.formam cle.quia contingit, de relig.dom. ead.ſeſſ.c.14. XI. Cognoſcere de ſurreptione, & obreptione abſolutionum conceſſarum alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipſe inquirere cæperat, aut remiſſione pœnæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerat ſeſſ.23.c.5.XII.Cognoſcere, & punire exceſſus clericorum ſæcularium exemptorum, qui alias ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, tam in viſitatione, quam extra viſitationem, dummodo in ſuis eccleſijs reſideāt ſeſſ.14.c.4. XIII. Conuertere in diſtributiones quotidianas tertiam partem fructuum et dignitatum, canonicatuum, perſonatuum, portionū, & officiorum Cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum, in quibus nullæ ſunt diſtributiones, vel ita tenues, vt veriſimiliter negligantur ſeſſ.21.& 22.cap. 3. XIV.Preſcribere Dignitatib perſonatib. & Off.cathedralium, & collegiatarum eccleſiarū cōpetens ſeruitium ab eis perſonaliter adimplendū pro diſtributionib.lucrandis d.c.3.ſeſſ.22.XV.Nouas parochias erigere, & in erectis miniſtrorū numerū, prout opus fuerit augere ſeſ. 21.c.4. & vniones facere ead.ſeſſ.c.5.illaſq; quę a 50.annis circa factæ ſunt, reuidere, & examinare ſeſ.7.c.6.XVI.Coadiutores dare Parochis minus idoneis ſeſ.21.c.6.XVII. Transferre bèneficia, & eccleſiarum refectionem procurare d.ſeſſ.21. cap.6. XVIII.Commendata monaſteria in quibus non viget regularis obſeruātia & beneficia, quæcunq; qualitercunq; cōmendata viſitare, & curare vt reficiantur, quæ reſtauratione indigent, vt animarum cura, & alia debita obſequia recte exerceantur, ſeſ.21.c.8. XIX. Viſitare, & corrigere Regulares in commendatis monaſterijs in quib. regularis obſeruantia viget, reſidentes, qui ſecundum eorum inſtituta non viuunt, ad ſuperiores admoniti intra ſex menſes non fecerint, & correxerint.d.c.8.ſeſſ.21.XX. Cognoſcere an diſpenſationib. quæ à Sede Apoſtolica conceduntur, & in commutationibus vltimarum voluntatum preces veritati nitantur ſeſſ.22.c.5. & 6.XXI. Exequi omnes pias voluntates ſeſſ.12.c.8. XXII. viſitare Hoſpitalia, Collegia, Confraternitates laicorum, etiam quas ſcolas vocant, non tamen, quæ ſub regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia, Montes pietatis, ac omnia loca pia d. ca. 8. ſeſſ.22. XXIII. Notarios examinare, & ſuſpendere ſeſſ.22.c.10. XXIV. Viſitare eccleſias exemptas, & quæ in nullius diœceſis dicuntur ſeſſ.24.c XXV. In omnibus, quæ ad viſitationem, & morum correctionem ſpectant, procedere ſeſſ.24.c.10.XXVI.Procedere contra Capellanos regios, & habentes titulū prothonotariatus, & cōtra oblatus Militiarum, & hoſpitalium, præterquam eos, qui actu inſeruiunt ſeſſ. 24. capit. 11.

XXVII.

XXVII. Prohibere ne in cōſequutione poſſeſſionis beneficiorum, canonicatuum, &c. interueniant ſolutiones, promiſſiones, & alia ſapiētia ſimoniam, & turnorum lucra, quæ in vſus pios nō conuertuntur ſeſ. 24. c. 14. XXVIII. Redigere in Congregatione Monaſteria Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecta, ſi ipſi Religioſi negligentes fuerint, & hoc faciant Archiepiſcopi in prouincia, & ſi nec ad Metropolitani inſtantiam ſe redegerint, epiſcopis ſubiaceant, in quorum diœceſi ſunt ſeſſ. 25. de regular. cap. 8. XXIX. Monaſterijs monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectis præeſſe d. ſeſſ. 25. cap. 9. XXX. Procurare in monaſterijs ſibi non ſubiectis vt Monialium clauſura reſtituatur, vbi violata eſt conſeruetur iux. cap. periculoſo, de ſtat. regul. in 6. renouatum ſeſ. 15. de regular. c. 5. XXXI. reſcindere conceſſiones iuriſpatronatus ex augmento dotis, vel alia ſimili cauſa a 40. annis citra acquiſitas, & in poſterum acquirendas ſeſſ. 15. de ref. cap. 9. XXXII. Procedere & punire concubinarios, poſt quam admoniti non reſi puerint iux. formam traditam ſeſſ. 25. de ref. c. 14.

Quibus ſic in vnum recollectis ſciendum eſt, præterea extare conſtitutionem S. D. N. D. Clementis viij. ſuper executione decreti Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 14. contra regulares non ſubditos epiſcopo, intra clauſtra degentes, & extra ea ita notorie delinquentes, vt populo ſcandalo ſint, ac contra eorum ſuperiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia ſuorum ordinum loca tranſmittentes, vel tranſmiſſos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatum die 18. Martij 1596. tenoris ſequentis.

Suſcepti muneris ratio poſtulat, vt ea, quæ in Sacr. Trident. Concil. prouide conſtituta ſunt, ab ijs, ad quos ſpectat, inuiolate obſeruari curemus. Maturo ſanè conſilio ipſius Concilij decreto prouiſum eſt, vt quicunque regularis non ſubditus epiſcopo, intra clauſtra degens, extra ea ita notorie deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, a ſuo ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuere puniatur, & ſuperior de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus, ipſe a ſuo item ſuperiore officio priuetur, & delinquens ab epiſc. puniri poſſit. Verum, quia experientia compertum eſt interdum in huiuſmodi decreti executione nimis remiſsè procedi cum enim epiſcopus inſtat, aliquem regularem, eo, quo ſupradictum eſt, modo, delinquentem, a ſuo ſuperiore puniri, ſæpè ſit, vt ſuperior regularem delinquentem, ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſcopi diœceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiam ipſe aliquando ad alias prouincias ſe conferat, nec vlterius ſuper delinquentis exceſſibus inquirat, & de eius punitione epiſcopus, certiorem reddat. Vnde nec Regularis delinquens tunc ab epiſcopo puniri poteſt, cum extra ipſius diœceſim exiſtens, nec ſuperior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro paſtorali noſtra ſollicitudine, prætati decre. executioni, quantum cum Domino poſſumus, fauere, & præmiſſis malis (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum. S. R. E. Cardinalium prædicti Concilij interpretatum ſententia: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnibus, & ſingulis cuiuſcunque ordinis, & inſtituti regularium, etiam mendicantium ſuperioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, &

ſub indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum & officiorum per eos obtentorum; eo ipſo incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum, quilibet ipſorum, regularem non ſubditum epiſcopo intra clauſtra degentem, & extra ea ita notorie delinquentem, vt populo ſcandalo ſit, epiſcopo inſtante intra tempus ab epiſcopo præfigendum, ſeuere puniat, ac de punitione epiſcopum certiorem faciat, & alias decretum ipſum in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterum ſi ſuperior in regularem delinquentem non animaduerterit, quinimo ſi illum impunitum ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſc. diœceſim, vt præfertur, tranſmiſerit, volumus, & ſimili motu, atque authoritate decernimus vt ſuperior inſtante epiſcopo, intra terminum, ab epiſcopo præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, nec non & ſub inhabilitatis ad illa, & alia poſterum obtinenda, ac vlterius priuationis actiuæ, & paſſiuę vocis, ad quas a nemine præterquam a nobis, & a Romano Pontifice pro tempore exiſtente reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum regularem delinquentem a loco, ad quem tranſmiſſus fuit reuocare, & in quod deliquit, conſtituere ſeu ſiſtere teneatur. Quod ſi hoc etiam facere prætermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt ordinarius loci ad quem regularis delinquens tranſmiſſus fuerit, ſuper præmiſſis ab ipſo ordinario loci, in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel alias de illius delicto informatus, vt præfertur tanquam ſedis Apoſtolicæ delegatus prædictum Concilij decretum omnino exequi, & in regularem delinquentem ſeuere animaduertere poſſit & debeat. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinales & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam, quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Iuriſdictio ordinariorum eſt fundata in iure communi c. omnes baſilicę 16. q. 7. c. cũ perſonæ de priuileg. in 6. ſuper omnes de diœceſi exceptis exemptis c. ſane, & ibi gl. de exceſſ. præla. & propriè Sedis Apoſtolicæ eſt eximere gl. in c. 1. ver. exemptionis de priuileg in 6. qui exempti in multis caſib iuriſdictioni epiſcoporum ſubijciuntur glo. in d. c. 1. in ver. inſtituta, & in clem. 2. c. fi. in ver. puniri de pœnit. & remiſſ. & quando priuilegium non extendatur contra ordinarium eſt tex. in c. Ne aliqui de priuileg. in 6. & quando ex verbis priuilegiorum diſcerni poſſit ſi ordinariorum iuriſdictioni ſit derogatum, vide tex. in c. ex parte de priuileg. & in c. Si Papa eod. tit. lib. 6. Maſcard. de probat. concluſ. 713. An autem pendente lite inter epiſcopum & aliquem ex ſuis clericis, exemptus exiſtat clericus ab ipſius epiſcopi iuriſdictione notabiliter declaratur per Guliel. Caſſad. dec. 5. ſub. tit. de priuileg.

FABRIGA SANCTI PETRI DE VRBE.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod licet Epiſcopi de iure ſint executores piarũ voluntatũ c. 3. & c. tua nobis, & ibi Doct. præſertim Couar.

pluies

p'tres explicans aſſertiones de teſtam. etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati Concil. Trident. ſeſſ. 22. de refor. capit. 8. in princ. Id etiam agere valet Officium Reuerendæ Fabricæ S. Petri, & extat Pij Quinti Bullæ applicationis Fabricæ medietatis relictorum piorum non exactorum per trienniunn, ſub Datum Romæ 11. Kalen. Ianuarij 1596. fol. 1605. in Bullario incipien. Exigit & infra.

Hinc eſt, quod nos, qui nuper accepimus, quod tam in alma Vrbe noſtra quam in alijs Ciuitatibus, Terris, Dominijs, locis, & Regnis reperiuntur multa legata a pijs teſtatoribus facta ad effectum celebrationis Miſſarum, & recitationis Diuinorum Officiorum, necnon erogationis eleemoſynarū diuerſis Eccleſijs, Monaſterijs. Hoſpitalibus, & alijs pijs locis, ipſaque legata hæredum auaritia, ſeu alias per trienniũm retroactum executioni debitæ demandata non fuerint, volenteſque &c. De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Deputatis, & Collegio huiuſmodi, ſi & poſtquam iuxta tenorem priuilegiorum & facultatum ſibi conceſſarum legata huiuſmodi executioni debitæ demandari fecerint, vnam illorum medietatem, reliquam vero loco, cui legata fuerint, applicamus, & appropriamus. Decernẽtes &c. Sicque per quoſcunque iudices &c. Super qua Bulla, & alijs dubijs æditæ fuerunt declarationes ſequentes.

Declarationes facultatum Reuerendæ Fabricæ Sancti Petri de Vrbe factæ ab Illuſtriſſimis Deputatis dictę Fabricę in Vrbe reſidentibus, ſuper interpretatione eis conceſſa dubiorum occurrẽtium circa priuilegia dictæ Fabricæ, ad tollendas difficultates, quæ ſæpe in controuerſijs iudiciorum coram eius Commiſſarijs, & Iudicibus oriuntur, ac pro faciliori litium expeditione infraſcripta declaranda, & interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ conceſſa de legatis hæreditatibus, & pijs diſpoſitionibus certis ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarum, & Eccleſiaſticarum perſonarum, pro vna vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis, quæ intra annum ab hæredibus, ſeu alias grauatis realiter adimpleta, non fuerunt vſque ad triennium computandum à die mortis, quinta pars tantum ad ipſam fabricam ſpectat, lapſo vero triennio, ſi adhuc adimpleta non ſint, eidem Fabricæ medietas debetur. Declaramus medietatem huiuſmodi pariter a die mortis dictorum teſtatorum, & diſponentium ipſi Fabricæ debitam eſſe, ſeruandamque fore in his Bullam fel. recor. Pij Papæ V. ſub Datum 11. Kal. Ianuarij 1569. quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendam eſſe ſignificamus, & interpretamur, & prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus, quæ intra ſtatutum à teſtatores, & diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo lapſo triennium intelligatur cucurriſſe à die mortis.

Annua vero pia legata, & diſpoſita pijs locis, Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis certis, & nominatis cũ onere celebrationis miſſarum, Diuinorum Officiorum, erogatione eleemoſynarum aut ſimilium in perpetuum, aut ad certum tempus, ſeu ſtatutis quibuſdã diebus in anno, vel hebdomada, pro quorum adimplemento bona, ſeu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum, ſeu aliorum, qui ad id quomodolibet obligati, erant, aut tenebantur, auaritia, pro præterito adimpleta cum effectu, non ſunt tunc redditus, & relicta huiuſmodi hucuſque decurſa, & realiter non

Q 4 ſoluta,

ſoluta, fabricæ debeantur. In futurum vero decurrenda ipſis legatarijs cum onere iniuncto applicentur, vt hactenus obſeruatum eſt.

Quando vero bona, ſeu annui redditus, & introitus a monaſterij, capitulis, Cappellanus, ſeu alijs legatarijs præcepti, & exacti ſunt, ac percipiuntur, & exigantur pro dicta celebratione Miſſarum, & diuinorum off. in perpetuum, aut ad tempus vt ſupra, & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina off. in toto, vel in parte ab ipſis legatarijs celebratæ non fuerunt, vel celebrari desierunt, aut etiam minime celebrantur propter ipſorum legatorum negligentiam, ſeu impotentiam nempe, quod maior ſit numerus miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum & diuinorum Officiorum, ſic per negligentiam, ſeu impotentiam omiſſarum, ad Fabricam ipſam deuoluta eſſe declaramus. Dantes facultatem miniſtris a nobis deputatis, ſeu ab illis ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatarijs, aut alias obligatis, ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videbitur, pro præterito tantum deſuper componere valeant.

Si autem ipſi legatarij, quibus a principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum incapaces erant, aut a principio quidem capaces exiſtebant: ſed propter regulæ mutationem incapaces effecti ſunt, inhærendo dictæ Fabricæ priuilegijs, aut declarationibus alias factis, præſertim ſub die 28. Martij 1589. Declaramus huiuſmodi, quæ à principio perſonis incapacibus facta ſunt, ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi, non ad hæredes grauatos, ſeu alias obligatos ſpectare, ſeu vti caduca ab eis vindicari poſſe; ſed ad Fabricam ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiam ſubſtitutionis, & fideicommiſſi, tanquam incerta effecta ſpectauiſſe, & ſpectare, & ſub priuilegijs ipſius Fabricæ comprehendi, prout etiam quæ forte ex quacunque cauſa a legatarijs ipſis etiam capacibus recuſata, & non acceptata fuerunt, ac recuſantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperibus puellis nuptui tradendis, quæ amore Dei, ſeu alias ratione animæ, non autem effectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt, ſi per aliquot annos ab hæredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter, perſoluta, ſeu depoſita, etiam ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarum electio facta foret pro annis, & temporibus decurſis, ad Fabricam ipſam pertinere declaramus. Decurrenda vero in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis etiam antea electis, vt præfertur, integra concedantur, niſi in totum in certa eſſent, ita vt ad Fabricam, iuxta priuilegia, omnino ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ competunt omnia alia pia legata incerta, & maxime pro male ablatis relictas, ita vt etiam ab ordinarijs locorum ſi forte ad eos peruenerint, vindicari valeant iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper quia, vt accepimus, ſepe huiõi legata, & piæ diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorum, Hoſpitalium, Cappellarum, aut pro ſuſtentatione eccleſiaſticarum perſonarum ſecularium, ſeu regularium, tam virorum, quam mulierum, & ſimilium, nec intra, vel poſt triennium, hæredes ea adimplere curant, ex quib. ſi quinta, aut medietas reſpectiuè pro Fabrica detrahatur, opera ipſa aut in totum negligũtur, aut ſine debita perfectione

inhoata

inchoata remanent, nec defunctorum voluntas, vt par eſt, obſeruatur. Quo vt huic incommodo, quantum fieri poteſt, occurramus, & heredibus, ac alijs obligatis omnino fraudis occaſio auferatur dum huiuſmodi legatorum ſolutionẽ, & executionem procraſtinare ſolent, vt interim dictorum priorum relictorum fructus percipiant ad quorum reſtitutionem non teneri prætendunt, & per capitalis ſolutionem ſatisfeciſſe teſtatorum voluntati contendunt. Iccirco declaramus dictos hæredes, ſeu alios grauatos teneri, & obligatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorum perſoluendos, a die mortis, quos realiter ex relegata, ſeu alias relicta perceperunt, aut percipere potuerunt, ſi res huiuſmodi ſui natura, aut alias fructifera ſit ita tamen, vt in poſterum fabricæ non quinta, aut medietas relicti, ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur, legatum vero ipſum integrum pro perfectione dicti pij relicti conſignetur, & reſeruetur.

Præterea, quia ſæpe contingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtitutione Monaſteriorum, Hoſpitalium, ſeu Eccleſiarum, & ſimilium relictorum, debita executioni demandari non poſſe propter aliquod facti, ſeu iuris impedimentum, quia nempe pecunia relicta ad conſtruendum Monaſterium non ſufficit, aut in loco a teſtatore deſignato ædificari non poteſt, ſeu etiam licentiam ad Epiſcopo, aut alio Superiore obtineri nequit: cum æquum non ſit, vt pium opus huiuſmodi propterea deſeratur, ſed potius in aliud de iure commutandum veniat declaramus, vt grauatis certus competens terminus præfigatur, arbitrio Iudicum pro impedimentis huiuſmodi realiter, & cum effectu remouendis aut pro obtinenda a Sede Apoſtolica commutatione talis pij relicti, & diſpoſitionis. Quod ſi terminus elapſus, & impedimenta remota non fuerint, aut commutatio obtenta non ſit, tunc legatum ipſum integraliter a Fabrica exigatur, proinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum vero interdum eo vſque habendi cupiditas accreſcat, vt non vereãtur multi hæredes, & legatarij ſcripturas falſas fabricare, priores datas confringere, aut alias, Fabricam ipſam defraudare, Declaramus contra huiuſmodi falſarios, complices aut quouis modo culpabiles, omnibus, iuris, & facti remedijs procedi debere, etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas & pœnas incidiſſe, mulctas, & pœnas ad fabricæ vtilitatem conuertendas fore, iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia.

Tandem teneri hæredes, qui intra ſtatuta a iure tempora, bonorũ hereditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram ſolutionẽ faciendum legatorum, & piorum relictorum, quoties iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia, in foro iudiciali conuenti fuerint, neque ſub prætextu, quod here ditas ſoluendo non ſint, excuſari poſſe, quominus etiam vltra vires hæreditarias teneantur, Cum enim ſine inuentarii confectione hæreditates adeundo, aut in eis ſe ipſos immiſcendo, cum legatariis quaſi contraxiſſe videantur, non debent beneficio legis par frui, quam contemnendam eſſe cenſuerunt, niſi a S.N.D. reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum temporis ad inuentarij confectionem conceſſi forſan obtinuerit.

Ne autẽ de prædictis vllo vnquam tempore dubitari contingat, & vt iuſtitiam indifferenter omnibus cuiuſcunque gradus, & conditionis exiſtunt, miniſtretur, iuſſimus, & mandauimus hanc noſtram declarationem etiam

per

Digitized by Google

per ſecretarium noſtrum in membranis redigi, ſolitoque ſigillo ſubſignari. Datum Romæ die vigeſimaſeptima menſis Martij Milleſimo quingenteſimo nonageſimo octauo Pontificatus S. D. N. Clementis Papæ Octaui Anno eius 7.

Ad fauorem etiam prædicti Officij Fabricæ adeſt Motus proprius Pij Papæ IV. per quem datur facultas Collegio, & deputatis Fabricæ S. Petri de Vrbe, cogendi quoſcunque Notarios ad aperiendum, & oſtendendum teſtamenta, poſt annum a die obitus teſtatoris fol. 728. in Bullar. incip. Et ſi per diuerſos, & infra.

De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictis Collegio, & eius Cõmiſſarijs, vt ſub pęna excõicationis latæ ſententiæ, ac alias, iuxta formam facultatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes, & ſingulos Notarios, penes quos huiuſmodi teſtamenta clauſa, vt præfertur, vel alias reperiuntur, vel in futurum reperientur, poſt annum a die obitus teſtatorum ad illa aperienda, & ipſis Commiſſarijs oſtendenda, ſolutaque ipſis Notarijs debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum ſibi exemplar ipſorum Teſtamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachij ſecularis, ſi opus fuerit, quacunque appellatione remota cogere poſſint, tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Sicque in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

Item ad fauorem prædicti Officij Frabricæ per Pium V. fuit prouiſum, quod duæ ſententiæ diffinitiuæ in cauſa Fabricæ ſancti Petri faciant rem iudicatam in ea parte, in qua ſunt conformes, & commiſſiones appellationum quæ concederentur, intelligantur cum clauſula, ſine præiudicio executionis duarum conformium, vt in eius Bulla incip. Et ſi omnium litium, &c. fol. 1066. in Bull. habetur.

De erectione collegij Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe, eiuſque Officialibus facultatibus, iuriſdictione, indultis, exemptionibus vide conſtitutionẽ Clem. VII. incip. Admonet nos &c. fol. 2092. in Bullar.

FIDEI PROFESSIO.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod publicam fidei profeſſionem facere tenentur prouiſi de cathedralibus canonicatibus, dignitatibus, & alijs quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis, curam animarum habentibus ex Conc. Trid. decreto ſeſſ. 24. c. 1. & 12 de refor. gener.

In Concilio Prouinciali, & Synodo diœceſana emittitur & ab his qui iure, vel conſuetudine intereſſe debent ob decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 2. de refor. gene. Quicunque de monaſterijs, conuentibus, domibus, & alijs quibuſcunque locis regularium quorumcunque ordinum, etiam militiarum quocunque nomine, vel titulo prouidentur ex Pij IV. conſtitutione de anno 1564. Idibus Nouembris Incip. Iniunctum. Videlicet.

Iniunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Eccleſiæ ſuæ directionem, Sanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Trident. diſpoſitionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Eccleſijs præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus,

Digitized by Google

bus,& alijs quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarum haben tibus, prouideri continget, publicam Orthodexæ fidei profeſſionem facere, ſeque in Romanæ Eccleſiæ obedientia permanſuros, ſpondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoſcunque quibus de monaſterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuſcunque locis. Regularium quorumcunque Ordinum etiam Militiarum, quocunque nomine, vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, vt vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque, & certa illius forma cunctis innoteſcat, noſtræ ſollicitudinis partes in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis ipſius Concilij, & alios prædictos ſpectant, recipi, & obſeruari, ac ſub pęnis per Concilium ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſolenniter fieri authoritate Apoſtolica tenore præſentium directè præcipiendo mandamus huiuſmodi ſub tenore.

Qui Summus Pont. de ea emittenda in ordinatione, & promotione doctorum, & per alios cuiuſuis artis, & facultatis profeſſore altera eius conſtit. prouidit eodem die, & anno incip. In ſacroſancta, fol. 829. in bullar. Videlicet.

In ſacroſancta Beati Petri Principis Apoſtolorum Cathedra, meritis licet imparibus, his procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos, plurimum nos oportet eſſe ſollicitos, vt Domini gregem curæ noſtræ commiſſum non ſolum ab apertis rapacium luporum, vndecunque caudis obſtrepētium inſultibus, ſed etiam a magis formidoloſis peſtiferarum vulpecularum domi latitātium inſidijs, per prouidum paſtoralis officii miniſterium, ipſo Domino cooperante præſeruemus, ac illis omnes nocendi occaſiones, quantum cum Deo poſſumus, vbilibet auferamus. Cum itaq; iuxta notum Sanctiſſimi Vatis oraculum, timor Domini, ſine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, ſapientiæ ſit initium, & qui, vel in ſcientiis proficere, vel eas alios docere parant, ſupremum illum ſapientiæ parentem, benignumq; largitorem deuoto ſanæ fidei obſequio demereri, vtraque ſinceræ Religionis pietate ſibi conciliare debeant. Iccirco hanc fidei puritatem, ſcientijs, doctriniſq; quibuslibet tum tradendis, tum addiſcendis, tanq̃ neceſſariam baſim, conſtituere, & ne ſimplicia nonnullorum adoleſcētium res nouas audiendi cupidorum, ingenia, in naufragos blandientium hæreſum ſcopulos imprudenter impingant occurrere cupientes, Motu proprio, & ex certa ſciētia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod deinceps nullus Doctor, Magiſter, Regens, vel alius cuiuſcunque artis, & facultatis profeſſor, ſiue Clericus, ſiue Laicus, ac Sęcularis, vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſit, in quibuſuis ſtudiorum generalium Vniuerſitatib. aut Gymnaſijs publicis, aut alibi ordinariam, vel extraordinariam Lectoris cathedram aſſequi, vel iam obtentam retinere, ſeu alias Theologiam, Canonicam, vel ciuilem cenſuram, Medicinam, Philoſophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuſcunque ciuitatibus, Terris, oppidis, ac locis, etiam in Eccleſijs, Monaſterijs, aut conuentibus Regularium quorumcunque, publice, vel priuatim quoquomodo profiteri, ſeu lectiones aliquas, in facultatibus huiuſmodi habere, vel exercere. Neque Doctores ipſi, aut Vniuerſita-

Digitized by Google

uerſitatum, ſeu Gymnaſiorum eorundem Rectores Cancellarij, vel alij Superiores, ſed nec etiam palatini comites, aut alij particulares facultatem eruditos viros ad eoſdem gradus promouendi, etiam a nobis, & Apoſtolica Sede, vel alias vndecunque habentes ſcoliolares, tam Laicos, quam clericos, & cuiuſuis ordinis regulares, vel alios quoſcunque quantalibet eruditione præditos ad vllum gradum in eiſdem facultatibus ſuſcipiendum recipere, & admittere, Neque Doctores, Magiſtri, & ſcholares ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium vniuerſitatis, aut Gymnaſij procedere, Nec ipſi ſcholares, vel alij quantumlibet docti, & alioquin habiles, gradus huiuſmodi, vel eorum aliquem, palam, vel priuatim recipere valeant, Niſi Doctores videlicet, ac Regentes, Magiſtri, & alij profeſſores iam ad cathedras, & lecturas recepti, in Italia intra tres, extra vero illam intra ſex menſes a die publicationis præſentium computandos, reliqui vero ad cathedras, & alias lecturas, ibidem in poſterum aſſumendi ante illorum receptionem in Rectoris, vel aliorum ſuperiorum, Eligendi autem in Rectores, vel Canc. ante illorum electionem, vel ſaltem admiſſionem ordinarij loci, vel eius in ſpiritualibus Vicarij, ad promouendi ſcholares, & alij præfati, ante illorum promotionem in eiuſdem Ordinarii, ſeu eius Vicarii, aut Doctorum aliorumve promouentium manibus, præuio etiam proceſſu, vel debita informatione, quantum eis ſufficere videbitur ſuper Religione fideque Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorum eorundem per ipſos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedēte, eandem Catholicam fidem, verbis, iuxta formæ infraſcriptæ tenorem conceptis palam, & ſolemniter profiteri teneantur. Et de ſuper inſtrumentum publicum confici, ac de proceſſu, ſeu informatione, & fidei profeſſione in priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus huiuſmodi ſpecialis, ac de verbo ad verbum mentio, & relatio fieri debeat authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnibus, & ſingulis earundem Vniuerſitatum, & Gymnaſiorum Rectoribus, Doctoribus, & aliis ſuperioribus, ac alias facultatem doctorandi habentibus cuiuſcunque ſtatus, gradus, conditionis, & præeminentiæ ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchiali, vel maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali authoritate præfulgeant, ne quem in Vniuerſitatibus, Ciuitatibus, Oppidis, vel aliis locis ſibi in ſpiritualibus, vel temporalibus ſubiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, conſequi, vel ad gradus promoueri reſpectiue patiantur in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, quoad Antiſtites, quo vero ad inferiores ſub excommunicationis latæ ſententiæ, necnon priuationis omnium, & ſingularum dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, eo ipſo per contrafacientes incurrendis pœnis diſtrictius, inhibemus; Ac quaſcunque receptiones, promotiones, electiones, & admiſſiones abſque proceſſu certaque de religione, & fide Catholica notitia, ac dicta fidei profeſſione ſic (vt præfertur) præcedente, pro tempore factas, nullas, inualidas, nulliuſq; roboris, vel momenti eſſe, neque cuiquam in iudicio, vel extra ſuffragari poſſe, ſicque per quoſcunque Iudices, & commiſ-

ſarios,

ſarios, quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretā ndi facultate, & authoritate, iudicari, diffiniri debere, ac quicquid ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, Non obſtantibus &c.

Forma autem dictæ profeſſionis fidei hæc eſt.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorem cęli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium: Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, Genitũ non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine, & homo factus eſt: Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem qui ex patre, filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas, & vnam ſanctam catholicam, & Apoſtolicam eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum, & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Apoſtolicas, & eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque eiuſdem eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſime admitto, & amplector.

Item ſacram ſcripturam, iuxta eum ſenſum quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum ſcripturarum admitto; nec eam vnquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè ſacramenta nouæ legis a Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Eucharistiam, Pęnitentiam, extremam Vnctionem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his baptiſmum, confirmationem, & ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoq; & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorũ omnium ſacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verũ, proprium, & propiciatorium ſacrificiũ pro viuis, & defunctis, atq; in ſanctiſſimo Euchariſtię ſacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vna cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem catholica eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumque ſacramentum ſumi.

Con-

Digitized by Google

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari.

Similiter, & ſanctos, vna cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem a Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco.

Romanoque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro.

Cætera item omnia a ſacris canonibus, & œcumenicis concilijs, ac præcipue a ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulque contraria omnia, atq; hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo.

Hanc veram catholicam fidem, extra quã nemo ſaluus eſſe poteſt, quã in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime, Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad mein munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: ſic me Deus adiuuet, per hæc ſancta Dei Euangelia.

PROFESSIO ORTHODOXÆ FIDEI A GRÆCIS FAcienda, iuſſu fel. rec. Greg. Papæ XIII. edita.

EGo firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorem cęli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium: Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo de vero, Genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgne, & homo factus eſt: Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlum ſedet ad dextram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem qui ex patre, filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas, & vnam ſanctam catholicam, & Apoſtolicam eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum, & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Credo

Digitized by Google

Credo etiam, ſuſcipio, atque profiteor ea omnia, quæ ſacra œcumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis, & Orientalis Eccleſiæ diffiniuit, & declarauit, videlicet; quòd Spiritus ſanctus a Patre, & Filio æternaliter eſt, & eſſentiam ſuam, ſuumque eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul, & Filio, & ex vtroque æternaliter, tanquam ab vno principio, & vnica Spiratione, procedit. Cum id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum ſanctum, ad hanc intelligentiam tendat, vt per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe ſecundum Græcos quidem, cauſam, ſecundum Latinos verò, principium ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti, ſicut, & Patrem. Cumque omnia quæ ſunt patris ſunt, ipſe Pater Vnigenito Filio ſuo gignendo dederit præter eſſe Patrem, hoc ipſum quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, ipſe Filius a Patre æternaliter habet, a quo æternaliter etiam genitus eſt. Illamque verborum illorum, Filioque explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc neceſſitate, licite, ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

Item in azymo, ſiue fermentato pane triticeo corpus Chriſti veraciter confici Sacerdoteſque in altari ipſum Domini corpus conficere debere, vnumquemque ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ, ſiue Occidentalis, ſiue Orientalis conſuetudinem.

Item ſi vere pœnitentes in Dei charitate deceſſerint, antequam dignis pęnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pęnis Purgatorij poſt mortem purgari, & vt a pœnis huiuſmodi releuentur prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quę a fidelibus pro alijs fidelibus fieri conſueuerunt ſecundum Eccleſiæ inſtituta. Illorumque animas qui poſt Baptiſma ſuſceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quę poſt contractam peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus prout ſuperius dictum eſt, ſunt purgatæ, in cęlum mox recipi, & intueri clare ipſum Deum trinum, & vnum ſicuti eſt, meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt mox in Infernum deſcendere, pęnis tamen diſparibus puniendas.

Item ſanctam Apoſtolicam ſedem, & Romanũ Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatũ, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe B. Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti vicarium totiuſque Eccleſiæ caput, & oium Chriſtianorum patrem ac doctorem exiſtere, & ipſi in Beato Petro paſcendi, regendi, & gubernandi vniuerſalem Eccleſiam a Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatẽ traditam eſſe, quemadmodum etiam in actis ęcumenicorum Conciliorum, & ſacris canonibus continetur.

Inſuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ decretis ſacræ œcumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacroſancta Romana, & Apoſtolica eccleſia, etiam vltra contenta in ſupradicto fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda propoſuit, atque præſcripſit, vt ſequitur.

Apoſtolicas, & eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque eiſdem eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſime admitto, & amplector.

Item ſacram ſcripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum ſcriptu-

ſcripturarum, admitto, nec eā vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe vere, & proprie ſacramenta nouæ legis a Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & ordinem, ſine Sacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſupradictorum omnium Sacramētorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de Iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verum proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, & Sanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos cum Chriſto regnantes, venerandos atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiſſimè aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem, a Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe illarumque vſu Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum Matrem, & magiſtram agnoſco, Romanoque Pontifici, B. Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cætera item omnia a ſacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipuè a Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, ſimulq; contraria omnia, & ſciſmata atque hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, anathematizo, & abiuro.

Hanc veram Catholicā Fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum, conſtantiſſimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem. Spondeo, Voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euang.

FO-

Digitized by Google

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter contra perſonas eccleſiaſticas foro ſuo renunciantes, vel alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes, extat decretalis Innocentij III. relata in c. ſi diligenti, de foro compet. quæ fuit innouata, & ampliata per Martinum Quintum fol. 62. in bullario tenoris ſequentis. Martinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

Ad reprimendas inſolentias tranſgreſſorum, eorumve præſumptionem refrenandam, ſi neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ lenteſcat, eorum voluntas procliuior fit ad peccādum, & exemplum impunitatis perículoſius in alios deriuatur. Propter ad quod ad præſidentis officium pertinet, ſic debitam executionem adhibere iuſtitiæ, quod commiſſa iam puniat, & committendorum in poſterum audaciam interdicat. Sane ſicut diſplicenter accepimus nonnulli diuerſorum regnorum, & terrarum iudices, alijque officiales laici, & laicales perſonæ, iuriſdictionem in temporalibus exercentes, exercerique facientes, non attendentes, quod laicis in clericos & eccleſiaſticas perſonas, & illorum bona nulla ſit attributa poteſtas, prætextu huiuſmodi (quod aſſerant in ſuis dominijs ad ſe pertinere) coercere via facti, quæ vere, & ficte attentata afferuntur ēt in quocunque loco ſacro vel religioſo quantumcunque Deo dicato, ex quacunque cauſa etiam ſi ratione delationis corporis Chriſti, collationis ſacramentorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum venditionis factarum, aut aliarum rerum, & bonorum ad eccleſias, & eccleſiaſticas perſonas pertinentium quomodocunque, etiam ſi ſola negatione, vel affirmatione facti interueniat, & ad ſe per eos recurratur, cognitionem ad ſe ſpectare pro eo quod factū, & nouitas, quæ prętenduntur etiam ſine alia violentia, quamuis in loco ſpirituali, & in loco ſacro, ſiue religioſo, eo quod immediate, vt prætenduntur, ſpiritualia non exiſtant) propterea miniſtros eccleſiæ, & perſonas eccleſiaſticas, quantumcunque res, cauſa, vel occaſio vnde pendeant, & deriuatur, ipſa ſacra vel eccleſiaſtica ſit, aut ſpirituali ad forum ſuum, & ipſarum cognitionem trahunt, & reſpondere cogunt. Nec non procuratores fiſcales in curijs temporalibus multoties agere procurant, ad quos (quod deterius eſt) nonnulli prędati, & perſonæ eccleſiaſticæ in ſuperbiam & elationem dati, ad ſuperandum, ſibi ſubijciendum per tales inuentiones, & cautelas alias perſonas eccleſiaſticas, & religioſas, habent plerumque recurſum, & propterea in eiſdem regnis, & terris, ciuitatib. caſtris, & locis, authoritas, & iuriſdictio eccleſiaſtica penitus abſorbentur, & nihilominus ipſi laici iudices alios laicos reſpondent in foro eccleſiaſtico ſuper rebus quātumcunq; eccleſiaſticis, vel ſpiritualibus & concernentib. immediate eccleſiaſticas perſonas, ne reſpondeant, & iudicibus, eccleſiaſticis, ne cognoſcant, inhibitiones fieri ſub grauibus pęnis temporalib. faciunt & procurant, & ſi ſecus fecerint, emendā pecuniariam, exceſſiuā exigere, ac vaſtatores in domibus, & pijs alijs locis eccleſiaſticis, & religioſis inducere, ac loca ipſa perſonaſq; eccleſiaſticas iocalibus, & paramentis eccleſiaſticis, & bonis mobilib. ac alijs ſpoliare, illaq; vendere, & alienare, fructus quoq; & prouentus ad tēporalitatē ad manus ſuas ponere, necnon diuerſas iniurias & moleſtias reales, & perſonales eiſdem perſonis eccleſiaſticis inferre non verentur in Dei offenſam, animarum ſuarū periculū, eccleſiaſticæ libertatis

vilipendium, & plurimorum grauamen, preiudicium, & iacturam. Nos igitur aduerſus talia præſumentium temeritatem remedia apponere, & ſuper his ſalubriter prouidere cupientes, ac concilij Mileuitan. ac fel. recor. Innocentij Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionibus ſuper hoc editis, authoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, hac noſtra irrefragabili conſtitutione perpetuo duratura tenore præſentium ſtatuimus, decernimus ac etiam ordinamus, quod omnes, & ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ ſæculares, & regulares ordinum quorumlibet quacumq; exceptione ſuffultæ etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, epiſcopali, Abbatiali, vel alia quauis præfulgeant dignitate, quæ aliam perſonam eccleſiaſticam, collegium vel conuentum in actione reali, mixta, vel perſonali, ciuili, vel criminali, etiam occaſione cuiuſcunque ſubmiſſionis, etiam iuramento vallatæ, vel alias ad finem ſiue iudicium laicale directè, vel indirectè (de qua in foro eccleſiaſtico ordinari conſueuerit, poſſit vel debeat, de iure, vel de conſuetudine, aut alias cognoſci) trahere præſumpſerit cauſam ipſam, & omne ius ei, ſiue eis, in poſſeſſorio, vel petitorio iure, vel ad rem, cauſa vel occaſione huiuſmodi quomodolibet competens, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonę excommunicationis, capitula vero, & conuentus ſuſpenſionis, & interdicti ſententias incurrant ipſo facto, etſi perſonæ ipſæ, & eis in præmiſſis adhærentes, & ſeruientes in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per priuationem ſuorum beneficiorum eccleſiaſticorum quorumcunque quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda, coerceri & compelli volumus ante dictas, & nihilominus omnes & ſingulos iudices, & executores, communitatis, dominia; laicos, & laicales perſonas, poſtquam exceptum fuerit de non iuriſdictione eorum, aut euidenter appareat huiuſmodi cognitionem ad eos de iure non ſpectare, talia præſumentes, & ea fieri mandantes, ſeu eorum nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, cõſilium, vel fauorem, cuiuſcunque præeminentiæ dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis exiſtat, ſæculares perſonas: eorum videlicet ſingulos officiales, quocunque nomine cenſeantur, & conſiliarios & priuatas perſonas, quæ præmiſſorum principales perpetratores exiſterent excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto, nulluſque ab eiſdem ſententijs per alium, quam per Romanum Pontificem præterquam in mortis articulo conſtitutus abſolui valeat, ſiue poſſit, & præmiſſa omnia non tantum ad futura, ſed etiam ad præſentia, & pendentia extendimus authoritate memorata: quodq; etiam procurator fiſcalis cauſarum, curiæ cameræ Apoſtolicæ contra culpabiles in præmiſſis deſuper ſummaria in formatione præhabita, per ſe vel alium, ſeu alios agere, & procedere poſſit, & valeat nihilominus concedentes. Non obſtante ſi aliquibus communiter, vel diuiſim a Sede Apoſtolica ſit indultum quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de eorum propriis nominibus, ac indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet conſtitutionibus priuilegijs indultis, & literis Apoſtolicis de quibus etiam plena, & expreſſa ac de verbo ad verbum in noſtris literis habenda eſt mentio ſpecialis cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo &c.

noſtro-

noſtrorum ſtatuti, decreti, ordinationis, & voluntatis frangere &c.

Datum Romæ apud Sanctos Apoſtolos Cal. Februarij Pontificatus noſtri anno vndecimo.

Pro militibus Regularibus S. Ioannis extat Clement. VIII. conſtitutio tenoris ſequentis.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

Æqua, & circumſpecta Romanis Pontificis prouidentia inter cætera, quæ ei diuinitus incumbunt onera, illud etiam ſolicitè proſpicere, & cauere debet, nè ſeculares iudices in perſonas eccleſiaſticas, & præſertim hoſpitalis, S. Ioannis Hiereſolimitani, pro fidei Catholicæ aduerſus Chriſtiani nominis hoſtes difenſione aſſidue laborantes ſub prætextu criminis aſſaſſinij vltra quam deceat manus extendat. Propterea nos pro paſtoralis officij noſtri munere his malis atque incommodis, quæ de cætero euenire poſſent opportuna ratione obuiare volentes, & vt milites Religioſi, ac perſonæ hoſpitalis prædicti in ſuis immunitatibus, & priuilegijs, vt par eſt conſeruentur illæſi. Motu proprio, non ad ipſius Religionis, aut alicuius pro ea nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac noſtra perpetuis futuris temporibus, valitura conſtitutione, Decernimus, declarationem criminis aſſaſſinij ad iudicem eccleſiaſticum omnino pertinere, ideoque omnibus, & ſingulis quarumcunque ciuitatum. Prouinciarum, Terrarum, Regnorum, & Dominorum curijs Tribunalibus, Magiſtratibus, necnon Gubernatoribus, poteſtatibus, officialibus, & Miniſtris cæteriſque perſonis quacunque etiam Regali, Imperiali, & alia authoritate, & poteſtate fungentibus, & functuris authoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtrictè prohibemus, atque interdicimus, ne ſub excommunicationis maioris latæ ſententiæ, à qua non niſi a Romano Pontifice præter quam in mortis articulo conſtituti; abſolui nequeant, aliiſque pęnis noſtro, & ſucceſſorum noſtrorum pro tempore exiſtentium arbitrio infligendis, & per quemcunque eorum ipſo facto, & ipſo iure ſine aliqua declaratione incurrendis, audeant, vel quoquomodo præſumant ex nunc de cætero in perpetuum contra aliquos dicti hoſpitalis Fratres, Milites, ac Religioſos, Donatos, Familiares, ſeruitores: necnon preſbyteros ſeculares eorum eccleſijs inſeruientes dum eis inſeruiant, & alias quaſuis perſonas dicti Hoſpitalis declaratoriam aliquam ſententiam ferre, quod aſſaſſinij crimen commiſerint, neque ad pœnarum exequutionum deuenire, niſi prius per ſuperiores eorum adiunctio ſibi loci epiſcopo, declaratum fuerit eos tale aſſaſſinium commiſiſſe, non obſtante quauis etiam antiquiſſima, & immemorabili conſuetudine in contrarium forſan quomodolibet vigente Decernentes quoque ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunq; iudices, & commiſſarios eccleſiaſticos & ſeculares quauis etiam imperiali, Regia, Ducali, aut alia authoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretand i facultate, & authoritate, iudicari & definiri debere, ac irritū, & inane quicquid ſecus ſuper his a quocunq; quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentati. Non obſtantibus præmiſſis ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiam in corpore iuris clauſis, nec non ſtatutis, legibus, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis

Apoſtolicis quibuſuis huiuſmodi curiis, tribunalibus, magiſtratibus, & aliis ſupradictis, eorumque iudicibus, ac alijs ſuperioribus, & perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſcunque clauſulis, decretis in contrarium forſan quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus etiam ſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & indiuidua mentio facienda eſſet illarum huiuſmodi tenoris præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris latiſſime hac vice ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cęterisq; contrariis quibuſcunque; volumus autem quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſę.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris Die 18. Decembris 1595. Pontificatus noſtri Anno quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

Romæ apud Impreſſores Camerales. 1595.

De pœnis contra aſſaſſinos eſt text. in capit. 1. de homi. in 6. Diaz. in prac. crim. cano in verbo per aſſaſſinos alios interfici mandantes: vbi Ignat. Lopez. in additio. & nota declarationem criminis aſſaſſinij contra perſonas eccleſiaſticas ad iudicem eccleſiaſticum de iure ſpectare, vide Iulium Clar. in pract. crim. q. 36. ſub num. 31. Capic. deciſ. 112. & 555. ſub num. 25. Gram. voto 8. & 11. poſt doc. in d. cap. 1. de homi. & dicuntur aſſaſſini etiam ſi promiſſio ſit incerta. Vin. de Franc. deciſ. 176. quibus adde Menoch. de Arbitra. Iudic. lib. 2. centu. 4. caſu 360. ſub numer. 41. vbi multa ad intelligentiam, & declarationem d. cap. 1. de homic. & quando punitur affectus, affectu non ſequuto.

GRAECORVM RITVS.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod Græci de iure communi ſunt ſubiecti Epiſcopo latino loci ordinario, in quo degunt cap. quod tranſlationem, de tempo. ordin. facit text in c. quoniam, de offic. ord. & ſacerdotes Græci vtuntur legitimo matrimonio contracto in laicali habitu, vel dum erant in minoribus cap. cum olim, de cler. coniug. cap. quæſitum, de pęn. & remiſ. & ibi gloſ. mores tamen ac ritus Græcorum toleràndi non ſunt, in his quæ periculum generant animarum, & eccleſiaſticæ derogant honeſtati ca. fin. de baptiſmo. Et de reformatione gręcorum, eorumque erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ æditæ Conſtitutiones tenoris ſeq.

Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus ritibus græcorum ad Reuerendiſſimos Patres DD. Epiſcopos Latinos in quorum ciuitatibus, vel diœceſibus græci, vel Albaneſes græco ritu viuentes degunt; ac literæ quædam Apoſtolicæ ad ipſos græcos, & eorum ritus pertinentes, nec non forma profeſſionis Fidei orthodoxæ a Græcis ad vnitatem S. R. E. venientibus facienda, Mandato Sanctiſs. D. N. D. Clementis Papæ VIII. ſimul excuſæ Romæ apud Impreſſores Camerales Anno Domini 1597.

Circa Sacramentum Baptiſmi.

Presbyteri Græci baptizatos chriſmate in fronte nõ conſignent, & ideo ab ipſis in ordine baptiſmi apud eorum euchologium prætermittantur, quæ ſequũtur poſt illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν &c. vſq; ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλου hoc eſt, & poſt orationem, &c. (vbi habetur forma huius conſignationis) vſque ad verba, poſtea facit ſacerdos figuram circuli, &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Epiſcopi Latini infantes, ſeu alios baptizatos a presbyteris Græcis de facto chriſmate in fronte conſignatos confirment, & tutius videtur, vt cũ cautela, & ſub conditione id faciant (videlicet ſi es confirmatus ego te non confirmo, ſed ſi non es confirmatus ego cõſigno te ſigno crucis † & cõfirmo te chriſmate ſalutis † in nomine Patris, & filij, & Spiritus ſancti) preſertim vero cũ veriſimiliter dubitari poteſt, ꝙ ab epiſcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Euchariſtiæ.

Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, quod pro infirmis aſſeruatur, ſingulis octo diebus, aut ſaltem quindecim renouetur.

Non aſſeruetur idem Sacramentum toto anno ſi tamen aſſeruarum fuerit, ſaltem in fine anni ſumatur.

Tollatur abuſus tundendi, vel etiam miſcendi ſacro oleo, ac iterum coquendi, vel alias exiccandi ſpecies Sacramenti ſacræ Euchariſtiæ fer. 5. Cenæ Domini, vt deinde illud aſſeruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab epiſcopis Latinis conſecrata benè erit, ſin minus tolerentur eorum thioni, ſiue throni ſuper altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vti latini habeãt, niſi thionis etiã pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ.

In caſu neceſſitatis presbyteri Græci catholici poſſint Latinos abſoluere. Vtantur forma abſolutionis in generali Conc. Flor. praſcripta, & poſtea ſi voluerint, dicant orationem illam deprecatiuam, quam pro forma huiuſmodi abſolutionis dicere tantum conſueuerunt.

Tollendus abuſus, vbi eſt, vt vir atque vxor ſimul & eodem tempore eidem presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die menſis benedicta conſeruetur in eccleſia, vt illa fideles aſpergantur. (Circa oleum Sanctum Cathecumenorum, & Infirmorum.

Non ſunt cogendi presbyteri Græci olea ſancta, præter chriſma ab epiſcopis Latinis Diœceſanis accipere, cum huiuſmodi olea ab eis in ipſa oleorum & ſacramẽtorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, ſeu benedicantur. Chriſma autem, quod non niſi ab epiſcopo etiam iuxta eorum ritum, benedici poteſt, cogantur accipere. Prohibeantur vero ab epiſcopis Græcis exter-

R 3 nis

Digitized by Google

nis ſciſmaticis, ſeu ſanctæ Romanæ Eccleſiæ communionem non habentibus illud accipere, vel eo vti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinari ab epiſcopis ſchiſmaticis, alias rite ordinatis ſeruata debita forma, recipiunt quidem ordinem, ſed non executionem.

Proinde ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis, correcti, vel emendati reconciliandi ſunt, & abſoluendi cum penitentijs ſalutaribus, dummodo errores, vel ſaltem ſchiſma ordinatorijs abiurent in iudicio, vel publice, vel ſecreto pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias ritè ſuſceptis miniſtrare non permittantur, niſi cum ipſis ſuper irregularitate huiuſmodi occaſione contracta authoritate ſanctæ ſedis Apoſtolicæ fuerit diſpenſatum.

Non ſunt admittendi epiſcopi ſchiſmatici ſiue pro ordinibus, ſiue pro alijs ſacramentis conferendis, ſed detinendi quo ad ſancta ſedes Apoſtolica deſuper conſulatur, & reſponſum habeatur.

Græci ſine literis dimiſſorijs epiſcopi Latini diœceſani ad ſacros ordines promoti, ſuſpenſi ſunt, & ſi ſuſpenſi ſuis ordinibus adminiſtrauerint, efficiuntur irregulares, ſicut & Latini.

Super huiuſmodi autem & ſimilibus irregularitatibus diſpenſandi facultatem a ſancta ſede Apoſtlica obtineri oportet.

Si epiſcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui a presbytero Græco in baptiſmo Chriſmate in fronte de facto fuerit conſignatus, debet illum antea confirmare, ſaltem ſub conditione videlicet, Niſi es confirmatus, &c. vt ſupra. Presbyteri vidui, ſeu vxoribus orbati, habitum deferant diuerſum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij.

Curent ordinarij locorum, vt decretum Sacri Generalis Conc. Trident. de reformatione matrimonij vertatur in linguam græcam vulgarem, & in locis & parochijs Græcorum, Albanenſium euulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter coniuges Græcos dirimi, ſeu diuortia quoad vinculum fieri nullo modo permittant, aut patiantur, & ſi quæ de facto proceſſerunt, nulla & irrita declarent.

Maritus Latinus, vxoris Græcæ ritum non ſequatur.

Latina vxor non ſequatur ritum mariti Græci.

Græca vero vxor ſequitur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit quiſque coniugum in ſuo ritu.

Catholico tamen patris manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum, niſi præualuerit mater Latina. Presbyter Græcus coniugatus ante ſacrum Sacrificium, ſeu ſanctam Miſſam celebrandam vel per hebdomadam, vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur, etiam a filio Spiritum ſanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare, niſi ſubeſſet ſcandalum, præſertim ſi degant inter latinos, aut neceſſitas poſtularet confitendi fidem catholicam, quia tunc oportet etiam pronunciare.

Nun-

Digitized by Google

Numquam monachis Græcis, ſeu Calogeris animarum cura committatur, niſi ex neceſſitate, vel alia iuſta cauſa.

Presbyteri ſęculares Græci abiurati ſchiſmate, & erroribus, atque in fide Catholica bene inſtructi in parochialibus, ſeu curatis eccleſijs Græcorum inſtitui poſſint.

Tolerandus eſt apud græcos vſus carnium die Sabbathi, vbi ſine ſcandalo fieri poteſt, in locis tamen ipſorum, & inter eos tantum.

Item tolerandum eſt, vt ad ieiunium eodem die Sabbati in Quadrageſima excepto vno Sabbato ſancto, ex antiqua traditione non teneantur, ſed duntaxat ad abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis, vel alia à Diœceſanis, vel in Iubilæis a Summo Romano Pontifice indictis, die Sabbathi in eis comprehenſus, vel præſcriptus in alium diem pro plebibus Græcis ab ipſis Diœceſanis, Apoſtolica authoritate Sanctiſſimi D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papę VIII. permittitur commutari.

Si ipſi Gręci ad obſeruationem ieiuniorum, & vigiliarum Latinæ eccleſiæ induci poſſent, optimum eſſet, ſed non cogantur, cum ipſi qualibet hebdomada, & feria quarta, & ſexta ieiunent.

Græci exiſtentes inter Latinos, dies feſtos de præcepto eiuſdem Latinæ Eccleſiæ ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sanctiſſimus Dominus noſter conſtituit Romæ habēdum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis Latinis Italiæ, & inſularum adiacentium ſubiectos, ab Epiſcopo Græco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs, ad id tantum concedendis, ritu Gręco ordinet.

Item mandauit, vt ad maiorem inſtructionem Dominorum Epiſcoporum Latinorum, imprimantur cum hac ipſa Decretali, literæ quædam Apoſtolicæ ad Græcorum ritus pertinentes, ac etiam profeſſio orthodoxę fidei, a Græcis, qui ad vnitatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ veniunt, facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit, Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctum Marcum die 31. Menſis Auguſti, Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. Iul. Ant. Car. S. Seuerinæ.

INNOCENTII PAPÆ IV. Bulla, ſeu Literæ ad Epiſcopum Tuſculān. Apoſtolicæ Sedis Legatum in Regno Cypri, quæ extat in eius Regeſto Bullarum Pontificatus ſui anno 11. apud Bibliotecam Vaticanam. Super Ritibus Græcorum, qui tolerati, vel non tolerari poſſint.

Innocentius &c. Epiſcopo Tuſculano Apoſtolicæ Sedis Legato.

SVB Catholicæ profeſſione fidei atque cultu conſiſtere, ac proficere vniuerſos cęteris noſtræ mentis deſiderabilibus præferentes, illud tanquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operatiuum ſalutis præcipuum intimis affectibus anxius aſpiramus. Hęc inquam vnio, ſiue connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudij rorem infunderet, ſi varias gentium nationes eiuſdem obſeruantia fidei in vnum acceptabilem in Chriſto populum adunaret. Id vtique anxiè noſtræ mentis ardorem affluentis lętitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in vnum catholicum gregem ouile collegit Domini, cum multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum

Collegium vnius paſtoris ſolidaret magiſterium, & cuſtodia communiret.
O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & ſui luminis illuſtratione ipſos ad
Catholicam reduceret vnitatem, vt cum reliquis orthodoxis in vnius aulæ
collecti gremio, de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinæ ſalutaris hauri-
rent, tunc ipſi eccleſiæ proueniret magnum, & deſiderabile ſalutare: tunc
eius vterus ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus oriretur ſuper-
næ illuminationis aurora, tunc eis clareſceret lucifer veritatis: tunc per vni-
uerſam eccleſiam inundantis gaudij erumperet plenitudo, tunc exultatione
nimia clareſceret totus orbis, quia valdè bonum, & iucundum exiſteret fra-
tres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem eccleſia multiplicata læ-
titia nouæ iucunditatis canticum perſonaret. Verum quia nonnulli Græ-
corum iam dudum ad deuotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes ei reueren-
ter obediunt, & interdum, licet, expedit, vt mores ac ritus eorũ quantum
cum Deo poſſumus tolerantes, ipſos in eccleſiæ Romanæ obedientię preſer-
uemus, quamquam in his, quæ animarum periculum parerẽt, vel honeſtati
Eccleſiaſticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec veli-
mus. Sane inter Ven. Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien. & eius
ſuffraganeos Latinos ex parte vna, & epiſcopos Græcos Regni Cypri ex al-
tera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiam, & turbationem fore ſubortã:
& eorundem tenorem articulorum, ac reſponſiones ipſorum Græcorum ad
illos, nobis, vt melius poſſemus inſtitui ſuper eis, plenè, ac prouide per tuas
literas intimaſti, ſolicite requirendo, vt prouidere ſuper hoc Apoſtolica di-
ligentia curaremus. Nos autem literis ipſis affectuosè receptis, earum ſeriẽ,
& ipſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cætera, quæ continebantur in
illis, vna cum Fratribus noſtris perlegimus, intelleximus diligenter pruden-
tiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & mediantes, ac deli-
1 berantes ſuper his, prout rei qualitas exigebat. Circa hæc itaque ſic delibe-
ratio noſtra reſedit, vt Græci eiuſdem Regni in vnctionibus, quæ circa ba-
2 ptiſma fiunt, morem eccleſiæ Romanæ teneant, & obſeruent. Ritus vero
ſeu conſuetudo, quam habere dicuntur vngendi per totum baptizandorũ
corpora, ſi tolli ſine ſcandalo, vel remoueri non poteſt, cum ſiue fiat, ſiue nõ
quantum ad baptiſmi efficaciam vel effectum non multum referat, tolere-
3 tur. Nec refert etiã vtrum in frigida, vel calida aqua baptizent, cum parem
4 vim, & effectum in vtraque baptiſmum habere aſſeuerare dicantur. Soli au-
tem epiſcopi conſignent chriſmate in frontibus baptizatos, quia huius vn-
ctio non debet, niſi per epiſcopos exhiberi, quoniam ſoli Apoſtoli, quorum
vices gerunt epiſcopi, per manus impoſitionem quam cõfirmatio, vel fron-
5 tis chriſmatio repræſentat Spiritum ſanctum tribuiſſe leguntur. Singuli
quoque epiſcopi in ſuis eccleſijs in die Cœnæ Domini poſſunt ſecundum
formam eccleſiæ Chriſma conficere ex balſamo quidem & oleo oliuarum.
Nam Spiritus ſancti donum in Chriſmatis vnctione confertur; Et colum-
ba vtique, quæ ipſum deſignat ſpiritum, oliuæ ramum ad arcam legitur re-
tuliſſe, ſed ſi ſuum antiquum ritum in hoc Græci potius ſeruare voluerint,
videlicet quod Patriarcha vna cũ Archiepiſcopis & epiſcopis eius ſuffraga-
neis, & Archiepiſcopi cum ſuffraganeis ſuis ſimul Chriſma conficiant in ta-
6 li eorum conſuetudine tolerentur. Nullius autem per Sacerdotes, vel Con-
feſſores, pro ſatisfactione pœnitentiæ vnctio aliqua ſolũmodo iniungatur:

infirmis

Digitized by Google

7 Infirmis vero iuxta verbum Iacobi Apoſtoli, vnctio exhibeatur extrema.
8 Porrò in appoſitione aquæ, ſiue frigidæ, ſiue calidæ, vel tepidæ in alataris
ſacrificio, ſuam ſi velint conſuetudinem Græci ſequantur, dummodo cre-
dant, & aſſerant, quod ſeruata Canonis forma conficiatur pariter de
vtraque. Sed Euchariſtiam in die Cœnæ Domini conſecratam, vſque ad
9 annum, prætextu infirmorum, vt de illa videlicet ipſos communicent, non
referuent, liceat tamen eis pro infirmis ipſis corpus Chriſti conficere, ac per
quindecim dies, & non longioris temporis ſpatio conſeruare, ne per diutur-
nam ipſius reſeruationem, alterius forſitan ſpeciebus reddatur minus habi-
le ad ſumendum, licet veritas, & efficacia ſemper eadem omnino remaneat,
nec vlla vnquam diuturnitate, ſeu volubilitate temporis euaneſcat. In ce-
10 lebratione vero ſolemnium, & aliarum Miſſarum, & de hora celebrandi
eas, dummodo in confectione, vel conſecratione formam verborum a Do-
mino expreſſam, & traditam obſeruent, & celebrando non tranſgredian-
11 tur horam nonam, ſuam ſequi conſuetudinem permittantur, Sacerdotes au
tem dicant horas canonicas, more ſuo, ſed miſſam celebrare, prius quam of-
12 ficium matutinale compleuerint, non præſumant. Promouendi vero ad
Sacerdotium, & presbyteri, qui præficiendi fuerint eccleſiarum regimini,
examinentur antea diligenter ſi præcipuè de horis canonicis, & Miſſarum
officijs, ſecundum diſtinctionem temporum exequendis, ſint ſufficienter in-
ſtructi, vt ad hæc non niſi digni, & idonei admittantur. Cæterum vnuſ-
13 quiſque ſacerdos in aureo, vel argenteo ſolum, aut ſaltem ſtanneo calice ſa-
crificet, habens corporale de lino candidum, & nitidum, & altare mundis
veſtimentis opertum, vel decentib. paramentis. Mulieres aũt ſeruire ad alta
14 re non audeant, ſed ab illius miniſterio repellantur omnino, De ieiunio ve-
15 rò die Sabbathi Qudrageſimali tpe, quamq̃ honeſtius, & ſalubrius Græci
agerent, ſi ſic toto illo tẽpore abſtinerent, vt nec vnico die inſtitutum a ſe ie
nium violarent, teneant, & ſeruent pro libito morem ſuum Sacerdotes quo-
16 que coniugati, & alij quib. parochiarum cura, vel eccleſiarum parochialiũ
regimen per epiſcopos ſuos committitur, licitè, ac liberè poſſint parochia-
norum ſuorum confeſſiones audire ipſiſque pœnitentiam iniungere pro
peccatis: quia cui licet, vel conceditur, quod eſt maius, competit nimirum,
nec negari conuenit, quod eſt minus: liberum tamen ſit ipſis Epiſcopis vi-
ros alios idoneos coadiutores, & cooperatores habere in audiendis confeſ-
ſionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac cæteris quæ ad ſalutem pertinent
17 animarum. Ipſiſque in his per eorum diœceſes abſque Sacerdotum ipſo-
rum præiudicio, & grauamine committere vices ſuas, cum propter occupa-
tiones multiplices, & occaſiones varias poſſit contingere, quod nequeant
18 per eaſdem diœceſes officium ſuum exequi per ſe ipſos. De fornicatione
autem quam ſolutus cum ſoluta committit, quin ſit mortale peccatum,
non eſt aliquatenus amibgendum, cum tam fornicarios, quam adulteros
a regno Dei Apoſtolus aſſerat alienos. Ad hæc volumus, & expreſsè præ-
19 cipimus, quod epiſcopi Græci ſeptem ordines ſecundum morem eccleſiæ
Romanæ de cætero conferant, cum hucuſque tres de minoribus circa or-
dinandos neglexiſſe, vel prætermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui iam ſunt
taliter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem ſic ſu-
20 ſceptis ordinibus tolerentur. Quia vero ſecundum Apoſtolum, mulier mor-

tuo

tuo viro ab ipſius eſt lege ſoluta, vt nubendi cui vult in Domino liberam ha-
beat facultatem, ſecundas, & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Græci non
reprehendant aliquatenus, nec condemnent, ſed potius illa approbent in-
ter perſonas, quæ alias licitè ad inuicem matrimonio iungi poſſunt.
21 Secundo tamen nubentes presbyteri nullatenus benedicant. Et quo-
22 niam apud eos conſueuerunt contrahi matrimonia inter perſonas contin-
gentes ſe iuxta eorum computationem octauo gradu, qui ſecundum com-
putationem, & diſtinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quar-
tus habetur, ne id præſumatur deinceps firmiter prohibemus: diſtrictè
præcipientes, vt cum in vlterioribus gradibus licite matrimonia contrahan-
tur, in prædicto quarto conſanguinitatis, vel affinitatis gradu copulari vl-
terius non præſumant ſtatutum in hoc generalis Concilij obſeruantes. Il-
los tamen qui iam in gradu huiuſmodi contraxerint, diſpenſatiuè, permit-
timus in ſic contracto matrimonio remanere. Denique cum veritas in
23 Euangelio aſſerat, quod ſi quis in Spiritum ſanctum blaſphemiam dixerit,
neque in hoc ſeculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod datur intelligi
quaſdam culpas in præſenti quaſdam vero in futuro poſſe ſeculo relaxari, &
Apoſtolus dicat, quod vniuſcuiuſque opus, quale ſit, ignis probabit, & cu-
ius opus arſerit detrimentum patietur, ipſe autem ſaluus erit, ſic tamē quaſi
per ignem, & ipſi Græci vere, ac indubitanter credere, ac affirmare dican-
tur, animas illorum, qui ſuſcepta pœnitentia, ea non peracta, vel qui ſine
mortali peccato, cum venialibus tamen, & minutis decedunt; purgari
poſt mortem, & poſſe ſuffragijs Eccleſiæ adiuuari. Nos, quia locum pur-
gationis huiuſmodi dicunt non fuiſſe ſibi ab eorum doctoribus certo, &
proprio nomine indicatum, illum quidem iuxta traditiones, & authorita-
tes Sanctorum patrum purgatorium nominantes, volumus quod de cæte-
ro apud ipſos iſto nomine appelletur, illo enim tranſitorio igne peccata
vtique non tamen criminalia, ſeu capitalia, quæ prius per pœnitentiam
non fuere remiſſa, ſed parua, & minuta purgantur, quæ poſt mortem etiam
24 grauant ſi in vita non fuerint relaxata. Si quis autem abſque pœnitentia
in peccato mortali decedit, hic proculdubio æternę gehennæ ardoribus per-
25 petuo cruciatur. Animæ vero paruulorum, poſt baptiſmi lauacrum, &
adultorum etiam in charitate decedentium, qui nec peccato, nec ad ſatisfa-
26 ctionem aliquam pro ipſo tenentur, ad patriam protinus tranſuolant ſem-
piternam. Ordinationes demum, & inſtituta regularia Sanctorum pa-
trum de vita, & ſtatu Monachorum præcipimus ab Abbatibus, & Mona-
chis Græcis inuiolabiliter obſeruari. Fraternitatem itaque tuam hortamur
attente per Apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus præmiſſa omnia
Epiſcopis Græcis præfati Regni ſeriatim, & diligenter exponi facias, di-
ſtrictè ipſis iniungens, vt ea ſolicite attendere, ſtudioſè tenere, ac effica-
citer procurent, & a ſuis faciant ſubditis obſeruari. Memoratis autem
Archiepiſcopo Nicoſien. & eius ſuffraganeis latinis firmiter autho-
ritate noſtra præcipias, vt eoſdem Græcos ſuper præmiſſis contra huiuſmo-
di prouiſionem, & deliberationem noſtram non inquietent aliquatenus,
nec moleſtent. Contradictores eadem authoritate, appellatione poſt-
poſita, compeſcendo. Non obſtantibus ſi prædictis Archiepiſcopo, & ſuf-
fraganeis, vel quibuſcunque alijs a Sede Apoſtolica ſit indultum, quod
inter-

Digitized by Google

interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas plenam,& expreſſam, ac de verbo ad verbum non facientes de indulto huiuſmodi mentionem, Datum Lateran. ij. Non. Martij Anno. 11.

LITERÆ PII PAPÆ IV. In forma Breuis per quas Eccleſiæ Græcorum,earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi,ac ſuperioritati ordinariorum ſubijciuntur.

Pius Papa Quartus,ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis,& religionis aſſertor, facultates,& gratias,ab Apoſtolica Sede conceſſas, ex quibus tempore procedēte animarum pericula, & inter catholicos ſcandala prouenire animaduertit,pro ſui paſtoralis officij debito mature reuocare conſueuit. Sanne nonnulli locorum ordinarij nuper ad audientiam noſtram referri curarunt, quòd in quam pluribus Regni Siciliæ citra, & vltra Pharum, & alijs Chriſtiani nominis ciuitatibus, & locis magna Græcorum, tam Religioſorum, & ſæcularium clericorum,quam laicorum multitudo reperitur,qui Eccleſiæ Græcæ mores, & ritus obſeruantes, ſeque ſuos proprios eiuſdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autem locorum ordinarijs ſubeſſe, ſed immunitatum,aliorumque priuilegiorum ſibi per fel. rec. Leonem X. Paulum III. Iulium etiam III.& forſan alios Rom. Pontifi. prædeceſſores noſtros,& dictam Sedem antiquitus conceſſorum prætextu, ſe ab eorundem ordinariorum iuriſdictione, & ſuperioritate exemptos eſſe prætendentes, impunitate ſibi propoſita,in diuerſas hæreſes,nefariaſque opiniones,& abſurda delitamenta paſſim prolabūtur, aſſerentes inter alias eorum blaſphemias nullum eſſe defunctorum Purgatorium, Rom. Pontif. aliquam in eius iuriſdictionem,vel authoritatem habere negantes,indulgentias ab illo conceſſas damnantes, Eccleſiaſticas ſententias,& cenſuras ab eo latas ſpernentes, Sanctiſſimæ Dei Genetricis Virginis Mariæ, Beatorum Apoſtolorum, & aliorum Dei Sanctorum feſtiuitates ab Eccleſia Romana, ſanctiſque Patribus ordinatas non obſeruantes,Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuis infantibus in baptiſmo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera ſuperſtitione quadam impia,& pluſquam barbarica è ſepulchris eruentes, igneque comburentes, Ordinariorum locorum, quos habitant, viſitationem, iuriſdictionemque contemnentes, & eccleſiaſticam diſciplinam perturbantes, ac demum huiuſmodi alijſque ſuis opinionibus erroneis, atque ſacrilegis, populos latinos inficientes, correctionem legitimam ſuæ prætenſæ exemptionis clypeo repellentes, in ſuis impietatibus abuſibuſque conſeneſcunt, & immoriuntur, & in ſuorum vicinorumque populorum, præſertim ſimplicium animarum perniciem,& ſcandalum plurimorum. Nos igitur prouidè conſiderantes, eiuſdem Sedis intentionem nunquam fuiſſe exemptionem aliudve priuilegium a ſe conceſſum iri, vt inde ſcelerum impunitas, & animarum periculum emergat,abuſibus, & periculis huiuſmodi,quantum cum Deo poſſumus, tempeſtiuè obuiare volentes,ac quarumcunque exemptionum, aliorumque priuilegiorum dictis græcis, eorumque Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & alijs, tam Sancti Baſilij, & alterius ordinis regularibus, quam ſæcularibus, ac etiam laicis perſonis quocunque nomine nun-

cupatis,

cupatis,per præfatos,& alios quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros,ac nos,& Sedem præfatam in genere, vel in ſpecie hactenus cōceſſorum,ac etiam iteratis vicibus approbatorū, & innouatorum,literarūq; deſuper confectarum, & inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes,& ſingulas exemptiones,ac prout illas concernunt,deſuper confecta literas præfatas, ad hoc videlicet,vt ipſi locorum ordinarij quaſcunque Græcorum Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & alia pia loca,tam ſæcularia, quam cuiuſuis ordinis regularia, eorumq; Prælatos,et ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali,ac maiori dignitate præfulgeant,necnon Abbates,Rectores, miniſtros, & quaſuis alias eiuſdem nationis perſonas in ſuis ciuitatibus,& diœce.conſiſtentia,quoties,opus fuerit,viſitare, ac in illis ſuam ordinariam iuriſdictionem,plenamq; & omnimodam ſuperioritatem in ijs,quæ Dei cultum, Sacramentorum adminiſtrationem, & animarum ſalutem hæreſumque extirpationem concernunt,exercere,& exequi liberè, & licitè valeant, reliquis ipſorum græcorum in diuinis celebrandis, alijſque ritibus a Sede Apoſtolica approbatis,necnon priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis intactis remanentibus, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo reuocamus,caſſamus, & annullamus, ac reuocatas, caſſatas, & annullatas eſſe,nec ipſis Græcis clericis,vel laicis, eorumve Prælatis,eccleſijs,Cænobijs,aut alijs pijs locis in aliquo ſuffragari,ſed illos omnes, & ſingulos locorum,in quibus moram traxerint,Ordinariorum viſitationi,correctioni,punitioni,iuriſdictioni,& omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis ſubeſſe, illiſque tanquam ſuperioribus ſuis ſuarumque animarum paſtoribus humiliter obedire, & ſic per quoſcunque Iudices, & commiſſarios quauis authoritate fungentes,etiam S.R.E. Cardinales ſublata eis quauis aliter iudicandi facultate iudicari, & definiri debere, ac quicquid ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis,ac conſtitutionibus, & ordinationibus, & Apoſtolicis cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Per hoc tamen non intendimus,quod ipſi Græci ab eorum græcanico ritu abſtrahantur,vel alias deſuper quoquomodo per locorum ordinarios, aut alios impediantur. Et quia difficile foret præſentes ad diuerſa loca, in quibus illarum exhitio forſan tria neceſſaria,circumferri,volumus,& eadem authoritate ſimiliter decernimus, quod earūdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & perſonæ indignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo ſignatis,plenaria,& indubia,eaque prorſus adhibeatur fides in iudicio,& extra,quæ præſentibus adhiberi deberet,ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annullo Piſcatoris, die 16. Febr. 1564. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Cæ. Glorierius.

Anno a Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, Indictione nona, die vero tertia Octobr. pontificatus Sanctiſſ. D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno primo Retroſcriptæ literę affixæ,lectæ,&

publi-

publicatę fuerunt in valuis principis Apoſtolorum de Vrbe,& Cancellariæ Apoſtolicæ,& Acie Campi Floræ, per me Io. Freile, prælibati S. D. N. Papæ Curſorem.

Nicolaus dę Matthæis Mag. Curſ.

BVLLA PII PAPÆ V. Reuocationis licentiarum Græci latino more, & Latinis Græcorum Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circumſpecta, nonnunquam ea quæ certis ſuadentib. cauſis per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex alijs non minus rationalibus cauſis alterat, & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet, & in Domino conſpicit expedire. Sane cum ad notitiam noſtram peruenerit, ꝙ nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini antiquum S.R.E. ritum tam in celebratione Miſſarum,quam aliorum diuinorum officiorum peruertere ſatagentes, diuerſas licentias, & facultates, Miſſas, & alia diuina officia Græci Latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac etiam maiore pęnitentiario pro tempore exiſtente varijs prætextib. impetrarunt, illiſq; iam pridem vtūtur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, Sanctorumq; patrum decretis deuiare conſiderantes, propterea hunc abuſum ab eccleſia Dei extirpātes, & ſubmouere volentes, omnes, & ſingulas licentias, & facultates hmōi hactenus etiam Motu proprio, vel quorumuis etiam Imperatorum, Regū, & aliorum Principum contemplatione, & quibuſuis cauſis quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, Apoſtolica authoritate ex certa ſcientia hac præſenti noſtra perpetuo valitura conſtitutione reuocamus, caſſamus, annullamus, & irritamus, quibuſuis presbyteris tam Græcis, q̃ Latinis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ ac perpetuę ſuſpenſionis a diuinis pęnis diſtrictius inhibentes, ne deinceps presbyteri Græci præcipuè vxorati latino more, & Latini græco ritu huiuſmodi licentiarū, & facultatum, aut alio quouis prętextu Miſſas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere præſumant. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, primatib. Archiepiſcopis, & epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſibus propriis præſentes noſtras literas publicari, & ſub prædictis, & alijs ſibi bene viſis pœnis per quoſcunque prælatos, Capitula, clericos, Fratres, Superiores, & perſonas quaslibet inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoſlibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus pręmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon eccleſiarum, Monaſteriorum, cōuentuum, Domorū, & aliorum locorum quorumcunque etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegijs, quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, eiſdē eccleſijs, Monaſterijs, Domibus, & locis, illorumque Capitulis, Conuentubus, Superioribus, & perſonis, ac ordinibus ſub quibuſcunq; teno-

tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis,necnon irritantibus, & aliis decretis etiam ad Imperatorum, Regum Reginarum, Ducum, & aliorum Principum inſtantiam,aut eorũ contẽplatione,etiã Motu proprio,& certa ſcientia, ac alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores pro expreſſis habentes,ſpecialiter & expreſsè derogamus, illaque, quo ad præmiſſa, caſſamus penitus, & annullamus,cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem quod præſentes literæ ad Valuas Beati Petri Apoſtolorum Principis,& Cancellariæ noſtræ,ac in acie Campi Floræ publicentur,& inter Conſtitutiones extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quęque loca deferri,volumus & etiam declaramus,quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis,caſſationis, irritationis,mandati, inhibitionis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurũ.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, tertiodecimo Kal. Septembris Pontificatus noſtri Anno primo.

Cæſ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingẽteſimo ſexageſimo ſexto, indictione nona, die vero Veneris, vigeſima menſis Septembris Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto, patris, & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno eius primo, præſentes infraſcriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad Valuas Baſilicæ principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Bartholomæum Sottocaſa, & Ioan. Andream Rogerium, præfati ſanctiſs. D.N.D. Papæ curſores.

Nicolaus de Matthæis Mag Curſor.

DECRETA S. INNOC. PAPÆ I. ET INNOC. PAPÆ III. Vt ſacramentum Confirmationis, baptizatis, non niſi a ſolis Pontificibus adminiſtretur. Et licet in eis de græcis nominatim non dicatur, de ipſis tamen expreſſe traditur ſupra in literis Innoc. Papæ IV. §. Soli autem Epiſcopi, Ac quæ illis ſuffragantur.

Decreta generalia Concil. Florentini, & Tridentini.

DECRETVM S. INNOCENTII PAPÆ I. In Epiſtola prima, ſeu regulari ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, cap. 3. Tomo I. Conciliorum, vt baptizati non debeant niſi a ſolis Epiſcopis chriſmate conſignari, vbi ita reſcripſit.

INNOCENTIVS. &c. De conſignandis verò infantibus, manifeſtum eſt non ab alio, quàm ab epiſcopo fieri licere. Nam presbyteri licet ſint

ſint ſacerdotes. Pontificatus tamen apicem non habent. Hęc autem Pontificibus ſolis deberi, vt vel conſignent, vel paraclitum ſpiritum tradant, non ſolum conſuetudo eccleſiaſtica demonſtrat, verum & illa lectio Actuum Apoſtolorum, quæ aſſerit Petrum, & Ioannem eſſe directos, qui iam baptizatis traderent Spiritumſanctum. Nam presbyteris, qui extra epiſcopum, ſeu præſente epiſcopo baptizãt, chriſmate baptizatos vngere licet, ſed quod ab epiſcopo fuerit conſecratum, non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur epiſcopis, cum tradunt ſpiritum paraclytum. Verba verò dicere non poſſum, ne magis prodere videar, quàm ad conſultationem reſpondere.

Et hoc quidem decretum refertur a S. Iſidoro de eccleſiaſticis officijs. cap. 26. & vlt. Albino Alcuino lib. de diui. offic. c. de Sabbatho Sancto Paſchæ, & Beda in acta Apoſtolorum, c. 7. tomo 5. & ab alijs ſcriptoribus eccleſiaſticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianum, de conſ. d. 4. cap. presbyteri, ac etiam apud ſacrum Concilium Florentinum in bulla inſtructionis Armenorum. §. ſecundum Sacramentum eſt, proximè citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium ſuum apud Conſtantinopolim, quæ habentur libro 2. primi tomi eius regeſti impreſſi, fol. 398. & poſitæ ſunt in compilatione Decretalium lib. 1. tit. 4. de conſuetudine, ca. Quanto.

L. Vicario noſtro apud Conſtantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate ſedis Apoſtolicæ locum obtines celſiorem, tanto ibi eſt ſolicite procurandum, vt te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram, vel ad ſiniſtram, quod non minus re, quam nomine vices Apoſtolicas gerere videaris. Peruenit ſanè ad audientiam noſtram, quod quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramenta præſumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore ritè fuerunt ſolis pontificibus reſeruata: vt eſt Sacramentum Confirmationis, quod chriſmando renatos, ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre ad excuſandas excuſationes in peccatis, & ſui erroris fomentum ſolam conſuetudinem prætendentes, cum diuturnitas temporis peccata non minuat, ſed augmentet, quæ tanto grauiora exiſtant, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. volentes igitur hæc, & alia, quæ oculos diuinæ maieſtatis offendunt, de agro Dominico extirpari, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mãdamus, quatenus omnibus Latinis presbyteris, apud Conſtantinoplim conſtitutis, directè prohibeas, ne talia de cœtero ſua temeritate præſumant: quæ licet non ſint a fidelibus contemnenda; tutius tamen eſt ea ſine periculo, ex neceſſitate, quæ legem non habet, omittere, quam vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non ſine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu. Alios quoq; ſubiectos tuos, & ab illicitis reuocare ſatagas, & ad facienda bona verbo, & exemplo pariter inuitare, quibus quales pro te literas deſtinemus, ex reſcripti noſtri ſerie perpendere poteris euidenter.

Dat. Lat. 16. kal. Decemb.

D E-

Digitized by Google

DECRETVM EVGENII PAPAE IIII. In generali Concilio Florentino, in Bulla inſtructionis Armenorum §. ſecundum Sacramentum eſt, in quo ſic traditur.

SECVNDVM Sacramentum eſt Confirmatio, cuius materia eſt chriſma confectum ex oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ per epiſcopum benedicto. Forma autem eſt. Signo te ſigno Crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine patris, Filij, & Spiritus ſancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum cęteras vnctiones ſimplex Sacerdos valeat exhibere, hanc nō niſi Epiſcopus debet conferre, quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent Epiſcopi, quod per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabāt, quemadmodum Actuū Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cum enim audiſſent (inquit) Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis, quia recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum, & Ioannem, qui cum veniſſent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum ſanctum. Nondum enim in quenquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebāt Spiritum ſanctum. Loco autem illius manus impoſitionis, datur in eccleſia Confirmatio. Legitur tamen, aliquando, per Apoſtolicæ ſedis diſpenſationem, ex rationabili, & vrgente admodum cauſa, ſimplicem Sacerdotem, chriſmate per Epiſcopum confecto, hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum ſacri generalis Oecumenici Concil. Trid. ſeſſ. 7. de Sacramentis, vbi de Confirmatione canone 4. ita diffiniuit.

Si quis dixerat S. confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſc. ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.

HABITVS CLERICALIS.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod clerici beneficiati, & in ſacris conſtituti tenentur incedere in habitu, & tonſura ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 14. de refor. c. 6. alij vero in minoribus conſtituti non beneficiati cogi nequeunt. Abb. in cap. fin. de cler. coniug. ſed ſi volunt gaudere priuilegio fori
a oportet, quod deferant habitum, & tonſuram, & ſeruiant in diuinis a etiam ſi ſint coniugati, ex Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reform. capitulo 6. & capitulo 17. in fine, extat inſuper hodie conſtitutio Sixti Quinti, de habitu, & tonſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes deferendis, & pęnis contra inobedientes inflictis publicata Romæ die 18. Ian. 1589. incipien. Cum ſacroſancta, & infra. Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione pręcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuſcunque clericis non ſolum in ſacris, ſed etiam in aliis minoribus ordinibus conſtitutis, & clericali tantū tonſura inſignitis, & nedum beneficia eccleſiaſtica qualiacunq; etiam ſimplicia nunc & pro tempore obtinentibus, & in illis, vel ad ea ius habentibus, verum etiam penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedralium & aliarum quarumcunque eccleſiarum, ſeu Abbatialium, capitularium, & conuentualium menſarum, necnon Monaſteriorum, Præpoſiturarum, Præpoſita-

poſtatuum, prioratuum, præceptoriarum, hoſpitalium, canonicatuum, præbendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorũ, & beneficiorũ quorumcunq; eccleſiaſticorũ ſæcularium, & quorumuis ordinum regularium, ſeu illorũ diſtributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionib. vniuerſis ſibi reſeruatis, aut fructus ipſos, prædiave, aut bona eccleſiaſtica loco penſionum ſibi aſſignatos, vel aſſignata ex quacunque conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus etiam coniugatis, præſertim ſi iidem clerici coniugati iuxta conſtitutionem piæ mem. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri in Conc. Trid. innouatam priuilegijs clericalibus, vti velint, tam in Ro. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi, eorum quilibet quantumuis, & exẽpti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacunq; dilatione, aut tergiuerſatione poſtpoſita, debeãt omnino, qui in vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies, qui verò citra mõtes intra quatuor mẽſes, qui deniq; vltra montes conſtituti ſunt, intra octo mẽſes, a die publicationis pſentiũ literarũ, in Rom. cur. faciendæ, tonſuram, & habitum clericalem, veſtes, ſ talares aut Milites infra dicendi, quibus penſiones, aut fructus alia ve bona eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſuæ Militię conuenientem quacunq; remota excuſatione aſſumere, & iugiter deferre: in futurum autem non niſi actu clericis in habitu clericali, & tonſura, & militibus infra dicendis in militari incedentibus ſuæ militiæ propria, aut alia quacunq; eccleſiaſtica etiã ſimplicia beneficia reſpectiuè conferantur, aut commendentur, aut penſiones fructuſve, aut bona eccleſiaſtica reſeruantur. Alioquin ipſos, & ipſorum quẽlibet, qui quoad geſtandum habitum clericalẽ, & militarẽ ſupradictũ, lapſo huiuſmõi tpe eorum vnicunque, vt ſupradictum, eſt præfixo, noſtris hmõi præcepto, & mandato, nunc, & in poſterum perpetuis futuris temporibus cum effectu nõn obedierint, præter alias pęnas contra eos inflictas, etiam quibuſcunq; dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs, canonicatibus, & præbẽdis, ac beneficiis etiam ſimplicibus, & præſtimoniis per eorum quemlibet in titulũ, cõmendam, vel alias pro tempore obtentis, necnon penſionibus, & fructibus, ac prædiis, boniſque eccleſiaſticis huiuſmodi, quocunq; modo eis reſeruatis, vel reſeruandis, omnique iure ſibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, harum ſerie ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine priuamus, ac ſine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut miniſterio ipſo facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipſa per priuationem huiuſmodi vacare, liberè aliis conferri poſſe, quam etiam penſiones caſſatas, extinctas eſſe, & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reſeruationes ceſſare, & quemquam vlterius ad illorum ſolutionem minime teneri, & ob non ſolutionem cẽnſuras, & pęnas aliquas incurrere non poſſe, nec debere decernimus; ipſaſque dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, necnon canonicatus, & prabendas, & beneficia ſic pro tempore vacantia, & collationi, prouiſioni, & diſpoſitioni noſtræ, & Rom. Pontifi. pro tempore exiſtentis, perpetuo reſeruamus. Statuentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis, per quoſcunq; iudices, & Commiſſarios etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere, necnõ irritum, & inane quic-

S quid

quid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Cæterum Milites, quamuis Militiarũ ſub regula aliqua approbata canonicè inſtitutarum, vel alij Rom. cur. officiales, qui non vti clerici, ſed potius tanquã Milites iuxta priuilegia, & diſpenſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecie per nos, aut prædeceſſores noſtros nominatim conceſſa, & ſub fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri cõſtitutionẽ, quæ incipit, Sacroſanctum, &c. huiuſmodi priuilegiorum forſan reuocatoria minime comprehenſa, beneficia Militiæ, quã profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis etiam prædictarum eccleſiarum, & beneficiorum ſecularium, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiunt, aut obtinebũt, vel percipient in futurum, ſiue clericali charactere inſigniti ſint, ſiue non ſint, qui vero clerici ſunt etiam ſi ab initio tempore reſeruationis penſionum, ſeu fructuum huiuſmodi, regularem habitum nondum ſuſceperint, nec militijs officiorũ Rom. cur. aſcripti fuerint, ſed poſt factas eorum cuique reſeruationes, ante vel poſt publicationem præſentis conſtitutionis, Milites effecti extiterint, ſub præcepto, & mãdato præfatis de habitu, & tonſura clericali deferendis, nolumus comprehendi, ſed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quã profeſſi ſunt conuenienti, vel ſi ipſi Milites Rom. cur. officiales fuerint, qui penſiones, aut fructus, aliave prædia, aut bona eccleſiaſtica ex diſpenſatione, ſeu priuilegio Apoſtolico percipiant, habitu militari ſupraſcripto abſq; alicuius cenſura, vel pœnæ eccleſiaſticæ incurſu licitè vti valeant, & nihilominus, tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineat, quam etiam penſiones ſuper eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum etiam ſæcularium fructibus, ſeu bona, vel fructus præfatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarauit, & limitauit idem Sixtus V. eodem anno pridie Kal. Febr. faciendo indultum deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S. D N. familiaribus, & pro omnibus penſiones, &c. non vltra 60. duc. percipientibus; cum prorogatione termini ad alios 15. dies pro perſonis in vrbe degentibus, vt patet ex eius conſtitutione fol. 266. in bull. incip. Paſtoralis, & infra.

Omnibus & quibuſcunq; clericis, tam in Rom. cur. quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, qui penſiones, fructus, aut prædia, vel bona eccleſiaſtica, ſibi in vna, vel plurib. vicibus reſeruata, & conceſſa ſummam, ſeu valorem annuum ſexaginta ducatorum auri de camera inſimul non excedentes, ſeu excedentia percipiunt, aut percipient in futurum; Ac præterea noſtris familiaribus, nobis in quibuſdam inferioribus miniſterijs, quales ſunt qui a pedibus, ſeu parafrenarij menſe diſpoſitores, aut credentiarij, aut diſpenſatores, vulgo dicuntur, & aliis his ſimilibus ſeruitiis actu miniſtrantibus quive in futurum inſeruirẽt, necnon quibuſuis noſtrorum intimorum familiarium actum nobis in palatio noſtro Apoſtolico inſeruientium familiaribus continuis commenſalibus, præſentibus, & futuris, qui penſiones, aut fructus, bonave eccleſiaſtica loco penſionum, vſque ad quamcunque ſummam, & valorem nunc percipiunt, aut in poſterum pro tempore percipient, vt ipſi & eorum quilibet in habitu, & tonſura clericali incedere minime teneãtur; ſed laicali habitu impune, & licite vti poſſint, quo

ſua

ſua munia promptius, expeditiuſque obire valeant, ne pœnis in eadē conſtitutione inflictis ſubiaceant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus. Reliquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus continuis commenſalibus, omnibuſque, & ſingulis alijs tam clericis, quàm militibus beneficia fructuum, vel bonorum eccleſiaſticorum reſeruationes, ac penſiones obtinentibus, aut in ipſis beneficijs, vel ad ea ius habentibus in vrbe præſentibus tēpus quindecim dierum in dicta conſtitutione præfixum, nec dum elapſum ad alios quindecim dies a fine primi dicti termini computandos extēdimus, & prorogamus. Ac demum Militibus tam Militiarum canonice inſtitutarum, quā Roma. Cur. officialibus, qui iuxta præfatam noſtram cōſtitutionem in Militari habitu incedere tenentur, vt veſtibus communibus, cum inſignibus tamen Crucis, aut Numiſmatis ſuæ Militiæ proprijs vti valeant atque hac ratione ipſius Conſtitutionis præcepto plene ſatisfacere cenſeantur pariter indulgemus. Eos vero clericos, aut Milites, quibus penſiones, aut fructus, bonave aut prædia eccleſiaſtica ad quamcunque ſummam reſeruata, aut reſeruari conceſſa ſunt vel poſt hac reſeruabuntur, non aliter ad gerendum huiuſmodi habitum teneri volumus niſi poſt quam penſiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cœperint, vel per eos ſteterit quo minus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato decreto Conc Trid ſeſſ. 14 ca. 6. conſuluit Illuſtriſſimus Dominus Ioannes Franciſcus de Ponte marchio Morconi Regens decanus Regiā Cancellariam, & de conſilio ſuæ maieſtatis catholicæ reſponſo 24 ſuorum conſiliorum clericum primæ tonſuræ remittendum eſſe ad iudicem eccleſiaſticum, & in eo quod præd. Concilium requirit, ſcilicet ſeruitium in diuinis, intellige procedere, etiam in clericos, qui deſeruiret altari eccleſiæ quam illi, cui fuit adſcriptus, vel deſeruiret capellæ exiſtenti in eccleſia, quæ ab epiſcopo confraternitati laicorum pro oratorio eſſet aſſignata ex declaratione Sacræ congreg. Secundo intellige procedere etiam in ſeruitio diuino, quod clericus non continuatum ſ. d aliquo impedimento neceſſario interpellatum præſtiterit, vt hoc non obſtante gaudeat priuilegio fori, quia verba ſunt intelligenda ciuili modo, l ſi cui ff de ſeruitu & doctores tam in proœm decretal. quàm ſexti notant, id dici continuo fieri, quod pro maiori parte temporis ſit Tertio intellige non procedere in clerico qui & ſi miniſterio eccleſiaſtico vacaret, non tamen incederet in habitu & tonſura, & ſic vt fori priuilegio non gaudeat, idque amplia etiam ſi nulla præcedat ſui epiſcopi monitio ad habitum reaſſumendum de mente concilij fuiſſe cenſuit Sacra congregatio ſuper d c. 6 ſeſſ 23.

Prænarrata conſtitutio poſſet limitari in caſibus infraſcriptis, & primo in clerico qui ex iuſta cauſa timoris habitū clericalem poſt ponere, & transformare inductus fuerit ex tex. in c. clerici de vita & honeſt cleric. Secundo ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret ex Imol in clem. 2. nu 9. eo. ti. Tertio vt non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicā habitus

 omiſſio-

Digitized by Google

omiſſionem ſed neceſſaria eſſet tanta perſeuerantia, vt publice exiſtimetur laicus Proſper Farinac. in pract. crimin. tit. de inquiſit. queſt. 8. num 68. ex Concilio Chriſtoph. de Caſtello: ab eo citato. Quarto in clerico qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem Capel Tholoſ. deciſ. 104.

Dubium tamen eſt ad effectum vt præſenti conſtitutioni ſatisfactum videatur & vt clerici iudicētur incedere in habitu clericali, quæ veſtes ſint eis congruentes, ſeu decentes, & vere clericales ſi quidem præd. conſtitutio quoad hoc nil aliud prouidet, niſi circa longitudinem, & breuitatem diſponendo. vt veſtes ſint talares, de cætero circa ipſarum qualitatem hoc neque per illam neque per alia iura canonica præfinitum, ſeu cautum reperitur, præterquam quod clericis certarum veſtium uſus interdicatur, de quibus in præallegatis c. clerici & clem. 2. & ibi doctores, Diaz in prax crim can. c. 75. Menoch de arb. iudic lib. 2 centur. 4. caſu; 93 & quod clerici ſeculares non habeant certum, & determinatum habitum teſtatur glo. not. in clem. 1. in fine de elect. Reſp. quod in huiuſmodi caſu illæ cenſentur clericis veſtes honeſtæ, quæ vſu & conſuetudine illius regionis ſeu prouinciæ vbi commorantur admiſſæ fuerint ita poſt glo in c ſi quis virorum 30. diſt & in d. c. clerici ve de amatis, alios quam plures allegantes concluſiue tenet Couar lib pract. q c 32 ſub num. 7. Iul Clar in pract crim q. 36 nu. 11. Foller. in pract. crim. in verbo audiantur excuſatores nu 4. Ignat Lapez ad Diaz loc cit. dicētes in hoc attendendam eſſe prouinciæ conſuetudinē, intellige ideſt ſimilium perſonarum & clericorū eiuſdē conditionis Proſp Farina loco præalleg nu. 69.

H ÆRETICI.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod per S.D.N. Clementem VIII. fuit facta innouatio Conſtitutionis fel. rec. Pauli Papę IV. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionem de Spiritu Sancto, aut eius mortem, vt nos redimeret, aut Virginitatem Beatiſs. ſemper Virg. Dei genetricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiuſdem Conſtitutionis ſeruanda, ne de cætero illius ignorantia a quoquam quenis prætextu poſſit allegari publ. Ro. die 14. Feb. 1603. tenoris ſeq.

CLEMENS Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

DOminici gregis Diuina prouidentia nobis licet meritis imparibus, commiſſi, ſolicitudo poſtulat, vt Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones, quæ præſertim ad fidei catholicæ integritatem conſeruandam, & impios homines, ac prauarum hæreſum aſſertores debitis pœnis plectendos pertinent, innouemus, ne qui eiuſmodi errorum labe infecti ſunt, earundem Conſtitutionum, & pœnarū in eis inflictarum ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excuſare ſe poſſe præſumant. Cùm itaq; fel. re. Paulus Papa IV. Prędeceſſor noſter ad quorundam hominum iniquitatem coercendam, qui non ſolum diuerſas hæreſes profiteri, ſed etiam ipſius fidei fundamenta negare pręſumebant ſuoq; exemplo multos in interitum aīæ trahebant, quandam ſua perpetuo valitura conſtitutione, quæ incipit. Cum quorundam hominum prauitas, vt hmói homines

a ſuis erroribus intra certum eis tunc præfixum tempus reſipiſcerent, paterna monitione,& requiſitione, necnon cum ipſorum reſipiſcentium a quibuſcunque cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis, & temporalibus pleniſſima abſolutione ſanciuerit: vt quicunque tam eatenus lapſi fuiſſent, & intra tempus præfixum non reſipuiſſent, quam qui in poſterum prolaberētur in hos errores, aut eorum aliquem, qui nimirum aſſeruiſſent, dogmatizaſſent, vel credidiſſent Deum Omnipotentem non eſſe trinum in perſonis, & incompoſita omnino, indiuiſaque vnitate ſubſtantiæ, & vnum vna met ſimplici Diuinitatis eſſentia, aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum non eſſe verum Deum eiuſdem ſubſtantię per omnia cum Patre,& Spiritu ſancto, aut eundem ſecundum carnem non eſſe conceptum in vtero Beatiſſimæ, ſemperque Virginis Mariæ de Spiritu ſancto, ſed ſicut cæteros homines ex ſemine Ioſeph, aut eundem Dominum, & Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubijſſe acerbiſſimā crucis mortem, vt nos a peccatis,& ab æterna morte redimeret,& Patri ad vitam æternam reconciliaret, aut eandem Beatiſs. Virginem Mariam non eſſe veram Dei matrem, nec perſtitiſſe ſemper in Virginitatis integritate ante partum, ſcilicet, in partu, & perpetuo poſt partum, pro ſubuerſis,& relapſis in hæreſim haberi, & vt relapſi curiæ ſeculari tradi, & per ipſam curiam, debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe in omnibus,& per omnia perinde, ac ſi vere, & realiter in hæreſim relapſi eſſent,& eos, relapſos eſſe conſtaret, prout in prædicta Conſtitutione ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſeptimo Idus Auguſti. Pontificatus ſui anno primo edita plenius continentur? Eo tamen huiuſmodi impiorum hominum prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiuſmodi Conſtitutionis, ac pęnarum in eadem Conſtitutione inflictarum, ſe illic minime ſubiacere, nec obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem pœnis liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes (vt idem quoque Paulus prædeceſſor bene animaduertit) huiuſmodi errores tā graues, ac nefandos exiſtere, vt illi qui in eos incidunt, nullam prorſus excuſationem habeant, ſed ſubuerſi potius, & immanes, quam hæretici merito dici poſſint, propterea vt illi debita animaduerſione omnino puniātur, nec à præfatis erroribus vlla excuſatione de cætero ſe tueri valeant, Motu proprio,& ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, dicti Pauli prædeceſſoris veſtigijs inhærentes, ac eius conſtitutione prædictam quoad pęnas in ea contentas innouantes, ac perpetuo confirmantes, & approbantes, ſupra dictos omnes,& ſingulos, qui hactenus in ſimiles errores, aut eorum aliquem lapſi ſint, aut in poſterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate,& enormitate, cuiuſcunque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtent, nulla illius etiam ignorantiæ ſupra dictæ conſtitutionis excuſatione ſuffragante pro ſubuerſis, & relapſis in hæreſim haberi, & tanquam relapſos Curiæ ſeculari tradi, ac per eandem Curiam debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe authoritate Apoſtolica tenore pręſentium perpetuo ſtatuimus. Non obſtantibus omnibus illis, quæ prædictus Paulus prædeceſſor voluit non obſtare, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cætero allegari, aut prætendi nunquā poſſit, atq; vt præſentes omnib. innoteſcant,

Digitized by Google

volumus illas ad valuas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & in acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, lactaque publicatione huiuſmodi, omnes qui in Vrbe poſt menſem, qui vero extra eam, & citra montes, poſt quatuor menſes, & qui demum vltra montes fuerint, poſt decem menſes a die publicationis huiuſmodi computandos, perinde afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Et nihilominus vt ipſæ præſentes literæ commotoriæ fiant, & omnibus magis innoteſcant, necnon proportiori cautela volumus, vt Inquiſitores contra hæreticam prauitatem in ijs ciuitatibus, terris, & locis, in quibus conſtituti ſunt, vbi verò huiuſmodi Inquiſitores non ſunt, locorum ordinarij publicationem præſentium, vt infra dicetur, fieri curent, ac propterea vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus. Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs necnon dilectis filijs Inquiſitoribus præfatis contra hæreticam prauitatem vbilibet conſtitutis, per eaſdem præſentes committimus, & in virtute ſanctæ obedientię diſtricte præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit, ipſi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij locorum ordinarij in eorum Cathedralibus, maioribus reſpectiuè Eccleſijs, Ciuitatũ, Oppidorum, & locorum quorumcunque eorum Diœceſum, vbi Inquiſitores non fuerint, vbi vero Inquiſitores fuerint ipſimet Inquiſitores in eiſdem Eccleſijs, dum in eis maior populi multitudo ad diuino conuenerit, ſolemniter publicent, & publicari authoritate noſtra mandent, & faciant. Cæterum quia difficile foret eaſdem præſentes ad ſingula loca, vbi opus eſſet deferri, volumus, & ſimul authoritate decernimus, vt earum tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Inquiſitoris contra hæreticam prauitatem, vel cuiuſcunque perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem vbique in iudicio & extra, fides habeatur, quæ ipſiſmet literis haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatorij, die 3. Februarij 1603. Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

M. Veſtrius Barbianus.

Conſtitutio Pij V. de impedientibus, & offendentibus perſonas, ac diripientibus bona, & frangentibus carceres Officij Inquiſitionis, eorumque, & filiorum, & complicum pęnis publicata Romę die 2. Maij 1596. fol. 1046. in bullar. tenoris ſeq.

Si de protegendis cæteris omnibus Eccleſię miniſtris, quos in fidem, & clientelam noſtram a Domino recepimus, cura nobis quotidiana inſidet, quanto maiore ſtudio eam nos ſollicitudinem capeſſere neceſſe eſt, vt qui in Sacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis officio verſantur, ſub tutela inuiolatæ authoritatis huius ſedis periculorum omnium expertes, quæque munera ad exaltationem fidei catholicæ exequantur? Cùm itaque eius ge-

neris

neris impiorum vis quotidie magis inualeſcat, qui omnibus malis artibus prę dictum officium ſubuertere, miniſtroſque functionibus diſturbare moliuntur eo iam nos detrulit neceſſitas, vt nefariam, & ſceleſtam illorum audaciam acerbiore caſtigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali conſtitutione de fratrum noſtrorum conſilio ſancimus, vt quicunque ſiue priuatus, ſiue cuncta Ciuitas, ſiue populus, ſiue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo illuſtris, quemuis ex inquiſitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notarijs, alijſve Miniſtris prædicti Officij, vel Epiſcoporum id munus in ſua diœceſi aut prouincia obeuntium, ſeu accuſatorem, denunciatorem, aut teſtem in cauſa fidei, quomodocunque productum, vel euocatum, occiderit, verberauerit, deiecerit, ſeu perterrefecerit, quiue Eccleſię, ædes, aliaſvè res, ſiue publicas, ſiue priuatas officij, aut miniſtrorum expugnauerit, inuaſerit, incenderit, expilauerit, aut libros, literas, auctoritates, exemplaria, regeſta protocolla, exempla, ſcripturas, aliave inſtrumenta, ſiue publica, ſiue priuata vbicunque poſita combuſſerit, dirupuerit, ſeu interuerterit, ſeu ex incendio, aut direptione, aut alio quocunque modo illa exportauerit, ſeu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione etiam inermis, ſiue capiendi, ſiue comburendi, ſiue ſupprimendi cauſa fuerit, ſiue res, aut perſonas ſeruari, defendiue prohibuerit, quiue carcerem, aut aliam cuſtodiam, ſeu publicam, ſeu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, ſeu emiſerit, capiendum prohibuerit, captumque eripuerit, receperit, occultauerit, ſeu facultatem effugiendi dederit, ſeu iuſſerit id fieri, qui cœtum, concurſumve fecerit, ſiue vt aliquid prædictorum fieret opem accommodauerit, ſiue alijs auxilium, conſilium, aut fauorem publice, vel occulte in quolibet prædictorum ſcienter praſtiterit, licet nemo occiſus, nemo verberatus, nemo extractus emiſſus vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, ſuccenſum, direptumve, nullum denique damnum re ipſa ſit ſecutum: nihilominus is ſit anathemate præſentis canonis authoritate ligatus, idem quoque læſæ maieſtatis reus, dominio, dignitate; honore, feudo, ac quocunque alio beneficio temporali, & perpetuo eo ipſo priuatus, ſecularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas pęnas exigat, quæ damnatis primo capite dictæ legis per conſtitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebuſque omnibus fiſci iuribus applicatis, vti etiam eſt de damnatis hæreticis per ſanctiones canonicas conſtitutum, eius filij ſub paterna infamia ſubiecti, omnis, & cuiuſcunque hęreditatis ſucceſſionis, & donationis & legati, ſiue propinquorum, ſiue extraneorum omnino ſint expertes, eiſdem pręterea portæ nunquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam vllam proponere, vel prætendere poſſit, qui tantum nefas in contemptum, & odium huius officij admiſerit, niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod porro de prædictis, eorumque filijs ſtatuimus, illud idem in omnibus clericis, & presbyteris ſecularibus, & quorumuis Ordinum etiam exemptorum regularibus, & quacunque etiam Epiſcopali, & maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocunq; ſuffultis, decernimus exequendum, ita vt ipſi beneficijs, & officijs omnibus Eccleſiaſticis præſentium authoritate priuatis per iudicem Eccleſiaſticum hæreticorum more degradentur, deinum poteſtati ſeculari traditi, pœ-

nis prædictis laicorum inſtar ſubijciantur: Pontificum tamen cauſis nobis, & ſucceſſoribus, noſtris reſeruatis, vt re quæſita, & nobis renunciata contra eos ad depoſitionem, & alias pœnas prædictas procedamus, vt criminis atrocitas videbitur poſtulare. Quicunque autem pro talibus veniam petere, aut alias intercedere tentauerint, in eaſdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores à Sacris Conſtitutionibus inferuntur, ipſo facto ſe nouerint incidiſſe. Verum ſi quis etiam huiuſmodi criminum conſcius, vel affinis, ſiue religionis ſtudio, ſiue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam reiexerit ſupplicio liberetur. Cæterum eam omnium, & quarumcunque abſolutionum rationem a prædictis criminibus, nec non habilitationum, & reſtitutionum etiam ad famam, & honores, ita deinceps habendā optamus, vt ſucceſſores noſtri nullas niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſſumptionē ad huius dignitatis faſtigium excurſo, ac precibus apud ſupremum officium inquiſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant. Decernentes omnes, & quaſcunque huiuſmodi abſolutiones, habilitationes, & reſtitutiones, quæ precipimus ſic nō verificatis de cætero fient, nemini prorſus prodeſſe, ſed nec præſentibus niſi toto ipſarum tenore ad verbum inſerto, & gratia ex certa Romani Pontificis ſcientia facta, & propria manu ſubſignata vlla in parte derogari, vel derogatum cenſeri debere, & ſi illis ex quacunque cauſa aliter derogari contigerit, derogationes huiuſmodi nullius prorſus fore roboris, & momenti. Iubemus igitur vniuerſos, & ſingulos Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & cæteros Eccleſiarum Prælatos per vniuerſum Orbem conſtitutos, vt per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, aut earum exempla in ſuis quiſque Prouincijs, Ciuitatibus diœceſibus, & locis ſolemniter publicare, & quantum in ſe eſt firmiter obſeruari procurent, contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo, ipſaſque cenſuras, & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus, &c. Cæterum omnes Orbis terrarum Principes, quibus gladij ſæcularis poteſtas ad malorum vindictam eſt permiſſa, per eam, quam ſe tueri promiſerunt fidem, obteſtamur, ita ſuas quemque partes, ſiue in præſtando miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam animaduerſione, interponere; vt eorum quoque præſidijs miniſtri ipſi tanti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum a Domino præmium recepturi, quod fidei prædictę aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio præparauit, Nulli ergo, &c.

De præeminentia Inquiſitorum generalium hæreticæ prauitatis, ac obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda.

Sanctiſſimus D. N. D. Pius diuina prouidentia Papę Quintus, ſtatuit, decreuit, & ordinauit, ac mandauit, vt negotia Fidei omnibus, & ſingulis alijs præferantur, cum Fides ſit ſubſtantia, & fundamentum Chriſtianæ religionis. Ideirco omnibus, & ſingulis almæ Vrbis, eiuſq; diſtrictus Gubernatori

Senatori

Senatori, Vicario, Cameræ, Apoſtolicæ Auditori, quibuſcunque alijs Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus prouinciarum, & terrarum ſuæ ſanctitati, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediate, immediate ſubiectarum, ac eorum Locatenen. Officialibus, Bariſellis, & alijs miniſtris necnon alijs locorum Ordinarijs, cæteriſque Magiſtratibus, & Officilialibus, ac cuiuſuis conditionis, & ſtatus hominibus in omnibus, & ſingulis terris, oppidis, & ciuitatibus, ac in tota Republica Chriſtiana exiſtentibus ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac indignationis ſuæ ſanctitatis, & aliis arbitrio ſuæ Sanctitatis, & Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Dominorum Cardinalium Inquiſitorum Generalium imponendis, & exequendis pœnis, vt eiſdem Cardinalibus, Inquiſitoribus, ac eorum præceptis, & mandatis in quibuſcunque Officium ſanctæ Inquiſitionis huiuſmodi concernen. pareant, & obediant.

Reges verò, Duces, Comites, Barones, & quoſuis alios Principes ſecculares in Dei nomine rogauit, vt eiſdem Cardinalibus, Inquiſitoribus, eorumque Officialibus faueant, auxiliumq; præbeant, & a ſuis Magiſtratibus, ſubditis auxilium præberi faciant in negotijs ad dictum Officium ſpectantibus. Nec non carceratos quoſcunque pro quibuſuis delictis, & debitis etiam atrocibus apud dictum Inquiſitionis Officium quomodolibet delatos, vel denunciatos, ſuſpenſa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eoſdem Cardinales, & Inquiſitionis carcere, ibidemque ad criminis hæreſis totaliter cognitionem, & expeditionem retinendo, & poſtea ad eoſdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, ſine mora tranſmittant.

CONſtitutio S.D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. vt Italia extra Italiam agentes, non habitent niſi in locis vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ Religionis exiſtat, & quid in eis tunc facere, vel euitare debeant.

Sub Dat. Romæ die 26. Iulij 1596.

Cum ſicut non ſine magno animi noſtri dolore accepimus, quam plures Chriſti fideles ex diuerſis Italiæ partibus, eorum patrijs, vbi vera, & ſancta Catholica, & Apoſtolica Religio viget, & publice prædicatur, diſcedentes, habeant in lõginqua loca, vbi non ſolum hæreſes impunè graſſantur, ſed, qđ peius eſt Catholicæ Religionis vſus publicè interdicitur, & prohibetur, quo fit, vt perſonæ ibi permanentes, etiam ſi Catholicæ ſint, cogantur tamen, contra eorum pia deſideria, ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio, alijſque diuinis officijs, ac ſanctorum Sacramentorum perceptione, in ſuarum animarum diſcrimen diutius carere. Quare nos his, & aliis malis, & periculis inde prouenientibus quantum cum Domino poſſumus, obuiare cupiẽtes, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, vt de cætero nullus Italus ſiue mercator, ſiue cuiuſuis alterius conditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quæſito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in ciuitate, oppido, ſeu loco, vbi aliqua Eccleſia cum Parocho, vel Paſtore, ſeu Sacerdotes Catholico non exiſtat, in qua liberè, ſine omni periculo palam, & publice celebrari, & audiri poſſint ſacroſanctæ Miſſæ, & alia diuina officia, & conciones, ac Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrari, mortuorum,

tuorum,corpora ſepeliri, & cætera fieri iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. Vtque ijdem Itali abſtineant a Matrimonijs cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum ſepulturis, filios ſuos de ſacro fonte leuari per hæreticos non permittant, nec ipſi viciſſim hæreticorum filios niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizetur, leuare, præſumant, Medicorum quoque hæreticorum opera, neceſſitate ceſſante, & vbi adſit copia Catholici Medici idonei, non vtantur, Cum verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, ſeu in habitandum partibus prædictis id ſignificent ſuis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus locorum, a quibus ſerio admoneantur, vt in eis perpetuo Catholicam, & orthodoxam Fidem conſtanter retinentes, & profitentes, piam, & Catholicam vitam ducant, Dominicos; & feſtos dies, abſtinentias, & ſacra ieiunia ab Eccleſia præcepta religiosè colant, atque omnē hæreſim, & errorem, hæreticos, ſchiſmaticos, & ab orthodoxa Fide aberrantes fugiant, & euitent, ac vt ſaltem ſingulis annis de eorum ſacramentali peccatorum confeſſione, & ſanctiſſima Euchariſtiæ perceptione per eos facta fidem, ſeu teſtimonium ipſis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus in Italiam tranſmittant. ad quod, & noſtras dictos Italos tranſmittere tenore præſentium teneri, & obligatos eſſe decernimus, & mandamus, Quod ſi quis propriæ ſalutis immemor, contra præmiſſa facere præſumpſerit poſſit aduerſus eum per locorum Ordinarios, & Inquiſitores hereticæ prauitatis, vti de hæreſi ſuſpectum procedi. Non obſtan. &c.

HORAE CANONICAE.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas extare decretum Concilij Lateranen. vltimi ſub Leone X. fol. 194. in bullar. tenoris ſeq.

Statuimus quoq;, & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cū cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium non dixerit legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis recitationis officij, & temporis, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabricas huiuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quoad hoc, vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit, Deo tamen vltra præmiſſos de dicta omiſſione redditurı rationem, quæ pœna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit quoties contrafacere conuincatur.

Quod decretum fuit innouatum, declaratum, & auctum per Pium V, qui edidit ſtatutum de fructibus, quos amittunt, qui horas canonicas nō recitāt. Romæ datum ſub die 12. kal. Octob 1571. fol. 1134. prout ſequitur.

Ex proximo Lateranen. Concilio pia, & ſalubris ſanctio emanauit, vt quicunque habens beneficium eccleſiaſticum, cum cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quam illud obtinuerit, diuinum officium legitimo ceſſante impedimento non dixerit: beneficiorum ſuorum fructus, pro rata omiſſionis officij, & temporis, ſuos non faciat, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabrica ipſorum beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Verumtamen multorum animi ſuſpenſi tenentur, cuiuſmodi ratæ prædi-

ctæ

ctæ ratio ſit habenda. Nos huic rei euidentius atque expreſſius prouidere volentes, ſtatuimus, vt qui horas omnes canonicas, vno vel pluribus diebus intermiſerit, omnes beneficij, ſeu beneficiorum ſuorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie diuiderentur, qui vero matutinum tãtum, dimidiã qui cæteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum eiuſdem diei amittat, tametſi aliquis choro addictus non recitatis omnibus horis canonicis cum alijs præſens adſit, fructuſque, & diſtributiones forte aliter aſſignatas, ſola præſentia iuxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel alias ibi lucri feciſſe prætendat. Is etiam præter fructuum, & diſtributionũ amiſſionem, item ille, qui primis ſex mẽſibus officium non dixerit, niſi legitimum impedimentum ipſum excuſauerit, graue peccatum intelligatur admiſiſſe. Declarantes præſtimonia, præſtimoniales, portiones, & qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omnino ſeruitium habentia obtinentes, cum prædictis pariter conſeri. At quicunque penſionem, fructus aut alias res eccleſiaſticas, vt clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium paruum B. Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum, fructuum, rerumque ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo &c.

ADDITIO Ad quorum ſtatutorum ornatum, & declarationem videndi ſunt Domin a Soto lib 10. de iuſt. & iur. q. 5. art. 6. Nauar in man c. 25. nu. 122 & ſ q. & de orat. & horis canon c. 7. nu. 11 & infra, & in conſi. 22. & 14 de celebr miſſ in antiq Simanc, de cathol inſt. titu 9 num. 208 Ignat. Lopez ad Diaz in pract. crim can c. 54. author Catecheſ Neaſ. lib. 4. a c. 1. vſq; ad 7. Menoch de arb iud lib. 2 cent. 2. caſ 429. iunctis his, quæ dicit in addit. nouiſſimè impreſſis ad præd caſum 429 quo in loco non admittit nec recipit opinionem Nauar. in quam fere oẽs conueniunt aſſerentes clericum omittentem recitare horas canonicas intra primos ſex menſes a die habiti beneficij, non teneri ad fructuum reſtitutionem, licet mortaliter peccet, ipſe tamen concluſiue tenet, quod cũ primum quis habet beneficium, quæcunque horarũ omiſſio illũ ad fructuũ reſtitutionẽ obligat, & mouetur ratione, quia tales fructus dantur loco mercedis operę & laboris, vt habetur Num. c 18. ibi Filijs Leui dedi oẽs decimas Iſrael in poſſeſſionem pro miniſterio quo ſeruiunt mihi in tabernaculo fœderis & qui non laborat nõ manducat 2. Theſ. c. 3. & tũc an ipſe clericus poſſit ſe componere cum ſuo epiſcopo, & ſuperiore pro hac pœnà ad eius arbitrium, & voluntatem a de Soto loc ſuperius citato qualiter vero illa rata fructus, de qua in cõſtitutione T ij V ſit reſtituenda ſ an pro aliqua parte vel in totũ vide Card Tolet. in ſum lib 2. ſub c. 12. & Henriquez in ſum lib. 13 de excom c. 12 ſeq nu 2 & vt ceſſent pęnæ, de quibus in pęna ſtatutis, quæ ſint iuſtæ cauſæ excuſantes a recitatione horarũ poſt Nau in man. c. 25 nu. 101. & ſeq & latius illas diſcutientẽ de orat. & hor. can c 11 per totum, breuiter & ſub cõpendio illas receñſent. Menoc. in prædll. g. addit. ad caſum 429. & Tolet. in præd lib. 2 c 14 ſub rubr de cauſis excuſantibus ab officio perſoluendo, & de tẽpore horarum canonica-

rum

bonis, & rebus ſeudalibus, & emphyteuticis ab eccleſijs, monaſterijs, & pijs locis profectis, quibuſcunque perſonis ſæcularibus, & quorumcunque ordinum, nec non militiarum, & hoſpitalium, Regularibus ac Roman. Curiæ officialibus, & alijs curialibus, curiamque ipſam ſequentibus, & etiam Vrbis Romæ ciuibus, ac palatij ædes, cenſus, aliaque bona in ea, eiuſque diſtrictu habentibus, noſtris quoque, & aliorum Romanorum Pontificum familiaribus, eccleſiarum prælatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & alijs cuiuſcumque dignitatis, ordinis, & conditionis exiſtentibus, illorumque, & alijs eccleſijs, capitulis, conuentibus, ordinibus, Militijs, Hoſpitalibus, collegijs, officijs, & locis, ac prædictæ Vrbi, alijſque ciuitatibus prouincijs, & dominijs, eorumque dominis, populis, ciuibus, & incolis, tam per fel. recor. Sixtum I V. Innocentium V I I I. Alexandrum V I. Iulium I I. Leonem X. Clementem V I I. Paulum I I I. Iulium I I I. Paulum I V. Pium I V. & qui ante illos fuerunt alios quoſcunque Romanos Pontifices, ac nos, ſedem Apoſtolicam, eiuſq; legatos etiam de latere, nuncios, notarios, comites, collegia, officia, & loca, etiam per modum ſtatuti perpetui, generalis legis, initi & ſtipulati contractus, ſeu quaſi, & alias ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis, præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, derogatoriorum derogatorijs, alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimili poteſtatis plenitudine, ac prædictorum Cardinalium conſilio, & matura deliberatione in conſiſtorio habita, necnon conſideratione, intuitu, contemplatione, vel ad inſtantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, etiam ob remunerationem laborum, & obſequiorum nobis, & dictæ ſedi impenſorum, refectionem damnorum, compenſationem iurium ceſſorum, vel ablatorum, nauatæ militæ contra hæreticos, & infideles, ſeu pro prædictæ Vrbis ornatu, & frequentatione, ac quibuſcumque alijs vſibus, ac etiam neceſſarijs, & pijs cauſis conceſſa, & multiplicatis vicibus confirmata, innouata, extenſa, & moderata, & quantocunque tempore pacificè obſeruata, quoad eam partem, quæ illegitimos prædictos tangit duntaxat, etiã ſi illa contineant, quod omnes curiales, curiam ſequentes, & alij ſiue eccleſiaſtici, etiam Cardinales, ſiue mundani, qui palatia, domus, & prædia vrbana, vel ruſtica ædificauerint, aut cenſus, aliave bona acquiſierint, aut alias acquiſita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad milliaria decem, ex bonis ſeu fructibus eccleſiaſticis, hi tales de illis necnon iuribus, & iuriſdictionibus omnibus in fauorem illegitimorum, aut quomodolibet inhabilium, & incapacium, ſiue inter viuos, ſiue cauſa mortis diſponere, eoſq; hæredes, & ſucceſſores vniuerſales, vel particulares inſtituere, & ſubſtituere, & ſi inteſtati deceſſerint, ipſi illegitimi, & incapaces in illis ſuccedere poſſint, quodque per quaſcunque reuocationes, & derogationes, aut alias contrarias impoſitiones illis, quorum intereſt, præiudicari nequeat, & ſi vllo vnquam tempore præiudicatũ, aut derogatum quoquo modo apparuerit, ius quæſitum, ablatum, & literæ reuocantium, & derogationum huiuſmodi, iuris quæſiti ablatiuè cenſeantur. Sicque per quoſcunque iudices iudicari debeat, & etiam diffiniri; Ac pariter tollimus & abrogamus omnes, & quaſcunque facultates ſimilia concedendi, legatis, nuncijs, noſtrarijs, co-

mitibus,

mitibus, collegiis, officiis, & aliis ſupradictis, quorum omnium tenores, ac ſi ad verbum infererentur, habemus præſentibus pro expreſſis, ita vt priuilegiorum diſpenſationum, facultatum, habilitationum, capacitatum, indultorum, & aliorum ſupra dictorum ſic reuocatorum, ac etiam literarum legitimationis prętextu, nullus omnino de huiuſmodi bonis, rebus, pecuniis, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus in commodum & fauorem illegitimorum vtriuſque ſexus, ſiue etiam filiorum ſiue conſanguineorum, affiniumve, ſiue extraneorum, etiam in ſtatu ſæculari procreatorum, ac legitimati quacumque authoritate, donatorum, & ad huiuſmodi res & bona, eiuſque ſucceſſionem teſtato, vel inteſtato idoneorum, & capacium effectorum, ſiue teſtamento, ſiue donatione, ſiue legato, ſiue eleemoſyna, ſiue alio quocunque titulo, & pio opere (exceptis in communi, ac omni fraude, conuentione, ſeu compoſitione ceſſante, hoſpitalibus expoſitorum & orphanorum) diſponere nec illegitimi ipſi, in eis ab inteſtato, ſiue per interpoſitas perſonas quomodocunq; ſuccedere, aut illa alias ad eos etiam per quemcunque circuitum multiplicatarum in alios capaces ſucceſſionum, vllo tempore deuenire poſſint. Ad hæc nulla eſſe & pro infectis haberi volumus, omnia & quæcunque facta hucuſque teſtamenta, legata, donationes, & alia diſpoſita huiuſmodi, quæ viuentibus adhuc teſtatoribus, aut alias locum non habuerunt, ac pariter ab inteſtato, ſucceſſores, non tamen litigioſas, quæ plenius non ſunt effectum ſortitæ. Dehinc vero diſtrictius prohibemus ne talia, ſiue in prædictos illegitimos vtriuſque ſexus, ſiue in illorum coniuges ſiue ipſorum parentes, filios, deſcendentes, aſcendentes, vel alios cognatos ſiue viuentibus, ſiue defunctis dictis illegitimis, etiam paupertatis, dotis, aut alterius cuiuſcunque pij operis intuitu fiant, neve ipſi vnquam in rebus, bonis, pecuniis, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus prædictis, ſiue totis, ſiue in parte ſuccedant, aut illa ad ipſos quauis diſpenſatione ſuffultos, etiam per prædictum circuitum deueniant, neue de vlla in alium, ſeu alios conceſſio, donatio, tranſlatio, aliave diſpoſitio fiat, aut alia bona ſimilia, vel diſſimilia, illegitimis, aut aliis ſupradictis concedantur. Quod ſi prædictorum quiſquam fuerit præſentium violator, teſtamentum, donatio, legatum, & diſpoſitio omnino non teneat, nec etiam quoad alios capaces, & res alias valeat, ſicque diſponens priuilegio, diſpenſatione, facultate & indulto prædicto eiuſque vſu & commodo etiam in cæteris omnibus ipſo ſit iure priuatus. Nemo quantumuis capax illius prætextu fructus, res, pecunias, aut prorſus alia bona ſua faciat, nec illa detinens vlla præſcriptione, aut vllo alio iuris præſidio adiuuetur, ſed ad integram illorum reſtitutionem quocunque temporis lapſu non obſtante debeat coerceri. Ita vt omnes in eccleſiis, monaſteriis & beneficiis ſucceſſores, tam coniunctim, quam diuiſim, quiſque videlicet pro rata ſua, illa omni tempore recuperare poſſint, & qui primus cęteris ab eo monitis & negligentibus iudicium intenderit ei ſoli res tota merito vendicetur. Nullus vero huiuſmodi ſucceſſoribus pro prædictis inſiſtentibus, ac etiam de peculio alias quam ex rebus eccleſiaſticis confecto, locorum ordinarii, tam conceſſorum & relictorum illegitimis, eorumque cauſa, quam quorumcunque aliorum annorum immobilium, & ſe mouentis, necnon pecuniarum, fructuum, rerum, & iurium, alias ſub dictis teſtamentis, donationibus, & legatis,

Digitized by Google

omiſſionem ſed neceſſaria eſſet tanta perſeuerantia, vt publice exiſtimetur laicus Proſper Farinac. in pract. crimin. tit. de inquiſit. quęſt. 8. num. 68. ex Concilio Chriſtoph. de Caſtello. ab eo citato. Quarto in clerico qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem Capel. Tholoſ. deciſ. 104.

Dubium tamen eſt ad effectum vt præſenti conſtitutioni ſatisfactum videatur & vt clerici iudicentur incedere in habitu clericali, quæ veſtes ſint eis congruentes, ſeu decentes & vere clericales ſi quidem præd. conſtitutio quoad hoc nil aliud prouidet, niſi circa longitudinem, & breuitatem diſponendo, vt veſtes ſint talares, de cætero circa ipſarum qualitatem hoc neque per illam neque per alia iura canonica præfinitum, ſeu cautum reperitur, præterquam quod clericis certarum veſtium uſus interdicatur, de quibus in præallegatis c. clerici & clem. 2. & ibi doctores, Diaz in prax. crim. can. c. 75. Menoch. de arb. iudic. lib. 2 centur. 4. caſu 93 & quod clerici ſeculares non habeant certum, & determinatum habitum teſtatur glo. not. in clem. 11 in fine de elect. Reſſ. quod in huiuſmodi caſu illæ cenſentur clericis veſtes honeſtæ, quæ vſu & conſuetudine illius regionis ſeu prouinciæ vbi commorantur admiſſæ fuerint ita poſt glo. in c. ſi quis virorum 30. diſt. & in d. c. clerici ve de am atis, alios quam plures allegantes concluſiue tenet Couar. lib. pract. q. c. 32 ſub num. 7. Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. nu. 11. Foller. in pract. crim. in verbo audiantur excuſatores nu. 4. Ignat. Lopez ad Diaz loc. cit. dicētes in hoc attendendam eſſe prouinciæ conſuetudinē, intellige id eſt ſimilium perſonarum & clericorū eiuſdē conditionis Proſp. Farina loco præalleg. nu. 69.

HAERETICI.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod per S. D. N. Clementem VIII. fuit facta innouatio Conſtitutionis fel. rec. Pauli Papę IV. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionem de Spiritu Sancto, aut eius mortem, vt nos redimeret, aut Virginitatem Beatiſs. ſemper Virg. Dei genetricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiuſdem Conſtitutionis ſeruanda, ne de cætero illius ignorantia a quoquam quouis prætextu poſſit allegari publ. Ro. die 14. Feb. 1603. tenoris ſeq.

CLEMENS Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

DOminici gregis Diuina prouidentia nobis licet meritis imparibus, commiſſi, ſolicitudo poſtulat, vt Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones, quæ præſertim ad fidei catholicæ integritatem conſeruandam, & impios homines, ac prauarum hæreſum aſſertores debitis pœnis plectendos pertinent, innouemus, ne qui eiuſmodi errorum labe infecti ſunt, earundem Conſtitutionum, & pœnarū in eis inflictarum ignorantionem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excuſare ſe poſſe præſumant. Cum itaq; fel. re. Paulus Papa IV. Prędeceſſor noſter ad quorundam hominum iniquitatem coercendam, qui non ſolum diuerſas hæreſes profiteri, ſed etiam ipſius fidei fundamenta negare præſumebant, ſuoq; exemplo multos in interitum aiæ trahebant, quadam ſua perpetuo valitura conſtitutione, quæ incipit. Cum quorundam hominum prauitas, vt huiuſmodi homines

a ſuis

a ſuis erroribus intra certum eis tunc præfixum tempus reſipiſcerent, paterna monitione,& requiſitione, necnon cum ipſorum reſipiſcentium a quibuſcunque cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis, & temporalibus pleniſſima abſolutione ſanciuerit: vt quicunque tam eatenus lapſi fuiſſent, & intra tempus præfixum non reſipuiſſent, quam qui in poſterum prolaberetur in hos errores, aut eorum aliquem,qui nimirum aſſeruiſſent, dogmatizaſſent, vel credidiſſent Deum Omnipotentem non eſſe trinum in perſonis, & incompoſita omnino, indiuiſaque vnitate ſubſtantiæ, & vnum vnamet ſimplici Diuinitatis eſſentia, aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum non eſſe verum Deum eiuſdem ſubſtantię per omnia cum Patre,& Spiritu ſancto,aut eundem ſecundum carnem non eſſe conceptum in vtero Beatiſſimæ, ſemperque Virginis Mariæ de Spiritu ſancto, ſed ſicut cæteros homines ex ſemine Ioſeph, aut eundem Dominum, & Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubijſſe acerbiſſimã crucis mortem,vt nos a peccatis,& ab æterna morte redimeret,& Patri ad vitam æternam reconciliaret, aut eandem Beatiſſ. Virginem Mariam non eſſe veram Dei matrem, nec perſtitiſſe ſemper in Virginitatis integritate ante partum,ſcilicet,in partu,& perpetuo poſt partum,pro ſubuerſis,& relapſis in hæreſim haberi, & vt relapſi curiæ ſeculari tradi, & per ipſam curiam, debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe in omnibus,& per omnia perinde, ac ſi vere, & realiter in hæreſim relapſi eſſent,& eos, relapſos eſſe conſtaret, prout in prædicta Conſtitutione ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſeptimo Idus Auguſti. Pontificatus ſui anno primo edita plenius continentur? Eo tamen huiuſmodi impiorum hominum prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiuſmodi Conſtitutionis, ac pęnarum in eadem Conſtitutione inflictarum, ſe illic minime ſubiacere, nec obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem pœnis liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes (vt idem quoque Paulus prædeceſſor bene animaduertit) huiuſmodi errores tã graues,ac nefandos exiſtere,vt illi qui in eos incidunt,nullam prorſus excuſationem habeant,ſed ſubuerſi potius, & immanes, quam hæretici merito dici poſſint,propterea vt illi debita animaduerſione omnino puniãtur, nec à præfatis erroribus vlla excuſatione de cætero ſe tueri valeant, Motu proprio,& ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, dicti Pauli prædeceſſoris veſtigijs inhærentes, ac eius conſtitutione prædictam quoad pęnas in ea contentas innouantes,ac perpetuo confirmantes, & approbantes,ſupra dictos omnes,& ſingulos,qui hactenus in ſimiles errores, aut eorum aliquem lapſi ſint, aut in poſterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate,& enormitate,cuiuſcunque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtent, nulla illius etiam ignorantiæ ſupra dictæ conſtitutionis excuſatione ſuffragante pro ſubuerſis, & relapſis in hæreſim haberi, & tanquam relapſos Curiæ ſeculari tradi, ac per eandem Curiam debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe authoritate Apoſtolica tenore pręſentium perpetuo ſtatuimus. Non obſtantibus omnibus illis, quæ prædictus Paulus prædeceſſor voluit non obſtare, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cætero allegari,aut prætendi nunquã poſſit, atq; vt præſentes omnib. innoteſcant,

Digitized by Google

volumus illas ad valuas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum,& in acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiuſmodi, omnes qui in Vrbe poſt menſem, qui vero extra eam,& citra montes, poſt quatuor menſes, & qui demum vltra montes fuerint, poſt decem menſes à die publicationis huiuſmodi computandos, perinde afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Et nihilominus vt ipſæ præſentes literæ eo notoriæ fiant, & omnibus magis innoteſcant, necnon proportiori cautela volumus, vt Inquiſitores contra hæreticam prauitatem in ijs ciuitatibus, terris,& locis, in quibus conſtituti ſunt, vbi verò huiuſmodi Inquiſitores non ſunt, locorum ordinarij, publicationem præſentium, vt infra dicetur, fieri curent, ac propterea vniuerſis,& ſingulis Venerabilibus fratribus. Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis,& alijs locorum, ordinarijs necnon dilectis filijs Inquiſitoribus præfatis contra hæreticam prauitatem vbilibet conſtitutis, per eaſdem præſentes committimus, & in virtute ſanctæ obedientię diſtricte præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit, ipſi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij locorum ordinarij in eorum Cathedralibus, maioribus reſpectiuè Eccleſijs, Ciuitatũ, Oppidorum,& locorum quorumcunque eorum Diœceſum, vbi Inquiſitores non fuerint, vbi vero Inquiſitores fuerint ipſimet Inquiſitores in eiſdem Eccleſijs, dum in eis maior populi multitudo ad diuino conuenerit, ſolemniter publicent, & publicari authoritate noſtra mandent, & faciant. Cæterum quia difficile foret eaſdem præſentes ad ſingula loca, vbi opus eſſet deferri, volumus, & ſimili authoritate decernimus, vt earum tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Inquiſitoris contra hæreticam prauitatem, vel cuiuſcunque perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem vbique in iudicio & extra, fides habeatur, quæ ipſiſmet literis haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatorij, die 3. Februarij 1603. Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

M. Veſtrius Barbianus.

Conſtitutio Pij V. de impedientibus, & offendentibus perſonas, ac diripientibus bona,& frangentibus carceres Officij Inquiſitionis, eorumque, & filiorum,& complicum pęnis publicata Romę die 2. Maij 1596. fol. 1046. in bullar. tenoris ſeq.

Si de protegendis cæteris omnibus Eccleſię miniſtris, quos in fidem, & clientelam noſtram a Domino recepimus, cura nobis quotidiana inſidet, quanto maiore ſtudio eam nos ſollicitudinem capeſſere neceſſe eſt, vt qui in Sacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis officio verſantur, ſub tutela inuiolatæ authoritatis ſuæ tuti ſedis periculorum omnium expertes, quæque munera ad exaltationem fidei catholicæ exequantur? Cùm itaque eius generis

neris impiorum vis quotidie magis inualeſcat, qui omnibus malis artibus prę dictum officium ſubuertere, miniſtroſque functionibus diſturbare moliuntur eo iam nos detruſit neceſſitas, vt nefariam, & ſceleſtam illorum audaciam acerbiore caſtigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali conſtitutione de fratrum noſtrorum conſilio ſancimus, vt quicunque ſiue priuatus, ſiue cuncta Ciuitas, ſiue populus, ſiue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo illuſtris, quemuis ex inquiſitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notarijs, alijſve Miniſtris prædicti Officij, vel Epiſcoporum id munus in ſua diœceſi aut prouincia obeuntium, ſeu accuſatorem, denunciatorem, aut teſtem in cauſa fidei, quomodocunque productum, vel euocatum, occiderit, verberauerit, deiecerit, ſeu perterrefecerit, quiue Eccleſię, ædes, aliaſvè res, ſiue publicas, ſiue priuatas officij, aut miniſtrorum expugnauerit, inuaſerit, incenderit, expilauerit, aut libros, literas, auctoritates, exemplaria, regeſta protocolla, exempla, ſcripturas, aliave inſtrumenta, ſiue publica, ſiue priuata vbicumque poſita combuſſerit, dirupuerit, ſeu interuerterit, ſeu ex incendio, aut direptione, aut alio quocunque modo illa exportauerit, ſeu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione etiam inermis, ſiue capiendi, ſiue comburendi, ſiue ſupprimendi cauſa fuerit, ſiue res, aut perſonas ſeruari, defendiue prohibuerit, quiue carcerem, aut aliam cuſtodiam, ſeu publicam, ſeu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, ſeu emiſerit, capiendum prohibuerit, captumque eripuerit, receperit, occultauerit, ſeu facultatem effugiendi dederit, ſeu iuſſerit id fieri, qui cœtum, concurſumve fecerit, ſiue vt aliquid prædictorum fieret opem accommodauerit, ſiue alijs auxilium, conſilium, aut fauorem publice, vel occulte in quolibet prædictorum ſcienter præſtiterit, licet nemo occiſus, nemo verberatus, nemo extractus emiſſus vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, ſuccenſum, direptumve, nullum denique damnum re ipſa ſit ſecutum: nihilominus is ſit anathemate præſentis canonis authoritate ligatus, idem quoque læſæ maieſtatis reus, dominio, dignitate; honore, feudo, ac quocunque alio beneficio temporali, & perpetuo eo ipſo priuatus, ſecularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas pęnas exigat, quæ damnatis primo capite dictæ legis per conſtitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebusque omnibus fiſci iuribus applicatis, vti etiam eſt de damnatis hæreticis per ſanctiones canonicas conſtitutum, eius filij ſub paterna infamia ſubiecti, omnis, & cuiuſcunque hęreditatis ſucceſſionis, & donationis & legati, ſiue propinquorum, ſiue extraneorum omnino ſint expertes, eiſdem pręterea portæ nunquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam vllam proponere, vel prætendere poſſit, qui tantum nefas in contemptum, & odium huius officij admiſerit niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod porro de prædictis, eorumque filijs ſtatuimus, illud idem in omnibus clericis, & presbyteris ſecularibus, & quorumuis Ordinum etiam exemptorum regularibus, & quacunque etiam Epiſcopali, & maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocunq; ſuffultis, decernimus exequendum, ita vt ipſi beneficijs, & officijs omnibus Eccleſiaſticis præſentium authoritate priuatis per iudicem Eccleſiaſticum hæreticorum more degradentur, demum poteſtati ſeculari traditi, pœ-

 nis præ-

nis prædictis laicorum inſtar ſubijciantur: Pontificum tamen cauſis nobis, & ſucceſſoribus, noſtris reſeruatis, vt re quæſita, & nobis renunciata contra eos ad depoſitionem, & alias pœnas prædictas procedamus, vt criminis atrocitas videbitur poſtulare. Quicunque autem pro talibus veniam petere, aut alias interdicere tentauerint, in eaſdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores à Sacris Conſtitutionibus inferuntur, ipſo facto ſe nouerint incidiſſe. Verum ſi quis etiam huiuſmodi criminum conſcius, vel affinis, ſiue religionis ſtudio, ſiue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, ſupplicio liberetur. Cæterum eam omnium, & quarumcunque abſolutionum rationem a prædictis criminibus, nec non habilitationum, & reſtitutionum etiam ad famam, & honores, ita deinceps habendā optamus, vt ſucceſſores noſtri nullas niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſſumptionē ad huius dignitatis faſtigium excurſo, ac precibus apud ſupremum officium inquiſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant. Decernentes omnes, & quaſcunque huiuſmodi abſolutiones, habilitationes, & reſtitutiones, quæ præcipimus ſic nō verificatis de cætero fient, nemini prorſus prodeſſe, ſed nec præſentibus niſi toto ipſarum tenore ad verbum inſerto, & gratia ex certa Romani Pontificis ſcientia facta, & propria manu ſubſignata vlla in parte derogari, vel derogatum cenſeri debere, & ſi illis ex quacunque cauſa aliter derogari contigerit, derogationes huiuſmodi nullius prorſus fore roboris, & momenti. Iubemus igitur vniuerſos, & ſingulos Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & cæteros Eccleſiarum Prælatos per vniuerſum Orbem conſtitutos, vt per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, aut earum exempla in ſuis quiſque Prouincijs, Ciuitatibus diœceſibus, & locis ſolemniter publicare, & quantum in ſe eſt firmiter obſeruari procurent, contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo, ipſaſque cenſuras, & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus, &c. Cæterum omnes Orbis terrarum Principes, quibus gladij ſæcularis poteſtas ad malorum vindictam eſt permiſſa, per eam, quam ſe tueri promiſerunt fidem, obteſtamur, ita ſuas quemque partes, ſiue in præſtando miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam animaduerſione, interponere; vt eorum quoque præſidijs miniſtri ipſi tanti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum a Domino præmium recepturi, quod fidei prædictę aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio præparauit, Nulli ergo, &c.

De præeminentia Inquiſitorum generalium hæreticæ prauitatis, ac obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda.

Sanctiſſimus D. N. D. Pius diuina prouidentia Papę Quintus, ſtatuit, decreuit, & ordinauit, ac mandauit, vt negotia Fidei omnibus, & ſingulis alijs præferantur, cum Fides ſit ſubſtantia, & fundamentum Chriſtianæ religionis. Ideo omnibus, & ſingulis almæ Vrbis, eiuſq; diſtrictus Gubernatori Senatori

Senatori, Vicario, Cameræ, Apoſtolicæ Auditori, quibuſcunque alijs Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus prouinciarum, & terrarum ſuæ ſanctitati, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediate, immediate ſubiectarum, ac eorum Locatenen. Officialibus, Bariſellis, & alijs miniſtris necnon alijs locorum Ordinarijs, cæteriſque Magiſtratibus, & Officialibus, ac cuiuſuis conditionis, & ſtatus hominibus in omnibus, & ſingulis terris, oppidis, & ciuitatibus, ac in tota Republica Chriſtiana exiſtentibus ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac indignationis ſuæ ſanctitatis, & aliis arbitrio ſuæ Sanctitatis, & Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Dominorum Cardinalium Inquiſitorum Generalium imponendis, & exequendis pœnis, vt eiſdem Cardinalibus, Inquiſitoribus, ac eorum præceptis, & mandatis in quibuſcunque Officium ſanctæ Inquiſitionis huiuſmodi concernen. pareant, & obediant.

Reges verò, Duces, Comites, Barones, & quoſuis alios Principes ſeculares in Dei nomine rogauit, vt eiſdem Cardinalibus, Inquiſitoribus, eorumque Officialibus faueant, auxiliumq; præbeant, & a ſuis Magiſtratibus, ſubditis auxilium præberi faciant in negotijs ad dictum Officium ſpectantibus. Nec non carceratos quoſcunque pro quibuſuis delictis, & debitis etiam atrocibus apud dictum Inquiſitionis Officium quomodolibet delatos, vel denunciatos, ſuſpenſa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eoſdem Cardinales, & Inquiſitionis carcere, ibidemque ad criminis hæreſis totaliter cognitionem, & expeditionem retinendo, & poſtea ad eoſdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, ſine mora tranſmittant.

CONſtitutio S.D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. vt Itali extra Italiam agentes, non habitent niſi in locis vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ Religionis exiſtat, & quid in eis tunc facere, vel euitare debeant.

Sub Dat. Romæ die 26. Iulij 1596.

Cum ſicut non ſine magno animi noſtri dolore accepimus, quam plures Chriſti fideles ex diuerſis Italiæ partibus, eorum patrijs, vbi vera, & ſancta Catholica, & Apoſtolica Religio viget, & publice prædicatur, diſcedentes, habeant in lōginqua loca, vbi non ſolum hæreſes impunè graſſantur, ſed, qđ peius eſt Catholicæ Religionis vſus publicè interdicitur, & prohibetur, quo fit, vt perſonæ ibi permanentes, etiam ſi Catholicæ ſint, cogantur tamen, contra eorum pia deſideria, ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio, alijſque diuinis officijs, ac ſanctorum Sacramentorum perceptione, in ſuarum animarum diſcrimen diutius carere. Quare nos his, & aliis malis, & periculis inde prouenientibus quantum cum Domino poſſumus, obuiare cupiētes, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, vt de cætero nullus Italus ſiue mercator, ſiue cuiuſuis alterius conditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quæſito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in ciuitate, oppido, ſeu loco, vbi aliqua Eccleſia cum Parocho, vel Paſtore, ſeu Sacerdote Catholico non exiſtat, in qua liberè, ſine omni periculo palam, & publice celebrari, & audiri poſſint ſacroſanctæ Miſſæ, & alia diuina officia, & conciones, ac Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrari, mortuorum,

tuorum,corpora ſepeliri, & cætera fieri iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. Vt que ijdem Itali abſtineant a Matrimonijs cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum ſepulturis, filios ſuos de ſacro fonte leuari per hæreticos non permittant,nec ipſi viciſſim hæreticorum filios niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizetur, leuare, præſumant, Medicorum quoque hæreticorum opera, neceſſitate ceſſante, & vbi adiit copia Catholici Medici idonei, non vtantur, Cum verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum,ſeu inhabitandum partibus prædictis id ſignificent ſuis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus locorum, a quibus ſerio admoneantur, vt in eis perpetuo Catholicam,& orthodoxam Fidem conſtanter retinentes,& profitentes,piam,& Catholicam vitam ducant,Dominicos, & feſtos dies,abſtinentias, & ſacra ieiunia ab Eccleſia præcepta religioſè colant, atque omnẽ hæreſim,& errorem,hæreticos,ſchiſmaticos, & ab orthodoxa Fide aberrantes fugiant, & euitent, ac vt ſaltem ſingulis annis de eorum ſacramentali peccatorum confeſſione, & ſanctiſſima Euchariſtiæ perceptione per eos facta fidem, ſeu teſtimonium ipſis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus in Italiam tranſmittant.ad quod, & noſtras dictos Italos tranſmittere tenore præſentium teneri,& obligatos eſſe decernimus,& mandamus. Quod ſi quis propriæ ſalutis immemor, contra præmiſſa facere præſumpſerit poſſit aduerſus eum per locorum Ordinarios,& Inquiſitores hæreticæ prauitatis,vti de hæreſi ſuſpectum procedi. Non obſtan. &c.

HORÆ CANONICÆ.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas extare decretum Concilij Lateranen. vltimi ſub Leone X. fol. 194. in bullar. tenoris ſeq.

Statuimus quoq;, & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cũ cura, vel ſine cura,ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio,diuinum officium non dixerit legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis recitationis officij, & temporis, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabricas huiuſmodi beneficiorum,vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quoad hoc, vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit, Deo tamen vltra præmiſſos de dicta omiſſione reddituri rationem, quæ pœna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit quoties contrafacere conuincatur.

Quod decretum fuit innouatum,declaratum,& auctum per Pium V. qui edidit ſtatutum de fructibus,quos amittunt,qui horas canonicas nõ recitãt. Romæ datum ſub die 12. kal. Octob 1571. fol. 1134. prout ſequitur.

Ex proximo Lateranen. Concilio pia, & ſalubris ſanctio emanauit, vt quicunque habens beneficium eccleſiaſticum,cum cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quam illud obtinuerit, diuinum officium legitimo ceſſante impedimento non dixerit: beneficiorum ſuorum fructus, pro rata omiſſionis officij,& temporis, ſuos non faciat, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabrica ipſorum beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Verumtamen multorum animi ſuſpenſi tenentur, cuiuſmodi ratæ prædi-

ctæ ratio ſit habenda. Nos huic rei euidentius atque expreſſius prouidere volentes, ſtatuimus, vt qui horas omnes canonicas, vno vel pluribus diebus intermiſerit, omnes beneficij, ſeu beneficiorum ſuorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie diuiderentur, qui vero matutinum tãtum, dimidiam qui cæteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum eiuſdem diei amittat, tametſi aliquis choro addictus non recitatis omnibus horis canonicis cum alijs præſens adſit, fructuſque, & diſtributiones forte aliter aſſignatas, ſola preſentia iuxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel alias ſibi lucri feciſſe prætendat. Is etiam præter fructuum, & diſtributionũ amiſſionem, item ille, qui primis ſex mẽſibus officium non dixerit, niſi legitimum impedimentum ipſum excuſauerit, graue peccatum intelligatur admiſiſſe. Declarantes præſtimonia, præſtimoniales, portiones, & qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omnino ſeruitium habentia obtinentes, cum prædictis pariter conuenire. At quicunque penſionem, fructus aut alias res eccleſiaſticas, vt clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium paruum B. Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum, fructuum, rerumque ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo &c.

ADDITIO Ad quorum ſtatutorum ornatum, & declarationem videndi ſunt Domin a Soto lib 10. de iuſt. & iur. q. 5. art. 6. Nauar in man c. 25. nu. 122 & ſ q. & de orat. & horis canon c. 7. nu. 11 & infra, & in conſi. 22. & 14 de celebr miſſ in antiq Simanc, de cathol inſt. titu 9 num. 208 Ignat. Lopez ad Diez. in pract. crim can c. 54. author Catecheſ Neaſ. lib. 4. a c. 1. vſq; ad 7. Menoch de arb iud lib. 2 cent. 2. caſ 429. iunctis his, quæ dicit in addit. nouiſſime impreſſis ad præd caſum 429 quo in loco non admittit nec recipit opinionem Nauar. in qaam fere oẽs conueniunt aſſerentes clericum omittentem recitare horas canonicas intra primos ſex menſes a die habiti beneficij, non teneri ad fructuum reſtitutionem, licet mortaliter peccet, ipſe tamen concluſiue tenet, quod cũ primum quis habet beneficium, quæcunque horarũ omiſſio illũ ad fructuũ reſtitutionẽ obligat, & mouetur ratione, quia tales fructus dantur loco mercedis operę & laboris, vt habetur Num. c 18. ibi Filijs Leui dedi oẽs decimas Iſrael in poſſeſſionem pro miniſterio quo ſeruiunt mihi in tabernaculo fœderis & qui non laborat nõ manducat 2. Theſ. c. 3. & tũc an ipſe clericus poſſit ſe componere cum ſuo epiſcopo, & ſuperiore pro hac pœna ad eius arbitrium, & voluntatem adde Soto loc ſuperius citato qualiter vero illa rata fructus, de qua in cõſtitutione T ij V ſit reſtituenda ſ an pro aliqua parte vel in totũ vide Card Tolet. in ſum lib 2 ſub c. 12. & Henriquez in ſum lib. 13 de excom c. 12 ſeq nu 2 & vt ceſſent pęnæ, de quibus in pęna ſtatutis; quæ ſint iuſtæ cauſæ excuſantes a recitatione horarũ poſt Nau. in man. c. 25 nu. 101. & ſeq & latius illas diſcutientẽ de orat. & hor. can c 11 per totum, breuiter & ſub cõpendio illas receſent. Menoc. in prælleg. addit. ad caſum 429. & Tolet. in præd lib. 2 c 14 ſub rubr de cauſis excuſantibus ab officio perſoluendo, & de tẽpore horarum canonica-

rum

rum adeſt inſignis tractatus Marcelli Francollini presbyt & Doct Bodiani.

Præterea ſciendum eſt, quod Sacra Congregatio cenſuit, canonicos collegiatæ omnino eſſe ad reſidendum, atque ad horas canonicas ſtatis horis recitandas compellendos, niſi collegiata eſſet ruralis, ac deſtituta, in qua antea nunquam ſupra memoriam ſolitum ſit reſideri, & canonicos non habentes aliunde, vnde viuant, alere non poſſet, & niſi huiuſmodi qualitates in ea collegiata ſimul concurrant ad id incunctanter compelli debere, & tangunt reſcriptum Domino epiſcopo Sarnenſi.

Quando vero canonicus non reſidens ex iuſta cauſa poſſit percipere fructus, quas diſtributiones, vide infra in verbo Reſidentia.

ILLEGITIMI.

PRæter Summiſtas, in hoc verbo ſciendũ eſt, ꝙ illegitimi ſunt inhabiles ad ordines Beneficia, ad ſucceſſionem bonorum, & ad ingreſſum religionis.

De ordinib. & beneficijs habetur in titulo de filijs presbyt. in decre. & in 6. & quantũ ad ordines remanet ius antiquum intactum, vt dicam infra in verbo ord. Sed in beneficijs de iure antiquo per conſtitutionem Ale. III. poterant ſine ſede remediate, tamen per Clem. VII. fuit renocata in anno 1533. incip. Ad canonum conditorem fol. 339. in bull. tenoris ſequentis.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

AD canonum conditorem non eſt dubium pertinere, cum ſtatuta a ſe, vel prædeceſſoribus ſuis ad animarum Chriſti fidelium ſalutem edita, propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporis malitia hominum ſuccreſcente magis in dies dignoſcitur obeſſe, quam prodeſſe, animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat prouidere. Sane poſtquam fel. rec. Alexander Papa Tertius prædeceſſor noſter filios præſertim ſacerdotem in eccleſijs paternis ſuccedere prohibuerat, eoſque nihilominus, media intercedente perſona filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim ſacerdotes in eccleſijs ſuis eorũ filii potirentur, ſatagentes in Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi eccleſias ſuas, quas ad eorum peruenire filios geſtabant, in fauorem perſonarum, quæ eccleſias ipſas etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignantiũ filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare, ipſius filij eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti, patiebantur, et patris nomine expreſſo, obtenta conſequi hactenus conſueuerint, profecto perniciosũ ſemper, & abhominabile, ac in grauem diuinæ maieſtatis offenſam tendere, videlicet, quod ipſi presbyteri eorum crimen, quod erat occultũ, non ſine turpitudine ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorẽ detegere non erubeſcerent. Iudicamus propterea, ꝙ vbi tempus, quod omnia palam facit, & præſentium rõ, quid in futurum cauẽdum ſit, admoneret merito admonemur, & ad tollendum huiuſmodi abuſum neceſſario arbitrati ſumus eiuſdẽ Alexandri prædeceſſoris canonem corrigere, potius quam talia cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus matura deliberatione, de eorum conſilio, & vnanimi conſenſu authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero filii presbyterorum ex fornicatione

nati

nati eccleſias cathedrales etiam, Metropolitanas, ac monaſteria, quibus eorum patres præfuerunt, ſeu illas dignitates, etiam maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam curata, & electiua, & alia quæcunque beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſecularia, & quorumuis ordinum regularis, quæ presbyteri, & clerici, ac religioſi eorum patres in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem ad tempus, ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus, & ſi quas diſpenſationes per nos concedi contigerit, tanquam per præoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas eis nullatenus ſuffragari, taleſque diſpenſationes noſtris volumus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus iudicamus non obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris, & alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis cæteriſque contrarijs quibuſcunque &c.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1533. nonis Iunijs Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Filij illegitimi excluduntur a ſucceſſione in beneficijs parentum tam mediate, quam immediate, de qua meminit Rebuff. in prax. benef. part. 2. ſub tit. de diſpenſ. ſuper defectu natal. num. 24. eamque refert Nauar. in capit. ſi quando, except. 21. de reſcript. & ampliatur per Concil. Trident. ſeſſ. 25 cap. 15. de refor. per quod redduntur prorſus inhabiles ad obtinendum aliquod beneficium in eccleſia, in qua parentes eorum habent, vel habuerunt illud, vel aliud ſimile, aut diſſimile, quod decretum refert, & declarat Nauar. in fine d. c. filius vero legitimus poteſt ſuccedere mediate, non autem immediate. c. ad extirpandas, de fil. presb. Quantum vero attinet ad ſucceſſionem bonorum, illegitimos inhabiles prorſus & incapaces reddidit Pius V. per eius conſtitutionem Romæ publicatam die 2. Martij 1571. in bullar. fol. 1169. teneris ſequen.

Quæ ordini eccleſiaſtico noxia eſſe & ſcandalum obijcere perhibentur, neceſſe eſt e medio ſubmouere. Quod nos pro noſtri muneris officio inter alia incommoda, quæ in oculos noſtros incurrunt de Chriſti peculio, ne ab indignis, & reiectis ignominioſe conſumatur, neve illorum cauſa eccleſijs, & pauperibus præripiatur, curam præcipuam habere volentes, de nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, & quæcunque priuilegia, licentias, diſpenſationes, & indulta faciendi teſtamenta, donationes, ſiue inter viuos, ſiue caſu mortis, & legata & quaſcunque alias diſpoſitiones, de dominijs, terris, caſtris, domibus & quibuslibet alijs bonis, & rebus immobilibus, mobilibus, & ſe mouentibus, necnon pecunijs, iuribus, & actionibus ex beneficijs, fructibus, penſionibus, & alijs rebus eccleſiaſticis qualibuſcunque confectis, acquiſitis, & alias quomodocunque prouenientibus, necnon de peculio, & alijs etiam ſola induſtria, labore, muneribus, aut quocunque alio modo partis, cuiuſcunque qualitatis, ſpeciei, naturæ, & valoris exiſtentibus, in quoſcunque illegitimos, ſiue ſuos, ſiue extraneos, etiam legitimatos, eoſdemque ex toto, vel in parte hæredes inſtituendi, & ſubſtituendi, ſeu quod ipſi in prædictis ab inteſtato ſuccedant, cæteraſque huiuſmodi facultates, & permiſſiones, ac etiam habilitationes, & capacitates ſuccedendi in

bonis,

bonis, & rebus feudalibus, & emphyteuticis ab eccleſijs, monaſterijs, & pijs locis profectis, quibuſcunque perſonis ſæcularibus, & quorumcunque ordinum, nec non militiarum, & hoſpitalium, Regularibus ac Roman. Curiæ officialibus, & alijs curialibus, curiamque ipſam ſequentibus, & etiam Vrbis Romæ ciuibus, ac palatij ædes, cenſus, aliaque bona in ea, eiuſque diſtrictu habentibus, noſtris quoque, & aliorum Romanorum Pontificum familiaribus, eccleſiarum prælatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & alijs cuiuſcunque dignitatis, ordinis, & conditionis exiſtentibus, illorumque, & alijs eccleſijs, capitulis, conuentibus, ordinibus, Militijs, Hoſpitalibus, collegijs, officijs, & locis, ac prædictæ Vrbi, alijſque ciuitatibus prouincijs, & dominijs, eorumque dominis, populis, ciuibus, & incolis, tam per fel. recor. Sixtum IV. Innocentium VIII. Alexandrum VI. Iulium II. Leonem X. Clementem VII. Paulum III. Iulium III. Paulum IV. Pium IV. & qui ante illos fuerunt alios quoſcunque Romanos Pontifices, ac nos, ſedem Apoſtolicam, eiuſq; legatos etiam de latere, nuncios, notarios, comites, collegia, officia, & loca, etiam per modum ſtatuti perpetui, generalis legis, initi & ſtipulati contractus, ſeu quaſi, & alias ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis, præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, derogatoriorum derogatorijs, alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimili poteſtatis plenitudine, ac prædictorum Cardinalium conſilio, & matura deliberatione in conſiſtorio habita, necnon conſideratione, intuitu, contemplatione, vel ad inſtantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, etiam ob remunerationem laborum, & obſequiorum nobis, & dictæ ſedi impenſorum, refectionem damnorum, compenſationem iurium ceſſorum, vel ablatorum, nauatæ militæ contra hæreticos, & infideles, ſeu pro prædictæ Vrbis ornatu, & frequentatione, ac quibuſcumque alijs vſibus, ac etiam neceſſarijs, & pijs cauſis conceſſa, & multiplicatis vicibus confirmata, innouata, extenſa, & moderata, & quantocunque tempore pacificè obſeruata, quoad eam partem, quæ illegitimos prædictos tangit duntaxat, etiã ſi illa contineant, quod omnes curiales, curiam ſequentes, & alij ſiue eccleſiaſtici, etiam Cardinales, ſiue mundani, qui palatia, domus, & prædia vrbana, vel ruſtica ædificauerint, aut cenſus, aliaue bona acquiſierint, aut alias acquiſita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad milliaria decem, ex bonis ſeu fructibus eccleſiaſticis, hi tales de illis necnon iuribus, & iuriſdictionibus omnibus in fauorem illegitimorum, aut quomodolibet inhabilium, & incapacium, ſiue inter-viuos, ſiue cauſa mortis diſponere, eoſq; hæredes, & ſucceſſores vniuerſales, vel particulares inſtituere, & ſubſtituere, & ſi inteſtati deceſſerint, ipſi illegitimi, & incapaces in illis ſuccedere poſſint, quodque per quaſcunque reuocationes, & derogationes, aut alias contrarias impoſitiones illis, quorum intereſt, præiudicari nequeat, & ſi vllo vnquam tempore præiudicatũ, aut derogatum quoquo modo apparuerit, ius quæſitum, ablatum, & literæ reuocantium, & derogationum huiuſmodi, iuris quæſiti ablatiuè cenſeantur. Sicque per quoſcunque iudices iudicari debeat, & etiam diffiniri. Ac pariter tollimus & abrogamus omnes, & quaſcunque facultates ſimilia concedendi, legatis, nuncijs, noſtrarijs, comitibus,

mitibus, collegiis, officiis, & aliis ſupradictis, quorum omnium tenores, ac
ſi ad verbum inſerentur, habemus præſentibus pro expreſſis, ita vt priuile-
giorum diſpenſationum, facultatum, habilitationum, capacitatum, indul-
torum, & aliorum ſupra dictorum ſic reuocatorum, ac etiam literarum le-
gitimationis prętextu, nullus omnino de huiuſmodi bonis, rebus, pecuniis,
iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus in commodum & fauorem illegiti-
morum vtriuſque ſexus, ſiue etiam filiorum ſiue conſanguineorum, affi-
niumve, ſiue extraneorum, etiam in ſtatu ſæculari procreatorum, ac legi-
timati quacumque authoritate, donatorum, & ad huiuſmodi res & bona,
eiuſque ſucceſſionem teſtato, vel inteſtato idoneorum, & capacium effecto-
rum, ſiue teſtamento, ſiue donatione, ſiue legato, ſiue eleemoſyna, ſiue alio
quocunque titulo, & pio opere (exceptis in communi, ac omni fraude, con
uentione, ſeu compoſitione ceſſante, hoſpitalibus expoſitorum & orpha-
norum) diſponere nec illegitimi ipſi, in eis ab inteſtato, ſiue per interpoſi-
tas perſonas quomodocunq; ſuccedere, aut illa alias ad eos etiam per quem
cunque circuitum multiplicatarum in alios capaces ſucceſſionum, vllo tem-
pore deuenire poſſint. Ad hæc nulla eſſe & pro infectis haberi volumus, om
nia & quæcunque facta hucuſque teſtamenta, legata, donationes, & alia
diſpoſita huiuſmodi, quæ viuentibus adhuc teſtatoribus, aut alias locum
non habuerunt, ac pariter ab inteſtato, ſucceſſores, non tamen litigioſas,
quæ plenius non ſunt effectum ſortitæ. De hinc vero diſtrictius prohibe-
mus ne talia, ſiue in prædictos illegitimos vtriuſque ſexus, ſiue in illorum
coniuges ſiue ipſorum parentes, filios, deſcendentes, aſcendentes, vel alios
cognatos ſiue viuentibus, ſiue defunctis dictis illegitimis, etiam pauperta-
tis, dotis, aut alterius cuiuſcunque pij operis intuitu fiant, neve ipſi vn-
quam in rebus, bonis, pecuniis, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus
prædictis, ſiue totis, ſiue in parte ſuccedant, aut illa ad ipſos quauis diſpen
ſatione ſuffultos, etiam per prædictum circuitum deueniant, neue de vlla
in alium, ſeu alios conceſſio, donatio, translatio, aliave diſpoſitio fiat, aut
alia bona ſimilia, vel diſſimilia, illegitimis, aut aliis ſupradictis concedan-
tur. Quod ſi prædictorum quiſquam fuerit præſentium violator, teſtamen-
tum, donatio, legatum, & diſpoſitio omnino non teneat, nec etiam quo-
ad alios capaces, & res alias valeat, ſicque diſponens priuilegio, diſpenſa-
tione, facultate & indulto prædicto eiuſque vſu & commodo etiam in cæ-
teris omnibus ipſo ſit iure priuatus. Nemo quantumuis capax illius præ-
textu fructus, res, pecunias, aut prorſus alia bona ſua faciat, nec illa deti-
nens vlla præſcriptione, aut vllo alio iuris præſidio adiuuetur, ſed ad inte-
gram illorum reſtitutionem quocunque temporis lapſu non obſtante de-
beat coerceri. Ita vt omnes in eccleſiis, monaſteriis & beneficiis ſucceſſo-
res, tam coniunctim, quam diuiſim, quiſque videlicet pro rata ſua, illa om
ni tempore recuperare poſſint, & qui primus cęteris ab eo monitis & negli-
gentibus iudicium intenderit ei ſoli res tota merito vendicetur. Nullus ve-
rò huiuſmodi ſucceſſoribus pro prædictis inſiſtentibus, ac etiam de peculio
alias quam ex rebus eccleſiaſticis confecto, locorum ordinarii, tam con-
ceſſorum & relictorum illegitimis, eorumque cauſa, quam quorumcunque
aliorum annorum immobilium, & ſe mouentis, necnon pecuniarum, fru-
ctuum, rerum, & iurium, alias ſub dictis teſtamentis, donationibus, &
legatis,

legatis, & diſpoſitionibus comprehenſorum, corporalem poſſeſſionem, amotis inde & expulſis quibuſcunque detentoribus ſiue incapacibus, ſiue capacibus, per ſe vel alium ſeu alios, liberè apprehendant & apprehenſam huius ſedis nomine cuſtodiant, donec ipſa ſedes de illis, vti tum tulerit piorum operum neceſſitas duxerit prouidendum. Bona verò, res, & iura feudalia, vel emphyteutica (aliis legitimis ad ea fortè vocatis non exiſtentibus) eo ipſo deuoluta, & iuri ac proprietati ſuarum eccleſiarum, & locorum reſtituta, & cum reliquis eorum bonis conſolidata eſſe declaramus, Decernentes irritum, & inane quicquid ſecus per quaſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit. Non obſtantibus, &c.

Quam conſtitutionem idem Pius V. die 5. Martij 1572. per aliam conſtitutionem fol. 1159. incip. Ad Romanum & ca. declarauit loqui, intelligi debere etiam de quibuſcunque bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quam immobilibus, & ſe mouentibus, iuribus, & actionibus quibuſcunque.

ADDITIO Pro quarum Conſtitutionum maiori declaratione adeſt notabilis deciſ Rotæ Romanæ 214 part. 2 diuerſorum Aldobrandini tunc Auditoris nunc Summi Pontificis die 29 Octobr. 1584 fol. 122. vbi refert ex d. bullæ diſpoſitione fuiſſe concluſum & iudicatum, non prohiberi laicum vigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis mere patrimonialib. & laicalibus nullam habentibus mixturam cum bonis ab eccleſia profectis, ſed bullam comprehendere ſolum clericos diſponentes de bonis nedum quæſitis ex fructibus beneficiorum, ſed etiam de bonis patrimonialibus, item & laicos, quando diſponerent de bonis ab eccleſia profectis, vt ſunt emphyteuſis, & feuda eccleſiaſtica, & bona quæſita ex penſionibus quas laicis ex priuilegio aliquando obtinent.

Quamuis illa Pij V. conſtitutio reuocatoria facultatum teſtādi, & diſponendi in illegitimos edita nimis dura lex habeatur, ſeruāda tamē eſt ad tex. in l. proſpexit, ff. qui & a quib. &c. Sed eſt rurſus cū hac moderatione interpretanda, vna cum eiuſdem conditoris declaratoria, quæ retentis eiſdē terminis conſtitutionis declaratæ intelligi debet, cum oībus illius clauſulis, vt ſcilicet ſonent, & reſtringantur quoad licentias, priuilegia, & indulta a iure ſpeciali prouenientia, non autem a iure cōi conceſſa in fauorem illegitimorum, tum quia ſublato iure ſpeciali regulariter non tollitur ius cōe, quod vti potentius difficilius reuocatur, quam ius ſpeciale ad text. in l. Eius militis, §. militia miſſus, ff. de milit. teſta. tum quia a iure antiquo non cenſetur receſſum, niſi quatenus in nouo exprimitur. argu. tex. in l. præcipimus, §. fin. vbi glo. C. de appel. & per hanc extrauag. nulla mentio, neque receſſio fit a iure communi, & ideo quando fieret diſpoſitio in illegitimos de bonis cuiuſcunq; qualitatis vigore alicuius facultatis, ſeu gratiæ particulariter competentis, & Sedis Apoſtolicæ authoritate impetratæ contra, vel præter ius cōe, hoc præciſè intelligitur prohibitum, & reuocatum per hanc extrauag. Non autē quando Clerici ſeculares in Sacris conſtituti, vel obtinentes Beneficia Eccleſiaſtica, (omni dolo, & fraude ceſſante) in ſuos vel alienos ſpurios pauperes, & bonæ conditionis, ac famę diſponerent ex cauſa alimentorū vel dotis quę loco alimentorū ſuccedit, vt hac conſtitutione non obſtante id

te id licite poſſint iuxta æquitatem Canonicam, & iuris communis diſpoſitionem contentam in cap.cum haberet, & ibi Panorm. & Card. Alexand. de eo, qui dux.in matrim.quam pol. per adulter. late Anton. Gabriel.lib.6. commu.concluſ.titu. de alimentis concluſ.1. cum alias reſultaret iniquitas contraria naturali pietati, quæ declaratio clare colligitur ex Nauar.in commen.de ſpolijs.§.18.num.9.& ſequen.quo loco hanc Pij V.extrauag.ad verbum plures ad illam adijciendo annotationes refert, & repetit, ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione conſil.4.& 5. de teſtam.in nou.& fuit ita deciſum per Rotam Rom. in deciſ.487.diuerſ. volum.1.quæ Rota, ſub nume.12.ſubdit, vt in tali caſu diſponi poſſit in primis tamen de bonis patrimonialibus, aut alijs, quam ex beneficijs acquiſitis, & in ſubſidium ex fructibus beneficiorum, ſeu penſionum, &c. An vero filius Sacerdotis, ſiue clerici ſacris ordinibus inſigniti valeat ſuccedere matri, adde Didac.Couar.in Epitome de ſponſal.& matrim.par.2.cap.8.§.5.nume.17. Vrſillum in annot. ad deciſ.Afflict. 96.& Molinam de iuſtitia diſput.167.ſub 4.concluſ.

Item declaratur, vt reuocatio, quæ per hanc Pij Quinti conſtitutionem fit, non extendatur ad priuilegia, ſeu indulta conceſſa ab Imperatore, Regibus,& regalia iura habentibus filijs clericorum, quoad facultatem capacitatis ſuccedendi circa temporalia, extra tamen dominium temporale Papæ ex Nauar.in proprijs huius bullæ terminis in præalleg.conſil.5.numero 6.& 7.

Denique declarat, vt præfata extrauag. quatenus annullat legitimationes: & vt ipſis non obſtantibus excludantur etiam ipſi illegitimi a iure ſuccedendi, tanquam exorbitans, reſtringatur, iuxta limites, ſeu terminos, de quibus loquitur,& ſic ad effectum tãtum ne legitimationum prætextu poſſint mediate, uel immediate ſuccedere, aut alias acquirere, non autem ut cenſeantur inhabilitari ſimpliciter, ſcilicet; vt illarum vigore non poſſint effugere turpitudinem, & maculam; ac fieri honeſti, & digni, cum iſta reſpiciant perſonam,& conſtitutio loquatur quoad bonas, vt præfertur, vnde tanquam ad penitus diuerſa inductũ in vno nõ porrigitur ad aliud, prout illam in hac parte ſic declarat Rot. Rom in deciſ.505.diuerſ.volum 1.

Quoad illegitimos volentes ingredi religionem, & de eis iam ingreſſis, vide infra in verbo Monaſteria, ſeu conuentus regularium.

INVENTARIVM ACTORVM.

SCiendum eſt, quod ne ſede vacãte acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pij Quinti conſtitutione preceptum omnibus epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ Curiæ,fol.111.in Bullar.publicata Romæ die vltima Martij 1571.incip. Muneris noſtri eſt additũ prohibere, per quem ſalubris delictorũ animaduerſio perperam diſturbatur. Nefarium etenim facinus in pleriſque epiſcopatibus Regni Sicilię citra,& vltra Pharum, audiuimus exoriri, quod Cathedralibus eccleſijs Præſulę viduitatis, Vicarij a Capitulis cõſtituti, gratia, timore, odio, vel ſordibus, quas volunt inquiſitiones, & teſtimonia rerũ, & cauſarũ

T crimi-

Digitized by Google

criminalium violant, ſurripiunt, & lacerant, ne delictorum cognitio, vel vindicta vſpiam conſequatur. Nos ad hoc malum, qua poteſt induſtria, coercendum, pro noſtro officio intenti, præcipimus omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis dicti Regni, præſentibus, & futuris, vt deinceps inuentarium, authenticum omnium, & quarumcunque ſuæ Curiæ querelarum, accuſationum, inquiſitionum, denunciationum, teſtificationum, inſtrumentorum, proceſſuum cæterorumque actorum cauſarum, & negotiorum criminalium etiam mixtorum, quæ apud Curiæ ſuæ notarium fuerint, quotanis in perpetuum conficiant, confectum, & dicti notarij manu ſubſcriptum, penes ſe cuſtodiant, donec ſuper iis fuerit iudicatum. Et ſi eos de vita decedere interim contigerit; illud vniuerſum ſigillo ſuo obſignatum fidei Sacerdotis, cui peccata confitentur, morte impendente committant, qui ea ſecuta protinus ipſum Prælato, ac domui, ſeu conuentui digniori Regularium illius Ciuitatis debeat reſignare, vt ab eis iure, & fideliter aſſeruetur, donec futurus aduenerit Præſul, cui illud itidem clauſum, & integrum tribuatur. Quod ipſimet per ſe faciant, ſi quando neceſſe habuerint peregre proficiſci, ita vt illud ipſum ſtatim cum præſentes redierint, recipiant ab eiſdem. Quicunque autem teſtimonia, proceſſus, ſcripturas, & inſtrumenta huiuſmodi quocunque modo violauerit, corruperit, ſubtraxerit, combuſſerit, ſuppreſſerit, aut eam iuſſerit id fieri, ſeu auxilium, conſilium, vel fauorem præſtiterit, omni ſit dignitate, officio, & beneficio, præſentium authoritate priuatus, & ad futura inhabilis eo ipſo. idem quoque, & pariter notarius, cui quid prædictorum defuerit, aut alias deliquerit in prædictis, tanquam falſi reus declaretur, pœnaſque omnes ſubeat, quæ ſunt in huiuſmodi rerum falſarios per ſanctiones Canonicas, & conſtitutiones legitimas irrogatæ. Nulli ergo, &c.

I V D E X.

Cõgruit titu. de hæretic.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod Iudices, & conſeruatores a ſede Apoſtolica deputati ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti aſſumere, & ſecundum eius relationem iudicare teneantur. Leo Decimus in Concil. gener. Lateranen. decreuit, fol. 188. in bullar.

I V R A M E N T V M.

PRæter Summiſtas; in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra conſtitutionem Nicolai Tertij relatam in cap. 1. de iureiur. in 5. extat Gregorij XII. illius innouatio, & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Concilij Trident. aduerſantia, publicata Romæ die 14. Septembris 1584. fol. 144. in Bullar. incip. inter Apoſtolicas, & infra. Veruntamen multi infirmi, cupidique ſenſus ſeſe in huiuſmodi iuramenta cum animarum ſuarum periculo præcipitant. Nos quoniam hæc Sanctorum quoque Patrum inſtitutis, &

ſalubri

ſalubri rerum Eccleſiaſticarum directioni aduerſantur, & tanquam de rhadice ambitionis procedentia, omne bonum in Eccleſijs, rebuſque publicis peruertunt, ea nouæ prouiſionis ſubſidio prohibere volentes præſentium authoritate innouamus prædictam conſtitutionem Nicolai Papæ, itidemque alias omnes canonicas ſanctiones de abuſu, & reprobatione huiuſmodi iuramentorum promulgata, voluműſque eas vbique ab omnibus etiam quoad præterita inuiolabiliter obſeruari. Ac etiam præcipimus, & interdicimus Prælatis, Canonicis, & alijs ſupradictis, nec non Eccleſiarum capitulis, & Monaſteriorum, cæteriſque Conuentibus, Ciuitatum quoque Caſtrorum, & Terrarum Communitatibus & perſonis quacunque dignitate præditis, ne vlla omnino iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel libertati eccleſiaſticæ, aut decretis Concilij Trid. obuiantia, ſiue ante, ſiue poſt electiones, confirmationes, prouiſiones, receptiones, admiſſiones, aut alios actus, vbicunque, ac quocunque tempore etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis quantocunque tempore obſeruatę, quæ potius corruptela eſt cenſenda, ſiue in genere, ſiue in ſpecie præſtare, reddere, vel exigere, neue ſuper præſtitis, redditis, vel exactis hucuſque quicquam in iudicio vel extra inquietare audeant quoquomodo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel eccleſiaſticæ libertati, aut decretis d. Concilij obuiantia, exigere contenderint, Epiſcopos videlicet, & alios quoſcunque Pontificali dignitate præditos ſuſpendimus a diuinis, Capitula verò, & Conuentus, eorumque Eccleſias, & loca omnia interdicto Eccleſiaſtico ſupponimus, ac ſingulares perſonas excommunicationis ſententia innodamus, inhabileſque facimus ab obtenta, & alia obtinenda eo ipſo, nobiſque, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti relationem ſuſpenſionis, & interdicti, necnon abſolutionem ab excommunicationis ſententia huiuſmodi perpetuo reſeruamus. Decernentes eos qui talia iuramenta ſcienter præſtiterint, vſu & commodo rei, & gratiæ, cuius cauſa iurauerint, eo ipſo priuatos eſſe, alios vero ignorantes ad præſtitorum iuramentorum huiuſmodi obſeruationem minime teneri. Nec non irritum, &c. Non obſtantibus, &c.

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Tridentina Synodo delectos, authoritate Pij Quarti primum editus, poſtea vero a Sixto V. auctus, & nűc demum S.D.N. Clementis Papæ VIII. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deque ſincerè emendandi, & imprimendi libros ratione. Cõgruit tit. de hęretic.

Si quis autem aduerſus eas regulas, prohibitionemque fecerit, is quidem qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis authoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure excommunicationis pœnam incidat, eamque ob cauſam in eum, tanquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter alias pœnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, ſacriſque Canonibus conſtitutas. Qui autem

Digitized by Google

libros alia de cauſa prohibitos legerit, habueritve, præter peccati mortalis reatum, epiſcoporum arbitrio ſeuere ſe nouerit puniendum, vt patet ex conſtitutione Pij IIII. die 24. Martij 1564. incip. Dominici, fol. 803. in bulla. & & eſt impreſſa etiam in d. Indice.

Qui hæreticorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine authoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes aut quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publicè, vel occultè, quouis ingenio, vel colore, ſunt etiam excommunicati in Bulla Cœnę Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt additionem dicti iudicis extat Clementis Papæ Octaui prohibitio operum damnatę memoriæ Caroli Molinei cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi, quibuſcunque perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cætero concedantur, publicata Romæ die 26. Auguſti 1602. Incipien. Apoſtolicæ ſedis, & infra.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnia, & quæcunque prædicti Caroli Molinei Hæretici ſcripta, opera, & commentaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra authoritate de nouo perpetuo damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumque lectionem, & retentionem vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, honoris, & præeminentiæ, licet de illis ſpecialis, & indiuidua mentio habenda foret, exiſtant, etiam ſub excommunicatione latę ſententiæ, alijſque, cenſuris, & pœnis in indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam ſuſpicionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & commentaria ipſa, iam quouis modo fuiſſe expurgata prætendant, diſtrictè perpetuo interdicimus, & prohibemus. Et propterea omnes, & quaſcunque licentias quibuſuis perſonis tam ab ordinarijs locorum, quam etiam ab ipſis Cardinalibus ſuper dicto indice deputatis, ac ſupremis Sanctæ vniuerſalis Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem Inquiſitoribus, ac à nobis, & Apoſtolica ſede quomodolibet conceſſis legendi, & retinendi libros eiuſdem Caroli Molinei, etiam ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum non aliter quam igne expurgari poſſint reuocamus, caſſamus, & annullamus, inhibentes omnibus, & ſingulis ſupradictis, nè de cætero huiuſmodi licentias cuiquam concedant, vel impartiantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiuſmodi licentias, retinendi, vel legendi opera huius impij authoris, ex quacumque cauſa, & ſub quouis prætextu, & colore quibuſcunque perſonis, quauis authoritate etiam Apoſtolica ſuffultis, & quacunque dignitate prędritis, etiam ipſiſmet Cardinalibus ſuper indice librorum prohibitorum deputatis, ac ſupremis Inquiſitoribus prædictis admittimus, eamque nobis, ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus tantum reſeruamus. Caſſantes inſuper, & ex nunc irritantes quaſcunque licentias, etiam a nobis conceſſas, & a ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus reſpectiuè concedendas, quæ manu noſtra, aut ſucceſſorum prædictorum ſubſcriptæ non fuerint. Per has tamen noſtras literas non intendimus prohibere retentionem librorum iuris canonicis, & aliorum Catholicorum Authorum haben-

habentium additiones, ſeu apoſtillas, vt vocant, huius impij hominis, ipſis tamen additionibus, ſeu Apoſtillis deletis, & emendatis iuxta cenſuram de mandato noſtro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apoſtolicæ impreſſam Romæ hoc anno MDCII. chartis, ſeu folijs xxiv. diſtinctam, cuius initium eſt Cenſura in omnes additiones, ſeu admonitiones marginales dānatæ mem. impij Caroli Molinei ad textum Iuris Canonici, Commentaria Decij, in decretales, & ius ciuiles, ad conſilia Decij, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iu & Decium in titulo ff. de reg. iu. finis vero eſt. A' ſiqua fortaſſe in præmiſſis, & conſimilibus additionibus ab oculis noſtris effugerunt, notatu, & cenſura digna, quæ diligens lector animaduertens delere prorſus teneatur. Poſtremo ſub cenſuris, & pœnis ſupradictis omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus intra menſem a publicatione præſentium in locis, per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire poſſint, facienda computandum omnia, & ſingula ſcripta opera, & commentaria prædicta Caroli Molinei, realiter, & cum effectu locorum ordinarijs, vel inquiſitoribus exhibeant, & conſignent. Ipſis vero locorum ordinarijs, vel inquiſitoribus, vt illa ſtatim nulla interpoſita mora, aut expectata licentia igne comburant, & comburi faciant, vt autem &c.

L I T A N I AE.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt extra Decretum S. D. N. Clementis Papæ VIII. circa litanias obſeruandum.

Quoniam multi hoc tempore priuati etiam homines prætextu alēdæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam prope innumerabiles formæ Litaniarum circumferantur, & in nonnullis ineptæ ſentētiæ, in alijs (quod grauius eſt) periculoſæ, & errorem ſapientes inueniantur Sanctiſſ. Dominus Noſter Clemens Papa VIII. pro ſollicitudine ſua prouidere volens, vt animarum deuotio, denique, ac ſanctorum inuocatio, ſine vllius detrimenti ſpiritualis periculo foueatur, præcipit, ac mandat, vt retentis antiquiſſimis, communibus litanijs, quæ in Breuiarijs, Miſſalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, necnon litanijs de Beata Virgine, quæ in Sacra Sede Lauretana decantari ſolent, quicunque alias litanias edere, vel iam editis in eccleſijs ſiue Oratorijs, ſiue proceſſionibus, vti voluerint, eas ad Congregationem Sacrorum rituum recognoſcēdas, & ſi opus fuerit corrigendas mittere teneantur, neque ſine licentia prædictæ Congregationis, eas in publicum edere, aut publice recitare præſumant, ſub pœnis (vltra peccatum) arbitrio Ordinarij, & Inquiſitoris ſeuerè infligendis. Præſens decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis habita in palatio Apoſtolico in Monte Quirinali coram prædicto Sanctiſſ. Domino Noſtro, ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus, 8. Idus Septemb. Anno a Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, MDCI.

Quintilianus Adrianus Notarius.

Digitized by Google

Leo X. Cõgruit titu. de magiſtr.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, qualiter Leo. X. in Concilio generali Lateranenſ. decreuit fol. 171. in bull. incip. Apoſtolici, & infra.

Omnibus, & ſingulis Philoſophis in Vniuerſitatibus ſtudiorũ Generalium, & alibi publice legentibus, diſtricte præcipiendo mandamus, vt cum Philoſophorum principia, aut Concluſiones, in quibus à recta fide deuiare noſcũtur auditoribus ſuis legerint, ſeu explanauerint, quale hoc eſt de animę mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate ac alia huiuſmodi, teneatur eiſdem veritatem religionis chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo pro poſſe docere, ac omni ſtudio huiuſmodi philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere, atquę reſoluere, & cum non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, ſed & ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum ſemina, originaleſque cauſas, vnde facile oriuntur remouere, cum præcipue humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundum verbum Apoſtoli euacuauit, & ſtultam fecit, abſque diuinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine reuelatę veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem, Ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem hac ſalutari conſtitutione ordinamus, & ſtatuimus, ne quiſquam de cætero in Sacris Ordinibus conſtitutus, ſæcularis, vel regularis, aut alias ad illos a iure arctatus in ſtudijs generalibus, vel alibi publice audiendo, philoſophiæ, aut poeſis ſtudijs vltra quinquennium poſt grãmaticam, & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ aut iuris Pontificij incumbant. Verum dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudijs inſudare voluerit, liberum ſit

Cõgruit titu. de cler. vel moni. c.

ei, dum tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sanctis, & vtilibus profeſſionibus Sacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philoſophiæ, & poeſis radices purgare, & ſanare valeant. Et hos canones per ordinarios locorum vbi generalia ſtudia vigent, & rectores vniuerſitatis eorundem ſtudiorum ſingulis annis in principio ſtudij, in virtute ſanctę obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo, &c.

Leon X.

Extat item eiuſdem Leonis X. in eodem Concilio Lateranenſi Decretum obſeruandum a Magiſtris, & Præceptoribus Scholarium fol. 194. in Bulla. incip. Supernæ, & infra.

Cum omnis ætas ab adoleſcẽtia prona ſit ad malũ, & a teneris aſſuefieri ad bonũ, magni ſit operis, & effectus, ſtatuimus, & ordinamus, vt magiſtri ſcholarium, & præceptores pueros ſuos, ſiue adoleſcẽtes nedum in grammatica, & rhetorica, ac cæteris huiuſmodi erudire, & inſtruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionẽ pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli fidei, Sacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorũ vitæ, diebuſque feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint, quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinen. eoſque in illis inſtruere, & hortari, & cogere in quantũ poſſunt, teneantur, vt nedum ad miſſas, ſed etiam ad veſperas, diuinaque officia audienda, ad ecclesias accedant, & ſimiliter ad prædicationes, & ſermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat eis legere poſſint.

Sciendum eſt inſuper qualiter Pij V. conſtitutione cauetur, quod Ordinarij conſtituant loca, in quibus pueri Doctrina Chriſtiana erudiantur cum facultate erigendi Confraternitates, & indulgentias pro confratribus pueros docentibus fol. 1165. incip. Ex debito, & per Greg. XIII. facta etiam fuit ampliatio indulgentiarum à Pio V. ſocietatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus, & doctrina Chriſtiana erudiendos deputatis conceſſarum, vt in eius conſtitutione incipien. Vniuerſis fol. 1204. in bullar. & faciunt diſpoſita per Concil. Tridentinum Seſſione 24. de refor. cap. 4. & seſſ. 4. cap. 1. & Seſ. 23. de ref. c. 18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd duodecim illa impedimenta matrimonij per eos adnotata in verbo Matrimonium, remanent incorrecta præter tria ſequentia, quæ per Concilium Tridentinum reſtringuntur, & circa impedimentum ex cognatione ſpirituali prouenièns vltra diſpoſita in tit. de cognat. ſpirit. in 6. & per Concil. Trident. seſſ. 24. de reform. matrim. cap. 2. adeſt Pij V. declaratio præfati decreti Concil. Triden. de cognatione ſpirituali in maritum vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizantis, & baptizati, publicata Romæ die 19. Decemb. 1566. fol. 953. in bullar. in capit. Cum illius vicem, & infra, Sane licet ex eo, quod in Concil. Trid. decretum fuerit cognationem ſpiritualem inter eos tantum contrahi, qui ſuſcipiunt baptizatum de Baptiſmo, ac baptizatum, ipſum, & illius patrem, & matrem necnon baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem in reliquis perſonis, quæ per antiquos canones occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum ſublatum eſſe videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an ſaltem impedimentum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, necnon inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & patrem, ac matrem baptizatum, vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes, à præciſis verbis Concilij minime diſcedendum in præmiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expreſſas, Matrimonium licite, & libere contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Cōgnit. tit. de cogna. ſpi.

Quantum ad impedimentum publicæ honeſtatis attinet vltra diſpoſita in c. ſponſam. de ſponſa. & in cap. vnic. eo. titul. lib. 6. cum alijs concord. attenditur hodie decretum Sacri Concilij Tridentini seſſ. 24. de refor. matrim. c. 3. quod fuit declaratum per bullam Pij V. Romæ publicatam die 21. Iulij

Digitized by Google

1568. fol. 1018. in bullar. incip. Ad Romanum ſpectat Pontificem, & infra. Sane ad aures noſtras peruenit, multos eſſe, qui dubitẽt, an decretum œcumenici Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. matrim. cap. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honeſtatis, vbi ſponſalia valida non fuerint, prorſus tolli, vbi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non poſſit huiuſmodi prohibitio ſeruari, de ſponſalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præſenti contracta, non tamen conſummata, quæ interdum ſponſalia appellantur, comprehendat, ita vt etiam in eo caſu impedimentum inde proueniens ſublatum fuerit. Nos itaque vt omnes difficultas, dubitatione tollatur, attendentes quod ſponſaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non niſi impropriè matrimonium verbis de præſenti conceptis contractum continetur, quodque agitur de correctione iuris veteris, quo caſu ſecundum proprietatem verborum duntaxat procedendum eſt, præſertim cum longè maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præſenti contracto, quam in ſponſalibus de futurò vigere a nemine dubitetur, ideirco Motu proprio authoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & diffinimus decretum Concilij huiuſmodi omnino intelligendum eſſe, & procedere in ſponſalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio ſic (vt præfertur) contracto, ſed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis caſibus & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus, atque ſtatuimus. Non obſtantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens erat antea vſque ad quartum gradum, cap. quędam cum pluribus ſeq. 32. quæſt. 7. & toi. iii. de eo qui cogn. conſang. vxor. ſuæ, ſed per Concilium Trident fuit reſtricta vſque ad ſecundum gradum, & per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Concil. Tridènt. ſeſſ. 24. capit. 4. de refor. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenientè publicata Romę die 19. Decembris 1564. fol. 954. in bulla incip. Ad Romanum Pontificem, & infra.

Sane poſtquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non ſolum Matrimonium contrahi prohibetur, ſed etiam poſtea factum dirimitur, ad eos tantum reſtrinxit, qui primo & ſecundo gradu coniunguntur, in vlterioribus vero gradibus ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi, a pluribus Chriſti fidelibus, vt accepimus eſt dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos hominum ambiguitatem tollere & animarum tranquilitati, ac Matrimonij liberati, quantum cum Deo poſſumus conſulere volentes Declaramus, & Apoſtolica authoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere quominus in vlterioribus gradibus huiuſmodi libere, & licitè Matrimonium contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Quæſtio illa quæ præteritis temporibus diſputabatur, An ſcilicet ſpadones quibus ambo teſticuli abſciſſi ſunt, ad matrimonium contrahendum

habiles

habiles reputandi ſint, vel definita iam reperitur per quaſdam literas fel. rec. Sixti V. in forma breuis tranſmiſſas, vt infra.

Venerabili fratri epiſcopo Nouarien. noſtro, Sedis Apoſtolicæ in Regnis Hiſpaniarum Nuntio Sixtus Papa V.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum frequenter in iſtis regionibus eunuchi quidam, & ſpadones, qui vtroque teſte carent, & ideo certum, & manifeſtum eſt eos verum ſemen emittere non poſſe, quia impura carnis tentigine, atque immundis complexibus cum mulieribus ſe commiſcent, & humorem forſan quendam ſimilem ſemini, licet ad generationem, & ad matrimonij cauſam minime aptum effundunt, matrimonia cum mulieribus, & præſertim hunc ipſum eorum defectum ſcientibus contrahere præſumant, idque ſibi licere pertinaciter contendant, & ſuper hoc diuerſæ lites, & controuerſiæ ad tuum, & Eccleſiaſticum forum deducantur, requiſiuit a nobis fraternitas tua, quid de huiuſmodi connubijs ſit ſtatuendum. Nos igitur attendentes, quod ſecundum canonicas ſanctiones, & naturæ rationem qui frigidæ naturæ ſunt, & impotentes ijdem minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur, quodque prædicti eunuchi, aut ſpadones quas tanquam vxores habere non poſſunt, eaſdem habere, vt ſorores nolunt, quia experientia docet tam ipſos, dum ſe potentes ad coeundum iactitãt quam mulieres, quę eis nubunt, non vt caſtè viuant, ſed vt carnaliter inuicem coniunganiur, praua, & libidinoſa intentione, ſub prętextu & figura matrimonij, turpes huiuſmodi commixtiones affectare, quæ cum peccati, & ſcandali occaſionem prębeant, & in animarum damnationem tendant, ſunt ab Eccleſia Dei prorſus exterminandæ. Et inſuper conſiderantes, quod ex ſpadonum huiuſmodi, & eunuchorum coniugij nulla vtilitas prouenit, ſed potius tentationum illecebræ, incentiua libidinis oriuntur; Eidem fraternitati tuę per præſentes committimus, & mandamus, vt coniugia per dictos & alios quoſcunque eunuchos, & ſpadones vtroque teſte carentes, quibuſuis mulieribus defectum prædictum, ſiue ignorantibus, ſiue etiam ſcientibus contrahi prohibeas, eoſque ad matrimonia quomodocunque contrahenda inhabiles authoritate noſtra declares, & tam locorum Ordinarijs, ne huiuſmodi coniunctiones de cætero fieri quoquomodo, permittant, interdicas, quam eos etiam qui ſic de facto matrimonium contraxerint, ſeparari cures, & matrimonia ipſa ſic de facto contracta nulla, irrita, & inualida eſſe decernas. Eos etiam, qui ſic iam contraxerunt ſi appareat illos, non vt caſte ſimul viuant contraxiſſe, ſed actibus carnalibus, & libidinoſis operam dare, ſimul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulieribus dormire conuincantur, omnino ſimiliter ſeparari cures; Non enim ita in præmiſſis & non aliter per quoſcunque Iudices & Commiſſarios, quacunque authoritate, & dignitate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quacunque cauſa & inſtantia iudicari, & diffiniri debere & ſi ſecus ſuper his a quocunque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentarum forſan eſt hactenus, vel attentari in poſterum contigerit irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus cuiuſuis Ciuitatis, Prouinciæ, aut Regni ſtatutis, legibus municipalibus, aut cõſuetudinibus quæ abuſus potius, & corruptelæ

ruptelæ cenſendæ ſunt, etiamſi ab immemorabili tempore obſeruatæ dicantur cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Dat. Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die 27. Iunij 1587. Pontificatus noſtri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iacet, refert Ioan. Gutier. li. 1. can. qq. cap. 16. ſub num. 18.

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimonijs, vel nullo omnino detur diſpenſatio, vel raro, idque ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam, verba ſunt Conc. Trid. ſeſſ. 24 de reform. matrim. c. 5. in fine.

Hinc ſciendum, quòd cauſæ, quæ hodie in praxi verſantur in Romana curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, ſunt infraſcriptæ, videlicet.

Propter dotem.

1 Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem iuxta ſtatus ſui conditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata exiſtat, & dictus orator illam ſic indotatam in vxorem ducere, ac vſque ad quantitatem ſecundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendat.

Propter anguſtiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius anguſtiam virum ſibi non conſanguineum, vel affinem, paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequeat.

Propter anguſtiam locorum, quando Oratores ſunt ex duobus locis orti.

4 Quod cum dicta oratrix in dictis locis, etiam de vno ad alium ſe transferens propter illorum anguſtiam virum ſibi &c. nequeat.

Clauſula etſi extra.

5 Etſi extra dictum locum, vel dicta loca nubere cogeretur, dos quam ipſa habet, non eſſet competens, neque ſufficiens, vt cum ea virum, cui iuxta ſtatus ſui conditionem nubere poſſet, inuenire valeret.

Propter inimicitias.

6 Quod cum inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, aliunde tamen quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum ſit, quod ſi Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiuſmodi omnino componerentur

tur pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis oratores prædicti cupiunt, &c.

Propter lites.

7 Quod cum inter dictos Oratores, ſeu eorum parentes lites ſuper rebus magni momenti ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, lites huiuſmodi omnino tollerentur, & c.pro illis igitur, &c.

Pro confirmatione pacis.

8 Quod cum alias inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines, graues inimicitiæ viguerint, aliunde tamen quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi, prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & licet inter ipſos pax de recenti inita fuerit, nihilominus pro illius firmiori confirmatione oratores prædicti cupiunt, &c.

Pro fidelibus.

9 Quod cum oratores prædicti nouerint ſe Fidei orthodoxæ cultores, ac Deo dante, ſub obedientia S. R. E. viuere intendant, & in illis partibus, in quibus multi hæretici exiſtunt ne contingat eos cum hæreticis contrahere, cupiunt, &c

Pro habitatricibus locorum ſitus ad litus maris.

10 Quod cum dictus locus ad litus maris ſitus continuis inuaſionibus pyratarum, & Fidei orthodoxæ hoſtium, expoſitus ſit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt, &c.

Pro Oratrice excedente 24 annum.

11 Quod dicta Oratrix vigeſimumquartum annum excedens, hactenus virum paris conditionis, cui nubere poſſit, non inuenit.

Cauſa infamiæ, quando adeſt carnalis copula.

12 Cum autem, Pater Sancte, niſi matrimonium inter Oratores contrahatur dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaque exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri.

Quando Oratores contraxerunt ſeruata forma Concilij, & conſumarunt, detectoque impedimento, abſtinuerunt.

13 Quod ipſi alias ignorantes aliquod impedimentum inter eos exiſtere, quo minus poſſent inuicem matrimonialiter copulari, matrimonium inter ſe per verba de præſenti publicè factis proclamationibus in eorum parochiali Eccleſia, iuxta formam Concil. Trid. nulloque detecto, neque denunciato impedimento contraxerunt, illudque in facie eccleſiæ ſolemnizarunt, & carnali copula conſummarunt, poſtmodum verò cum ad eorum peruenit notitiam eos quarto conſanguinitatis gradu inuicem eſſe coniunctos, propter quod à carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt; Cum autem, Pater Sancte, Oratores prædicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſque ſedis Apoſtolicæ diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret; grauia exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri, ſupplicant, &c.

Quibus expletis, rurſus ſciendum eſt, quod praxis Rom. Curiæ, pariterque ſacra Concilij Congregatio cenſuit, quod diſpenſationes factæ non

expreſſa

expreſſa copula habita inter conſanguineos, vel affines, etiam poſt commiſſionem Rom. Pontificis factum Ordinario de diſpenſando, ante tamen quod ab ipſo diſpenſetur ſubreptitiæ ſunt, & nullæ, prout de vtroque teſtatur Ioan. Gutier. lib. 1. can. qq. cap. 15. ſub num. 24. & Apoſtilla ad conſilio 9 Nauar. de conſang. & affi. in nouis, hanc declarationem ad literam etiam refert. Petrus de Ledeſma de magno matrim. Sacram. quæſt. 56. art. 5. concluſ. 4.

Item non erit vulgariter notandum, quod diſpenſationis gratia ad validandum matrimonium nulliter inter coniunctos intra quartum conſanguinitatis, vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandum conceſſa, quoniam continet duo æque principaliter, videlicet mandatum de diſpenſando, vt illi, qui nulliter, & de facto contraxerunt, manerent in matrimonio contracto, & poteſtatem legitimandi prolem, licet quod matrimonium non potuiſſet effectum habere, propter ſuperuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipſa gratia, & debet executioni mandari, quoad legitimationem prolis, prout in vna Syracuſan. illegitimitatis, die 19. Octobris 1573. reſolutum fuit in Rota Rom. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, poſtea Summo Pontifice Clemente Octauo, deciſ. 207. diuer. par. 1. per conſ. Ancharani 409. & alia eiuſdem Rotæ deciſionem, teſte Puteo dec. 483. incip. Matthæus Gabella, lib. 2. quod nota propter præiudicium venientium ab inteſtato.

MEDICVS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra decretum Concilium Lateranenſis relati in c. cum infirmitas, de pœn. & remiſſ. adeſt Conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 11. Mar. 1566. fol.... in bullar. tenoris ſequentis.

Super gregem dominium noſtræ vigilantiæ diuinitus creditum vigilis ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium, ad ea, per quæ animarum ſaluti tum diuini nominis gloria conſuli valeat, libenter intendimus, vt Chriſti fideles poſt baptiſmum in peccata lapſi per ſacramentum pęnitentiæ Deo reconcilientur. Sane cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato prouehiat dicente Domino languido, quem ſanauerat, vade noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouide fel. recor. Innocen. tertius prædeceſſor noſter medicis præceperit, vt cum eos ad ægrotos vocari contingerit, ipſos ante omnia moneant, vt aĩarum medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ægritudine cõſtitutis ſuadetur in deſperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam ſalutare præceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſeruari conſtitutionem præfatam authoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, & hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & decernimus, quod omnes medici, cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneant, vt idoneo confeſſori omnia peccata ſua iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ confiteantur, neq; tertio die vlterius eos viſitent, niſi longius tempus infirmo confeſſor ob aliquam

tatio-

rationabilem cauſam, ſuper quo eius conſcientiam oneramus, conceſſerit, & eius per fidem confeſſoris in ſcriptis factam conſtiterit, quod infirmi, vt præmittitur, peccata ſua confeſſi fuerint. Coniunctos vero, ac omnes familiares, & domeſticos infirmi in Domino rogamus, & monemus, vt de infirmitate parochum certiorem faciant, ac tam parochus, quam coniuncti, & familiares præfati infirmum ad confeſſionem peccatorum ſuadeant, & inducant. Quod ſi qui Medicorum præmiſſa non obſeruauerint, vltra pœnas in dicta Conſtitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuo ſint infames, & gradu medicinę, quo inſigniti erant, omnino priuentur, & a Collegio, ſeu vniuerſitate Medicorum eijciantur, a pœna etiam pecuniaria arbitrio ordinariorum, vbi deliquerint, mulctentur. Et vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur, volumus, & eadem authoritate præcipimus, & mandamus, vt nullus poſt hac vbique locorum in medicina Doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas a quouis Collegio, & & vniuerſitate concedatur; niſi omnia in præſenti noſtra conſtitutione cõtenta medio eorum iuramento coram Notario publico, & teſtibus obſeruare in eorum manibus, vel ordinarij iurauerint, & de huiuſmodi iuramento in priuilegio, ſeu licentia medendi ſpecialis mentio fiat. Quod ſi collegia, & vniuerſitates, præfatę non recepto a promouendi iuramento huiuſmodi, eoſdem ad gradum prædictum promouerint, aut eiſdem medendi licẽtiam præſtiterint, pœnam priuationis facultatis alios vlterius doctorandi incurrant Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus, & Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatibus, & diœceſibus proprijs præſentes noſtras literas publicari faciant, ac iuramentum prædictum a Medicis iam promotis, ſeu licentiam medendi habentibus omnibus iuris remedijs exigant, neque aliquos ad medendum in ciuitatibus, & diœceſibus prædictis admittant, niſi eis conſtiterit eoſdem iuramentum huiuſmodi præſtitiſſe, & contumaces, & iurare ac iuramentum huiuſmodi iam præſtitum exhibere recuſantes, gradu medicina, & omnibus priuilegijs eiſdem medicis tam coniunctim, quam diuiſim eis, & eorum cuilibet conceſſis per quoſuis etiam Romanos Pontifices priuent, ac ab ingreſſu eccleſiæ arceant, donec reſipuerint. Non obſtantibus præmiſſis priuilegijs, indultis literis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis collegio, & vniuerſitati ſub quibuſuis verborum formis, & tenoribus conceſſis. Quæ omnia quoad effectum validitatis Conſtitutionis noſtræ, tantum reuocamus, caſſamus, & annullamus, & omnes Principes ſæculares, ac alios Dños, & magiſtratus tẽporales rogamus requirimus, & obſecramus per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti eiſdem in remiſſionem peccatorum nihilominus iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum fauorem, & auxilium præſtent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Volumus autem quod præſentes literæ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur, &c.

Sciendũ eſt, quod præter conſtitutionem Pij V. de medicorum Officio in curatione infirmorum relatã, extat altera Gregorij XIII. quod Medici Hęretici, vel infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur, publicata

Romæ

Romæ die 5. Aprilis 1581. fol. 1303. in Bullar. incip. Alias piæ mem. Paulus Papa quartus, & infra.

Vniuerſis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus diſtricte prohibemus, & interdicimus, ne poſt hac Iudæos, vel alios Infideles ad ipſorum Chriſtianorum ægrotantium, & infirmorum curam vocent, ſeu admittant, aut vocari, admittive faciant, concedant, vel permittant. Mandantes propterea omnibus, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, nec non dilectis filijs alijs locorum ordinarijs, & quibuſuis Parochis, alijſve animarum curam habentibus, & exercentibus, ſub indignationis noſtræ, ac alijs arbitrio noſtro infligendis pœnis, vt præſentes noſtras literas in ſuis Eccleſijs, quæ in illis Ciuitatibus, vel diœceſibus conſtitutæ ſunt, in quibus Hebræi, vel alij infideles moram trahunt, quam primum ad eos perlatæ fuerint, & deinde ſingulis annis initio quadrageſimalis ieiunij publicent, aut publicari faciant, & quod ſi quis poſt earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtens aduerſus illas facere auſus fuerit, ſacramenta ei eccleſiaſtica nullatenus miniſtrentur, nec etiam a regularibus exemptis: & ſic decedens eccleſiaſtica careat ſepultura, quæ quidem omnia parochi ęgrotantibus ſignificare apto tempore non omittant, præſertim cum Iudæum, vel infidelem medicum ab eis admiſſum eſſe cognouerit, & alias ipſi locorum Ordinarij contra huius mandati tranſgreſſores debita animaduerſione procedant, Iudæoſque ipſos nihilominus iuxta Pauli, & Pij Pontificum prædictorum literas contra illos editas pro earum tranſgreſſione puniant. Non obſtantibus, &c.

M I S S A.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltra decretum Conc. Trid. ſeſſ. 22. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ, ibi (debitis horis celebrent) extat Pij V. Reuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi miſſas veſpertino tempore publicata Romæ die 29. Martij 1566. fol. 924. in bullar. tenoris ſequentis.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Pius diuina prouidentia Papa quintus, ad cuius notitiam peruenit, quod nonnulli Cathedralium etiam forſan Metropolitanorum, collegiatarum, & aliarum eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum piorum locorum ſecularium, & diuerſorum; ac militarium, regularium, Prælati, capitula, clerici, fratres, alijſque ſuperiores, & perſonæ antiquum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ritum in ſtatutis miſſarum celebrandarum temporibus peruertere ſatagentes, diuerſas licentias, & facultates miſſas, quæ media nocte, ſeu in aurora Natiuitatis, ac de mane Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & forſan aliarum feſtiuitatum iuxta prædictum Ritum celebrari conſueuerat, de ſero etiam forſan circa ſolis occaſum vigiliæ feſtiuitatum earundem in ſuis eccleſijs, & capellis celebrandi, ſeu celebrari faciendi ab Apoſtolica ſede, vel eius legatis,

tis, ac etiam maiori Pœnitentiario pro tempore exiſtente varijs prætextibus impetrauerunt, illiſque iam pridem vtuntur; hoc ab antiquo catholicæ eccleſię inſtituto, ſanctorumque patrum decretis deuiare conſiderans, ac propterea hunc abuſum eccleſia Dei ſubmouere volens, omnes, ac ſingulas licentias, & facultates huiuſmodi hactenus etiam motu proprio, vel quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, & aliorum principum contemplatione, & ex quibuſuis cauſis, quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens, Apoſtolica authoritate, ex certa ſcientia reuocauit, ac omnino caſſauit, & annullauit hac præſenti perpetuo valitura conſtitutione, quibuſuis Prælatis, capitulis, clericis, fratribus, alijſque ſuperioribus, & perſonis earundem eccleſiarum, monaſteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum locorum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis ſuæ, ac perpetuæ ſuſpenſionis a diuinis pœna diſtrictius inhibens, ne deinceps miſſas veſpertino tempore huiuſmodi licentiarum, & facultatum huiuſmodi, aut alio quouis prætextu celebrare, vel celebrari facere præſumant, ac mandans locorum ordinarijs, vt eandem præſentem conſtitutionem ſub prædictis, & alijs ſibi bene viſis pœnis per quoſcunque prælatos, capitula, clericos, fratres, ſuperiores, & perſonas huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoslibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus, &c.

Quinta circumſpectione vti debeant Epiſcopi in concedendis licentijs, vt ſacroſanctum miſſæ ſacrificium in priuatis alicuius domibus, Oratorijs celebretur, attendendum eſt tum ex Concilio Tridentino ſeſſ. 22. in decreto de obſer. & euit. in celebratione miſſæ, ibi, Neue patiantur priuatis in domibus, &c. & Illuſtriſſimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti, niſi propter neceſſitatem, & tunc fieri debet in Oratorio, aut altari ad diuinum cultum tantum dedicato, vt refert Ioan. Gutierez lib. 3. canon. quæſt. cap. 30. num. 28. tum quia quando Summus Pontifex hanc licentiam per breuia Apoſtolica indulget, ſolet in illis apponere ſequentia moderamina, ſeu clauſulas, videlicet, vt Oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum, ab ordinario loci etiam viſitandum, & approbandum. Item vt miſſa celebrari poſſit per quemcunque Sacerdotem ſæcularem, ſeu de Superiorum ſuorum licentia regularem. Item vt dicta conceſſio intelligatur, ſine tamen iurium parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adijci ſolet, at alij, præter familiares illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impartitur ſeruitio neceſſarios, ibidem miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi miſſam in Eccleſia minime liberi cenſeantur.

Poſſe Epiſcopum in Synodo refrenare, ſeu reducere numerum miſſarum, a Fidelibus relictarum, vbi tenues ſunt eleemoſynæ, & miſſæ non dicuntur, deducitur ex Concilio Triden. ſeſſ. 25. de reform. c. 4. Qua de re cum capitulo Cathedralis Neap. pro tenui eleemoſyna incumbere onus celebrationis tot anniuerſariorum, vt ad ſalutare remedium præfati Concilij ſibi recurrendum foret, haſitabatur tamen, eo quo in d. cap. 4. de Miſſis tantum

tum mentio fiebat, & non anniuerſarius, & conſulti Illuſtriſſimo Cardinales, eis ſuper hoc ipſius capituli nomine ſupplicatione porrecta reſcripſerunt, vt ſequitur.

Per illuſtri, ac Reuerendiſſimo Domino vti fratri, D. Archiepiſcopo Neap.

Per Illuſtris, ac Reuerendiſſime Domine. Cum ex libello hoc Capituli iſtius Cathedralis nomine oblato cognitum eſſet ab Illuſtriſſ. Cardinalibus, qui ſacra Triden. Concilij decreta interpetantur, dubitari abs te; An eiuſdem Concilij decretum ſeſſ. 25. c. 4. intelligatur etiam de anniuerſarijs, ij Amplitudini tuæ ſignificandum cenſerunt, decretum prædictum in ſacrorum etiam Anniuerſariorum reductione locum habere, vt in margine ipſius libelli adſcriptum eſt. Quamobrem Amplitudo tua præfati canonis facultate in caſu propoſito vti non dubitabit, & bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouemb. 1583.

Amplitudinis tuæ vti frater Philip. Boncomp. Card. S. Sixti.

Item, vt refert Ganzale in præcit. commen. glo. 6. nu. 29. declarauit eadem Sacra Concilij congregatio, vt ſequitur. Fuit etiam dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certum habent beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit a quibuſdam, vt certa in hebdomada Miſſæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiuſmodi legato ſatisfaciant? Reſponſum fuit a congregatione, ſatis eſſe, ſi prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Eccleſijs Parochialibus, & quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent, ex ſtauritis nũcupatis, ſacerdotalia munera, ac preſbyterales functiones, quæ populi, & animarum curam quoquomodo concernere videntur, quales ſunt.

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptiſmalis benedictiones, ſanctiſſimi Sacramenti delationes, celebrationes Miſſarum feriæ v. in Cœna Domini, & Sabbati ſancti, aſperſiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Eccleſia fiunt quęque circa cultum ſanctiſſimi Sacramenti Corporis Chriſti in 40. horarum oratione, & ſimiles non ad capellanos, ſeu Sacriſtiam Eccleſiarum huiuſmodi ab eiſdem laicis deputatos, ſed ad parochum, ſeu rectorem animarum curam habentem in Eccleſijs huiuſmodi inſtitutum præcedente examine, & alijs requiſitis ab Ordinario loci prouiſum ſpectare debere cenſuit Sacrorum rituum Congregatio, die 18. Maij 1602.

Ptolomæus Cardinalis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTVS REGVLARIUM VIRORUM.

PRæter Summiſtas, quantum ad clauſuram attinet, ſciendũ eſt Pium V. per eius conſtitutionẽ reuocaſſe omnes licentias ingrediendi monaſteria,

ria, & domos Cartuſien & aliorum quorumcunque regularium ordinum etiam Mendicantium, quibuſuis mulieribus conceſſas ſub die 14. Octobris, & publicatam Romæ die 28. eiuſdem menſis 1566. fol. 952. in bullario tenoris ſequen.

Regularium perſonarum, quæ relicto ſæculo Dei ſe obſequio dedicarunt pro commiſſo nobis officio, quieti conſulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religioſum earum propoſitum impedire poſſunt curam noſtram libenter intendimus, vt nulla re, quæ eas a diuino cultu auocet, prędite, ſecundum ordinum ſuorum regularia inſtituta, & decretum Sacri Trid. Concilij tranquillis mentibus gratum altiſſimo impendere poſſint famulatum. Quia igitur, & Cartuſienſium ordinis, & aliorum regularem vitam profeſſorum quies non parum ſolet, ſicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modeſtiæ matrimonialis oblitæ, domos, ac monaſteria eorum, contra ipſorum inſtituta, prętextu confeſſionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum ingredi audeant, ipſis etiam Abbatibus Prapoſitis, Prioribus, & alijs præſidentibus aliquando recuſantibus, & renitentibus, non ſine magna eorum moleſtia, nec ſine graui laicorum etiam offenſione, ac ſcandalo, ſi quando admitti nimis facilè videantur; huic rei prouidere volentes Motu proprio, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas facultates, ac licentias ingrediendi monaſteria, ac domos Cartuſienſium, & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam mendicantium, mulieri cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & quacunque dignitate, ac pręeminentia præditis, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, ſub quibuſcunque verborum tenoribus, & formis, & cum quibuſcunque etiã derogatoriarum derogatorijs, alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis. Necnon irritantibus decretis ab Apoſt. ſede quomodocunque conceſſas, quarum tenores perinde ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro expreſſis, tenore præſentium reuocamus, & caſſas, irritas, & inanes eſſe decernimus; Diſtrictè prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, poſtquam harum literarum notitiam habuerint, a qua non poſſint niſi a nobis, aut Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, abſolui præterquam in mortis articulo: ne dicta domos, & monaſteria ingredi audeant. Ipſis vero monaſteriorum, & conuentuum Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs præſidentibus, quocunque nomine vocentur, & eorum monachis, canonicis, & fratribus, ſiue mendicantibus, ſiue non mendicantibus, ſub priuationis officiorum, quæ in præſentia obtinent, & inhabilitatis in poſterum ad illa, & alia omnia, & ſuſpenſionis, a diuinis ipſo facto, ſine alia declaratione, incurrendis, pœnis nec eas introducere, admittereve præſumant. Non obſtan. &c.

Quam reuocationem confirmauit Greg. XIII. extendens etiam ad monaſteria monialium per eius conſtitutionem incip. Vbi gratiæ. fol. 1239. in bull. de qua infra in verbo Monaſteria monialium, ſuper qua reuocatione ab eodem Pio V. edita fuit declaratio in eum, qui ſequitur modum.

Nos Alexander miſeratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portam latinam presbyter Cardinalis Criſellus nuncupatus, omnib. & ſingulis pręſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & audituris fidē facimus in dubiã,

V & in

& in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter D. Pius Diuina prouidentia Papa V. viuæ vocis oraculo nobis facto dixit, & declarauit, fuiſſe, & eſſe mentem & intentionem ſuam, quod eius literæ in forma breuis, ſub die 24. Octobris 1596. Pontificatus ſui Anno primo editæ, in quibus, Mulieribus quibuſcunque Monaſteriorum Regularium ingreſſus cum derogatorijs clauſulis, & irritantibus, decretis prohibeatur, non ſolum comprehenderent & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatem; & indulta ingrediẽdi huiuſmodi monaſteria, ſed etiam omnes, & quaſcunque mulieres alias tam in genere quam in ſpecie. Significans nihilominus idem Sanctiſſimus D. N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc & per dictas ſuas literas non intelligit, quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad monaſteria, & loca regularia, ac eorum clauſtra, quando in eis Miſſæ, & alia Diuina officia celebrantur, ac quando proceſſiones fiunt & quando Chriſti fidelium cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed libere conceſſit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur cum alijs catholicis perſonis accedere libere, & licite poſſint, & valeant, & ſimiliter quod quando diuinum verbum in eccleſia Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi proponitur vel propter aliam quamcunque cauſam eſt tantus concurſus populi, quod commode ingredi non poſſint, & egredi per principalem portam eccleſiæ, conceſſit & concedit eodem viuæ vocis oraculo, vt dictæ mulieres vna cum alijs ſæcularibus perſonis poſſint ingredi, & egredi per portam clauſtri Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam qua exitur a monaſterio non obſtantibus priuilegijs, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcunque in contrarium facientibus. In quorum omnium & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum præſentes noſtras literas exinde fieri fecimus, illaſque manu propria ſubſcripſimus, ſigillique noſtri quo in talibus vtimur, impreſſione communiuimus.

Dat. Romæ in Palatio Apoſtolico in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ ſub anno a Natiuitate Domini 1568 Indictione 11. die vero 28. menſis Ianuarij, Pontificatus prælibati Sanctiſſ. D. N. Pij V. Anno 3.

Alex. Card. Cribellus.

Robertus Fontanus locus ✝ ſigilli.

Adde Nauar. in man. cap. 27. ſub num. 250. & in cap. ſtatuimus num. 62. in 4. notab. 19. quæſtione 3. affirmantem fuiſſe etiam de mente, & ſententia Gregor. XIII. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licentia, & ſubdit ita ſeruare prætorium Pœnitentiariæ, idem teſtatur author Catheduſ. Neap. lib. 3. c. 21. fol. 208. qualiter vero ad hunc finem intelligatur clauſura regularium virorum, & ſic quando ſub iſta prohibitione ingreſſus monaſterij comprehendantur horti, & ſacriſtię item in quibus

caſibus

caſibus mulieres, illaſque admittentes propter huiuſmodi ingreſſum non incurrerent in pœnas, pleraque alia ad reſolutionem dubiorum, & difficultatum, quæ occurrere poſſent circa intelligentiam prædictarum conſtitutionum declarationis Pij V. ſupra relatæ reperies annotata, & accurate elucidata, per bonæ mem. R. P. F. Hieronymo a Sorbo ordinis Capuccinorum in compend. Priuileg. Fratrum Minorum & aliorum, in verbo ingredi Monaſteria, quo loco inter cætera recenſet duas Illuſtriſſimorum Cardinalium declarationes ad propoſitum huius materiæ, quarum altera eſt quod Illuſtriſs. Card. Alexandrinus, nomine aliorum Cardinalium Congregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. reſpondit in Monaſterijs ſeu locis eorum, quæ ſunt in fieri, vel in qua, dum fabricantur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, ſed ſolum ibi aliqui habitauerint Fratres pro Fabricæ potius ſeruitio, quam aliter, Clauſuram nullã eſſe talem vt ſi mulieres intrarent, pœnas propterea in ſuprad. Motu proprio contentas incurrerent. Idemque debere dici de Domibus, ſeu Infirmarijs in Ciuitate poſitis, cum nec eccleſiam, nec conuentum habeant.

Altera declaratio eſt, quod per Greg. XIII. ex ſent. Congregationis Concil. Trident. religioſo fratri ordinis Minorum S. Franciſci de Paula quærenti. An per ſupradictum Pij V. ſtatutum cenſeretur derogatum ſuæ Regulæ Conceſſioni huic, vt ſingulæ Dominæ de ſtirpe Regia procreatæ, ac etiam omnes huius ordinis fundatrices, quæ locorum eiuſdem ordinis ſepta communiora videre poſtulauerint, eædem honeſte cum ſua comitiua intrare ac deuote viſitare tolerentur. Fuit declaratum non cenſeri derogatum quoad Reginas, vel Fundatrices duntaxat.

Quantum verò attinet circa qualitatem recipiendorum ad religionem & ſtatum regularium extat Sixti V. Conſtitutio contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios aliquam religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque ſuperiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes ſeu tranſmigrantes, publicata Romæ die 17. Nouembris 1587. tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CVM de omnibus Eccleſiaſticis ordinibus in ea, qua conuenit puritate, & dignitate conſeruandis præcipuam geramus ſollicitudinem, tum verò illud præter cætera nobis cordi eſt, vt à regularium perſonarum Congregationibus quas tanquam Deo dicatis maximè candor, ſanctitaſque decet, cuiuſcunque criminis aut turpitudinis labes, & ſcandali occaſio quam longiſſime arceantur. Si quidem res ipſa nos admonet, quam indecorum ſit, & ab ea, quæ diuinæ Maieſtati, eique conſecratis perſonis debetur, reuerentia, alienum, ſi eiuſmodi homines, qui propter ſua ſcelera, pœnas graues ſibi in ſeculo propoſitas timent, quivè propter immunditiam, & peccata ex quibus orti ſunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore, Cõgnitio de regular. & tranſeũti ad Relig.

Digitized by Google

& à paterna hæreditate repelluntur, iidem omnipotenti Deo, tanquam hoſtiæ offerantur, atque ad habitandam in domo, quâ decet honor, & ſanctitudo, inter miniſtros Domini, cui ſeruire regnare eſt, ad ſacras functiones quacunque profana præeminentiâ multo nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cum etiam ſecundum legem Moyſi, immundi ab ingreſſu ſanctuarii excluderentur, ac ſacerdos habens maculam panes Deo ſuo offerre non poſſet, nec accedere ad miniſterium eius, & quod in holocauſtum Domini, aut victimam pacificorum offerebatur, id immaculatum eſſe deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula eſſet in eo, quod ſi maculam habuiſſet, ne ſue offerendum, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat illegitime genitos, qui vt plurimum parentum vitia, & incontinentiam imitari ſolent, nec pietatis ſtudio, ſed temporalium commodorum intuitu (quia hæreditates maiorum, aut dignitates aliquas conſequi non poſſunt) ad Religionem confugiunt, vitam quam animo à Religione alieno ſuſceperunt ab inſtituti Religioſi alienam, plerumque cum dedecore, & propriæ ſalutis diſpendio ducere, ſuiſque corruptis moribus, & malis exemplis quietem, & ſtatum cęterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quaſi fæce, & colluuie ipſarum Religionum honorem, & exiſtimationem lædi, vt denique homines, qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignendo eſſent procliuiores, eo magis abſtineant ab huiuſmodi carnis flagitiis, quo ſuæ proli hoc quoque refugium præcluſum viderint: Hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione directè interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio (quorum ſcilicet Parentes conſanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens caſtitatem Deo vouerit) etiam Apoſtolica Imperiali, vel Regia, aut quauis authoritate legitimati, aut natalibus reſtituti, ad aliquam quorumcunque ordinum etiam Mendicantium, & non Mendicantium, Fratrum Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum regularium Congregationum, aut Hoſpitalium Religionem, neque ad habitum, nec profeſſionem regulares recipi, vel admitti quoquomodo poſſint. Quod ſi eorum quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Conſtitutionis futurum receperit, vel profeſſionem poſthac emiſerit, decernimus habitus ſuſceptionem profeſſionem ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullam & inualidam, nulliuſq; roboris vel momenti fore, ac nullum exinde, aut huiuſmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri poſſe, quinimo illos habitu regulari, ad quem reaſſumendum perpetuo inhabiles ſint, quamprimum exuendos, & ab ipſa Religione eiiciendos, exterminandoſque debere. Et nihilominus quicunque Superiores, tam Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Domorum, Collegiorum, & locorum regularium, quam etiam præfatorum ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & quarumcunque Religionum prouinciales, vel generales quouis nomine nuncupati, qui ex prædictis inceſtu, vel ſacrilegio genitos poſt dictam publicationem ad habitum receperint, vel ad profeſſionem admiſerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, a qua eorum nemo, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio quam a Romano Pontifice abſolutionis beneficium valeat obtinere.

Sed

Sed ne iis, qui in humilitatis Spiritu, Deo, & Religioni ſeruire, & pœnitentiam agere intra monaſteria, vel domos regulares, cupiunt ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitus præcludatur, permittemus, vt fati illegitimi, ex dictis inceſto, aut ſacrilegio geniti ad habitum Converſorum, ſeu famulorum in monaſterijs, vel domibus regularibus ſeruientium recipiantur, & in ipſis monaſterijs, ſeu domibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones, atque abiecta ſeruitia admitti poſſint, ea tamen conditione, vt ad habitum religioſum, vel ad profeſſionem quam Religioſi emittere ſolent, emittendam, necnon ad omnes non modo ſacros, ſed etiam minores ordines, vel ad Clericalem characterem denique ad cuncta Eccleſiaſtica officia, & functiones, & ad aſcendendum ad altiores gradus ſint eis portæ perpetuo clauſæ, & obſeruatæ.

Quoad reliquos vero non ex inceſtu præfato, nec ſacrilegio, ſed ex quouis alio minus legitimo toro natos, ſpurios, vel naturales etiam vt præfertur, vel alias legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, ſtatuimus, & ordinamus, eos ad Religionem admitti non poſſe, aut debere niſi prius illorum vita, & moribus diligenter cognitis, & circumſtantijs vniuerſis, quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt, conſideratis, ac de Religionis zelo pietate, integritate, & doctrina fide dignis teſtimonijs adeo commendati fuerint, adeo bonam indolem, & ſpecimen virtutis præſeferant ac tot merita eis ſuffragantur, vt defectum nataliũ ſuppleant eorumque receptio vniuerſæ Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in Generali, vel prouinciali capitulo, matura deliberatione habita, Generalis, vel prouincialis Superioris, ac Diffinitorum vnanimi conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi extiterint, & tamen hi ſic recepti ad gradus, honores, & dignitates ſui ordinis obtinen. perpetuo inhabiles, & illorum incapaces remaneant, niſi ſuper hoc cum eis fuerit authoritate Apoſtolica ſpecialiter diſpenſatum.

Si quis autem eorum alias quam vt præfertur, recipiatur, profeſſio ſimiliter nulla ſit, atque ipſi habitu priuari, & a Religione eijci debeant, eorumque receptores, excommunicatione, vt ſupra, innodati ipſo facto exiſtant.

Cæterum quoniam ſæpe ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mentiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem, & contractam ingẽtem vim æris alieni, aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditã, vt ratiocinia effugiant, alij poſt furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliave facinora patrata, etiam bãniti, aut damnati, ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuunt, non pia intentione, ſed ad euitandam legum, & iudiciorum ſeueritatem, quia tuto in ſæculo viuere nõ poſſunt, tunc demũ quærunt a Religione auxiliũ, quando aliunde illud non ſperant, vnde ſub habitu, & nomine Religioſorum, animũ Religioni inimicũ, inueterata vitia retinent, neq; alios, qui ſãcta vocatione vocati ſunt, patiũtur trãquillè diuinis obſequijs inſiſtere, in grauem Dei offenſam, Religionis opprobrium, & ſcãdalum plurimorũ, vt his quoq; ſubterfugij, & impunitatis ſpes omnis tollatur, authoritate Apoſtolica, & tenore præſentium, etiam perpetuo ſtatui-

Digitized by Google

mus & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores ſexdecim annis,
non aliter in aliquam Religionem recipi poſſe, nec debere, niſi prius de eo-
rum parentibus, patria, deque ante acta vita, & moribus diligenter inqui-
ratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, &
exploratum ſit, eos neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia,
furta, latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos vel ſuſpectos exiſtere, vt
propterea damnati ſint, aut ne damnentur, formident, neque ingenti
ære alieno ſupra vires facultatum ſuarum grauatos, vel reddendis ratioci-
nijs ita obnoxios, vt ex huiuſmodi cauſalis, vel moleſtia eis iam illata, vel
timendum ſit, ne inferatur. Niſi denique conſtet, ipſos non humana ali-
qua ratione, ſed tantum deuotionis, & pietatis feruore, vitam Religio-
ſam ſponte, & ex animo elegiſſe. Deque his omnibus in Generali, vel
Prouinciali capitulo plena, & indubitata fide facta, tam Superioris gene-
ralis, ſeu Prouincialis, quam Diffinitorum conſenſu apprebati, & ad ha-
bitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem & quoſcunque, vt di-
ctum eſt criminoſos, vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiam diximus, vel
rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuo inhabiles de-
a claramus. Et ſi qui eorum contra præſentem a noſtram conſtitutio-
nem temerè admittentur; tam ſuſceptionem habitus, quam profeſſionem
& inde ſecuta, ex nunc, prout ex tunc pari modo irritamus, & annulla-
mus, viribuſque, & effectu carere decernimus, ac iubemus, eos qui ſic de
facto recepti erunt, habitu ſpoliari, & a Religione expelli, & nihilominus
ſi expulſi non fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus ſuſceptio-
nem, & profeſſionem penitus nullam eſſe cenſeri, ac propterea attenta
nullitate habitus, & profeſſionis, licere quibuſcunque Iudicibus, Curijs
etiam ſæcularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat contra eos, vti prius iuris, &
facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcunque inſtantiam vel
querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus,
vt cuiuſque iuuenis, aut viri maioris 16. annis a ſeculo ad Religionem
b tranſeuntis, approbatio, admiſſio, & receptio in Generali vel Prouincia-
li capitulo, vt ſupra ordinatum eſt pro tempore fiant, necnon Religioſi ſic
recepti nomen, & cognomen, quibus in ſæculo vtebatur, & patria in actis
ipſius capitulis deſcribantur, & notentur. Et inſuper quoſcunque Religio-
ſos, eorumque Superiores, qui aliquas perſonas, vt dictum eſt, inhabiles poſt
hanc Cnſtitutionem publicatam receperint, voce actiua & paſſiua, necnon
officijs, gradibus, honoribus; & dignitatibus quibuſcunque per eos obten-
tis eo ipſo in perpetuum priuamus, tam illis priuatos, quam ad illa, & alia
quæcunque in poſterum obtinenda perpetuo inhabiles, eorumque incapa-
ces decernimus, declaramus.

Sed, & quia interdum *Satanas* in *Angelum* lucis ſe callidè transfigu-
rat, ac perditi quidam & facinoroſi homines, quod ſæpè vidimus & expertì
ſumus, inſtigante antiquo Pacis, & Religionis hoſte, non veriti ſunt te-
merario auſu habitum Religioſorum aſſumere ea mente, vt veluti ſub
ouina pelle lupi rapaces, per dolum, & inſidias Chriſti fideles incautos;
& nihil mali a Religioſis ſuſpicantes opprimerent, ſiue vt poſt ſcelera per-
petrata, viam faciliorem ad fugam haberent, ſiue vt banniti Curiæ ſæcu-

laris,

laſſis, qui eos propemodum interceptos perſequebatur, manus effugerent, & cogniti aliquando ipſos Sicarios, religioſis veſtibus indutos, a veris Religioſis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hoſpitio receptos fuiſſe, Prohibemus eodem modo, atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam, ſui ordinis tranſcũdo, etiam in itinere, intra aliquod Monaſteriorum, domum vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum vel tanquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus deuertere poſſit, niſi a Superiore eius loci vbi reſidet, expreſſam licentiam diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ, vel commendatitias ſecum deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius perſona nullus omnino dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideoque præcipimus, vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinarijs, eorumque Vicarijs in ſpiritualibus, vt per ſuos officiales, Miniſtros, vel executores curent ab omnibus perſonis regulari habitu indutis, quas ꝑ ſuas Ciuitates vel diœceſes iter facere, vel tranſire, & ad quæcunque Hoſpitia, vel diuerſoria ſe recipere contigerit, diligenter perquiri num huiuſmodi literas obedientię, ſeu commendatitias ſecum deferant, quòd ſi eos dictas literas non habere, vel ignotos eſſe deprehenderint poſſint contra ipſos, etiam tanquam dictorum criminum ſuſpectos procedere, & tandiu illos ſub cuſtodia detinere, donec certa de eiſdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij, qui etiam pietatis, vel hoſpitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis vt ſupra receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon officiorum, graduum, honorum, & dignitatum obtẽtorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunq; iudicari debere. Nec non irritum, & inane, ſi ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quo circa venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, dictorum ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & locorum Regularium apud nos, & Sedem Apoſtolicam protectoribus, nunc & pro tempore exiſtentibus ac locorum ordinarijs præfatis, per Apoſtolica ſcripta mãdamus, vt eorum vnuſquiſque, per ſe, vel alium, ſeu alios, Cardinales quidem in ſuę protectionis ordinarij verò in ſuarum Ciuitatum, diœceſum, & diſtrictuũ regularibus locis, curent pręſentes literas publicari, eaſque perpetuò firmiter, & inuiolate obſeruari; Inobedientes cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarando, illaſque etiam iteratis vicibus aggrauãdo. Inuocato etiam ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtant. &c.

Dat. Romæ 6. Kal. Decemb. 1578.

Sequitur altera Sixti V. Conſtitutio ſuper dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum, & profeſſionem Regularibus declaratio in forma perpetuo valituræ conſtitutionis.

Datum Romæ 12. Kalend. Nouemb. 1588. & publicata die 7. Nouemb. 1588. tenoris ſequentis.

tur,ſaltem tribus ex antiquioribus. Patribus vnius Monaſterij, aut domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas, & authoritate per capitulum Generale ſcilicet Monachorum,vel prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum Monaſterijs, domibus, & locis regularibus, quæ aut nondum in Congregationem redacta,aut alias nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt,ſtatuimus, vt trina capitula Conuentualia tribus diſtinctis cum interuallo ſaltem decem dierum vicibus celebrata, eandem in recipiendis Nouitijs per trinas huiuſmodi diſtinctas vices approbatis habeant authoritatem, quæ per noſtram conſtitutionem capitulis Prouincialibus eſt attributa.

Neque verò ſi in generalibus, vel Prouincialibus capitulis aliqui vocales deſinit,nec ſi a definitorum conſenſu aliquis diſcrepauerit, ideirco receptio religioſorum retardari,impediri, aut impugnari debebit,ſed ſatis eſſe volumus ſi vocalium, & ſuffragiorum numerus legitimus a iure,vel per cuiuſcūque ordinis ſtatuta præfinitus interuenerit. Et quod de capitulo Prouinciali, aut generali dictum eſt, idem iuris ſtatuimus, ſi quæ Religiones non capitulorum, ſed Congregationum, aut dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quoad autem pertinet ad profeſſionem tam illegitimorum, quam eorum qui poſt 16. ætatis annum expletum regularem habitum ſuſceperunt, quia tunc demum verè, & propriè religioſi effici dicuntur cum profeſſionem emittunt, Declaramus eos, qui ante prædictam noſtram editam Conſtitutionem habitum ſuſceperint, & poſt ipſius promulgationem capiunt profiteri, non alias ad profeſſionem admittendos eſſe, quam facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa conſtitutione præſcripta, & eorum qui poſt dictam promulgationem etiam ignoranter non habita dicta inquiſitione,& non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint, profeſſionem nullius eſſe roboris,& momenti. In oblatis autem,& Conuerſis profeſſionem emittentibus ſatis erit ſi quo ad mores, & ſtatum perſonarum ipſa inquiſitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, quod in quibuſuis ordinibus, & religionibus neque etiam tacita profeſſio quorumcunque religioſorum induci poſſit, nec dicta intelligatur niſi in receptione conſtitutiones forma ſeruata fuerit.

Si quis vero ante editam noſtram Conſtitutionem iam tacitè profeſſus, expreſſe cupiat profiteri,vel ſi quis apoſtata ad ſuam Religionem redire voluerit, inquiſitio, & forma præſcripta non erit neceſſaria, niſi vel de moribus, ſtatu, & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitæ profeſſionis dubitatio aliqua oriatur.

In ijs autem qui in locis a ſua patria longiſſime remotis degentes, vel quorum patria ab Hæreticis, vel in fidelibus miſere oppreſſa detinenetur voluerint ſe diuinis obſequijs, ſub regulari habitu dicare, vt in hoc quoque ſedis Apoſtolicæ benignitas eluceſcat, quæ cunctos mortales, præſertim vero exteros ex longinquis regionibus ad eam aſſidue confluentes materno ſinu libenter amplectitur, ſancimus exteros huiuſmodi aduenas, quamuis non liquido conſtet de ijs omnibus, quæ in conſtitutione noſtra

requi-

Digitized by Google

requiruntur, tamen ſi diligentia adhibita nihil appareat, quod eos impediat, habiles reputandos eſſe.

Quod ſi quis ante, vel poſt Conſtitutionem ipſam profeſſus ad ſacros ordines, vel ad honores, gradus, & dignitates promotus exiſtat, & poſtmodū in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Conſtitutione noſtra expreſſorum, nota, quæ prius ignorabantur, detegi contigerit. Decernimus eum ſtatim poſt huiuſmodi defectus notitiam habitam non alias quam iuxta formam ipſius conſtitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem ſacrorum ordinum admitti debere.

Contra crimínoſos verò, quorum profeſſio eadem conſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea iudicibus, & curijs ſecularibus procedendi facultas conceditur; tunc demum id locum habere volumus, & nō aliter cum actis publicis conſtiterit ipſos iudices, & curiam ſecularem ante ſuſceptionem habitus de ipſo crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

Cæterum quæ a nobis circa religioſos viros in præfata conſtitutione ſancita ſunt, ea nequaquam volumus ad moniales nunc extendi.

Poſtremo dum interdicimus, ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod monaſterium, domum, vel locum alienæ prouinciæ, etiam tanquā hoſpes, & ad modicum tempus recipi poſſit, niſi a ſuperiori loci vbi reſidebat, & a quo diſceſſit licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuerit, vel niſi ſatis cognitus ſit, id obſeruari volumus non ſolum in religioſis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, ſed in ijs quoque, qui proficiſcuntur de vno in aliud eiuſdem prouinciæ monaſterium tam ſui, quam alterius ordinis. Quod ſi dicerent ſe ad Apoſtolicam ſedem confugere ob grauamina a ſuis ſuperioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeant, niſi fide digno teſtimonio de petita ab eis licentia, & per ſuos ſuperiores denegata conſtiterit.

In Alma vero Vrbe noſtra religioſi aduenæ, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis conquerentes nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, niſi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium ſuper negotijs regularium a nobis deputatorum, vel ad ſuos Protectores remittantur, vbi ipſis auditis pro rerum, & perſonarum qualitate quid agendum ſit, ſtatuetur.

Reliqua autem in priori noſtra Conſtitutione contenta, quæ in præſentibus literis non declarantur, Volumus perpetuo firma, & valida, & in ſuo robore permanere: ac ab omnibus ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari.

Et ſi quid a nobis alicui ordini, aut religioni præter aut contra præfatæ conſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipien. extra capitula Nouitios, aut alias indultum, aut conceſſum fuit, id omne, ac deſuper confectas literas prorſus reuocamus, & annullamus ac ad terminos præſentis conſtitutionis reducimus, & alias nemini volumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcunque iudices, &c. Non obſtan. &c.

Moderatio prędictarum Conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regularium

tum mentio fiebat, & non anniuerſarius, & conſulti Illuſtriſſimi Cardinales, eis ſuper hoc ipſius capituli nomine ſupplicatione porrecta reſcripſerunt, vt ſequitur.

Per illuſtri, ac Reuerendiſſimo Domino vti fratri, D. Archiepiſcopo Neap.

Per Illuſtris, ac Reuerendiſſime Domine. Cum ex libello hoc Capituli iſtius Cathedralis nomine oblato cognitum eſſet ab Illuſtriſſ. Cardinalibus, qui ſacra Triden. Concilij decreta interpetantur, dubitari abs te; An eiuſdem Concilij decretum ſeſſ. 25. c. 4. intelligatur etiam de anniuerſarijs, ij Amplitudini tuæ ſignificandum cenſerunt, decretum prædictum in ſacrorum etiam Anniuerſariorum reductione locum habere, vt in margine ipſius libelli adſcriptum eſt. Quamobrem Amplitudo tua præfati canonis facultate in caſu propoſito vti non dubitabit, & bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouemb. 1583.

Amplitudinis tuæ vti frater Philip. Boncomp. Card. S. Sixti.

Item, vt refert Ganzale in præcit. commen. glo. 6. nu. 29. declarauit eadem Sacra Concilij congregatio, vt ſequitur. Fuit etiam dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certum habent beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit a quibuſdam, vt certæ in hebdomada Miſſæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiuſmodi legato ſatisfaciant? Reſponſum fuit a congregatione, ſatis eſſe, ſi prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Eccleſijs Parochialibus, & quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent, ex ſtauritis nũcupatis, ſacerdotalia munera, ac preſbyterales functiones, quæ populi, & animarum curam quoquomodo concernere videntur, quales ſunt.

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptiſmalis benedictiones, ſanctiſſimi Sacramenti delationes, celebrationes Miſſarum feriæ v. in Cœna Domini, & Sabbati ſancti, aſperſiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Eccleſia fiunt quæque circa cultum ſanctiſſimi Sacramenti Corporis Chriſti in 40. horarum oratione, & ſimiles non ad capellanos, ſeu Sacriſtiam Eccleſiarum huiuſmodi ab eiſdem laicis deputatos, ſed ad parochum, ſeu rectorem animarum curam habentem in Eccleſijs huiuſmodi inſtitutum præcedente examine, & alijs requiſitis ab Ordinario loci prouiſum ſpectare debere cenſuit Sacrorum rituum Congregatio, die 18. Maij 1602.

Ptolomæus Cardinalis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTVS REGVLarium virorum.

PRæter Summiſtas, quantum ad clauſuram attinet, ſciendũ eſt Pium V. per eius conſtitutionẽ reuocaſſe omnes licentias ingrediendi monaſteria,

ria, & domo Cartuſien & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam Mendicantium, quibuſuis mulieribus conceſſas ſub die 14. Octobris, & publicatam Romæ die 28. eiuſdem menſis 1566. fol. 952. in bullario tenoris ſequen.

Regularium perſonarum, quæ relicto ſæculo Dei ſe obſequio dedicarunt pro commiſſo nobis officio, quieti conſulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religioſum earum propoſitum impedire poſſunt curam noſtram libenter intendimus, vt nulla re, quæ eas a diuino cultu auocet, prędite, ſecundum ordinum ſuorum regularia inſtituta, & decretum Sacri Trid. Concilij tranquillis mentibus gratum altiſſimo impendere poſſint famulatum. Quia igitur, & Cartuſienſium ordinis, & aliorum regularem vitam profeſſorum quies non parum ſolet, ſicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modeſtiæ matrimonialis oblitæ, domos, ac monaſteria eorum, contra ipſorum inſtituta, prętextu confeſſionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum ingredi audeant, ipſis etiam Abbatibus Præpoſitis, Prioribus, & alijs præſidentibus aliquando recuſantibus, & renitentibus, non ſine magna eorum moleſtia, nec ſine graui laicorum etiam offenſione, ac ſcandalo, ſi quando admitti nimis facilè videantur; huic rei prouidere volentes Motu proprio, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas facultates, ac licentias ingrediendi monaſteria, ac domos Cartuſienſium, & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam mendicantium, mulieri cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & quacunque dignitate, ac preeminentia præditis, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, ſub quibuſcunque verborum tenoribus, & formis, & cum quibuſcunque etiã derogatoriarum derogatorijs, alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis. Necnon irritantibus decretis ab Apoſt. ſede quomodocunque conceſſas, quarũm tenores perinde ac ſi de verbo ad verbum præſentibus insererentur, haberi volumus pro expreſſis, tenore præſentium reuocamus, & caſſas, irritas, & inanes eſſe decernimus; Diſtrictè prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, poſtquam harum literarum notitiam habuerint, a qua non poſſint niſi a nobis, aut Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, abſolui præterquam in mortis articulo: ne dicta domos, & monaſteria ingredi audeant. Ipſis vero monaſteriorum, & conuentuum Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs præſidentibus, quocunque nomine vocentur, & eorum monachis, canonicis, & fratribus, ſiue mendicantibus, ſiue non mendicantibus, ſub priuationis officiorum, quæ in præſentia obtinent, & inhabilitatis in poſterum ad illa, & alia omnia, & ſuſpenſionis, a diuinis ipſo facto, ſine alia declaratione, incurrendis, pœnis nec eas introducere, admittereve præſumant. Non obſtan. &c.

Quam reuocationem confirmauit Greg. XIII. extendens etiam ad monaſteria monialium per eius conſtitutionem incip. Vbi gratiæ. fol. 1239. in bull. de qua infra in verbo Monaſteria monialium, ſuper qua reuocatione ab eodem Pio V. edita fuit declaratio in eum, qui ſequitur modum.

Nos Alexander miſeratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portam latinam presbyter Cardinalis Cribellus nuncupetur, omnib. & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & audituris fidẽ facimus in dubiã,

& in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter D. Pius Diuina prouidentia Papa V. viuæ vocis oraculo nobis facto dixit, & declarauit, fuiſſe, & eſſe mentem & intentionem ſuam, quod eius literæ in forma breuis, ſub die 24. Octobris 1596. Pontificatus ſui Anno primo editæ, in quibus, Mulieribus quibuſcunque Monaſteriorum Regularium ingreſſus cum derogatorijs clauſulis, & irritantibus, decretis prohibeatur, non ſolum comprehenderent & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatem; & indulta ingrediēdi huiuſmodi monaſteria, ſed etiam omnes, & quaſcunque mulieres alias tam in genere quam in ſpecie. Significans nihilominus idem Sanctiſſimus D. N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc & per dictas ſuas literas non intelligit, quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad monaſteria, & loca regularia, ac eorum clauſtra, quando in eis Miſſæ, & alia Diuina officia celebrantur, ac quando proceſſiones fiunt & quando Chriſti fidelium cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed libere conceſſit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur cum alijs catholicis perſonis accedere libere, & licite poſſint, & valeant, & ſimiliter quod quando diuinum verbum in eccleſia Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi proponitur vel propter aliam quamcunque cauſam eſt tantus concurſus populi, quod commode ingredi non poſſint, & egredi per principalem portam eccleſiæ, conceſſit & concedit eodem viuæ vocis oraculo, vt dictæ mulieres vna cum alijs ſæcularibus perſonis poſſint ingredi, & egredi per portam clauſtri Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam qua exitur a monaſterio non obſtantibus priuilegijs, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcunque in contrarium facientibus. In quorum omnium & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum præſentes noſtras literas exinde fieri fecimus, illaſque manu propria ſubſcripſimus, ſigillique noſtri quo in talibus vtimur, impreſſione communiuimus.

Dat. Romæ in Palatio Apoſtolico in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ ſub anno a Natiuitate Domini 1568 Indictione 11. die vero 28. menſis Ianuarij, Pontificatus prælibati Sanctiſſ. D. N. Pij V. Anno 3.

Alex. Card. Cribellus.

Robertus Fontanus locus ✝ ſigilli.

Adde Nauar. in man. cap. 27. ſub num. 250. & in cap. ſtatuimus num. 62. in 4. notab. 19. quæſtione 3. affirmantem fuiſſe etiam de mente, & ſententia Gregor. XIII. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licentia, & ſubdit ita ſeruare prætorium Pœnitentiariæ, idem teſtatur author Cathechiſ. Neap. lib. 3. c. 21. fol. 208. qualiter vero ad hunc finem intelligatur clauſura regularium virorum, & ſic quando ſub iſta prohibitione ingreſſus monaſterij comprehendantur horti, & ſacriſtię item in quibus

calibus

caſibus mulieres, illaſque admittentes propter huiuſmodi ingreſſum non incurrerent in pęnas, pleraque alia ad reſolutionem dubiorum, & difficultatum, quæ occurrere poſſent circa intelligentiam prædictarum conſtitutionum declarationis Pij V. ſupra relatæ reperies annotata, & accurate elucidata, per bonæ mem. R.P.F. Hieronymo a Sorbo ordinis Capuccinorum in compend. Priuileg. Fratrum Minorum & aliorum, in verbo ingredi Monaſteria, quo loco inter cætera recenſet duas Illuſtriſſimorum Cardinalium declarationes ad propoſitum huius materiæ, quarum altera eſt quod Illuſtriſs. Card. Alexandrinus, nomine aliorum Cardinalium Congregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. reſpondit in Monaſterijs ſeu locis eorum, quæ ſunt in fieri, vel in quæ, dum fabricantur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, ſed ſolum ibi aliqui habitauerint Fratres pro Fabricæ potius ſeruitio, quam aliter, Clauſuram nullā eſſe talem vt ſi mulieres intrarent, pœnas propterea in ſuprad. Motu proprio contentas incurrerent. Idemque debere dici de Domibus, ſeu Infirmarijs in Ciuitate poſitis, cum nec eccleſiam, nec conuentum habeant.

Altera declaratio eſt, quod per Greg. XIII. ex ſent. Congregationis Concil. Trident. religioſo fratri ordinis Minorum S. Franciſci de Paula quærenti. An per ſupradictum Pij V. ſtatutum cenſeretur derogatum ſuæ Regulæ Conceſſioni huic, vt ſingulæ Dominæ de ſtirpe Regia procreatæ, ac etiam omnes huius ordinis fundatrices, quæ locorum eiuſdem ordinis ſepta communiora videre poſtulauerint, eædem honeſte cum ſua comitiua intrare ac deuote viſitare tolerentur. Fuit declaratum non cenſeri derogatum quoad Reginas, vel Fundatrices duntaxat.

Quantum verò attinet circa qualitatem recipiendorum ad religionem & ſtatum regularium extat Sixti V. Conſtitutio contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios aliquam religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque ſuperiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes ſeu tranſmigrantes, publicata Romæ die 27. Nouembris 1587. tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CVM de omnibus Eccleſiaſticis ordinibus in ea, qua conuenit puritate, & dignitate conſeruandis præcipuam geramus ſollicitudinem, tum verò illud præter cætera nobis cordi eſt, vt à regularium perſonarum Congregationibus quas tanquam Deo dicatis maximè candor, ſanctitaſque decet, cuiuſcunque criminis aut turpitudinis labes, & ſcandali occaſio quam longiſſime arceantur. Si quidem res ipſa nos admonet, quam indecorum ſit, & ab ea, quæ diuinæ Maieſtati, eique conſecratis perſonis debetur, reuerentia, alienum, ſi eiuſmodi homines, qui propter ſua ſcelera, pœnas graues ſibi in ſeculo propoſitas timent, quivè propter immunditiam, & peccata ex quibus orti ſunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore,

Cōgruit tit. de regular. & tranſeūti ad Relig.

& à paterna hæreditate repelluntur, iidem omnipotenti Deo, tanquam hoſtiæ offerantur, atque ad habitandum in domo, quā decet honor; & ſanctitudo, inter miniſtros Domini, cui ſeruire regnare eſt, ad ſacras functiones quacunque profana præeminentiâ multo nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cum etiam ſecundum legem Moyſi, immundi ab ingreſſu ſanctuarij excluderentur, ac ſacerdos habens maculam panes Deo ſuo offerre non poſſet, nec accedere ad miniſterium eius, & quod in holocauſtum Domini, aut victimam pacificorum offerebatur, id immaculatum eſſe deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula eſſet in eo, quod ſi maculam habuiſſet, neque offerendum, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat illegitime genitos, qui vt plurimum parentum vitia, & incontinentiam imitari ſolent, nec pietatis ſtudio, ſed temporalium commodorum intuitu (quia hæreditates maiorem, aut dignitates aliquas conſequi non poſſunt) ad Religionem confugiunt, vitam quam animo à Religione alieno ſuſceperint ab inſtituti Religioſi alienam, plerumque cum dedecore, & propriæ ſalutis diſpendio ducere, ſuiſque corruptis moribus, & malis exemplis quietem, & ſtatum cęterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quaſi fæce, & colluuie ipſarum Religionum honorem, & exiſtimationem lædi, vt denique homines, qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignendo eſſent propenſiores, eo magis abſtineant ab huiuſmodi carnis flagitijs, quo ſuæ proli hoc quoque refugium præcluſum viderint: Hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione directè interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio (quorum ſcilicet Parentes conſanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens caſtitatem Deo vouerit) etiam Apoſtolica Imperiali, vel Regia, aut quauis authoritate legitimati, aut natalibus reſtituti, ad aliquam quorumcunque ordinum etiam Mendicantium, & non Mendicantium, Fratrum Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum regularium Congregationum, aut Hoſpitalium Religionem, neque ad habitum, nec profeſſionem regulares recipi, vel admitti quoquomodo poſſint. Quod ſi eorum quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Conſtitutionis futurum receperit, vel profeſſionem poſthac emiſerit, decernimus habitus ſuſceptionem profeſſionem ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullam & inualidam, nulliuſq; roboris vel momenti fore, ac nullum ex inde, aut huiuſmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri poſſe, quinimo illos habitu regulari, ad quem reaſſumendum perpetuo inhabiles ſint, quamprimum exui, & ab ipſa Religione eijci, exterminarique debere. Et nihilominus quicunque Superiores, tam Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Domorum, Collegiorum, & locorum regularium, quam etiam præfatorum ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & quarumcunque Religionum prouinciales, vel generales quouis nomine nuncupati, qui ex prædictis inceſtu, vel ſacrilegio genitos poſt dictam publicationem ad habitum receperint, vel ad profeſſionem admiſerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, a qua eorum nemo, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio quam a Romano Pontifice abſolutionis beneficium valeat obtinere.

Sed

Sed ne ijs, qui in humilitatis Spiritu, Deo, & Religioni ſeruire, & pœnitentiam agere intra monaſteria, vel domos regulares, cupiunt ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitus præcludatur, permittimus, vt tali illegitimi, ex dictis inceſto, aut ſacrilegio geniti ad habitum Conuerſorum, ſeu famulorum in monaſterijs, vel domibus regularibus ſeruientium recipiantur, & in ipſis monaſterijs, ſeu domibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones, atque abiecta ſeruitia admitti poſſint, ea tamen conditione, vt ad habitum religioſum, vel ad profeſſionem quam Religioſi emittere ſolent, emittendam, necnon ad omnes non modo ſacros, ſed etiam minores ordines, vel ad Clericalem characterem denique ad cuncta Eccleſiaſtica officia, & functiones, & ad aſcendendum ad altiores gradus ſint eis portæ perpetuo clauſæ, & obſeruatæ.

Quoad reliquos vero non ex inceſtu præfato, nec ſacrilegio, ſed ex quouis alio minus legitimo toro natos, ſpurios, vel naturales etiam vt præfertur, vel alias legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, ſtatuimus, & ordinamus, eos ad Religionem admitti non poſſe, aut debere niſi prius illorum vita, & moribus diligenter cognitis, & circumſtantijs vniuerſis, quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt, conſideratis, ac de Religionis zelo pietate, integritate, & doctrina fide dignis teſtimonijs adeo commendati fuerint, adeo bonam indolem, & ſpecimen virtutis præſeferant ac tot merita eis ſuffragantur, vt defectum nataliũ ſuppleant eorumque receptio vniuerſæ Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in Generali, vel prouinciali capitulo, matura deliberatione habita, Generalis, vel prouincialis Superioris, ac Diffinitorum vnanimi conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi extiterint, & tamen hi ſic recepti ad gradus, honores, & dignitates ſui ordinis obtinen. perpetuo inhabiles, & illorum incapaces remaneant, niſi ſuper hoc cum eis fuerit authoritate Apoſtolica ſpecialiter diſpenſatum.

Si quis autem eorum alias quam vt præfertur, recipiatur, profeſſio ſimiliter nulla ſit, atque ipſi habitu priuari, & a Religione eijci debeant, eorumque receptores, excommunicatione, vt ſupra, innodati ipſo facto exiſtant.

Cæterum quoniam ſæpe ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mentiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem, & contractam ingẽtem vim æris alieni, aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditã, vt ratiocinia effugiant, alij poſt furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliaue facinora patrata, etiam bãniti, aut damnati, ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuunt, non pia intentione, ſed ad euitandam legum, & iudiciorum ſeueritatem, quia tuto in ſæculo viuere nõ poſſunt, tunc demũ quærunt a Religione auxiliũ, quando aliunde illud non ſperant, vnde ſub habitu, & nomine Religioſorum, animũ Religioni inimicũ, inueterata vitia retinent, neq; alios, qui ſãcta vocatione vocati ſunt, patiũtur trãquillè diuinis obſequijs inſiſtere, in grauem Dei offenſam, Religionis opprobrium, & ſcãdalum plurimorũ, vt his quoq; ſubterfugij, & impunitatis ſpes omnis tollatur, authoritate Apoſtolica, & tenore præſentium, etiam perpetuo ſtatui-

mus & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores ſexdecim annis, non aliter in aliquam Religionem recipi poſſe, nec debere, niſi prius de eorum parentibus, patria, deque ante acta vita, & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, & exploratum ſit, eos neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, aut ne damnentur, formident, neque ingenti ære alieno ſupra vires facultatum ſuarum grauatos, vel reddendis ratiocinijs ita obnoxios, vt ex huiuſmodi cauſalis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendum ſit, ne inferatur. Niſi denique conſtet, ipſos non humana aliqua ratione, ſed tantum deuotionis, & pietatis feruore, vitam Religioſam ſponte, & ex animo elegiſſe. Deque his omnibus in Generali, vel Prouinciali capitulo plena, & indubitata fide facta, tam Superioris generalis, ſeu Prouincialis, quam Diffinitorum conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem & quoſcunque, vt dictum eſt criminoſos, vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuo inhabiles de-
a claramus. Et ſi qui eorum contra præſentem a noſtram conſtitutionem temere admittentur; tam ſuſceptionem habitus, quam profeſſionem & inde ſecuta, ex nunc, prout ex tunc pari modo irritamus, & annullamus, viribuſque, & effectu carere decernimus, ac iubemus, eos qui ſic de facto recepti erunt, habitu ſpoliari, & a Religione expelli, & nihilominus ſi expulſi non fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem penitus nullam eſſe cenſeri, ac propterea attenta nullitate habitus, & profeſſionis, licere quibuſcunque Iudicibus, Curijs etiam ſæcularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat contra eos, vti prius iuris, & facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcunque inſtantiam vel querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiuſque iuuenis, aut viri maioris 16. annis a ſeculo ad Religionem
b tranſeuntis, approbatio, admiſſio, & receptio in Generali vel Prouinciali capitulo, vt ſupra ordinatum eſt pro tempore fiant, necnon Religioſi ſic recepti nomen, & cognomen, quibus in ſæculo vtebatur, & patria in actis ipſius capitulis deſcribantur, & notentur. Et inſuper quoſcunque Religioſos, eorumque Superiores, qui aliquas perſonas, vt dictum eſt, inhabiles poſt hanc Conſtitutionem publicatam receperint, voce actiua & paſſiua, necnon officijs, gradibus, honoribus; & dignitatibus quibuſcunque per eos obtentis eo ipſo in perpetuum priuamus, tam illis priuatos, quam ad illa, & alia quæcunque in poſterum obtinenda perpetuo inhabiles, eorumque incapaces decernimus, declaramus.

Sed, & quia interdum Satanas in Angelum lucis ſe callide transfigurat, ac perditi quidam & facinoroſi homines, quod ſæpe vidimus & experti ſumus, inſtigante antiquo Pacis, & Religionis hoſte, non veriti ſunt temerario auſu habitum Religioſorum aſſumere ea mente, vt veluti ſub ouina pelle lupi rapaces, per dolum, & inſidias Chriſti fideles incautos, & nihil mali a Religioſis ſuſpicantes opprimerent, ſiue vt poſt ſcelera perpetrata, viam faciliorem ad fugam haberent, ſiue vt banniti Curiæ ſæcularis,

laſis, quæ eos propemodum interceptos perſequebatur, manus effugerent: & cogniti aliquando ipſos Sicarios, religioſis veſtibus indutos, a veris Religioſis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hoſpitio receptos fuiſſe, Prohibemus eodem modo, atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam, ſui ordinis tranſeūdo, etiam in itinere, intra aliquod Monaſteriorum, domum vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum vel tanquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus deuertere poſſit, niſi a Superiore eius loci vbi reſidet, expreſſam licentiam diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ, vel commendatitias ſecum deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius perſona nullus omnino dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideoque præcipimus, vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinarijs, eorumque Vicarijs in ſpiritualibus, vt per ſuos officiales, Miniſtros, vel executores curent ab omnibus perſonis regulari habitu indutis, quas ꝑ ſitas Ciuitates vel diœceſes iter facere, vel tranſire, & ad quæcunque Hoſpitia, vel diuerſoria ſe recipere contigerit, diligenter perquiri num huiuſmodi literas obedientię, ſeu commendatitias ſecum deferant, quòd ſi eos dictas literas non habere, vel ignotos eſſe deprehenderint poſſint contra ipſos, etiam tanquam dictorum criminum ſuſpectos procedere, & tandiu illos ſub cuſtodia detinere, donec certa de eiſdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij, qui etiam pietatis, vel hoſpitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis vt ſupra receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon officiorum, graduum, honorum, & dignitatum obtētorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunq; iudicari debere. Nec non irritum, & inane, ſi ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quo circa venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, dictorum ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & locorum Regularium apud nos, & Sedem Apoſtolicam protectoribus, nunc & pro tempore exiſtentibus ac locorum ordinarijs præfatis, per Apoſtolica ſcripta mādamus, vt eorum vnuſquiſque, per ſe, vel alium, ſeu alios, Cardinales quidem in ſuę protectionis ordinarij verò in ſuarum Ciuitatum, diœceſum, & diſtrictuū regularibus locis, curent preſentes literas publicari, eaſque perpetuò firmiter, & inuiolate obſeruari; Inobedientes cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarando, illaſque etiam iteratis vicibus aggrauādo. Inuocato etiam ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtant. &c.

Dat. Romæ 6. Kal. Decemb. 1578.

Sequitur altera Sixti V. Conſtitutio ſuper dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum, & profeſſionem Regularibus declaratio in forma perpetuo valituræ conſtitutionis.

Datum Romæ 12. Kalend. Nouemb. 1588. & publicata die 7. Nouemb. 1588. tenoris ſequentis.

Digitized by Google

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cōgruit tit. de regular. & tranſeun ti ad relig.

AD Romanum ſpectat Pontificem Sacrorum canonum conditorem, quæ per eum ſancita ſunt, ita ſuæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri; præſertim verò ſalubriter conſiſtere, vt cum de Regularibus agitur, qui ſe omnino Dei omnipotentis obſequio mancipaunt, tollantur ea omnia, quæ eorum ſanctum Chriſto piè inſeruiendi inſtitutum quoquomodo valeat perturbare. Sanè poſt editam noſtram Conſtitutionem, quæ incipit: Cum de omnibus eccleſiaſticis, &c. Super modo, & forma recipiendi, & admittendi eos, qui ſub Religionis iugo Altiſſimo famulari deſiderant, cum variæ ſint exortæ dubitationes, & quæſtiones eæque poſtea ad audientiam noſtram perlatæ, Nos ad tollendam omnem ambiguitatis occaſionem, habita cum Venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus Congregationis ſuper Regularium negotijs, & conſultationibus per nos inſtitutæ matura deliberatione, de illorum conſilio, & aſſenſu præſentem noſtram perpetuò vanturam declarationis conſtitutionem duximus promulgandam. Cum itaque inter alia dubitetur, num primo dicta noſtra conſtitutio vbi de illegitime genitis loquitur, comprehendat etiam eos qui poſtea per ſubſequens matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes Sacrorum Canonum diſpoſitioni authoritate Apoſtolica tenore præſentium.

Declaramus illegitime natos ex ijs parentibus, inter quos tempore, quo ipſi geniti ſunt matrimonium rite conſiſtere poterat, ſecuto poſtea matrimonio legitimos effectos ſub dicta Conſtitutione minime comprehendi, ſeu eos quo ad emittendam profeſſionem, quam quo ad conſequendos gradus, honores, & dignitate, ſui ordinis, æquo iure cum illis, qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, cenſendus eſſe.

Illegitimos verò etiam ex ſoluto, & ſoluta, qui antequam noſtra conſtitutio emaneret profeſſi, vigore, ſeu prætextu priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuius Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi eorumve ſuperioribus in genere, vel in ſpecie conceſſorum eo ipſo per ingreſſum religionis, vel per eoſdem ſuperiores ſiue alios quoslibet etiam ſedis Apoſtolicæ de latere legatos, aut alios officiales, vel miniſtros quauis præminentia, vel authoritate etiam Apoſtolica fungentes, aut facultate ſuffultos legitimati, aut ad gradus, honores dignitates, habilitati, ſeu reintegrati, & illis alias perfuncti ſunt volumus poſthac non obſtantibus quibuſcunque tam antiquis priuilegijs aut literis Apoſtolicis, quam alijs indultis, ſeu declarationibus etiam ſi illa per nos poſt dictam conſtitutionem nouiſſimè edita fuiſſe aſſerantur, honores, gradus, aut dignitates huiuſmodi obtinere non poſſe, ac diſpenſationes, & legitimationes quaſcunque eis nullatenus ſuffragari, niſi ſpecialiter, & nominatim cum eorum ſingulis fuerit ſuper natalium defectu ad honores, & gradus, & dignitates obtinendas ante vel poſt ingreſſum religionis per Rom. Pontificem immediatè, vel de eius ſpeciali mandato diſpenſatum deq; diſpenſatione, ſeu mādato per literas Apoſtolicas, ſeu in forma Breuis, vel ſaltē per pa-

rentes

tentes literas Cardinales Protectoris de ipſius Rom. Pont. voluntate fidem facientes legitimè conſtiterit.

Eos pariter, qui tempore publicationis noſtræ conſtitutionis in ſuis Religionibus, ſine huiuſmodi ſpeciali Rom. Pont. diſpenſatione officia honores, & dignitates habeant ad vitam, eo ipſo ab illis amotos, & abſolutos harum ſerie declaramus. Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in ſua adminiſtratione vſque ad finem ſui temporis conſeruari: ita tamen vt in poſterum tempus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipſi ad alias non modo ſimiles verum etiam neque ad inferiores, aut altiores, & maiores dignitatis honores, gradus aſcendere poſſint, perinde, ac ſi idipſum præfacta noſtra Conſtitutione ab initio expreſſum fuerit.

Ne tamen huiuſmodi Religioſi in liberalium artium, ac præſertim Sacræ Theologiæ ſtudijs, & religioſis profectibus ſegniores fiant, atque eorumdem pia ſtudia refrigeſcant, eos noſſe volumus, quod ſi ipſorum quiſpiam eximia doctrina vitaque, & morum ſanctitate excellere reperietur, deque eorum probitate, & præclaris meritis ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt non immeritò ſeparari queat, eorum doctrinam, & operam ipſi Ordini, & ſanctæ Dei Eccleſiæ vſui, & commodo futuram, tunc demum indulgentiam, & benignitatem noſtram facile experientur.

Quoniam verò a multis quæſitum eſt ſub nomine honorum, graduum & dignitatum, a quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potiſſimum ſit intelligendum, Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, Appellatione dignitatum, honorum, gradum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, prouincialium, ac Generalium ſuperiorum officia, & alia his ſimilia cum honore, & ſuperioritate coniuncta.

Ab officijs autem oneris veluti lectoris, confeſſarij, ſtudiorum, & ſacræ Theologiæ magiſtris Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & cæteris huiuſmodi, immo etiam a voce actiua, a ſacris ordinibus ſuſcipiendis ipſorumque miniſterio ipſos illegitimos, dummodo ex ſacrilegio, vel inceſtu geniti non ſint nequaquam arcemus.

Cum vero in quibuſdam Religionibus capitula prouincialia, aut nunquam aut non quotannis, ſed rarius celebrentur, quædam etiam monaſteria, aut domus huiuſmodi remotiſſimis regionibus Hæreticorum, aut Infidelium tyrannidi finitiſſimis ſita ſint; ne ijs, quos extra capula ad habitum, vel profeſſionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur, concedimus, & indulgemus,

Vt in qualibet prouincia ſaltem duo, vel ſi commode fieri poterit, tria, aut plura monaſteria, ſeu domus regulares deputentur, quarum ſeu quarum ſuperiores infra annum ſaltem ad inquiſitionem ſuper nouitijs faciendam, & ad ipſos Religioſos iuxta formam præfatæ conſtitutionis recipiendos, & ad aliæ quæ in ipſa inſtitutione continentur peragenda in ſimul congregentur.

Quod ſi paucitas, aut nimia diſtantia monaſteriorum ne id quidē patitur,

tur, ſaltem tribus ex antiquioribus. Patribus vnius Monaſterij, aut domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas, & authoritate per capitulum Generale ſcilicet Monachorum, vel prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum Monaſterijs, domibus, & locis regularibus, quæ aut nondum in Congregationem redacta, aut alias nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt, ſtatuimus, vt trina capitula Conuentualia tribus diſtinctis cum interuallo ſaltem decem dierum vicibus celebrata, eandem in recipiendis Nouitijs per trinas huiuſmodi diſtinctas vices approbatis habeant authoritatem, quæ per noſtram conſtitutionem capitulis Prouincialibus eſt attributa.

Neque verò ſi in generalibus, vel Prouincialibus capitulis aliqui vocales deſint, nec ſi a definitorum conſenſu aliquis diſcrepauerit, idcirco receptio religioſorum retardari, impediri, aut impugnari debebit, ſed ſatis eſſe volumus ſi vocalium, & ſuffragiorum numerus legitimus a iure, vel per cuiuſcunque ordinis ſtatuta præfinitus interuenerit. Et quod de capitulo Prouinciali, aut generali dictum eſt, idem iuris ſtatuimus, ſi quæ Religiones non capitulorum, ſed Congregationum, aut dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quoad autem pertinet ad profeſſionem tam illegitimorum, quam eorum qui poſt 16. ætatis annum expletum regularem habitum ſuſceperunt, quia tunc demum verè, & propriè religioſi effici dicuntur cum profeſſionem emittunt, Declaramus eos, qui ante prædictam noſtram editam Conſtitutionem habitum ſuſceperunt, & poſt ipſius promulgationem capiunt profiteri, non alias ad profeſſionem admittendos eſſe, quam facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa conſtitutione præſcripta, & eorum qui poſt dictam promulgationem etiam ignoranter non habita dicta inquiſitione, & non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint, profeſſionem nullius eſſe roboris, & momenti. In oblatis autem, & Conuerſis profeſſionem emittentibus ſatis erit ſi quo ad mores, & ſtatutum perſonarum ipſa inquiſitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, quod in quibuſuis ordinibus, & religionibus neque etiam tacita profeſſio quorumcunque religioſorum induci poſſit, nec dicta intelligatur niſi in receptione conſtitutiones forma ſeruata fuerit.

Si quis vero ante editam noſtram Conſtitutionem iam tacitè profeſſus, expreſſe cupiat profiteri, vel ſi quis apoſtata ad ſuam Religionem redire voluerit, inquiſitio, & forma præſcripta non erit neceſſaria, niſi vel de moribus, ſtatu, & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitæ profeſſionis dubitatio aliqua oriatur.

In ijs autem qui in locis a ſua patria longiſſime remotis degentes, vel quorum patria ab Hæreticis, vel in fidelibus miſere oppreſſa detinetur voluerint ſe diuinis obſequijs, ſub regulari habitu dicare, vt in hoc quoque ſedis Apoſtolicæ benignitas eluceſcat, quæ cunctos mortales, præſertim vero exteros ex longinquis regionibus ad eam aſſidue confluentes materno ſinu libenter amplectitur, ſancimus exteros huiuſmodi aduenas, quamuis non liquido conſtet de ijs omnibus, quæ in conſtitutione noſtra

requi-

requirmntur, tamen ſi diligentia adhibita nihil appareat, quod eos impediat, habiles reputandos eſſe.

Quod ſi quis ante, vel poſt Conſtitutionem ipſam profeſſus ad ſacros ordines, vel ad honores, gradus, & dignitates promotus exiſtat, & poſtmodũ in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Conſtitutione noſtra expreſſorum, nota, quæ prius ignorabantur, detegi contigerit. Decernimus eum ſtatim poſt huiuſmodi defectus notitiam habitam non alias quam iuxta formam ipſius conſtitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem ſacrorum ordinum admitti debere.

Contra criminoſos verò, quorum profeſſio eadem conſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea iudicibus, & curijs ſecularibus procedendi facultas conceditur; tunc demum id locum habere volumus, & nõ aliter cum actis publicis conſtiterit ipſos iudices, & curiam ſecularem ante ſuſceptionem habitus de ipſo crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

Cæterum quæ a nobis circa religioſos viros in præfata conſtitutione ſancita ſunt, ea nequaquam volumus ad moniales nunc extendi.

Poſtremo dum interdicimus, ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod monaſterium, domum, vel locum alienæ prouinciæ, etiam tanquã hoſpes, & ad modicum tempus recipi poſſit, niſi a ſuperiori loci vbi reſidebat, & a quo diſceſſit licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuerit, vel niſi ſatis cognitus ſit, id obſeruari volumus non ſolum in religioſis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, ſed in ijs quoque, qui proficiſcuntur de vno in aliud eiuſdem prouinciæ monaſterium tam ſui, quam alterius ordinis. Quod ſi dicerent ſe ad Apoſtolicam ſedem confugere ob grauamina a ſuis ſuperioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeant, niſi fide digno teſtimonio de petita ab eis licentia, & per ſuos ſuperiores denegata conſtiterit.

In Alma vero Vrbe noſtra religioſi aduenæ, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis conquerentes nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, niſi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium ſuper negotijs regularium a nobis deputatorum, vel ad ſuos Protectores remittantur, vbi ipſis auditis pro rerum, & perſonarum qualitate quid agendum ſit, ſtatuetur.

Reliqua autem in priori noſtra Conſtitutione contenta, quæ in præſentibus literis non declarantur, Volumus perpetuo firma, & valida, & in ſuo robore permanere: ac ab omnibus ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari.

Et ſi quid a nobis alicui ordini, aut religioni præter aut contra præfatæ conſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipien. extra capitula Nouitios, aut alias indultum, aut conceſſum fuit, id omne, ac deſuper confectas literas prorſus reuocamus, & annullamus ac ad terminos præſentis conſtitutionis reducimus, & alias nemini volumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcunque iudices, &c. Non obſtan. &c.

Moderatio prædictarum Conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Re-

gularium

gularium fuit facta a Gregorio decimoquarto, Idus Martij 1590. tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CIrcumſpectat Romani Pontificis prouidentia, ea, quæ rationabilibus cauſis, authoritate Apoſtolica ſancita fuerunt, ipſa rerum experientia ſuadente, ex alijs interdum non minus iuſtis cauſis moderatur, & immutat, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Sanè licet alias felicis recordationis Sixtus Papa Quintus prædeceſſor noſter, nonnulla circa qualitates, modum, & formam admittendi religioſos ad quoſcunque Ordines ſalubriter ſtatuerit, prout in duabus deſuper, prima videlicet ſub datum ſexto kalendis Decembr. Anno tertio, & altra ſub datum Duodecimo Kalendis Nouembris, Anno Quarto ſui Pontificatus, editis conſtitutionibus latius continetur. Quia tamen vſum comprobatum eſt, multa inuenta fuiſſe impedimenta, propter quæ ea, quæ in præmiſſis ſtatuta fuerunt executioni mandari minime poterunt. Vnde quam plures literis, & pietate inſignes viri a ſancto propoſito regularem ducendi vitam abducti, ac impediti, atque etiam alij diu cum maxima eorum laude in religione verſati ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis cum non modico religionis, & ordinum huiuſmodi detrimento repulſi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea qua docuit experientia ſalubriter fuiſſe conſtituta confirmare, quæ verò moderatione aliqua indigere moderari volentes, ac dictarum conſtitutionum, & inde ſequutorum quorumcunque tenores etiam veriores præſentibus, pro expreſſis habentes, Habita cum Venerabilibus fratribus noſtris. Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſuper negocijs, & conſultationibus, regularium deputatis, matura deliberatione, ne eorundem conſilio prædictas conſtitutiones in ea parte qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expreſſo damnato thoro, vel complexu ad quamcumque religionem, neque ad habitum, aut profeſſionem regulares, ſed tantum ad habitum Conuerſorum, aut famulorum in monaſterijs, alijſque locis regularibus ſeruientium admittantur, & ſi poſt dictam conſtitutionem profeſſionem emitterent, voluit illam nullius eſſe momenti. Et in altera parte, in qua illegitimè genitos, etiam ante ipſas conſtitutiones profeſſos vigore priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuius ordini religioni, monaſterio, aut congregationi, eorumve ſuperioribus in genere, vel in ſpecie conceſſorum, etiam ipſi per ingreſſum relionis, vel eoſdem ſuperiores legitimatos, ſeu gradus, honores, & dignitates habilitatos, ſeu integratos, ab honoribus gradibus, & dignitatibus quibuſcunque, tam in antiquis, quam alijs priuilegijs, literis Apoſtolicis, indultis, aut declarationibus, non obſtantibus excludi, ac diſpenſationes quaſcunq; aut legitimationes non ſuffragari, neque in futurum cum his niſi a ſede Apoſtolica, priuilegijs, quibuſcunq; non obſtantibus diſpenſare voluit; authoritate Apoſtolica tenore præſentiū ad terminos iuris reducimus, & mo-

& moderamur, ac omnes diſpenſationes, & habilitationes vigore priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuius Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, eorumve Superioribus in genere, vel in ſpecie, vt præfertur, conceſſorum, quæ tempore conſtitutionum huiuſmodi vſu recepta, & non ſub vllis alijs renocationibus comprehenſa erunt per quoſcunque eorum Superiores factas, in priſtinum ſtatum, & validitatem, in quibus ante ipſas conſtitutiones exiſtebant, reſtituimus, & reintegramus. Volentes ijſdem Conſtitutionibus non obſtantibus, eos, qui quouis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum, & profeſſionem regulares admitti poſſe quemadmodum admitti poterant, ſi ſupradictæ Conſtitutiones editæ non fuiſſent. Ita tamen, vt cum de recipiendis quomodocunque illegitimè natis, ad habitum, & profeſſionem Ordinum quorumcunq; agetur, ij, ad quos huiuſmodi receptio ſpectat, præter alia, de quibus ex dictarum conſtitutionum præcepto circa quoſcunque etiam legitimos diſquirere debent, diligenter eorum vitam, & mores inquirant, & ita demum recipiant, ſi tamen bonam indolem, & virtutis ſpecimen præſeferant, ac tot eis merita ſuffragentur, vt Natalium ſuppleant defectum, eorumque receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo ij ad quos, vt dictum eſt, pertinet huiuſmodi receptio matura deliberatione habita ita cenſuerint, & iudicauerint, dummodo tamen filius illegitimus in Religione, in qua pater, ſiue ante, ſiue poſt natiuitatem dicti filij profeſſus fuerit, ipſo patre viuente admittatur, quod expreſſe prohibemus. Volumus quoque ac ſtatuimus licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum eis conceſſorum, quæ dummodo vſu recepta, nec alias ſub vllis renocantibus comprehenſa ſint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos alias dictus Generalis, aut Prouincialis, ſeu Generali Prouinciali, ſeu intermedio capitulo, & non alias ſuffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare ac diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas; & inde ſequuta quæcunque, vt antea valere, tenere, perinde ac ſi ſupradictæ conſtitutiones non emanaſſent. Cæterum cum acceperimus, nonnullarum Religionum, & ordinum, præſertim Monachalium Monaſteria ita inſtituta eſſe, vt in eis perpetua quædam filiatio conſtituatur, Ideoque receptio nouitiorum in vnoquoque Monaſterio ad ſuperiorem Prælatum, & Capitulum eiuſdem Monaſterij tantum pertineat, quæ etiam Monaſteria, vt plurimum inter ſe longè diſtant, nec generalia, Prouincialia, aut intermedia Capitula niſi raro celebrare ſolent. Ideo ſtatuimus, vt Superiores illorum Monaſteriorum de conſenſu ſui Capituli præhabita ſimul cum his, de quibus in vnaquaque Religione, aut Monaſterio iuxta eius conſtitutiones recipiendus interrogari ſolet, aliqua informatione ſuper his, quæ dictis conſtitutionibus continentur, ad receptionem huiuſmodi procedere valeant, dum tamen antequam ad profeſſionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis conſtitutionibus habetur, inquiſitio fiat, quæ poſtea ab his a quib. in prædictis monaſterijs examinari ſolent, diligenter examinetur, & approbetur, & demum omnia in dicto Capitulo coram ſuperiore referantur. Volentes

Digitized by Google

lentes, quod ſuperiores prædicti cum eorum capitulo, aut vbi conſuetudo non fuerit celebrandi capitula cum tribus, aut quatuor, ac in generali Congregatione per vota ſecreta deputatis, ſeruatis eorum regularibus inſtitutis, ac ſupradictis omnibus eandem in recipiendis nouitijs habeant authoritatem, quæ per dict. conſtitutiones Prouincialibus eſt attributa decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, Irritum quoque, & inane, quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi fuiſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reductionis, moderationis; reſtitutionis redintegrationis, prohibitionis, reualidationis, ſtatutorum, voluntatum, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis, Dominicæ 1590. Idus Martij Pontificatus noſtri anno primo.

L. Dat. M. Veſtrius Barbianus.

A. de Alexijs.

Decretum Sanctiſſimi D. N. D. Clementis Papæ VIII. de Nouitijs ad Regularem habitum non recipiendis niſi in monaſterijs, & locis deſignandis.

SAnctiſſimus in Christo Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa Octauus, cum iam dudum animaduerteret collapſæ Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum, iuxta ſui muneris debitum vigilare, ac laborare non deſiſtit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quòd in omnibus monaſterijs, & conuentibus, iiſque præſertim, qui maiori indigent reformatione, ſinguli ad religionem profitendam accedentes, paſſim ac ſine delectu recipiuntur, ac inde fieri, vt quo magis varijs conſtitutionibus male affectas radices, euellere ſtudet, eo magis infructuoſa nouiter profitentium germina quotidie ſuccreſcant, cumque ob zelum, ac deſiderium, quo tenetur Sanctitas ſua omnes regulares ad veris ſuæ cuiuſque religioni inſtitutum redigendi diſtricte prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & mendicantium ordinibus ad ſuſcipiendum habitum Religionis

gionis admittere, profitereturve, quouſque Monaſteria, & conuentus aliquot deſtinarentur, in quibus poſſet commodius regularis obſeruantia ſecundum reformationem, a Sanctitate ſua inſtitutam introduci; quia tamen non obſtante tali prohibitione cognouit nonnullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis, & licentiæ a Sanctitate ſua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non peruenerit, receptos, & admiſſos præter mentis ſuæ ſenſum; Iccirco huic malo proſpicere volens ne licentiarum, ac facultatum huiuſmodi, ſubreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis ſuæ irritum reddatur; Nunc denuo deſtricte præcipit ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Guardianis quibuſcunque, cæteriſque, ſuperioribus conuentuum monaſteriorum, ac domorum quocunque nomine appellentur, intra Italiam, & inſularum adiacentium fines exiſtentium quorumcumque ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Carthuſianorum fratrum Minorum diſtrictiori obſeruantia, necnon Capuccinorum Sancti Franciſci, Reformatorum Sancti Dominici, Diſcalciatorum ordinis Carmelitarum, necnon fratrum congregationis folienſis Ciſterienſis ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulenſis, & montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Ieſu, Sancti Pauli Decollati, & aliorum Deſomaſcha miniſtrorum infirmorum reſpectiue ordinibus, ſocietatibus, ſeu congregationibus nuncupatis, quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi;) Ne ſub cuiuſuis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma breuis duntaxat, & non alias, quemquam ad habitum Regularem ſuſcipiendum, nec etiam conuerſos, niſi in conuenientibus, monaſterijs, & domibus, authoritate eiuſdem S. D. N. propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis recipere aut receptos ad profeſſionem admittere vllo modo audeant.

Quinimo contra primam prohibitionem Sanctitatis ſuæ receptos etiam ſi imperfectum habitum, aut ſiue caputio gerant poſt præſentis Decreti in Romana curia publicationem omnino eijcere debeant.

Superiorem autem qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ imponendis ſubiacere.

Receptiones vero, ad profeſſiones quaslibet eorum qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcumque effectum ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas ſua eos ordines comprehendere, qui conuentus, domos, & monaſteria a ſe probata pro nouitiorũ receptione, & educatione hactenus permiſſione ſua conſtituerint.

Cæteras vero licentias ſiue generales ſiue particulares, quæ in hanc diem effectum non ſunt ſortitæ, reuocat, & annullat.

Vult autem Decretum hoc ſuum in ſolitis in locis Vrbis publicatum ita prædictorum ſingulos afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter fuiſſet intimatum. Priuilegijs, ſtatutis, & conſtitutionibus quibuſcunque in contrarium minime

minime obſtantibus. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum die 20. menſis Iunij 1599.

A. Sorbolongus Secret.

Die tertia menſis Iulij 1599. Supradictæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & alijs locis ſolitis, & conſuetis Vrbis per me Iacobum Brambillam Curſorem.

Proſper Spada Mag. Curſ.

Romæ apud Impreſſores Camerales 1599.

Decretum S.D.N. CLEMENTIS PAPÆ VIII. Super forma recipiendi Nouitios regularium ad habitum, & profeſſionem.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. Qui alias pro Regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regularium Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit, ne ad regularem habitum Nouitios in poſterum reciperent, receptoſve ad profeſſionem admitterent, quouſq; in aliquibus cuiuſuis Ordinis monaſterijs, ſeu conuentibus, (in quib. Nouitiatus pro recipiendi, & educandis nouitijs deſignarentur, & approbarentur) ad eius, quam profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptum, vitam moreſque reſtituerent, & componerent, certior deinde factus quoſdam (omniũ fere Ordinum) conuentus, ſeu monaſteria ad priſtinam illam Regularem viuendi formam, & diſciplinam, quadam diutius deſiderauerat, fuiſſe redacta; in eiſdem Monaſterijs, & conuentibus, & notariatus erigi, noui tijque recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus, ac ea præſertim, vt licentia a Congregatione Reformationis Apoſtolicæ prius obtenta eſſet) conceſſit, & ad id illa deſignauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro nouitiorum receptione, & inſtitutione, de mandato Sanctitatis S. præſcripta fuerunt, in poſterum accuratius, & exactius obſeruentur: vltra formam in Cõſtitutionibus fel. rec Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis S. ſuper receptione nouitiorum, decreuit, ac præſentis Decreti virtute mandauit, ne in conuentibus, ſeu monaſterijs ad nouitios recipiendos, de Sanctitatis S. ſeu d. Congregationis Reformationis licentia, hactenus deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſign. & approbandis, nouitij ad habitum, vel profeſſionem recipi vllatenus poſſint, vel admitti, niſi prius ab ipſa Congregatione, vel ab eorum ordinarijs, & ab illis etiam, in quorum diœceſi nouitiatus exiſtunt, in quibus. Nouitij recipiendi fuerint, expreſsè, & nominatim nouitij ipſi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi, & admitti poſſint, licentiam in ſcriptis (gratis tamen in omnibus, etiam quoad ſcripturam, conceden.) obtinuerit. Monet autem Sanctitas S. eoſdem Ordinarios omnẽ curã, & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, conditionem, euacuationem, ſcientiam, vitam, & mores, cæteraſq; qualitates in ipſis nouitijs requiſitas, obſeruentur Inſtitutiones pro illis recipiẽdis ab eadẽ Congregatione Reformationis factæ, & publicatæ. Neque aliter nec alio modo aliquẽ ad habitũ, vel profeſſionem recipi permittant. Ordinariorũ ipſorum conſcientiam onerãdo, ſi quempiã approbauerint, vel admitti permiſerint, qui non ſit idoneus,

iuxta

& iuxta conſtitutiones, & inſtitutiones prædictas, approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra ſuperiores quorumcunque ordinum, qui, in admittendis ad habitum, & profeſſionem nouitijs, formam conſtitutionum, & inſtitutionum prædictarum non ſeruauerint, tunc nouitium aliquem, quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio conuentu, loco, ſeu monaſterio, preterquam in hactenus a S. Sanctitate, vel a dicta congregatione deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, vel vltra numerum in eorum ſingulis præſcriptum, ſeu præſcribendum receperint, vel admiſerit, ſeu alias præmiſſis quouis modo contrafecerint, irritum ex nunc, & inane decernens quicquid ſecus, vel alias, quauis authoritate a quouis geſtum, vel attentatum fuerit. Non obſtantibus quibuſcunque, &c.

Dat. Rom. apud S. Petrum die 19. Maij 1602. Pontificatus eiuſdem Sanctiſs. D. N. Anno 11.

Ancharitius Viſitationis, & Reformationis Apoſtol. pro Secret.

Romæ, ex Typographia Cameræ Apoſt. 1602.

INSTITVTIONES SVPER RECEPTIONE, & educatione nouitiorum religioſorum in monaſterijs, & conuentibus deſignatis, vel deſignandis.

S. D. N. CLEMENTIS Papæ VIII. iuſſu æditæ.

CVM ad regularem diſciplinam in ſingulis religioſorum monaſterijs, propagandam nouitiorum inſtitutio maximè vtilis ſit, & neceſſaria, & nihil ad grauem illam, ac laudatiſſimam priſcorum Patrum viuendi rationem relaxandam maiorem vim habuiſſe compertum ſit, quam, vel nimiam in recipiendis nouitijs facilitatem ſupra numerum, quem capere, atque alere monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum ſpirituum, an vere eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſeruiendi, vel denique in curiam in eis educandis, atque inſtituendis. Idcirco, vt huiuſmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, vt in recipiendis nouitiis, & in eorum inſtitutione, atque educatione, necnon in magiſtri, & aliorum miniſtrum electione, præter alia, quæ in ſacris canonibus, & decretis præſertim Concilij Trident. Summorum Pontificum, & cuiuſcunque ordinis, aut inſtituti conſtitutionibus continentur, tam in alijs deſignatis, quam nunc, & in poſterum ad hoc deſignandis monaſterijs, & conuentibus, hæc quæ ſequuntur inuiolatè obſeruari, & exequi perpetuo curent.

Primum, quod attinet ad nouitiorum recipiendorum formam, vltra diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de vniuſcuiuſque natalibus,

X corporis,

corporis habitudinem, moribus, & vita anteacta, ac præcipue eorum, qui ſextum decimum ætatis ſuæ annum excederent, an criminoſi, aut ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxij ſint, iuxta formam conſtitutionis fel. recor. Sixti Quinti, & moderationum ſubſecutarum; illud etiam ſuperiores, ad quod ſpectabit, ſedulo perquirant; vt quibus in monaſterijs, & conuentibus ex Apoſtolica facultate Nouitiatus fuerint inſtituti, in ijs ad religionem nullus in poſterum admittatur, qui ex honeſtis parentibus natus non ſit, & alias conditiones ſacris Canonibus, Summorumque Pontificum Conſtitutionibus præſcriptas non habeat, ac alias iuxta decretum ſuper forma recipiendi Nouitios, die 19. Maii 1602. editum.

Quinque recipiendus in aliquo Ordine regulari etiam Mendicantium, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius ordinis, in quo recipientur, regularia inſtituta, & ordinationes requirunt; eam vero literarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcendę ſpem indubiam præſeferat, vt minores, & ſuis temporibus maiores ordines, iuxta Decreta Sacri Concilij Tridentini ſuſcipere valeat. Sed ſi quis annum vigeſimumquintum excedens ad habitum regularem admitti poſtulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in conuerſorum tantum, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur, ipſi autem conuerſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annum, & niſi ſaltem præcipua Doctrinæ Chriſtianæ capita nouerint.

Denuum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, num zelo melioris frugis: ac perfectionis vitæ, & vt Deo, ac D.N. liberius famulari poſſint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituant.

Prouideant quoque, vt omnes, etiam conuerſi recipiendi, priuſquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs, quibus munus hoc incumbit, de regula, quam profeſſuri ſunt, tribus votis eſſentialibus, ſtatuque regulari, & aliis cuiuſq; ordinis peculiaribus inſtitutis, conſtitutionibus diligenter inſtruantur. Et quia quarundam Religionum moris eſt, nedum conuerſos, ad profeſſionem admittendos, vt verum & oblatos, vt vocant, recipere, circa ipſorum oblatorum receptionem vnaquæque religio ſuas peculiares Conſtitutiones, ſpecialique inſtituta obſeruare teneatur.

Statim atque nouitij ad habitum recepti, & in locum nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quod verò ad loci qualitatem vniuſcuiuſque Nouitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte conuentus, & monaſterij, in qua degunt profeſſi, ſegregatus ſit, atque diſtinctus: habeatque tot ad dormiendum cellulas ſeparata, quot erunt numero nouitij, vel dormitorium, ita capax, vt pro ſingulis ſinguli lectuli commode ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro magiſtro, eiuſque ſocio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones, inſtructioneſque Magiſtri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum

ſe igne

Digitized by Google

ſe igne communi recipiant, Oratorium inſuper, ſeu Cappella, ſi commode fieri poterit, ad nouitios in ſpiritualibus, præſertim in cæremonijs, eccleſiaſticiſque functionibus exercendos.

Hortus quoque peculiaris ad honeſtam recreationem bene concluſus, atque munitus adſit, ſin minus, hortum cæteris Fratribus communem recreationi tempore ingrediantur. Ipſis verò Nouitijs ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris authoritate (ſi opus fuerit) ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterij Officiali, vllo vnquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magiſtro, eiuſque ſocio, ac etiam Monaſterij, aut Conuentus, Superiori, ſi quandocumque ingrediendum ſibi neceſſario exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumant.

Huius loci clauſulæ clauis apud Magiſtrum ſemper obſeruetur, illique ſoli liceat ex graui tantum cauſa ingreſſum illuc alicui permittere: ſi quis autem Nouitiorum quempiam alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & non aliter alloquatur.

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per Nouitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit, vita, & moribus (quoad fieri poterit) conſimilis deputetur, qui in his, quæ ad Nouitiatus regimen, ſpectant, dicto Magiſtro immediate ſubiectus exiſtat, eligaturque tam Magiſter, quam ſocius per Prouinciale Capitulum per triennium ad minus onus huiuſmodi ſubituri. Quod ſi aliquo caſu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magiſtri Nouitiorum, & ſocijs huiuſmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, ſeu miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu vicarios de Diffinitorum tamen, vel grauiorum aliorum Patrum conſenſu fieri permittitur, idem ſeruetur, ſi intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de cauſa in alijs locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum alij conſimiles ſubrogari debeat.

Tam Nouitiorum Magiſter, quam ſocius ab ijs omnibus officijs, oneribusſque vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valerent. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſimum ætatis ſuæ anno conſtitutus, & per decimum a profeſſione emiſſa in religione perſtiterit: Socius verò trigeſimum annum excedat, ſintque ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiam anteactæ exemplo præſtantes, orationis præterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitateque referti, non ſine affabilitate graues, zelum Dei cum manſuetudine præferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione ira præſertim, & indignatione, quę in ſe, & erga alios charitatem impedire conſueuerunt, quam longiſſimè alieni, & tales demum, qui in omnibus ſeipſos bonorum operum exemplum præbeant, vt ijs, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quam reuereantur, nec illis vnquam detrahere quicquam poſſint.

Habeat etiam Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorum inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Viſita-

X 2 toribus

Digitized by Google

toribus, ac ſuperioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore ſe ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitij omnes in regulari diſciplina ſedulò exerceantur, agnoſcantque præcipuè diuinam (qua digni facti ſunt) vocationis præſtantiam, & excellentiam; quæ vero ſit, atque perfecta votorum ſolemnium, & quam neceſſaria cuiuſque Ordinis Conſtitutionum obſeruantia, modum in oratione, tum vocali, tum mentali, fructuosè perſiſtendi, illicitas paſſiones, & vitij (ad quæ natura per peccatum labefacta omni tempore prona eſt, atque procliuis) per ſenſuum custodiam, & mortificationem cohibendi, auſteritatem, ieiunia, cilicia, diſciplinas, conſcientiæ puritatem, crebram illius diſcuſſionem; Sacramentorum frequentiam (confeſſionis præſertim) quæ his ſaltem ſingulis menſibus fiat, per aperitionem quotidianam motuum internorum, cordis, & tentationum manifeſtationem, per exercitium humilitatis circa viliora miſteria, per modeſtiam in omnibus actionibus, diuturnumque ſilentium.

Quilibet Nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnuquiſque ſecundum propriam capacitatem, & ordinem ſibi a Magiſtro præſcriptum; ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſque examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli, nouitiorum confeſſiones audiendi, cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel per ſeipſum, vel per aliũ ab eo deputandum, ſemel, aut bis in anno eorundem nouitiorum confeſſiones audire.

Quotidiæ Miſſæ ſacrificio interſint, & ſtatutis horis in choro, nocturnis diuiniſque Officijs aſſiſtant.

Exercitationibus, etiam corporalibus vacent, legant, vel ſcribant res ſpirituales modeſtam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco, & commodo extra nouitiatum ſemel in hebdomada, vel in alternis ſaltem hebdomadibus longior ſtatuatur, fiatque ſemper magiſtro præſente, vel ſocio, qui multum inuigilent, ne duo ab alijs commorentur diſiuncti, atque eo tempore cuiuſque, in quam natura feratur propenſionem, ſcrutentur.

Non liceat eis durante nouitiatus, & probationis tempore, vna cum Profeſſis, niſi in choro, in eccleſia tempore officiorum, in proceſſionibus, aut in cœnaculo cauſa refectionis commorari, nec permittatur eis profeſſus domos exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiuſque neceſſitatibus, quæ accidere poſſunt vnus ex nouitijs ipſis, ætate, moribusque prouectior deputetur, qui abſente ſocio (Magiſtro permittente) omnia prout opus fuerit agat, cui etiam ianuæ cuſtodia, & rerum leuioris momenti prouiſio intra nouitiatum committi poterit.

Cũ autem, (licet Clericorum benè inſtituendorum cura debeat eſſe præcipua, Conuerſorũ tamen religioſa inſtructio non ſit prętermittenda, quinpotius ęquanimiter amplexanda, quandoquidem ſatis exploratum eſt, iſtorum etiam, cum regulam profiteantur eãdem, eorum perfectam educationem tum Religioni decorem, & ornamentũ, tum alijs Chriſti fidelibus ędificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre, Conuerſis ipſis a Clericorũ nouitiatu ſeparatus ad dormiendum locus (quantum commode fieri poterit)

Digitized by Google

rit) aſſignari præcipitur. Illi tamen, hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro nouitiorum, ſeu ſuperioribus monaſteriorum, & conuentum iuxta cuiuſque ordinis ſtatuta, & conſtitutiones ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt, a quo non tantum circa corporalia obſequia probandi, & exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate, & commoditate, de ſpiritualibus, præſertim de modo mentaliter orandi diligenter inſtruendi erunt, quod vt commodius fiat ad capitula, & ſpirituales Conciones, quæ per Magiſtros nouitijs fieri ſolent, accerſiri debeant, & in eccleſij ſtatutis horis conueniant, niſi tunc in ſuis officijs actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis elapſo, ij tantum, qui non ſolum religioſæ profeſſionis capaces, ſed ad laborem corporalem apti, nouo, ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis ſuæ annum quoad Clericos decimumſextum, quo vero ad conuerſos vigeſimumprimum exceſſerint) ad profeſſionem admittantur. Sed quid ad conuerſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.

Superior cuiuslibet conuentus, in quo nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat, in quo vniuſcuiuſque nouitij profeſſio regiſtretur, illamque nouitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant.

Conuerſus vero literarum ignarus profeſſus in eorundem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint præſentia propria manu ſignum crucis apponat, aſſeruetur que liber, & cuſtodiatur in Archiuio, vbi ſcripturæ ad monaſterium, ſeu conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.

Quia verò in quibuſdam ordinibus filiationis vſus eſt receptus, declaratur, quod licet decretum ſit, vt nouitijs educandis certa monaſteria, aut conuentus deſignatos quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen ſit ſuperioribus monaſteriorum, & conuentuum huiuſmodi ordinum, in quibus filiationis vſus receptus eſt, eos qui prænarratis qualitatibus ſuffultos repererint in ſuorum locorum filios iuxta cuiuſque ordinis conſtitutiones, adſcribere, ſicque adſcriptos, cum iuxta prædictas inſtitutiones, & alias ſeruatis ſeruandis ad ordinem recepti fuerint, ad loca nouitiatum cum teſtimonialibus literis tranſmittere, vbi tanquam dictorum conuentuum, ſeu monaſteriorum filij, eorumdem nomine, & inſtantia recepti, ac in nouitiatu probari, & deinde antequam ad eadem monaſteria, ſeu conuentus filiationis huiuſmodi remittantur, in profeſſorio ad perfectionem, vt præmiſſum eſt, exerceri debebunt.

Porrò ne loca vnius monaſterij, ſeu conuentus ab alio præoccupentur, capituli Generalis, aut prouincialis partes erunt, numerum præſcribere pro omnibus, & eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionem (ſi opus fuerit) inire, ac ſingulis conuentibus, & monaſterijs præſcribere, quæ magis expedire videbitur.

Vt autem nouitiis iam in profeſſorum numerum (ſic vt præmittitur) recepti melius in bono ſpiritu, regulariſque diſciplinæ obſeruantia ſtabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt ſtatim poſt profeſſioné emiſſam, ſi in cōuentibus, aut monaſteriis, pro Nouitiatibus aſſignatis locus aderit ſecundi Nouitiatus, ſiue profeſſorii ab ea, quæ Nouitiorum eſt, atque antiquorum

Digitized by Google

profeſſorū habitatione diſtinctus, & ſegregatus, ibi collocentur, ſi monaſterium, aut conuentus eos alere queat, ſin minus, in alium commodiorem conuentum, aut monaſterium transferantur, in quo is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo conſtruatur.

Ab hoc tamen illæ religiones excipiuntur, quæ ſuarum conſtitutionum, ſeu inſtitutorum vigore maioris temporis curſus nouos profeſſos intra Nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt, prædictis earum conſtitutionibus non obſtantibus, id ipſum facere poſſint, ſi id rationi, ac religioni magis expedire dijudicauerint, quibus in locis degant ſub regulis, & modo viuendi adhuc arctiori, quam ſeruent antiquiores profeſſi, ita quod in negotijs monaſteriorum, aut conuentuum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibique permaneant quouſque ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem deuenerint, vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarum ſtudijs operam nauare ſub directione, ac regimine ſuperioris, qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magiſtrum præditum eſſe oportere dictum eſt.

Declaratur tamen, quod propter præmiſſa non cenſeatur conceſſa licentia recipiendi Nouitios, niſi in locis pro nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero duntaxat in eorum ſingulis præſcripto, vel præſcribendo.

Denique ſi illi, qui inter religioſos gradu, & ordine ſuperiores ſunt, & alij, ad quos ſpectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, ſeu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium, quæ eius obtinebunt priuationem, grauioreſque pro modo admiſſæ culpæ pœnas ſe ſubituros certo ſciant.

Dat. Rom. apud S. Petrum die [illegible] Martij 1603.

A. Achariſius Viſitationis, & Reformationis Apoſt. pro Secret.

Romæ apud impreſſores Camerales 1603.

Sciendum eſt, quod ad declarationem Concilij Trid. ſeſſ. 25. de regula. c. 16. Relationem per ſacram congregationem Concilij Pio V. facta Sanctitas ſua dixit Decretum dicti Concilii procedere tantum in illis nouitiis, quos ſuperiores lapſo tempore nouitiatus habiles inuenerint, non in his, quos inhabiles inuenerint, vt ſunt illi, qui non bene adhuc didicerunt, & ideo quod attinet ad iſtos, Sanctitas ſua conceſſit, quod ſuperiores poſſint prolongare illorum profeſſionem, dummodo habeant ſpem probabilem, quod efficiantur habiles intra ſex menſes, ita teſtatur Paſſarel. in priuileg. Minim. fol. 464. quod conſulenti ſibi a Neapoli 8. die Nouemb. anno Dom. 1569. reſponderunt Illuſt. Cardinales Concilij interpretes.

Decre-

Digitized by Google

Decretum ſacræ Regularium Congregationis contra Regulares ad Vrbem temerè, leuivè ex cauſa accedentes absque eorum ſuperiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio, ſiue dum imminentem admiſſorum criminum pœnam, ex ſuis conſtitutionibus, aut alias debitam ſibi metuunt, falſa & commentitia grauamina cauſati non ad immediate ſui ordinis ſuperiores, ſcilicet, a granamine Prioris ad Prouincialem, a Prouinciali ad Generalem: a Generali ad Protectorem, prout cuiuſque Religionis conſtitutionibus diſponitur, ſed ad hanc Romanam Curiam abſque licentia ſæpius fugiunt, potius quam recurrant, ex quo ordinum diſciplina relaxatur, Prælati contemnuntur, & ipſi in dies audaciores euadunt. Placuit ſacræ Regularium Congregationi, ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, vt ſi quis Regularium in poſterum temerè, leuive ex cauſa hanc almam Vrbem, ſeu Curiam abſque ſui Superioris licentia, & ſupradicta forma prętermiſſa, adire præſumpſerit, ad ſuos eoſdem Superiores, ſeueriori pœna plectendus remittatur.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Gregorius Palearius V. I. D. Secretarius.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſ. Cameral. 1587.

Nos Hieronymus Miſeratione diuina tit. S. Pancratij S. R. E. presbyter Card. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franc. de obſeruantia protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obſeruantia purius, ac ſincerius in feruore ſpiritus, & altiſſima humilitate Domino inſeruire, valeant, ac quæcunque occaſiones tranſgreſſionum tollantur, ordinamus, ac decernimus, vt quando a Generali, ac Miniſtris prouincialibus, Cuſtodibus, Guardianis, alijſq; Superioribus Regularibus Sancti Franciſci de Minor. obſeruantia, pro culpis leuibus, diſciplina, vel alia pęnitentia in refectorio, vel alibi facienda, ſubditis mortificationis gratia imponitur, nullus eorum, quibus talis pęnitentia iniungitur, ad Nos, ſiue ad alios Superiores Regulares nobis ſubiectos, appellare poſſit. Si quis autem contrafecerit, triduo carceri mancipetur, & in pane, & aqua ieiunet. Item ſi quis pęnitentias impoſitas a prędictis ſuperioribus reuelauerit alijs, quam ſuis Superioribus pœnę inobedientię ſubiaceat. In quorum fide, &c.

Dat. Romæ in Palatio noſtro, die 2. menſis Decembris 1602.
Hier. Card. Matthæius Protector.
Locus ſigilli. Angelus Pianus Secret.

Romæ, apud Impreſſ. Camerales 1603.

REVOCATIO Indultorum, præter iuris communis diſpoſitionem, conceſſorum, recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius Ordinis etiam laxioris, publicatæ Romæ die 1. Decembris 1569. fol. 1509. in bullar. incipien. Quæcunque ſacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, quæcunque priuilegia, facultates, diſpenſationes, & indulta præter iuris communis diſpoſitionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres Monachos, Canonicos, & alios etiam laxiorum ordinum profeſſores, quibuſcunque Ordinibus, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Militijs, & pijs locis, etiam S. Antonij Viennen. Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Ieſu Chriſti, Sancti Iacob. de Spata, Sancti Lazari Hieroſolimitani, eorumque Eccleſijs, membris, ſuperioribus, & perſonis; per quoſcunque Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, tam in ipſorum Monaſteriorum, Hoſpitalium, & locorum inſtitutione, quam deinceps quomodocunque ac quotieſcunque, per modum ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati contractus, & alias ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutionibus præſeruationibus mentis atteſtationibus derogatoriarum derogatorijs alijſque fortioribus, efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimili poteſtatis plenitudine, etiam pauperum, infirmorum (miſerabilium, & cuiuſcunque alterius pij operis intuitu ac etiam ex quipuſcunque alijs cauſis, quantumuis grauibus charitatiuis, & neceſſarijs, etiam conſideratione, vel ad ſupplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, necnon S.R.E. Cardinalium, deque illorum conſilio, & matura deliberatione prius habita, conceſſa confirmata, ac etiam *multiplicatis vicibus* innouata, extenſa, vel etiam moderata. Caſſamus, quoque & annullamus quoad illa, omnes Apoſtolicas, & alias literas ſuper ijs confectas, ac proceſſas, & alia inde ſecuta quæcunque: Ac volumus ea omnia vires & effectum de cætero non habere, ita vt poſthac illorum ſic reuocatorum prætextu, Prælati, & ſuperiores prædicti, aut alij quicunque nullum prorſus alterius, etiam laxioris Ordinis, vel obſeruantiæ regularem, etiam ſpecialem tranſeundi ad ipſos licentiam (iuxta huiuſmodi priuilegia dumtaxat) ferentem ad habitum, & profeſſionem regularem in ſuis quiſque Monaſterijs, domibus, locis, vel Ordinibus, etiam, vt in clauſtro perpetuo maneat, admittant nec omnino quemquam recipiant, vel retineant; *Eos* vero, quos in aliquo ex caſibus prædictis (vigore huiuſmodi priuilegiorum tantum, ac præter iuris communis diſpoſitionem) iam habent tranſlatos ad eorum ſuperiores, & loca eius Ordinis, vnde erant profecti, quam primum remittant. Decernentes admiſſiones receptiones, & retentiones huiuſmodi nulla firmitate ſubſiſtere, nemque prorſus vlli voto, vlli que regulæ, vel obſeruantiæ, etiam iuramento, aliave ſolemnitate promiſſæ obligare, necnon irritum, & inane quicquid ſecus per prædictos, aut quoſcunque alios quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quicunque vero aliquem contra huius noſtræ reuocationis tenorem admiſerint, aut receperint, aut illos, aut quos iam habent (modo prædictos) tranſlatos, aut receptos retinuerint, ipſos omnibus, & ſingu-

lis di-

Digitized by Google

lis dignitatibus, adminiſtrationibus, beneficijs, officijs, fructibus, & penſionibus eccleſiaſticis præſentium authoritate priuamus, & ad futuram inhabile eſſe volumus eo ipſo. Quo circa omnibus locorum Ordinarijs, in quorum diœceſibus loca prædicta conſiſtunt, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios de tranſlatis prædictis authoritate noſtra cognoſcentes, in eos quos contra hoc præſcriptum noſtrum degere inuenerint, ac ét recipientes, vel retinentes, reiecto quocunq; exćptionis priuilegio, animaduertant, ipſoſq; remittere procurent. Contradictores quoſcunque per cenſuras pęnas Eccleſiaſticas cæteraque iuris, & facti remedia opportuna, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis, non obſtantibus, &c. Nulli ergo &c.

Quoad tranſitum Religioſorum de vna Religione ad aliam, in quodam libro priuilegiorum Sancti Benedicti Congregationis, Romæ impreſſo anno Domini 1585. referente Emanuele Roderico tomo tertio quæſt. regular. quæſt. 52. artic. 20. in fine, continetur quædam declaratio Illuſtriſſimorum Cardinalium, quæ ita ſe habet: Illuſtriſſimi Cardinales definierunt, quòd tranſitus ad parem, vel arctiorem Religionem non fiat, niſi cauſa cognita tranſeuntis, & vitæ, ac morum ratione, idque ex approbatione capituli generalis. Item a Sacra Congregatione ſuper negotijs Regularium reſolutum refertur, quod per licentias, quæ conceduntur clauſtralibus ingrediendi quamlibet Religionem, non licere eis tranſire ad non clauſtrales, vt ſunt Militares, & hoſpitalarię, prout admonet apoſtilla ad conſil. 58. Nauar. de regular. in nouis.

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum, vnius, ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ Conſtitutionum fel. rec. Sixti Papæ V. quoad nullitates profeſſionum ſaluis pęnis contra ſuperiores Ordinum in receptione Religioſorum peccantes inflictis.

Sub Dat. Romæ die 2. Aprilis MDCII.

In ſuprema Eccleſiæ Catholicæ ſpecula, meritis licet imparibus, Diuina prouidentia diſponente conſtituti, omnibus incommodis, quę in eadem Eccleſia, non ſine Fidelium animarum periculo, detrimento oriri poſſunt, ob variam, & ſiniſtram Conſtitutionum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, quas ijs de cauſis ediderunt, interpretationem, pro noſtri Paſtoralis officij munere conamur prouidere, prout in Domino ſalubriter conſpicimus expedire. Cum igitur fel. rec. Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter ad integritatem, & candorem in Regularibus, & religioſis Ordinib. in eccleſia Sancta inſtitutis retinendum, & conſeruandum, quadā ſua, quæ incepit; cum de omnibus eccleſiaſticis Ordinibus ſub Dat. ſexto kalen. Decembris, Pontificatus ſuo anno tertio, nulla circa modum, formam, & qualitatis admittēdi Religioſos ad quoſuis regulares Ordines decreuit, & dein de alia ſimili, quæ incipit, ad Romanorum ſpectat Pontificē ſub Dat. 12. Kalend. Nouembris, pontificatus ſui anno tertio, quædam dubia ſuper dicta priori cōſtitutione exorta, declarauerit. Et præterea piæ memoriæ Gregorius Papa

Papa XIV. etiam prædeceſſor noſter alijs ſuis perpetua valituris conſtitutionibus, quæ incipit, Circumſpecta Romani Pontificis prouidentia, ſub Dat. Idibus Martij, pontificatus ſui anno primo reſpectiue editis, Constitutiones Sixti prædeceſſoris ſupradictas, quoad illegitimos moderatus fuerit, prout in eiſdem Conſtitutionibus plenius continentur. Tamen quia longo vſu, & experientia compertum eſt ex nimia facilitate, & multitudine caſuum, in quibus profeſſio a ſuſcipientibus habitum alicuius Regularis Ordines a dicto Sixto prædeceſſore nulla declaratur, multos, hac occaſione accepta fraudulenter petijſſe, & in dies petere, vt profeſſio, quam in aliquo Regulari Ordine emiſerunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum Regulares Ordines, & inſtituta, ſub hoc prætexto deſeruerunt, & idcirco pleriſque in locis maxima incommoda, & ſcandala exorta fuerunt. Nos eà ſcandala, & incommoda, quantum in Domino poſſumus, remouere, & ne in poſterum alia eiuſmodi hac de cauſa oriantur, opportuna ratione prouidere cupientes, ſingularum conſtitutionum prædictarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, matura ſuper his cum Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus ſuper negocijs epiſcoporum, & Regularium deputatis conſultatione præhabita, ex illorum ſententia, & voto Conſtitutiones prædictas Sixti prædeceſſoris, quoad eam partem, per quam eorum, qui formam in eiſdē Conſtitutionib. præſcriptā de cætero non ſeruauerint, & quoad alios etiā caſus ibidem expreſſos, in quibus receptorū in quibuſcū que etiam Mendicantium Ordinibus profeſſio nulla declaratur, ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum, perinde ac ſi prædictæ Conſtitutiones in illa parte editæ non fuiſſent, authoritate Apoſtolica tenore præſentium reducimus. Cæterum pœnas contra Superiores quorumcunque Ordinum et Mendicantium huiuſmodi, qui in admittendis Regularibus ad habitum, & profeſſionem, earundem Conſtitutionum formam non ſeruauerint, aut aliter quouis modo contrafecerint, in ipſis Conſtitutionibus inflictas ſaluas eſſe volumus, & ſtatuimus, ſicque & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcunque iudices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales; etiam de latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, pariter decernimus.

Non obſtantibus &c.

Dubium illud, An ſcilicet renunciatio, ſeu donatio bonorum facta ab exiſtente adhuc in ſæculo, & intuitu prætextu ingreſſus Religionis, ſtante diſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. ca. 16. valida ſit, vel ne: Illuſtriſſimi Cardinales Concilij interpretes definierunt in hūc modum, videlicet. Cōgregatio Conc. cenſuit decretum Conc. Trid. cap. 16. ſeſſ. 25. de reg. & mon. non habere locum in renunciatione facta ante ſuſceptionem habitus. Hieronymus Card. Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editam fuiſſe ſuper precibus monaſterij Sanctæ Agnetis ciuitatis Mediolani, Menoch. in addit. ad lib. 2. de arb. iud. caſu 436. ſub num. 3. qua attenta non eſt

habenda

Digitized by Google

habenda ratio eorum,quę in contrarium ſcripſerunt, Nauar.in conſ.vltim de donatio.in antiq. & Molina de inſtit.diſp. 139. in verſ. Ambiget rurſus, &c. de qua declaratione admonet etiam Apoſtilla ad conſil. 81. Nauarri ſub tit.de regul.in nouis.

Sequitur eiuſdem Sanctiſs. D.N. Clementis Papę VIII.præſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia Monaſteria.

Quoniam ad inſtitutam Regularium locorum, & perſonarum reformationem promouendam,& conſeruandam maximè pertinet, vt in quibuſq; domibus, & monaſterijs is tantum numerus Religioſorum qui commodè ibidem ali poſſit, contineatur,ac eo pariter ſpectat, vt in quibuſq; Ciuitatibus,& locis nouæ domus,& Monaſteria,præſertim Mendicantium, non erigantur,niſi in eiſdem ciuitatibus, locis, aliarum domorum, & monaſteriorum in eis exiſtentium,habita ratione,commodè ſuſtentari poſſe dignoſcatur. Hac igitur nos cōſideratione ducti,& in præmiſſis noſtro paſtorali munere opportunè prouidere volentes,motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia,ac matura deliberatione,deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,ex voto etiam venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper cōſultationibus, negotijs Epiſcoporum, & Regularium Præpoſitorum,harum ſerie declaramus, locorum ordinarios non poſſe licentiā ad nouos Conuentus cuiuſque etiam Mendicantium ordinis in ciuitatib. & locis eorum ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis erigendos impartiri,niſi vocatis,& auditis aliorum in eiſdem ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum prioribus,ſeu procuratoribus,& alijs intereſſe habētibus,& cauſa ſeruatis ſeruandis cognita conſtiterit,in eiſdem ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe; Si vero ab eorum in huiuſmodi cauſis,& ſentētijs ad nos, & Apoſtolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipſos ordinarios tandiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpendere debere, quouſq; a nobis,& Apoſtolica Sede in eadem cauſa prouinciatum extiterit, irritum nihilominus,& inane decernētes quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa vniuerſis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs per præſentes in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè percipiendo mandamus, vt præſentes noſtras literas obſeruent, & obſeruari curent,& faciant. Non obſtantibus,&c.

Datum Romæ apud S. Marcum ſub annulo piſcatoris die 23. Iulij MDCIII. Pontif.anno 12.

SCiendum eſt, quod ad reformationem ordinis minorum Conuentualium S. Franciſci editæ fuerunt infraſcriptæ conſtitutiones contentæ in Bulla Pij V.incip.illa nos cura,&c. publicata Romæ die 2.Auguſti 1568.fol. 1023. in Bulla.& ſunt videlicet.

Nouitij etiam oblati ante decimumoctauum ætatis ſuæ annum completum, ne recipiantur,neque ante decimumnonum item completum ad profeſſionem admittantur. Qui hactenus recepti etiam oblati,quintumdecimū annum

annum non expleuerint, detracto habitu religionis, domum ad parentes, vel neceſſarios, etiam inuiti remittantur, vel alias omnino remittantur, nec poſtea in ædibus vnde exierint, aut in alijs eiuſdem ordinis domibus verſari vllo modo poſſint.

Laici, qui vigeſimumquintum annum non attigerunt, ad ſeruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores ſunt, eijciantur.

Nouitij ne recipiantur, aut educentur, niſi in cõuentibus inſignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant ſeorſum ab alijs fratribus.

Nullus deinceps prouinciæ præficiatur, qui eiuſdem prouinciæ ſit, ſed prouinciales ex aliena prouincia ſemper aſſumantur, qui tamen idonei ſint ad id officium, & cultores regularis obſeruantiæ.

Guardianatus inſigniores, & priuilegiati, vt Rom. Aſſiſien. & huiuſmodi triennio, non priuilegiati biennio diuturniores ne ſit, in quo tamen habenda eſt ratio prouinciarum externarum, in illis enim locis hæc officia iuſta de cauſa in longius tempus arbitrio ſuperioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus conceſſis, & poſthac concedendis, ea moderatione adhibeat, vt nemo paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur, niſi qui prouincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadrageſimum annũ agat, & alias etiam eo titulo, & priuilegio dignus exiſtat.

Nulli in eodem conuentu plus biennio manere liceat, exceptis ſexagenario maioribus quibus aliquid ex cauſa ſuperioris arbitrio honeſte condonari poterit.

In conuentu, vel domo pauciores ne ſint duodecim fratribus, ſi qua autẽ domus hunc familiæ numerum alere non poſſit, vel tota prouincia victum, & quæ prætérea neceſſaria ſunt ſuppeditet, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouiſione tamen adhibita, ne eccleſiæ deſtruantur, ſed ad eius populi commoditatem conſeruentur. Permittimus tamen, vt in conuentibus, qui fratribus iter facientibus commodi ſint, ſaltem quatuor fratres, non minores quinquaginta annis, conſtanti, & probata vita maneant, ſi plures ea domus alere poſſit.

In maiorib. ſtudijs Regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alterã practicam, veluti de Sacramentis, vel de vita rectè, ſanctéq; inſtituenda, ex magiſtro ſententiarum, ac S. Bonauentura; alteram ſpeculatiuam ex Scoto, in minorib vero ſtudijs, vna lectione ex Theologia practica contenti ſint. Curent aũt ſuperiores, vt in ſingulis Conuentibus Fratres maximè in conſcientiæ caſib. & reliquis, quæ ad audiendas confeſſiones pertinent, ob rei grauitatem, & neceſſitatem; ſummo ſtudio ac diligentia exerceantur.

Fratres etiã ſi ſuperiores ſint, nihil proprium habere poſſint, ſed omnia in communem conferant, diſtribuenda ſingulis, vt vnicuique opus fuerit, ita vt ex communibus cuiuſque conuentus facultatibus, & eleemoſynis pro viribus domus, vnicuique fratri, quæ ſunt neceſſaria, præbeantur.

Fratres omnes, & ſuperiores, & quomodocunque priuilegiati, ægrotis tãtum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi menſa vtentes, cõmunibus epulis veſcantur. In primis autem ægrotorum, & ſenũ cura habeatur. Quod ſi propriæ facultates domui non ſuppetant, ad ſubueniendũ neceſſitatibus ægrotantium vicinis conuentus ditiores ſuppleant, aut etiã to-

Digitized by Google

ta Prouincia contribuat.

In omnibus Conuentibus, vel domibus, locus communis Theſaurum, vel capſa ſit tribus clauibus clauſa, quarum vnam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depoſitarius, quo in loco, vel capſa vaſa aurea, & argentea iocalia, & quæque precioſa, pecuniam item conuentus, cum inuentario earundem rerum, condita cuſtodiantur, ſeruata tamen diſtinctione ſacrarum, & profanarum rerum.

Nullus ex fratribus, quamuis Magiſtratus, & ſuperioris titulo fungantur priuatas ædes aut in clauſtro, aut alibi vſquam habeat, ſed ſinguli vnica cella in communi Dormitorio nullo ornatu nudis omnino parietibus, ac lectulo, & menſa humilibus contenti ſint, quemadmodum pauperes religioſos decet. Cameræ, ſiue ædiculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, vel alios vſus, toto conuentui communes redigantur, vel ſi Cellæ communis Dormitorij pro fratrum numero non ſufficiant, & illæ Cameræ, vel ædiculæ, quas diximus, ad formam communis Dormitorij redigi poſſint; in dormitorium commune redigantur, ſin minus deſtruantur, ac materia, & cæmenta ad reparandam fabricam conuentus, ſi opus fuerit, conuertantur, vel vendantur, & precium ad communem vſum conuentus conferatur.

Nullus ex fratribus priuatum hortum habeat, ſed horti ſint totius conuentus communes, Verum tamen Nouitij, infirmaria, horum, ſeu viridarium à communi Viridario ſeiunctum habere poterunt; quo cæteris ingredi nullo modo liceat.

Veſtes, libri, & reliqua à Superioribus cuiquam fratri ad vſum, & neceſſitatem conceſſa quæcunque apud eos mortis tempore reperta fuerint nulli fratri priuatim aſſignentur, ſed ita diſtribuantur, vt dimidia pars ſit natiui Conuentus, altera vbi mortuus fuerit.

Generalis a prouincialibus, Cuſtodibus, & alijs Religionis Miniſtris quouis illi nomine appellentur, prouincialibus item a Guardianis, aliiſve officialibus, ob eorum deputationem, vel confirmationem, nihil omnino, neque magnum, neque paruum exigant, ac ne ſponte quidem oblatum accipiant, neque cancellario, aut ſcribæ pro ſigillo, ſiue ſcriptura quicquam detur, ſed omnia gratis fiant, ac dentur. Neque Generalis, neque prouincialis miniſter, neque Cuſtos, neque Guardianus, a quouis fratre ſui ordinis, aliquid etiam ſponte oblatum, ſiue dono datum acceptet, vel recipiat. Pro communibus autem impenſis, quas neceſſario ad commodum totius Ordinis, vel alicuius priuatæ domus fieri contigerit Generali, Prouinciali, & aliis eo modo conſulatur, quo in literis Sanctiſſimi D. N. Pij V. proxime editis cautum eſſe conſtat.

Quo vero ad promotiones, & gradus attinet, id omnino ſeruetur, quod Alexandrinis conſtitutionibus ſancitum eſt, vt nihil a promouendo exigatur aut quouiſmodo ſponte oblatum accipiatur. Quod ſi promotione facta conuentus pro motorum aliquid Religioni donare voluerit, quicquid id ſit, Procuratori detur, vt ad leuationem onerum, & communium ſumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expenſarum rationem reddat.

Fratres omnes quocunq; gradu, & honore ſint camiſijs laneis, & reliquo

veſtitu

veſtitu honeſto, ac Religioſo, omnique ſuppellectili, & inſtrumento paupere atque humili, quemadmodum alijs etiam conſtitutionibus cautum eſt, vtantur.

Reliquum eſt, vt conſtitutiones omnes, ad diſciplinam regularem reſtituendam, conſeruandam, & augendam, (quæ tamen ijs contrariæ non ſint) præcipue vero, ea quæ a Sanctiſs. D.N. Pio Papa Quinto ad reformationem huius ordinis proxime ſunt editæ, ab omnibus ſancte, inuiolateque ſeruentur.

S.D.N.D. PAVLI PAPÆ V. DECRETVM De certo Religioſorum numero cuicunque Monaſterio, Conuentui, ac Domui Regulari præfigendo.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter, Dominus Paulus Diuina prouidentia Papa V. Dum ex plurimis, iiſque grauiſſimis Decretis quæ fel. recor. Clemens VIII. ad regularem diſciplinam reſtituendam, & augendam condidit, illud maximi momenti eſſe animaduerterit, quod a Sacro Concilio Tridentino multò ante cautum etiam fuerat, vt is tantum Religioſorum hominum numerus in ſingulis Mònaſterijs, Conuentibus, & Domibus Regularibus conſtitueretur, qui vel proprijs redditibus, & obuentionibus, vel conſuetis emolumentis, ac eleemoſynis ali commodè poſſent; magnamque fortaſſe obſeruantiæ regularis iacturam inde factam eſſe, quod Ordinum Superiores illud exequi nimium diſtulerunt, vt hoc etiam adhibito remedio, huiuſmodi incommodo proſpiceret, aditumque ijs Prælatis Regularibus præcluderet, qui plures ad ſuam Religionem admittentes, quam monaſteriorum, & conuentuum cenſus, eleemoſynæ, & qualitates ferant, non leuem ſubditis, vitæ clauſtralis relaxandæ occaſionem præbere videntur, Decreuit, & præcepit, ac præſentis Decreti virtute præcipit, & mandat omnibus, & ſingulis Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicarijs, & quibuſcunque alijs Superioribus Monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum quouis nomine nuncupentur, Ordinum, congregationum, & Inſtitutorum, tam Monachorum, quam Mendicantium, & non mendicantium Regularium quorumcunque, exiſtentium intra fines Italiæ, Inſularum adiacentium; vt ſinguli, ad quos pertinet, in qualibet prouincia, adhibitis duobus aut tribus monachis Fratribuſve ſui ordinis, vel Congregationis, probatioribus, & rerum vſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, redditus, & prouentus omnes, conſuetas item eleemoſynas, & obuentiones, tam communes monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum eiuſdem Prouinciæ, quam etiam ſingularibus perſonis religioſis aſſignatas, ſeu permiſſas communem vſum deinceps conferendas, decem annorum diuerſorum habita ratione, diligenter ac maturè recognoſcat, ijs omnibus detractis, quæ reparationes, præſtationes, grandines, ſterelitates, aliavè cuiuslibet generis onera conſueuerunt abſorbere, eaque omnia ſcripto fideliter exarata idem Superior, cuius intereſt, in primo capitulo, ſeu Congregatione prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipſomet capitulo, vel Congregatione de-

ligen-

Digitized by Google

ligendis proponat, qui computatis huiuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus vniuerſis, ac oneribus, vt ſuperius detractis, ſedulo examinent, quot religioſi homines in vnoquoque Monaſterio, Conuentu, & domo regulari iuxta regionis, & proprij inſtituti morem, victum, & veſtitum in communi habentes competenter valeant ſuſtentari; Tum eorundem bonorum, redditŭum, eleemoſynarum, & onerum præceſam notam ipſimet Congregationi, capitulove prouinciali exhibeant, vt in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cuicumque familiæ conuentus, monaſterij, & domus regularis quouis nomine nuncupatæ in ſingula quaque prouincia certus earum tantum perſonarum numerus communi Patrum capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus, vt ſuperius, ſufficienter ali poſſint. Ne verò Superiores, qui id præſtare debent, ſerius aut remiſſius, quam par eſt, muneri ſuo ſatisfaciant. Mandauit, ac mandat Sanctitas Sua, vt infra annum a die dati præſentis Decreti computandum, omnia hæc de genere capitulariter geſta in authenticam formam redacta ad Congregationem Reformationis Apoſtolicæ ſinguli mittant, numerumque familiæ ſingulorum conuentuum, monaſteriorum, & domorũ huiuſmodi regularium, capituli, vel Congregationis prouincialis ſententia, & authoritate præfinitum ijdem Superiores Ordinum, Congregationum, & inſtitutorum quorumcunque tam Generales, & prouinciales, quam locales omnes perpetuo ſeruare omnino teneantur, eos autem Superiores cuiuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtant, qui prædicta omnia præfixo termino non præſtiterint, vel numerum huiuſmodi præſcriptum quouis modo augere præſumpſerint, priuationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebunt, vocisque actiuæ, & paſſiuæ, ac ad omnia ſuæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipſo incurrere, atque alijs etiam grauioribus ad Sanctitatis Suæ, & ſucceſſorum ſuorum arbitrium infligendis pœnis ſubiacere voluit, & declarauit. Vult præterea Sanctitas Sua per Decretum eiuſdem Congregationis Reformationis Apoſtolicæ Secretarij manu ſubſcriptum, conſuetiſque Almæ Vrbis locis affixum, & publicatum ad omnes, & ſingulos Ordinum Regularium Superiores, ad quos ſpectat, perinde affici, ac ſi fuiſſet cuilibet perſonaliter intimatum. Non obſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis, priuilegijs, ſtatutis, indultis, necnon alijs contrarijs quibuſcunque.

Dat. Romæ apud S. Petrum die 4. Decembris MDCV. Pontificatus eiuſdem S. D. N. Anno primo.

Ant. Seneca Refor. Apoſtolicæ Secr.

ROMÆ, Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ. MDCV.

Cætera de Regularibus vide in Concil. Trident. præſertim ſeſſ. 25. aliquaſque declarationes Sacræ Congregationis circa vſum bonorum in particulari per regulares vtriuſque ſexus, habes ſupra in verbo caſus reſeruati, ſub num. 6.

MONA-

MONASTERIA MONIALIVM.

PRæter ſumiſtas ſciendum eſt, quòd quantum attinet ad clauſuram vltra conſtitutionem Bonifacij Octaui, in ca. vnico, de ſtatu regul. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regular. extat etiam Conſtitutio Pij V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcunque Monialium Romæ publicata die 19. Iunij 1596. fol. 937. in Bullar. tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cõgruit titu. de ſtatu regula.

CIrca paſtoralis officij nobis, meritis licèt imparibus, ſuper commiſſi curam, (quantum nobis ex alto permittitur) inuigilantes, aſſidue ad ea per quæ ſingulis erroribus, & exceſſibus obuiatur, ac perſonis quibuſlibet, præſertim, fœminei ſexus, virginitatem ſuam altiſſimo vouentibus, ſub religionis iugo Chriſto Saluatori in caſtitatis holocauſto famulari affectantibus, ſemita iuſtitiæ, & honeſtatis declinantibus ne quicquam in eis reperiatur incongruum, quod in regularis ponat honeſtatis gloria maculam, & diuinam merito poſſit offendere maieſtatem, opportune ſuccurrere, libenter intendimus, ac in his noſtræ vigilantiæ partes propenſius impartimur, prout id in Domino ſalubriter expedire conſpicimus. Hac igitur perpetuo valitura conſtitutione, inhærentes etiam conſtitutioni fel. rec. Bonifacij Papæ octaui, prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, & decretis Cõcil. Trid. ſuper clauſura Monialium editis, authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, atque perpetuo decernimus, vniuerſas, & ſingulas moniales, præſentes, atque futuras cuiuſcunque religionis, ordinis, vel militiarum, etiam quod Hieroſolymitan. ſint, quæ vel iam receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſuis monaſterijs ſiue domibus recipiantur, & tacitè, vel expreſsè, religionem profeſſæ, etiam ſi conuerſæ aut quocumque alio nomine appellentur, etiam ſi ex inſtitutis, vel fundationibus earum Regulæ ad clauſuram non teneantur, nec vnquam in earum monaſterijs, ſeu domibus etiam ab immemorabili tempore, ea ſeruata fuerit, ſub perpetua in ſuis monaſterijs, ſeu domibus de cætero debere permanere clauſura, iuxta formam dictæ conſtitutionis fel. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, in ſacro Concilio Trid. approbatam, & innouatam, quam nos authoritate præfata etiam approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia, ac illam diſtricte obſeruari mandamus. Quod ſi aliquæ Moniales forſan reperiantur, quæ conſuetudine etiam immemorabili, aut inſtituto, vel fundatione regulæ ſuæ fretæ animo obſtinato huic clauſuræ reſiſtant, aut quoquomodo reluctetur, ordinarij vna cum ſuperioribus earum omnibus iuris, & facti remedijs cõpellant eaſdem, tanquam rebelles, & incorrigibiles ad præciſè ſubeundum dictam clauſuram, & perpetuo obſeruandum. Mulieres quoque, quæ tertiariæ, ſeu de pœnitentia dicuntur, cuiuſcunque fuerint ordinis in congregatione viuentes ſi, & ipſæ profeſſæ fuerint, ita vt ſolẽne votũ emiſerint, ad clauſurã præciſè, vt premittitur, & ipſæ tenean-

teneantur. Quod ſi votum ſolemne non emiſerint, Ordinarij vna cum ſuperioribus earum hortentur, & perſuadere ſtudeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac poſt emiſſionem, & profeſſionem eidem clauſuræ ſe ſubijciant; quod ſi recuſauerint, & aliquę ex eis inuentæ fuerint ſcandaloſe viuere, ſeueriſſime puniantur; Ceteris autem omnibus, ſic abſque emiſſione profeſſionis, & clauſuræ viuere omnino volentibus, interdicimus, & perpetuo prohibemus, ne in futurum vllam alium prorſus in ſuum ordinem, religionem, congregationemve recipiant. Quod ſi contra huiuſmodi hanc noſtram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad ſic viuendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet profeſſiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præſenti decreto irritas facimus, & annullamus. Porro ne moniales, vel tertiariæ prædictę propter hanc clauſuram, detrimentum, aut incommodum aliquod in earum neceſſitatibus, maxime in pertinentibus ad illarum victum patiantur, ſed vt eis opportune conſulatur authoritate Apoſtolica præfata ſtatuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus, ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt curent colligi fidelium eleemoſynas per conuerſas, quæ non ſint profeſſæ, vel ſi confeſſæ fuerint, ſint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen monaſterium degant, & non ingrediantur clauſuram aliarum monialium, niſi in caſibus ex earum conſtitutionibus permiſſis, & de earum domibus exire non poſſint pro huiuſmodi eleemoſynis colligendis, Niſi ex licentia ordinarij, vel earum ſuperiorum, & de cætero nullæ aliæ conuerſæ profeſſæ recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, vel Prælatorum poſſint. Quod ſi aduerſus hanc noſtram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio, nulla, irrita, & inanis ſit prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus, Quod ſi prædicto modo neceſſitatibus monialium, & mulierum tertiarum prædictarum ſuccurri ſufficienter non poterit, mandamus ipſis ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt ipſi prouideant de alijs perſonis pijs, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemoſynas colligant, vel alias eo meliori, & commodiori modo quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipſarum monialium, & mulierum prædictarum arbitrio ordinariorum, & ſuperiorum earundem, & prout eis congruentius expedire videbitur prouideatur, & ſuccurratur. Et ne propter monialium numerum exceſſiuum clauſuræ obſeruatio violetur, inhærentes etiam ſimiliter diſpoſitioni dictæ conſtitutionis Bonifacij, & Concilij Tridentini decreto monialibus prædictis, & illarum ſuperioribus, & ordinarijs diſtricte inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monaſterijs recipiant, admittant, ſiue recipi, & admitti permittant, quam ex proprijs redditibus ipſorum monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commode ſuſtentari poſſint. Mandantes propterea in virtute ſanctæ obedientiæ ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, vniuerſis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſ. proprijs præſentes noſtras literas publicari faciant, ac in monaſterijs monialium vbi ordinario iure ſubiectis, in his vero quæ ad Rom. mediate, vel immediate ſpectant eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ authoritate, vna cum ſuperioribus eo-

Digitized by Google

rundem monaſteriorum clauſuram, (vt præmittitur;) quam primum poterint ſeruari procurent. Contradictores, atque rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. At vt hoc tam ſalutare decretum facilius obſeruetur, omnes principes ſæculares, & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, eiſdem in remiſſionem peccatorum iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & alijs monialium ſuperioribus aſſiſtant, ac ſuum fauorem & auxilium præſtent; ac impedientes pœnis, etiam temporalibus afficiant, Præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus etiam per ſedem Apoſtolicam approbatis, & confirmatis, priuilegijs, quoque indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in fundatione, & inſtitutione eiſdem monaſterijs vel domibus, & monialibus ſub quibuſcunque verborum formis, & clauſulis irritantibus, & alijs decretis quibuslibet conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam ſi pro ſufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum insererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, quo ad effectum validitatis noſtræ conſtitutionis tantum derogamus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, aut ſuſpendi non poſſit per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Per hoc autem in monaſterijs exemptis ordinarij locorum quoad alia nullam ſibi credant iuriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus eis attributam. Volumus autem, quòd præſentes literę ad vuluas Baſilicæ Beati Petri Apoſtolorum Principis & in cancellaria noſtra in acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur, & quia difficile foret præſentes ad ſingula quæcunque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius notarij ſcriptis ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, ſtatuti, decreti, mandati, interdicti, prohibitionis, annullationis, præcepti, inhibitionis, requiſitionis, obſeruationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum. Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dom. Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, iv. Kal. Iunij Pontifi. noſtri Anno primo.

Ad

Ad prędictæ Conſtitutionis maiorem declarationem aliam Conſtitutionem edidit Gregor. XIII. de clauſura Monialium, & de eleemoſynis eis præſtandis Romę publicatam die 21. Ianuarij 1563. fol. 1205. in Bullario tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DEO ſacris virginibus, quæ contemptis illecebris ſeculi diuinis ſe obſequijs manciparunt, æquiſſimum eſt præcipua quadam a nobis, ac ſingulari ſolicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia, quæ ſanctum ipſarum propoſitum impedire poſſent, remoueantur, tum etiam vt ijs in cultu Dei caſtè, ac religioſo permanentibus quæ ad victum neceſſaria ſunt, ſubminiſtrentur.

Et quidem poſt ſacri Concilij Tridentini decretum, quo conſtitutio fel. record. Bonifacij Papę VIII. prædeceſſoris noſtri, quę incipit periculoſo, renouatur, prohibẽs ne aut ipſis Monialib. ex Monaſterijs ſuis egredi, aut illi cuiuſcunque ſexus, aut ordinis perſonæ ad eas ingredi liceat, & præterea vniuerſis Epiſcopis præcipitur, vt in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis, in alijs vero ſedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata diligenter reſtitui, vbi vero inuiolata conſeruari maxime procurent: piæ memoriæ Pius Papa Quintus, etiam prædeceſſor noſter victui quoque, & neceſſitatibus ipſarum proſpicere cupiens, cum ſuperiora illa approbaſſet, atque innouaſſet, eademque omnia etiam in Monialibus quarumcunque militiarum, etiam Hieroſolymitanæ omnibusque alijs tacite, vel expreſſe religionem profeſſis quocunque nomine cenſerentur, locum habere decreuiſſet: ne illæ quicquam detrimenti in neceſſitatibus ſuis hac occaſione paterentur, etiam præcepit locorum ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt fidelium eleemoſynas per conuerſas non profeſſas, vel profeſſas quidem ſed ætatis ſaltem quadraginta annorum, & iampridem conuerſas, quę in Domibus contiguis extra tamen Monaſterium degerent, colligendas curarent, ita tamen, vt prędictę Conuerſæ neq; clauſuram aliarum Monialium niſi in caſibus permiſſis ingrederentur, nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligendas, ſine permiſſu Ordinariorum, aut ſuperiorum ſuorum exire poſſent. Quod ſine hoc quidem ſufficere videretur, idem Pius prædeceſſor mandauit ipſis ordinarijs & ſuperioribus, vt negotium darent aliquibus perſonis pijs tales eleemoſynas colligendi aliaque arbitratu ſuo proſpicerent, quæ ad ſubleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem, ſicut accepimus, multæ Moniales, etiam quæ Tertiariæ vocantur ſub ſolemni religionis voto perpetuaque clauſura degentes, aliaſque talibus literis comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes, multis prætera ad ſe ſuſtentandas neceſſarijs egeant, neque vſque ad hoc tempus vllo ſufficienti remedio earum neceſſitatibus ſubuentum ſit. Quin etiam aliæ tertiariæ citra vllum ſolemne hucuſq; votum viuant, quæ ad ſuas, ſuorumve domos neutiquam redituræ eſſent, ſed ſub ſolemni religionis voto, & clau-

ſtria prædictis permanerent, ſi earum cōgruæ ſuſtentationi prouideretu Nos qui illas neceſſarijs rebus deſtitui nolumus, certioreſque facti in multis Ciuitatibus oppidis, villis, aut alijs locis, tam in eccleſijs, & monaſterijs, quam Hoſpitalibus, collegijs, confraternitatibus, & alijs locis pijs etiā quæ a priuatis hominibus tum eccleſiaſticis, tū laicis, multas, ac diuerſas eleemoſynas Chriſti pauperibus erogari, Conſiderantes in eiuſmodi perſonas, vel in primis exercendam eſſe charitatem, quæ voluntaria paupertate ſuſcepta ab omni hominum commercio ſegregatæ Deo ſeruiunt, & aſſiduis precibus iram ipſius, ob peccata conceptam, a Chriſtiano populo deprecantur. Illud quoque cogitantes ſi eis ad tale eleemoſynas petendas ad loca prædicta conferre ſe liceret, vix fore, vt prædicta Monaſteria eccleſiæ loca, ac perſonæ, eis ſingulis non tantum ſaltem tribuerent, quantum ſingulis alijs pauperibus eodem concurrentibus ſolent, vniuerſo illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ, ac ſufficientes ſubuentionis auxilio prouidere cupientes.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine, ſtatuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicunque Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij eccleſiarum Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij eccleſias Patriarchales, Primitiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias eccleſias, necnon Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Canonicatus, præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes officia, cæteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura ſecularia, & Sācti Benedicti, S. Auguſtini, Ciſtercien. Gluniacen. Præmoſtraten. Cartuſien. Camaldulen. Sancti Baſilij, Caſſinen. alias Sanctæ Iuſtinæ Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, &c. Lateranen. & Cruciferorum, ſeu fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiuſdem Sancti Auguſtini, Seruorū Beatæ Mariæ, Sanctę Claræ, & quorumcunq; aliorum tam virorum, quam mulierum, etiam mendicantium ordinum, & congregationum, & militiarum regularia etiam de iure patronatus laicorum, etiam nobilium, Ducum Regum, & aliorum Principum exiſtentia, in titulum, commendam, adminiſtrationē, & alias quomodocunq; obtinentes, necnon Rectores Gubernatores, confratres adminiſtratores cæteriq; omnes, qui ratione illorum necnon capitulorum, conuentuum, menſarū, hoſpitalium, etiam laicorum, & per laicos adminiſtrari ſolitorum. Chriſti fidelium confraternitati, ſcolarum, & collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunq; nomine nuncupatorum, & in quibuſuis mundi partibus conſiſtentium, quæ ſingulis annis, menſibus, hebdomadis, vel diebus ex eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac congregationum, hoſpitalium, confraternitatum ſcholarum collegiorum piorum, & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouentibus pauperibus Chriſti aliquas eleemoſynas in pane, frumento, farina, vino edulijs pecunia, ſeu alijs ad victum vel veſtitum pertinentibus etiam ad ſupplicationem, & preces, & per cedulas, & bollettina, aut alias diſtribuere, & elargiri ab immemorabili tempore conſueuerunt, aut alio quocunq; iure tenētur ex dictis fruct. b. redditib. & prouentib. & quoad hoſpitalia prędicta ex ijs, quę ſeruata in illis actuali hoſpitalitate ſuperſunt, ſeu ſupererunt, necnō quęcūq; perſonę particulares, et laicæ, vel vniuerſitates, etiam laicorū, quę teſtamēto

vltima

vltima voluntate, vel a diſpoſitione, etiam inter viuos aliquas tales eleemoſynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, & quarumcunque eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi quocunque nomine nuncupatarum, quocunque tempore, & modo diſtribui ſolitarum, etiam ſi ſpeciali nota dignæ, & ſecundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacunque diſpoſitione diſtribuendæ ſint, (dummodo non in certas perſonas, nec ad certos vſus pios alios quam victus, & alimenta pauperum diſtribuantur) quibuslibet prædictarum monialium, etiam Tertiariarum ſub ſolemni religionis voto, & perpetua clauſura de cætero viuentibus & in terris, & locis quorum pauperibus huiuſmodi eleemoſynæ diſtribuuntur conſiſtentibus, vere realiter, & cum effectu, & abſque vlla eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi petitione, exactione, conquiſitione, aut alia deſuper a nobis expectata iuſſione, aut mentis noſtræ declaratione, ac quibuſuis mora, ſubterfugio, ac exceptione ceſſantibus, & eiectis dare, atque diſtribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem nos illi applicamus.

Vt autem præmiſſa omnia cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur, Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt quiſque per ſe, vel alium, ſeu alios, ad præſentium executionem in ſuis ciuitatibus, & diœceſibus procedens, ab eccleſijs, monaſterijs, hoſpitalibus, confraternitatibus, ſcholis, collegijs, locis, & eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum huiuſmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipſis locorum æquum eſſe videbitur, ſingulis pauperum monialium, etiam tertiariarum monaſterijs huiuſmodi ſuarum ciuitatum, & diœceſum, etiam ſi alijs ſuperioribus ſubiectæ ſint, cum effectu diſtribuant. Nos enim eiſdem locorum ordinarijs, etiam tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatis, ac cuilibet illorum tam per ſe, quam alium, vel alios præmiſſa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pecuniarias eorundem ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in ſubſidium ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, quacunque appellatione poſtpoſita, reſpectiuè compeſcendi, auxiliumque brachij ſecularis inuocandi, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi & exequendi plenam, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur.

Inſuper quia valde rationi conſonum eſt, vt etiam ij, qui ipſis monialibus etiam tertiarijs indigentibus præfatis, conſanguinitate aliqua ſunt coniuncti, aliquod in præmiſſis ſubſidium conferant, cum ratio ſanguinis, & debitũ charitatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorum ordinarijs committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eiſque perſuadere ſtudeant, parentes vero, & fratres, ac alios ad quos illas ſi in ſeculo permanſiſſent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & ſucceſſiones deuenerunt, & qui ſi eas nuptui tradidiſſent, multo amplius, quam ingredientibus monaſteriũ dediſſent, vel qui ſi eas nunc domi retinerent, vel ſi ad illorum domos redirent,

eas alere tenerentur quibuſcunque vijs ipſis bene viſis inducant, vt monialibus etiam tertiarijs prædictis iuxta eorum facultates charitatiue ſubueniant ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum.

Cæterum quod attinet ad conuerſas profeſſas, quas prædictus Pius prædeceſſor per prædictas literas ſub certis conditionibus ibi contentis permiſit poſſe manere extra monaſteria, pro colligendis eleemoſynis, eiſdem locorum ordinarijs iniungimus, vt quibus monaſterijs, prædictarum monialium quotidianis laboribus computatis, ſupradicta, vel alia quilibet ratione de ſufficienti ſubuentione, & ſuſtentatione prouiſum eſſe cognouerint, eaſdem conuerſas ſub eadem clauſura cum alijs monialibus reducant, neque a ſuis monaſterijs amplius exire permittant. Conuerſas vero non profeſſas, & profiteri volentes dimiſſo habitu domo remittant, neque alias in futurum, niſi profeſſionem ſuo tempore emiſſuras, atque ſub Perpetua clauſura manſuras in monaſteria huiuſmodi recipi permittant. Quod autem idem Pius prædeceſſor ſtatuit de cætero nullas alias conuerſas profeſſas recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum poſſe, ita eſſe intelligendum declaramus, præter illas conuerſas, quæ extra monaſterium in domibus contiguis degerent, eleemoſynarum vero prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenum ſortiri debere, donec numerus monialium, etiam tertiariarum huiuſmodi (quem per ipſos locorum ordinarios etiam in monaſterijs ab eorum cura, & regimine quomodocunque exemptis, cum illarum ſuperiorum interuentu ſtabiliri, & ordinari, neque ſupra illum numerum alias recipi poſſe, etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ moniales (& tertiariæ ex proprijs redditibus monaſteriorum ipſorum, vel conſuetis eleemoſynis ſe commode ſuſtentare queant, ſuper quo eorundem ordinariorum conſcientiam oneramus, ita tamen, vt decentibus ſingulis ex tribus earundem monialium partibus, tertia quoque earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſiue in totum extinguantur, atque in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Declaramus præterea nullis monialibus, etiam tertiarijs licere habere oſtium, per quod ex monaſterio introiri poſſit in ipſarum monialium eccleſiam exteriorem, in quam ſecularibus ad miſſas, & diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum, neq; itidem licere monialibus etiã tertiariis, egredi ianua monaſterij, quæ eſt pro clauſura ipſius monaſterij etiã ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, per quam parere ſolet aditus ſecularibus venientibus, vel ad *Rotam*, vel ad crates ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandum ipſam ianuam clauſuræ, quæ loca cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſecularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam tempore quo clauſa ſunt. Inſuper quoſcunque dominos, & magiſtratus temporales in domino hortamur, monemus & requirimus, vt ad omnem ipſorum ordinariorum, aut alicuius ipſorũ petitionem, vel ſimplicem requiſitionem illis in præmiſſis aſſiſtentes omnem opportunum fauorem, & auxilium præſtent, & exhibeant. Ipſis deni-

que

que Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has præſentes noſtras literas (quarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem vbique fidem in iudicio, & extra adhiberi debere volumus quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ) ſinguli in ſua Ciuitate, & diœceſi publicent ac publicari, eaſque iuxta earum continentiam, & tenorem vna cum prædictis, ac alijs prædicti Pij Quinti, & aliorum prædeceſſorum noſtrorum litteris, conſtitutionibus & iuſſionibus pro integra clauſuræ inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis inuiolabiliter & obſeruent, & obſeruari faciant. Non obſtantibus &c.

Declarantur præd. Conſtitutiones cum aliquorum dubiorum diſcuſſione, & reſolutione poſt Nauar. in d.c. ſtatuimus num. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. regul. quæſt. q. 44. art. 3. & 4.

Decreto inſuper Concil. Triden. ſeſſ. 25. de regul. capit. 5. prouiſum eſt his verbis. Ingredi intra ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcunque generis aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint ſine epiſcopi, vel ſuperioris licentia in ſcriptis obtenta ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum epiſcopus, vel ſuperior licentiam debet in caſibus neceſſarijs, neque alius vllo modo poſſit etiam vigore cuiuſcunque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi, Hactenus verba Concilij.

Amplia vt nec etiam ipſi ſuperiores poſſint ingredi extra caſus neceſſarios per Conſtitutionem Gregor. XIII. publicatam Romæ die 30. Decemb. 1582. fol. 1308. in Bullar. tenoris ſeq.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

Dubijs quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur ſuper eo quod optima primum ratione Concilium ſanxit Tridentinum, deinde in conſtitutione fel. recor. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri, nonis Iunij Pontificatus ſui anno tertio, atque item noſtra idibus Iunij Pontificatus noſtri anno quarto æditis fuit prouiſum, ne cui in poſterum niſi in caſibus neceſſarijs ſepta Monaſteriorum monialium ingrediendi cōcederetur licentia, a nonnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas, quæ alterius ad id licentia non indigent, ſed ſui authoritate officij nituntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis, huiuſmodi ſepta ingredi, vel potius ſeruare debeant ipſi quoque regulam a concilio præſcriptam, nos omnem hæſitationis materiam tollere, & viam ſcandalis præcidere, ac ſanctimonialium quieti conſulere volentes; harum tenore authoritate Apoſtolica declaramus, prælatos omnes tam ſæculares, quam regulares quibus cura & regimen Monaſteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, & a paucis iiſque ſenioribus ac religioſis perſonis co- Cōgnitu. de ſtat. reg.

Digitized by Google

mitati, quo circa vniuerſos & ſingulos epiſcopali ſeu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, ac quorumuis ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, & alios quoſcunque ſuperiores regulares ſerio monemus, vt facultate huiuſmodi qui eam habent, præterquam in caſibus, vt præfertur, neceſſarijs neutiquam vtantur: quod ſi contrafecerint, eadem authoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, qui pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice qua contrafecerint, ingreſſu eccleſiæ interdictos, pro ſecunda a munere pontificali, & a diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto, abſque alia declaratione excommunicatos exiſtere. Regulares vero omni officio ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere. Non obſtantibus, &c.

Qui tamen habent licentiam a ſuperioribus ingrediendi monaſteria Monialium in caſibus neceſſarijs, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios, ingrediendi, incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Summo Pontifici reſeruatam cum priuatione, & inhabilitatione, & extenditur etiam ad moniales admittentes per alteram conſtitutionem Greg. XIII. Romæ publicatam die 24. Iunij 1575. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias tenoris ſequentis.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac ſede conceſſa ſucceſſu temporis incommodum afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri præſidentis conſilio ſubmoueri. Proinde ſanctimonialium quieti, & tranquillitati conſulere, ac omnia quæ illas a ſpiritualium rerum cogitatione, & exercitio auocant, impedimenta tollere, periculaque & ſcandala ab eis remouere cupientes authoritate præſentium reuocamus, & abolemus omnes, & quaſcunque licentias, ac facultates ingrediendi monaſteria, domos, & loca monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinum, quibuſuis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcunque ſtatus, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcunque licentias ingrediendi monaſteria, domos, & loca ipſarum ſanctimonialium, quibuſcunque viris etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam a prædeceſſoribus noſtris, quam etiam a nobis, & ſedis Apoſtolicæ legatis, aut alijs in quibuſuis quantumcunque vrgentibus cauſis; ſub quibuſcunque tenoribus & etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum reſtitutorijs; alijſque efficacioribus clauſulis, irritantibuſque, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumve Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas ac etiam iteratis vicibus renouatas. Caſſamuſq; & annullamus literas deſuper confectas, & proceſſus habitus per eaſdem inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pęna ipſo facto incurrēda, ſuper qua a nemine niſi à *Romano Pontifice* (præterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficium poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarum prætextu monaſteria huiuſmodi quouis modo ingredi,

gredi audeant. Abbatiſſis vero necnon Abbatibus, Conuentibus, & aliis monaſteriorum, vtriuſque ſexus ſuperioribus, & perſonis quocunq; nomine vocentur, diſtricte præcipimus ſub eadem excommunicationis pęna, nec non priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum ac habilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in monaſteria; domos, & loca ſua quemquam prætextu huiuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittunt. Quin etiam ſub eiſdem pęnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis, ſecularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam mendicantium regularibus, ne prætextu licentiarum ab epiſcopis, vel ſuperioribus quibus illas concedend. in caſibus neceſſariis tantum ex Decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne monaſteria ipſa monialium pro libito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neve moniales ſub eiſdem pęnis illos aliter admittere præſumunt. Non obſtantibus præmiſſis, &c.

Amplia dictam conſtitutionem includere etiam intrantes ſepta monaſterii non habentes licentias ex declaratione, & mente Pij V. & Greg. XIII. relata per Nauar. in capi. ſtatuimus, ſub numero 62. in 7. nota. 19. quæſtio. 3. commentar. 4. de regular. & in Manuali confeſſ. capit. 27. ſub numer. 150. in impreſſo ab anno 1584. poſt quartam recognitionem ipſius authoris, vt dictum fuit ſupra in verbo monaſteria Regularium virorum fol. 305. qui vero intrauit ad malum finem non poterit abſolui a confeſſariis habentibus facultatem abſoluendi a caſibus ſedi Apoſtolicæ reſeruatis, vt patet ex declaratione decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis relata ſupra in verbo caſus reſeruati fol. 147. ante tamen dictas conſtitutiones Pij Quinti, & Greg. XIII. contra intrantes abſque licentia per decretum Concil. Trident. ſeſſ. 25. capitulo quinto de regula. excommunicatio nõ erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab epiſcopo cap. nuper, de ſent. excommu. alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo 1. q. regul. q. 47. in plures articulos diuiſa.

Extenſionem, quam hic ex Nauarri teſtimonio poſuimus videlicet, ex vi Bullarum Pii V. & Gregorii XIII. vetari illum ingreſſum cum cenſura Summo Pontifici reſeruata, non ſolum ex prætextu licentiarum, facultatum ſed etiam ingreſſum abſque tali facultate negat Franc. Suarez de cenſur. diſputa. 22. Sect. 6. excomm. 6. affirmans, vt pręf. Bullę ſub ea limitatione, & conditione ſint intelligendę, nempe quoad ingredientes ſolum ex pręſumptione, & prętextu facultatum ad id conceſſarum, non autem quoad ingredientes ex alio titulo, & capite; Negat itidem Roderic. tom. 1. quęſt. reg. quęſt. 48. artic. 2. reſpondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorii XIII ab ipſo Nauarro inſinuatę non extent literę authenticę, virtute quarum fieri valeat pręd. extenſio, debet illa pœna excommunicationis reſtringi ad actionem prohibitam ſcilicet ad ingreſſum ex prętextu facultatum tantum, prout verba ſonant; ſed ſalua pace tantorum virorum pręfatę Bullę ſatis videntur illam declarationem, & extenſionem recepiſſe, & aſſumpſiſſe, ex communi obſeruantia Prętorii Sacrę Pœnitentiarię, cuius ibi meminimus, & quę ſufficere debet ad illarum conſtitutionum interpretationem, cum ſtylus Rom. Curię faciat ius ad tex. in c. ex literis, vbi notat Panor. nu. 6. de conſuetut. & in c. quam graui, de crim. falſi.

De puel-

& conficiendas nullas, & inualidas, nulliuſque roboris, & momenti fore, nec illas habentibus, & habituris ſuffragari poſſe, & ita quoſcunque Iudices, & commiſſarios quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Mandantes vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinariis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub obteſtatione diuini Iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios pñtes literas in Ciuitatibus, & diœceſibus propriis, quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon præfatum decretum ipſius Concilii, quod incipit Bonifacij octaui, diligenter, & inuiolabiliter ſub cenſuris eccleſiaſticis, alijſque præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis obſeruent, & obſeruari faciant, & procurent, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes, etiam aliis pœnis, authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando interdictum eccleſiaſticum apponendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus premiſſis.

De monialibus, quod ex aliis cauſis iuſtis præter tres contentas in prædicta Conſtit. Pij Quinti poſſint e monaſteriis exire poſt Nauar. in capitu. ſtatuimus 19. quæſtio. 3. commentario quarto de Regularibus ſub nume. 47. vbi hanc extrauag. declarat. latè eſſet Io. Guttierez ſuo primo canc. quæſt. 14. capitulo 14. & Emanuel. Rodericus in libro quæſt. regular. tom. 1. quæſt. 49. artic. 3. & 5.

Aduertendum tamen eſt, quod contra loquentes cum monialibus nulla adeſt cenſura, & pœna impoſita a iure communi, ſed tantum per edicta ordinariorum locorum, & epiſcopi per eorum ſtatuta ſolent fulminare excommunicationem, inquit Abb. in c. monaſteria, de vi. & honeſt. cleric. vbi eſt tex. contra frequentantes monaſteria monialium, & quantum ad regulares attinet, non poſſunt hodie loqui cum monialibus per decretum Sacræ congregationis tenoris ſequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monaſteria, cuiuſcunque ordinis accedere prohibentur, nouiſſime reformatum.

ILluſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Cardinales, Sacrę Regularium Congregationi Præfecti ad occurrendum ſcandalis, quæ contingere poſſunt, aliſque iuſtis, & rationabilibus cauſis animum pie mouentibus, de ſpeciali, & expreſſo mandato S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerunt, nulli poſt hac religioſo, cuiuſcūq; ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat (ſuperiore cui monaſtęrij, ſeu domus cura incumbit, viſitatore, vel viſitatoribus confeſſarioque or-

dinario

Digitized by Google

dinario, & extraordinario, dum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria, ſeu domus quorumcunque Monialium, vel ſeruorum, ſiue ſui, ſiue alterius cuiuſuis ordinis, ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui ſuperioris aliques religioſos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas miſſas in ipſarum monialium, ſeu ſororum eccleſijs, ſiue oratorijs exterioribus ſiue extra clauſtra exiſtentibus mitti contigerit, prohibuerunt ne dicti Religioſi vllo quæſito colore, moniales, ſorores, aut quamlibet aliam perſonam, intra clauſuram, degentes alloqui poſſint. Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt; ne in ædibus monaſterij, ſeu domus, vel monaſterio, ſeu domui monialium, aut ſororum contiguis pernoctent aut alios pernoctare faciant, vel alias ſecum retineant; neue extra tempora generalium confeſſionum quibus ſoli tantum confeſſario, refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum domus, vel monaſterium in quo degit, a monialium, ſeu ſororum monaſterio, vel domo nimium diſtat (niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit) ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum ſumant. Quæ omnia, & ſingula ſub pœnis priuationis officiorum ac vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurren. alijſque eiuſdem Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obſeruari, iniungentes cunctis RR. Patrib. Generalibus, Prouincialibus, & alijs quorumuis monaſticorum, & mendicantium ac non mendicantium ordinum, & congregationum ſuperioribus ad quos ſpectat, quatenus intra terminum vnius menſis, a die quo præſens decretum ipſis notificatum fuerit, computandi, debeant eiuſdem decreti copiam, cum huiuſmodi præcepto omnibus ſuorum ordinum, & Religionum monaſterijs, domibus, & conuentibus intimare, & notificare, ac intimaſſe, & notificaſſe, ne vllam aliquando deſuper ignorantiam in futurum allegare, aut prætendere quoquo modo poſſint.

Romæ Nonis Maij 1590.

F. Michael Bonellus Card. Alex.

Georgius Paelearius Secr.

Romæ apud Paulum Baldum impreſſorem Cameralem 1590.

Decretum hoc fuit extenſum etiam ad regulare S. Ioannis Hieroſolymitani, aut Sacra Cógregatio ſcripſit Vicario Neap. ſunt enim verè religioſi vouentes tria ſubſtantialia vota, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ iux. tradita per Nauar. in conſil. 2. num. 2. & 3. de conuer. coniugat. ac gaudent priuilegio clericali, nempe canonis, fori, immunitatis, vt per Emanuel. Roderi. tomo 1. quæſt. regularium q. 1. artic. 6. dum tractat vtrum profeſſi in ordinibus militaribus ſint religioſi vbi refert, quod prædicti habent ex priuilegio pontificio, vt non comprehendantur, ſub iure aliquo religioſorum quantum ad odia, & rigores, ex Petr. de Aragon. 2. 2. quæſt 88. art. 11. ad vlt. & faciunt dicta per Abb. in rubr. de regularibus quoad eos poteſt dici fauorabile hoc decretum,

tum,

rundem monaſteriorum clauſuram, (vt præmittitur;) quam primum po-terint ſeruari procurrent. Contradictores, atque rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. At vt hoc tam ſalutare decretum fa-cilius obſeruetur, omnes principes ſæculares, & alios Dominos, & Magi-ſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus, per viſcera miſeri-cordiæ Domini noſtri Ieſu Christi, eiſdem in remiſſionem peccatorum iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & alijs monialium ſuperioribus aſſiſtant, ac ſuum fauorem & auxilium præſtent, ac impedientes pœnis, etiam tempora-libus afficiant, Præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus etiam per ſedem Apo-ſtolicam approbatis, & confirmatis, priuilegijs, quoque indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in fundatione, & inſtitutione eiſdem monaſterijs vel do-mibus, & monialibus ſub quibuſcunque verborum formis, & clauſulis irri-tantibus, & alijs decretis quibuslibet conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam ſi pro ſufficienti il-lorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, ex-preſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſereren-tur pro ſufficienter expreſſis habentes, quoad effectum validitatis noſtræ conſtitutionis tantum derogamus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliqui-bus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, aut ſuſpendi non poſſit per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Per hoc autem in monaſterijs exemptis ordinarij locorum quoad alia nullam ſibi credant iuriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus eis attributam. Vo-lumus autem, quòd præſentes literę ad vuluas Baſilicæ Beati Petri Apoſto-lorum Principis & in cancellaria noſtra in acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur, & quia difficile foret præſentes ad ſingula quæcunque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu ali-cuius notarij ſcriptis ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fi-des vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, ſtatuti, decreti, mandati, interdicti, prohibi-tionis, annullationis, præcepti, inhibitionis, requiſitionis, obſeruationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei au-ſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare prǽſumpſerit, indigna-tionem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum. Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dom. Mil-leſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, iv. Kal. Iunij Pontifi. noſtri Anno primo.

Ad

Digitized by Google

Ad prędictæ Conſtitutionis maiorem declarationem aliam Conſtitutionem edidit Gregor. XIII. de clauſura Monialium, & de eleemoſynis eis præſtandis Romę publicatam die 21. Ianuarij 1563. fol. 1205. in Bullario tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DEO ſacris virginibus, quæ contemptis illecebris ſeculi diuinis ſe obſequijs manciparunt, æquiſſimum eſt præcipua quadam a nobis, ac ſingulari ſolicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia, quæ ſanctum ipſarum propoſitum impedire poſſent, remoueantur, tum etiam vt ijs in cultu Dei caſtè, ac religioſo permanentibus quæ ad victum neceſſaria ſunt, ſubminiſtrentur.

Et quidem poſt ſacri Concilij Tridentini decretum, quo conſtitutio fel. record. Bonifacij Papę VIII. prædeceſſoris noſtri, quę incipit periculoſo, renouatur, prohibēs ne aut ipſis Monialib. ex Monaſterijs ſuis egredi, aut illi cuiuſcunque ſexus, aut ordinis perſonæ ad eas ingredi liceat, & præterea vniuerſis Epiſcopis præcipitur, vt in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis, in alijs vero ſedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata diligenter reſtitui, vbi vero inuiolata conſeruari maxime procurent: piæ memoriæ Pius Papa Quintus, etiam prædeceſſor noſter victui quoque, & neceſſitatibus ipſarum proſpicere cupiens, cum ſuperiora illa approbaſſet, atque innouaſſet, eademque omnia etiam in Monialibus quarumcunque militiarum, etiam Hieroſolymitanæ omnibusque alijs tacite, vel expreſſe religionem profeſſis quocunque nomine cenſerentur, locum habere decreuiſſet: ne illæ quicquam detrimenti in neceſſitatibus ſuis hac occaſione paterentur, etiam præcepit locorum ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt fidelium eleemoſynas per conuerſas non profeſſas, vel profeſſas quidem ſed ætatis ſaltem quadraginta annorum, & iampridem conuerſas, quę in Domibus contiguis extra tamen Monaſterium degerent, colligendas curarent, ita tamen, vt prędictę Conuerſæ neq; clauſuram aliarum Monialium niſi in caſibus permiſſis ingrederentur, nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligendas, ſine permiſſu Ordinariorum, aut ſuperiorum ſuorum exire poſſent. Quod ſine hoc quidem ſufficere videretur, idem Pius prædeceſſor mandauit ipſis ordinarijs & ſuperioribus, vt negotium darent aliquibus perſonis pijs tales eleemoſynas colligendi aliaque arbitratu ſuo proſpicerent, quæ ad ſubleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem, ſicut accepimus, multæ Moniales, etiam quæ Tertiariæ vocantur ſub ſolemni religionis voto perpetuaque clauſura degentes, aliaſque talibus literis comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes, multis præterea ad ſe ſuſtentandas neceſſarijs egeant, neque vſque ad hoc tempus vllo ſufficienti remedio earum neceſſitatibus ſubuentum ſit. Quin etiam aliæ tertiariæ citra vllum ſolemne hucuſq; votum viuant, quæ ad ſuas, ſuorumve domos neutiquam redituræ eſſent, ſed ſub ſolemni religionis voto, & clau-

ſura prædictis permanerent, ſi earum cõgruæ ſuſtentationi non prouideretur. Nos qui illas neceſſarijs rebus deſtitui nolumus, certioreſque facti in multis Ciuitatibus oppidis, villis, aut alijs locis, tam in eccleſijs, & monaſterijs, quam Hoſpitalibus, collegijs, confraternitatibus, & alijs locis pijs etiã quæ a priuatis hominibus tum eccleſiaſticis, tũ laicis, multas, ac diuerſas eleemoſynas Chriſti pauperibus erogari, Conſiderantes in eiuſmodi perſonas, vel in primis exercendam eſſe charitatem, quæ voluntaria paupertate ſuſcepta ab omni hominum commercio ſegregatæ Deo ſeruiunt, & aſſiduis precibus iram ipſius, ob peccata conceptam, a Chriſtiano populo deprecantur. Illud quoque cogitantes ſi eis ad tale eleemoſynas petendas ad loca prædicta conferre ſe liceret, vix fore, vt prædicta Monaſteria eccleſiæ loca, ac perſonæ, eis ſingulis non tantum ſaltem tribuerent, quantum ſingulis alijs pauperibus eodem concurrentibus ſolent, vniuerſo illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ, ac ſufficientes ſubuentionis auxilio prouidere cupientes.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine, ſtatuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicunque Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij eccleſiarum Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij eccleſias Patriarchales, Primitiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias eccleſias, necnon Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Canonicatus, præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes officia, cæteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura ſecularia, & Sãcti Benedicti, S. Auguſtini, Ciſtercien. Cluniacen. Præmoſtraten. Cartuſien. Camaldulen. Sancti Baſilij, Caſſinen. alias Sanctæ Iuſtinæ Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranen. & Cruciferorum, ſeu fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiuſdem Sancti Auguſtini, Seruorũ Beatæ Mariæ, Sanctę Claræ, & quorumcunq; aliorum tam virorum, quam mulierum, etiam mendicantium ordinum, & congregationum, & militiarum regularia etiam de iure patronatus laicorum, etiam nobilium, Ducum Regum, & aliorum Principum exiſtentia, in titulum, commendam, adminiſtrationẽ, & alias quomodocunq; obtinentes, necnon Rectores Gubernatores, confratres adminiſtratores cæteriq; omnes, qui ratione illorum necnon capitulorum, conuentuum, menſarũ, hoſpitalium, etiam laicorum, & per laicos adminiſtrari ſolitorum. Chriſti fidelium confraternitati, ſcolarum, & collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunq; nomine nuncupatorum, & in quibuſuis mundi partibus conſiſtentium, quæ ſingulis annis, menſibus, hebdomadis, vel diebus ex eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac congregationum, hoſpitalium, confraternitatum ſcholarum collegiorum piorum, & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouentibus pauperibus Chriſti aliquas eleemoſynas in pane, frumento, farina, vino edulijs pecunia, ſeu alijs ad victum vel veſtitum pertinentibus etiam ad ſupplicationem, & preces, & per cedulas, & bollettina, aut alias diſtribuere, & elargiri ab immemorabili tempore conſueuerunt, aut alio quocunq; iure tenẽtur ex dictis fruct. b. reddirib. & prouentib. & quoad hoſpitalia prędicta ex ijs, quę ſeruata in illis actuali hoſpitalitate ſuperſunt, ſeu ſupererunt, necnõ quęcunq; perſonę particulares, et laicæ, vel vniuerſitates, etiam laicorũ, quę teſtamẽto

vltima

vltima voluntate, vel a diſpoſitione, etiam inter viuos aliquas tales elec-moſynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, & quarumcunque eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi quocunque nomine nuncupatarum, quocunque tempore, & modo diſtribui ſolitarum, etiam ſi ſpeciali nota dignæ, & ſecundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacunque diſpoſitione diſtribuendæ ſint, (dummodo non in certas perſonas, nec ad certos vſus pios alios quam victus, & alimenta pauperum diſtribuantur) quibuslibet prædictarum monialium, etiam Tertiariarum ſub ſolemni religionis voto, & perpetua clauſura de cætero viuentibus & in terris, & locis quorum pauperibus huiuſmodi eleemoſynæ diſtribuuntur conſiſtentibus, vere realiter, & cum effectu, & abſque vlla eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi petitione, exactione, conquiſitione, aut alia deſuper a nobis expectata iuſſione, aut mentis noſtræ declaratione, ac quibuſuis mora, ſubterfugio, ac exceptione ceſſantibus, & eiectis dare, atque diſtribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem nos illi applicamus.

Vt autem præmiſſa omnia cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur, Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt quiſque per ſe, vel alium, ſeu alios, ad præſentium executionem in ſuis ciuitatibus, & diœceſibus procedens, ab eccleſijs, monaſterijs, hoſpitalibus, confraternitatibus, ſcholis, collegijs, locis, & eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum huiuſmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipſis locorum æquum eſſe videbitur, ſingulis pauperum monialium, etiam tertiariarum monaſterijs huiuſmodi ſuarum ciuitatum, & diœceſum, etiam ſi alijs ſuperioribus ſubiectæ ſint, cum effectu diſtribuant. Nos enim eiſdem locorum ordinarijs, etiam tanquam *Apoſtolicæ* ſedis delegatis, ac cuilibet illorum tam per ſe, quam alium, vel alios præmiſſa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pecuniarias eorundem ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in ſubſidium ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, quacunque appellatione poſtpoſita, reſpectiuè compeſcendi, auxiliumque brachij ſecularis inuocandi, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi & exequendi plenam, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur.

Inſuper quia valde rationi conſonum eſt, vt etiam ij, qui ipſis monialibus etiam tertiarijs indigentibus præfatis, conſanguinitate aliqua ſunt coniuncti, aliquod in præmiſſis ſubſidium conferant, cum ratio ſanguinis, & debitū charitatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorum ordinarijs committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eiſque perſuadere ſtudeant, parentes vero, & fratres, ac alios ad quos illas ſi in ſeculo permanſiſſent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & ſucceſſiones deuenerunt, & qui ſi eas nuptui tradidiſſent, multo amplius, quam ingredientibus monaſteriū dediſſent, vel qui ſi eas nunc domi retinerent, vel ſi ad illorum domos redirent,

eis alere tenerentur quibuſcunque vijs ipſis bene viſis inducant, vt monialibus etiam tertiarijs prædictis iuxta eorum facultates charitatiue ſubueniant ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum.

Cæterum quod attinet ad conuerſas profeſſas, quas prædictus Pius prædeceſſor per prædictas literas ſub certis conditionibus ibi contentis permiſit poſſe manere extra monaſteria, pro colligendis eleemoſynis, eiſdem locorum ordinarijs iniungimus, vt quibus monaſterijs, prædictarum monialium quotidianis laboribus computatis, ſupradicta, vel alia qualibet ratione de ſufficienti ſubuentione, & ſuſtentatione prouiſum eſſe cognouerint, eaſdem conuerſas ſub eadem clauſura cum alijs monialibus reducant, neque a ſuis monaſterijs amplius exire permittant. Conuerſas vero non profeſſas, & profiteri volentes dimiſſo habitu domo remittant, neque alias in futurum, niſi profeſſionem ſuo tempore emiſſuras, atque ſub Perpetua clauſura manſuras in monaſteria huiuſmodi recipi permittant. Quod autem idem Pius prædeceſſor ſtatuit de cætero nullas alias conuerſas profeſſas recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum poſſe, ita eſſe intelligendum declaramus, præter illas conuerſas, quæ extra monaſterium in domibus contiguis degerent, eleemoſynarum vero prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenum ſortiri debere, donec numerus monialium, etiam tertiariarum huiuſmodi (quem per ipſos locorum ordinarios etiam in monaſterijs ab eorum cura, & regimine quomodocunque exemptis, cum illarum ſuperiorum interuentu ſtabiliri, & ordinari, neque ſupra illum numerum alias recipi poſſe, etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ moniales (& tertiariæ ex proprijs redditibus monaſteriorum ipſorum, vel conſuetis eleemoſynis ſe commode ſuſtentare queant, ſuper quo eorundem ordinariorum conſcientiam oneramus, ita tamen, vt decentibus ſingulis ex tribus earundem monialium partibus, tertia quoque earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſiue in totum extinguantur, atque in priſtinum ſtatum ſib. debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Declaramus præterea nullis monialibus, etiam tertiarijs licere habere oſtium, per quod ex monaſterio introiri poſſit in ipſarum monialium eccleſiam exteriorem, in quam ſecularibus ad miſſas, & diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum, neq; itidem licere monialibus etiã tertiariis, egredi ianua monaſterij, quæ eſt pro clauſura ipſius monaſterij etiã ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, per quam patere ſolet aditus ſecularibus venientibus, vel ad *Rotam*, vel ad crates ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandum ipſam ianuam clauſuræ, quæ loca cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſecularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam tempore quo clauſa ſunt. Inſuper quoſcunque dominos, & magiſtratus temporales in domino hortamur, monemus & requirimus, vt ad omnem ipſorum ordinariorum, aut alicuius ipſorũ petitionem, vel ſimplicem requiſitionem illis in præmiſſis aſſiſtentes omnem opportunum fauorem, & auxilium præſtent, & exhibeant. Ipſis deni-

que Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has præſentes noſtras literas (quarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem vbique fidem in iudicio, & extra adhiberi debere volumus quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ) ſinguli in ſua Ciuitate, & diœceſi publicent ac publicari, eaſque iuxta earum continentiam, & tenorem vna cum prædictis, ac alijs prædicti Pij Quinti, & aliorum prædeceſſorum noſtrorum litteris, conſtitutionibus & iuſſionibus pro integra clauſuræ inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis inuiolabiliter & obſeruent, & obſeruari faciant. Non obſtantibus &c.

Declarantur præd. Conſtitutiones cum aliquorum dubiorum diſcuſſione, & reſolutione poſt Nauar. in d.c. ſtatuimus num. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. regul. quæſt. q. 44. art. 3. & 4.

Decreto inſuper Concil. Triden. ſeſſ. 25. de regul. capit. 5. prouiſum eſt his verbis. Ingredi intra ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcunque generis aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint ſine epiſcopi, vel ſuperioris licentia in ſcriptis obtenta ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum epiſcopus, vel ſuperior licentiam debet in caſibus neceſſarijs, neque alius vllo modo poſſit etiam vigore cuiuſcunque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi, Hactenus verba Concilij.

Amplia vt nec etiam ipſi ſuperiores poſſint ingredi extra caſus neceſſarios per Conſtitutionem Gregor. XIII. publicatam Romæ die 30. Decemb. 1581. fol. 1308. in Bullar. tenoris ſeq.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DVbijs quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur ſuper eo quod optima primum ratione Concilium ſanxit Tridentinum, deinde in conſtitutione fel. recor. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri, nonis Iunij Pontificatus ſui anno tertio, atque item noſtra idibus Iunij Pontificatus noſtri anno quarto æditis fuit prouiſum, ne cui in poſterum niſi in caſibus neceſſarijs ſepta Monaſteriorum monialium ingrediendi côcederetur licentia, a nonnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas, quæ alterius ad id licentia non indigent, ſed ſui authoritate officij nituntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis, huiuſmodi ſepta ingredi, vel potius ſeruare debeant ipſi quoque regulam a concilio præſcriptam, nos omnem hæſitationis materiam tollere, & viam ſcandalis præcidere, ac ſanctimonialium quieti conſulere volentes; harum tenore authoritate Apoſtolica declaramus, prælatos omnes tam ſæculares, quam regulares quibus cura & regimen Monaſteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, & a paucis iiſque ſenioribus ac religioſis perſonis co- Cõgnitu. de ſtat. reg.

 mitati,

mitati,quo circa vniuerſos & ſingulos epiſcopali ſeu maiori,ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, ac quorumuis ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, & alios quoſcunque ſuperiores regulares ſerio monemus, vt facultate huiuſmodi qui eam habent,præterquam in caſibus, vt præfertur, neceſſarijs neutiquam vtantur: quod ſi contrafecerint, eadem authoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, qui pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice qua contrafecerint, ingreſſu eccleſiæ interdictos, pro ſecunda a munere pontificali, & a diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto, abſque alia declaratione excommunicatos exiſtere. Regulares vero omni officio ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere. Non obſtantibus,&c.

Qui tamen habent licentiam a ſuperioribus ingrediendi monaſteria Monialium in caſibus neceſſarijs, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios, ingrediendi, incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Summo Pontifici reſeruatam cum priuatione, & inhabilitatione, & extenditur etiam ad moniales admittentes per alteram conſtitutionem Greg. XIII. Romæ publicatam die 24. Iunij 1575. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias tenoris ſequentis.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac ſede conceſſa ſucceſſu temporis incommodum afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri præſidentis conſilio ſubmoueri. Proinde ſanctimonialium quieti,& tranquillitati conſulere, ac omnia quæ illas a ſpiritualium rerum cogitatione,& exercitio auocant,impedimenta tollere,periculaque & ſcandala ab eis remouere cupientes authoritate præſentium reuocamus, & abolemus omnes, & quaſcunque licentias, ac facultates ingrediendi monaſteria,domos,& loca monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinum, quibuſuis etiam Comitiſſis,Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcunque ſtatus, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcunque licentias ingrediendi monaſteria, domos, & loca ipſarum ſanctimonialium,quibuſcunque viris etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam a prædeceſſoribus noſtris,quam etiam a nobis,& ſedis Apoſtolicæ legatis, aut alijs in quibuſuis quantumcunque vrgentibus cauſis, ſub quibuſcunque tenoribus & etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum reſtitutorijs, alijſque efficacioribus clauſulis,irritantibuſque, & alijs decretis,etiam Motu proprio,& ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris,Regum, Reginarum, aliorumve Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas ac etiam iteratis vicibus renouatas. Caſſamuſq; & annullamus literas deſuper confectas,& proceſſus habitus per eaſdem inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pęna ipſo facto incurrēda,ſuper qua a nemine niſi à Romano Pontifice(præterquam in mortis articulo)abſolutionis beneficium poſſit impertiri,ne ipſarum licentiarum prætextu monaſteria huiuſmodi quouis modo ingredi

gredi audeant. Abbatiſſis vero necnon Abbatibus, Conuentibus, & aliis monaſteriorum, vtriuſque ſexus ſuperioribus, & perſonis quocunq; nomine vocentur, diſtricte præcipimus ſub eadem excommunicationis pęna, nec non priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum ac habilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in monaſteria; domos, & loca ſua quemquam prætextu huiuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam ſub eiſdem pęnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis, ſecularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam mendicantium regularibus, ne prætextu licentiarum ab epiſcopis, vel ſuperioribus quibus illas concedendi in caſibus neceſſariis tantum ex Decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne monaſteria ipſa monialium pro libito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neve moniales ſub eiſdem pęnis illos aliter admittere præſumunt. Non obſtantibus præmiſſis, &c.

Amplia dictam conſtitutionem includere etiam intrantes ſepta monaſterii non habentes licentias ex declaratione, & mente Pij V. & Greg. XIII. relata per Nauar. in capi. ſtatuimus, ſub numero 62. in 7. nota. 19. quæſtio. 5. commentar. 4. de regular. & in Manuali confeſſ. capit. 27. ſub numer. 150. in impreſſo ab anno 1584. poſt quartam recognitionem ipſius authoris, vt dictum fuit ſupra in verbo monaſteria Regularium virorum fol. 305. qui vero intrauit ad malum finem non poterit abſolui a confeſſariis habentibus facultatem abſoluendi a caſibus ſedi Apoſtolicæ reſeruatis, vt patet ex declaratione decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis relata ſupra in verbo caſus reſeruati fol. 147. ante tamen dictas conſtitutiones Pij Quinti, & Greg. XIII. contra intrantes abſque licentia per decretum Concil. Trident. ſeſſ. 25. capitulo quinto de regula. excommunicatio nõ erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab epiſcopo cap. nuper, de ſent. excommu. alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo 1. q. regul. q. 47. in plures articulos diuiſa.

Extenſionem, quam hic ex Nauarri teſtimonio poſuimus videlicet, ex vi Bullarum Pii V. & Gregorii XIII. vetari illum ingreſſum cum cenſura Summo Pontifici reſeruata, non ſolum ex prætextu licentiarum, facultatum ſed etiam ingreſſum abſque tali facultate negat Franc. Suarez de cenſur. diſputa. 22. Sect. 6. excomm. 6. affirmans, vt pręf. Bullę ſub ea limitatione, & conditione ſint intelligendę, nempe quoad ingredientes ſolum ex pręſumptione, & prętextu facultatum ad id conceſſarum, non autem quoad ingredientes ex alio titulo, & capite; Negat itidem Roderic. tom. 1. quęſt. reg. quęſt. 48. artic. 2. reſpondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorii XIII ab ipſo Nauarro inſinuatę non extent literę authenticę, virtute quarum fieri valeat pręd. extentio, debet illa pœna excommunicationis reſtringi ad actionem prohibitam ſcilicet ad ingreſſum ex prętextu facultatum tantum, prout verba ſonant; ſed ſalua pace tantorum virorum prętatę Bullę ſatis videntur illam declarationem, & extenſionem recepiſſe, & aſſumpſiſſe, ex communi obſeruantia Prętorii Sacrę Pœnitentiarię, cuius ibi meminimus, & quę ſufficere debet ad illarum conſtitutionum interpretationem, cum ſtylus Rom. Curię faciat ius ad tex. in c. ex literis, vbi notat Panor. nu. 6. de conſuetut. & in c. quam graui, de crim. falſi.

De puel-

De puellis cauſa educationis fuit reſcriptum a ſacra Congregatione D. Epiſcopo Hieracenſi tenoris ſequentis, Reuerendiſſime Domine ex ſacra Congregatione Cardinalium Triden. Concilij interpretum Amplitudinis tuæ nomine quæſitum eſt. An Puellæ in monaſterijs monialium educationis cauſa permanere poſſint, ij vero ſic cenſuerunt ad te ſcribendum, iam dudum ab eadem congregatione ſtatutum eſſe nullo concilii decreto prohiberi quominus Puellæ in monaſterijs monialium educentur, ſi tamen eadem monaſteria ante concilium conſueuerint huiuſmodi Puellas recipere, ſicque a ſuperioribus monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrauit, atque Abbatiſſæ, & reliquarum monialium conſenſus acceſſerit, tum vero hæ ipſe Puellæ eo veſtitu in monaſteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modeſtiæ conueniat, nullamque ſecum famulam adducant, nec manere in eis poſſint niſi vſque ad ætatis ſuæ annum vigeſimumquintum, atque in eis dum erunt eandem ſeruent clauſuræ legem, quam moniales ipſæ, & ſi ſemel exierint nullam habeant ad ea reuertendi facultatem. Proinde congregatio his literis impartiendam tibi hanc facultatem duxit, vt quotieſcunque in iſta tua Ciuitate, & diœceſi Hieracenſi id expedire amplitudo tua iudicauerit, poſſit permittere Puellas in monialium monaſteria, in quibus pie, & honeſte inſtituantur introduci, adhibitis tamen conditionibus ſupra ſcriptis, & bene in domino valebit. Romæ die vltima Auguſti 1575. Amplitudinis tuæ vti Frater.

Philippus Boncompagnus Card. Sancti Sixti.

. Decem, & ſeptem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quoad educationem, & manſionem in monaſterijs recenſet Emanuel. Roder. tom. 1. quæſt. regular. quæſt. 46. art. 10.

Mulieri nuptæ permanere volenti in monaſterio ex cauſa rationabili an repugnet capit. vnicum, de ſtatu reg. in ſexto Concil. Trident. d. ſeſſ. 25. capit. quinto, & conſtituti o Pij V. vide Nauar. in conſil. 5. de diuor. in nouis cum apoſtilla.

Quantum vero attinet ad egreſſum ipſarum monialium vltra dictam Cõſtitutionem Bonifacij VIII. in c. vnico, de ſtatu regul. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de regul. per hæc verba.

Nemini autem ſanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire a monaſterio etiam ad breue tempus, quocunque prætextu niſi ex aliqua legitima cauſa ab epiſcopo approbanda: indultis quibuſcunque, & priuilegiis non obſtantibus.

Hactenus verba Concilii, extat etiam conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 27. Febr. 1570. fol. 1060. in bulla. tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

DEcori, & honeſtati omnium ſanctimonialium, quarum Ieſus Chriſtus Dominus noſter ſponſus eſt, vt in puritate, & caſtitate ſuper ædificantes, in ipſo

ñ ipſo feliciter inhabitare valeant, conſulentes ea; quæ illorum exiſtimationi detrahere poſſent decet nos conſulto ſummouere. Sane periculo, & ſcandalo plena res eſt, ac regulari obſeruantiæ vehementer aduerſatur, ſanctimoniales aliquando parentes, fratres, ſorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon monaſteria, & alia filiationes nuncupata, etiam eis ſubiecta viſitandi, aut infirmationis cauſa, aliove prætextu a monaſterijs exire, & ſecularium perſonarum domos diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honeſtatis, & pudicitiæ decus, in diſcrimen committunt. Vnde nos malo huic pro noſtro paſtoralis officii debito ſalubriter occurrere volentes, inhærentes etiam decreto ſacri Concilij Tridentini de clauſtra monialium diſponenti, ac aliis noſtris literis ſuper huiuſmodi clauſura editis adiicientes, volumus, ſancimus, & ordinamus, nulli Abbatiſſarum, Prioriſſarum, aliarumve monialium, etiam Cartuſien. Ciſtercien. Sancti Benedicti, & mendicantium, & quorumcunque aliorum ordinum etiam militiarum, ac ſtatuum, graduum, conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum exiſtentium, etiam a Regia, vel Illuſtri proſapia ortarum, de cætero etiam infirmitatis, ſeu aliorum monaſteriorum, etiam, eis ſubiectorum, aut domorum parentum, aliorumve conſanguineorum viſitandorum, aliave occaſione, & prætextu, niſi ex cauſa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ, quæ tamen infirmitas præter alios ordinum ſuperiores, quibus cura monaſteriorum incumberet, etiam per epiſcopum, ſeu alium loci ordinarium, etiam ſi prædicta monaſteria ab epiſcoporum, & ordinariorum iuriſdictione exempta eſſe reperiantur, cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit, a monaſterijs præfatis exire, ſed nec in prædictis caſibus extra illa niſi ad neceſſarium tempus ſtare licere. Aliter autem quam vt præfertur egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocumque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas, ſiue laicas, aut ſæculares, vel eccleſiaſticas, conſanguineas, vel non, excommunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo abſque alia declaratione ſubiacere, a quo præterquam Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeant. Et inſuper tam egreſſas, quam præſidentes, & alios ſuperiores prædictos eis licentiam huiuſmodi concedentes, dignitatibus officiis, & adminiſtrationibus per eas, & eos nunc obtentis priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in poſterum obtinenda inhabiles, necnon licentias, & facultates, ſeu indulta, & priuilegia exeundi a monaſterijs, & extra illa ſtandi a nobis, ſeu alio Romano Pontifice prædeceſſore noſtro, ac ſedis Apoſtolicæ nuntijs, & legatis, etiam de latere, ac maiore pœnitentiario, aut ordinum prædictorum ſuperioribus alijſque perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis, præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis etiam nouam gratiam, & datam concedentibus, alijſque efficacioribus, & efficaciſſimis, ac inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum principum, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac inſtantia, vel alias quomodolibet conceſſas (quæ prorſus abolemus) ac literas deſuper confectas, & in poſterum concedendas,

& con-

Digitized by Google

& conficiendas nullas, & inualidas, nulliuſque roboris, & momenti fore, nec illas habentibus, & habituris ſuffragari poſſe, & ita quoſcunque Iudices, & commiſſarios quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Mandantes vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinariis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub obteſtatione diuini Iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios pñtes literas in Ciuitatibus, & diœceſibus propriis, quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon præfatum decretum ipſius Concilii, quod incipit Bonifacij octaui, diligenter, & inuiolabiliter ſub cenſuris eccleſiaſticis, alijſque præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis obſeruent, & obſeruari faciant, & procurent, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes, etiam aliis pœnis, authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando interdictum eccleſiaſticum apponendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus premiſſis.

De monialibus, quod ex aliis cauſis iuſtis præter tres contentas in prædicta Conſtit. Pij Quinti poſſint e monaſteriis exire poſt Nauar. in capitu. ſtatuimus 19. quæſtio. 3. commentario quarto de Regularibus ſub nume. 47. vbi hanc extraua g. declarat. latè eſſet Io. Guttierez lib. primo canc. quæſt. 14. capitulo 14. & Emanuel. Rodericus in libro quæſt. regular. tom. 1. quæſt. 49. artic. 3. & 5.

Aduertendum tamen eſt, quod contra loquentes cum monialibus nulla adeſt cenſura, & pœna impoſita a iure communi, ſed tantum per edicta ordinariorum locorum, & epiſcopi per eorum ſtatuta ſolent fulminare excommunicationem, inquit Abb. in c. monaſteria, de vi. & honeſt. cleric. vbi eſt tex. contra frequentantes monaſteria monialium, & quantum ad regulares attinet, non poſſunt hodie loqui cum monialibus per decretum Sacræ congregationis tenoris ſequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monaſteria, cuiuſcunque ordinis accedere prohibentur, nouiſſime reformatum.

ILluſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Cardinales, Sacræ Regularium Congregationi Præfecti ad occurrendum ſcandalis, quæ contingere poſſunt, aliiſque iuſtis, & rationabilibus cauſis animum pie mouentibus, de ſpeciali, & expreſſo mandato S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerunt, nulli poſt hac religioſo, cuiuſcũq; ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat (ſuperiore cui monaſterij, ſeu domus cura incumbit, viſitatore, vel viſitatoribus confeſſarioque ordinario

dinario, & extraordinario, dum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria, ſeu domus quorumcunque Monialium, vel ſororum, ſiue ſui, ſiue alterius cuiuſuis ordinis, ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui ſuperioris aliques religioſos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas miſſas in ipſarum monialium, ſeu ſororum eccleſijs, ſiue oratorijs exterioribus ſiue extra clauſtra exiſtentibus mitti contigerit, prohibuerunt ne dicti Religioſi vllo quæſito colore, moniales, ſorores, aut quamlibet aliam perſonam, intra clauſuram, degentes alloqui poſſint. Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt; ne in ædibus monaſterij, ſeu domus, vel monaſterio, ſeu domui monialium, aut ſororum contiguis pernoctent aut alios pernoctare faciant, vel alias ſecum retineant; neue extra tempora generalium confeſſionum quibus ſoli tantum confeſſario, refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum domus, vel monaſterium in quo degit, a monialium, ſeu ſororum monaſterio, vel domo nimium diſtat (niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit) ibi *nullo* modo comedant, reficiantur, aut cibum ſumant. Quæ omnia, & ſingula ſub pœnis priuationis officiorum ac vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurren. alijſque eiuſdem Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obſeruari, iniungentes cunctis RR. Patrib. Generalibus, Prouincialibus, & alijs quorumuis monaſticorum, & mendicantium ac non mendicantium ordinum, & congregationum ſuperioribus ad quos ſpectat, quatenus intra terminum vnius menſis, a die quo præſens decretum ipſis notificatum fuerit, computandi, debeant eiuſdem decreti copiam, cum huiuſmodi præcepto omnibus ſuorum ordinum, & Religionum monaſterijs, domibus, & conuentibus intimare, & notificare, ac intimaſſe, & notificaſſe, ne vllam aliquando deſuper ignorantiam in futurum allegare, aut prætendere quoquo modo poſſint.

Romæ Nonis Maij 1590.

F. Michael Bonellus Card. Alex.

Georgius Paelearius Secr.

Romæ apud Paulum Baldum impreſſorem Cameralem 1590.

Decretum hoc fuit extenſum etiam ad regulare S. Ioannis Hieroſolymitani, aut Sacra Cógregatio ſcripſit Vicario Neap. ſunt enim verè religioſi vouentes tria ſubſtantialia vota, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ iux. tradita per Nauar. in conſil. 2. num. 2. & 3. de conuer. coniugat. ac gaudent priuilegio clericali, nempe canonis, ſori, immunitatis, vt per Emanuel. Roderi. tomo 1. quæſt. regularium q. 1. artic. 6. dum tractat vtrum profeſſi in ordinibus militaribus ſint religioſi vbi refert, quod prædicti habent ex priuilegio pontificio, vt non comprehendantur, ſub iure aliquo religioſorum quantum ad odia, & rigores, ex Petr. de Aragon. 2. 2. quæſt. 88. art. 11. ad vlt. & faciunt dicta per Abb. in rubr. de regularibus quoad eos poteſt dici fauorabile hoc decretum,

rum, quia quãdo agitur de euitando animarum periculo etiam in pœnalibus & odioſis admittitur extenſio, Panor. in cap. ex tenore, nume. 6. qui filij ſint legit. Crauet. de antiquit. tempor. parte 4. ſect. Videamus nume. 10. Rota. Rom. in deciſ. diuerſ. vol. 2 deciſ. 29. num. 10. & dixi ſupra in verbo caſus reſeruati, num. 3. fol. 138.

Dubitari poſſet, An regulares adeuntes monaſteria monialium abſq; Epiſcopi licentia incidant in pœnam excommunicationis, quam epiſcopus ſuo edicto propoſuit, Reſpondetur, quod non, ſi Regulares habent ex priuilegio non poſſe ab epiſcopis excommunicari, & alias ſic excommunicati non poſſint abſolui a ſuis Superioribus, ſed ab epiſcopo, qui ſibi hanc abſolutionem reſeruauit, & ita Sacram Congregationem reſpondiſſe die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderi. tom. 1. quæſt. regul. q. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæſita, ſed remiſſiue, quorum alterum eſt, An epiſcopi poſſint declarare excommunicatos a iure, vel Apoſtolicis conſtitutionibus regulares exemptos habentes priuilegium, vt excommunicari, & ſuſpendi non poſſint. Pro cuius reſolutione vide tex. in clem. 1. & ibi Card. Zabarel. num. 24. & Panor. num. 92. de priuileg. Felin. in c. non poteſt ſub nu. 2. de ſent. & re iud & Henric. in Sum. lib. 7. de indulgent. c. 25. ſub. §. 7. Et quid ſi per edictum ſub excommunicationis pœna prohibiti eſſent certum peccatum committere, quod publice perpetraſſent, an epiſcopus poſſit eos excommunicatos denunciare, videndus eſt Nauar. in conſ. 2. de ſenten. excomm. in nou. Alterum eſt quæſitum, An ſtatutum epiſcopi excommunicatus accedentes ad monaſteria monialium intra diœceſim exiſtentium, ſed exempta, & ſubdita regularibus, valeant, ligentque tam ſubditos, quam non ſubditos ad illa accedentes. Ad quod videndi ſunt Gemin. Anchæran. & Franc. in c. vnico, de ſtatu reg. in 6. Henric. in tract. de Synodo epiſc. par. 3. art. 1. conclu. 13. nume. 40. examinat Iaſon. in conſ. 83. num. 6. vol. 1. & declarat. Rolan. à Valle in conſ. 33. ſub num. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Sylueſt. in verbo Excom. 4. num. 12. & ſeq. Quo vero ad licentiam petendam quo ad huiuſmodi monaſteria exempta refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe facultatem concedendi licentiam ad colloquium cum monialibus. Regularibus ſubiectis, ſpectare ad ipſos Superiores Regulares, niſi eſſet conſuetudo legitime præſcripta, vt huiuſmodi licentiæ, etiam quoad monaſteria, quæ regularibus ſubſunt, ab Epiſcopo tantum, vel ab epiſcopo, & Superiore regulari coniunctiue obtinerentur, tunc enim conſuetudinem eſſe obſeruandam, & Neapoli obſeruatur, vt accedentes ad monaſteria etiam exempta petant licentiam Vicario monialium.

Sed an liceat epiſcopo licentiam dare, matri, ſororibus, & conſanguineis monaſterium ingrediendi cauſa viſitandi filiam, vel ſorores, quæ graui aliqua infirmitate detinentur. Reſpondetur negatiue, etiam ſi eſſent in mortis periculo, & minus quando filiæ, aut aliæ profeſſionem emitterent, vel habitum ſuſciperent religionis ex declaratione Sacræ Congregationis, quam recenſet Roderic. tomo 1. quæſt. reg. q. 46. art. 11.

Quantum vero attinet ad reformationem monialium extant infraſcriptæ ordinationes tenoris ſequentis.

ORDI-

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVSTRISSIMOS & Reuerendiſſimos DD. Cardinales, ſuper Congregatione Regularium deputatos datæ Reuerend. Dominis Viſitatoribus Apoſtolicis Monaſteriorum Sanctimonialium Ciuitatum Neap. & Salerni. ſub die 2. Iulij 1589. Et per eoſdem Illuſtriſſ. DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, ſub die 12. Iulij 1592. vt eas perpetuo obſeruari, & cuſtodiri mandent, & operentur, &c.

IN quolibet monaſterio non habeantur, nec permittantur plures Crates ferreæ, ſeu feneſtræ collocutoriæ, quam vna, aut ad ſummum duæ.

2 Hæ nullo modo in eccleſijs ſint, ſed extra eas tantum.

3 In monaſteriis verò, in quibus hactenus laminarum vſus non eſt introductus, in feneſtris collocutorijs ponantur binæ crates ferreæ introrſus altera, altera extrorſus, & diſtanter ab inuicem ſaltem per ſpacium duorum palmorum, vel totius craſſitudinis muri, necnon ſpiſſæ, ſeu ſtrictè adeo, vt nec puellæ manus per foramina tranſmitti poſſit, Inque exteriori crate ſignantur claui ferrei eminentes, & acuti, ita vt locutoris facies illis nequeant adhærere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4 In feneſtellis confeſſionalibus configantur etiam laminæ ferreæ, ſcilicet cum minutis foraminibus, è quibus, nec ipſæ moniales cernere, vel ſpectare quempiam, nec a quopiam vllo modo cerni, aut ſpectari poſſint.

5 Feneſtella vnde Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum percipiant, alta ſit dimidiato palmo, lata verò integro, quæ bonis foriculis totidemque ſeris, & clauibus alternis intrinſecus occludantur.

6 Tam in ingreſſu, ſeu in habitu regulari ſuſcipiendo, quam in profeſſione emittenda velo ſuſcipiendo, vel conſecratione monialium, in quibus monaſterijs ordinis, vel regulæ S. Benedicti mos eſt, vt conſecretur, fas ne ſit eis munera, xenia, dona, vel aliud quilibet ſingularibus, vel particularibus monialibus dare, vel erogare, ſed quicquid a cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur, id vniuerſum tribuatur, & referatur in commune, nec lauta, aut ſumptuoſa, ſiue loculenta conuiuia fiant, aut permittantur; ſed ſobria tantum, quæ ſacras virgines deceat, ſpiritus corporiſque recreatio concedatur.

7 In quouis monaſterio eligatur quotannis magiſtra Nouitiarum, cui vni curæ ſit illas inſtituere, nec eidem curæ ſiue illis inſtituendis materteræ, ſeu amitæ, vel quæuis aliæ, etiam qualibet cognatione coniunctæ, ſe immiſceant vllo pacto.

8 Ad ianuam monaſterij, veſtibulum ſit binis foribus munitum, in quod moniales nunquam intrent, dum fores exteriores, vel apertæ ſint, vel mox aperiendæ, ne inde vnquam moniales ſpectare, aut ſpectari poſſint.

9 Collocutorium internus locus ſit ſeris occluſus, in quem nulla monialium ingrediatur niſi vocata, & a ſua ſuperiore venia ei data, ibique auſcultatrices huic muneri deſignatæ ſemper interſit, & aſſiſtant: Quæ quicquid dicatur audire debent, niſi futurus ſermo ſecretum expoſtularet, quo caſu, de Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ licentia propinquioribus conſanguineis, remotis arbitris, permitti poſſet.

10 Non

10 Non ſcribant literas iniuſſu Superioris, ſcilicet Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ, nec dent, neve ad eas miſſas recipiant, niſi ante ab eiſdem fuerint perlectæ.

11 Presbyteris, confeſſarijs ab abbatiſſis, prioriſſis, vel alijs præfectis, monaſteriorum ſtatuatur æqua, & idonea eleemoſyna ſiue prouiſio, quæ ære communi monaſterij perſoluatur, ijs autem viciſſitudo munerum quantumuis exigui valoris, quæ ſibi cum monialibus poſſint intercedere omnino interdicta ſit, ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis ab audiendis, tam illarum, quàm quorumuis aliorum confeſſionibus, in quam ipſo facto incurrant.

12 Nulla monialis, vel conuerſa, dona, munera, & pecuniam, aut aliud quidpiam, etiam charitatis, aut pietatis, vel eleemoſynæ nomine, ſiue intuitu, cuicunque perſonæ, tribuat, donet, aut largiatur, ſed ſi ex aliqua iuſta, vel rationabili cauſa aliquod dandum, vel tribuendum viſum fuerit, id a pręfecta, ſeu Superiori monaſterij, & re communi fiat.

13 Præſertim verò caueatur, ne qua monialis, vel conuerſa quicquam ex bonis monaſteri det, aut donet, nec ex eis quidem, quæ in vſum ſuum aſſignantur, niſi de licentia Abbatiſſæ.

14 Neque vllius generis bellaria, edulia, eſculenta, ientacula, offellas, confectiones, & ſirupata, vel alia ſimilia quæcumque conficiant, aut coquant, vt illa vendant, donent, aut largiantur, niſi de licentia Abbatiſſæ, & de rebus modicæ impenſæ, & in conſanguineos tantum.

15 Moniales, officiales monaſterij, in ſuis muneribus obeundis nihil niſi de re, & pecunia monaſterij expendant.

16 Denuntietur cunctis Sanctimonialibus cuiuſcumque ordinis, Religioſas profeſſas, quæ teſtamentum faciunt, vel de rebus ſibi in vſum aſſignatis diſponunt, mori, & decedere proprietarias, illaſque cenſuris, & pœnis a ſacris Canonibus, regulis, ac ordinum, & monaſteriorum Conſtitutionibus, atque alijs ordinationibus contra proprietarios editis, & promulgatis ſubiacere, ac obſtrictas eſſe. Itemque contractus, & inſtrumenta, in quibus moniales ab eorum monaſterio emunt annuos redditus, quoad ipſæ vixerint, vel etiam vt poſt ipſarum obitum alia ſuccedat, & ſimilia nullius ſunt roboris, vel momenti, ſed irrita, & inania, ac proinde ijs defunctis cuncta omnino monaſterio incorporentur, cui ſunt redditus huiuſmodi acquiſiti.

17 In quouis monaſterio ſit infirmaria communis, & vbi nõ fuerit, a Superioribus, extrui, vel fieri, quam primum curetur, etiam ſi res poſtulat, ſub cenſuris, & pœnis eis bene viſis; in eam autem recipere teneantur, in virtute ſanctæ obedientiæ, omnes moniales, & conuerſas, tam profeſſas, quam nouitias ægrotas, quibus opus ſit medico, nec medicus quampiam ſecũdo inuiſat nec inuiſere permittatur a præfecta monaſterij, neque medicinam præſcribat extra infirmariam, ſub pęna excommunicationis. Neque etiam extra illam confeſſarij monialium deputati cuiuſuis audiant confeſſionẽ, ſub pęna ſuſpẽſionis ab illarum, & aliorum quorumuis confeſſionibus audiendis, in quam ipſo facto incurrant. Si tamen aliqua monaſteria ob anguſtiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non poſſent ita ſtatim extruere infirmariam, Ordinarius ſiue Superior viſitet monaſterium, & illis præſcribat certum locum, &

aſſignet

aſſignet ſpacium temporis intra, quod omnino debeat exequi, & quo ad impenſam neceſſariam pro fabrica videat idem ordinarius, vt per eleemoſynas, aut per alios ſibi beneuiſos modos ei prouideatur, & quam primum de his, quæ egerint, congregationem certiorem faciant.

18 Ægrotantibus autem, & infirmis, in infirmaria decumbentibus, ex ea pecunia, quæ in eam cauſam, vt infra, aſſignabitur, ſuppeditentur omnes ſumptus, & expenſæ pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & alijs rebus neceſſarijs ad illarum morbos curandos, ac valitudinem conſequendam.

19 In ea verò nulla audeat aliunde particulares ſumptus ſibi facere: quo circa viſitatores, & exinde ſuperiores in monaſterijs, in quibus huiuſmodi ſubuentiones non ponuntur in communi depoſito, aſſignabunt huiuſmodi infirmariæ communi redditus ſufficientes tam ex communi menſa monaſterij, quam ex aſſignatis rebus, cenſibus, & bonis ad ſingularum, ſeu particularium monialium vſum, ſiue ſuſtentationem pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio ſatis eſſe.

20 Eligatur autem monialis, ſolicitudine, ſedulitate, & charitate præſtans, quæ ægrotantium ſororum cum omni ſtudio, & pietate curam gerat, fideliterque pecuniam ſibi commiſſam adminiſtret, cuius rationem reddere teneantur.

21 Et etiam conſtituantur tot moniales conuerſæ auxiliares, quot videbuntur ei muneri ſatis eſſe.

22 Nulla audeat accedere ad infirmariam tanquam ægrotans, vel infirma, niſi febri, vel alio morbo laboret, quam ibi curare oporteat de conſilio medici qui ad reſtitutionem expenſarum in foro conſcientiæ teneatur, ſi cui huiuſmodi conſilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes feneſtræ, vel foramina, quæ fuerint in clauſtrorum parietibus, è quibus moniales foras ſpectari poſſint, omnino occludantur, præmiſſis ſolis feneſtris aliquibus ad lumen excipiendum neceſſarijs, quæ tamen talia ſint ne inde vllo modo proſpici, aut proſpicere queant.

24 Monialibus, & earum eccleſijs, non permittatur cantus figuratus, ſed tantum firmus, ac præterea, etiam ex omnibus monaſterijs omnia inſtrumenta muſica (exceptis organis, quæ in exteriore eccleſia permittuntur) tollantur.

25 Solæ moniales officium diuinum in ſuis eccleſijs celebrent, ita vt nulla regularis, vel ſæcularis, aut alia quælibet laica perſona, ad id quomodolibet ſe ingerat, ſed tantum ſacerdotes, & clerici deputati, vel deputandi ab ordinario, ſiue ſuperiore, pro celebrandis miſſis, in die ſolennitatis monaſterij, ad ea ſua munera obeunda, quæ ſint ex uſu neceſſario eccleſiæ cuiuſmodi ſunt miſſæ celebratio, benedictiones, & his ſimilia, quæ per moniales expediri non poſſunt, accedant.

26 Nulla monialis, vel conuerſa, vel quæuis alia perſona, etiam quæ non ſit de monaſterio, audeat alias priuatas ſibi miſſas celebrari facere in eccleſijs monaſteriorum monialium, præter eas, quæ a cappellanis deputatis communibus impenſis monaſterij celebrandæ ſunt.

27 Quia vero in quibuſdam monaſterijs, quam plurimæ Miſſæ, quæ magnũ

Z ſacer-

ſacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex teſtamentis, vel relictis, & alijs diſpoſitionibus, & nihilominus ob defectum cappellanorum, aut monaſteriorũ paupertate, vel alia de cauſa omittuntur, vel omitti oportet; mandatur Dominis viſitatoribus, & ſucceſſiue Ordinarijs, & Superiorib. vt ei rei opportune prouideant, iuxta Decreta Sacroſancti generalis Concil. Trid. & Prouincialis Synodi Neap. aut alia meliori ratione conſulentes, ac referant huic Sanctæ ſedi.

28 Nulla monialis, vel conuerſa cum aliquo Aduocato, Procuratore, Sollicitatore, Exactore, alioque negotiorum Geſtore quodcumque negotium, cauſam, vel litem pertractet, niſi cum ſolis ijs, qui pro communibus negocijs, cauſis, & litibus monaſterij procurandis, & deferendis deputati ſunt, & de licentia Præfectæ eiuſdem monaſterij.

29 Vectores, qui vinum pro vſu monaſterij; vel etiam aquam Balneorum pro infirmis conuehunt, monaſterium ingredi niſi interdiu nullatenus permittantur.

30 Ad conficiendum panem, vel etiam ad cernendam farinam nemo in monaſterium intret, quod ſi alia de cauſa neceſſaria, & vrgenti intrauerit, iſtiuſmodi operam ne præſtet.

31 Abijciantur è monaſterijs omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ poſſint occludi, ſed omnia pateant.

33 Lanitrices, & quæ Sacriſtiæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingreſſos comitantur, quadraginta annis: non paucioribus natæ ſint.

34 Comitatrices, confeſſarios, medicos, chirurgos, & alios, qui ex neceſſitate intra clauſtra pro tempore admitti oportet, vbi ingreſſi fuerint, ſemper comitentur.

35 Omnino aſſignetur confeſſarius extraordinarius iuxta decretum ſacri generalis Conc. Trid. quem quæuis monialis adire teneatur, cui tamen liberum ſit illi ſua peccata confiteri, vel non confiteri.

36 Ne quicquam commodato accipiant pro ipſarum eccleſijs, vel Oratorijs ordinandis, ſed proprio ſint ornatu contentæ, quem nec alijs commodent.

37 Omnes conuerſæ rei communi monaſterij inſeruiant, conuerſę autem particulares nulli monialium concedantur, quæ iam conceſſæ ſunt in communitatem redigantur, ſed ſi qua, vel propter infirmitatem, morbum, aut ſenectutem, particulari miniſterio indigeat, Abbatiſſa, vel Præfecta monaſterij, ex eiſdem conuerſis communibus vnam, pluresve aſſignet, prout opus fuerit, ad nutum tamen ipſius reuocabiles, & ex induſtria, aliam; vel alias viciſſim ad tempus ſubſtituat, vt neceſſitati vniuſcuiuſque ſit conſultum, & priuato ſeruitio nequaquam illarum quæpiam addicta, ſeu aſſignata ſit, aut addici poſſit.

38 In conuerſas non recipiantur in quoquo monaſterio plures tertia parte aliarum monialium, vel ad ſummum non niſi duæ ad rationem quinque monialium, vbi verò conſuetudo eſt, vt ea proportio non expleatur, ſed minor ſit numerus conuerſarum, ea, vtpotè laudabilior obſeruetur.

39 Famulæ ſæculares, quæ in monaſterijs pro illorum ſeruitio & miniſterio degunt

degunt, omnino dimittantur, nec habitum ſuſcipiant, niſi prius extra monaſterium dimiſſæ ab Ordinarijs illarum voluntas fuerit explorata iuxta prædicti Sacri concilij Tridentini Decretum, quod tamen fiat omnino gratis, neque ſint ſupra numerum proxime definitum.

40 Tam moniales, quam conuerſæ, ſuam quæque cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, ſeorſum quælibet in ſuo lectulo dormiat, ſeu quieſcat.

41 Non recipiatur monialis, vel conuerſa in quoduis monaſterium, niſi in eo ſingulæ, ſingulis monialibus, & conuerſis propriè cellæ, quæ ſiue ex muro, vel cemento, ſiue ex tabulis, ſiue ex tela in communi dormitorio diſtinguantur, aſſignatæ ſint: & actu eas inhabitent, & vacua ſuperſit propria cella pro recipienda in monialem, vel conuerſam.

42 Viſitatores numerum monialium, ac etiam conuerſarum iuxta ſupradictam rationem in quolibet monaſterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus quæ a monaſterio in communi poſſidentur, & ex conſuetis eleemoſynis ſtatuentes, in monaſterijs Ciuitatis Neapolitanæ pro ſingulis monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos autem pro ſingulis conuerſis, quæ tamen præſcriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi monaſterium aliquas in moniales ſupra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur ſi fuerint cellę pro eis; Vel aliud ex prædictis non obſtiterit, & in dotem præterea, vel eleemoſynam a ſingulis aſſignetur, præſens pecunia, ex qua ſaltem poſſit emi annuus redditus ducatorum ſexaginta ſex illius monetæ in abſolutum monaſterij commodum, & vtilitatem conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuo retinendus in monaſterijs vero Salernitanæ Ciuitatis (obſeruatis conditionibus, cæteris iam dictis) Domini Viſitatores taxent certam annuam quantitatem redditum pro loci, & perſonarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in monialem, niſi prius parentes, fratres, vel ij ad quos eius cura ſpectat, promptam habuerint vniuerſam pecuniam pro dote, vel eleemoſyna conſueta, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur. Accedente monaſterij conſenſu, cui huiuſmodi redditus alimentorum cauſa vſque ad profeſſionis diem cædat, ea vero ſequuta, ſucceſſionis iura integer acquiretur.

45 Cum vero regularis viuendi ratio, & optimi inſtituti, & tuta via qua ad omnem perfectionis gradum aſcenditur, ſit vita communis, nihilque proprij poſſidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vſum cuiuſque conceditur, diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi ſanctam & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusve quouis modo ad vſum conceſſa, vel reſeruata a ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, Abbatiſſa, Prioriſſa; vel aliæ Præfectæ monaſteriorum renunciationem huiuſmodi recipere omnino teneantur, & ex monaſterij bonis, redditibus ſeu introitibus in his, quæ ad victum, & veſtitum, & reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis præcipuè prouidere, & ita opportunè omnia ſubminiſtrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis autem, vel ſi qua intra, vel extra mo-

Digitized by Google

naſterium talem diu viuendi vſum dicto, vel facto, nutu, vel ſigno exturbare, reprehendere, aut quouis modo impedire, maligno ſpiritu inſtigante, præſumpſerit, Superiores in eum, eamve maledictionem æternam, & excommunicationis ſententiam, etiam ipſo facto incurrendam comminari, & infligere poſſint. Quinimò omnibus dictorum monaſteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum monialium piè & Religioſè viuentium ſingularem curam gerant, vtpote, quæ ſub ſpeciali protectione ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & noſtræ Congregationis exiſtunt, & vt hæc tuta viuendi ratio, dante Domino, amplificetur de cætero in prædictis monaſterijs, Nulla ingreſſura monaſterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in monialem, vel conuerſam, niſi promiſerit communis vitæ inſtitutum prædictam amplecti, & iuxta illud perpetuò viuere, vbi verò ingreſſa fuerit, vna cum alijs monialibus eiuſdem inſtituti, & obſeruantiæ adiungatur, & cum eis viuat: Confeſſarij etiam ſedulo hortentur, ac moneant moniales, vt prædictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſeruiendi viam ſequantur.

46 In monaſterij, in quibus ſimiliter retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquam ſubuentionem, de manibus tamen Abbatiſſæ, ſeu Præfectæ monaſterij, ſiue Depoſitariæ, ad nutum tamen Abbatiſſæ, ſiue Præfectæ prædictæ pro ſuis religioſis neceſſitatibus, quæ vero ſuperſunt, Abbatiſſa erogare teneatur in communes, vſus monaſterij, ac Ordinarij, ſiue Superiores monaſterij quotannis exigant rationem a Depoſitaria, & Abbatiſſa, ſeu Præfecta prædictis de huiuſmodi prouiſionibus, ſubuentionibus, & depoſitis, & in eas tranſgredientes grauiter animaduertant.

47 Vt autem ad Dei gloriam, & monialium in Domino profectum, & animarum ſalutem ſupradictæ ordinationes debita deuotione, & reuerentia ſuſcipiantur, Vniuerſis, & ſingulis Reuerendis Abbatiſſis, Prioriſſis, ac alijs Præfectis, & Superioribus Monaſteriorum, ac monialibus, & conuerſis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub priuationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis, ac vocis actiuæ & paſſiuæ, atque alijs cenſuris eccleſiaſticis, & pœnis, etiam ipſo facto incurrendis reſpectiue (in caſibus tantum a Congregatione præſcribendis quoad cenſuras, ſcilicet) ac alias iuxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſas diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt omnia, & ſingula in eiſdem ordinationibus contenta, & obſeruent, & exequantur, ac obſeruari, & exequi faciant.

48 Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, eiuſque Vicarius, & Officiales in ſpiritualibus Generales, & prædicti Domini Viſitatores Apoſtolici necnon, & alij Superiores Regulares, ad quos Monaſteriorum cura quomodolibet ſpectat, ſtudeant, vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur. Tranſgredientes vero prædictis cenſuris eccleſiaſticis, & pœnis etiam inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis, ac alijs, prout eis videbitur, iuris & facti remedijs, opportunis exerceant, & caſtigent, cum facultate declarandi Abbatiſſas, Prioriſſas, & alias præfatas culpabiles repertas incurriſſe in pœnas

nas

Digitized by Google

nas etiam priuationis officiorum,& inhabilitatis ad ea,atque illas ſic declaratas deponendi,& puniendi,ac alias idoneas illarum loco ſubrogandi,& ſufficiendi, quæ regularis diſciplinæ zelo accenſæ huic reformationi inuigilare poſſint,& velint.

49 E monaſterijs ſanctæ Mariæ Angelorum , ſanctę Marię Conſolationis, ſancti Antonij de Padua, & ſanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ ciuitatis emittantur omnes, & quæcunque puellæ, atque ſæculares mulieres, quæ educationis,vel alia quauis cauſa in eis morantur, Non obſtantibus quibuſcunque.

50 In monaſterio ſanctæ Mariæ Angelorum , ſanctę Mariæ Conſolationis, & ſancti Antonij de Padua, nulla de cætero admittatur in monialem, vel conuerſam, nec religionis habitum ſuſcipiat, ſub pœna priuationis, ipſo facto, officiorum, & vocis actiuæ, & paſſiuæ, tam per Abbatiſſam, quam per Diſcretas,quæ huic rei authoritatem,vel aſſenſum præbent, incurrenda. Ac inſuper illius receptio,& profeſſio inde ſequuta irrita ſit,& inanis, ac nullius ſit roboris, vel momenti, ſed & quæ de facto impoſterum iam recepta fuerit, de monaſterijs eijciatur.

51 Idem quoque obſeruetur in monaſtario ſanctæ Marię Magdalenę , cum propter loci in ſalubritatẽ,& alias iuſtas, ac rationabiles cauſas,Dominis Viſitatoribus datum fuerit in mandatis, vt ipſi, habita ratione redituum, tam communium, quam particularium, ſeu in proprios vſus aſſignatorum,tantum ex redditibus contentui, ſeu menſæ monialium tribuatur quantum videatur ſatis eſſe ad illarum congrua in ſuſtentationem, quod autem ſupereſt futuro monaſterio extruendo reſeruetur.

Dat.Rom.in ſacra Congregatione ſuper regularibus inſtituta,habita Domi Illuſtr.& Reuerend.D.Cardinalis.S.Seuer.Die 2.menſis Iulij 1589.

F.Michael Bonellus Card.Alex.Epiſc.Alban.

Georgius Calcarius Secr.

Romæ,apud Paulum Bladum impreſſ.Cameralem 1592.

Sequuntur declarationes, quædam quorundam prædictorum capitum tenoris ſequentis.

M D C. Die 6. Maij.Facta relatione Sanctiſſimo D. N. decreuit. Ad primum,& ſecundum, vt curet Illuſtriſs. Cardinalis Archiepiſcopus decreta reformationis Apoſtolicæ inuiolabiliter ſeruari,& executioni mandari,præſertim quæ de duplicibus cratis ferreis in cap. 2. & quæ de vita communi in 45. & 46.diſponuntur, hoc addito, vt moniales teneantur præſtationes omnes ipſi aſſignatas, ſuperioribus fideliter notificare, & conſignare in certo libro notandas, & per communes officiales monaſterij exigendas ad hoc, vt in vſum ipſarum monialium, pro ſingularum religioſis neceſſitatibus de mandato Abbatiſſæ, ſeu alterius ſuperioris per miniſtros publicos, & communes monaſterij,in totum,vel pro parte, vt opus erit quotannis erogentur.

Ad Tertium prouiſum.

Ad quartum vnicuique monaſterio vnicus tantum confeſſarius ordinarius aſſignetur, ſed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præſcriptum Sacri Conc. Trid. offeratur.

Alex. Cardinalis Floren. Locus ſigilli.

Bernardinus Epiſcopus Auerſanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO Signor mio oſſeruandiſſimo.

NOſtro Signor iſteſſo ha voluto vedere, & eſſaminare le ſcritture mandate da V.S. Illuſtriſſima, e date a nome delle monache ſopra l'oſſeruanza dei decreti della riforma dei monaſterij di coteſta città; Et eſſendo aſſai chiari li capitoli 45. & 46. dell'ordinationi generali, Sua Santità vuole, che ſi oſſeruino, come cantano, nè ſi aggiunga obligo doue non è. Et circa la difficoltà che conſiſte intorno l'vltimo decreto fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da pratticare. Sua beatitudine ha ordinato ſi dichiari a V.S. Illuſtriſſima, che ſia lecito all'Abbadeſſa, e Superiora di ciaſcuno monaſterio di permettere alle monache, che poſſa ciaſcuna di eſſe ſpendere qualche coſa delle ſouuentioni, che gli vengono date ſenza paſſare per le mani de miniſtri communi de monaſterij, e ſenz'obligo di hauerne a rendere altro conto, come ſaria a ragione di vn ſcudo il meſe per ſeruitij minuti, pur che ſi oſſerui nel reſto il Decreto come ſtà. E benche quanto alla vita commune non intende ſua Santità, che le monache profeſſe prima della riforma, lequali non elegeno volontariamente ſiano aſtrette ad accettarla, come non le obliga meno il ſudetto capitolo 45. coſi comanda, che non ſi riceuano nell'auenire in modo alcuno monache all'habito, nè alla profeſſione, ſe non ſotto la intiera riforma, & oſſeruanza della vita commune; e coſi in ciaſcuno de i ſudetti caſi V. S. Illuſtriſſima ſi compiacerà ordinare che ſia eſſeguita la ſanta mente di ſua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 8. di Marzo 1602.

Di V.S. Illuſtr. & Reuer.

Humiliſs. Seruitore

Il Cardinale di Firenze.

SAnctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa VIII. Ad tollenda dubia, & difficultates ortas ſuper executione, & obſeruatione capitulorum 45. & 46. conſtitutionum ſuper regimine monialium ciuitatis Neapolitanæ declarauit, ac decreuit capitulum 45. obſeruandum fore totum, vt iacet in monaſterijs in quibus iam fuit introducta, acceptata a maiori parte monialium vita communis: In alijs vero, in quibus retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones illa parte tantum in qua mandatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi ſanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona a ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, ſuperior monaſterij renunciationem huiuſmodi recipere, & ex monaſterij bonis in his, quæ ad victum, & veſtitum, ac reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis prouidere teneantur, moniales vero, quæ poſt eaſdem conſtitutiones receptæ fuerint, vel in poſterum admitten-

mittentur in eiſdem monaſterijs, in quibus ſubuentiones retinentur, nullatenus inuitę cogantur ad vitam cōem, ſed tene ntur obſeruare Capitulum 46. cum declarationibus inde ſecutis ſub die 9. Maij 1600. & 5. Martij præſentis anni 1602. illæ autem moniales, quæ in eiſdem monaſterijs reperiebantur profeſſę ante Conſtitutiones, quibus idem Capitulum 46. obſeruare non placuerit, priuatę ſint omnino voce paſſiua, donec reſipiſcentes tam ſanctum Inſtitutum acceptauerint. Eaſdem porrò Conſtitutiones omnes innouans ſua Sanctitas mandauit in cæteris omnibus obſeruari, & executioni demandari.

Romæ 26. Iunij 1602.

Alex. Card. Floren. Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynæ pro Monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca in Monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus.

QVemadmodum ſacri olim Canones, & nouiſſime Sacrum generale Concilium Tridentinum ſumma ratione decreuit, vt in monaſterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum bona immobilia poſſidentibus vel non poſſidentibus is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex redditibus proprijs monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari, ita quoque Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, quæ negotijs, ac conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præeſt, cui antiquius nihil eſt quam ſalutaria huiuſmodi decreta debitæ executioni demandari curare, ſæpius locorum Ordinarijs reſcripſit, vt certum numerum in ſingulis monaſterijs monialium, etiam curæ Regularium, ſeu militarium ſubiectis, iuxta cuiuſque monaſterij facultates præſcriberent, & ſi quæ ſupra ſtatutum numerum reciperentur, duplicem eleemoſynam afferre, & ſupra numerarium locum tenere deberent. Verum quia in dubium plerumque venit, num ſupra numerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet monaſterio definito decedētibus in earum locū ſubrogari poſſent, aut deberent, Eadem Sacra Congr. quæ peculiariter ſuper ea re ſępe numero reſcripſit: prouidere volēs, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, huius generalis decreti tenore ſtatuit, & declarat, moniales quę ſupra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum, recipiuntur, in locum monialium decedentium intra numerum, nequaquam ſubrogari, neque impedimento eſſe, quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in ſingulis monaſterijs moniales intra numerum poſſunt admitti, quinimò eaſdem ſic ſupra numerum receptas, ſupra numerarias ſemper quoad hoc remanere, etiam ſi in cæteris ab alijs nihil differant, ſed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiuſque monaſterij inſtitutum eſſe debeant.

Decretū ſacræ Cōgregationis.

Cōgruit tit. de ſtatu regu. in 6.

Declarat inſuper eadem Sacra Congregatio duplici eleemoſynæ nomine intelligi ſemper debere duplicatam ſummam eius, quæ in receptione cu-

iuſque monialis intra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum erogari ꝓ tempore conſueuerit: ita tamen vt vbi ſumma, quæ confertur, minor eſt ſcutis ducentis, ibi ſaltem ratione duplicatæ eleemoſinæ, ſoluenda ſint ſcuta quadraginta, & non minus.

Eadem quoque Sacra Congregatio diſtrictè prohibet, ne loca per obitum monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur niſi ſequuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demum, & non antea de eis diſponi ac in monialis demortuæ locum, promiſſionem, aut receptionem in capitulo ſeu quouis alio modo fieri iubet, dummodo tunc temporis puella ipſa recipienda & ætatem habeat idoneam, & cęteras qualitates requiſitas: quibus etiam præditas eſſe debere vult eas puellas, quæ ſupra numerum recipiendæ ſunt iam tunc, cum eis loca vel promittuntur, vel dantur: ſi quid veræ contra a quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momenti fore & eſſe decernit. Ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcunque monaſteriorum ſuperiores, qui cuiuſuis puellæ receptioni, vel admiſſioni, aut locorum vacaturorum promiſſioni, ſeu conceſſioni aduerſus præſentis decreti diſpoſitionem cõſenſerint, priuationi vocis actiuæ, & paſſiuæ, alijſque arbitrio eiuſdem Congregationis infligendis pœnis obſtrictos, & obnoxios fore declarat, ſaluis etiam ſemper, & in ſuo robore permanentibus alijs quibuſcunque ipſius Congregationis decretis alias latis pręſenti decreto non contrarijs, præſertim circa monialium admiſſionem, & receptionem ab habitum, & profeſſionem, & circa eleemoſynarum depoſitionem, ſolutionem & erogationem in bona ſtabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit.

Romæ die 6. menſis Septembris M DC IIII.

Alex. Card.

Berlingerius Gypſius Secr.

Romæ ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ M. DC. IIII.

MONTES PIETATIS.

Cõgruit. tit. de vſuris.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, Montes Pietatis licitos eſſe, & contrarium predicantes excommunicationis latæ ſententiæ pęnam incurrere Leonis X. Conſtitutione caueri in bull. fol. 189. incip. Inter multiplices & infra.

Sacro approbante concilio declaramus, & diffinimus montes Pietatis antedictos per Reſpublicas inſtitutos, & authoritate Sedis Apoſtolicę hactenus probatos, & confirmatos, in quibus pro eorum impenſis, & indemnitate aliquid moderatum, ad ſolas miniſtrorum impenſas, & aliarum rerum ad illorum conſeruationem (vt præfertur) pertinentium, pro eorum indemnitate duntaxat vltra ſortem abſq; lucro eorundem montiũ, recipitur, neq; ſpeciem mali præterre, nec peccandi incentiuum præſtare, neque vllo pacto improbari; quinimò meritorium eſſe, ac laudari & probari, debere, tale mutuum minime vſurarium putari, liceręque illorum pietatem, & miſericordiam populis prædicare etiam cum indulgentijs a ſancta Sede Apoſtolica eam ob cauſam con-

conceſſis, & deinceps alios etiam ſimiles montes cum Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoque ſanctius fore ſi omnino tales montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni ſaltem, vel media ex parte huiuſmodi montium miniſtrorum ſoluerentur impenſæ, vt ad leuiorem æris ſoluendi portionem medio hoc pauperes grauari contingat, ad quos cum huiuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportione erigendos, Chriſti fideles maioribus indulgentijs inuitandos eſſe decernimus, Omnes autem religioſos, & eccleſiaſticas, ac ſeculares perſonas, qui contra præſentis declarationis, & ſanctionis formam de cætero prædicare, ſeu diſputare verbo, vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam priuilegio quocunque non obſtante incurrere volumus. Non obſtantibus, &c.

Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata anno incarnationis Dominicæ 1515. quarto nonas Maij Pont. noſtri anno tertio.

Nauar. in Manua. confeſſ. cap. 17. num. 213. & Ioan. Lup. in repeti. c. nauiganti, commentario, 3. §. 3. de vſuris fol. 117. & alij hanc conſtitutionem declarant, & extat tractatus Card. Caiet. de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE ſexus interdicta.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quòd extat Conſtitutio S. D. N. D. Clementis VIII. de largitione munerum vtriuſque ſexus regularibus interdicta publicata Roma die 2. Iulij 1594. tenoris ſequentis.

REligioſæ Congregationes, ab inſigni ſanctitate viris Spiritus ſancti afflatu inſtitutæ, tantas Eccleſiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conſeruandas, & inſtaurandas Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, magnam iure optimo diligentiam ſemper adhibuerint. Nam cum ea ſit rerum humanarum conditio, & natura, vt etiam quæ optimè fundata, & conſtituta ſunt partim hominum imbecillitate, & ad malum procliuitate, & partim Dæmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura per vigili ſuſtententur, in deterius prolabantur: Iccirco Summorum Pontificum vigilantia, magnopere laborauit, vt Regularium ordinum diſciplina, aut labefactata in priſtinum reſtitueretur, aut ſalutaribus. Conſtitutionibus communita, integra atq; incolumis permaneret. Quorũ nos veſtigijs pro eodem officij munere inſiſtere, & Paſtoralé illorum ſollicitudinem (quãtum poſſumus) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quę a pluribus Religioſę vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, quibuſuis hominib. quauis ex cauſa ſæpe tribuuntur grauia incommoda, & mala, etiam boni ſpeciei exiſtant, præcauere ſtudentes; hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione vniuerſis, & ſingulis cuiuſcunque ordinis mendicantium, vel non mendicantium bona immobilia, & redditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium

Cõgnit tit. de ſtatu mona. ſeu regula.

tium

tium, vel non poſſidentium, ſeu cuiuſuis Congregationis Societatis, & instituti (non tamen Militiæ) Regularibus perſonis vtriuslibet ſexus omnem, & quamcunque largitionem. & miſſionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia, & ſingula capitula, Conuentus, & Congregationes, tam ſingulorum Conuentuum, monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum, quam prouincialia, aut Generalia cuiuſlibet prouinciæ, ſiue vniuerſi Ordinis Societatis, aut inſtituti, eorumque vel earum Camerarios Commiſſarios, & quoſcunque Officiales, & ſingulares perſonas. Ipſos etiam Ordinum Congregationum & Societatum huiuſmodi Superiores quaſcunque dignitates obtinentes, etiam generales, & prouinciales, Magiſtros, Miniſtros, & quocunque nomine Præfectos, necnon Conuentuum, monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum quorumcunque Abbates, Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam maiores Guardianos, Miniſtros, Rectores, atque Abbatiſſas, prioriſſas, & alio quouis titulo Præſidentes, tam ipſis Regularibus, quam locorum Ordinarijs, ſeu quibuſuis Superioribus ſubiectas vtriuslibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos, adeo, vt nemo vnquam eorum vel earum directè, vel indirectè palam vel occulte, tam communi, quam particulari, & proprio nomine etiam ſub quouis Statuti, vel conſuetudinis, ſeu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacunque cauſa in Generali capitulo, aut alia Generali Congregatione re maturæ diſcuſſa vnanimi conſenſu omnium Superiorumque permiſſu cauſa approbata fuerit quicquam tale attentare valeat.

Id autem ita abſoluta, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omnino fas ſit quicquam donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus, collectis, vel contributionibus; aut oblationibus; ſiue eleemoſynis, aut ſubſidijs certis, vel incertis ordinarijs, ſeu extraordinarijs, menſæ, ſeu maſſæ communis, vel cuiuſuis Fabricæ, & Sacriſtiæ, quorum bona communiter, vt præfertur, adminiſtraatur, ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quam ex pecunijs, etiam, quæ a ſingulis quouis modo acquiſitæ in commune conferendæ omnino ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in commune congregantur. Nec ii forſan priuatim, & nominatim cuilibet Religioſo a ſuis Superioribus, vel à proprijs affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel a pijs Chriſti fidelibus, etiam eleemoſynæ aut charitatis, & illius proprie perſonæ intuitu attributæ, ſeu quoquomodo per quemlibet religioſum ſuo monaſterio, Domui, aut Loco acquiſitæ, eique vt ad libitum de eis diſponat per Superiores conceſſæ fuerint. Præterquam leuiora eſculenta, aut poculenta ſeu ad deuotionem, vel Religionem pertinentia munuſcula communi tantum, nunquam vero particulari nomine (vbi Superiori de conſenſu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed huiuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis vtriuslibet ſexus non ſolum per ſe, verum etiam per alias, tam directè, quam indirectè prohibitas, declaramus.

Neque vero quiſpiam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat,

etiam

etiam ſi munera miſerit, cuiuſuis perſonæ laicæ, vel Eccleſiaſticæ cuiuſcunque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quauis non ſolum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Eccleſiaſtica, & Pontificali, aut alia maiori, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalatus dignitate fungenti, etiam proprio loci ordinario, etiam ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis, tonſuræ, aut profeſſionis monialium, tam ſibi ſubditarum, quam non ſubditarum, aut ipſi etiam proprio ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori, Generali, vel Prouinciali, aut cuiuſuis monaſterij, prioratus domus, aut cuiuſlibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocunque officio, munere, aut dignitate fungenti, vel cuicumque etiam ſimplici, & particulari Religioſo. Ita vt inter ipſos quoque Religioſos (ne praua ambitione impulſi pro conſequendis in ſua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcunque largitio, aut donatio munerum (niſi rerum minimarum, de licentia expreſſa, & in ſcriptis Superiorum) ſit penitus interdicta.

Inſuper prohibemus, ne vnquam eiſdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius etiam benefactoris, aut protectoris, vel ordinarij honorem, etiam occaſione tranſitus, vel primi ingreſſus, aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratique animi teſtificationem, ſeu pro prædictis perſonis quauis authoritate, vel dignitate fungentibus honorifice, lautè, & opipare excipiendis, ſeu pro quibuſuis conuiuijs eiſdem, aut cuiuis alteri quacumque occaſione, vel cauſa exhibendis, vel pro commeſſationibus, aut compotationibus quibuſuis perſonis, tam eiuſdem Ordinis Congregationis, Monaſterij, domus aut loci, quam extraneis largiendis, aut pro exhibendis ſpectaculis etiam pijs intra Eccleſias, monaſteria, & domos ſacras, ſeu pias, vel extra eas, in quibuſuis publicis, aut priuatis ſacris, aut profanis locis etiam vbi Sanctorum, & Sanctarum vita, aut res piè geſtæ, etiam in memoriam Paſſionis Dominicæ populis ſpectandæ proponuntur, aut alias in prædictis, ſiue in quibuſuis rebus ſuperuacaneis ad pompam, & oſtentationem, aut ad oblectationem, vel paucorum lucrum, & priuata commoda quomodolibet pertinentibus, Niſi re ipſa pro diuino cultu, & veris Chriſti pauperū indigentijs, ſeruato in hoc charitatis ordine, & habita neceſſitatis ratione, de conſilio, & conſenſu Superiorum ſubleuandis, aut alias in rebus licitis, & per Capitulum Generale, aut Prouinciale non prohibitis, vel taxam ibi forſan præſcriptam non excedentibus ſumptus huiuſmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem, & ab Apoſtolica doctrina ſacriſque Canonibus commendatam hoſpitalitatem præſertim erga pauperes, & peregrinos, nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimo ſi qui redditus ad id vel ex fundatione, vel ex inſtitutis, ſtatutis, aut conſuetudinibus aliquorum monaſteriorum, ordinum, aut regularium huiuſmodi locorum, aut ex teſtatorum, vel donantium voluntatibus ſiue alias applicati, aut donati ſunt eos omnino (vt decet) integrè in vſus pios hoſpitalitatis huiuſmodi erogandos eſſe, & præſertim in monaſterijs, ſeu locis deſertis, & ab laicorum ædibus longius remotis, vbi tamen pauperum, & verè egenorum ratio in primis habeatur.

Si

Digitized by Google

Si quos vero ditiores occaſione tranſitus, ſiue alias ex deuotionis, aut neceſſitatis cauſa eo diuertere contigerit, eos ſanè deceret Refectorio communi cum Religioſis, menſaque, & ferculis communibus, nequaquam a cæteris diſtinctis contentos eſſe. Verum omnino ipſi Regulares in hoſpitibus huiuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant, vt in eis frugalitas, & paupertas religioſa prorſus eluceat.

Pari etiam ratione diſtrictè inhibemus, ne quiſpiam ex prædictis laicus alias, quam vt ſuperius dictum eſt, vel clericus ſæcularis, vel regularis quocunque honore, præeminentia, nobilitate aut excellentia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalatus dignitate præditus etiam protector, Vice protector, loci ordinarius Prælatus, Generalis, Prouincialis, aut monaſterij, domus, vel loci cuiuslibet ſuperior, eorumve affines, propinqui, familiares, aut miniſtri vtriuslibet ſextus, quicquam contra hanc ſuperius expreſſam prohibitionem recipiant.

Quod ſi, vel ab aliquo particulari Religioſo, vel à Superiore quopiam Generali, Prouinciali, aut alio quocunque officio fungente, aut a Conuentu, Capitulo, vel Congregatione, ſiue ab vniuerſo ordine, & Religione quicquam receperint; id quod acceperint ſuum non faciant. Verum ipſo facto abſque aliqua monitione, iudicis decreto, ſententia, aut declaratione ad illius reſtitutionem omnino in vtroque foro teneantur; adeo vt reſtitutione ipſa realiter non facta, neque etiam in foro conſcientiæ abſolui poſſint.

Hanc autem reſtitutionem fieri volumus non priuatim ei Religioſo, qui donauit, ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco de cuius bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis donatum eſt, in quo idem Religioſus donans profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuerſi ordinis, ſeu Religionis donatio facta extiterit, pariter communi menſæ, aut maſſæ cuius nomine donatum fuerit, accepta munera reſtituantur; ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Congregatio, ordo, aut Religio, cui reſtitutio facienda eſt, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione reſtituendi eximere, vel vt in pauperes eroget concedere quoquo modo poſſit.

Quod ſi quis ex ſupradictis Regularibus vtriuslibet ſexus cuiuſcunq; gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum exiſtentibus, coniunctim, cum cæteris, ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionum, ſtatutorum, ordinationum, iuſſionum, decretorum, mandatorum tranſgreſſor fuerit, ſtatuimus, vt omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipſo priuatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus exiſtat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ abſque vllo Superioris decreto, aut miniſterio ipſo facto incurrat, necnon vltra huiuſmodi pęnas, etiam tanquam contra furti, & ſimoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis, accuſationis, aut querelæ, quam etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisque ſupplicijs affici debeat.

Pœnis alijs a iure ſtatutis, ac per alias Conſtitutiones Apoſtol. aut propria cuiuſuis Ordinis Congregationis, monaſterij, Domus, aut loci, ſtatuta,

vel

Digitized by Google

vel conſuetudine, contra perſonas aliquid præmiſſorum committentes forſan decretis, & inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quo circa vniuerſis, & ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentibus locorum ordinarijs, eorumque Vicarijs, & officialibus necnon quorumcunque Ordinum, Prioratuum, monaſteriorum, & Domorum ſuperioribus, etiam Generalibus, ſeu Prouincialibus, cæteriſque ad quos ſpectat, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, & eorum ſinguli, quantum ad eos pertinet, curent omni ſtudio, diligentiam, authoritate, & vigilantia præſentem Conſtitutionem firmiter, & inuiolate obſeruari, & contra inobedientes vel tranſgreſſores condignis pœnis animaduerti. Eoſdem inobedientes, necnon contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis dictorumque monaſteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, necnon Ordinum, Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel ad Verbum non inſerta effectus præſentis noſtræ conſtitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpeciali. Quæ omnia quatenus præmiſſis in aliquo aduerſentur, prorſus tollimus, & abrogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Volumus autem, vt præſentes literæ in valuis S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ publicentur affixis inibi earum exemplis, & dimiſſis. Quodque earum exempla, ſeu illorum compendia in libris quorumcunque Statutorum prædictorum Monaſteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum & Congregationum (quo ad moniales, in vernaculum, & vulgarem cuiuſque Religionis ſermonem verſa) & a loci ordinario, qui id quam primum fieri curet, ſubſcripta inſerantur, & ſaltem quotannis in capitulis, ſiue Congregationibus cuiuſque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus poſt ſexaginta dies a die publicationis (vt præfertur) in Romana Curia facienda vnumquemque citra montes, vltra montes vero poſt quatuor menſes, perinde arctent, & afficiant, ac ſi cuique perſonaliter intimatæ, & per eos iuratæ fuiſſent.

Quodq; earum tranſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quæ adhiberetur, eiuſdem præſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum interdicti, prohibitionis, declarationis inhibitionis, ſtatuti, mādati, ſublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire, Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali. Anno Incarna-

Digitized by Google

carnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo nonageſimoquarto, Tertio decimo Kal. Iulij Pontificatus Noſtri Anno Tertio, pro declaratione eius conſtitutionis vide Sorbum in Compendio Mendicantium priuilegiorum Mendicantium in verbo Dare.

INDVLGENTIAE.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt quòd vltra diſpoſita per ſacros canones & decreta Con. Trid. ſeſſ. 25. in fine in decreto de indulgentijs, & ſeſſio. 21. capitulo finali extat conſtitutio Pij Quinti Reuocatoria indulgentiarum pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ tenoris ſequentis.

Bulla Sanctiſſimi Domini Noſtri D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. Reuocatoria omnium Indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ quæſtuandi facultatem quomodolibet continent.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ETſi Si Dominici gregis Saluti ſemper intenti, ſingulis cum humilitate poſcentibus ea benigne concedere Nos, & Prædeceſſores noſtri ſtuduerint, per quæ peccatorum mole depoſita ſalus ipſis ſuccedat, & hoſtis humani generis ſeruitute ereptas animas lucriſaciant Altiſſimo, qui eas nobis ſuas bonitate cõmiſit, id tamen propenſiori ſtudio nos præcauendum eſſe cẽſemus, ne cuiuſuis Indulgentiæ, remiſſionis, vel facultatis obtẽtu, Chriſti fideles procliuiores ad illicita in poſterum committenda reddantur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentiuum, & exinde Clauium authoritas deducatur in contemptum, & Chriſti fideles quamplurimum ſcandalizentur. Sane cum ad auditum noſtrum ex diuerſis Mundi partibus quam plurimę querelę perlatę fuerint, quod vigore diuerſarum indulgentiarum & facultatum per prędeceſſores noſtros ac etiam nos, vel authoritate noſtra tam fabricæ noſtræ Baſilicæ Principis Apoſtolorum & Eccleſiæ S. Ioannis Lateranen. de Vrbe, ipſiuſque Eccleſię, Necnon S. Ioannis & S. Lazari Hieroſolymitani ac S. Spiritus in Saxia, & S. Ioannis Lateranen. ac S. Iacobi, incurabilium de eadem Vrbe, Necnon S. Elmi, & S. Bouis, ac S. Gothardi, & S. Leuguzoni, necnon S. Nicolai, & S. Bernardi montis Iouij, necnon S. Leornadi, ac S. Marthę necnon Sanctiſſimi Crucifixi Syracuſanen. Sac. Mariæ de monteſerrato, hoſpitalibus, ac etiam S. Sebaſtiani prope, & extra muros dictæ Vrbis, Necnon S. Antonij de S. Antonio Viennen. diœc. & redemptione captiuorum Nuper Neapoli inſtituto monaſterijs, illorumque, ac diuerſis alijs eccleſijs, monaſterijs, Hoſpitalibus, militijs, confraternitatibus, ſocietatibus & pijs locis, conceſſarum multi quæſtores ex eiuſdem indulgentijs lucrum temporale tantum quærentes nominibus fabricæ, Eccleſiarum, hoſpitalium, monaſteriorum, militiarum, confraternitatum, ſocietatum, & piorum locorum prædictorum in diuerſis Ciuitatibus & diœceſ. quæſtus facere, confratres deſcribere, cappellas & oratoria erigere, illiſque erectis indulgentias huiuſmodi

Digitized by Google

di communicare, & in diuerſis gradibus a iure prohibitis diſpenſare, ac plura etiam concedere, quam eis vigore facultatum prædictarum licitum ſit, ipſique lucro intenti, pecuniaſque potius, quam Chriſti fidelium ſalutem quærentes, ac eiſdem indulgentijs ſic abutentes, quæſtum ex illis particularem facere conantur, varioſque, & diuerſos quæſtores, commiſſarios, procuratores, receptores, theſaurarios, factores, nuncios, & alios miniſtros, conſtituere, qui non ſolum ſupradicta, ſed etiam plura alia eis nunquam conceſſa facere, & concedere; Necnon locorum ordinarios illorumque in ſpiritualibus Vicarios generales, & officiales, ac miniſtros, eccleſiarumque, & ordinum prælatos, ſuperiores, & perſonas quæſtus huiuſmodi impedientes cenſuris eccleſiaſticis innodare, & alias in pluribus grauiter excedentes in diuinæ maieſtatis offenſam, ac ſuarum, & Chriſti fidelium animarum perniciem, ac ordinariorum perturbationem, & piarum mentium ſcandalum, præſumunt, Nos qui Deo propitio gregis Dominici, meritis licet in ſufficientibus, Curam gerimus, & illum ſpiritualis Theſauri elargitione cupimus ipſi Deo reddere acceptabilem, ex premiſſis, & alijs rationabilibus cauſis animum noſtrum mouentibus, fel. record. Calixti Quarti, Clementis VII. Pauli III. Iulij ſimiliter III. & diuerſorum aliorum Roman. Pontifi. prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera noſtra voluntate, & deliberatione omnes, & ſingulas Indulgentias etiam perpetuas, & peccatorum remiſſiones fabricæ, & eccleſiæ huiuſmodi, necnon S. Ioann. Hieroſoly. etiam pro conſtructione, & ædificatione illius nouæ ciuitatis prædictis in quibuſuis alijs hoſpitalibus, monaſterijs, eccleſijs, domibus, militijs, ordinibus, etiam mendicantium congregationibus confraternitatibus, & vniuerſitatibus, & pijs locis, illorumque ordinibus, capitulis, conuentibus, magiſtris, & ſuperioribus, & tam ſæcularibus, quam quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularibus perſonis tam ſingulariter, quam vniuerſaliter per quoſcunque Roman. Pontif. prædeceſſores noſtros ac etiam nos ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac ex quibuſuis etiam vrgentiſſimis cauſis, etiam cauſa redemptionis captiuorum, & alias quomodolibet conceſſis, pro quibus conſequendis manus ſunt porrigendæ adiutrices, & quæ quæſtuandi facultatem quomodolibet continent, illarum omnium, tenores, formas, & derogationes, & decreta præſentibus pro expreſſis habentes authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacuamus. Et inſuper perpetuo hac noſtra valitura conſtitutione decernimus, quod ex nunc de cætero ſub indignationis noſtræ pœna prætextu indulgentiarum, & facultatum, per quoſcunque Roman. Pontif. prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem Apoſtolicam, etiam motu ſimili, ac ſedis Apoſtolicæ legatos, & alias quomodolibet conceſſarum, & quas a nobis, & ſede prædicta imposterum verbo, literis, aut quauis alia ſcriptura, etiam manu noſtra ſignata etiam cum clauſula, quod ſola ſignatura ſufficiat, etiam in fauorem fidei, aut cruciatæ ſanctæ, vel cuiuſcunque alterius piæ cauſæ, etiam priuilegiatæ concedi quomodolibet contigerit, nullus quauis etiam epiſcopali, archiepi-

Digitized by Google

chiepiſcopali, & patriarchali, aut maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſeu etiam regali, vel temporali, excellentia præfulgeat, audeat, vel præſumat quæſtus facere, aut nuntios, quæſtores, commiſſarios, theſaurarios, receptores pro illis recipiendis in d. hoſpitalibus Eccleſijs, domibus, monaſterijs, militijs, & alijs ſupra nominatis, vel pro eis aut illorum nominibus, alibi conſtituere, & deputare, niſi ex ſpeciali licentia, & ex certa ſcientia noſtris, & Romani Pont. pro tempore exiſtentis, de qua per literas noſtras, & eiuſdem Romani Pont. pro tempore exiſtentis locorum ordinarijs, vel eorum in ſpiritualibus vicarijs, ſeu officialibus derogationem præſentis noſtræ conſtitutionis illius tenore de verbo ad verbum inſerto expreſſè continentes, nos enim ex nunc irritum, decernimus, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, conſtare debeat. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris patriarchis, primatibus, archiepiſcopis, & epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſ. ſuis præſentes noſtras literas publicare, & obſeruare debeant, rogantesque omnes, & ſingulos principes ſæculares, & alios dominos, & magiſtratus temporales, eiſque per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti in remiſſionem peccatorum ſuorum iniungentes, Quatenus in præmiſſis eiſdem patriarchis, primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum auxilium & fauorem præſtent cum auxilio, brachij ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus concilijs editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitut. & ordinationibus, necnon fabricæ Eccleſiæ Hoſpitalium, monaſteriorum, militiarum, confraternitatum, ordinum, capitulorum, conuentuum, aliorumque locorum prædictorum, & quorumuis illorum membrorum, eccleſiarum, etiam Cathedralium, & Metropolitan. etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ſtabilimentis, vſibus, & naturis, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis illis, & præſertim S. Ioannis, & S. Lazari, ac ſancti Spiritus in Saxia Hoſpitalibus. Necnon ſancti Antonij, de Santo Antonio, & ſanctorum Nicolai, & Bernardi montis Iouij monaſterijs ipſorumque monaſteriorum Hoſpitalibus, ſingulorumque eorum conuentibus, ſuperioribus, & perſonis præfatis per quoſcunque Rom. Pont. prædeceſſores, ac Nos, & ſedem Apoſtolicam ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac quauis etiam Imperiali, vel Regali Conſideratione, vel inſtantias, & alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus, pro ſufficienter expreſſis, habentes motu ſcientia & poteſtatis plenitudine, ſimilibus ſpecialiter, & expreſſè dero-

gamus,

gamus; & ſufficienter derogatum eſſe volumus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de in indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quod præſentes literæ in cancellaria noſtra Apoſtolica, & Acie Campi Floræ de more publicentur, & inter conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur. Et quia difficile foret, eaſdem præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac alicuius ſigillo prælati munitis eadem prorſus fides adhiberetur, quæ adhibeatur ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, vacuationis, decreti, mandati, *iniunctionis*, derogationis, voluntatis, & declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Rom. apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ *1566*. Sexto idus Februarij Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Cæſ. Glorierius.

G. Cuyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno a natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſeptimo, indictione decima. Die, vero decimaſeptima mentis Februarij Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris, & Dom. N. D. Pij Papæ Quinto anno ſecundo, retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andream Rogerium Præfati. Sanct. Dom. Noſt. Papæ curſores.

Scipio de Octauianis magiſter curſorum.

NVLLITAS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, extare conſtitutionem Sanct. Dom. Noſt. Dom. Clementis Papæ VIII. de *Nullitatibus* aliàs, quam ex defectu iuriſdictionis citationis, aut mandati in quocunque tribunali ſtatus eccleſiaſtici non attendentis; Rom. publicatam die 22. Martij *1593*. tenoris ſequenti.

Cõgruit tit. de dimiſſorijs.

Litium diſpendijs, & ambagibus, præſertim inter perſonas curæ, & iuriſdictionis noſtræ, etiam in temporalibus ſubiectas occurrere, quantum in no-

bis eſt, cupientes, ſtatutum fel. recor. Pij Papæ IIII. prædeceſſoris noſtri, ne iudices Almæ Vrbis nullitates attendant, niſi ex defectu citationis, iuriſdictionis, aut mandati, ſed illis non obſtantibus ad expeditionem cauſarum procedant, ad omnes, & quoſcunque iudices, ordinarios, & delegatos, magiſtratus, & officiales, in quibus ditionis noſtræ temporalis eccleſiaſticæ, prouincijs, & ciuitatibus, terris, oppidis, & locis quamcunque iuriſdictionem exercentes, & quauis authoritate, & dignitate, fungentes, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione extendimus, & ampliamus, atque in quocunque Tribunali, aut Curia ſæculari, vel eccleſiaſtica firmiter, & inuiolate ſeruari, ſicque & non aliter per quoſcunque ex ipſis iudicibus, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores etiam Sanct. Rom. Ecc. Cardin. ac legatos etiam de latere ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacunque cauſa, & inſtantia etiam nunc pendente, aut in futurum mouenda, eccleſiaſtica, prophana, ciuili, & criminali, aut mixta iudicari, & diffiniri, & quibuſcunque nullitatibus præter ſuperius expreſſas, nequaquam attentis ad expeditionem cauſarum earundem procedi debere præcipimus, & mandamus. Decernentes irritum, &c. Non obſtantibus, &c.

ORDO.

PRæter Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, quod in materia Ordinationum vltra diſpoſita per anteriores canones ac per Concil. Tridentin. præſertim ſeſſ. 23. a capit. 2. vſque ad 18. & ſeſſ. 21. capit. 2. & ſeſſ. 6. capit. 10. & 13. (cuius Concil. Trident. decreta referuntur per extenſum in Pontific. nouiſſime edito iuſſu Sanct. Dom. N. D. Clement. VIII. in princ. in tit. de ordinibus conferendis) extant etiam quatuor Summorum Pontific. Conſtitutiones nempe Pij Quinti Sixti Quinti & Clement. VIII. & eiuſdem declarationes editæ per Sacram Congregationem, quas referam. Prima eſt Pij II. contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs in bullar. fol. 79. tenoris ſeq.

Cum ex ſacrorum ordinium collatione, character inuiſibilis animæ imprimatur, ſacra myſteria diſpenſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum, in eorum ſuſceptione exceſſus graues, tanto magis plectendi ſunt, quanto ex illis maiora in mentibus fidelium ſcandala generantur. Cum itaque (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſte accepimus) nonnulli clerici extra tempora a iure ſtatuta, quidam ante ætatem legitimam, aliqui vero ſine dimiſſorijs literis, contra ſanctiones canonicas, ſe faciunt ad ſacros ordines promoueri, nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes, vt alijs in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur, authoritate Apoſtol. hac conſtitutione perpetuo valitura ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione canonica, aut legitima licentia, ſiue extra tempora a iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſorijs literis, etiam citramontanis (præterquam ſi in hoc vltimo caſu per Cam. Apoſtol. iuxta illius ſtylum ordinati fuerint, & ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri) a ſuorum ordinum executione, ipſo iure ſuſpenſi ſint, & ſi huiuſmodi ſuſpenſione durante in eiſdem ordinibus miniſtrare preſumpſe-

ſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea vltra alias pœnas in-tales generaliter a iure inflictas, beneficijs eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus autem, quòd præſens noſtra conſtitutio in Roman. Curia exiſtentes poſt quindecim dies: abſentes vero Italicos poſt duos menſes, alios vero Vltramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c. Datum Romæ 1461.

Colliguntur ex diui Pij II. Conſtitutione tria requiſita in promouendo ad ſacros ordines circa quæ plura conſideratione digna, & vix frequentia ex diuerſorum Doctorum dictis ad communem vtilitatem breuiter, & diſtincte annotare, & in vnum redigere curaui. Primum ergo requiſitum eſt, vt ſit in ætate legitima, in qua hodie attendi debet decretum ſacroſancti Concil. Trident. ſeſſ. 22. de refor. capitu. 12. quod diſponitur, vt nullus ad Subdiaconatum ante 22. annum, ad Diaconatum ante 23. & ad Presbyteratum ante 25. promoueatur, & corrigitur text. in clemen. generalem, de ætat. & qualit. ſufficit annum eſſe inceptum Nauar. in manua. capit. 25. ſub numer. 116. & in conſil. 6. de ætat. & qualitat. in antiquit. & hoc fauoris cauſa l. ad rempublicam §. annis, ff. de mun. & honor. Imol. in d. clemen. generalem, numero 14. in fine, Syhueſt. in verbo Ætas, ſub numero 4. qui igitur ante dictam ætatem ad aliquẽ ex prædictis ordinibus ſacris promouetur, eſt ipſo iure ſuſpenſus ab ordinum executione, & ſi in eo præſumpſerit miniſtrare, efficitur irregularis, prout ſancitur in hac extrauag. Quam amplia primo, vt non tantum ſit ſuſpenſus vſque ad legitimam ætatem ſuperuenientem, ita vt ipſa accedente ceſſet impedimentum, vt iuris eſt iux. text. in capit. vel non eſt compos, de tempo. ordinan. & communem eſſe opinionem fatetur, Couar. in clemen. ſi furioſus par. 1. §. 1. numero 44. de homicid. ſed per hanc extrauag. eſt perpetuo ſuſpenſus, donec abſolutionis beneficium conſequatur, prout animaduertit Rebuff. in prax. benefi. par. 2. ti. de cler. ſacr. ordin. male promot. glo. 4. numer. 3. Tolet. in ſum. lib. 1. capit. 61. Secundo amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam, vt ex vi huius extrauag. ex vno, eodemque actu ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem incurrat, antequam ipſe ſolus alias celebret, nam cum in eodem actu ordinationis vtatur ordine presbyteratus, poſt quam illum aſſumpſit, concelebrando, & conſecrando cum Epiſcopo, irregularis iudicandus eſt, Nauar. in conſilio 4. de cler. excommunic. miniſtri. in antiq. ita teſtatur Lopez ad Diaz in pract. crim. can. capit. 26. tenuiſſe quoſdam grauiſſimos viros Societatis Ieſu, cum inter eos re hac diſpenſatione ſermo haberetur, quam Nauarri doctrinam aduertendam eſſe inquit Fr. Hieron. a Sorbo in Compen. Priuileg. Mend. in verbo ordines ſacri verſ. Item notando ſecundo, ſubdens hoc non occurrere in ſuſceptione aliorum ordinum.

De ordinat. in ſacris ordinibus ante ætaté.

Ampliatio illa annixa, & fundata ex Nauarri authoritate, ſcilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ætatem, qui cum Epiſcopo Ordinante concelebrat incurrere, & ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem, coadiuuatur etiam ex dictis per Didac. Couar. in relect. capitul. Alma mater. parte. 1. §. 3. ſub numero 5. Verum oppoſitum tenet Medinam ſequens Henriq. in ſumma libr. 14. de irregular. capitu. 3. ſub §. 6. vt ſcilicet fiat ſuſpenſus ab ordinis Officio, ſed non fiat irregularis ratione, de qua ibi per eum, qua ratione mo-

tus Rodriquez in ſum.par.1.capit.68.concluſ.2.a Nauarri opinione recedit, & huic contrariæ hæret. Accedit etiam huic ſententiæ Sayr. libro 4. theſ. caſ. conſc.cap.15.num.23.& lib.6.cap.12.num.11.& longe alius probabiliorem demonſtrat, & confirmat Suarez, de cenſur.diſputa.31.ſect.prima, pag.561. quam & nos vti benigniorem, & maiori Doctorum calculo fulcitam, ac validioribus rationibus munitam libentius recipimus,eoque maxime cum praxis Cancellariæ hos non reputet irregulares, vt latius ſignificatur per Apoſtillam ad conſil. Nauarri ibi citatum, quod in poſtrema editione eſt octauum in ordine ſub eodem tit.de cleric. excommun. & capit. Illud autem frequentiſſimo omnium calculo receptum eſt, vt Regularis qui ante legitimam ætatem presbyteratum ſuſcipiunt,non contrahat irregularitatem exercendo actus ſolum in ſacerdotio conſtitutis conuenientes, veluti ſi vſus fuiſſet ſtatione, & ſeſſione, inter Sacerdotes,vel electione tam actiua,quam paſſiua ad ſolos Sacerdotes pertinentes ex dictis per Inno.Panorm.& alios in cap. fin. de exceſſ. prælat. Idque amplia procedere etiam ſi præfati actus eſſent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis ſtatutũ,ſeu iure particulari conſtitutionum alicuius Religionis,eo quia non ſunt diuina officia, vt in terminis conſuluit Nauar. conſil.9.de cler.excommun.miniſt.in nouis & habetur per Roderic. tomo 3. quæſt. regul.quæſtio.23 artic.12.& in ſumma pat.1.capitulo 166. concluſ.1. peccat tamen ſecundum præfatos Doctores talis Religioſus exercendo prædictos actus honoris ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

An autem durante ſuſpenſione reſpectu epiſcopi ante legitimam ætatem ordinatis a collatione ordinum per text.in d.cap.vel non eſt compos, & glo. & doct.in d.clem.generalem, & ſi interim celebraret, fieret irregularis, vide Philip.Franc.in capi.1.§.ſcituris, ſub num.4.de ſent. & re iudic.in 6. Rebuff. loco citat.glo.2.num.7.& Maiol. de irregul.lib.1.capit.30.num.9. Hęc ætatis probatio quot modis fieri poſſit, de hac re latiſſime inter alios ſcripſerunt Mandoſ.in comment. ad regul.Cancell. Reg.18.a quæſt.4. vſque ad 10. Maſcard.tom.2.de probat.concluſ.667.& pluribus ſequen.& Menoch.lib.2.de præſumpt.præſumpt.51.

Deuenio ad ſecundum requiſitum,quod eſt,vt dicti ordines ſacri recipiantur temporibus a iure ſtatutis, & concordat Concil. Trid.ſeſſ.23.cap.8.quæ, & qualia ſint,habes in cap.fin.75.diſt.& in cap.de tempo.ordin.& de ratione quare potius in temporibus ibi præſcriptis, quam alijs ordines ſacri conferantur, & quare potius in die Sabbati quam alijs diebus, vide per Rebuff. loco præalleg.glo.1.num.8.& infra, & Lopez loco etiam cit.& in Catechiſmo ad Paroch. in tit.de ordin. ſacramen. fol.206.in magnis. Amplia vt non ſuffragetur, neque vllam obtineat firmitatem conſuetudo, qua contrarium eſſet introductum, cap.fine, de tempor. ordin. Limita vbi ex ſpeciali Summi Pontificis indulgentia per breue fuerit facultas epiſcopo cõceſſa in fauorem alicuius ordinandi de eum promouẽdo extra tempora in diebus dominicis, ſeu feſtiuis Rebuff. ibidem num.22. & ſtylum Curiæ Romanæ hoc obſeruare tenetur,Maiol.de irregul.lib.3.cap. 14.num.9.

Quoad tertium requiſitum, ſcilicet circa literas dimiſſorias, quæ in terminis præſentis conſtitutionis ſunt quoddam medium,per quod quis ab alieno Epiſcopo promoueri poſſit, dicimus triplicem eſſe poſſe epiſcopum ordinarium

Digitized by Google

rium, qui illas concedere valeat iuxt.text.notab.in capit.cum nullus.de tempor.ordin. in 6. originis, beneficij, & domicilij, & quod primum non ſufficere originem paternam, de qua plura tradit Cæſar. de Graſ. deciſion. 15. ſub titu. de probation. ſed intelligi de propria, & ſic vbi natus eſt ipſe ordinandus, doct. in d. capit. cum nullus. qui ante factum conſulunt, ita eſſe tenendum, & poſt factum cenſent haberi pro excuſatis, tam ordinãtem, quam ordinatum.

Circa ſecundum, ratione beneficij; intellige primo, etiam ſi beneficium non eſſet tale, propter quod quis eximeretur a iuriſdictione primi epiſcopi, vt quia beneficium non requirat reſidentiam. ita ſcribentes in d.text.& præter nos Henriquez in ſumm. libr. 10.de ordin.ſacramen.capitu.24.ſub §.primo, in gloſ.& nos dict.tex.in hac parte locum habere intelligimus, dummodo beneficium, quod poſſideret, ſit ſufficiens ad victum, iuxt.decretum Concil.Trident. ſeſſ.21.de reform. capit.2. nam lex noua declarat veterem l. non eſt nouum, ff.de legi. & quæ quantitas ſufficiat ad honeſte ſuſtentandum, eſt arbitrarium, vt dictum fuit ſupra in verbo beneficiorum reſignatio, octaua cauſa.

Quando Epiſcop. poſſit cō-ferre ordines ratione domicilij. vide Nauarr. in conſi. 10. & 11. de temp. ordin. in antiq. & 1. & 3. in nouis.

Secundo intellige etiam ſi beneficium eſſet in vna diœceſi, ſed eſſet ſubiectum alteri epiſcopo, niſi eſſet ſubiectum etiam quoad iura epiſcopalis, vt ex mente Imolæ ibi, ſub numero quinto, aduertit Gemin. ita vt in hoc caſu ad iſtum ſpectet dare hanc licẽtiam ad ordines, & non ad illum, in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium. Tertio intellige niſi beneficium conferatur in fraudem. Franc.ibidem, ſub num.3.glo.in cap.eos,qui.in verbo, figmento, de tempor.ordin.in 6.

Circa tertium ratione domicilij aſſerunt ijdem doct.quod poteſt quis in momento abſque temporis expectatione acquirere domicilium, quando ſcilicet transferret ſe ad habitandum in aliquo loco, expreſſe declarando, ſe habere animum ibi perpetuo manendi, & domicilium contrahendi, ſed Rota Roman. in deciſio. diuer. deciſio.150. numer.8.part.2. dicit non ſufficere illam animi declarationem, quia requiritur etiam aliquis actus ſignificatiuus domicilij, puta quòd emerit domum, Socin. optime in capit.fin.numer.25. de foro compet.ad cuius rei plenam cognitionem habendã, quando ſcilicet, ex coniecturis probetur domicilium mutatum, & alibi conſtitutum, videndi ſunt Abb.in capit.fin.de Paroch. Felin.in capitul.dilectus,el 2.de reſcript. Petr.de Vbal.in tract.de canon. Epiſcop.& Paroch.capit.7. Maſcard.de probat. concluſ.534. Menoch.de arbit.iudic.lib.2.centur.1.caſu.86.& aliqua tradit Afflict.deciſion.384.& Henriquez in ſuprad. capit.22.§.2. Sed quoniam ad hunc effectum ordinandi admodum Rom.Pont. Marius in publica lectura de ſacramentis in titu.de ordine Neapol. habita in templo Societatis IESV, tenuit quod epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione domicilij, quando in eum locum commigrauerit ibi habendo, vel transferendo maiorem partem bonorum, animo ibi perpetuo manendi, qui animus iuramento declarari poteſt, vel in eo loco domum emerit, & per aliquos annos habitauerit, ſi vero non habeat bona, requiritur habitatio per decennium cum animo perpetuo manendi l.2.C.de incolis,lib.10. Hoc tamen intellige, quando quis ratione domicilij habens alia requiſita a iure vellet initiari prima tonſura, vel ordines minores ſuſcipere, vel ad ſubdiaconatum promoueri, nam

Aa 3 ſi eſſet

ſi eſſet primo ad ſubbiaconatum ordinatus ab epiſcopo orginis ad tit. beneficij requirentis reſidentiam, vel ad tit. patrimonij pro neceſſitate, & vtilitate eccleſiæ,& alibi domicilium transferret, non poſſet ab epiſcopo ratione domicilij contracti, vt ſup. ordinari ad Diaconatum,& presbyteratum ad eundem titu. niſi audito primo epiſcopo, an cauſa, ob quam fuit ordinarius adhuc duret, quia tunc ad eundem remitti debet, vt inſeruiat eccleſiæ, cui fuit aſcriptus

Licētiam ordinandi an Vicarius poſſit concedere.

Vertitur tamen dubium, an ſi quis promoueatur ad ſacros ordines cum literis dimiſſorijs Vicarij generalis ſatisfactum ſit huic conſtitutioni. Reſpondeo negatiue, & omiſſis citationibus quamplurimorum doctorum, quos pro hac parte tuenda congerere poſſem, quod inquam, ad officium Vicarij huiuſmodi facultas non extendatur, tenet in ſpecie Rebuff. in prax. benefic. part. 1. titu. de forma Vicar. numer. 47. Sbroz. de Vicar. Epiſcop. libro 2. quæſt. 41. & latè comprobat Mandoſ. contraria diluendo in comment. in regul. Cancellar. Apoſtolic. tomo 2. regul. 24. quæſtion. 2. quæ concluſio primo limitatur, quando Vicarius haberet ſpeciale mandatum ab epiſcopo, vt huiuſmodi literas dimiſſoriales ad ordines etiam ſacros concedere poſſet, glo. in dict. capit. cum nullus. §. inferiores, in verſic. non extendat,& fatentur Præd. doct. quibus adde, quod tale mandatum præſumitur præcedere, quando Vicarius publicè pro habente hanc authoritatem reputetur, veluti, quia tales licentiam. ad ordines recipiendos tribueret præſente,& ſciente epiſcopo. Creſcent. deciſ. 1. nume. 4. ſub tit. de offic. Vicar. imo cum per curantes huiuſmodi licentias impetrare, non ſoleat deueniri ad illam inquiſitionem an Vicarius habeat ad id ſufficiens mandatum vel ne, iſta bona fides vniuerſalis credulitas, ac reputatio debet ſufficere ſaltem ab excuſando a pœnis huius conſtitutionis, & in alijs iuribus contentis, ita Mandoſ. dict. quæſtio. 6. numer. 7. qui etiam inferius, numero 15. arbitratur, vt ad hanc excuſationem non ſufficiat ſimplex credulitas, ſed tunc demum quando veniret iuſtificanda ex eo, quod talis promotus vidiſſet innumeros antea ſimiliter ordinari cum literis aliorum Vicariorum generalium, quibus eam facultatem habere haſque licentias concedere ſolitis, ſucceſſiſſet præſens Vicarius, qui ei hanc tribuit licentiam. Secundo limitatur quando epiſcopus ageret in remotis, vt clare liquet ex dict. cap. cum nullus. §. epiſcopo, vbi gloſ. in verſic. remotis, Creſcent. dict. deciſ. 1. numero 5. licet Sbroz. vna cum Rebuff. tutius exiſtiment, vt etiam in caſu abſentiæ epiſcopi ſpecialiter in literis Vicariatus hæc poteſtas exprimatur, & intellige, vt in hoc caſu validæ ſint dimiſſoriæ Vicario conceſſæ, etiam mortuo ipſo epiſcopo in remotis agente, ſi de eius morte non conſtabat. Henriq. dict. capit. 22. ſub §. 3. in gloſ. An vero hoc poſſit Vicarius capitularis ſede vacante, tractatum fuit ſupra in verbo capitulum ſede vacan. quæſt. 10. fol. 138.

Licentia ordinādi ab alieno epiſcopo eſt de neceſſitate vt præcedat.

Amplia hanc extrauagant. vt nihilominus literæ dimiſſoriæ requirantur in promouendo ad ſacros ordines ab epiſcopo alieno, etiam ſi eſſet perſona cognita, & eius qualitates ſupponantur, cum non ſit facienda differentia inter cognitum, & alios, ex eo, quod hæc conſtitutio literas dimiſſorias requirat pro forma, quæ inducta videtur, cum non ſolum diſponat ſuper illo actu faciendo, ſed vltra procedat ibi ſcilicet a ſuorum ordinum executione, Deciſ. conſil. 455. nume. 7. & quando eſt data forma, ſemper, & omnino eſt ſeruanda, ca-

da,ca-

da.capitul.cum dilecta, de reſcript. & ita concludit Mand.in dict. regul.24. quæſtio.3. Secundo amplia, vt pœnæ huius conſtitutionis non tollantur per ſuperuenientem ratihabitionem proprij prælati, quam partem ex pluribus ad contraria reſpondendo firmat Mandoſ.loco citat.quæſtio.4.& Rebuff.in prax.benefic.par.1.tit.de formula dimiſ.liter.nume.11.& 29.& veriorem arbitratur Ignat. Lopez. loco ſuperius allegat. dicens, quod opinio contraria anſam præſtaret Epiſcopis, vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promouerent, & inde innumerabilia damna orirentur, ideoque dicendum per hāc con.non procedere iura antiqua, item, & dicta gloſarum & doctorum de ratihabitione conualidante ordinationem. Neque per hoc inferimus ipſam ratificationem omnino ſuperuacuam eſſe, operabitur enim aliqua, de quibus per Nauarr.conſilio 25.& 43.& de tempor. ordinat.in antiq. Maiol.de irregul.libro primo, capit.20.numero primo, & Pariſ.de reſignat.benefic.libr.4. quæſt.2.num.87.

Limita in eo, qui per triennium fuerit commoratus cum aliquo Epiſcopo, vt ab eo ordinibus inſigniri poſſit abſque dimiſſorijs proprij Epiſcopi, dum modo ſtatim, & ſine fraude ei beneficium conferatur ex decreto Concilij Trident.ſeſſ.23.de reform.capit.6. quod primo intellige procedere, & locum obtinere in illis familiaribus, qui cum Epiſcopo commorantur, ideſt præſentes ſuis obſequijs aſſiſtant, alioquin ſecus ſi abſentes fuerint in regione remota, etiam ſi ipſius ſumptibus viuant. Maiol.lib.4.de irregul.capit.2.num. 5.Lopez.ad Diaz.dict.capit.26.qui doctores rationem afferunt, cum propter hanc abſentiam minime poſſet Epiſcopus illius mores noſſe, & triennium ad hoc eſſe præfixum a concilio. Secundo intellige vt ipſa collatio beneficij, ſuper qua fundatur validitas collationis ordinis, eodem tempore concurrere debeat, vt in dict.capit.9.Concil.Trident. & ratio quare Concilium requirat beneficij collationem, eſt, vt ordinatus ab Epiſcopo non ſui ratione beneficij efficiatur de eius foro, ſitque ei ſubditus. Rota Roman.in deciſ. diuerſ. deciſ.371.numer.15.volum.1.quæ colligitur ex Gemin.& Franc.in cap. cum nullus, de tempo.ordin.in 6.illamque prædicti Domini de Rota afferunt militare etiam in prima tonſura, & Sacram Congregat. Cardinalium Concilij Tridentini interpretum cenſuiſſe dict.decretum habere locum tam in minoribus, quam in maioribus ordinibus, & vtroque caſu opus eſſe beneficij collatione, habetur in eadem deciſ.numero 5.& illud idem innuere videtur Nauar.in conſil.24.nume.1.de tempo.ordin.in antiq. Et per eandem Congreg. diffinitum fuiſſe refert Pariſ.lib.4.de reſignat.benefi.quæſt.2.nume.92.non ſatis feciſſe prædicto decreto eum, qui ordinauit, & poſt elapſos vndecim menſes contulit beneficium. Tertio intellige, vt quamuis Epiſcopus poſſit ordinare familiarem ſuum triennalem alias ſibi non ſubditum, nequeat tamen diſpenſare ſuper interſtitijs temporum, neque ſi eſſet illegitimus ad minores ordines illum habilitare, vt per plura in vtroque negatiuam partem ſubſtentando deducit Nauar.in conſi.27.28.de tempo.ordin.in antiq. Quarto denique intellige non habere locum in familiaribus Epiſcoporum titularium, a quibus nec ad primam tonſuram promoueri poſſunt, etiam prætextu familiaritatis continuæ, & commenſalitatis ſuæ, abſque proprij prælati expreſſo conſenſu, & literis dimiſſorijs de eod. Concil. Trident. ſeſſione 14. de reformat. capitulo ſecundo, & ratio eſſe poteſt, cum iſti titulares non habeant diœce-

ſum, in qua ordinatus fiat domiciliarius, Henriquez loco paulò ante citato.

Pœna Epiſcopi ordinantis non ſubditū. vide Suarez de cenſuris, fol. 501. col. 1. De pœna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus non eſt, ſed alterius diœceſis, non habita eius ordinarij licentia, habetur in capitulo ſecundo,& fin.de tempo.ordin. in quinto, & in Concil. Trident. ſeſſione 23.de reform. capitulo ſexto, in quibus iuribus diſponitur vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringatur tantum quoad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Ioan. Monach.in dict.capitulo 2.numero ſexto,& Gemin. ſub num.5.vbi Io.Andreas, num.2.inquit, Epiſcopum hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante, alienus clericus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorantia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cancellario ſui Epiſcopi,& ita reſidet, Ordinatus verò cum dimiſſorijs falſis eſt ſuſpenſus, quia habetur ac ſi ſine dimiſſorijs.

Qui nam excuſentur a pœnis huius extrau. Quibus ſic ſpecialiter examinatis, amplia rurſus extendendo totam huius extrauag in. diſpoſitionem, vt non ſolum comprehendat clericos ſeculares, ſed etiam regulares, & monachos, ſuper quo tanquam indubitato non inſiſto, idque ex pluribus comprobat Mandoſ. in dict.regul.24. quæſt. ſecunda. Limita vt non ſit irregularis is, qui contra huius conſtitutionis diſpoſitionē ordine Sacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo ſibi licere putans, alioquin non facturus. Nauar.in cap. accepta, oppoſit.8.ſub numer.34. de reſtitut.ſpol.& hoc propter verbum præſumpſerit, in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem non comprehendat eum, qui id bona fide, ignoranter, aut imprudens, ſeu inaduertens facit, iux.doctrinam ſingularem Cardin.in clem.1.quæſt.39.de priuileg.relatam ſupra in verbo, Alienatio, ſub nume.9.fol.12. ideoque ſi quis bona fide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pęnam, neque eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idem Nauar.conſil.50.de tempo.ordin. in antiq. qui tam.in dict.capitul.accepta, quam etiam in Man.capit.27.nume.155.idem dicendum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus eſt, poſt ea tamen bona fide,& candida ſimplicitate, per pœnitentiam purgato peccato illius malæ ſuſceptionis, ordinem exercuerit, exiſtimans id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couarr. in clement.ſi furioſus, part.1.§.1.numero 4.in fine, de homicid.& Ignat.Lopez.dict.capitu.26. Fuſcus vero in tract. de viſit.libro 2. capit.28.ſub numer.27. illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod non deceat ignorare quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit, attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur a tanto, non a toto,& Tolet.in ſum.lib.1.capit.48.verſic. Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ea probabili ignorantiā facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pœnitentiarij.

Notandum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter poteſt prædictis ignorantia contingere, & primo ignorādo ætatem a iure præſcriptam ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia accedens

cedens ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud eius tanquam vulgare, & commune ſcire tenetur, vix ſine culpa illud ignorare poteſt: ſecundo modo accidere poteſt ignorando hoc ius ſpeciale extrauag. Pij II. imponentis ſuſpenſionis pœnam ipſo iure, quo caſu etiam illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excuſat, quo minus illa incurratur: conferre tamen dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem, ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret, ita concludit Suarez de cenſuris diſput. trigeſima prima, ſect. prima, ſuſpenſione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus presbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem a principio à ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, celebrauerit. ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem. Huic dubitationi negatiuè reſpondetur per Roderic. tomo 3. qq. regul. q. vigeſima tertia, artic. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet; ſed ſibimetipſi contradicit, cum contrarium cum Medina ſentiat in ſum. par. 1. cap. 165. ſub num. 3. & de ętate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit. Ioan. Gutier. libro 1. Canon. q. c. 26.

Secundo limita excomm. Doctorum ſententia hanc conſtitutionem non habere locum in minoribus ordinibus, cum id ex eius præfatione, & verbis clare colligatur, Rebuff. in prax. benef. part. 2. ti. de cler. ad ſacr. ord. male promot. glo. 3. Mandoſ. in ead. regula vigeſima quarta, quæſtione prima, Lopez, & Tolet. locis citatis; ita vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus, fuerit, minime ſuſpenſionis pęnam incurrat, voluit etiam Nauar. in Màn. capitulo vigeſimo quinto, num. 70. & in pluribus alijs locis verum vigore decretorum Concilij Tridentini ſeſſ. 6. de ref. capitulo quinto, & ſeſſ. decimo quarto, capitulo ſecundo, ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſorijs proprij prælati, ſi quidem ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinum ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali, præſertim in criminalibus ex decreto Cõcilij Tridentini, ſeſſione 7. capitulo decimo, de reformatione, ex quo ſequitur, quod iſte talis exercendo ſolemniter actum ordini minori deputatum, propriam, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpenſat. Nau. in Man. capitulo vigeſimo quinto, ſub. num. ſeptuageſimum ſextum, & ca. 27. ſub nume. 164. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione exemplificando, vt ibi per eum, ſecus ſi exerceret non ſollemniter tanquam laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum, idem Nauar. in dicto capitulo vigeſimo ſeptimo, ſub nume. 42. & 44. idq. ex D. Thoma, & D. Anto. Tertio limita, vt in irregularitate contracta in caſibus huius extrauag. poſſit Epiſcopus diſpenſare in foro conſcientiæ, ſi delictum eſt occultũ vigore facultatis conceſſæ a Concilij Tridentini ſeſſ. vigeſima quarta, de ref. capitulo ſexto, & quando dicatur occultum, iuxta terminos Concilij declarant Nauar. in Man. capitulo vigeſimo ſeptimo, numero 255. Maiol. lib. 5. de irregular. capitulo 51. numero quarto, Henriq. in ſumma lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 4. Tolet. in ſumm. libro primo, cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. tit. de delict. & pœn. quæſt. 21. numero 7. quod intellige, & primo, vt

Pena ſuſcipiẽtis primam tonſurã, & minores abſq. dimiſſoriis.

Quando epiſcop. poſſit diſpenſare, & abſoluere male promotos.

mo, vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum non poſſit niſi impleta ætate, ſi quidem receptiſſima eſt fere omnium ſententia, accedente etiam Burgaſ. de irregular. par. 6. capitulo ſecundo, numero 30. non poſſe Epiſcopum etiam ante promotionem diſpenſare circa ętatem ordinandorum, nam cum ipſe aliter ordinans puniatur, in ſua poteſtate eſſet illudere dictæ pęnæ, diſpenſare poſſet, inquit Vitalin. in clem. ſi. numero 32. de ætat. & qualit. Secundo intellige niſi ipſe epiſcopus ſcienter fuerit in cauſa peccati inducentis diſpenſationem, cum ſic ordinauerit in eo participando arg. tex. notab. in cap. diuerſis fallacijs de cler. coniug. Panor. in cap. pen. ſub num. 4. de temp. ord. Burgaſ. d. cap. ſecundo, parte ſexta, num. 72. & 32. vbi intelligit de factis ab alijs, & non a ſeipſo. Tertio intellige vt in iſtis caſibus, in quibus Epiſcopus diſpenſat, & abſoluit ſibi ſubditos, non poſſit ſibi ipſi diſpenſare, ſi forte in aliquam irregularitatem incidiſſet, ſed licitum erit ei eligere confeſſarium inferiorem, qui ſecum ab ea diſpenſet, & abſoluat, nam talis confeſſor ab Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris ſcilicet Archiepiſcopi. Maiol. notab. libro 2. de irregul. capitulo ſecundo, ſub numero 12. Henriquez, libro quarto, de irregul. capitulo 18. ſub §. 3. & alij ab ipſis citati, idque ex ſententia Sacræ Congregat. vt atteſtatur Toled. loco prox. alleg. quę facultas Epiſcoporum ad eligendum confeſſorem nouiſſime explicatur per Franciſc. Suarez. in 3. per. D. Thom. tom. quarto, diſputatione 27. ſect. 2. quæ adde ad dicta a me ſupra, in prima addit. ad ver. Archiepiſcopo authoritas. fol. 51.

Epiſcopũ male promouentẽ quãdo eius confeſſarius poſſit abſoluere, & diſpenſare.

Quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet, quod per illa verba præd. extrauag. videlicet (a ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpenſi ſint,) ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinibus ſic male ſuſceptis, & in quib. tantum delinquitur, vt ipſa pęna ſit culpæ proportionata, & conſequenter, vt taliter ordinatus ſit impeditus, nec vlterius aſcendat, non autem inferiori ordine vtatur, ſi illũ legitime ſuſcepit, & ita reſolutiue præfatus doctor Suarez cenſet de cenſur. diſp. 31. ſect. 1. ſuſpenſ. 6.

SECVNDA Conſtitutio eſt Pij Quinti, extendentis decretum Concilij Tridentini ſeſſ. vigeſima prima, de regu. capitulo ſecundo, ad regulares non profeſſos Romæ publicata die 12. Nouembris 1568. in Bull. fol. 1305. tenoris ſeq.

Cõgruit ti. de æta. & quali. ordi.

Romanus Pontifex ſacrorum Conciliorum author, & interpres, illa quæ in huiuſmodi Concilijs, a prudentibus Patribus in Spiritu Sancto legitime congregatis ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui paſtoralis officij debito, dũ æquitas, honeſtas, & decus ſuadet, ſicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios caſus extendere conſueuit. Sane cum non deceat diuino miniſterio aſcriptos cum ordinis dedecore mendicare aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, a Sacro Tridentino Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus ſecularis, quamuis alias moribus, ſcientia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur, niſi prius legitime conſtaret, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtæ ſufficeret pacifice poſſidere, vel aliis ordinari non poſſet, niſi iuxta decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formam, & tenorem: cum autem nulla in huiuſmodi decreto religioſorum clericorum [illegible] facta fuerit, ac propterea nonnulli [illegible] molestè

accepi-

accepimus) cæterorum ordinum Religioſi, ſeu Canonici vel Clerici, intra clauſtra monaſteriorum, ſeu domorum more Regularium in communi viuentes, qui nunquam, ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſæculum redire libere, & licite poſſunt, Religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficij nec iuxta dicti decreti tenorem ad ſacros ordines ſe promoueri prætendunt, & a nonnullis Epiſcopis paſſim promoueantur, atque inde, plerunque illud inconueniens eueniat, vt ſic promoti, & a clauſtro exeuntes, & per ſæculum vagantes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quam plurimorum Chriſti fidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorum Dei miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobis eſt) ſinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuo valitura ſanctione decretum prædictum de Clericis ſæcularibus loquens ad omnes, & ſingulos etiam cuiuſcunque ordinis Clericos religioſos ſiue ſæculares more religioſorum viuentes in communi non profeſſos harum ſerie extendimus, & ampliamus, ac religioſis, & alijs prædictis non profeſſis, vt ad ſacros ordines promoueri, necnon omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impendere, niſi obſeruata forma dicti decreti, nos virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contra facientes per annum a præſtatione talium ordinum ipſo iure ſuſpendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet religioſarum perſonarum prædictarum ad ordines huiuſmodi contra ipſius decreti Concilij Tridentini formam, etiam cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede vel illarum ſuperioribus cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant, conceſſæ prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullaſque prorſus, & irritas exiſtere, ſicque promotas perſonas in altaris miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs clericis conceſſis omnino priuari, & irregularitatis, aliaſque in dicto decreto cótentas pœnas eo ipſo incurrere, a quibus niſi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime abſolui poſſint. Non obſtantibus, &c.

An ordinatus abſque titulo ſit ſuſpenſus.

Quia hæc conſtitutio loquitur tantum de regularibus non profeſſis, diſcrimen eſt inter doctores an clericus ſæcularis ordinatus in ſacris abſque titulo ſit ipſo iure ſuſpenſus: hanc quæſtionem difficilem, & aliquando controuerſam fuiſſe in ſacro Pœnitentiariæ prætorio teſtatur Naua. in conſilio primo quæſtione decima ſexta, de conſtit. & negatiuam ſententiam tenet Tole. in ſum. libro primo, capitulo quadrageſimo octauo, verſi. Decima octaua habetur, & latius Henriquez in ſum. libro decimo tertio, de excommun. capit. trigeſimo ſeptimo, Paul. libro ſecundo, de reſignat. benef. quæſtione ſexta, numero 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem, Cuius opinionis inter alios contradictores ſunt Nauar. in præd. quæſtione decima ſexta, Maiol. libro quarto, de irregu. ca. decimo quinto, in prin. quem ſequi videtur

Lopez

Lopez ad Diaz.in pract.crim.canon.capitu. decimo octauo,numero primo; ideo has opiniones conciliando iuxta com.præceptoris ſententiam P. Martij de Andria diſtinguo tres caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum, & Epiſcopus ſciens,vel ſcire debens abſolute illum abſque titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem contra Epiſcopum ſucceſſorem, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio, cap. accepimus,de ætat. & qualit.capitulo Epiſcopus,& c.cum ſecundum Apoſtolum,de præb.cap. ſi Epiſcopus eodem titulo in ſexto. Quod autem diximus ad dicta alimenta præſtanda teneri etiam ſucceſſorem,intellige niſi Epiſcopus, qui ordinauit viuat, vt promotus ad pinguiorem eccleſiam, quia tunc ipſe potius quam ſucceſſor tenebitur,Henriquez in ſum. lib. 10.de ordin.ſacra.cap. decimo ſeptimo, ſub §.4. qui ibidem in gloſ. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad capitulum Sede vacãte,ſi non reſtitit tali ordinationi pauperis,ex quo ſequitur quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit, vel patrem haberet diuitem, ei non debentur alimenta,d.c.Epiſcopus,vbi Dec. de præb. Pariſ.loc cit. numero 23.& infra. Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundem creditoribus debebat,an ſit ſuſpenſus,adde Nauar.in conſil. 3.de temp.ord. in antiq.& conſ.18.in nouis.

Secundus caſus eſt quando quis habens titulum, ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem iux. Concilij Tridentini diſpoſitionem,ſincere veritatem ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimonium vel beneficium erat tenue,quo non obſtante Epiſcopus ſciens,vel ſcire debens eum ordinauerit, & tunc etiam ipſe ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt cõtra Epiſcopum ad ſupplementum glo.in capitulo tuis de præb. Franc. in dicto capitulo ſi Epiſcopus ſub numero tertio, quo ſupplemento non habito, non debet aſcendere,ſeu promoueri ad Diaconatum, & Presbyteratum, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo, Primum, quod hæc inueſtigatio, ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda, an ſit ſufficiens vel ne,vt ſatisfiat decreto Concilij Tridentini,cum non poſſit dari certa regula,ſeu taxa, erit hoc arbitrio proprij Epiſcopi, conſiderata qualitate,ſeu dignitate perſonæ,loci, & temporis. Alterum eſt,quod non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium,cum non haberet,quando ad ſufficientiam deeſſet parum, ſiue quantitas,quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri,ex Nau.in conſi.18.,de temp. ordin.in antiq.& conſi.23.in nouis.

Tertius caſus eſt,quando ordinatus fuit in culpa,exponendo patrimoniũ ſiue in totum,ſiue in partem falſum,& ſic per fraudem, & mendacia decepe rit Epiſcopum,affirmando ſe habere beneficium,vel titulum patrimonialem ſufficientem, aliqua demonſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem a iure impoſitam in capitulo,neminem.& capitulo,ſanctorum.diſtinct.70. ſed neque ordinator eum alere teneatur ex rationibus per Nauar.adductis in conſilio decimo quarto, & conſilio ſeptuageſimo quarto, de tempo.or.in antiq. & conſilio quadrageſimo ſexto,in nouis,quem in vtroque ſequitur Pariſ. in dicto lib.2.quæſt.6.licet Tolet. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu proce-

dat

dat opinio affirmatiua, quæ etiam comprobatur ex verbis Concil. Trident. in princ. d. cap. 2. ſeſſ. 21. ibi (qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt ſe beneficium eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere) Vnde ſequitur, quod ſi tali ſuſpentione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem a ſolo Papa delebilem capitulo ſecundo, de ſentent. excomm. eodem libro declarando, vt per Nauarr. in man. capitulo ſecundo numero 244. & ſeq. poterit vero in ea Epiſcopus diſpenſare ſi delictum eſt occultum, vt ſup. tractatum fuit, cum hodie non obſtet conſtitutio Sixti V. ſtante eius moderatione habita per S. D. N. D. Clementem Papam VIII. de qua infra.

Retroceſſio tituli an faciat ordinatũ ſuſpẽſum, & ſi moniacum.

Quotidianus caſus de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi donati, illud renunciauerit, & retroceſſerit in fauorem parentum vel alterius, fecitque poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat aliquam cenſuram, & irregularitatem, Reſpondeo quod non, cuius potiſſima ratio eſt, quia præfata renunciatio ſeu remiſſio eſt inualida, & prorſus nulla per decretum Concilij Tridentini d. ſeſ. 21. de ref. cap. prohibentis in fauorem ordinati titulum huiuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum nullatenus inducit actus nullitatem ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d. renunciatio facta non fuiſſet, cum non præſtet impedimentum, quod iure nõ ſortitur effectum ex regula non præſtat, de regulis iuris in 6. & ita concludit Nauar. in conſilio decimoſexto, & conſi. 24. de temp. ordin. in antiq. & conſi. decimoſeptimo, in nouis, & Tolet. loco ſuperius cit. quod intellige, vt dicam inf.

Nota, quæ frequẽter accidat.

Quod intellige, niſi ante ordinationem ad ſubdiaconatum præceſſiſſet ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occultæ facta de non petendo, vel reſtituendo, poſtquam ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatum fuerat, quia a paritate rationis incideret in pœnam ſuſpenſionis ab ordine, cõtentam in cap. per tuas el 3. & cap. pen. de ſimon. iuxta ſententiam Nauarri in Man. cap. vigeſimo ſeptimo, num. 157. & poſt eum ſentit etiam Lop. ad Diaz. in pract. crim. can. cap. 18. num. 12. quam valde probabilem ſibi videri inquit Savr. libro quarto theſ. caſ. conſ. capit. 15. numero vigeſimo tertio, eãque, & alij ſequuntur, nam quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finem ſuſcipiendi ordines illo titulo fit, tunc donator habet vicem præſentatoris ad ordines. Suarez de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. ſuſpẽ. 7. ſub numero trigeſimo quinto, quæ opinio quamuis ſit ſubſtentabilis, pluresq. vt præfertur, in eam conueniant, attamen re melius perpenſa præſens caſus ſub diſpoſitione prædictorum iurium non videtur comprehendi poſſe quia, cũ caſus ſit diſſimilis, pœnæ extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiam ſi eadem ratio id ſuadeat, vt conſiderat & tenet Nauar. ſibi contrarius in conſilio 42. numero tertio, de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou. & quod ad caſum ſpecialem inibi dumtaxat expreſſum, ſcilicet in paciſcente cum ordinante, vel præſentante reſtrictio fieri debeat, compluies Theologos, & V. I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq. in ſum. libro 10. de Ordinis ſacram. cap. decimo ſeptimo, §. 3. in gloſ. lit. O, & non induci ſuſpenſionem in paciſcente cum alijs, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturam Pœnitentiariæ; itaque ſeruari teſtatur Tolet. in ſum. lib. cap. 48. verſi. Quinta habetur

betur

batur in fine; & hanc poſteriorem ſententiam firmauit admodum Reu. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeuerauit, (eiſdem retentis terminis,) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe, & firmitatem non obtinere, tum p r Concilij Tridentini decretum, prout ex dictis per Nauar. in eod. Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, quod verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino, & alijs in d. cap. pen. ideoque remitti nequit ad tex. in cap. ſi diligenti, de foro compet. quicquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra numero trigeſimo ſeptimo, & proinde taliter Ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiam, ſtante præd. renunciationis inualiditate euitabit ſuſpenſionem comminatam in capitulo nemi nem, &c. Sanctorum 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinari cum illo non careat, & non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni, illam ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanillis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici rubr. de non ordinand. abſque titulo, cap. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamque ante ordinationem retroceſſiſſet & poſtmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus eſſet. Vel & ſecundò quando a Patre, ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam ſolutionem gabellarum, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectum ſuſcipiendi ordines, nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palam eſt eam ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonum ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos ſupra vertic. Tertius eſt caſus, quibus concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato, quæ quando per nos typis mandata fuerunt, nondum quintum eius volumen prodierat; a qua ſuſpenſione, quia id ſupponitur ſecrete commiſſum poterit Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quando contigerit donationem, ſeu aſſignationem patrimonij ab alijs fieri, producatur publicum inſtrumentum ab vtraque parte iuramento vallatum, præd. aſſignationem eſſe realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque in præteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione, &c. Præcipitur etiam ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationem efficere ſuper cenſibus ſeu redditibus alteri forſan obligatis, vel quorum ipſe non eſſet, verus & legitimus Dominus prout in edicto Sacræ Ordinationis continetur. Ex quib. infertur ſecundum præfatum Suarez ibidem numero 36. & nos libenter amplectimur. (quamuis Henriq. in ſum. libro decimo tertio, de excommunicatione capitulo trigeſimo ſeptimo, ſub 2.§. contrarium annuere videatur,) quod ſi Clericus cum literis dimiſſorijs cum ficto titulo a proprio Epiſcopo impetratis ſe promoueri faceret, duplicem incurreret, & ſuſpenſionem vnā quia ſine vero titulo ordinatur: & alteram, quia cum dimiſſorijs ſubrepti-

Seſ. 21. de re. c. 2.

tijs,

tijs,& ſuper ementitio titulo fundatis,& ſic inualidis,cum paria ſint non habere literas dimiſſorias, & habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt,quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe nemini talem conceſſiſſet facultatem, ideoque ad abſolutionem obtinendam vtraque ſuſpenſio erit aperienda,& explicanda.

Hæc ſecũda ſuſpẽſio incur ritur vigore extrau.

Suſpenſionis pœnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpenſatione à Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij, quia talis licentia, ſiue diſpenſatio intelligitur cum iſta ſubordinatione, opprobationis ſui Ordinarij, ad quod optime facit Concilij Tridentini ſeſſ. vigeſima tertia, de ref.cap.8. verſi. Quod ſi quis ab alio &c. & alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex glo. in capitulo primo, verſic. furtiue de eo qui fur.ord.ſuſcepit, taleſque ſuſpenſos exiſtimauit, Pa Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare Nauar.in conſilio 19.de tempo. adi.in antiquit.

An vero ſacris initiato abſque vero, & ſic cum ficto titulo, & a ſuſpenſione abſoluto ſit præcluſa via, vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo, quod Henriq. loco præcitato inquit, quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare, ne homo iam matrimonio inhabilis viliter viuat, verum Suarez in eodem etiam loco numero trigeſimo nono, firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinẽ ſacrum, & non Subdiaconatum tantum, præſertim ex Concilij Tridentini, quod diſtributiuè, & in plurali loquitur. Ne quis Clericus ſecularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi a quodam grauiſſimo Doctore, ita fuiſſe obſeruatum etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea a creditoribus euinci contigit, nulla eius conſiderata culpa. At quid ſi ſacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotum, an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod ſic præuia abſolutione a ſuſpenſione ſi fuerit occultum vigore Concilij Tridentini ſeſſ. 24. de ref. capitulo 6.

An ordinato ſub diacono ſine vero titulo ſit denegandus aſcẽſus ad altiores ordines. Seſ.21.de refor. c.2.

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſibus propoſitis in prædictis textibus ſup.cap. per tuas el 3. & cap. pen. de ſimo. in quibus ſuſpenſionis pœna infligitur, propter pactum illud ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendum tum quia DD. textus ſunt ſituati, & collocati ſub rub. de ſimonia, tum quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis, ſeu fructuum ipſi ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta ordinatione, ergo pactum illud redolet ſimoniam, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare, capitulo veniens el 1. de teſtibus, & facit text. in l. quin etiam in princ. ff. de calumnia, & tradunt Panor. Zabarel. & Fel. in dicto capitulo per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolum vbi remittitur ius acquiſitum,

De intellectu cap. per tuas el 3. & c. pen. de ſimon.

Digitized by Google

ſitum, & de præſenti competens, ſed etiam quærendum ex Hoſt. & Henr. Boich. in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio confirmando obiecti, ſed illa reſtringendo, videlicet, vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia, non quidem ſtricte, & proprie, ſed large, & improprie, vt concludunt Anan. & Butr. in dicto capitulo pen. nam re vera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionem accedit ipſi ordinatori, & præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere, & ſtricte loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa, arguitur communiter a leuitate pœnæ ibi expreſſæ, cum ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab ordine tantum ſic ſuſcepto: Ordinator vero a collatione ordinum per triennium, ac præſentator ab executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in ordine ſimonia patrata eſſet, ordinator eſſet perpetuo ſuſpenſus ab ordinum collatione, & ordinatus eſſet ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniace ſuſcepto, ſed ab omnibus alijs ordinibus iuxta pœnas aduerſus ſimoniacos in ordine a iure ſtatutas a communi DD. ſententia, quam refert, & defendit Vgo. in tract. de ſimonia tabula 4. c. 4. nu. 3.

Vnde reſolutiue dicendum, quod neque in illis caſibus ſubintrent pœnæ cominatæ contra ſimoniacos in ordine per extrauag. Cum deteſtabile, ſub titul. de ſimonia inter communes, & ratio eſt, quia ibi non dicitur committi ſimonia directe in ordine ſed in conſequutione ad ipſum ordinem, cum rei veritate inſpecta ordinator volebat ordinare, & ordinatus ordinari nullo dato, Innocentius Ioan. Andrea Panorm. & Zabarel. in dicto capitulo penultimo loco proxi. citat Nauar. in ſpecie in conſilio ſexageſimo ſeptimo verſi. Tertio, quod qui ordinat &c. de ſimonia in nouiſſim. Suppetit & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato. Cum enim Papa certam inibi infligat pœnam, qua plectendi ſunt, ordinans, ſeu præſentans, & ordinatus, implicite negat ipſis alijs pœnis afficiendos ex vulgaris iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit: ergo affirmandum præferendis extrauagantijs non complecti illos caſus.

Sed res dubia eſt, An in caſu præd. capitulo per tuas, propter interpoſitam fidem ab ordinato de non petenda portione a Rectore illius Eccleſiæ, ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltem ſimonia confidentialis, ſeu beneficialis confidentia, vt locum habeant pœnæ, & cenſuræ extrauagantis. Pij Quinti relatæ in verbo ſimonia. Reſpondeo, quod quamuis Pariſius in tractatu de confident. benefi. prohiben. quæſtione prima, numero nonageſimo tertio, & infra, ex pluribus per eum congeſtis affirmatiuam partem firmare conetur, contrarium tamen ſuaderi videtur ea ratione, quia pactum retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſiuſmet reſignanti non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum extrauagan. Pauli II. & non Pij Quinti, ſecus vero quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedentis, & ſic tertiæ perſonæ, & non eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta præd. Pij Quinti, extrauag. ita Nauar. in conſilio ſeptuageſimo ſexto, numero ſexto, de ſimonia in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad caſum d. c. per tuas, neutrū applicari

plicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector aulos ius eccleſiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum collegium repræſentando, clericum epiſcopo, præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio dict. eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur ſubdiaconus, facto prius ab eo pacto, de non petendo portionem in dict. eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandum, nec paſſim a doctoribus tactum, videlicet, in terminis in dicto capitulo pen. de ſimon. per præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad ordines de iure communi eſt Archidiaconus, epiſcopi oculus appellatus, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare epiſcopo ordinatori, ad text. in capit. vt noſtrum, & capit. Ad hæc, vbi gloſſ. de offic. Archid. & ita exponit Hoſtien. quem etiam refert Alex. de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in dicto capitulo pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro epiſcopo ordinario faciente literas dimiſſorias ſub ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, ex mandato Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reform. capit. 3. dimittere debens, præſentare videtur, vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux. text. in capitul. ſi epiſcopus, de præben. libro 6. ex interpretatione P. Marij de Andria publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius text. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Cardin. Zab. annuit in finalibus verbis, aut pœna ſuſpenſionis ab ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quibus non requiritur titulus glo. in capitulo 2. de præb. Exiſtentia tituli debet cōſtare in quolibet ordine ſacram.

Obligationem epiſcopi ad prouidendum de alimentis, ſeu beneficio ordinato, ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende etiam ſi ordinauerit aliquem qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex text. in dict. capitulo epiſcopus, vbi Decius in primo notab. de præben. Secundo intellige, niſi epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, ſeu examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſum relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium contra epiſcopum glo. notab. in capit. ad hæc, in verſic. examinentur, de offic. Archid. & in dict. capit. cum ſecundum Apoſtolum in verſic. ſucceſſores; Syluestr. in verbo Archidiaconus, quæſt. 8. Henriq. in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. cap. 17. ſub §. 4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iam approbatæ, & examinatæ a proprio epiſcopo (prout ita ex decreto Concil. Trident. ſeſſ. 23. de refor. capit. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, text. in cap. ſi epiſcopus, de præben. in 6. Maiol. lib. 4. de irregu. cap. 13. ſub num. 8. neque examinare perſonam, ſi verò ſciret eum indignum, peccaret ordinando, Inn. & Panorm. in dict. cap. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & bene faciunt, & ita ſeruatur Neapoli. Nota cōtra examinatores.

ſ.m, in qua ordinatus fiat domiciliarius, Henriquez loco paulò ante citato.

Pœna Epiſcopi ordinantis non ſubditū. vide Suarez de cenſuris, fol. 501. col. 1.

De pœna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus non eſt, ſed alterius diœceſis, non habita eius ordinarij licentia, habetur in capitulo ſecundo,& fin. de tempo. ordin. in quinto, & in Concil. Trident. ſeſſione 23. de reform. capitulo ſexto, in quibus iuribus diſponitur vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. *Hinc* oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringatur tantum quoad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Ioan. Monach. in dict. capitulo 2. numero ſexto, & Gemin. ſub num. 5. vbi Io. Andreas, num. 2. inquit, Epiſcopum hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante, alienus clericus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorantia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cancellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus verò cum dimiſſorijs falſis eſt ſuſpenſus, quia habetur ac ſi ſine dimiſſorijs.

Qui nam excuſentur a pœnis huius extrau.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis, amplia rurſus extendendo totam huius extrauagan. diſpoſitionem, vt non ſolum comprehendat clericos ſeculares, ſed etiam regulares, & monachos, ſuper quo tanquam indubitato non inſiſto, idque ex pluribus comprobat Mandoſ. in dict. regul. 24. quæſt. ſecunda. Limita vt non ſit irregularis is, qui contra huius conſtitutionis diſpoſitionē ordine Sacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo ſibi licere putans, alioquin non facturus. Nauar. in cap. accepta, oppoſit. 8. ſub numer. 34. de reſtitut. ſpol. & hoc propter verbum præſumpſerit, in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem non comprehendat eum, qui id bona ſide, ignoranter, aut imprudens, ſeu inaduertens facit, iux. doctrinam ſingularem Cardin. in clem. 1. quæſt. 39. de priuileg. relatam ſupra in verbo, Alienatio, ſub nume. 9. fol. 12. ideoque ſi quis bona ſide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pęnam, neque eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idem Nauar. conſil. 50. de tempo. ordin. in antiq. qui tam in dict. capitul. accepta, quam etiam in Man. capit. 27. nume. 155. idem dicendum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus eſt, poſt ea tamen bona ſide, & candida ſimplicitate, per pœnitentiam purgato peccato illius malæ ſuſceptionis, ordinem exercuerit, exiſtimans id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couarr. in clement. ſi furioſus, part. 1. §. 1. numero 4. in fine, de homicid. & Ignat. Lopez. dict. capitu. 26. Fuſcus vero in tract. de viſit. libro 2. capit. 28. ſub numer. 27. illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod non deceat ignorare quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit, attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur a tanto, non a toto, & Tolet. in ſum. lib. 1. capit. 48. verſic. Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ea probabili ignorantia facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pœnitentiarij.

Notandum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter poteſt præd. iuris ignorantia contingere, & primo ignorãdo ætatem a iure præſcriptam ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia accedens

cedens

Digitized by Google

cedens ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud eius tanquam vulgare, & commune ſcire tenetur, vix ſine culpa illud ignorare poteſt: ſecundo modo accidere poteſt ignorando hoc ius ſpeciale extrauag. 11; II. imponentis ſuſpenſionis pœnam ipſo iure, quo caſu etiam illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excuſat, quo minus illa incurratur: conferre tamen dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem, ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret, ita concludit Suarez de cenſuris diſput. trigeſima prima, ſect. prima, ſuſpenſione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus presbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem a principio à ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, celebrauerit. ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem. Huic dubitationi negatiuè reſpondetur per Roderic. tomo 3. qq. regul. q. vigeſima tertia, artic. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet; ſed ſibimetipſi contradicit, cum contrarium cum Medina ſentiat in ſum. par. 1. cap. 165. ſub num. 3. & de ætate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit. Ioan. Gutier. libro 1. Canon. q. c. 26.

Pena ſuſcipiẽtis primam tonſurã, & minores abſq. dimiſſoriis.

Secundo limita excomm. Doctorum ſententia hanc conſtitutionem non habere locum in minoribus ordinibus, cum id ex eius præfatione, & verbis clare colligatur, Rebuff. in prax. benef. part. 2. ti. de cler. ad ſacr. ord. male promot. glo. 3. Mandoſ. in ead. regula vigeſima quarta, quæſtione prima, Lopez, & Tolet. locis citatis; ita vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus, fuerit, minime ſuſpenſionis pœnam incurrat, voluit etiam Nauar. in Màn. capitulo vigeſimo quinto, num. 70. & in pluribus alijs locis verum vigore decretorum Concilij Tridentini ſeſſ. 6. de ref. capitulo quinto, & ſeſſ. decimo quarto, capitulo ſecundo, ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſorijs proprij prælati, ſi quidem ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinum ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali, præſertim in criminalibus ex decreto Cócilij Tridentini, ſeſſione 7. capitulo decimo, de reformatione, ex quo ſequitur, quod iſte talis exercendo ſolemniter actum ordini minori deputatum, propriam, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpenſat. Nau. in Man. capitulo vigeſimo quinto, ſub. num. ſeptuageſimum ſextum, & ca. 27. ſub nume. 164. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione exemplificando, vt ibi per eum, ſecus ſi exerceret non ſollemniter tanquam laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum, idem Nauar. in dicto capitulo vigeſimo ſeptimo, ſub nume. 42. & 44. idq. ex D. Thoma, & D. Anto. Tertio limita, vt in irregularitate contracta in caſibus huius extrauag. poſſit Epiſcopus diſpenſare in foro conſcientiæ, ſi delictum eſt occultũ vigore facultatis conceſſæ a Concilij Tridentini ſeſſ. vigeſima quarta, de ref. capitulo ſexto, & quando dicatur occultum, iuxta terminos Concilij declarant Nauar. in Man. capitulo vigeſimo ſeptimo, numero 255. Maiol. lib. 5. de irregular. capitulo 51. numero quarto, Henriq. in ſumma lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 4. Tolet. in ſumm. libro primo, cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. tit. de delict. & pœn. quæſt. 21. numero 7. quod intellige, & pri-

Quando epiſcop. poſſit diſpenſare, & abſoluere male promotos.

mo, vt

mo, vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum non poſſit niſi impleta ætate, ſi quidem receptiſſima eſt fere omnium ſententia, accedente etiam Burgaſ. de irregular. par.6. capitulo ſecundo, numero 30. non poſſe Epiſcopum etiam ante promotionem diſpenſare circa ętatem ordinandorum, nam cum ipſe aliter ordinans puniatur, in ſua poteſtate eſſet illudere dictæ penæ, diſpenſare poſſet, inquit Vitalin. in clem.fi. numero 32. de ætat. & qualit. Secundo intellige nisi ipſe epiſcopus ſcienter fuerit in cauſa peccati inducentis diſpenſationem, cum ſic ordinauerit in eo participando arg. tex. notab. in cap. diuerſis fallacijs de cler. coniug. Panor. in cap. pen. ſub num.4. de temp. ord. Burgaſ. d. cap. ſecundo, parte ſexta, num.72. & 32. vbi intelligit de factis ab alijs, & non a ſeipſo. Tertio intellige vt in iſtis caſibus, in quibus Epiſcopus diſpenſat, & abſoluit ſibi ſubditos, non poſſit ſibi ipſi diſpenſare, ſi forte in aliquam irregularitatem incidiſſet, ſed licitum erit ei eligere confeſſarium inferiorem, qui ſecum ab ea diſpenſet, & abſoluat, nam talis confeſſor ab Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris ſcilicet Archiepiſcopi. Maiol. notab. libro 2. de irregul. capitulo ſecundo, ſub numero 12. Henriquez, libro quarto, de irregul. capitulo 18. ſub §.3. & alij ab ipſis citati, idque ex ſententia Sacræ Congregat. vt atteſtatur Toled. loco prox. alleg. quę facultas Epiſcoporum ad eligendum confeſſorem nouiſſime explicatur per Franciſc. Suarez. in 3. par. D. Thom. tom. quarto, diſputatione 27. ſect. 2. quæ adde ad dicta a me ſupra, in prima addit. ad ver. Archiepiſcopo authoritas. fol.51.

Epiſcopū male promouentē quādo eius confeſſarius poſſit abſoluere, & diſpenſare.

Quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet, quod per illa verba præd. extrauag. videlicet (a ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpenſi ſint,) ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinibus ſic male ſuſceptis, & in quib. tantum delinquitur, vt ipſa pęna ſit culpæ proportionata, & conſequenter, vt taliter ordinatus ſit impeditus, nec vlterius aſcendat, non autem inferiori ordine vtatur, ſi illū legitime ſuſcepit, & ita reſolutiue præfatus doctor Suarez cenſet de cenſur. diſp.31. ſect.1. ſuſpenſ.6.

SECVNDA Conſtitutio eſt Pij Quinti, extendentis decretum Concilij Tridentini ſeſ. vigeſima prima, de regu. capitulo ſecundo, ad regulares non profeſſos Romæ publicata die 12. Nouembris 1568. in Bull. fol.1305. tenoris ſeq.

Cōgruit ti. de æta. & quali. ordi.

Romanus Pontifex ſacrorum Conciliorum author, & interpres, illa quæ in huiuſmodi Concilijs, a prudentibus Patribus in Spiritu Sancto legitime congregatis ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui paſtoralis officij debito, dū æquitas, honeſtas, & decus ſuadet, ſicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios caſus extendere conſueuit. Sane cum non deceat diuino miniſterio aſcriptos cum ordinis dedecore mendicare aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, a Sacro Tridentino Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus ſecularis, quamuis alias moribus, ſcientia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur, niſi prius legitime conſtaret, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtæ ſufficeret pacifice poſſidere, vel aliis ordinari non poſſet, niſi iuxta decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formam, & tenorem: cum autem nulla in huiuſmodi decreto religioſorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (vti moleſte accepi-

accepimus) cæterorum ordinum Religioſi, ſeu Canonici vel Clerici, intra clauſtra monaſteriorum, ſeu domorum more Regularium in communi viuentes, qui nunquam, ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſæculum redire libere, & licite poſſunt, Religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficij nec iuxta dicti decreti tenorem ad ſacros ordines ſe promoueri prætendunt, & a nonnullis Epiſcopis paſſim promoueantur, atque inde, plerumque illud inconueniens eueniat, vt ſic promoti, & a clauſtro exeuntes, & per ſæculum vagantes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quam plurimorum Chriſti fidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorum Dei miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobis eſt) ſinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuo valitura ſanctione decretum prædictum de Clericis ſæcularibus loquens ad omnes, & ſingulos etiam cuiuſcunque ordinis Clericos religioſos ſiue ſæculares more religioſorum viuentes in communi non profeſſos harum ſerie extendimus, & ampliamus, ac religioſis, & alijs prædictis non profeſſis, vt ad ſacros ordines promoueri, necnon omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impendere, niſi obſeruata forma dicti decreti, nos virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contra facientes per annum a præſtatione talium ordinum ipſo iure ſuſpendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet religioſarum perſonarum prædictarum ad ordines huiuſmodi contra ipſius decreti Concilij Tridentini formam, etiam cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede vel illarum ſuperioribus cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant, conceſſæ prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullaſque prorſus, & irritas exiſtere, ſicque promotas perſonas in altaris miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs clericis conceſſis omnino priuari, & irregularitatis, aliaſque in dicto decreto cõtentas pœnas eo ipſo incurrere, a quibus niſi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime abſolui poſſint. Non obſtantibus, &c.

An ordinatus abſque titulo ſit ſuſpenſus.

Quia hæc conſtitutio loquitur tantum de regularibus non profeſſis, diſcrimen eſt inter doctores an clericus ſæcularis ordinatus in ſacris abſque titulo ſit ipſo iure ſuſpenſus: hanc quæſtionem difficilem, & aliquando controuerſam fuiſſe in ſacro Pœnitentiariæ prætorio teſtatur Naua. in conſilio primo quæſtione decima ſexta, de conſtit. & negatiuam ſententiam tenet Tole. in ſum. libro primo, capitulo quadrageſimo octauo, verſi. Decima octaua habetur, & latius Henriquez in ſum. libro decimo tertio, de excommun. capit. trigeſimo ſeptimo, Pauſ. libro ſecundo, de reſignat. benef. quæſtione ſexta, numero 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem, Cuius opinionis inter alios contradictores ſunt Nauar. in præd. quæſtione decima ſexta, Maiol. libro quarto, de irregu. ca. decimo quinto, in prin. quem ſequi videtur

Lopez

Lopez ad Diaz.in pract.crim.canon.capitu. decimo octauo,numero primo; ideo has opiniones conciliando iuxta com.præceptoris ſententiam P. Martij de Andria diſtinguo tres caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum, & Epiſcopus ſciens,vel ſcire debens abſolute illum abſque titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem contra Epiſcopum ſucceſſorem, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio, cap. accepimus,de ætat. & qualit.capitulo Epiſcopus,& c.cum ſecundum Apoſtolum,de præb.cap. ſi Epiſcopus eodem titulo in ſexto. Quod autem diximus ad dicta alimenta præſtanda teneri etiam ſucceſſorem,intellige niſi Epiſcopus, qui ordinauit viuat, vt promotus ad pinguiorem eccleſiam, quia tunc ipſe potius quam ſucceſſor tenebitur, Henriquez in ſum. lib. 10.de ordin.ſacra.cap. decimo ſeptimo, ſub §.4. qui ibidem in gloſ. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad capitulum Sede vacāte,ſi non reſtitit tali ordinationi pauperis,ex quo ſequitur quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit, vel patrem haberet diuitem, ei non debentur alimenta,d.c.Epiſcopus,vbi Dec. de præb.Pariſ.loc cit.numero 23.& infra. Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundem creditoribus debebat,an ſit ſuſpenſus,adde Nauar.in conſil 3.de temp.ord. in antiq.& conſ.18.in nouis.

Secundus caſus eſt quando quis habens titulum, ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem iux. Concilij Tridentini diſpoſitionem,ſincere veritatem ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimonium vel beneficium erat tenue,quo non obſtante Epiſcopus ſciens,vel ſcire debens eum ordinauerit, & tunc etiam ipſe ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt cōtra Epiſcopum ad ſupplementum glo.in capitulo tuis de præb. Franc. in dicto capitulo ſi Epiſcopus ſub numero tertio, quo ſupplemento non habito, non debet aſcendere,ſeu promoueri ad Diaconatum, & Presbyteratum, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo, Primum, quod hæc inueſtigatio, ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda, an ſit ſufficiens vel ne,vt ſatiſfiat decreto Concilij Tridentini,cum non poſſit dari certa regula,ſeu taxa, erit hoc arbitrio proprij Epiſcopi, conſiderata qualitate,ſeu dignitate perſonæ,loci, & temporis. Alterum eſt,quod non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium,cum non haberet,quando ad ſufficientiam deeeret parum, ſiue quantitas,quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri,ex Nau.in conſi.18.,de temp. ordin.in antiq.& conſi.23.in nouis.

Tertius caſus eſt,quando ordinatus fuit in culpa,exponendo patrimoniū ſiue in totum,ſiue in partem falſum,& ſic per fraudem, & mendacia decepe rit Epiſcopum,affirmando ſe habere beneficium,vel titulum patrimonialem ſufficientem, aliqua demonſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem a iure impoſitam in capitulo,neminem.& capitulo,ſanctorum.diſtinct.70. ſed neque ordinator eum alere teneatur ex rationibus per Nauar.adductis in conſilio decimo quarto, & conſilio ſeptuageſimo quarto, de tempo.or.in antiq. & conſilio quadrageſimo ſexto,in nouis,quem in vtroque ſequitur Pariſ. in dicto lib.2.quæſt.6.licet Tolet. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu procedat

dat opinio affirmatiua, quæ etiam comprobatur ex verbis Concil. Trident. in princ. d.cap.2.ſeſſ.21. ibi (qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt ſe beneficium eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere) Vnde ſequitur, quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem a ſolo Papa delebilem capitulo ſecundo, de ſentent. excomm. eodem libro declarando, vt per Nauarr. in man. capitulo ſecundo numero 244. & ſeq. poterit vero in ea Epiſcopus diſpenſare ſi delictum eſt occultum, vt ſup. tractatum fuit, cum hodie non obſtet conſtitutio Sixti V. ſtante eius moderatione habita per S. D. N. D. Clementem Papam VIII. de qua infra.

Quotidianus caſus de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi donati, illud renunciauerit, & retroceſſerit in fauorem parentum vel alterius, fecitque poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat aliquam cenſuram, & irregularitatem, Reſpondeo quod non, cuius potiſſima ratio eſt, quia præfata renunciatio ſeu remiſſio eſt inualida, & prorſus nulla per decretum Concilij Tridentini d. ſeſ. 21. de ref. cap. prohibentis in fauorem ordinati titulum hu iuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum nullatenus inducit actus nullitatem ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d. renunciatio facta non fuiſſet, cum non præſtet impedimentum, quod iure nō ſortitur effectum ex regula non præſtat, de regulis iuris in 6. & ita concludit Nauar. in conſilio decimoſexto, & conſi. 24. de temp. ordin. in antiq. & conſi. decimoſeptimo, in nouis, & Tolet. loco ſuperius cit. quod intellige, vt dicam inf. Retroceſſio tituli an faciat ordinatū ſuſpēſum & ſi moniacum.

Quod intellige, niſi ante ordinationem ad ſubdiaconatum præceſſiſſet ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occulta facta de non petendo, vel reſtituendo, poſtquam ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatum fuerat, quia a paritate rationis incideret in pœnam ſuſpenſionis ab ordine, cōtentam in cap. per tuas el 3. & cap. pen. de ſimon. iuxta ſententiam Nauarri in Man. cap. vigeſimo ſeptimo, num. 157. & poſt eum ſenſit etiam Lop. ad Diaz. in pract. crim. can. cap. 18. num. 12. quam valde probabilem ſibi videri inquit Saur. libro quarto theſ. caſ. conſ. capit. 15. numero vigeſimo tertio, cæque, & alij ſequuntur, nam quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finem ſuſcipiendi ordines illo titulo fit, tunc donator habet vicem præſentatoris ad ordines. Suarez de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. ſuſpē. 7. ſub numero trigeſimo quinto, quæ opinio quamuis ſit ſubſtentabilis, pluresq. vt præfertur; in eam conueniant, attamen re melius perpenſa præſens caſus ſub diſpoſitione prædictorum iurium non videtur comprehendi poſſe quia, cū caſus ſit diſſimilis, pœnæ extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiam ſi eadem ratio id ſuadeat, vt conſiderat & tenet Nauar. ſibi contrarius in conſilio 42. numero tertio, de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou. & quod ad caſum ſpecialem inibi dumtaxat expreſſum, ſcilicet in paciſcente cum ordinante, vel præſentante reſtrictio fieri debeat, complures Theologos, & V. I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq. in ſum. libro 10. de Ordinis ſacram. cap. decimo ſeptimo, §. 3. in gloſ. lit. O, & non induci ſuſpenſionem in paciſcente cum alijs, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturam Pœnitentiariæ; itaque ſeruari teſtatur Tolet. in ſum. lib. cap. 48. verſi, Quinta habetur Nota, quæ frequēter accidat.

batur in fine; & hanc poſteriorem ſententiam firmauit admodum Reu. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeuerauit, (eiſdem retentis terminis,) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Tridentini decretum, prout ex dictis per Nauar. in eod. Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, quod verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino, & alijs in d. cap. pen. ideoque remitti nequit ad tex. in cap. ſi diligenti, de foro compet. quicquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra numero trigeſimo ſeptimo, & proinde taliter Ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiam, ſtante præd. renunciationis inualiditate euitabit ſuſpenſionem comminatam in capitulo neminem, &c. Sanctorum 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinari cum illo non careat, & non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni, illam ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanillis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici rubr. de non ordinand. abſque titulo, cap. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamque ante ordinationem retroceſſiſſet & poſtmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus eſſet. *Vel* & ſecundò quando a Patre, ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam ſolutionem gabellarum, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectum ſuſcipiendi ordines, nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palam eſt eam ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonum ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos ſupra verſic. Tertius eſt caſus, quibus concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato, quæ quando per nos typis mandata fuerunt, nondum quintum eius volumen prodierat; a qua ſuſpenſione, quia id ſupponitur ſecrete commiſſum poterit Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quando contigerit donationem, ſeu aſſignationem patrimonij ab alijs fieri, producatur publicum inſtrumentum ab vtraque parte iuramento vallatum, præd. aſſignationem eſſe realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque in præteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione, &c. Præcipitur etiam ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationem efficere ſuper cenſibus ſeu redditibus alteri forſan obligatis, vel quorum ipſe non eſſet, verus & legitimus Dominus prout in edicto Sacræ Ordinationis continetur. Ex quib. infertur ſecundum præfatum Suarez ibidem numero 36. & nos libenter amplectimur. (quamuis Henriq. in ſum. libro decimo tertio, de excommunicatione capitulo trigeſimo ſeptimo, ſub 2. §. contrarium annuere videatur,) quod ſi Clericus cum literis dimiſſorijs cum ficto titulo a proprio Epiſcopo impetratis ſe promoueri faceret, duplicem incurreret, & ſuſpenſionem vnã quia ſine vero titulo ordinatur: & alteram, quia cum dimiſſorijs ſubreptitijs,

Seſ. 21. de re. c. 2.

cijs, & ſuper ementitio titulo fundatis, & ſic inualidis, cum paria ſint non habere literas dimiſſorias, & habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt, quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe nemini talem conceſſiſſet facultatem, ideoque ad abſolutionem obtinendam vtraque ſuſpenſio erit aperienda, & explicanda. Hæc ſecũda ſuſpẽſio incurritur vigore extrau.

Suſpenſionis pœnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpenſatione a Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij, quia talis licentia, ſiue diſpenſatio intelligitur cum iſta ſubordinatione, opprobationis ſui Ordinarij, ad quod optime facit Concilij Tridentini ſeſſ. vigeſima tertia, de ref. cap. 8. verſi. Quod ſi quis ab alio &c. & alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex glo. in capitulo primo, verſic. furtiue de eo qui fur. ord. ſuſcepit, taleſque ſuſpenſos exiſtimauit, P. Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare Nauar. in conſilio 19. de tempo. ordi. in antiquit.

An vero ſacris initiato abſque vero, & ſic cum ficto titulo, & a ſuſpenſione abſoluto ſit præcluſa via, vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo, quod Henriq. loco præcitato inquit, quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare, ne homo iam matrimonio inhabilis viliter viuat, verum Suarez in eodem etiam loco numero trigeſimo nono, firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinẽ ſacrum, & non Subdiaconatum tantum, præſertim ex Concilij Tridentini, quod diſtributiuè, & in plurali loquitur. Ne quis Clericus ſæcularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi a quodam grauiſſimo Doctore, ita fuiſſe obſeruatum etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea a creditoribus euinci contigit, nulla eius conſiderata culpa. At quid ſi ſacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotum, an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod ſic præuia abſolutione a ſuſpenſione ſi fuerit occultum vigore Concilij Tridentini ſeſſ. 24. de ref. capitulo 6. An ordinato ſub diacono ſine vero titulo ſit denegandus aſcẽſus ad altiores ordines. Seſ. 21. de refor. c. 2.

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſibus propoſitis in prædictis textibus ſup. cap. per tuas el 3. & cap. pen. de ſimo. in quibus ſuſpenſionis pœna infligitur, propter pactum illud ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendum tum quia DD. textus ſunt ſituati, & collocati ſub rub. de ſimonia, tum quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis, ſeu fructuum ipſi ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta ordinatione, ergo pactum illud redolet ſimoniam, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare, capitulo veniens el 1. de teſtibus, & facit text. in l. quin etiam in princ. ff. de calumnia, & tradunt Panor. Zabarel. & Fel. in dicto capitulo per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolum vbi remittitur ius acqui- De intellectu cap. per tuas el 3. & c. pen. de ſimon.

ſitum,

plicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector [illegible] ius eccleſiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum collegium repræſentando, clericum epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio dict. eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur ſubdiaconus, facto prius ab eo pacto, de non petendo portionem in dict. eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandum, nec paſſim a doctoribus tactum, videlicet, in terminis in dicto capitulo pen. de ſimon. per præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad ordines de iure communi eſt Archidiaconus, epiſcopi oculus appellatus, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare epiſcopo ordinatori, ad text. in capit. vt noſtrum; & capit. Ad hæc, vbi gloſſ. de offic. Archid. & ita exponit Hoſtien. quem etiam refert Alex. de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in dicto capitulo pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro epiſcopo ordinario faciente literas dimiſſorias ſub ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, ex mandato Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reform. capit. 3. dimittere debens, præſentare videtur, vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux. text. in capitul. ſi epiſcopus, de præben. libro 6. ex interpretatione P. Marij de Andria publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius text. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Cardin. Zab. annuit in finalibus verbis, aut pœna ſuſpenſionis ab ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quibus non requiritur titulus glo. in capitulo 2. de præb.

Existentia tituli debet cõſtare in quolibet ordine ſacram.

Obligationem epiſcopi ad prouidendum de alimentis, ſeu beneficio ordinato, ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende etiam ſi ordinauerit aliquem qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex text. in dict. capitulo epiſcopus, vbi Decius in primo notab. de præben. Secundo intellige, niſi epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, ſeu examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium contra epiſcopum glo. notab. in capit. ad hæc, in verſic. examinentur, de offic. Archid. & in dict. capit. cum ſecundum Apoſtolum in verſic. ſucceſſores; Syluestr. in verbo Archidiaconus, quæſt. 8. Henriq. in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. cap. 17. ſub §. 4. Tertio intelligo, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iam approbatæ, & examinatæ a proprio epiſcopo (prout ita ex decreto Concil. Trident. ſeſſ. 23. de refor. capit. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, text. in cap. ſi epiſcopus, de præben. in 6. Maiol. lib. 4. de irregu. cap. 13. ſub num. 8. neque examinare perſonam, ſi verò ſciret eum indignum, peccaret ordinando, Inn. & Panorm. in dict. cap. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & bene faciunt, & ita ſeruatur Neapoli

Nota cõtra examinatores.

ſum, in qua ordinatus fiat domiciliarius, Henriquez loco paulò ante citato.

Pœna Epiſcopi ordinantis non ſubditũ. vide Suarez de cenſuris, fol. 501. col. 1.

De pœna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus non eſt, ſed alterius diœceſis, non habita eius ordinarij licentia, habetur in capitulo ſecundo, & fin. de tempo. ordin. in quinto, & in Concil. Trident. ſeſſione 23. de reform. capitulo ſexto, in quibus iuribus diſponitur vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringatur tantum quoad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Ioan. Monach. in dict. capitulo 2. numero ſexto, & Gemin. ſub num. 5. vbi Io. Andreas, num. 2. inquit, Epiſcopum hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante, alienus clericus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorantia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cancellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus verò cum dimiſſorijs falſis eſt ſuſpenſus, quia habetur ac ſi ſine dimiſſorijs.

Qui nam excuſentur a pœnis huius extrau.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis, amplia rurſus extendendo totam huius extrauagan. diſpoſitionem, vt non ſolum comprehendat clericos ſeculares, ſed etiam regulares, & monachos, ſuper quo tanquam indubitato non inſiſto, idque ex pluribus comprobat Mandoſ. in dict. regul. 24. quæſt. ſecunda. Limita vt non ſit irregularis is, qui contra huius conſtitutionis diſpoſitionẽ ordine Sacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo ſibi licere putans, alioquin non facturus. Nauar. in cap. accepta, oppoſit. 8. ſub numer. 34. de reſtitut. ſpol. & hoc propter verbum præſumpſerit, in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem non comprehendat eum, qui id bona ſide, ignoranter, aut imprudens, ſeu inaduertens facit, iux. doctrinam ſingularem Cardin. in clem. 1. quæſt. 39. de priuileg. relatam ſupra in verbo, Alienatio, ſub nume. 9. fol. 12. ideoque ſi quis bona fide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pęnam, neque eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idem Nauar. conſil. 50. de tempo. ordin. in antiq. qui tam in dict. capitul. accepta, quam etiam in Man. capit. 27. nume. 155. idem dicendum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus eſt, poſt ea tamen bona fide, & candida ſimplicitate, per pœnitentiam purgato peccato illius malæ ſuſceptionis, ordinem exercuerit, exiſtimans id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couarr. in clement. ſi furioſus, part. 1. §. 1. numero 4. in fine, de homicid. & Ignat. Lopez. dict. capitu. 26. Fuſcus vero in tract. de viſit. libro 2. capit. 28. ſub numer. 27. illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod non deceat ignorare quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit, attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur a tanto, non a toto, & Tolet. in ſum. lib. 1. capit. 48. verſic. Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ea probabili ignorantia facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pœnitentiarij.

Notandum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter poteſt præd. iuris ignorantia contingere, & primo ignorãdo ætatem a iure præſcriptam ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia accedens

cedens

cedens ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud eius tanquam vulgare, & commune ſcire tenetur, vix ſine culpa illud ignorare poteſt: ſecundo modo accidere poteſt ignorando hoc ius ſpeciale extrauag. 1 1; II. imponentis ſuſpenſionis pœnam ipſo iure, quo caſu etiam illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excuſat, quo minus illa incurratur: conferre tamen dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem, ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret, ita concludit Suarez de cenſuris diſput. trigeſima prima, ſect. prima, ſuſpenſione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus presbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem a principio à ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, celebrauerit. ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem. Huic dubitationi negatiuè reſpondetur per Roderic. tomo 3. qq. regul. q. vigeſima tertia, artic. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet; ſed ſibimetipſi contradicit, cum contrarium cum Medina ſentiat in ſum. par. 1. cap. 165. ſub num. 3. & de ætate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit. Ioan. Gutier. libro 1. Canon. q. c. 26.

Secundo limita excomm. Doctorum ſententia hanc conſtitutionem non habere locum in minoribus ordinibus, cum id ex eius præfatione, & verbis clare colligatur, Rebuff. in prax. benef. part. 2. ti. de cler. ad ſacr. ord. male promot. glo. 3. Mandoſ. in ead. regula vigeſima quarta, quæſtione prima, Lopez, & Tolet. locis citatis; ita vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus fuerit, minime ſuſpenſionis pœnam incurrat, voluit etiam Nauar. in Man. capitulo vigeſimo quinto, num. 70. & in pluribus alijs locis verum vigore decretorum Concilij Tridentini ſeſſ. 6. de ref. capitulo quinto, & ſeſſ. decimo quarto, capitulo ſecundo, ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſorijs proprij prælati, ſi quidem ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinum ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali, præſertim in criminalibus ex decreto Cõcilij Tridentini, ſeſſione 7. capitulo decimo, de reformatione, ex quo ſequitur, quod iſte talis exercendo ſolemniter actum ordini minori deputatum, propriam, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpenſat. Nau. in Man. capitulo vigeſimo quinto, ſub. num. ſeptuageſimum ſextum, & ca. 27. ſub nume. 164. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione exemplificando, vt ibi per eum, ſecus ſi exerceret non ſollemniter tanquam laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum, idem Nauar. in dicto capitulo vigeſimo ſeptimo, ſub nume. 42. & 44. idq. ex D. Thoma, & D. Anto. Tertio limita, vt in irregularitate contracta in caſibus huius extrauag. poſſit Epiſcopus diſpenſare in foro conſcientiæ, ſi delictum eſt occultũ vigore facultatis conceſſæ a Concilij Tridentini ſeſſ. vigeſima quarta, de ref. capitulo ſexto, & quando dicatur occultum, iuxta terminos Concilij declarant Nauar. in Man. capitulo vigeſimo ſeptimo, numero 255. Maiol. lib. 5. de irregular. capitulo 51. numero quarto, Henriq. in ſumma lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 4. Tolet. in ſumm. libro primo, cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. tit. de delict. & pœn. quæſt. 21. numero 7. quod intellige, & primo, vt

Pena ſuſcipiẽtis primam tonſurã, & minores abſq. dimiſſoriis.

Quando epiſcop. poſſit diſpenſare, & abſoluere male promotos.

mo, vt

mo, vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum non poſſit niſi impleta ætate, ſi quidem receptiſſima eſt fere omnium ſententia, accedente etiam Burgaſ. de irregular. par. 6. capitulo ſecundo, numero 30. non poſſe Epiſcopum etiam ante promotionem diſpenſare circa ętatem ordinandorum, nam cum ipſe aliter ordinans puniatur, in ſua poteſtate eſſet illudere dictæ pęnæ, ſi diſpenſare poſſet, inquit Vitalin. in clem. ſi. numero 32. de ætat. & qualit. Secundo intellige niſi ipſe epiſcopus ſcienter fuerit in cauſa peccati inducentis diſpenſationem, cum ſic ordinauerit in eo participando arg. tex. notab. in cap. diuerſis fallacijs de cler. coniug. Panor. in cap. pen. ſub num. 4. de temp. ord. Burgaſ. d. cap. ſecundo, parte ſexta, num. 72. & 32. vbi intelligit de factis ab alijs, & non a ſeipſo. Tertio intellige vt in iſtis caſibus, in quibus Epiſcopus diſpenſat, & abſoluit ſibi ſubditos, non poſſit ſibi ipſi diſpenſare, ſi forte in aliquam irregularitatem incidiſſet, ſed licitum erit ei eligere confeſſarium inferiorem, qui ſecum ab ea diſpenſet, & abſoluat, nam talis confeſſor ab Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris ſcilicet Archiepiſcopi. Maiol. notab. libro 2. de irregul. capitulo ſecundo, ſub numero 12. Henriquez, libro quarto, de irregul. capitulo 18. ſub §. 3. & alij ab ipſis citati, idque ex ſententia Sacræ Congregat. vt atteſtatur Toled. loco prox. alleg. quę facultas Epiſcoporum ad eligendum confeſſorem nouiſſime explicatur per Franciſc. Suarez. in 3. per. D. Thom. tom. quarto, diſputatione 27. ſect. 2. quæ adde ad dicta a me ſupra, in prima addit. ad ver. Archiepiſcopo authoritas. fol. 51.

Epiſcopū male promouentē quādo eius confeſſarius poſſit abſoluere, & diſpenſare.

Quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet, quod per illa verba præd. extrauag. videlicet (a ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpenſi ſint,) ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinibus ſic male ſuſceptis, & in quib. tantum delinquitur, vt ipſa pęna ſit culpæ proportionata, & conſequenter, vt taliter ordinatus ſit impeditus, nec vlterius aſcendat, non autem inferiori ordine vtatur, ſi illũ legitime ſuſcepit, & ita reſolutiue præfatus doctor Suarez cenſet de cenſur. diſp. 31. ſect. 1. ſuſpenſ. 6.

SECVNDA Conſtitutio eſt Pij Quinti, extendentis decretum Concilij Tridentini ſeſſ. vigeſima prima, de regu. capitulo ſecundo, ad regulares non profeſſos Romæ publicata die 12. Nouembris 1568. in Bull. fol. 1305. tenoris ſeq.

Cōgruit ti. de æta. & quali. ordi.

Romanus Pontifex ſacrorum Conciliorum author, & interpres, illa quæ in huiuſmodi Concilijs, a prudentibus Patribus in Spiritu Sancto legitime congregatis ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui paſtoralis officij debito, dũ æquitas, honeſtas, & decus ſuadet, ſicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios caſus extendere conſueuit. Sane cum non deceat diuino miniſterio aſcriptos cum ordinis dedecore mendicare aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, a Sacro Tridentino Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus ſecularis, quamuis alias moribus, ſcientia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur, niſi prius legitime conſtaret, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficeret pacifice poſſidere, vel alias ordinari non poſſet, niſi iuxta decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formam, & tenorem: cum autem nulla in huiuſmodi decreto religiorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (vti moleſte accepi-

accepimus) cæterorum ordinum Religioſi, ſeu Canonici vel Clerici, intra clauſtra monaſteriorum, ſeu domorum more Regularium in communi viuentes, qui nunquam, ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſæculum redire libere, & licite poſſunt, Religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficij nec iuxta dicti decreti tenorem ad ſacros ordines ſe promoueri prætendunt, & a nonnullis Epiſcopis paſſim promoueantur, atque inde, plerunque illud inconueniens eueniat, vt ſic promoti, & a clauſtro exeuntes, & per ſæculum vagantes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quam plurimorum Chriſti fidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorum Dei miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobis eſt) ſinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuo valitura ſanctione decretum prædictum de Clericis ſæcularibus loquens ad omnes, & ſingulos etiam cuiuſcunque ordinis Clericos religioſos ſiue ſæculares more religioſorum viuentes in communi non profeſſos harum ſerie extendimus, & ampliamus, ac religioſis, & alijs prædictis non profeſſis, vt ad ſacros ordines promoueri, necnon omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impendere, niſi obſeruata forma dicti decreti, nos virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contra facientes per annum a præſtatione talium ordinum ipſo iure ſuſpendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet religioſarum perſonarum prædictarum ad ordines huiuſmodi contra ipſius decreti Concilij Tridentini formam, etiam cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede vel illarum ſuperioribus cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant, conceſſæ prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullaſque prorſus, & irritas exiſtere, ſicque promotas perſonas in altaris miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs clericis conceſſis omnino priuari, & irregularitatis, aliaſque in dicto decreto cōtentas pœnas eo ipſo incurrere, a quibus niſi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime abſolui poſſint. Non obſtantibus, &c.

An ordinatus abſque titulo ſit ſuſpenſus.

Quia hæc conſtitutio loquitur tantum de regularibus non profeſſis, diſcrimen eſt inter doctores an clericus ſæcularis ordinatus in ſacris abſque titulo ſit ipſo iure ſuſpenſus: hanc quæſtionem difficilem, & aliquando controuerſam fuiſſe in ſacro Pœnitentiariæ prætorio teſtatur Naua. in conſilio primo quæſtione decima ſexta, de conſtit. & negatiuam ſententiam tenet Tole. in ſum. libro primo, capitulo quadrageſimo octauo, verſi. Decima octaua habetur, & latius Henriquez in ſum. libro decimo tertio, de excommun. capit. trigeſimo ſeptimo, Pauſ. libro ſecundo, de reſignat. benef. quæſtione ſexta, numero 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem, Cuius opinionis inter alios contradictores ſunt Nauar. in præd. quæſtione decima ſexta, Maiol. libro quarto, de irregu. ca. decimo quinto, in prin. quem ſequi videtur

Lopez

Lopez ad Diaz.in pract.crim.canon.capitu. decimo octauo,numero primo, ideo has opiniones conciliando iuxta com.præceptoris ſententiam P. Martij de Andria diſtinguo tres caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum, & Epiſcopus ſciens,vel ſcire debens abſolute illum abſque titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem contra Epiſcopum ſucceſſorem, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio, cap. accepimus,de ætat. & qualit.capitulo Epiſcopus,& c.cum ſecundum Apoſtolum,de præb.cap. ſi Epiſcopus eodem titulo in ſexto. Quod autem diximus ad dicta alimenta præſtanda teneri etiam ſucceſſorem,intellige niſi Epiſcopus, qui ordinauit viuat, vt promotus ad pinguiorem eccleſiam, quia tunc ipſe potius quam ſucceſſor tenebitur,Henriquez in ſum. lib. 10.de ordin.ſacra.cap. decimo ſeptimo, ſub §.4. qui ibidem in gloſ. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad capitulum Sede vacāte,ſi non reſtitit tali ordinationi pauperis,ex quo ſequitur quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit, vel patrem haberet diuitem, ei non debentur alimenta,d.c.Epiſcopus,vbi Dec. de præb. Pariſ.loc cit.numero 23.& infra.Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundem creditoribus debebat,an ſit ſuſpenſus,adde Nauar.in conſil.13.de temp.ord. in antiq.& conſ.18.in nouis.

Secundus caſus eſt quando quis habens titulum, ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem iux. Concilij Tridentini diſpoſitionem,ſincere veritatem ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimonium vel beneficium erat tenue,quo non obſtante Epiſcopus ſciens,vel ſcire debens eum ordinauerit, & tunc etiam ipſe ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt cōtra Epiſcopum ad ſupplementum glo.in capitulo tuis de præb. Franc. in dicto capitulo ſi Epiſcopus ſub numero tertio, quo ſupplemento non habito, non debet aſcendere,ſeu promoueri ad Diaconatum, & Presbyteratum, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo, Primum, quod hæc inueſtigatio, ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda, an ſit ſufficiens vel ne,vt ſatisfiat decreto Concilij Tridentini,cum non poſſit dari certa regula,ſeu taxa, erit hoc arbitrio proprij Epiſcopi, conſiderata qualitate,ſeu dignitate perſonæ,loci, & temporis. Alterum eſt,quod non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium,cum non haberet,quando ad ſufficientiam deeſſet parum, ſiue quantitas,quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri,ex Nau.in conſi.18.de temp. ordin.in antiq.& conſi.23.in nouis.

Tertius caſus eſt,quando ordinatus fuit in culpa,exponendo patrimoniū ſiue in totum,ſiue in partem falſum,& ſic per fraudem, & mendacia decepeerit Epiſcopum,affirmando ſe habere beneficium,vel titulum patrimonialem ſufficientem, aliqua demonſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem a iure impoſitam in capitulo,neminem.& capitulo,ſanctorum.diſtinct.70. ſed neque ordinator eum alere teneatur ex rationibus per Nauar.adductis in conſilio decimo quarto, & conſilio ſeptuageſimo quarto, de tempo.or.in antiq. & conſilio quadrageſimo ſexto,in nouis,quem in vtroque ſequitur Pariſ. in dicto lib.2.quæſt.6,licet Tolet. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu proce-

dat

dat opinio affirmatiua, quæ etiam comprobatur ex verbis Concil. Trident. in princ. d.cap.2.ſeſſ.21. ibi (qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt ſe beneficium eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere) Vnde ſequitur, quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem a ſolo Papa delebilem capitulo ſecundo, de ſentent. excomm. eodem libro declarando, vt per Nauarr. in man. capitulo ſecundo numero 244. & ſeq. poterit vero in ea Epiſcopus diſpenſare ſi delictum eſt occultum, vt ſup. tractatum fuit, cum hodie non obſtet conſtitutio Sixti V. ſtante eius moderatione habita per S. D. N. D. Clementem Papam VIII. de qua infra.

Retroceſſio tituli an faciat ordinatũ ſuſpẽſum, & ſi moniacum.

Quotidianus caſus de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi donati, illud renunciauerit, & retroceſſerit in fauorem parentum vel alterius, fecitque poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat aliquam cenſuram, & irregularitatem, Reſpondeo quod non, cuius potiſſima ratio eſt, quia præfata renunciatio ſeu remiſſio eſt inualida, & prorſus nulla per decretum Concilij Tridentini d. ſeſ. 21. de ref. cap. prohibentis in fauorem ordinati titulum huiuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum nullatenus inducit actus nullitatem ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d. renunciatio facta non fuiſſet, cum non præſtet impedimentum, quod iure nõ ſortitur effectum ex regula non præſtat, de regulis iuris in 6. & ita concludit Nauar. in conſilio decimoſexto, & conſi. 24. de temp. ordin. in antiq. & conſi. decimoſeptimo, in nouis, & Tolet. loco ſuperius cit. quod intellige, vt dicam inf.

Nota, quæ frequẽter accidat.

Quod intellige, niſi ante ordinationem ad ſubdiaconatum præceſſiſſet ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occulta facta de non petendo, vel reſtituendo, poſtquam ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatum fuerat, quia a paritate rationis incideret in pœnam ſuſpenſionis ab ordine, cõtentam in cap. per tuas el 3. & cap. pen. de ſimon. iuxta ſententiam Nauarri in Man. cap. vigeſimo ſeptimo, num. 157. & poſt eum ſentit etiam Lop. ad Diaz. in pract. crim. can. cap. 18. num. 12. quam valde probabilem ſibi videri inquit Savr. libro quarto theſ. caſ. conſ. capit. 15. numero vigeſimo tertio, eãque, & alij ſequuntur, nam quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finem ſuſcipiendi ordines illo titulo fit, tunc donator habet vicem præſentatoris ad ordines. Suarez de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. ſuſpẽ. 7. ſub numero trigeſimo quinto, quæ opinio quamuis ſit ſubſtentabilis, pluresq. vt præfertur; in eam conueniant, attamen re melius perpenſa præſens caſus ſub diſpoſitione prædictorum iurium non videtur comprehendi poſſe quia, cũ caſus ſit diſſimilis, pœnæ extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiam ſi eadem ratio id ſuadeat, vt conſiderat & tenet Nauar. ſibi contrarius in conſilio 42. numero tertio, de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou. & quod ad caſum ſpecialem inibi duntaxat expreſſum, ſcilicet in paciſcente cum ordinante, vel præſentante reſtrictio fieri debeat, complures Theologos, & V. I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq. in ſum. libro 10. de Ordinis ſacram. cap. decimo ſeptimo, §. 3. in gloſ. lit. O, & non induci ſuſpenſionem in paciſcente cum alijs, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturam Pœnitentiariæ; itaque ſeruari teſtatur Tolet. in ſum. lib. cap. 48. verſi, Quinta ha-

betur

batur in fine; & hanc poſteriorem ſententiam firmauit admodum Reu. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeuerauit, (eiſdem retentis terminis,) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Tridentini decretum, prout ex dictis per Nauar. in eod. Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, quod verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino, & alijs in d.cap.pen.ideoque remitti nequit ad tex.in cap. ſi diligenti, de foro compet.quicquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra numero trigeſimo ſeptimo, & proinde taliter Ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiam, ſtante præd. renunciationis inualiditate euitabit ſuſpenſionem comminatam in capitulo neminem, &c. Sanctorum 70.diſt. quia videtur cum titulo ordinari cum illo non careat, & non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni, illam ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanillis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici rubr.de non ordinand. abſque titulo, cap. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamque ante ordinationem retroceſſiſſet & poſtmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus eſſet. Vel & ſecundò quando a Patre, ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam ſolutionem gabellarum, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectum ſuſcipiendi ordines, nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palam eſt eam ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonum ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos ſupra vertic. Tertius eſt caſus, quibus concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato, quæ quando per nos typis mandata fuerunt, nondum quintum eius volumen prodierat; a qua ſuſpenſione, quia id ſupponitur ſecrete commiſſum poterit Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quando contigerit donationem, ſeu aſſignationem patrimonij ab alijs fieri, producatur publicum inſtrumentum ab vtraque parte iuramento vallatum, præd. aſſignationem eſſe realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque in præteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione, &c. Præcipitur etiam ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationem efficere ſuper cenſibus ſeu redditibus alteri forſan obligatis, vel quorum ipſe non eſſet, verus & legitimus Dominus prout in edicto Sacræ Ordinationis continetur. Ex quib. infertur ſecundum præfatum Suarez ibidem numero 36. & nos libenter amplectimur. (quamuis Henriq. in ſum. libro decimo tertio, de excommunicatione capitulo trigeſimo ſeptimo, ſub 2.§. contrarium annuere videatur,) quod ſi Clericus cum literis dimiſſorijs cum ficto titulo a proprio Epiſcopo impetratis ſe promoueri faceret, duplicem incurreret, & ſuſpenſionem vnā quia ſine vero titulo ordinatur: & alteram, quia cum dimiſſorijs ſubreptitijs,

Seſ.21.de re.c.2.

cijs, & ſuper ementitio titulo fundatis, & ſic inualidis, cum paria ſint non habere literas dimiſſorias, & habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt, quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe nemini talem conceſſiſſet facultatem, ideoque ad abſolutionem obtinendam vtraque ſuſpenſio erit aperienda, & explicanda.

Hæc ſecũda ſuſpẽſio incurritur vigore extrau.

Suſpenſionis pœnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpenſatione a Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij, quia talis licentia, ſiue diſpenſatio intelligitur cum iſta ſubordinatione, approbationis ſui Ordinarij, ad quod optime facit Concilij Tridentini ſeſſ. vigeſima tertia, de ref. cap. 8. verſi. Quod ſi quis ab alio &c. & alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex glo. in capitulo primo, verſic. furtiue de eo qui fur. ord. ſuſcepit, taleſque ſuſpenſos exiſtimauit, Pi Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare Nauar. in conſilio 19. de tempo. adi. in antiquit.

An vero ſacris initiato abſque vero, & ſic cum ficto titulo, & a ſuſpenſione abſoluto ſit præcluſa via, vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo, quod Henriq. loco præcitato inquit, quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare, ne homo iam matrimonio inhabilis viliter viuat, verum Suarez in eodem etiam loco numero trigeſimo nono, firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinẽ ſacrum, & non Subdiaconatum tantum, præſertim ex Concilij Tridentini, quod diſtributiuè, & in plurali loquitur. Ne quis Clericus ſæcularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi a quodam grauiſſimo Doctore, ita fuiſſe obſeruatum etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea a creditoribus euinci contigit, nulla eius conſiderata culpa. At quid ſi ſacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotum, an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod ſic præuia abſolutione a ſuſpenſione ſi fuerit occultum vigore Concilij Tridentini ſeſſ. 24. de ref. capitulo 6.

An ordinato ſub diacono ſine vero titulo ſit deneganda aſcẽſus ad altiores ordines. Seſ. 21. de refor. c. 2.

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſibus propoſitis in prædictis textibus ſup. cap. per tuas el 3. & cap. pen. de ſimo. in quibus ſuſpenſionis pœna infligitur, propter pactum illud ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendum tum quia DD. textus ſunt ſituati, & collocati ſub rub. de ſimonia, tum quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis, ſeu fructuum ipſi ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta ordinatione, ergo pactum illud redolet ſimoniam, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare, capitulo veniens el 1. de teſtibus, & facit text. in l. quin etiam in princ. ff. de calumnia, & tradunt Panor. Zabarel. & Fel. in dicto capitulo per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolum vbi remittitur ius acquiſitum.

De intellectu cap. per tuas el 3. & c. pen. de ſimon.

ſitum, & de præſenti competens, ſed etiam quærendum ex Hoſt. & Henr. Boich. in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet, vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia, non quidem ſtrictè, & propriè, ſed largè, & impropriè, vt concludunt Anan. & Butr. in dicto capitulo pen. nam re vera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionem accedit ipſi ordinatori, & præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere, & ſtricte loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa, arguitur communiter a leuitate pœnæ ibi expreſſæ, cum ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab ordine tantum ſic ſuſcepto: Ordinator vero a collatione ordinum per triennium, ac præſentator ab executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in ordine ſimonia patrata eſſet, ordinator eſſet perpetuo ſuſpenſus ab ordinum collatione, & ordinatus eſſet ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniace ſuſcepto, ſed ab omnibus alijs ordinibus iuxta pęnas aduerſus ſimoniacos in ordine a iure ſtatutas a communi DD. ſententia, quam refert, & defendit Vgo. in tract. de ſimonia tabula 4. c. 4. nu. 3.

Vnde reſolutiue dicendum, quod neque in illis caſibus ſubintrent pœnæ cominatæ contra ſimoniacos in ordine per extrauag. Cum deteſtabile, ſub titul. de ſimonia inter communes, & ratio eſt, quia ibi non dicitur committi ſimonia directe in ordine ſed in conſequutione ad ipſum ordinem, cum rei veritate inſpecta ordinator volebat ordinare, & ordinatus ordinari nullo dato, Innocentius Ioan. Andrea Panorm. & Zabarel. in dicto capitulo penultimo loco proxi. citat Nauar. in ſpecie in conſilio ſexageſimo ſeptimo verſi. Tertio, quod qui ordinat &c. de ſimonia in nouiſſim. Suppetit & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato. Cum enim Papa certam inibi infligat pœnam, qua plectendi ſunt, ordinans, ſeu præſentans, & ordinatus, implicite negat ipſis alijs pœnis afficiendos ex vulgaris iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit: ergo affirmandum præferendis extrauagantijs non complecti illos caſus.

Sed res dubia eſt, An in caſu præd. capitulo per tuas, propter interpoſitam fidem ab ordinato de non petenda portione a Rectore illius Eccleſiæ, ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltem ſimonia confidentialis, ſeu beneficialis confidentia, vt locum habeant pœnæ, & cenſuræ extrauagantis. Pij Quinti relatæ in verbo ſimonia. Reſpondeo, quod quamuis Pariſius in tractato de confident. benefi. prohiben. quæſtione prima, numero nonageſimo tertio, & infra, ex pluribus, per eum congeſtis affirmatiuam partem firmare conetur, contrarium tamen ſuaderi videtur ea ratione, quia pactum retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſiuſmet reſignanti non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum extrauagan. Pauli II. & non Pij Quinti, ſecus vero quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedentis, & ſic tertiæ perſonæ, & non eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta præde. Pij Quinti, extrauag. ita Nauar. in conſilio ſeptuageſimo ſexto, numero ſexto, de ſimonia in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad caſum d. c. per tuas, neutrū applicari

plicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector alicuius eccleſiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum collegium repræſentando, clericum epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio dict. eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur ſubdiaconus, facto prius ab eo pacto, de non petendo portionem in dict. eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandum, nec paſſim a doctoribus tactum, videlicet, in terminis in dicto capitulo pen. de ſimon. per præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad ordines de iure communi eſt Archidiaconus, epiſcopi oculus appellatus, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare epiſcopo ordinatori, ad text. in capit. vt noſtrum, & capit. Ad hæc, vbi gloſſ. de offic. Archid. & ita exponit *Hoſtien.* quem etiam refert Alex. de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in dicto capitulo pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro epiſcopo ordinario faciente literas dimiſſorias ſub ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, ex mandato Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reform. capit. 3. dimittere debens, præſentare videtur, vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux. text. in capitul. ſi epiſcopus, de præben. libro 6. ex interpretatione P. Marij de Andria publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius text. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Cardin. Zab. annuit in finalibus verbis, aut pœna ſuſpenſionis ab ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quibus non requiritur titulus glo. in capitulo 2. de præb.

Exiſtentia tituli debet cõſtare in quolibet ordine ſacram.

Obligationem epiſcopi ad prouidendum de alimentis, ſeu beneficio ordinato, ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende etiam ſi ordinauerit aliquem qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex text. in dict. capitulo epiſcopus, vbi Decius in primo notab. de præben. Secundo intellige, niſi epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, ſeu examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium contra epiſcopum glo. notab. in capit. ad hæc, in verſic. examinentur, de offic. Archid. & in dict. capit. cum ſecundum Apoſtolum in verſic. ſucceſſores; Syluestr. in verbo Archidiaconus, quæſt. 8. Henriq. in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. cap. 17. ſub §. 4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iam approbatæ, & examinatæ a proprio epiſcopo (prout ita ex decreto Concil. Trident. ſeſſ. 23. de refor. capit. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, text. in cap. ſi epiſcopus, de præben. in 6. Maiol. lib. 4. de irregu. cap. 13. ſub num. 8. neque examinare perſonam, ſi verò ſciret eum indignum, peccaret ordinando, Inn. & Panorm. in dict. cap. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & bene faciunt, & ita ſeruatur Neapoli. [illegible]

Nota cõtra examinatores.

Secundo extende ad Capitulum ſede vacante ſeu eius Vicarium, vt teneatur ſubdito ſine titulo cum eius licentia, & dimiſſorijs ordinato alimenta ſubminiſtrare, per ea, quæ a fortiori diximus de Epiſcopo, ideo cauti ſint canonici, vt in commiſſione Vicario facienda apponant clauſulam, quod nequeat licentiam ad ordines concedere abſque expreſſo conſenſu totius Capituli, ad id conſulto congregati, cum agatur de eorum præiudicio, & intereſſe. Nec enim deſunt Doctor. qui aſſerunt Vicarium, ſeu Officialem generalem capituli, ſede vacãte, non poſſe literas commendatitias ad ordines dare, niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin. in tract. de offic. & pot. cap. ſede vacante, parte ſecunda, queſtione 10. ſub numero 17. & Mandoſ. in comment. ad regul. 24. Can. quæſtione 6. ſub numero 10. adnotauit etiam Io. Gutier. libro ſecundo can. q. q. capitul. 17. ſub numer. 20. Inſuper in hac materia ordinationis aduertendum eſt, quod beneficium obtinens tenue, & adiuncto patrimonio ſi vtrumque ſimul eſſet ſufficiens ad victum, poteſt ordinari ab epiſcopo propriæ patriæ ad dictum titulum ſeruatis de iure ſeruandis; quod ſi beneficium tenue eſſet extra patriam, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab Epiſcopo illius beneficij abſque dimiſſorijs epiſcopi propriæ patriæ, hoc non conſulerem ob ſuſpitionem fraudis declinandi iuriſdictionem epiſcopi propriæ patriæ, Doct. in dict. cap. nullus, & glo. in cap. nullus, & glo. in cap. eos, in verbo figmento, de tempo. ordin. in 6. quæ fraus detegeretur ſi beneficium fuiſſet de proximo collatum, præſumeretur etiam ſi reuerteretur ad habitandum in propria patria ſic ordinatus cum dimiſſorijs dicti epiſcopi ordinatorijs de proximo poſt ordinationem.

Accepi a quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficij ordinari quis poſſit ad titulum ſeruitij in aliqua Eccleſia, cui aſcribitur, & deſeruire tenetur in ordine ſuſcepto, iuxta decretum ſacroſan. Concil. Trident. ſeſſione 24. de reform. capitulo 16. & ex cuius communis maſſæ fructibus participat? Et reſpondendum videtur, quod ſic, quia titulus deuinctum ſibi reddit eum, qui ordinatur. Maiol. libro 4. de irregul. capitulo 16. ſub numero ſecundo, & taliter aſcriptus certæ Eccleſiæ a nullo Epiſcopo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis, teſte Paritio libro ſecundo, de relign. benefic. quæſtio. 6. numer. 34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel. recor. Sixti Quinti, quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Laurentio Priolo Venetiarum Patriarcha anno 1592. tenoris ſequen.

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerabilis frater, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem, Roman. Pontific. quem Dominus Eccleſiæ ſuæ ſanctæ præeſſe, & prodeſſe voluit, aſſiduè inuigilare decet, vt in eccleſijs magnarum præcipuè ciuitatum, non deſint qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam, & hominum religionem augendam deſignentur. Relatum ſiquidem nobis nuper fuit, in iſta Ciuitate Venetiarum nobilium, & populi frequentia celeberrima, per pauca eſſe beneficia ſub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonij ſufficientis titulo carentes iuxta conſtitutionem noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingularum Eccleſiarum particulariter id exponentium neceſſitatibus, vtili-

tatibuſque

Digitized by Google

tatibuſque prouidere deſiderantes, fraternitati tuæ, vt omnes, & ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos, qui vita, moribus, ætate, natalitium legitimitate, & alijs qualitatibus a iure requiſitis, per te idonei reperti fuerint, etiam ſi titulo beneficij Eccleſiaſtici, vel penſionis annuæ non ſint prouiſi, aut patrimonialia, aliaque bona non poſſideant, dummodo alicui Eccleſiæ dictę Ciuitatis de conſenſu eiuſdem eccleſiæ Rectoris fuerint aſcripti pro celebratione Miſſarum, & diuinorũ officiorũ, ex quarũ ſeruitio, & eleemoſynis a pijs Chriſti fidelibus elargiẽdis aliquid ad ſuſtentationem victus capere poſſint, & ab eadem eccleſia, cui aſcripti fuerunt, nullo vnquam tempore amoueri, vel ipſi ab ea recedere poſſint, & debeant, niſi illis de competenti beneficio, aut penſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda prouiſum fuerit, vel ita eorum exigentibus demeritis, ab ipſa eccleſia amouendi veniant, ad quatuor minores, nec non ſacros etiam Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatiſque Concilij Tridentini decretis promouere libere, & licitè valeas, licentiam Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & facultatem prædictam, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Decembris 1590. Pontificatus noſtri anno quinto.

M. Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodum Epiſcopi, vt ſeſſione 23. capitulo 11. & 13. diſpenſare ſuper temporum interſtitijs cum ſubditis ſuis? Congregatio Concilij cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs Regularium ordinandorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quoad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P. Æmilius Cardinalis Sancti Marcelli.

Tertia, & quarta conſtitutio eſt Sixti Quinti inſerta in conſtitutione Sanctiſſimi Dom. N. Dom. Clementis VIII. Moderatoria Bullæ fel. recor. Sixti Papæ Quinti contra clericos malè promotos, ac in epiſcopos in ordinum collatione peccantes.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Romanum pontificem decet ea, quæ ob iuſtas cauſas interdũ ſtatuta ſunt cum ipſa rerum experientia ſuadet, moderari, & immutare, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Alias ſanè emanarunt literæ fel. rec. Sixti Papæ V. prædeceſſoris noſtri contra Clericos malè promotos, ac in Epiſcopo in ordinum collatione peccantes tenoris infraſcripti, videlicet SIXTVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Sanctum, & ſalutare Sacri ordinis Sacramentum ab ipſo Domino, & Saluato- *Cõgruit titul. de ætat. & qualit. ord.*

Digitized by Google

re noſtro Ieſu Chriſto inſtitutum, beatiſque Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus ſingulari diuinæ bonitatis munere traditum, ita ad Dei omnipotẽtis gloriam ſalutemque animarum ſanctè, ac religioſè adminiſtrari decet, vt quæ vel ex typo, & figura veteris legis, vel alias ex multa Sanctorum Patrum prouidentia, circa ordinandorum natales, ætatem, vitæ ac morum probitatem, ſanctitatem, ſcientiam, & alias qualitates in ſacris ordinationibus requiſitas per ſacros Canones, vel Apoſtolicas Conſtitutiones, aut generalium Conciliorũ decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inuiolatè obſeruentur. Nam ſi in veteri teſtamento tam multa de integritate, & munditia Sacerdotum, & miniſtrorum Altaris, deque eorum præſtantia, & dignitate legimus, de quibus dixit Dominus per Malachiã Prophetam, Labia Sacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum eſt: certè multo maior ratio, & diligentia adhibenda erit in promouẽdis tam inferiorum graduum Clericis, quàm etiam presbyteris, qui ad conſummationem Sanctorum in opus miniſterij, in ædificationem corporis Chriſti conſtituuntur, prout de his ipſis & diuino verbo, & Beatorũ Apoſtolorum præceptis, ac ſimul Sanctorum Patrum ſtatutis ſæpiſſimè traditũ eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis a Domino iniuncta eſt cunctarum eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores & Præſules eccleſiarum, quorum propriũ munus eſt perſonas idoneas clericali militiæ aſcribere, & ad minores, maioreſque ordines rite promouere, authoritate noſtra duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte ſuo paſtorali officio attentius poſthac inuigilent, canonicas ſanctiones, vt par eſt, obſeruent, ac vt nemini detur offenſionis occaſio, neve eorum miniſterium vituperetur, ſtudeant vitare ea omnia ſcandala & abſurda, quæ ex vitioſa, & minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi noſtri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi, etiam interdum inhabiles, & indigni, non vocati ſancta Dei vocatione, ſed potius Satanæ dolis decepti prætextu deuotionis, & pietatis rem quidem ſacram, & diuinum munus, intempeſtiuè tamen & inordinatè, affectantes, ſeu temporale aliquod commodum, aut lucrũ ſibi proponentes, vel nimia ſimplicitate & imperitia, malitiave, aut fraude ad ſuſcipiendũ clericalem characterem, alioſque ordines ante ætatem legitimam, vel a non ſuo epiſcopo, aut non præuio debito examine & approbatione, & ſiue alias minus ritè, vel etiam temere ſe ingerant. Debent ſanè Epiſcopi paterna charitate, & prudentia eorum ſaluti, qui ſępe neſciunt quid petant, melius etiam quam ipſimet poſtulant, & ſalubrius conſulere, nec tam quid flagitent quam quid expediat conſiderare, ſumma verò diligentia prouidere tum in alienæ diœceſis ſubditis ordinandis, ne quemquam promoueant ſine eorum Ordinarij literis dimiſſorijs tum in recognoſcendis ipſis literis, ne falſo, aut ab aliquo, qui authoritatem illas concedendi non habeat, confectæ ſint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, ſcientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in ſuæ vel alienæ diœceſis perſonis ad clericalem honorem, & eccleſiaſticos ordines promouendis deſideretur aliquid eorum, quæ ex præſcripto ſacrorum canonum requiruntur.

Vt igitur Præſules Eccleſiarum intelligant, ſi in re tam graui & tanti momenti culpa, aut negligentia peccauerint, ſe non modo in tremendo Dei iudicio, verum in hoc quoque ſæculo Rom. Pontifici ſuę villicationis rationem

fore

fore reddituros; Præſenti Conſtitutione perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, vt ſi in poſterum Antiſtes aliquis Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, vel etiam Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tonſuram minoreſque ordines ſuis ſubditis conferendos à Sede Apoſtolica authoritatem habens; quemcunque facultatem, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularem ex aliquo crimine vitio, aut defectu, ſeu alias inhabilem, vel irregularem exiſtentem, vel extra tempora à iure ſtatuta, vel abſque veris dimiſſorijs, ſui Ordinarij literis, aut per ſaltum, vel furtiue, aut quod ſæculares ſine titulo ſufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante ætatem per ſacri generalis Tridentini Concilij decreta primæ tonſuræ, aut cuique ordini præſcriptam, aut non ſeruatis temporum interſtitijs, ita vt aliquis vnico die, ſeu continuatis diebus ad plures Ordines ſacros, vel poſt vnum ordinem ſuſceptum ſine cauſa rationabili antequam tempus ab eodem Concilio Tridentino, præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueatur, ſine diſpenſatione, aut indulto Apoſtolico, Clericali charactere non legitime inſigniuerit, aut ad ordines minores, vel ſacros, vt præfertur, vel alias male promouerit, ſiue id ſcienter, ſiue ignoranter fecerit, niſi debita diligentia adhibita iuſtus error, & probabilis facti ignorantia eum excuſet, vt in quo deliquit, in eo puniatur, a collatione quorumcunque ordinum, atque adeo ipſius tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus exiſtat, alijſque grauioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pont. arbitrio puniatur.

Quod ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione, & interdicto in præmiſſis ſe temere ingeſſerit, etiam in regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, & à perceptione fructuum menſæ eiuſdem, ac quorumcunque beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, ſeu alias obtentorum ſuſpenſionem, eo ipſo incurrat, eiuſque, interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem, aut pœnarum remiſſionem ab alio, quam a Roman. Pontifi. pro tempore exiſtente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij II. & aliorum Romanorũ Pontif. noſtrorũ prædeceſſorum, qui per ſuas Conſtitutiones, aut in Cancellaria Apoſtolica publicatas regulas contra huiuſmodi Clericos male promotos, diuerſas pęnas inflixerunt veſtigijs inhærentes, eoſdem Clericos poſt hoc male promotos, ab executione miniſterio, & exercitio ordinum, ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores perpetuo ſuſpenſos declaramus, & ſi in eis miniſtrare præſumpſerint, *illos ſic irregulares* effectos, omnibus, & quibuſcunque per eos in titu. commendam, aut alias obtentis dignitatibus officijs, & beneficijs Eccleſiaſticis cum cura, quomodocumque qualificatis, ſæcularibus, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularibus; ac etiam ſi ipſi Clerici regulares fuerint, actiua & paſſiua voce, ipſo facto priuamus, & ijs priuatos atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda, in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus, & declaramus, dignitatum, officiorum, & beneficiorum huiuſmodi, ſic tempore vacantium, diſpoſitionem nobis, & Apoſtolicæ Sedi perpetuo reſeruantes.

Vt autem homines, qui nimia indulgentia, & ſpe impunitatis, ac veniæ facilitate, hactenus fuerunt ad huiuſmodi facinora procliuiores, ea ſublata, & præciſa ab his abſtineant, & caueant, in futurum tam abſoluendi, quam diſpenſandi facultatem in caſibus ſuperius expreſſis, etiam in foro conſcientiæ nobis & ſucceſſoribus noſtris duntaxat, authoritate, & tenore præmiſſis, perpetuo reſeruamus, inhibentes ne a quoquam ſæculari, vel cuiuſuis ordinis regulari Presbytero, vel Prælato quauis authoritate fungente, nec per quæcunque Iubilea, & indulgentias, etiam pleniſſimas, & extraordinarias per noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos, vel ſucceſſores noſtros anno Iubilei, aut alio quouis tempore & Cruciatæ Sanctæ, vel quocunque alio titulo, modo, & forma, Motu proprio, & Conſiſtorialiter, ſeu ad quorumcumque Principum, Regum, aut Imperatoris inſtantiam, eorumque contemplatione, & intuitu quibuſuis ampliſſimis in genere, vel in ſpecie derogatorijs clauſulis conceſſa, vel in poſterum concedenda, vel vigore aut prætextu facultatum, aut Priuilegiorum Mare magnum, aut alias quomodolibet nuncupatorum, quibuſuis ordinibus, Congregationibus, aut perſonis regularibus aut Epiſcopis, per decreta Concilij Tridentini, aut officio ſacræ pœnitentiariæ Apoſtolicæ, vel minoribus aut etiam Maiori pœnitentiarijs noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, vel alias quomodolibet pro tempore conceſſorum perſonæ, ſic vt præfertur, delinquentes, tam ſcilicet Antiſtes, ſeu Abbates promouentes, quam Clerici male inſigniti ſeu ordinati a reatibus, & exceſſibus præfatis abſolui, præterquam in mortis articulo poſſint, aut debeant, nec cum ijs ſuper irregularitate propter præmiſſa contracta, etiam ſi crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat diſpenſari.

Verum enim vero quia grauioribus morbis fortiora ſunt adhibenda remedia, & iuxta perſonarum, locorum ac temporum qualitates leges ſunt immutandæ, pœnæque aggrauandæ, & moliendæ, cum huiuſmodi peccatum Satana ſuggerente, hominumque fragilitate aſſentiente, videatur, iam ad culmen vitiorum aſcendiſſe, & in præcipiti eſſe; Ideo, vt homines ſaltem pœnæ timore & proprij honoris confuſione, a peccato deterreantur, nouum hic veneno antidotum cogimur præparare. Ac propterea volumus, vt qui abſolutionem, & diſpenſationem huiuſmodi petent, ſemper quamuis delictum, adhuc occultum extiterit, non per officium Sacræ Pœnitentiariæ, ſed a nobis & pro tempore exiſtente Rom. Pont. in vtroque foro abſolutionem petere teneantur, alioquin ipſæ conceſſiones & abſolutiones, etiam cum clauſula, quod præſentis Conſtitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expreſſis, penitus nullæ, irritæ, & inualidæ exiſtant, ac nemini penitus ſuffragentur.

Cõgruit tit. de ſimon. Cæterum ſi quis Antiſtes, vel Abbas, ſeruatis quidem cunctis præmiſſis & cæteris omnibus, quæ in ipſius tonſuræ, & ordinum collatione obſeruari debent, perſonas habiles & idoneas, ſed tamen recepta ab ijs, quibus tonſuram aut ordines conferet, pecunia pretio, vel præmio ſimoniace in futurũ inſignierit, vel promouerit: volumus, vt præter alias cenſuras, & pœnas contra ſimoniace ordinãtes & ordinatos, ſacris Canonibus, & conſtitutionibus Apoſtolicis alias inflictas & irrogatas, quibus nequaquã derogare intendimus,

mus, etiam omnia & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus, & promotis
locum habeāt: Decernentes præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus,
facultatibus, & gratijs, etiam in caſibus quibuſcunque Sedi Apoſtolicæ quo
modolibet, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſeruatis, etiam ſub nomine Iu-
bilei pleniarij, vel Cruciatæ ſanctæ, abſoluendi facultatem quibuſuis perſo-
nis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus minime comprehendi, ſed ſem-
per ab illis exceptas eſſe & cenſeri; ſicque in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis
per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſto-
lici, Auditores; & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eo-
rum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cau
ſa & inſtantia iudicari & definiri debere, ac irritum & inane quicquid ſe-
cus ſuper his à quoquam quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter, con-
tigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus & ordinationibus Apo
ſtolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, cæteriſque contrarijs qui-
buſcunque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus il-
las ad Valuas Sancti Ioānis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Vr-
be Baſilicarum, & in acie Campi Floræ, affigi, & publicari, & poſt quin-
decim dies qui in Vrbe ſunt, qui verò extra eam & citra Montes intra qua-
tuor menſes, qui demum vltra Montes erunt, intra octo menſes, à die pu-
blicationis huiuſmodi computandi perinde afficere & arctare, ac ſi eorum
cuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, ac earundem præſentium literarum
exemplis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo per-
ſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandem fidem in iu-
dicio & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent ex-
hibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam no-
ſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhi-
bitionis, voluntatum, decretorum & mandati infringere vel ei auſu temera-
rio contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem
Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit
incuſurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, Mil-
leſimo quingenteſimo octuageſimo octauo, Nonis Ianua. Pontificatus no-
ſtri Anno Quarto.

Nos animaduertentes in dictis literis nihil ferè, quod ad ea, quæ in ordi-
num collatione ſeruanda ſunt, diſponi vltra id, quod in ſacris Canonibus &
in Concilij Tridentini decretis, ac aliorum Romanorum Pontificum præde
ceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus diſpoſitum fuit, ſed diuerſas pęnas &
cenſuras Eccleſiaſticas contra Epiſcopos & alios Prælatos in ordinum colla-
tione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſęculares quàm cuiuſuis or-
dinis, inſtituti & militiæ regulares male promotos conſtitui abſolutionemq;
& diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & alias ſicut in præfatis literis
continetur, conſiderantesque tam promouentes, quam eos qui ad dictos or-
dines promouentur ſæpè cenſuris, & pęnis huiuſmodi, ob illarum multipli-
citatem in eorum perniciem animarum varijs modis *illaqueari*, nonnullos
ex Prælatis, & Epiſcopis in conferendis huiuſmodi ordinibus nimis ſcrupu-
losè procedere, multoſque metu pœnarum, & cenſurarum præfatarum ab
ordinum collatione prorſus deterreri, adeò, vt clericorum, & Sacerdotum

Digitized by Google

numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit omnium in præmiſſis ſecuritati, ac animarum ſaluti, paterna charitate proſpicere volentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Conſtitutionis fel. mem. Pij Papæ II. etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit. Cum ex ſacrorum ordinum, ſub dat. videlicet Quintodecimo Kalendas Decembris, Pontificatus ſui Anno Quarto, cuius tenorem præſentibus pro expreſſio haberi volumus, & ad diſpoſitionẽ decretorum Sacri Concilij Tridẽtini reſtringimus & reducimus, necnon cenſuras & pœnas in eiſdem Sixti literis contra quoſcunque præterquam contra Simoniacè ordinantes, & ordinatos inflictas, quas nolumus in ſuo robore permanere (alijs etiam pęnis & cenſuris per eoſdem Canones, ac Conſtitutionem Pij II. Conciliumque Tridentinum iniunctis ſaluis & firmis remanentibus) moderamur & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus &c.

Super hac bulla vide Clemen. viij Sav. li. 4. The. caſſa. conſil. capit. 17. in fin.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę 1595. Pridie. Kal. Martij Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Quantum verò ad regulares attinet vitra prædictas Conſtitutiones, & decreta Concilij Tridentini præſertim in dicta ſeſſione vigeſimatertia, capitulo duodecimo, & decimotertio, & ſeſſione ſeptima, capitulo vndecimo de reformatione extat ſequens decretum.

De mandato Sanctiſſimi Domini Noſtri Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. Tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcumque Regularium ſuperioribus, vt de cætero obſeruent, & obſeruari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ congregationis Concil. Trid continentur, cuius tenor eſt talis. Congregationis Concilij cenſuit ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis, ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere, ad epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius monaſterij, in cuius familia, ab ijs, ad quos pertinet, is regularis poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel non eſſet habiturus ordinationes, ad quemcumque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo epiſcopo, qui ordines cõtulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria, conceſſionem dimiſſoriarum, in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verum cum a ſuperioribus regularibus Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis vtique huiuſmodi cauſam abſentiæ Dięceſani Epiſcopi, vel ordinationũ ab eo non habendarum, exprimendam eſſe, quod qui non fecerint officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ priuationis, ac alias arbitrio eiuſdem Sanctiſſimi Domini Noſtri Papę reſeruatas pęnas incurrent. In quorum fidem, &c.

Datum Romæ die 15. menſis Martij 1596.

Notan-

Notandum, quod eadem ſacra Congreg. Card. declarans id quod in Cōc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. ſtatuitur videlicet.

Abbatibus, & alijs quibuſcunque, quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, tonſuram, vel minores ordines conferre; nec literas dimiſſorias clericis ſecularibus, vt ab alijs ordinentur, concedant. Ait ipſa Congregatio, quod Abbates Regulares, habentes ius baculum deferendi, & Mitram, poſtquam ſacerdotalem ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuras, & ordines minores ſæcularibus epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, conferre: Si modo ipſius epiſcopi conſenſus accedat, & a dicto epiſcopo quiſque literas dimiſſorias impetrauerit, ita vt ſatis non ſit, id generatim ab epiſcopo conceſſum eſſe, ſed hac conceſſione ſemper opus ſit ſingulis, &c.

Poſſunt etiam ipſi Abbates eoſdem ordines cōferre alijs Regularibus qui dimiſſorias ſpeciales Superiorum ſuorum, & ſpecialem conſenſum epiſcopi loci habuerint, ac præterea alijs ſæcularibus, qui aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiecti ſint, dummodo ſuperiorum ſuorum dimiſſorias attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines huiuſmodi cupiūt ſuſcipere.

Poſſunt etiam ex priuilegio Apoſtolico (de conſenſu tamen ordinarij, vt ſupra) confirmationis ſacramentum conferre; prout declarauit ſacra Congregatio prædicta in ſeſſ. 7. can. 3. de confirmatione.

Præſcriptę declarationes reperiuntur etiam impreſſæ in compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicātium, nouiſſime impreſſo Brixiæ anno 1591. in verbo ordines ſacri, fol. 457. & 458.

ADDITIO In ordinatione Regularium diſpenſatio ſuper interſtitijs pertinet ad Epiſcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in literis dimiſſorialibus ſuorum ſuperiorum petentium ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpenſare dignetur attenta neceſſitate vel vtilitate eccleſiæ ſeu religionis, prout refert Sorb. in compend. Priuil. Mend. in verbo ordines ſacri. Quomodo intelligatur arbitrium Epiſcopo conceſſum authoritate Concilij Tridentini ſeſſ. 23. de ref. capitulo 11. in diſpenſando ſuper interſtitijs & an Epiſcopus tacite aliquem diſpenſare cenſeatur. Pro horum dubiorum deciſ. remittimus lectorem ad Maio. libro tertio, de irregul. capitulo 24. numero decimo tertio ad Lopez ad Diaz. cap. 25. in ver. vna eadem die & ad Menoch de arbi iud. lib. ſecundo, cent. 5. caſu 64. qui doctores vno ore illa determinant ſic ampliando etiam ſi ab alio epiſcopo ordinetur de licentia tamen ſui epiſcopi & Nauarr. de primo agit. in conſilio 27. numero ſecundo, de tempor. ordin. in antiq. Item quæ dicatur eccleſiæ neceſſitas, & vtilitas, ut ſufficiens cauſa ad diſpenſandum reputetur poſt gloſſ. in ſum. diſt. 74. Abb. & Zabar. in cap. quæris de ætat. & qualit. hoc & alia egregie reſoluit Sorbus loco prealleg. Notandum inſuper circa annum interponendum ab uno ad alterum ordinem ſacrum attendendum eſſe

Ita declarauit ſacra Congre. die 7 Septem. 1594. vt teſtatur Io. Bapt. Confect. in colle. priui. ſac. ord. folio 136.

eſſe annum eccleſiaſticum, non autem ſolarem. Hinc ſacra Congregatio declarauit eos qui ad ſubdiaconatus ordinem quatuor temporibus, Quadrageſimæ promoti fuerint, poſſe anno ſequenti eiſdem quatuor temporibus Quadrageſimæ ad Diaconatum promoueri licet annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cum futuro anno Paſchæ feſtum celerius, quam ſuperiori celebretur.

Sciendum eſt etiam qualiter extat Sanctiſſ. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. Conſtitutio contra eos, qui cum ad ſacrum Preſbyteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumentes Miſſarum celebrationes vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt, Rom. publicata die 5. Decemb. 1601. tenoris ſequent.

Cõgruit ti. de clerico non cod. miniſtran.

ET ſi alias fel. rec. Paulus Papa IV. prædeceſſor noſter ad nefariam, & ſacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad ſacrum presbyteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem ſibi temere aſſumentes, Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrare præſumunt, decreuerit huiuſmodi delinquentes a Sanctæ inquiſitionis Iudicibus tradi debere curiæ ſæculari debita animaduerſione puniendos, poſtea fe. mem. Sixtus Papa V. etiam prędeceſſor noſter prædictum Pauli Papæ Quarti, decretum innouari, ac ſerio obſeruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiuſmodi decretorum, ac pœnarum contra ipſos, vt præfertur, inflictarum, illis ſe minimè ſubiacere, & obnoxius eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem liberari, & abſolui poſſe prætẽdant. Nos igitur animaduertentes huiuſmodi perditos, & nefarios homines ad ſacrum Presbyteratus ordinem non promotos Miſſarum celebrationem vſurpare præſumentes non ſolum actus idolatriæ ſaltem extrinſece, ſeu per externa, & viſibilia Religionis, & pietatis ſigna exercere, ſed etiam quantum in ipſis eſt, efficere, vt Chriſti fideles, qui credunt eos ordinatos eſſe, & rite conficere Sacramentum Euchariſtię, idolatriæ crimen ignoranter incurrant, purum videlicet panem, & Vinum tanquam verum Chriſti Domini noſtri corpus, & ſanguinem eiſdem adorandum proponentes. Confeſſiones autem audientes non ſolum Sacramenti pœnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiã Chriſti fideles decipere, dum ſcilicet iniq; ſibi aſſumunt gradum Sacerdotalem, authoritatem abſoluendi a peccatis magno cum periculo, & ſcandalo plurimorum; Propterea, vt grauiſſima hæc ſcelera committentes, poſt hac debito ſupplicio puniantur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine. S. Inquiſitionis iudicium conſcientię conſulere, & ne in futurum de pœna hiſce delinquentibus imponenda dubitari poſſit, prouidere volentes ſupradictorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhęrentes, hac perpetuo valitura Conſtitutione decernimus, atque ſtatuimus, vt quicunque non promotus, ad ſacrum Presbyteratus ordinem repertus fuerit miſſarum celebrationem vſurpaſſe, vel Sacramentalem confeſſionem audiuiſse, a Iudicibus Sanctę Inquiſitionis,

nis, vel locorum ordinarijs tanquam Eccleſię miſericordia indignus à foro eccleſiaſtico abijciatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis, ſi quos habuerit, ritè degradatus, ſtatim Curię ſęculari tradatur, per Iudices ſeculares debitis pœnis plectendus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in concilijs, etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clauſis; Quibus omnibus, & ſingulis illarum tenores, pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cęteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cetero allegari, aut pretendi nunquam poſſit, atque, vt preſentes literę omnibus innoteſcant, volumus illas ad Valuas S. Ioannis Lateran. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Florę more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, ſicque huiuſmodi publicatione omnes, qui in Vrbe poſt menſem; qui verò extra eam, & citra Montes, poſt quatuor mēſes, qui demum vltra Montes fuerint poſt decem menſes a die publicationis præſentium computandos afficere, & arctare, ac ſi earum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Ac preterea mandamus earundem præſentium literarum exemplis etiam impreſſis, & manu Notarij publici ſubſcriptis, & Sigillo Officij Sanctæ Romanę Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi, quæ hiſce preſentibus, haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſę. Dat. Romę apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, Die prima Decembris 1601. Pontificatus noſtri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COMMVNIS eſt ſcribentium concluſio in capitulo, vt clericorum, de vita, & hon. cler. addendo etiam Felin. in capitulo irrefragabili, §. cęterum, de offi. ordi. & Petrus Foller. in pract. crimin. can. capit. 33. numero 126. poſſe aliquando Epiſcopum correctionis zelo Clericum pro delicto pœna pecuniaria punire, potiſſime vbi ea magis timeretur, iuxta gloſſ. in cap. licet, & ibi Pan. de pęnis, videretque alias pœnas negligi, & paruipendi, & ad emendationem nihil proficere, adhibita tamen cautela ne in illa imponenda modum excedat, ſed peccati qualitatem, & perſonarum conditionem attendere debet, & quod ipſis Doctoribus, vti honeſtius (ſequendo Hoſt. in ſum. de off. ord. §. quid pertinet) viſum eſt, nempe vt illam pœnam Epiſcopus ad effugiendam auaritiæ ſuſpicionem, ſibi non retineat, in propriam conuertendo vtilitatem, ſed in pios vſus eroget, & deputet, id expreſſe decreto Concilio Tridentino, ſeſſione vigeſima quinta, de ref. cap. quinto, præcipitur, vt mulctę pecuniariæ, eo ipſo, quod exactæ fuerint, pijs locis aſſignentur, adeo quod refertur Sacram eiuſdem Concilij Congregationē cenſuiſſe, nec poſſe Epiſcopum ex mulctis, & pœnis, quas exigi contigerit in eius Curia aliquam portionem Vicario ſuo aſſignare pro eius mercede, Super quo etiam Concilio Tolet. celebratum anno 1565. actio. ſecunda, cap. decimo quarto, relatum ab Ignatio Lopez in addit. ad Diaz. in pract. crim. can. capitulo 145. diſpoſuit, vt ſequitur pœna pecuniariæ ſi quando a Iudi-

cibus

Digitized by Google

cibus Ordinarijs, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tantum vſus, & pro executione iuſtitiæ, non pro priuata Epiſcoporum vtilitate expendantur arbitrio Epiſcopi, vel eius Vicarij. Deputeturque ab eodem Epiſcopo, qui eaſdem pœnas recipere debeat, earumque rationem reddere teneatur. Hactenus verba Concilio Toletano. Pluraque imitatione digna circa dictarum pœnarum iniunctionem, depoſitionem, adnotationem, ac diſtributionem faciendam, Gabriel. Paleot. S. R. E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in ſuo Archiepiſcopali Bononien. parte quarta, titu. de cauſis in foro Epiſcop. folio 270. & latius par. ſexta, tit. de adminiſtratione fori Archiep. fol. 436. & ſequenti Illud ſanè concordi omnium conſenſu, (Felino atteſtante loco indicato, ſub numerum ſextum,) admittitur, vt in caſu quo Epiſcopus euidenter indigeret ac pauper eſſet licitè poſſit dictas pœnas ſibi vendicare, & in proprium vſum expendere. In quam ſententiam deſcenderunt etiam Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſcop. parte tertia, ſub numerum vigeſimum quintum, puto tamen, &c. Couar. libro ſecundo, var. reſol. ca. 9. ſub numerum ſextum, ac Fuſ. de viſitat. lib. 1. cap. 32. num. 3. Ego tamen adhuc tutius exiſtimarem conſulendam eſſe Sacram Congregationem notificando, & redditus, & onera Epiſcopatus.

PRAECEDENTIA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod per Greg. XIII. edita fuit declaratio circa Præcedentiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 17. Iunij 1585. fol. 1323. in Bullario incipien. Expoſcit paſtoralis officij, & infra.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine volumus, & Apoſtolica authoritate decernimus, quod quicunque ex dictis Fratribus mendicantibus inter ſe de præcedentia huiuſmodi contendentibus, aut Confratribus confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & cauſæ præmiſſorum occaſione ortæ iam ſint, ſeu oriri contigerit in futurum, qui in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi ſunt ij, (quibuſcunque reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & alijs ſubterfugijs prorſus remotis, & ceſſantibus, & poſt poſitis) in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeant, quando vero non probetur, aut non conſtet de quaſi poſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi inter fratres quidem Mendicantes ij, qui antiquiores in loco controuerſiæ, inter Confratres vero inter ſe litigantes ij, qui prius ſacris vſi ſunt, in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeant, ita vt ſi contigerit noua monaſteria, aut domos alicuius ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus monaſteria, aut domus prius erecta, & inſtituta ſint ille ordo, qui prius monaſterium ſeu domum in loco habuerit, præcedat. Præterea, quia inter prædictos ordines plerumque alia in proceſſionibus, & alia in Concilijs generalibus, & alijs actibus publicis, ſiue priuatis, ratio circa modum præcedendi ſeruatur, nolumus, per præſentes prærogatiuis dictorum

Digitized by Google

ctorum ordinum quoad præcedentias huiuſmodi quæ proprijs ordinibus præterquam in proceſſionibus prædictis dabuntur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in proceſſionibus publicis ſub Conuentualium Sancti Franciſci, aut Minorum de obſeruantia fratrum nuncupatorum Cruce, vt ſolent incedere poſſint, aliquod præiudicium generari. Sicque per quoſcunque Iudices,&c. Non obſtantibus &c.

Et quoniam poſt hanc Conſtitutionem ortæ fuerunt multæ lites, ideo die 26. Auguſti 1593. Sacra congregatio Illuſtriſſimorum & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & regularium præfecta, ad tollendas omnes lites, & controuerſias, quæ inter Regulares plerumque ſolent oriri, ſuper eorum præcedentia in proceſſionibus cæteriſque actibus cum publicis, tum priuatis, illud in futurum obſeruandũ cenſuit, quod in hac alma Vrbe omnium magiſtra ſeruatur.

Die 30. Auguſti 1593. Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Dom. Cardinal. Alexandrinus retulit ſupraſcriptam Congregationis ſententiam ſanctiſſimo placuiſſe, & iuxta eam in caſibus occurrentibus ſemper reſcribi, & ſi opportunum fore videbitur generalem conſtitutionem deſuper fieri mandaſſe illa, Greg. XIII. quæ incipit. Expoſcit, alijſque contrarijs quibuſcunque non obſtantibus.

Habentur iſtæ declarationes impreſſæ in priuilegijs ordin. Camaldulenſ. folio 218. & in collectione priuilegiorum ſacrorum ordinum Mendicantium, & non Mendicantium Per Io. Bapt. Confectium fol. 188. Impreſſ. Florentiæ.

21. De præcedentia in proceſſionibus inter regulares, & clericos ſeculares plura tradit Præpoſ. in capit. concilia, §. Epiſcopus 17. diſt. ad quem ſpectet diffinire controuerſias, quæ oriri ſolent circa præcedentiam in proceſſionibus, vide Conci. Triden. 25. de regu. capitulo decimo tertio, & nouiſſime Roderi. tom. 3. quæſt. regu. arti. primo. Item an omnes clerici de iure teneantur accedere ad proceſſiones, vide Archid. Gemin. & Præpoſ. in cap. quando 38. diſt. & Felin. in cap. dilectus numero ſeptimo, de offi. ordin. & quid in Religioſis, vide Panor. in capitulo nimis praua, el 2. de exceſſ. prælat. Hodie tamen per Conc. Trident. dicto capitulo 13. ſancitum eſt vt exempti omnes tam clerici ſeculares quam regulares; etiam monachi, ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur, ijs tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo viuunt, & publicæ proceſſiones dicerentur veluti ſi pro bono publico indictæ eſſent, vt alias eſſent conſuetæ, & publicæ, vt declarauit ſacra Congregatio, vel etiam, vt inquit Abb. loc. cit. numero tertio, quando proceſſio fieret ex magna cauſa, vt in nouo introitu Epiſcopi, vel imminente peſte, ſeu alio flagello, vel ad generales litanias, quæ fiunt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis, vt ibi per eum. Verum non obſtante d. decreto Conc. Trid. cap. 13. cenſuit Sacra congregatio ſi monachi, ſeu Regulares vere vltra dimidiũ miliare e ciuitate diſtarent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſſiones.

An in caſu, quo Regulares exempti tenentur accedere ad proceſſiones, ſi citati, ſeu vocati venire renuerent, poſſit contra eos Epiſcopus per cenſuras procedere, & videtur dicendum, quod non; ſed per alias pœnas eccleſiaſticas ex Gambar. in tract. de poteſt legati à latere libro octauo, cap. fi. numero 77.

& Henriq.

& Henriq. in ſum. libro 7. de indulgent. capit. 25. ſub §. 7. Et quid in Religioſis, qui ex priuilegio eis conceſſo habent, vt non teneantur ire ad proceſſiones, ſi ab Epiſcopo vocati pluries acceſſiſſent, an debeant iterato eodem modo accedere. Reſpondeo, quod non, tum quia priuilegium eſt facultatis, & poſſunt ire ſi volunt, & ſi nolunt, abſtinere; tum quia precario videntur fuiſſe, & ſic nullum ius eſt Epiſcopo acquiſitum, vt in ſpecie determinat Calderin. in conſi. 8. ſub tit. de regular. quem refert, & ſequitur Felin. in cap. dilectus, ſub nu. 7. de offi. ordi.

Circa confraternitates laicorum, quæ laicorum Confratriæ nuncupantur, an ſint loca religioſa, deq; alijs in propoſito, late tra. Io. Gutierrez. lib. primo, canon qq. cap. 35. Item in quibus epiſcopus, & in quibus Iudex laicus ſe intromittere poſſint citra has confraternitates, & laicorum collegia, vide Part. notabiliter in conſilio 34. volum. 4. & Nauar. in conſilio 3. de foro compet. in nouis, Burgun. Caual. deciſ. 17. numero 60. par. 2. quibus adde Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor. cap. 8. & Item an poſſint compelli ab epiſcopo, & cenſuris diſtringi, vt accedant ad publicas proceſſiones? Reſpondeo pluries per Sacrã Congregationem fuiſſe decretum non poſſe compelli, vt fuit etiam reſcriptũ Epiſcopo Scalenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine vti frater. Quamuis theſaurij Magiſtri, & Confratres Sanctæ Mariæ Annunciatæ magis conſcientiæ ſuæ, ac pietati ſatisfeciſſent, ſi amplitudini tuæ, eos ad publicas proceſſiones vocanti morem geſſiſſent, cum tamen ad eas accedere detrectauerint, neque ab amplitudine tua compelli, neque vllis propterea cenſuris diſtringi, atque innodari debuerunt, quod ſæpius alias conſulti reſponderunt Illuſtriſſimi Patres Sacri Concilij Tridenti interpretes, itaque interdictum hac de cauſa latum protinus tollas oportet, ac de cætero a ſimilibus compulſionibus omnino abſtineas. Deus amplitudinem tuam incolumen ſeruet.

Romæ die 6. Maij. 1597.

Amplitudinis Tuæ vti frater Cardinalis Matthæius.

PRAEDICATOR.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod de prædicatorum officio, eorumve examine, & approbatione extat Leonis X. conſtitutio in Concilio Lateranen. fol. 205. in Bullar. incip. Supernæ, & infra.

Cõgruit. tit. de priuileg. Leo. X.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, vt nullus, tam clericus ſecularis, quam cuiuſcunque etiam Mendicantium Ordinis Regularis, aut quiuis alius, ad quem facultas prædicandi, tam de iure, quam de conſuetudine, vel priuilegio, aut alias pertinet, ad huiuſmodi officium exercendum admittatur, niſi prius per ſuperiorem ſuum reſpectiue diligenter examinatus (in qua re conſcientiam ipſius ſuperioris oneramus) ac morum honeſtate, ætate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic quocunque poſtea prædicaturus acceſſerit, de huiuſmodi examine, & idoneitate ſua per literas authenticas, ſeu alias ſui examinatoris, approbatoriſque, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs fidẽ legiti-

legitime faciant, Mandantes omnibus, qui hoc onus ſuſtinent, quique in futurum ſuſtinebunt, vt Euangelicam veritatem, & ſanctam Scripturam iuxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Eccleſia, vel vſus diuturnus approbauit, legendoſque hactenus recepit, & in poſterum recipiet, prædicent, & explanent, nec quicquam eius proprio ſenſui contrarium, aut diſſonum adijciant: ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab ipſius ſacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus rite, & ſane intellectis non diſcordant. Tempus quoque præfixum futurorũ malorum, vel antichriſti aduentum, aut certum diem iudicij prædicare, vel aſſerere, nequaquam pręſumant, cum veritas dicat. Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate, ipſoſque qui hactenus ſimilia aſſerere auſi ſunt, mentitos, ac eorum cauſa reliquorum etiã recte prædicantium authoritati non modicum detractum fuiſſe conſtet. iniũ bentes omnibus, & ſingulis clericis ſæcularibus, vel regularibus prælatis, cęteriſque cuiuſcunque ſtatus, gradus, & ordinis exiſtant, qui hoc onus aſſument, ne de cætero in ſermonibus ſuis publicis, alia quoque futura ex literis ſacris conſtanter prędicere, nec illa Spiritu ſancto, vel diuina reuelatione ſe habuiſſe affirmare, & alienas inaneſque diuinationes aſſeuerando, aut alio quocunque modo tractanda aſſumant, ſed ex diuinæ vocis præcepto Euangelium omni creaturæ cum vitiorum deteſtatione, & virtutum commẽdatione enucleaſſent, & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam a Redemptore noſtro tantopere commendatam vbique fauentes, non ſcindant veſtem inconſutilem Chriſti, ſed ab Epiſcoporum, & Pręlatorum, ac aliorũ Superiorum, eorumque ſtatus ſcandaloſa detractione, quos coram Vulgo, & laicis non modo incaute, ſed etiam intemperanter reprehendunt, & mordent, & ab eis malè geſtorum expreſsis quandoque nominibus aperta, & manifeſta redargutione abſtineant. Denique conſtitutionem felicis record. Clementis Papæ V. quę incipit, Religioſi, quam tenore pręſentium innouamus, & approbamus, inuiolabiliter ab eis obſeruari debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatem populi prędicantes, & cum Domino lucrifacientes, talentum, quod ab illo acceperant, ſuperlucrari, & eiuſdem gratiam, & gloriam conſequi mereantur. Cęterum ſi quibuſdam eorum, Dominus futura quędam in Dei Eccleſia inſpiratione quadam reuelauerit, vt per Amos prophetam ipſe promittit, & Paulus Apoſtolus prędicatorum princeps, ſpiritum, inquit, nolite extinguere: prophetias, nolite ſpernere, hos aliorum fabuloſorum, & mendacium gregi connumerari vel aliter impediri minime volumus. Extinguitur namque ipſius gratia Spiritus, Ambroſio teſte, ſi incipientibus loqui feruor contradictione ſopitur; & tunc Spiritui ſancto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti eſt, eo quod non de facili credendum ſit omni ſpiritui, ſed ſunt probandi ſpiritus, teſte Apoſtolo, an ex Deo proueniant; volumus, vt lege ordinaria tales aſſertæ inſpirationes, antequam publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apoſt. Sedis examini reſeruatæ intelligantur. Quod ſi ſine moræ periculo id fieri non valeret, aut vrgens neceſſitas aliud ſuaderet, tunc eodem ordine ſeruato, Ordinario loci notificentur, vt ille adhibitis ſecum tribus aut quatuor doctis, grauibus viris, & huiuſmodi negotio cum eis diligenter examinato, quando id expedire videbunt (ſuper quo eorum conſcientias

Clem. 5. de priui.

tias

tias oneramus) licentiam concedere poſſint. Si qui autem contra præmiſſorum aliquod committere quidquam auſi fuerint, vltra pœnas contra tales a iure ſtatutas, excommunicationis etiam ſententiam, a qua non niſi a Rom. Pont. præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui poſſint, eos incurrere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare ſimilia minime audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuo decernimus. Non obſtantibus, &c. Nulli ergo, &c.

Adſunt etiam aliqua Concilij Tridentini Decreta, in quibus plura ad concionatores pertinentia ſtatuuntur, nempe ſeſſione quinta, de ref. cap. 2. ſeſſ. vigeſima quarta, capitulo quarto, & ſeſſ. vigeſima quinta, in Decreto de purgatorio, & inſtructiones prædicationis verbi Dei reperies apud acta Eccleſiæ Mediolanen. par. quarta, pagina 473. & declarationem Sacræ Congregationis de punitione Regularis prædicantis abſque Epiſcopi licentia habes infra folio 406. Quando vero poſſit parochus hanc facultatem in ſua Parochia dare poſt Nauar. in Man. capitulo vigeſimo quinto, numer. 141. exprimit Henriq. in ſum. libro ſeptimo, de indulgent. capitulo 28. ſub num. octauum. An autem prædicare ſit actus Sacri Ordinis ita, vt non poſſit per Epiſcopum alicui, qui non ſit in ſacris conſtitutus demandari, vide eundem Nauar. in conſi. 2. de tempo. ordinat. in antiq. & conſi. 7. de offi. iud. delega. in nou.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SANCTA Mater eccleſia, cuius Chriſtus caput eſt, ingenitam ſuam charitatem ad omnes late diffundens, antiquæ Iſraeliticæ gentis, populique Dei peculiares reliquias, pio nunquam deſinit affectu miſereri, grauiterq; contriſtatur Iudæorum quondam nationem præcipuis auctam muneribus, & gratijs, cuius erat adoptio filiorum, gloria, teſtamentum, legiſlatio, obſequium, & promiſſa, vnde etiam Chriſtus Saluator noſter ſecundum carnem naſci dignatus eſt, per diuerſas orbis partes tot iam ſecula diſperſam, ac contagioſi gregis more per inuia, & inaquoſa miſere vagantem, verbi Dei famæ, & aquæ refectionis ſiti perire, longeque non a terrena tantum, ſuper quam dominus fleuit, ſed quod grauius eſt, a celeſti quoque Ieruſalem, niſi Chriſtum quem negauit, confiteatur exturbari. Qua miſeratione, & mœrore nos quoque non leuiter commoti in eos ſemper aliquid excogitamus, vnde eorum conuerſioni, & ſaluti opportunius prouideatur, ipſique ad intelligentiæ viam, quam ſibi præcluſerunt, valeant Deo propitio peruenire. Quare ſollicito hæc animo meditantes, ac felicis recordationis Nicolai Papæ V. nonnullorumque Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, præſenti conſtitutione generali præcipimus omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs eccleſiarum prælatis, etiam Cardinalatus honore præditis, vt in ſuis quiſque ciuitatibus, terris, & locis in quibus competens aliquis numerus Iudæorum, qui ſynagogam conſtituat, commoratur, curēt ſabbati, vel alio cuiuſcūq; hebdomadæ ſtatuto die ad Iudæos ipſos in locum præſtitutum non tamen ſacrū, nec vbi ſacra confici ſolent, conuoca-

tos

tos per aliquem magiſtrum in Theologia, aliumve idoneum virum ab eis eligendum cum mercede congrua illi ex ipſorum hebræorum collatione, aut talis, prout commodius eis videbitur hebraice ſi fieri poterit linguæ peritum ſermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponantur ſcripturæ veteris teſtamenti, Moyſis ſcilicet, & prophetarum, præſertim verò, quæ eo Sabbato leguntur, ſeu lecta in eorum ſunt ſynagogis iuxta ſanctorum tamen patrum interpretationes, & verum catholicæ eccleſiæ ſenſum, ac in eis differa tur de veritate Chriſtianæ fidei, de certo aduentu, & Incarnatione filij Dei, illiuſque Natiuitate, vita, miraculis, paſſione, morte, ſepultura, deſcenſu ad inferos, reſurrectione, in cœlum aſcenſione, de eius Euangelio in toto terrarum orbe per Apoſtolos eius, & alios ſanctos prædicato, innumeris, atque clariſſimis virtutibus, & illuſtrium miraculorum gloria confirmato, ac de eius ſpirituali, & vero regno, & de impio idolorum cultu ſublato, & gentium vocatione, de perpetua Ieruſalem, & terræ eorundem Iudæorum deſolatione, tam ipſorum, vbique terrarum diſperſione, captiuitate, & de alijs ſimilis argumenti dogmatibus, & articulis ex lege, & prophetis, de diutina præterea, & irrita Iudæorum aduentus Meſſiæ, & carnalis illius regni expectatione, de vana eorum, quæ ſæpè quinimo quotidie eos fruſtrata eſt ſpe redditus in terram promiſſionis, & reſtaurationis tertij templi, & demum de multiplicibus, & varijs erroribus, & hæreſibus eorum, in quas miſerrime ſe demerſerunt, poſtquam Chriſtum Dominum in carne venientem agnoſcere noluerunt, & de falſa per eorum rabinos tradita ſacrarum ſcripturarum interpretatione, quarum literam, & ſenſum fabulis, mendacijs, & varijs dolis, & modis detorquentes corruperunt, & deprauarunt, & hactenus corrumpere, & deprauare non deſinunt, deque omnibus aliſque eos poſſint ad agnitionem fidei, ad errorum ſuorũ correctionem, ad orthodoxamque fidem conuertere, pro loci, temporis, ſumptique argumenti ratione prudenter agant, veris, & ex ſacra ſcriptura depromptis demonſtrationibus nulla cum obtrectatione, aut iracundia, ſed magna cum charitate, & modeſtia veritatis lumen illis aperire conentur, ad quos ſermones, & lectiones volumus, vniuerſos, & ſingulos vtriuſque ſexus iudæos à duodecim annis ſupra infirmitate, aut alia legitima cã, de qua ordinarios docere debeant, non impeditos in ciuitate, & locis, vt prætertur habitantes, vel aliunde obuenientes, etiam ſi inibi domicilium non habeant, ita per circuitum conueniri, vt tertia ſaltem eorum pars, nec vnquam minor ſemper adſit. Quod ſi facere neglexerint interdicti cum fidelibus commercij, & alijs pœnis arbitrio ordinarij pro contumaciæ modo imponendis, donec ſatisfecerint competenter ad ipſos ſermones audiendos compellantur. Si quis vero de numero fidelium ita fuerit ſalutis aut ſui, aut proximi ſui, de quo vnicuique mandatum eſt immemor, qui eos à ſalutarib. huiuſmodi ſermonibus, ſeu lectionibus directè, vel indirectè abduxerit, aut impediuerit, ſeu contenderit quoquomodo, excommunicationis ſententia ſit eo ipſo ligatus, & contra eum ad alias pœnas ordinarij arbitrio omnino procedatur.

Cæterum imperatorem regeſq;, & principes omnes, necnon reſpublicas magiſtratus, & dños tẽporales ſæculares rogamus, & obteſtamur in dño, vt Patriarchis, Archiepiſcopis, epiſcopis, & alijs ordinarijs prædictis, eorumque

vicarijs, & miniſtris ſuum in præmiſſis auxilium præſtent, ampliſſimum ab omnipotenti Deo præmium in ſupremis gloriæ æternæ tabernaculis, habituri, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ 1584. Kal. Septembris Pontificatus noſtri anno tertiodecimo. Sequitur publicatio facta Romæ die 14. Septembris 1584.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, priuilegia Regularium fuiſſe moderata per Conciliũ Lateranenſe ſub Leone X. deinde per Conciliũ Tridentinũ & per eius Sacram congregationem fuiſſe factas aliquas declarationes, ac poſtremo conſtitutiones præſertim Pij Quarti, Gregorij XIII. quas referam. Moderatio priuilegiorum per ſedem Apoſtolicam Fratribus Mendicantibus, & alijs religioſis conceſſorum per Leonem Decimum, facta in Concilio Lateranenſi habetur in Bullario fol. 217. incip. Dum intra mentis arcana, & infra.

c. p exemptionem de priu. in 6. Concil. Trid. ſeſſ. 21. de regul. cap. 3.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, quod Epiſcopi, & eorum ſuperiores, & alij prælati præfati, parochiales ad eoſdem Fratres ratione locorum ſuorum legitime ſpectantes, quo ad ea, quæ ad parochianorum curam, & ſacramentorum conſeruationem, adminiſtrationemque pertinent, ſine tamen viſitatorum inſolito grauamine, vel impenſa viſitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, ſi Religioſi fuerint iuxta ipſius ordinis regularia inſtituta, intra ſepta regularis loci; ſæculares vero presbyteros, & fratres huiuſmodi beneficia obtinentes, libere tanquam ſuæ iuriſdictioni ſubiectos punire.

Concil. Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 25. & extat declara. congreg. concil. vt infr Cl. dudum. de ſepul. & vide Concil. Trid. ſeſſ. de refor. ca. 15. ac declarat. conc. ſupra relatam in

Ac tam prælati, quam presbyteri ſæculares, qui vinculo excommunicationis legati non fuerint, miſſas in eccleſijs domorum eorundem, deuotionis cauſa, celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Ac ab eiſdem prælatis ad proceſſiones ſolemnes pro tempore faciendas requiſiti (dummodo eorum loca ſuburbana vltra vnum milliare ciuitatibus reſpectiue non ſint remota) accedere.

Necnon ſuperiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confeſſiones ſubditorum eorundem prælatorum pro tempore elegerint, eiſdem prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare, ſi eos ſibi exhiberi, & præſentari petierint, alioquin eorum Vicarijs (dummodo ad prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur) omnino teneantur, poſſintque illi per eoſdem Epiſcopos, & prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi ſacramenti peritia dumtaxat examinari, Talibuſque præſentatis admiſſis, vel etiam indebite recuſatis, confitentes, conſtitutioni, quæ incipit, omnis vtriuſque ſexus, quoad confeſſionem dumtaxat ſatisfeciſſe cenſeantur. Ipſique Fratres, etiam forenſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen & clericos ſæculares a ſententijs ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.

Euchariſtiæ vero, & extremæ vnctionis, aliaque eccleſiaſtica ſacramenta illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, di-

centibus

centibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico facta doceretur. Eorundem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus ſacraméta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio. verſ.confeſſor, & aliam vt infra.

Facta autem, & conuentiones inter eoſdem Fratres,& prælatos, atque curatores pro tempore inita valeant, niſi per ſubſequutum capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata per eos refutatio huiuſmodi intimata debito tempore fuerit. Clem. 1. de priu.

Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera,eorum,qui apud eccleſias domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam, intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante parochiano preſbytero, & tunc ſine eius, ac ordinarij præiudicio, niſi eiſdem Fratribus ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſeruantia, & cum pacifica poſſeſſione ſuffragetur. Vide decretum ſacr.Congregationis, vt infra.

Volentes quoque ſepeliri habitu eorundem Fratrum in clauſtro non degentes, ſed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

Quodque Fratres ipſi ad ordines, promouendi per Ordinarios, de grammatica, & ſufficientia examinari, & dummodo competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios libere admitti, ac nullatenus in eorum eccleſijs, ſeu domibus, aut alijs eorum locis ab alio quam a diœceſano Epiſcopo, vel eius vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente, vel eo a diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debeat. Côc. Tri. ſeſſ. 23.de refor. ca. 12. vide declarationem conc. ſupra relatam inter. ordo fol.377.

Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem eccleſiæ, vel altaris, aut cœmiterij benedictionem petere, ſeu in eccleſijs per eos pro tempore ædificandis primum lapidem per alienum epiſcopum poni facere poſſint,niſi vbi Ordinarius bis aut ter cum debitis reuerentia, & inſtantia requiſitus ſine legitima cauſa id recuſauerit.

Et abſque curatorum conſenſu ſponſum, & ſponſam benedicere nequeant. Côc.Tri. ſeſſ. 24. de refor. ma.c.1.

Et vt debitus honor matrici eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres quam alij clerici ſeculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ ſedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam campana cathedralis,vel matricis eccleſiæ pulſauerit, campanas in eccleſijs ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant. Vide ſupr. in verſic. câp.

Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in matrici eccleſia ciuitatum, necnon in collegiatis, & parochialibus eccleſijs, caſtrorum, & oppidorum reſpectiue ſolemniter publicatas,quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinarijs requiſiti fuerint, in eccleſijs domorum ſuarum publicare, ac ſeruare. Clem. 1. de ſent. exc.Côc. Trid.ſeſſ. 25. de regul. c.12.

Et vt animarum vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſaluti vberius conſulatur, illos, quorum confeſſiones pro tempore audierint, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis fuerint ad ſoluendum decimas, ſiue aliam bonorum, ſeu fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & Capit. 1. de decr. in 6.cle.

hortari, ipſiſque etiam illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur.

cupiẽtes de pæni. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 12. Vide declarationem Cõcilii vt infra.

Conſeruatores autem eiſdem Fratribus pro tempore a ſede Apoſtolica deputandi doctrina, & probitate præſtantes, & in eccleſiaſticas dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdem Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas a loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit, priuilegijs ſuper hoc alias eis conceſſis nullatenus ſuffragantibus.

Excommunicati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertij ageretur abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione.

Procuratores quoque, & negotiorum geſtores, ac operarij eorundem Fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excommunicationis promulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint aut dantibus conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint.

Ca. Za. in clem. cũ ex eo. de ſent. ex c. vbi gl. clem. 1. de relig. dom. C. deciſ. 115. & faciunt ca. cũ plantare §. fi. & ibi gl. in verſic. nullatenus ca. priu. &c. quidã de priui. & clem. 1. §. fin. eo. tit. Cõc. Trid ſeſſ. 24. de refor. c. 11. vbi de oblatis.

Fratres autem, & Sorores Tertij ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alij quocunque nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, ſepulturam, vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Euchariſtiam necnon extremam vnctionem, cæteraque eccleſiaſtica ſacramenta (pœnitentiæ ſacramento dumtaxat excepto) à proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbant, præſerenda teneantur, ac in foro ſeculari coram iudicibus ſecularibus conueniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat eccleſiaſtica, & minoris authoritatis interdicti ſententia reputetur, ijdem dicti Tertij ordinis ad diuina audienda in eccleſijs ſuorum ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem quoquo modo præſtiterint. Collegialiter autem viuentes, ſeu cum Clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cęlibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs quibus fratres ordinis cuius tertiæ regulæ habitum geſtant, gaudere debeant.

Omnia etiam ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos ordinum quorũcunque extendi, & per eos etiam ſeruari debere volumus, atque decernimus Saluis tamen in reliquis deſuper non ex expreſſis, tam Epiſcoporum, quam Fratrum, & aliorum Religioſorum prædictorum iuribus, quibus per premiſſa in aliquo præiudicare, ſeu quicquam innouare non intendimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus dictorum ordinum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis, &c.

Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19. Decembris, Pontificatus noſtri anno Quarto.

Prædicta verba (expreſſo voto) declarata fuerunt deinde per eundem Leonem X. per eius conſtitutionem incip. Nuper in ſacro Lateranenſi Concilio, & infra, Cum autem ſicut accepimus a quibuſdam nimium curioſis vertatur

tatur

Digitized by Google

ratur in dubium, an votum prædictum de voto ſolemni religionis intelligatur cum illud tria ſubſtantialia comprehendat; obedientiam ſcilicet, paupertatem, & caſtitatem, & circa dictas mulieres virginalem, ſeu caſtam vidualem vitam ducentes, de virginitate, & caſtitate tantummodo mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine harum ſerie decernimus, & declaramus, quod in præmiſsis de voto ſolemni religionis minime intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam ſimpliciter vouentes etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut proprijs domibus, vel ſeorſum habitantes, & priuilegijs, & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant. Non obſtantibus omnibus illis, quæ in dicta conſtitutione noſtra voluimus non obſtare. Cæteriſque contrarijs quibuſcumque.

Datum Romæ ſub annulo Piſcatoris die prima Martij 1518. Pontificatus noſtri anno quinto.

Repetitur hæc declaratio impreſſa in collatione priuilegiorum per Ioan. Bapt. Confec. fol. 116. & in priuileg. Minimorū fol. 78. De Tertiarijs mulieribus in congregatione viuentibus videnda erit conſtitutio Pij Quinti incip. Circa in ver. mulieres quoque & conſtitut. Greg. XIII. incip. Deo ſacris, quæ fuerunt relatæ ſupra in verbo Monaſteria monialium fol. 336. & 359. & iſte tertius ordo fuit reformatus per eundem Pium V. vt in eius conſt. incip. Ea eſt officij noſtri ratio, fol. 1019. in Bull.

Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho. Priuilegia regulariū decretū ſacræ congregat.

Licet in ſacro generali Lateranenſi Concilio ſtatutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, cæterique religioſi regulares non poſſint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud eccleſias domorum, & locorum eorumdem ſuam elegerint ſepulturam, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante: Parochiæ præsbytero, & tunc ſine eius, & ordinarij præiudicio. Significatum tamen eſt ſacræ Congregationi S. Rom. E. Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & regularium propoſitæ nonnullos fratres præſertim Ordinis Minorum de obſeruantia, cuiuſdam conſuetudinis prætextu, quam neq; antiquitate vallari, neq; obſeruantia viridi inniti, neque pacifica, & non interrupta poſſeſſione firmatam eſſe conſtit, contendere ſibi licere, defunctorum funera proprio eorum parocho abſente, eoque irrequiſito, efferre, & leuare, idque haud leues controuerſias, & altercationes, aliquibus in locis, non ſine populi ſcandalo, & Dei offenſione excitaſſe, ideo volens eadem ſacra congregatio omnem eiuſmodi diſſenſionum, & ſcandalorum materiam, & occaſionem præcidere, atque in futurum prouidere, vt tam parochi, quam Fratres ipſi, vnanimi inter ſe voluntate, & ea, quæ par eſt charitate, vltima hæc chriſtianę pietatis officia defunctis preſtēt, declarat, & huius decreti tenore ſtatuit, prędictis Fratribus Ordinis minorum de Obſeruantia, alijſque quibuſuis regularibus quorumcunq; Ordinum, & congregationum, tam mendicantium, quā non mendicatium exiſtant, nullo modo licere: etiam ſpecialis alicuius conſuetudinis prætextu, Cōgruit. de ſepult. Vide ſupra 493.

Digitized by Google

parochias cum cruce proceſſionaliter, aut alias ad offerenda, & leuanda defunctorum funera intrare, vel illa leuare, & efferre, niſi vocato, & expectato proprio defuncti parocho, eoque ibidem præſente, ſi tamen ipſe aliter fieri non conſentiat, & permittat, vel niſi requiſitus, venire expreſſe omnino recuſet. Atque ita obſeruari mandat, & diſtrictè præcipit, firmis cætero qui, & in ſuo robore permanentibus ijs omnibus, quæ ſuper quarta funerum, & canonica portione, alijſque iuribus, ad ſepulturas pertinentibus, a ſacris canonibus & Conciliorum decretis, Summorumque Pontificum conſtitutionibus hactenus ſancita, atque ordinata ſunt, vel alias ex particulari conſuetudine, vel alio iure obſeruantur.

Rom. die 12. Ianuar. MDCIV.

Alex. Card. Floren.

Hieron. Augucchius Secret.

Romæ, apud Impreſſ. camer. MDCIV.

Poſt Concilium Lateranenſe ſequitur Concil. Trident. vbi etiam fuerunt moderata, & correcta in aliquibus Regularium priuilegia, & ideo ſtandum eſt eius diſpoſitioni, ex dict. Concil. aliqua recollecta habes ſupra in verbo, exemptio. reliqua patent ex dict. Concil. lectura, & non abs re inſerendas eſſe cenſui quaſdam declarationes ad regulares pertinentes.

Decretum Sacræ Congregationis Illuſtriſs. ac Reuerendiſs. DD. R. S. E. Cardinal. Sacroſancti Trident. Concilij interpretum ſuper intelligentia, & obſeruatione cap. 12. verſ. Dies etiam feſti ſeſſ. 25. de reg. & quædam aliæ deciſiones eiuſdem congregationis ad regulares ſpectantes.

Congregatio Concilij cenſuit decretum cap. 12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de regular. ita eſſe intelligendum, vt regularium ritus illis feſtis ſemper maneat, quoad miſſas celebrandas, & cætera diuina officia, tam publicè, quàm priuatim ab ipſis regularibus in eorum eccleſijs perſoluenda. Nec circa hæc ab epiſcopis quoquomodo quicquam in contrarium eiſdem regularibus præcipi poſſe. Quod ſi de facto præceperint, regulares neutiquam ipſis epiſcopis obedire teneri. Verum quoad conciones, & lectiones, quas ijdem regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare euangelijs, & epiſtolis, quibus clerus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.

Congregatio item Concilij cenſuit regulas, qui abſque licentia epiſcopi prædicauerint in eccleſijs, quæ ſuorum ordinum non ſunt, tametſi decreto eiuſdem Concilij, cap. 12. ſeſſ. 5. contrafecerint, non poſſe tamen puniri ab epiſcopo, ſed tantum a ſuis ſuperioribus regularibus.

Congregatio Concilij etiam cenſuit, regulares monaſterij vltra medium miliare a ciuitate diſtantis non poſſe ab epiſcopo compelli accedere ad proceſſiones.

Congregatio itidem Concilij cenſuit epiſcopos, aut alios locorum ordinarios vigore cuiuſuis decreti eiuſdem Concilij, nullam habere facultatem

quouis

quonis tempore in monaſterijs, domibus, & eccleſijs regular ium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſæcularium, viſitandi ſacriſtias, paramenta, vaſa ſacra, altaria, & cætera huiuſmodi, aut etiam tabernaculum, ſeu pyxidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur.

Hieron. Card. Matthæius.

Locus † ſigilli. Io. Franc. Fagnatus Sacr. Congreg. Conc. Sec.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ 1602.
Superiorum permiſſu.

Declarauit etiam ſacra Congregatio die 2. Iulij 1587.

Regulares qui quoad confeſſiones audiendas idonei generaliter ab ordinarijs eorumve examinatoribus reperti, & probati fuerint, generaliter quoque & indiſtinctè abſque aliqua limitatione temporis, certorumve locorum aut generis perſonarum admittantur in Diœceſi propria. De cæteris vero qui non adeo idonei reperientur, ſi petierint ſe admitti, arbitrio ordinariorum relinquitur, ipſos cum limitata facultate, prout eiſdem ordinarijs magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autem in domibus laicorum confeſſiones ex cauſa audierint, ſtatim parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confeſſionis pro medico aduenien te relinquere.

F. Michael Bonel. Card. Alex.

Gregorius Palearius Secret.

Inſuper ſciendum eſt, quod per Sacras Congregationes ſuper interpretatione ſacri Concil. Trident. & Regularium iuſſu Gregor. XIII. declaratum fuit, nempe, quod Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ exiſtentes, ſibi conſeruatores eligerent, coram quibus conuenirentur, ac ſemel electus non niſi in capitulis prouincialibus mutarent, eorumque nomina intra mẽſem a die electionis Epiſcopis locorum ordinarijs indicarent, alioquin coram ipſis ordinarijs conuenire poſſint.

Has declarationes refert Io. Bapt. Confect. in ſummario priuil. ord. Mendic. tit. 17. cap. 4. fol. 154. & tit. 4. capi. 9. fol. 73. & notãdum quod quidam ſunt conſeruatores ſecũdum iura, & priuatarum perſonarum, de quibus habetur in cap. 1. & cap. fin. vbi Io. Andr. alijque doctores de offic. deleg. in 6. & in Cõc. Trid. ſeſſ. 14. de refor. capit. 5. quidam vero ſunt conſeruatores priuilegiorum regularium, de quibus poſt Guid. Pap. in deciſ. 18. & deciſ. 247. Mandoſ. de ſignat. gratiæ tit. Conſeruatoriæ, Nauar. in man. cap. 27. num. 125. & in conſ. 1. de offic. deleg. in antiq. & 3. in nou. latiſſime de eis agitur per Sorb. in Compen. priuileg. Mendic. in verbo conſeruatores ordinis, Emanuel. Roderic. tomo 1. quæſt. regular. quæſt. 65. & Confect. loco proxime citato, quam declarationem de conſeruatoribus eligẽdis per regulares habes etiam in concil. Prouinc. Mediolan. quinto, ſub titulo de Epiſcopo, epiſcopali iuriſdictione, & fo ro fol. 126. in volumine actorum Eccleſiæ Mediolan.

Digitized by Google

Decretum, quo declaratur Epiſcopis, in eccleſijs Regularium Pontificalia exercentibus licere Baldachinum erigere.

DEcet Epiſcopos, pro eo, quo in eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocunque ſuarum Diœceſum loco quoties eo, ibi Pontificalia exercere, aut in pontificalibus adeſſe, & aſſiſtere contingit, eam, quam par eſt; reuerentiam, & honorem, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non ſine graui animi dolore, auditum eſt, nonnullos regulares, vano quorundam immunitatum & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum eccleſijs in Pontificalibus intereſſentibus, non modo renuiſſe in eis ſupra locum Epiſcopalis ſolij, Baldachinum erigere, verum id etiam iuſſu ipſorummet epiſcoporum curantes, prohibere, & arcere auſos fuiſſe. Atque ideo Sacra congregatio S. R. E. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, facto verbo cum Sanct. Domino noſtro Clem. Papa VIII. ac de ſanctitatis ſuæ ſpeciali, & expreſſo mandato hoc præſenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cætero Epiſcopi, vbi tam ex conſuetudine, & priuilegio, quam ex ſacrorum Canonum conſtitutionibus, & Pontif. Rom. præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam ſola cappa induti, in quibusuis Regularium, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Monachorum, etiam Caſſinenſium, clericorum, presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut congregationis Eccleſijs, intereſſe poſſint, ipſi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad ſolium epiſcopi conſtituendum opportuno, & congruo, Baldachinum attollere; Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eiſdem Epiſcopis illud aſportari, & in quacunque eorundem Regularium, aut alia quantumuis exempta eccleſia, ſupra epiſcopale, ſolium, ſeu pontificale faldiſtorium, erigi facere, atque ſub eo ſedere, & ſtare, quemadmodum in proprijs, & cathedralibus eorum eccleſijs ſtare, & ſedere ſolent, eo tamen duntaxat tempore, quo pontificali eiuſmodi functione exercebunt, vel dum actus ipſe, cui in pontificalibus aderunt, peragetur. Si qui verò Regularium huic declarationi ſtatuto, decreto, & mandato, inobedientes, & contumaces fuerint, ſciant ſe ab eiſdem epiſcopis ad id, per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, huius Decreti virtute cogi & compelli poſſe, alijſque pœnis tam ſpiritualibus, quam temporalibus arbitrio Summi Rom. Pont. ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine cenſeantur, ſtatutis, & priuilegijs quoque indultis & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, & cum quibuslibet, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmiſſorum hactenus quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & ſingulis etiam ſi talia eſſent, quæ ſub generali expreſſione, & derogatione nõ venirent, ſed illis, eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio

tio

tio habenda foret, eorum tenores, præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis habens Sanctitas ſua, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogat, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Romæ die 10. Iunij 1603.

Alex. Card. Flor. Epiſ. Præneſtin.

Hier. Agucchius Secret.

Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiſcopo, de priuil. quia antea non poterant prohiberi ab exemptis Card. Zaba. in d. Clem. §. ſimili. imò etiam eis inuitis, poterant exercere ea quæ in d. Clem. continentur, & per eoſdem Epiſcopos poſſunt hodie compelli cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis vigore decreti; nam antea oportebat agere coram ſuperiore exemptorum, idem Card. in d. Clem. §. fi. in fine, dictum fuit ſupra in ver. Archiepiſcopi authoritas in 30. authoritate fol. 62.

Quia ſdam alias declarationes habes ſupra in verbo confeſſor, & quantum ad quartum funeralium attinet, apud conuentum S. Aloiſij, ſeu S. Lodouici de Neap. ordinis Minorum conſeruatur ſequens declaratio authenticata ab Auditore Cameræ Apoſtolicæ tenoris ſequentis.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſ. DD. Fratrum Minorum Sancti Franciſci de Paula Sacra Religio a ſuis primordijs gaudet quodam Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulium ſecundum Pont. Max. Anno Domini M D V I. ſui vero Pont. III. Beato Franciſco de Paula Patri, & Fundatori prædicti ordinis tunc in humanis agenti, & ſuæ Religioni benigne conceſſo, in quo Indultum extiuit Monaſteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis tam conſtructa olim, quam in futurum conſtruenda nondum decimas ex Noualibus prædijs, Hortis, verum etiam nullam Parochis eccleſiarum quartam funeralium teneri ac debere perſoluere, vt in dicto priuilegio latius eſt videre, ad huius effectum huic Sacræ congregationi præſentatam. Et quia licet hoc non obſtante aliquibus in locis prædicti eccleſiarum Parochi, & Rectores per peram forſan intelligentes Sacri Conci. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. ſenſum ſui illum in eorum fauorem retorquentes nituntur a prædictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionem quartam, extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipſorum Fratrum monaſteria ſepelliri contingit, magnas pro ea fratribus moleſtias inferentes aſſidue. Ideo Frater Petrus a Mera prouincialis miniſter dictæ Religionis minimorum Sancti Franciſci de Paula in caſtellæ prouincia Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis DD. VV. humiliter ſupplicat, vt ad ſe danda ſcandala, & euitandas lites dignentur declarare, an per d. Sacrum Conc. Trid. huiuſmodi priuilegio derogatum veniat quod ſolutionem prædictam, vel decreto ipſius Concilij non obſtante debeat obſeruari, & Fratres d. Ordinis ab ea ſolutione immunes, & liberos cenſeri. Quare D. Opt. Max. congregatio concilij cenſuit huiuſmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur conceſſo minime derogatum eſſe eiuſdem Concilij decretis.

Hier. Card. Matthæius. Locus † Sigilli.

Aliam

Aliam declarationem habes impreſſam, 1. tomo Regula. quæſt. Emanuel. Roderici ar. 39. q. 2. fol. 365. videlicet.

Congregatio Concilij cenſuit non comprehendi monaſteria ædificata a quadraginta annis, citra, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præſuppoſito, quod huiuſmodi monaſteria ſunt eius religionis, cui a ſede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo.

Antonius Card. Carafa.

Publicato Conci. Tri. pro eius obſeruatione fuerunt editæ a Pio IV. duæ conſtitutiones derogādo etiam priuilegijs Regularium in his, in quibus ſtatutis, & decretis dicti Concilij contrariantur, quæ relatæ fuerunt ſupra in verbo Concil. Triden. folio 193. de quorum priuilegiorum obrogatione habes, per Emanuel. Roderic. tomo primo, quæſt. regul. quæſt. 8. Et cum per Pium Quintum, fuiſſent editæ tres conſtitutiones, pro Regularibus prima incip. Et ſi Mendicantium fol. 982. in bull. in ſecūda incip. Ad hoc nos Deus folio 1135. in bull. Tertia incip. Ad exequendum fol. 999. in bullario, & vide infra verbo Vicarius perpetuus, tandem, per Greg. XIII. fuit facta reductio dictarum conſtitutionum, pro Mendicantibus, & alijs Regularibus contra locorum ordinarios ad terminos iuris, & Conc. Trid. Rom. publ. die 23. Martij 1573. fol. 1208. incip.

In tanta rerum, & negotiorum mole, quæ Rom. Pontifi. ex omnibus mundi partibus aſſidue premitur, vix vitari poteſt, ne aliqua interdum exiliant, quibus poſtea recognitis neceſſe eſt moderationis remedium adhibere. Cum itaque alias fel. recor. Pius Papa V. prędeceſſor noſter, auditis grauaminibus, quæ fratribus ordinum Mendicantium ob ordinarijs locorum, & parochialium eccleſiarum Rectoribus multis inferri dicebatur, ſuper ſacris concionibus, & lectionibus habendis, confeſſionibus audiendis, pœnitentijs iniungendis fratribus ad ordines promouendis, celebrationes Miſſarum, cura animarum, ſacramentorum adminiſtratione, ſepulturis, quarta funeralium, legatis, donationibus eleemoſynis, collectionibus, alijſque huiuſmodi iuribus, necnon decimis, & diuerſis oneribus, ac etiam ſuper ſtatu, & regimine ſanctimonialium ipſis fratribus ſubiectarum, formatione proceſſuum cenſurarum publicatione, proceſſionibus præcedentia, locorum acquiſitione, cęteriſque alijs rebus tunc expreſſis, multa, per quaſdam ſuas literas pro dictis fratribus non modo ſtatuerit, ſed & quæ tam in Conc. Triden. decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauerit, multaq; præterea priuilegia eiſdem decimo ſeptimo, Kal. Iunij, Pontificatus ſui anno ſecundo, & deinde ea omnia diuerſis alijs ordinibus, & congregationibus Regularium non Mendicantium, etiam per modum communicationis conceſſerit. Poſtea per quandam ſuam conſtitutionem de vicarijs perpetuis in parochialibus eccleſijs vnitis, per ordinarios locorum inſtituendis, & portione illarum vicarijs aſſignanda editam, alia ſuper conſtitutione fratrum eorundem ad exercitium curæ animarum in eius parochialibus eccleſijs, quæ domibus, & locis ſuis vnita ſunt decreuerit. Demum animaduerſo, quod ea omnia multis dubitationibus inuoluta, magniſque difficultatibus obſtructa, multas magnaſque diſſentiētes altercationes, & lites inter prædictos locorum ordinarios, & fratrum

trum ipſorum ordines, non ſine graui diuini cultus, & animarum detrimē-to, ac populum ſcandalo concitauerant, contra ac ipſe ſperabat, & præter ſuam expectationem, vt qui interdum conquereretur multa aliter, alioque ſenſu a ſe prolata fuiſſe, quam literis expreſſa eſſent. Cupiens his mederi incommodis primum illa omnia, quæ regularibus aliorum ordinum, quam Mendicantium communicauerat, & ſecundum præmiſſa conceſſerat, Motu proprio reſtrinxerit. Deinde plenius prouidere volens prioribus literis a ſe quoad ipſos Mendicantes magna in parte moderatis, & omnes quaſcunque alias literas, quæ de alijs ordinibus, & congregationibus extra Mendicantium ordines de obſeruantia nuncupatos emanauerant, omnino aboleuerit, cauſas omnes iam de his etiam in Romana curia pendentes ad ſe aduocando, lites extinguendo, ac formatos ſuper illis proceſſus, lataſque ſententias annullando, quemadmodum alijs ſuis literis in regiſtro proxime compertis, nunquam tamen publicatis, plenius continetur. Poſtremo circa confeſſariorum Regularium etiam Mendicantium approbationem iuxta Concilij prædicti decretum faciendam, etiam lectores in theologia graduatos, & certos alios tunc expreſſos comprehendi debere declarauit. Nos hac tanta varietate cognita, quæ etiam ex multiplici literarum, & conſtitutionum editione procedi, præſentibus, & futuris diſcriminibus occurrere volentes. De nobis attributa poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & ordinamus prędictis, & alijs omnibus literis, & conſtitutionibus, quæ ab eodem prædeceſſore eiſdem de rebus, pro quorumcunque Regularium, etiam Mendicantium ordinibus, & congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus, & quibuſcunque in eis contentis, eam deinceps diſpoſitionem atque deciſionem, pro ſubiecta materia futuram eſſe, quæ ſiue ex iure veteri, ſiue ex ſacris dicti Concilij decretis, ſiue alias legitime ante dictarum literarum, & conſtitutionum editionem erat, & ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet, ad quam diſpoſitionem, & deciſionem, ſuumque priſtinum, & integrum ſtatum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, necnon prohibitiones, declarationes, mandata, & quæcunque alia ipſis literis, & conſtitutionibus appoſita alias eorum occaſione, vel cauſa factis, his noſtris ſtatuto, ordinationi, & reductioni aduerſantia, quibuſcunque illa ſint concepta formulis ac præſeruationib. declarationib. modificationib. reſtitutionibus mentis atteſtationib. derogatoriarum derogatorijs alijſque efficaciſſimis, & inuiolabilibus clauſulis, etiam motu, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, & ex certa ſcientia etiam, pro conſeruatione ſtatus regularis, & ex quibuſcunque alijs vrgentiſſimis cauſis quotieſcunque roborata. Decernentes illa omnia, pro nullis, & infectis haberi, omneſque ſupradictos illarum vſu, commodo, & effectu carere, ac omnes lites controuerſias, quæ coram quibuſuis iudicibus ſiue ordinarijs, ſiue commiſſarijs etiam cauſarum palatij Apoſtolici Auditoribus, & S. R. E. Cardinalibus, etiam de latere legatis, prædictarum literarum, & conſtitutionum occaſione ſuper præmiſſis iam motæ ſunt, nec dum deciſæ, aut finitæ, vel etiam, quæ iam deciſæ ſunt, ſi modo tractum habeant ſucceſſiuum, eaſque rurſus, & inter quoſcunque excitari in poſterum contingat, ſecundum prædictam diſpoſitionem, nec aliter decidendas, futura vero dubia, & difficultates quandocunque, & vbicunque orientur,

ad

ad nos & ſedem Apoſtolicam vbi & cætera, quæ ad decreta dicti Concilij pertinent, quotidie declarantur, omnino referenda eſſe, necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Mandamus &c. Non obſtantibus, &c.

Datum Romæ &c. Anno Incarnationis Dominicæ 1572. Cal. Martij, Pontificatus noſtri Anno primo.

Quibus ſic ſtantibus deinde per Sixtum V. fuit facta confirmatio priuilegiorum, indultorum, & exemptionum fratrum minorum, & monialium Sãcti Franciſci de obſeruantia, ac Sanctæ Claræ, & Tertij ordinis de pœnitentia, die 3. Octob. 1587. cum clauſula in his omnibus in quibus decretis Conc. Triden. non aduerſentur, vt per eius conſtitutionem incip. Et ſi mendicantium ordines fol. 244. in bullar. cætera ergo priuilegia non aduerſantia remanent, vt clare etiam patet ex diſpoſitione d. Conc. ſeſſ. 25. de regula, cap. 20. in fin. ibi (in cæteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa) vt per Emanuel Roder. in d. to. primo, quæſt. Regu. q. 8. art. 8. & per Io. Bapti. Ponteſſ. in d. Summario priuileg. tit. 9. cap. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione, & validitate fol. 56. qui etiam tractant, An regularium priuilegia per non vſum ſeu contrarium vſum, aut per præſcriptionem tollantur, quæ clauſula eſt clarior illa Greg. XIII. confirmantis d. priuilegia, quatenus ſint in vſu, & ſacris Canonib. & decretis ſacri Conc. Trid. non aduerſentur: ſub die 21. Aprilis 1575. fol. 1234. incip. in bullar. Benigna.

Vide ſupra in verbo monaſteria monial. Gr. xij.

In ſuper Greg. XIII. non ſolum reuocauit tres conſtitutiones prædictas Pij V. ſed etiam per eundem fuit facta reductio quarundam literarum Pij V. ſub die 20. Nouembris 1568. pro militibus Sancti Ioannis Hieroſolymitani ad terminos decretorum Concil. Trident. qui milites cum etiam regulares ſint, dictam conſtitutionem inſerendam eſſe cenſui, quæ habetur in bullar. folio 1295. incip. Circumſpecta & infra, Motu proprio, & non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera voluntate, ac deliberatione, & certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & omnia & ſingula priuilegia, exemptiones, gratias, & indulta magiſtro, Conuentui, militibus, & militiæ dicti hoſpitalis per quaſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & ſedem prædictam in genere vel in ſpecie quomodolibet conceſſa, & confirmata, necnon dicti Pij V. literas ſuper eorundem confirmatione emanatas ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo piſcatoris die 29. Nouembris 1568. Pontificatus ſui anno tertio ad prædicti Concilij decretorum terminos tenore præſentium reducimus, ac reducta eſſe, nihilque ex ipſis priuilegijs, exemptionibus, gratijs, & indultis ordinarijs locorum detractum eſſe quo minus ipſorum militum Vicarij Capellani, miniſtri, ſeruientes aſcripti, coloni, procuratores, & familiares militum huiuſmodi quibus ea iam conceſſa ſunt, & in poſterum concedi contigerit, ab ipſis ordinarijs tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis de eorum exceſſibus criminibus, & delictis etiam extra viſitationem, quando & quoties opus fuerit, inquiri, viſitari, puniri, &

Seſſ. 24. de refo. gen. c. 11.

corrigi

corrigi poſſint, ipſorumque ordinatorũ iuriſdictioni plenè in prædictis ſubiectis exiſtant (Exceptis tamen ijs, qui eccleſijs, alijſque locis dictorum militum actu ſeruiunt, & intra eorum ſepta, & domos reſident, ac ſub eorũ obedientia viuunt, quæ omnia debere ſimul concurrere intelligantur, ſiue ijs, qui legitimè, & ſecundum regulam prædictæ Religionis profeſſionem fecerint, de qua loci ordinario conſtare debeat: & ita in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Eiuſdem Pij Papæ V. literis memoratis quo ad alia, & in eo maximè quaſi voluit prædictorum militum priuilegia, illorumque confirmationem non comprehendere neque eccleſias, neque perſonas in his quæ ad curam animarum pertinent, ſed in his dicti Concilij Trid. decreta omnino ſeruari debere, in ſuo robore permanentibus. Volumus autem quod præſentium tranſumptus, &c. Seſ.25.de reg. c.81.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 25. Nouemb. 1580. Pont. noſtri anno nono.

Per eundem Gregor. XIIII. die 9. Ianuarij 1584. fuit facta declaratio facultatis ordinariorum viſitandi, & corrigendi loca, & perſonas Militiæ, & hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani in his dumtaxat, quæ concernunt curã animarum aut ſacramentorum adminiſtrationem, in quibus Conc. Triden. decreta, & conſtitutionem fel. rec. Pij V. ſub die 22. Septembris 1571. æditam ſeruari omnino voluit fol. 1326. in bullar. incip. Conſueuit, & vide capi. per exemptionem de priuileg. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regula. c. 11. & dicta Pij V. Conſtitutio ſequens eſt.

Breue per quod datur forma Epiſcopi, & alijs locorum ſuperioribus, vt tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati tantum viſitare poſſint parochiales eccleſias ordinis S. Io. Hieroſolymitani in his dumtaxat quæ curam animarũ, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, & hoc gratis abſque vlla impenſa, & onere fol. 134. bullar. incip. Expoſcit, & infra.

Decernimus, declaramus, ſtatuimus, omnes, & ſingulos locorum Epiſcopos, & alios ſuperiores tanquã Apoſtolicæ ſedis delegatos, omnes, & quaſcunque parochiales eccleſias, cæteraque beneficia eccleſiaſtica ſuarum ciuitatum, & diœceſ. quibus animarum cura imminet, ad dictam religionem, eiuſque Milites, Cappellanos, Miniſtros, Rectores; quomodolibet pertinentia, etiam quod in eis epiſcopalem, & temporalem iuriſdictionem religio. & milites prædicti haberent, eorumque eccleſias, Rectores, Vicarios, & Miniſtros quoſcunque (in his tamen dumtaxat, quæ animarum curam, illiuſque exercitium Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt;) viſitare, omneſque actus viſitationem concernentes exercere poſſe, & debere, ac rectores, cæterosque huiuſmodi miniſtros curam animarum exercentes minus idoneos repertos, ſi quidem ad nutum amouibiles ſint, ſtatim amouere; ſin vero titulares ſint, illico ſuſpendere, ac ſuperiores eorum monere, vt intrà aliquem breuem terminum in locum amotorum ſubrogent alios idoneos, prius tamen per ipſos Epiſcopos, & alios ſuperiores examinatos, & approbatos, titularibus vero ſuſpenſis deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, vt ſupra in coadiutores, ſeu Vicarios iuxta decretum Concilii ſeſſione vigeſimaprima, capitulo 6. Interea vero dum Pij V.

hæc

hæc ſubrogatio, ſeu deputatio fiat, ipſi Epiſcopi, & alij ſuperiores pro neceſſitate curæ animarum prouideant arbitrio ſuo, quod ſuperiores dictorum rectorum, & miniſtrorum intra tempus præfixum non ſubrogauerint, aut deputauerint, vt ſupra, tunc dicto termino elapſo, ipſi Epiſcopi, & alij ſuperiores alios, præuio examine, iuxta eiuſdem Concilij formam idoneos repertos in locum amotorum ſubrogent. Titularibus vero ſuſpenſis coadiutores deputent iuxta dictum capitulum ſextum, ſeſſio. 21. qui tamen in dictis parochialibus perinde inſeruiant, ac ſi ſubrogati, aut deputati ab ipſis ſuperioribus religionis, & militum prædictorum fuiſſent. Volumus autem, quod Epiſcopi, & alij ſuperiores prędicti viſitationem huiuſmodi, & prædicta omnia ſolum tanquam delegati Apoſtolicæ ſedis, & gratis, & abſque vllis dictæ religionis rectorum, & miniſtrorum impenſa, & onere faciant, in collatione item ordinum, necnon conſecratione eccleſiarum, & ſacrorum vaſorum, ac benedictionibus, & alijs actibus ſpiritualitatem concernentibus, ac inſtitutione præſentatorum ab eiſdem militibus ad beneficia, aut approbationes, ſeu confirmationes, quas ab eiſdem fieri harum præſentium vigore contigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittant, qui qualitates a concilio requiſitas non habent, ac præuio examine iuxta eiuſdem Concilij decreta idonei exiſtant. Nolumus autem Epiſcopos, & alios ſuperiores locorum ſupraſcripta facultate viſitandi vti, qui cum eadem religione, & militibus ſuper iuriſdictione Epiſcopi in locis viſitan. coram quibuſcunque iudicibus litigant, niſi ipſi epiſcopi, & alij ſuperiores in quaſi poſſeſſione antiqua exercitij iuriſdictionis huiuſmodi exiſterent, ſaluo tunc iure vtrique illæſo in petitorio, ſed quod epiſcopi, & alij ſuperiores viciniores ius aliquod in iuriſdictione huiuſmodi non habentes, nullumque intereſſe prorſus prætendentes, facultate prædicta vtantur. Nolumus item per præſentes vllum afferri præiudicium iuri viſitandi dictas parochiales eccleſias, & alia beneficia curam animarum habentia, quod antea religioni, & militibus prædictis competebat, inhibemusque expreſſe dictis epiſcopis, & alijs ſuperioribus, ne hac facultate viſitan. eis per præſentes conceſſa alio vtantur modo, quam præſcripto, ſicque per quoſcunque Iudices, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 22. Sept. 1571. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

In confirmatione priuilegiorum religionis S. Ioannis Hieroſolymitani, facta a Sanctiſſimo Clemente VIII. die 27. Iunij 1591. in fine addita eſt, hæc clauſula, volumus autem, quod fel. rec. Pij Quinti, 22. Septembris anno ſexto, ac Grego. XIII. prædeceſſorum noſtrorum literis ſub annulo piſcatoris 25. Nouembris anno nono, Pontificatuum ſuorum expeditis, in ſuo robore, & efficacia permanentibus, præſentes literæ non comprehendat, neque eccleſias, neque perſonas in his, quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Concilij Tridentini, huiuſmodi omnino ſeruari debeant.

Poſtremò animaduertendum eſt, qualiter vtriuſque ſexus religioſis perſonis ordinum mendicantium Pius V. conceſſit exemptiones ab exactionibus

bus Gabellis, pedagijs, & vectigalibus, vt per eius conſtitutionem ſub die 29. Iulij 1599. fol. 944. in bullar. incip.

Dum ad vberes, quos ſacri mendicantium ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus, attente reſpicimus, & attentæ conſiderationis indagine perſcrutamur, ipſorum religionis ſinceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus ſub humilitatis ſpiritu, deuotum altiſſimo præſtant famulatum. Dignum, quin potius debitum reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ ſemotis quibuslibet grauaminibus promptiores eiuſdem altiſſimi inhæreant ſeruitijs. Hinc eſt, quod nos volentes, eoſdē mendicantium ordines, ac dilectos filios eorum fratres, & monachos, cæteraſque perſonas, ac etiam moniales quaslibet eiuſdem ordinis ſub illorum cura degentes ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi: motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de ſedis Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, & omnes, & ſinguli Mendicantiū ordinum huiuſmodi fratres monachi, & dilectæ filiæ in Chriſto moniales, ſeu ſorores, ac aliæ vtriuſque ſexus perſonę regulares vbilibet, per totum Chriſtianum orbem diffuſi, & conſtituti, illorumque monaſteria, Cœnobia, domus, Conuentus, Eccleſia, Capellæ, oratoria, & alia loca etiam vnita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, ac ſe mouentia, & vbilibet, ac quibuſcunque rebus conſiſtentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, Arrendatarij, locatarij, & affictuarij, negotiorumque ſuorum geſtores vniuerſi quomodolibet nuncupati, nunc, & pro eo tempore, exiſtentes in perpetuum ab omnibus, & ſingulis exactionibus, tam vrbanis, quam ruſticis, necnon Datijs, Gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impoſitionibus, & oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, tam realibus, quam perſonalibus, meris, & mixtis, etiam ſubſidio triennali, & augmento, ac facultatibus equorum taxis, militumque hoſpitijs, ac alias quibuſcunque nominibus nuncupatis, quauis authoritate, quomodolibet impoſitis, & imponendis, & quæ laicis, ac alijs quibuſuis quomodolibet imponi conſueuerunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcunque mercium, & rerum cuiuſcunque generis, vel qualitatis exiſtentium, tam per mare, & aquam dulcem, quam per terram, vndecunque, & quomodocunque pro tempore delatarum, necnon animaliū quorumcunque mortuorum, & viuorum, & quæ alias quomodolibet, & ex quauis cauſa, ac ſuper quibuſcunque rebus tam in alma vrbe noſtra, quam extra eam, vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, necnon a contributionibus, & ſolutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu, & veſtitu, quam quocunque alio vſu ſuo tantum, ac tam emendo, quam vendendo, & alijs quomodolibet negotiando, necnon etiam a ſolutione quadrantis pro ſingulis libris carnium de animalibus, quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon etiam, quæ in ſuis ædibus prædijs, & poſſeſſionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac a contributione ſumptuum, & expenſarum, quæ aliquando pro pontibus, & vijs, aquæductibus, muris, mœnibus, alijſve machinis ſtruendis, & reparandis, ſeu reficiendis, ac ciuitatum, terrarum, & locorum quorumcunque fortificationibus,

Pij V.

In fauorem omnium clericorū vide c. quāquam. de cenſib. in 6. & clę. pręſenti. eo. tit. & Conciliū Tridenti. ſeſſ. 25. c. 40.

Has immunitates, & omnes alij regulares per ſua priui. dicuntur habere, vt sūt Benedictioni, & ēt, per extēſionē factā a Pio. V.

Exēptio a quadrāte carnis p. ſingulis libris carnium.

bus, necnon etiam alijs in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta vrbe, quam extra eam, vbilibet penitus, & omnino liberi, immunes, & exempti, ac liberæ, & exemptæ, liberaque, immunia, & exempta ſint, & eſſe cenſeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur quodque terræ agri, & poſſeſſiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquando pro paſcuis animalium ad certum tempus reſeruantur nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendi cenſeantur, ac etiam monaſteria, Cænobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcunque militum, tam equitum, quam peditum hoſpitijs quemadmodum magno cum noſtro dolore hucuſque in pleriſque locis factum comperimus, nequaquam aſſignētur, nec aſſignari debeant. Et inſuper, quod fructus, redditus, prouentus, introitus, & alia quæcunque bona monaſteriorum, Cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab alijs, quam a Syndicis procuratoribus, & religioſis fratribus monachis, & monialibus alijſque perſonis præfatis exigi, illaque duntaxat in beneficium loci, vel ſuſtentationem ipſorum religioſorum fratrum, & monialium expendi, nec per alios quoſcunque, quouis nomine cenſeantur, nec in alium, quam præmiſſum vſum conuerti, ſeu expendi poſſint, neque debeant, niſi de conſenſu ſuperiorum illius loci, cui data, vel conſignata, aut donata fuerint, ſeu ad quem alias ſpectabunt, nec etiam ſoli tutores, aut curatores, ſeu protectores, & alio nomine Sanctelij, aut alias nuncupati de eiſdem bonis vllo modo diſponere poſſint. Quodque id ipſum etiam de eleemoſynis, oblationibus, & quibuſcunque alijs donatiuis intelligi, & obſeruari debeat, Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuo ſtatuimus ordinamus, volumus, & declaramus. Necnon fratres monachos, moniales, ac alias regulares perſonas eorumque monaſteria, Cœnobia, conuentus, Eccleſias, cappellas, oratoria, & alia loca, & terras, & poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatorios, affictuarios, ac geſtores, prædicta, vt præfertur, libera, immunia, & exempta, eiſdem authoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus. Mandantes propterea dilectis filijs hodiernis, & pro tempore exiſtentibus Cameræ Apoſtolicæ Camerario, præſidentibus, & Clericis, ac commiſſarijs, agentibus, & officialibus quibuſcunque, vt omnibus, & ſingulis, tam virorum quam mulierum monaſterijs mendicantium ordinum huiuſmodi exiſtentibus ſub ditione noſtra temporali, mediatè, vel immediatè conſtitutis, tantum ſal, quantum pro eorum vſu ſuffecerit ſingulis annis omni dilatione ceſſante, & contradictione remota contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſignari facere debeant realiter, & cum effectibus. Diſtrictius etiam in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac excommunicationis maioris latæ ſententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro vna Baſilicæ S. Petri de vrbe, & pro altera medietatibus ſingulis monaſterijs, & locis præfatis, quę moleſtari ſeu perturbari contigerit, irremiſſibiliter applicandorum pœnis, eo ipſo, ſi & quoties contrafactum fuerit, incurrendis inhibentes, &c.

Hic corrigitur. L. ad inſtr. cum glo. Doct. C. de ſacroſan. ec. & olim correcta fuit per Aut. itē nulla cōitas, C. de epi. & cle. & pro eodē faciunt c. nonnullis & c. aduerſus de immuni. eccl. & c. quāquā, de cenſu. in 6. & c. fi. de vita & hone. & alia ſuperius dicta.

Nota quod ſub reuocatione ſupra relata facta per Gregor. XIII. incip. In tanta fol. 410. non comprehenditur iſta conſtitutio Pij V. vt animaduertunt author Cathecheſis Neap. folio 302. & Sorbus in d. Compend. folio 451.

Hæc

Hæc breuiter de priuilegijs regularium dixiſſe ſufficiat, cætera particulariæ ſatis abunde habentur in d. Compendio priuilegiorum cum additionibus Sorbi, ac in Compendio priuilegiorum Minimorum, præſertim in verbo Notanda priuilegiorum per Paſſarellum, D. Ioan. Baptiſt. Confectius duos libros edidit vno volumine contentos ſic inſcriptos, collectio priuilegiorum ſacrorum ordinum mendicantium, & non mendicantium iuxta ſacri Conc. Trid. reformationem, & Summorum Pontificum nouiſſimas confirmationes, & innouationes, alter vero ſic, Summarium materiarum notabilium ex ſupradictis priuilegijs, & literis Apoſtolicis, necnon iure communi, ac decretis ſacr. Concil. Trid. deſumptum, & ſub ſuis titulis, & ordine in vnum congeſtum atque redactum, Impreſſ. Florentię anno 1597. Nouiſſime vero Emanuel Rodericus magnum volumen edidit Regularium, & Canonicarum quæſtionum Salamanticæ Impreſſ.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVoniam ſequens Rotæ Rom. deciſio ad quartam Epiſcopalem pertinens inter volumina nouiſſimarum deciſionum diuerſorum eiuſdem Rotæ Auditorum minime excuſa reperitur, & perſpiciens ad ſedandas lites, quæ excitari poſſent, plurimum prodeſſe, vt alijs innoteſcat, ideo communitati conſulendo, illam fideliter, ſicuti impreſſa ad manus peruenit meas, ſic typis mandare curaui.

Fuit dubitatum per Illuſt. & Reuerend. D. Seraphinum Oliuarium Rezalium Rotæ auditorem in cauſa Syracoſan. quartæ, An opera pia, in quibus conſummenda ſunt bona hæreditaria, ſint priuilegiata a iure, ita vt non debeatur quarta Epiſcopo Syracuſano, & die Mercurij 5. Mart. 1585. fuit facta reſolutio infraſcripta, videlicet.

Circa propoſitum dubium plures conſideratæ fuerunt difficultates, Prima fuit, an Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Syracuſano debeatur quarta ex relictis pro maritandis, ſeu monachandis puellis pauperibus, & pro pane præſtando qualibet hebdomada pauperibus, & circa hunc articulum Domini dixerunt regulam eſſe, quod de relictis pauperibus in genere nulla debeatur quarta glo. in cap. 2. in ver. decernit, & ibi Innocen. num. 1. Abb. num. 8. de ſepult. Bal. in l. id quod pauperibus, num. 30. verſic. addo tertiam rationem, C. de epiſc. & cler. Rom. conſi. 233. num. 1. verſi. tertio fallit. Petr. de Vbald. de canonica epiſcopali c. 5. num. 10. & 11. & cap. 7. num. 15. & 50. & ratio eſt, quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur perſonis, non autem pijs locis, de relictis autem perſonis non detrahitur quarta epiſcopalis, iuxta tex. in cap. ex parte, il terzo de verb. ſign. Inn. Abb. Pet. de Vbald. vbi ſupra. Fallit. autem hęc regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci, & ſic factum loco pio, vt poſt Ioan. And. limitat Abb. in d. c. 2. num. 3. & Pet. de Vbal. vbi ſup.

Secunda difficultas eſt, An de relictis pro reſtauratione Eccl. matricis, ędificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitalium, &

aliorum locorum piorum debeatur quarta, & Domini cenſuerunt, non deberi, iuxta text. in capitulo vltimo ibi, ſeu fabrica, de teſtam. & in dict. capit. ex parte, ibi, vel ad fabricam, Roman. dict. conſil. 233. in princ. Capy. deciſ. 23. numero quarto. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas. An hoc caſu debeatur quarta, quando de præſenti non indigent reſtauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Hoſtien. Ioann. Andr. Anchar. in dict. capitulo vlt. de teſtamen. vbi Couar. exiſtimat eſſe magis communem opinionem; Contrarium verò tenuerunt Gofired. Cardinal. Barb. & ipſe Couar. per tex. in capit. nobis 2. quæſt. 2. quia legatum Eccleſia non indigente, ſeruandum eſt in futuram eccleſiæ refectionem, & reſtaurationem. Idem in hoc conflictu attendenda eſt forma legati, ſi enim teſtator vult ſtatim, vel in ſingulos annos ſolui aliquid pro reſtauratione eccleſiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc ſeruari poterit communis ſententia: Si vero legat pro reſtauratione eccleſię, quoties ea indigebit, tunc contraria ſententia erit ſequenda, & ſub hoc articulo cadunt etiam relicta pro ſubuentione eccleſiæ reſpectu luminarium, ornamentorum, & aliorum ad cultum diuinum pertinentium: ex his namque non debetur quarta, dict. capitu. fin. ſi vero vſus eſt indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo cultui diuino, tunc debetur quarta. dict. capitu. ex parte, & cap. requiſiſti, de teſtam.

Tertia difficultas eſt, An de relictis pro alijs operibus pijs in genere detrahatur quarta, & hæc pendet a futuro euentu: ſi enim executores diſtribuerint legatum in fabricam, luminaria, & ornamenta eccleſiæ, vel in concernentia diuinum cultum, tunc quarta non deducitur, dict. cap. fin. & capit. ex parte, & Couar. in d. capit. fin. nume. 7. quia diſtributio quam facit executor cenſetur facta ab ipſo teſtatore, l. vnum ex familia, §. 1. vbi Dinus, Bartol. & Doct. de leg. 1. ſecus ſi executores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultas verſatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis ſingulis annis, & pro vna puella conſanguinea, & concluſum fuit, neque etiam hoc caſu deberi quartam, quia aut ſunt pauperes, & non debetur quarta, vt ſupra dictum eſt, cum legatum ſit factum perſonis, & non locis: aut non ſunt pauperes, & vltra præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo quarta non debetur, Tiraq. de priuileg. piæ cauſæ in princip. Quare concluſum fuit ſecundum legatorum differentias, & diſtinctiones ſupra deductas eſſe in hac cauſa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

REGVLAE, ORDINATIONES, ET CONSTItutiones Cancellariæ Apoſtolicæ Sanctiſs. D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dom. N.D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. ſuorum prædeceſſorum veſtigijs inhærendo, normam, & ordinem rebus gerendis dare volẽs, in craſtinũ aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus

ſtolatus apicem, videlicet, die vltima menſis Ianuarij, Anni ab Incarnatione Domini Milleſimi quingenteſimi nonageſimi, Reſeruationes, Conſtitutiones, & regulas infraſcip. fecit quas etiam ex tunc ſuo tempore duraturas, obſeruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentij in Damaſo Diaconus Card. Montaltus, S.R.E. Vicecancellarius, die 6. menſis Febr. dicti anni in cancellaria Apoſtolica publicari fecimus.

Reſeruationes generales, & ſpeciales.

1 In primis facit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit, Ad regimen, continentur, & illa innouauit, ac locum habere voluit, etiam ſi officiales in eadem conſtitutione expreſſi, Apoſtolicæ Sedis officiales ante obitum eorum eſſe deſierint, quoad beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinebant. Declarans nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui ratione officiorem ſuorum huiuſmodi, eiuſdem Sedis Notarij erant, etiam dimiſſis ipſis officijs, & quandocunque aſſequuti fuerint, ſub huiuſmodi reſeruationibus comprehendi. Ac reſeruauit beneficia, quæ per conſtitutione Ioannis XXII. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Et ea etiam beneficia omnia, de quibus ordinarij, & alij collatores, contra Concilij Tridentini decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum.

Sub tit. de præben. inter extra uag. cô.

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac tempore vacationis Epiſcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 Item reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Primitiales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione exceden. Et voluit quod exceſſus huiuſmodi in literis exprimatur; Ac etiam reſeruauit dignitates & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem, electionem & quamcunque aliam diſpoſitionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, necnon Abbatum, & aliorum quorumcunque Collatorum, & Collatricum ſæcularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel alijs, aut etiam ad alterius præſentationem, vel electionem, pertinentia, quæ poſt illorum obitum aut Eccleſiarum, ſeu monaſteriorum, vel aliarum dignitatum ſuarum dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel priuationem, vſque ad promotionem ſucceſſorum, ad eaſdem Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates, Apoſtolica authoritate faciêdam & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem, quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

Reſeruatio dignitatum, nec non ſuorum, & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

3 Item reſeruauit generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri communi extimatione excedentes principales in Collegiatis eccleſijs, Reſeruauit etiam Prioratus, Præpoſituras, præpoſitatus, ac alias dignitates conuentuales, & præceptorias generales ordinum quorumcunque, ſed non militiarum, Ac quæcunque beneficia, quæ ſui, etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, exiſtentes, ac S. R. E. viuentium nunc & qui erunt ſuo tempore Cardinalium familiares, continui commenſales obtinent, & in poſterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus ſeu ad quæ, ius eis competit, aut competierit, etiam ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias receſſerint. Declarans dignitates, quæ in cathedralibus etiam Metropolitanis, poſt Pontificales non maiores exiſtunt, & quæ ex Apoſt. Sedis Indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut conſuetudine præſcripta, vel alias quouis modo in collegiatis Eccleſijs principalem præeminentiam habere noſcuntur ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.

Reſeruatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

4 Item reſeruauit generaliter omnia beneficia eccleſiaſtica quorumcunq; Collectorum, & vnicorum in quacunque ciuitate, vel diœceſi, qui ſuo tempore officia exercuerint, Subcollectorum fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus ſeu ad quæ ius tunc eis competebat.

Reſeruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 Item reſeruauit omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica quorumcunque Curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam ſequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcunque etiam a dicta curia remoto.

Reſeruatio beneficiorum Cubiculariorum, & curſorum.

6 Item reſeruauit generaliter idem D. N. Papa diſpoſitioni ſuæ omnia beneficia Cubiculariorum, Curſorum ſuorum.

Reſer-

Reſeruatio beneficiorum Eccleſiarum S. Ioan. Lateran. & S. Petri, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titulorum Cardinalium a Curia abſentium.

7 Item reſeruauit diſpoſitioni ſuæ generaliter quoſcunque canonicatus, & præbendas, ac dignitates, perſonatus, & officia, in S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum, ac Beatæ Mariæ Maioris de Vrbe Eccleſijs, necnon ad collationem, prouiſionem, & præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium a Rom. Curia abſentium, ratione ſuorum epiſcopatuum, Cardinalatus, ac ipſorum Cardinalium titulorum, & Diaconiarum, ſpectantia, quamdiu abſentia ſua durauerit, canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cęteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in eccleſijs ciuitatibus, & diœceſibus dictorum epiſcopatuum conſiſtentia, ac decreuit irritum, &c.

Reſeruatio Menſium Apoſtolicorum de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus.

8 Item cupiens idẽ D. N. Papa pauperibus clericis, & alijs benemeritis perſonis, prouidere, omnia beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumuis ordinũ regularium, qualitercunque qualificata, & vbicunque exiſtentia, & ſingulis, Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Auguſti, Octobris, & Nouembris, menſibus, vſque ad ſuæ voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam, alias quam per reſignationem, quocumque modo vacatura, ad collationem, prouiſionem, præſentationem electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem quorumcunque collatorum, & colatricum ſecularium, & quorumuis ordinum regularium, non tamen Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinaliũ, aut aliorum ſub concordatis inter ſedem Apoſtolicã, & quoſcunque alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & obſeruare debuerant, acceptatis, & obſeruatis, quæ lædere non intendit, comprehenſarum quomodolibet pertinentia, diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauit, Volens in ſupplicationibus, ſeu conceſſionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantibus, etiam Motu proprio, fiant de menſe, in quo vacauerint, diſpoſitiuè mentionem fieri, alioquin gratias nullas eſſe. Ac conſuetudines, etiam immemorabiles, optandi maiores, & pinguiores præbendas, necnon priuilegia, & indulta Apoſtolica circa ea, ac etiam diſponendi de huiuſmodi beneficijs, aut quòd illa ſub huiuſmodi reſeruationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, & fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, quibuſuis perſonis, & collegijs cuiuſcunque dignitatis, & ſtatus, gradus, ordinis, & cõditionis exiſtentibus quomodolibet conceſſa, aduerſus reſeruationem huiuſmodi minimè ſuffragari. Inſuper Sanctitas ſua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis intenta, ipſis quamdiu apud Eccleſias, aut diœceſes, ſuas vere, ac perſonaliter reſederint dumtaxat, de oĩbus,

& quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura, ſecularibus, & regularibus, ad liberam ipſorum dumtaxat (non autem aliorum cum eis diſpoſitionem, ſeu præſentationem, vel electionem, nec etiam cum conſilio, vel conſenſu, ſeu interuentu capitulorum, vel aliorũ, aut alias) pertinentibus quæ in antea in menſibus Februarij Aprilis; Iunij Auguſti, Octobris, & Decembris, extra curiam ipſam vacare contigerit. (Dummodo alias diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, vel affecta non fuerint) libere diſponendi facultatẽ conceſſit; ac etiam voluit, vt ſi ipſi in collatione, aut alia diſpoſitione beneficiorum in alijs ſex mẽſibus, videlicet, Ianuarij, Martij, Iunij, Septembris, & Nouembris, vacaturorum (quę etiam diſpoſitioni ſuę, vt præfertur, reſeruauit) ſeu etiam aliorum diſpoſitioni ſuæ, & dictæ Sedis, alias quomodolibet reſeruatorum, vel affectorum, ſeſe intromiſerint, aut quominus prouiſiones, & gratiæ Sanctitatis ſuæ de illis debitum effectum conſequantur, impedimento quoquomodo præſtiterint, vſu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipſo exiſtant, ac collationes, & aliæ diſpoſitiones de beneficijs, illius prætextu deinceps faciendæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptionẽ huiuſmodi per patentes literas manu propria ſubſignatas, ſuoq; ſigillo munitas, & in ſua quiſque ciuitate, vel diœceſi datas declarare, & literas ipſas huic ad Datariũ Sanctitatis ſuæ tranſmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea, vti incipiant gratia ſupradicta. Decernentes ſic in prædictis omnibus per quoſcunque, &c. iudicari, debere, ac irritum, &c.

De literis in forma rationi congruit expediendis.

9 Item voluit idem Dom. Noſt. Papa, quod conceſſa per fel. recor. Gregorium Papam XIIII. & Innoc. IX. prædeceſſores ſuos, & de eorum mandato expediantur in forma Rationi congruit, ſub die coronationis ſuæ, vt moris eſt, & idem quò ad conceſſa per piæ memor. Gregor. XIIII. Sixtum Quintum, & Vrbanum VII. etiam prædeceſſores ſuos, ad 6. menſes dumtaxat, ab ipſo die coronationis incipien. obſeruari voluit.

Declaratio reſeruationis Eccleſiarum, & beneficiorum per prædeceſſores reſeruatorum.

10 Item declarauit, omniũ, & ſingularum Eccleſiarum Cathedraliũ, & monaſteriorum prouiſiones, quas prædicti prædeceſſores ſui ordinationi, & diſpoſitioni eorum, necnon omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica, quæ dicti prædeceſſores etiam prædictæ diſpoſitioni cum interpoſitione decreti, reſeruauerant (quæ quidem Eccleſiæ, & Monaſteria, necnon ſic reſeruata beneficia tempore obitus eorundem prædeceſſorum vacabant, aut Eccleſię ipſę, vel monaſteria huiuſmodi, ſi commendata, vel eis adminiſtratores deputati non fuiſſent, etiam tunc vacaſſent) remanſiſſe, & remanere per huiuſmodi reſeruationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Romanum Pontificem, ea vice ſe intromittere, vel diſponere potuiſſe, ſiue poſſe quoquomodo.

Decer-

Decernẽtes irritum,& inane, ſi ſecus ſuper illis attentatum forſan erat tunc vel in poſterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædeceſſoris,gratiæ,& iuſtitiæ infra annum conceſſarum.

11 Item prædictus D.N.omnes, & ſingulas ab ipſis Vrbano VII. & Gregorio XIIII. ac Innoc. IX. prædeceſſoribus ſuis infra annum, ante diem obitus eorum conceſſas,gratiæ, uel iuſtitiæ literas,temporibus debitis eorum exequutoribus ſeu Iudicibus non præſentatas, omnino reualidauit, in ſtatũ priſtinum, in quo videlicet ante fuerant, vel pro quibus erant obtentæ, quo ad hoc plenariè reſtituit, ac decreuit per exequutores, ſeu Iudices prædictos, vel ab eis ſubdelegandos, ad expeditionem negociorum in eis contentorum procedi poſſe, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

12 Item rationalibus ſuadentibus cauſis,ipſe D.N.oẽs vniones annexiones incorporationes, ſuppreſſiones, extinctiones,applicationes, & diſinẽbrationes,etiam perpetuas de quibuſuis cathedralibus,necnon alijs eccleſijs,monaſterijs, dignitatibus perſonalibus,officijs,& beneficijs eccleſiaſticis,eorumve domibus,prædijs,& locis,per ceſſum vel deceſſum,aut quamuis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem, qualicunque fuerint, inuicem, vel alijs eccleſijs,monaſterijs, & menſis, etiam capitularibus dignitatibus perſonalibus officijs, beneficijs, ac pijs,& alijs locis vniuerſitatibus etiam ſtudiorum generalium, & collegijs, etiam in fauorem S.R.E.Cardinalium,ſeu eccleſijs,monaſterijs, & beneficijs per obtentis, quomodolibet, Apoſtolica,vel alia quauis(non tamen Concilij Tridentinij) authoritate,necnon pro fundatione, ſeu datione, augmento vel conſeruatione collegiorum, & aliorum, piorum, & religioſorum locorũ ad fidei Catholicæ defenſionem,& propagationem, bonarumq; artium cultũ inſtitutorum,factas,quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectũ; Ac quæcunq; conceſſiones,& mãdata ſuper vnionibus,annexionibus,incorporationibus,& alijs præmiſſis taliter faciendis reuocauit, caſſauit, & irritauit, nulliuſq; decreuit exiſtere firmitatis, nec alicui quaſcunq; clauſulas, vel adiectiones, aut decreta, quæ Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit, in quibuſuis Apoſtolicis etiam quæ motu proprio, aut ex certa ſcientia, & conſiſtorialiter proceſſerunt & emanauerũt literis etiam ſi in eis decretum eſſet,illas ex tunc effectum ſortitas eſſe, aut ius quæſitum fore, quomodolibet contenta aduerſus reuocationem,& irritationem huiuſmodi, voluit aliquatenus ſuffragari.

Reuocatio facultatum quibuſuis conceſſarum.

13 Item reuocauit quaſcunq; facultates cõceſſas quibuſuis Patriarchis,Archiepiſcopis,Epiſcopis,& alijs prælatis,& perſonis,necnon Apoſtolicæ Sedis

Digitized by Google

Nuncijs, ac fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus, de diſpenſando cum quibuſuis perſonis ſuper matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, & ætatis defectibus, & de incópatibilibus beneficijs eccleſiaſticis in ſimul retinendis necnon de Notarijs publicis creandis, ac diſponēdo quomodolibet de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis, & alias præmiſſis, officia ipſorum nunciorum, & Collectorum directe non concernentes, etiam ſi in literis deſuper confectis ſint clauſulæ reſtitutoriæ, & derogatoriarum derogatoriæ, & aliæ efficaciores, quas pro expreſſis haberi voluit, quoad omnia, in quibus facultates ipſæ non ſunt ſortitæ effectum, etiam ſi Nuncijs eiſdem dictæ Sedis Legatis de latere, competens ſit conceſſa poteſtas, Decernens irritum, &c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reſeruata.

14 Item reuocat quaſcunque facultates, & literas deſuper cōfectas, per quas quicunque ſui prædeceſſores Romani Pontifices quibuſuis perſonis ordinariam collationem, ſeu aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum de iure, vel conſuetudine habentibus, quauis, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, vel alia, dignitate, vel alio non tamen Cardinalatus honore fungentibus, quauis conſideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſerant, aut quandiu viuerent, vel ſuis eccleſijs, ſeu monaſterijs præeſſent, aut aliud tempus, de beneficijs eccleſiaſticis generaliter reſeruatis, ſeu affectis, ad eorū collationem, prouiſionem, præſentationem electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem, communiter, vel diuiſim ſpectantibus diſponere libere, licite valerent, aut etiam ad id per eoſdem prædeceſſores Vicarij perpetui, vel ad tempus conſtituti forent.

De Dictionibus Numeralibus.

15 Item, vt in Apoſtolicis literis cōmittendi crimen falſi per amplius tollatur occaſio, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas, Idus, & Kal. immediate poni conſueuerunt, per literas, & ſyllabas extenſæ deſcribantur, & illæ ex prædictis literis, in quibus huiuſmodi dictiones aliter ſcriptæ fuerint, ad Bullarium nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

16 Item voluit, quod de cōcurrentibus in data eiuſdem diei ſuper vacantibus, ſeu certo modo vacaturis beneficijs, illi quibus gratiæ Motu proprio conceduntur, cæteris ſimili modo gratias non habentibus alia graduati, non graduatis, aut inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos prius graduati, necnon colorato titulo poſſeſſores non poſſeſſoribus ac inter perſonas alias in Curia præſentes abſentibus ab ea, ac inter præſentes

tes

tes non beneficiati, beneficiatis, & ſimiliter inter abſentes, cæteris paribus oriundus non oriundo, & diœceſanus non diœceſano. In reliquis vero ſinguli, qui prius Apoſtolicas deſuper literas eorum exequutoribus præſentauerint, alijs, in ipſorum, de quibus agi contigerit, beneficiorum aſſecutione preferantur.

De non tollendo ius quæſitum.

17 Item ne per varias, quæ pro commiſſionibus, ſeu mandatis, & declarationibus habendis in cauſis, plerumque fiunt ſuggeſtiones, iuſtitia poſt ponatur. idem D.N. Decreuit, & declarauit, ſuæ intentionis fore, quod deinceps per quamcunque ſignaturam, ſeu conceſſionem, aut gratiam, vel literas Apoſtolicas, pro commiſſionibus ſeu mandatis, aut declarationibus huiuſmodi, etiam ſi Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac etiam ante motam litem, a Sanctitate ſua emanauerint, vel de ius mandato, faciendas, nulli ius ſibi quæſitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit, quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignauerit aliquod beneficium, ſiue ſimpliciter, ſiue ex cauſa permutationis, vel alias dimiſerit, aut illius commendæ ceſſerit, ſeu ipſius beneficij vnionis diſſolutioni conſenſerit, etiam vigore ſupplicationis, dum eſſet ſanus ſignatæ, & poſtea infra viginti dies a die per ipſum reſignantem praſtandi conſenſus, computandos, de ipſa infirmitate deceſſerit, & ipſum beneficium quauis authoritate conferatur, per reſignationem ſic factam, collatio huiuſmodi ſit nulla, ipſumque beneficium nihilominus per obitum cenſeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit, quod ſi contingat ipſum, alicui perſonæ de parochiali Eccleſia vel quouis alio beneficio exercitium curæ animarum Parochianorum quomodolibet habente prouidere, niſi ipſa perſona intelligat, & intelligibiliter loqui ſciat idioma loci, vbi Eccleſia vel beneficium huiuſmodi conſiſtit, prouiſio, ſeu mandatum, & gratia deſuper, quoad Parochialem Eccleſiam, vel beneficium huiuſmodi, nullius ſint roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 Item, ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficio quocunque tanquam per obitum alicuius, licet tunc viuentis vacante prouideri, & poſtea per obitum eius, vacet, prouiſio, & quęuis diſpoſitio, dicto ſupplicanti per obitum huiuſmodi denuo facienda, nullius ſint roboris, vel momenti.

De

bus, necnon etiam alijs in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta vrbe, quam extra eam, vbilibet penitus, & omnino liberi, immunes, & exempti, ac liberæ, & exemptæ, liberaque, immunia, & exempta ſint, & eſſe cenſeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur quodque terræ agri, & poſſeſſiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquando pro paſcuis animalium ad certum tempus reſeruantur nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendi cenſeantur, ac etiam monaſteria, Cœnobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcunque militum, tam equitum, quam peditum hoſpitijs quemadmodum magno cum noſtro dolore hucuſque in pleriſque locis factum comperimus, nequaquam aſſignetur, nec aſſignari debeant. Et inſuper, quod fructus, redditus, prouentus, introitus, & alia quæcunque bona monaſteriorum, Cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab alijs, quam a Syndicis procuratoribus, & religioſis fratribus monachis, & monialibus aliiſque perſonis præfatis exigi, illaque duntaxat in beneficium loci, vel ſuſtentationem ipſorum religioſorum fratrum, & monialium expendi, nec per alios quoſcunque, quouis nomine cenſeantur, nec in alium, quam præmiſſum vſum conuerti, ſeu expendi poſſint, neque debeant, niſi de conſenſu ſuperiorum illius loci, cui data, vel conſignata, aut donata fuerint, ſeu ad quem alias ſpectabunt, nec etiam ſoli tutores, aut curatores, ſeu protectores, & alio nomine Sanctelij, aut alias nuncupari de eiſdem bonis vllo modo diſponere poſſint. Quodque id ipſum etiam de eleemoſynis, oblationibus, & quibuſcunque alijs donatiuis intelligi, & obſeruari debeat, Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuo ſtatuimus ordinamus, volumus, & declaramus. Necnon fratres monachos, moniales, ac alias regulares perſonas eorumque monaſteria, Cœnobia, conuentus, Eccleſias, cappellas, oratoria, & alia loca, & terras, & poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatorios, affictuarios, ac geſtores, prædicta, vt præfertur, libera, immunia, & exempta, eiſdem authoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus. Mandantes propterea dilectis filijs hodiernis, & pro tempore exiſtentibus Cameræ Apoſtolicæ Camerario, præſidentibus, & Clericis, ac commiſſarijs, agentibus, & officialibus quibuſcunque, vt omnibus, & ſingulis, tam virorum quam mulierum monaſterijs mendicantium ordinum huiuſmodi exiſtentibus ſub ditione noſtra temporali, mediatè, vel immediatè conſtitutis, tantum ſal, quantum pro eorum vſu ſuffecerit ſingulis annis omni dilatione ceſſante, & contradictione remota contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſignari facere debeant realiter, & cum effectibus. Diſtrictius etiam in virtute, Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac excommunicationis maioris latæ ſententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro vna Baſilicæ S. Petri de vrbe, & pro altera medietatibus ſingulis monaſterijs, & locis præfatis, quę moleſtari ſeu perturbari contigerit, irremiſſibiliter applicandorum pœnis, eo ipſo, ſi & quoties contrafactum fuerit, incurrendis inhibentes, &c.

Hic corrigitur. L. ad inſtr. cum glo. Doct. C. de ſacroſan. ec. & olim correcta fuit per Aut. itē nulla cōitas, C. de epi. & cle. & pro eodē faciunt c. nonnullis & c. aduerſus de immuni. eccl. & c. quāquā, de cenſu. in 6. & c. ſi. de vita & hone. & alia ſuperius dicta.

Nota quod ſub reuocatione ſupra relata facta per Gregor. XIII. incip. In tanta fol. 410. non comprehenditur iſta conſtitutio Pij V. vt animaduertunt author Catechelis Neap. folio 302. & Sorbus in d. Compend. folio 451.

Hæc

Hæc breuiter de priuilegijs regularium dixiſſe ſufficiat, cætera particularia ſatis abunde habentur in d. Compendio priuilegiorum cum additionibus Sorbi, ac in Compendio priuilegiorum Minimorum, præſertim in verbo Notanda priuilegiorum per Paſſarellum, D. Ioan. Baptiſt. Confectius duos libros edidit vno volumine contentos ſic inſcriptos, collectio priuilegiorum ſacrorum ordinum mendicantium, & non mendicantium iuxta ſacri Conc. Trid. reformationem, & Summorum Pontificum nouiſſimas confirmationes, & innouationes, alter vero ſic; Summarium materiarum notabilium ex ſupradictis priuilegijs, & literis Apoſtolicis, necnon iure communi, ac decretis ſacr. Concil. Trid. deſumptum, & ſub ſuis titulis, & ordine in vnum congeſtum atque redactum, Impreſſ. Florentię anno 1597. Nouiſſime vero Emanuel Rodericus magnum volumen edidit Regularium, & Canonicarum quæſtionum Salamanticæ Impreſſ.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVoniam ſequens Rotæ Rom. deciſio ad quartam Epiſcopalem pertinens inter volumina nouiſſimarum deciſionum diuerſorum eiuſdem Rotæ Auditorum minime excuſa reperitur, & perſpiciens ad ſedandas lites, quæ excitari poſſent, plurimum prodeſſe, vt alijs innoteſcat, ideo communitati conſulendo, illam fideliter, ſicuti impreſſa ad manus peruenit meas, ſic typis mandare curaui.

Fuit dubitatum per Illuſt. & Reuerend. D. Seraphinum Oliuarium Rezalium Rotæ auditorem in cauſa Syracoſan. quartæ, An opera pia, in quibus conſummenda ſunt bona hæreditaria, ſint priuilegiata a iure, ita vt non debeatur quarta Epiſcopo Syracuſano, & die Mercurij 5. Mart. 1585. fuit facta reſolutio infraſcripta, videlicet.

Circa propoſitum dubium plures conſideratæ fuerunt difficultates, Prima fuit, an Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Syracuſano debeatur quarta ex relictis pro maritandis, ſeu monachandis puellis pauperibus, & pro pane præſtando qualibet hebdomada pauperibus, & circa hunc articulum Domini dixerunt regulam eſſe, quod de relictis pauperibus in genere nulla debetur quarta glo. in cap. 2. in ver. decernit, & ibi Innocen. num. 1. Abb. num. 8. de ſepult. Bal. in l. id quod pauperibus, num. 30. verſic. addo tertiam rationem, C. de epiſc. & cler. Rom. conſi. 233. num. 1. verſi. tertio fallit. Petr. de Vbald. de canonica epiſcopali c. 5. num. 10. & 11. & cap. 7. num. 15. & 50. & ratio eſt, quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur perſonis, non autem pijs locis, de relictis autem perſonis non detrahitur quarta epiſcopalis, iuxta tex. in cap. ex parte, il terzo de verb. ſign. Inn. Abb. Pet. de Vbald. vbi ſupra. Fallit. autem hęc regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci, & ſic factum loco pio, vt poſt Ioan. And. limitat Abb. in d. c. 2. num. 3. & Pet. de Vbal. vbi ſup.

Secunda difficultas eſt, An de relictis pro reſtauratione Eccl. matricis, ędificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitalium, &

aliorum locorum piorum debeatur quarta, & Domini cenſuerunt, non deberi, iuxta text. in capitulo vltimo ibi, ſeu fabrica, de teſtam. & in dict. capit. ex parte, ibi, vel ad fabricam, Roman. dict. conſil. 233. in princ. Capy. deciſ. 23. numero quarto. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas. An hoc caſu debeatur quarta, quando de præſenti non indigent reſtauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Hoſtien. Ioann. Andr. Anchar. in dict. capitulo vlt. de teſtamen. vbi Couar. exiſtimat eſſe magis communem opinionem; Contrarium verò tenuerunt Goſfred. Cardinal. Barb. & ipſe Couar. per tex. in capit. nobis 2. quæſt. 2. quia legatum Eccleſia non indigente, ſeruandum eſt in futuram eccleſiæ refectionem, & reſtaurationem. Idem in hoc conflictu attendenda eſt forma legati, ſi enim teſtator vult ſtatim, vel in ſingulos annos ſolui aliquid pro reſtauratione eccleſiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc ſeruari poterit communis ſententia: Si vero legat pro reſtauratione eccleſię, quoties ea indigebit, tunc contraria ſententia erit ſequenda, & ſub hoc articulo cadunt etiam relicta pro ſubuentione eccleſiæ reſpectu luminarium, ornamentorum, & aliorum ad cultum diuinum pertinentium: ex his namque non debetur quarta, dict. capitu. fin. ſi vero vſus eſt indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo cultui diuino, tunc debetur quarta. dict. capitu. ex parte, & cap. requiſiſti, de teſtam.

Tertia difficultas eſt, An de relictis pro alijs operibus pijs in genere detrahatur quarta, & hæc pendet a futuro euentu: ſi enim executores diſtribuerint legatum in fabricam, luminaria, & ornamenta eccleſiæ, vel in concernentia diuinum cultum, tunc quarta non deducitur, dict. cap. fin. & capit. ex parte, & Couar. in d. capit. fin. nume. 7. quia diſtributio quam facit executor cenſetur facta ab ipſo teſtatore, l. vnum ex familia, §. 1. vbi Dinus, Bartol. & Doct. de leg. 1. ſecus ſi executores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultas verſatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis ſingulis annis, & pro vna puella conſanguinea, & concluſum fuit, neque etiam hoc caſu deberi quartam, quia aut ſunt pauperes, & non debetur quarta, vt ſupra dictum eſt, cum legatum ſit factum perſonis, & non locis: aut non ſunt pauperes, & vltra præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo quarta non debetur, Tiraq. de priuileg. piæ cauſæ in princip. Quare concluſum fuit ſecundum legatorum differentias, & diſtinctiones ſupra deductas eſſe in hac cauſa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

REGVLAE, ORDINATIONES, ET CONSTItutiones Cancellariæ Apoſtolicæ Sanctiſs. D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dom. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. ſuorum prędeceſſorum veſtigijs inhærendo, normam, & ordinem rebus gerendis dare volẽs, in craſtinũ aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apo-

ſtolatus

ſtolatus apicem, videlicet, die vltima menſis Ianuarij, Anni ab Incarnatione Domini Milleſimi quingenteſimi nonageſimi, Reſeruationes, Conſtitutiones, & regulas infraſcip. fecit quas etiam ex tunc ſuo tempore duraturas, obſeruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentij in Damaſo Diaconus Card. Montaltus, S.R.E. Vicecancellarius, die 6. menſis Febr. dicti anni in cancellaria Apoſtolica publicari fecimus.

Reſeruationes generales, & ſpeciales.

1 In primis facit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit, Ad regimen, continentur, & illa innouauit, ac locum habere voluit, etiam ſi officiales in eadem conſtitutione expreſſi, Apoſtolicæ Sedis officiales ante obitum eorum eſſe deſierint, quoad beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinebant. Declarans nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui ratione officiorem ſuorum huiuſmodi, eiuſdem Sedis Notarij erant, etiam dimiſſis ipſis officijs, & quandocunque aſſequuti fuerint, ſub huiuſmodi reſeruationibus comprehendi. Ac reſeruauit beneficia, quæ per conſtitutione Ioannis XXII. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Et ea etiam beneficia omnia, de quibus ordinarij, & alij collatores, contra Concilij Tridentini decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum. Sub tit. de præben. inter extrauag. cõ.

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac tempore vacationis Epiſcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 Item reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Primitiales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione exceden. Et voluit quod exceſſus huiuſmodi in literis exprimatur; Ac etiam reſeruauit dignitates & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem, electionem & quamcunque aliam diſpoſitionem Patriarcharum, Primatuum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, necnon Abbatum, & aliorum quorumcunque Collatorum, & Collatricum ſæcularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel alijs, aut etiam ad alterius præſentationem, vel electionem, pertinentia, quæ poſt illorum obitum aut Eccleſiarum, ſeu monaſteriorum, vel aliarum dignitatum ſuarum dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel priuationem, vſque ad promotionem ſucceſſorum, ad eaſdem Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates, Apoſtolica authoritate factam & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem, quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

Reſeruatio dignitatum, nec non ſuorum, & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

3 Item reſeruauit generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri communi extimatione exceden. principales in Collegiatis eccleſijs, Reſeruauit etiam Prioratus, Præpoſituras, præpoſitatus, ac alias dignitates conuentuales, & præceptorias generales ordinum quorumcunque, ſed non militiarum, Ac quæcunque beneficia, quæ ſui, etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, exiſtentes, ac S. R. E. viuentium nunc & qui erunt ſuo tempore Cardinalium familiares, continuè commenſales obtinent, & in poſterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus ſeu ad quæ, ius eis competit, aut competierit, etiam ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias receſſerint. Declarans dignitates, quæ in cathedralibus etiam Metropolitanis, poſt Pontificales non maiores exiſtunt, & quæ ex Apoſt. Sedis Indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut conſuetudine præſcripta, vel alias quouis modo in collegiatis Eccleſijs principalem præeminentiam habere noſcuntur ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.

Reſeruatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

4 Item reſeruauit generaliter omnia beneficia eccleſiaſtica quorumcunq; Collectorum, & vnicorum in quacunque ciuitate, vel diœceſi, qui ſuo tempore officia exercuerint, Subcollectorum fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus ſeu ad quæ ius tunc eis competebat.

Reſeruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 Item reſeruauit omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica quorumcunque Curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam ſequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcunque etiam a dicta curia remoto.

Reſeruatio beneficiorum Cubiculariorum, & curſorum.

6 Item reſeruauit generaliter idem D. N. Papa diſpoſitioni ſuæ omnia beneficia Cubiculariorum, Curſorum ſuorum.

Reſer-

Reſeruatio beneficiorum Eccleſiarum S. Ioan. Lateran. & S. Petri, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titulorum Cardinalium a Curia abſentium.

7 Item reſeruauit diſpoſitioni ſuæ generaliter quoſcunque canonicatus, & præbendas, ac dignitates, perſonatus, & officia, in S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum, ac Beatæ Mariæ Maioris de Vrbe Eccleſijs, necnon ad collationem, prouiſionem, & præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium a Rom. Curia abſentium, ratione ſuorum epiſcopatuum, Cardinalatus, ac ipſorum Cardinalium titulorum, & Diaconiarum, ſpectantia, quamdiu abſentia ſua durauerit, canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cęteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in eccleſijs ciuitatibus, & diœceſibus dictorum epiſcopatuum conſiſtentia, ac decreuit irritum, &c.

Reſeruatio Menſium Apoſtolicorum de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus.

8 Item cupiens idē D. N. Papa pauperibus clericis, & alijs benemeritis perſonis, prouidere, omnia beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumuis ordinū regularium, qualitercunque qualificata, & vbicunque exiſtentia, & ſingulis, Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Auguſti, Octobris, & Nouembris, menſibus, vſque ad ſuæ voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam, alias quam per reſignationem, quocumque modo vacatura, ad collationem, prouiſionem, præſentationem electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem quorumcunque collatorum, & collatricum ſecularium, & quorumuis ordinum regularium, non tamen Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinaliū, aut aliorum ſub concordatis inter ſedem Apoſtolicā, & quoſcunque alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & obſeruare debuerant, acceptatis, & obſeruatis, quæ lædere non intendit, comprehenſarum quomodolibet pertinentia, diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauit, Volens in ſupplicationibus, ſeu conceſſionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantibus, etiam Motu proprio, fient de menſe, in quo vacauerint, diſpoſitiuè mentionem fieri, alioquin gratias nullas eſſe. Ac conſuetudines, etiam immemorabiles, optandi maiores, & pinguiores præbendas, necnon priuilegia, & indulta Apoſtolica circa ea, ac etiam diſpenendi de huiuſmodi beneficijs, aut quòd illa ſub huiuſmodi reſeruationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, & fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, quibuſuis perſonis, & collegijs cuiuſcunque dignitatis, & ſtatus, gradus, ordinis, & cōditionis exiſtentibus quomodolibet conceſſa, aduerſus reſeruationem huiuſmodi minimè ſuffragari. Inſuper Sanctitas ſua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis intenta, ipſis quamdiu apud Eccleſias, aut diœceſes, ſuas vere, ac perſonaliter reſederint dumtaxat, de oībus,

& quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura, ſecularibus, & regularibus, ad liberam ipſorum dumtaxat (non autem aliorum cum eis diſpoſitionem, ſeu præſentationem, vel electionem, nec etiam cum conſilio, vel conſenſu, ſeu interuentu capitulorum, vel aliorũ, aut alias) pertinentibus quæ in antea in menſibus Februarij Aprilis; Iunij Auguſti, Octobris, & Decembris, extra curiam ipſam vacare contigerit. (Dummodo alias diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, vel affecta non fuerint) libere diſponendi facultatẽ conceſſit; ac etiam voluit, vt ſi ipſi in collatione, aut alia diſpoſitione beneficiorum in alijs ſex mẽſibus, videlicet, Ianuarij, Martij, Iunij, Septembris, & Nouembris, vacaturorum (quę etiam diſpoſitioni ſuę, vt pręfertur, reſeruauit) ſeu etiam aliorum diſpoſitioni ſuæ, & dictæ Sedis, alias quomodolibet reſeruatorum, vel affectorum, ſeſe intromiſerint, aut quominus prouiſiones, & gratiæ Sanctitatis ſuæ de illis debitum effectum conſequantur, impedimento quoquomodo præſtiterint, vſu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipſo exiſtant, ac collationes, & aliæ diſpoſitiones de beneficijs, illius prætextu deinceps faciendæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptionẽ huiuſmodi per patentes literas manu propria ſubſignatas, ſuoq; ſigillo munitas, & in ſua quiſque ciuitate, vel diœceſi datas declarare, & literas ipſas huic ad Datariũ Sanctitatis ſuæ tranſmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea, vti incipiant gratia ſupradicta. Decernentes ſic in prædictis omnibus per quoſcunque, &c. iudicari, debere, ac irritum, &c.

De literis in forma rationi congruit expediendis.

9 Item voluit idem Dom. Noſt. Papa, quod conceſſa per fel. recor. Gregorium Papam XIIII. & Innoc. IX. prædeceſſores ſuos, & de eorum mandato expediantur in forma Rationi congruit, ſub die coronationis ſuæ, vt moris eſt, & idem quò ad conceſſa per piæ memor. Gregor. XIIII. Sixtum Quintum, & Vrbanum VII. etiam prædeceſſores ſuos, ad 6. menſes dumtaxat, ab ipſo die coronationis incipien. obſeruari voluit.

Declaratio reſeruationis Eccleſiarum, & beneficiorum per prædeceſſores reſeruatorum.

10 Item declarauit, omniũ, & ſingularum Eccleſiarum Cathedraliũ, & monaſteriorum prouiſiones, quas prædicti prædeceſſores ſui ordinationi, & diſpoſitioni eorum, necnon omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica, quæ dicti prædeceſſores etiam prædictæ diſpoſitioni cum interpoſitione decreti, reſeruauerant (quæ quidem Eccleſiæ, & Monaſteria, necnon ſic reſeruata beneficia tempore obitus eorundem prædeceſſorum vacabant, aut Eccleſię ipſę, vel monaſteria huiuſmodi, ſi commendata, vel eis adminiſtratores deputati non fuiſſent, etiam tunc vacaſſent) remanſiſſe, & remanere per huiuſmodi reſeruationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Romanum Pontificem, ea vice ſe intromittere, vel diſponere potuiſſe, ſiue poſſe quoquomodo.

Decer-

Decernẽtes irritum,& inane, ſi ſecus ſuper illis attentatum forſan erat tunc vel in poſterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædeceſſoris, gratiæ, & iuſtitiæ infra annum conceſſarum.

11 Item prædictus D.N. omnes, & ſingulas ab ipſis Vrbano VII. & Gregorio XIIII. ac Innoc. IX. prædeceſſoribus ſuis infra annum, ante diem obitus eorum conceſſas, gratiæ, uel iuſtitiæ literas, temporibus debitis eorum exequutoribus ſeu Iudicibus non præſentatas, omnino reualidauit, in ſtatũ priſtinum, in quo videlicet ante fuerant, vel pro quibus erant obtentæ, quo ad hoc plenariè reſtituit, ac decreuit per exequutores, ſeu Iudices prædictos, vel ab eis ſubdelegandos, ad expeditionem negociorum in eis contentorum procedi poſſe, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

12 Item rationabilibus ſuadentibus cauſis, ipſe D.N. oẽs vniones annexiones incorporationes, ſuppreſſiones, extinctiones, applicationes, & diſmẽbrationes, etiam perpetuas de quibuſuis cathedralibus, necnon alijs eccleſijs, monaſterijs, dignitatibus perſonalibus, officijs, & beneficijs eccleſiaſticis, eorumve domibus, prædijs, & locis, per ceſſum vel deceſſum, aut quamuis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem, qualicunque fuerint, inuicem, vel alijs eccleſijs, monaſterijs, & menſis, etiam capitularibus dignitatibus perſonalibus officijs, beneficijs, ac pijs, & alijs locis vniuerſitatibus etiam ſtudiorum generalium, & collegijs, etiam in fauorem S.R.E. Cardinalium, ſeu eccleſijs, monaſterijs, & beneficijs per obtentis, quomodolibet, Apoſtolica, vel alia quauis (non tamen Concilij Tridentini) authoritate, necnon pro fundatione, ſeu datione, augmento vel conſeruatione collegiorum, & aliorum, piorum, & religioſorum locorũ ad fidei Catholicæ defenſionem, & propagationem, bonarumq; artium cultũ inſtitutorum, factas, quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectũ; Ac quæcunq; conceſſiones, & mãdata ſuper vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & alijs præmiſſis taliter faciendis reuocauit, caſſauit, & irritauit, nulliuſq; decreuit exiſtere firmitatis, nec alicui quaſcunq; clauſulas, vel adiectiones, aut decreta, quæ Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit, in quibuſuis Apoſtolicis etiam quæ motu proprio, aut ex certa ſcientia, & conſiſtorialiter proceſſerunt & emanauerũt literis etiam ſi in eis decretum eſſet, illas ex tunc effectum ſortitas eſſe, aut ius quæſitum fore, quomodolibet contenta aduerſus reuocationem, & irritationem huiuſmodi, voluit aliquatenus ſuffragari.

Reuocatio facultatum quibuſuis conceſſarum.

13 Item reuocauit quaſcunq; facultates cõceſſas quibuſuis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs prælatis; & perſonis, necnon Apoſtolicæ Sedis

tes non beneficiati, beneficiatis, & ſimiliter inter abſentes, cæteris paribus oriundus non oriundo, & diœceſanus non diœceſano. In reliquis vero ſinguli, qui prius Apoſtolicas deſuper literas eorum exequutoribus præſentauerint, alijs, in ipſorum, de quibus agi contigerit, beneficiorum aſſecutione preferantur.

De non tollendo ius quæſitum.

17 Item ne per varias, quæ pro commiſſionibus, ſeu mandatis, & declarationibus habendis in cauſis, plerumque fiunt ſuggeſtiones, iuſtitia poſt ponatur. idem D.N. Decreuit, & declarauit, ſuæ intentionis fore, quod deinceps per quamcunque ſignaturam, ſeu conceſſionem, aut gratiam, vel literas Apoſtolicas, pro commiſſionibus ſeu mandatis, aut declarationibus huiuſmodi, etiam ſi Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac etiam ante motam litem, a Sanctitate ſua emanauerint, vel de ius mandato, faciendas, nulli ius ſibi quæſitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit, quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignauerit aliquod beneficium, ſiue ſimpliciter, ſiue ex cauſa permutationis, vel alias dimiſerit, aut illius commendæ ceſſerit, ſeu ipſius beneficij vnionis diſſolutioni conſenſerit, etiam vigore ſupplicationis, dum eſſet ſanus ſignatæ, & poſtea infra viginti dies a die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus, computandos, de ipſa infirmitate deceſſerit, & ipſum beneficium quauis authoritate conferatur, per reſignationem ſic factam, collatio huiuſmodi ſit nulla, ipſumque beneficium nihilominus per obitum cenſeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit, quod ſi contingat ipſum, alicui perſonæ de parochiali Eccleſia vel quouis alio beneficio exercitium curæ animarum Parochianorum quomodolibet habente prouidere, niſi ipſa perſona intelligat, & intelligibiliter loqui ſciat idioma loci, vbi Eccleſia vel beneficium huiuſmodi conſiſtit, prouiſio, ſeu mandatum, & gratia deſuper, quoad Parochialem Eccleſiam, vel beneficium huiuſmodi, nullius ſint roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 Item, ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficio quocunque tanquam per obitum alicuius, licet tunc viuentis vacante prouideri, & poſtea per obitum eius, vacet, prouiſio, & quæuis diſpoſitio, dicto ſupplicanti per obitum huiuſmodi denuo faciendæ, nullius ſint roboris, vel momenti.

De

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

21 Item voluit, quod petentes beneficia eccleſiaſtica alijs vniri, teneantur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem æſtimationem, tam beneficij vniendi, quam illius, cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes, vocatis quorum intereſt, & idem voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus, perpetuis conceſſionibus diſmembrationibus, & applicationibus, etiam de quibuſcunque fructibus, & bonis eccleſiaſticis, ac etiam in confirmationibus, vnionum ſingularumque diſpoſitionum huiuſmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines tranſierint pro tempore, voluit conſtitutionem fel. rec. Martini Papæ V. prædeceſſoris ſui deſuper factam, & in libro Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit. Viam ambitioſæ cupidatis, &c. firmiter obſeruari.

De male promotis.

23 Item de Clericis extra tempora a iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, aut abſque dimiſſorijs literis ad ſacros ordines ſe promoueri facientibus, pro tempore, etiam voluit conſtitutionem piæ mem. Pij II. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam, & in dicto Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit cum ex ſacrorum ordinum, &c. pari modo obſeruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D.N. quod libra Turonen. paruorum, & florenus auri de camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apoſtolicam computari, & extimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Eccleſias, & monaſteria.

25 Item prædictus D.N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcunque conceſſiones, gratię, & mandata, etiam Motu proprio, & cum derogatione huius cōſtitutionis, quæ ab eo, pro quibuſuis perſonis emanauerint, de prouidēdo eis de quibuſuis beneficijs vacaturis per promotionem quorumcunq; ad eccleſiarum, & monaſteriorum regimina, ſi huiuſmodi conceſſiones & mandata diem promotionis promouēdorum ipſorū præceſſerint, nec non quæcunq; collationes prouiſiones & diſpoſitiones pro tēpore faciendæ de præmiſſis, ac quibuſuis alijs beneficijs eccleſiaſticis ſęcularibus & regularibus quæ per promouendos, vel aſſumendos ad quaſcunq; Prælaturas inter

illarum

illarum vocationis, & huiuſmodi promotionis, vel aſſumptionis tempore ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis vbicunque reſignata, vel alias dimitti contigerit, cum inde ſecutis pro tempore, ſint caſſæ, & irritæ, nulliuſque roboris vel momenti.

De non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſeu literarum expeditarum.

26 Item, cum ante confectionẽ literarũ gratia Apoſtolica ſit informis, voluit, ſtatuit, & ordinauit idem D.N. quod iudices in Romana Curia, & extra eã pro tẽpore exiſtentes, ẽt ſi ſint S.R. E. Cardinales, cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, vel quicunque alij, non iuxta ſupplicantium ſignaturã ſuper quibuſuis impetrationibus, (niſi in dicta Curia dumtaxat ſint cõmiſſiones iuſtitiã concernentes, per placet, vel S. R. E. Vicecancellariũ, iuxta facultatẽ ſuper hoc ſibi conceſſam ſignatæ) ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus, & conceſſionibus cõfectarũ tenores, & formas iudicare debeãt. Decernens irritum, &c. & ſi literæ ipſæ per præoccupationem, vel alias minus bene expeditæ reperiantur, ad illorum quorum intereſt, inſtantiã ad Apoſtolicam Cancellariam remitti poterunt per eius officiales, quibus huiuſmodi tenores, & formas reſtringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellariæ producendis.

27 Item attendens N.D. Papa, quod ſuper habendis de Cãcellaria Apoſtolica regulis, & conſtitutionibus deſcriptis, faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt, nec conſultum foret, quod ſuper earundem regularum, & conſtitutionum, quæ iuxta varietatem occurrentium cauſarum, & negociorum aliquoties immutari cõuenit, probando tenorem, vel effectum teſtium, plerumque tenacem deſuper memoriam non habentium, depoſitionibus ſtari deberet, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus cauſarũ Palatij Apoſtolici, & alijs, (etiam ſi S.R.E. ſint Cardinales) in ipſa curia pro tempore deputatis, authoritate Apoſtolica, iudicibus, etiam in cauſis actu dependentibus, ſuper huiuſmodi tenore vel effectu probando dumtaxat, ſtet fidemque adhibeat cædulæ, ſeu ſcripturæ deſuper a duobus de maiori parte, quod danda ſit, a tergo ſignatæ, & etiam a duobus alijs literarum Apoſtolicarum Abbreuiatoribus in ipſa Cancellaria aſcultatæ, & D. Vicecancellarij, ſeu dictam cancellariam Regentis manu ſubſcriptæ vt moris eſt. Quicquid autem ſecus fieri contingerit nullius ſit roboris, vel momenti.

De ſubrogandis collitigantibus.

28 Item D.N. cupiens litiũ ſuccidere anfractus, & ne noui collitigantibus aduerſarij dentur, prouidere voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quoties deinceps

ceps aliquem ſuper quouis eccleſiaſtico beneficio collitigantem, in iure, vel ad ius, quod forſan eius aduerſario in dicto beneficio competierit, ſubrogari conceſſerit (dummodo prædictus, collitigans in dicto beneficio intruſus non fuerit, nec ſuper eo contra dictum aduerſarium, poſt quam illud per trienniū pacificè poſſederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo iure ſiue tunc vacet, vel cum vacauerit, impetrationes, vel conceſſiones, etiam Motu proprio, infra menſem ante conceſſionem huiuſmodi factæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præſertim, quibus, aut propter ſeniū, aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum, impetrant, vt illis decedentibus, tamquam collitigantes in eorum iuribus facilius ſubrogentur, voluit vt deinceps nullus in iure, vel ad ius in beneficio defuncti, quod illo viuente in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetrauerit, aliquo modo ſubrogetur ac ſubrogatio, vel gratia ſi neutri, ſi nulli, ſeu nouæ prouiſionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus ſuffragetur, quod etiam ſtrictiſſimè obſeruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibuſuis criminibus, & exceſſibus, forſan per petratis, etiam ſi vſque ad diffinitiuam ſententiam quæ tamen in rem non tranſiuerit iudicatam, proceſſum foret.

De veriſimili notitia.

29 Item voluit, & ordinauit, quod omnes gratiæ, quas de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis cum cura, vel ſine cura, ſæcularibus, vel regularibus per obitum quarumcunque perſonarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris vel momenti ſint niſi poſt obitum & ante datam gratiarum huiuſmodi tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipſæ de locis, in quibus perſonæ prædictæ deceſſerint, ad notitiam eiuſdem D.N. veriſimiliter potuerint perueniſſe.

Non valeant commiſſiones cauſarum niſi literis expeditis.

30 Item quod omnes, & ſingulæ commiſſiones cauſarum, quas in antea fieri contingerit, obtentæ, vel occaſione conceſſionum dumtaxat Apoſtolicarum de beneficijs eccleſiaſticis gratiarum, deſuper quibus literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint, ac proceſſus deſuper habendi, nullius ſint roboris, vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

31 Item voluit, quod imeptrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomē, & titulū ipſius Cardinalis, & ſi ille in curia fuerit, eius, ad id accedat aſſenſus, alias deſuper gratia ſit nulla & idem ſeruari voluit, ſi dicti familiares eorundem Cardinalium familiares

eſſe

eſſe deſierint, ſed ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimile tranſierint, quoad beneficia, quæ familiaritate priori durãte obtinuerint, & in quib. vel ad q̃, priori ipſa familiaritate durante, ius eis cõpetierit, ita quoad illa, & Cardinales, quorum prius familiares fuerint, ſuũ habeant adhibere conſenſum. Declarant præſentem conſtitutionẽ locum non habere in illis beneficijs, quę familiares ipſi tẽpore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerẽt, aut antea obtinuiſſent, & ratione officiorũ per eos obtentorum dictæ diſpoſitioni generaliter reſeruata, vel effecta fuiſſe apparerent. Nec non illos, quoad effectũ dictæ conſtitutionis, familiares eorundem Cardinaliũ cenſeri, qui ipſorum Cardinaliũ familiares continui cõmenſales ad minus per quatuor menſes etiã ante Cardinalatum, fuiſſe probarentur. Decernens irritum &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D.N. ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti ſua conſtitutione exoriri poſſent, veſtigijs prædeceſſorum ſuorum inhærendo voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſi beneficia, quæ per obitum familiariũ continuorum commenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabũt (ceſſantibus Apoſtolicis reſeruationibus) ad alterius Cardinalis collationem vel aliam diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti conſtitutione non comprehendantur, quoad hoc, vt prouiſionibus talium beneficiorũ ſuper expeditione literarum illius Card. cuius familiaris defunctus ille extitit, conſenſus requiri debeat, ſed beneficia huiuſmodi ad collationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris, vt præfertur, libere ſpectare cenſeantur, & ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi, per obitum dictorum familiarium vacauerint, tunc in prouiſione talium beneficiorum, ſupra expeditione literarum illius Cardinalis exigatur conſenſus, ſi in Romana Curia præſens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel diſpoſitio, vt præfertur, peruenire deberet.

Signatura per Fiat, præfertur alteri per Conceſſum.

33 Item voluit idem D.N. quod concurrentibus eadem die ſuper quocunque beneficio, per Fiat, & conceſſum, ſignaturis, ex eis per Fiat, etiam vt petitur habens alteri per conceſſum, etiam Motu proprio habenti, præferatur, etiam ſi in illa per Conceſſum prægnantiores, & quantumlibet priuilegiatiuæ eſſent clauſulæ.

De Annali poſſeſſore.

34 Item Sanctiſſimus D. N. vt improbi lites exquirentium motus reprimãtur, voluit, ſtatuit, & ordinauit quod quicunque beneficium eccleſiaſticum tunc per annum immediate præcedentem pacificè poſſeſſum, & quod certo modo vacare prętenditur, deinceps impetrauerit, nomen gradum, & nobili-

tatem

tatem poſſeſſoris eiuſdem, & quotannis illud ipſe poſſiderit, ac pacificam, & determinatam, ex qua clare poterit conſtare, quod nullum ipſi poſſeſſori in dicto beneficio ius competat, cauſam in huiuſmodi impetratione exprimere, infra ſex menſes, ipſum poſſeſſorem, ad iudicium euocari facere, cauſamque ex tunc deſuper infra annum vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiue proſequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde ſequuta nullius exiſtant firmitatis, & idem impetrans de damnis, & intereſſe poſſeſſorum præfatum propterea contingentibus, ei ſatisfacere, & ſi poſſeſſorem ipſum iniuſtè, friuolè, & indebitè moleſtaſſe repertus extiterit, quinquaginta florenos auri perſoluere Cameræ Apoſtolicæ, ſit adſtrictus, nec alius quam permiſſæ vocationis modus etiam per literas ſi neutri, aut ſurrogationis, aut alias ſibi, quod hoc, vt beneficium huiuſmodi ea vice conſequi, aut obtinere valeat, quomodolibet ſuffragetur, illudque nullatenus in antea litigioſum propterea cenſeatur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia eccleſiaſtica cuiuſcunque qualitatis, per priuationem, & amotionem, vel alias propter commiſſa, exceſſus, & crimina vacantia, vel vacatura, & ſimiliter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per deuolutionem.

De Triennali.

36 Item ſtatuit, & ordinauit idem D. N. quod ſi quis, quæcunque beneficia eccleſiaſtica qualiacunque ſint, abſque ſimoniaco ingreſſu, ex quouis titulo, Apoſtolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiuſmodi confirmatione, ſeu præſentatione, & inſtitutione illorum, ad quos beneficiorum huiuſmodi collatio, prouiſio, electio, & præſentatio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinet, per triennium pacificè poſſederit (dummodo in beneficijs huiuſmodi, ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ex reſeruatione generali in corpore iuris clauſa reſeruata fuerit, ſe non intruſerit) ſuper eiſdem Beneficijs taliter poſſeſſis moleſtari nequeat, necnon impetrationes quaslibet de beneficijs ipſis ſic poſſeſſis factas, irritas, & inanes cenſeri debere decreuit, antiquas lites ſuper illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante diffinitiuam ſententiam.

37 Item idem D.N. vt finis litibus, celerius imponatur, & litigantium parcatur ſumptibus, & expenſis, ſuorum prædeceſſorum conſtitutionibus, & ſtatutis inhærendo, ſtatuit, & ordinauit, quod in cauſis pendentibus, & quas in poſterum contigerit agitari, nulli ante diffinitiuam ſentẽtiam liceat appellare, nec appellatio ſi fuerit emiſſa, debeat admitti, niſi ab interlocutoria, quæ vim debeat diffinitiuæ, vel a grauamine minime concernente negotium principale, quod nõ poſſit per appellationem a diffinitiua ſententia reparari, nullæque cauſæ appellationum committantur, niſi in commiſſione exprimatur quod interloquutoria vim diffinitiuæ habeat, vel grauamẽ ſit tale, qđ in appellatione a diffinitiua non valeat reparari. Alioquin Appellationes & commiſſiones

Digitized by Google

miſſiones in poſterum, & quicquid inde ſequutum fuerit, nullius ſit roboris vel momenti commiſſionibus apppellantiũ iam iudicib. præſentatis,& exhi bitis, in ſuo robore permanſitris,in quibus,latis ſuper eiſdem ſentẽtijs,ſecundo, vel viterius ab eis non liceat appellare, Appellãtes vero, & appellationes etiam ab interloquutorijs,grauaminibus huiuſmodi ſuo,vel alterius nomine proſequentes ſi ſuccubuerint, vltra expenſas, & damna, ad quæ reſarcienda de iure cõdemnatus compellitur, viginti florenorum auri pęna mulctentur.

Non ſtetur remiſsioni poſt concluſionem.

37 Item ſtatuit,& ordinauit,quod in cõmiſſionibus de iuſtitia,ſeu mãdatis, aut etiã conſiſtorialibus,per eum ſeu de eius mãdato,vel authoritate, in cauſis, in quibus concluſum exiſtat,in poſterũ concedendis,etiã ſi in eis de concluſione huiõi implicite,vel explicite mentio facta fuerit, nihil cenſeatur eſſe conceſſum,niſi per conceſſionem cõmiſſionis huiuſmodi derogetur expreſsè.

De literis Religioſorum expediendis.

38 Item voluit, & ordinauit, quod ſi aliqui Religioſi petunt aliquod beneficium ad nutum amouibile,cum clauſula,quod exinde pro ſolo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non poſſit, literæ, quoad ipſam clauſulam, nullatenus expediantur, niſi idem D.N.ponat in ſignatura,quod non poſſit amoueri, vel ad partem claſulam ipſam concedat.

De clauſula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 Item ſi committatur alicui beneficij reſignationis receptio ponatur clauſula, Attente quoque prouideas,&c. & ſi ex cauſa permutationis reſignationes fiant, ponatur clauſula. Quod neuter permutantium ius acquirat, niſi quilibet ipſorum ius habuerit in beneficio per ipſum reſignato.

De ſupplendis defectibus.

40 Voluit,quod ſi petatur ſuppleri defectus in genere,nullatenus literæ deſuper concedantur, niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur, vel, per fiat vt petitur, ſupplicatio ſignata fuerit.

De derogatione iuriſpatronatus.

41 Item voluit,quod ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico de iure patronatus laicorum non expediantur literæ, niſi ponatur expreſſe, quod tale beneficiũ tanto tempore vacauit, quod eius collatio ad Sedem Apoſtolicã legitimè eſt deuoluta,vel quia tempus patronis laicis ad præſentandum a iure præfixum

lapſum exiſtat, aut ad id patronorum ipſorum accedat aſſenſus, & ſi per ipſum iuri patronatus huiuſmodi derogari cōtigerit, iuriſpatronatus huiuſmodi mentio diſpoſitiuè, ac ſpecifice & determinatè non autem conditionaliter fiat: & ſi illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in litteris prouiſionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio ſimilis mentio facta non fuerit, non cenſeatur quomodolibet derogatum.

De commendis.

42 Itē voluit, quod nulli ſæculari de regulari, nec religioſo de ſæculari, beneficijs commenda detur, niſi in ſignatura, per clauſulam ad partem ſuper petitione commendæ huiuſmodi, de commenda ipſa mentio fiat.

De reformationibus.

43 Itē voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſuper quibuſcunque reformationibus ſignatis ſuper impetrationibus quorumcunque beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur, quod literæ ſuper prima data expediri poſſint ſi ex huiuſmodi expeditione ſuo tali data cuiquam videatur poſſe fieri præiudiciū, literæ huiuſmodi ſub ipſa prima data nullatenus expediantur, niſi reformationes huiuſmodi per fiat ſub prima data ſignatæ fuerint.

De conſenſu in reſignationibus, & penſionibus.

44 Itē voluit, & ordinauit, quod ſuper reſignatione cuiuſcunq; beneficij eccleſiaſtici, ſeu ceſſione iuris in eo, quam in manibus ſuis vel in Cancellaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ literæ nullatenus expediantur, niſi reſignans, vel cedens, ſi preſens in Romana Curia fuerit, perſonaliter, alioquin per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutū, expeditioni huiuſmodi in eadē Cancellaria expreſſe conſenſerit, & iurauerit, vt moris eſt, & vt ipſum reſignantem, ſeu cedētem pluries ſuper vno, & eodem beneficio in fauorem diuerſarum perſonarū ſucceſſiuè conſentire contigerit, voluit Sanctitas ſua, quod primus conſenſus tenere debeat, & alij poſteriores cōſenſus, ac literæ illorum prætextu, etiam ſub priori data expeditæ pro tēpore, nullius ſint roboris, vel momenti, nec literæ reſeruationis, vel aſſignationis; etiam motu proprio, cuiuſuis pēſionis annuę ſuper alicuius beneficij fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem perſoluere tunc habebit.

De ingreſſu religionis.

45 Itē non dentur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum Religionis, niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

Non

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quod ſi petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apoſtolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ deſuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit quod quotieſcunq; per ſignaturam ſuã vel de eius mandato factam, ſuper exequendis aliquibus cum adiectione pro prij nominis, vel dignitatis cuiuſuis, iudex datur, literæ deſuper expediantur cum expreſſione, quod idem iudex executionem faciat per ſe ipſum.

De diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis.

48 Voluit, quod in literis diſpenſationum ſuper aliquo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, aut alias prohibito, ponatur clauſula, Si mulier rapta non fuerit; Et ſi ſcienter, ponatur clauſula addita in quaderno.

De defectu natalium.

49 Voluit, quod in diſpenſationibus ſuper defectu natalium, quod poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur clauſula, Quod non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato pertinere debeat.

Super diſpenſationibus.

50 Item, quod per quamcunque ſignaturam in quauis gratia nullatenus diſpenſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat, vel alias nihil conferat, aut operetur.

Nulli ſuffragatur diſpenſatio niſi literis confectis.

51 Item, cũ conceſſiones ſuper gratijs diſpenſationũ quarũcunq; quibuſuis per ipſum Dominũ Noſtrũ conceſſarũ, vel concedendarũ, per regulas Cãcellariæ Apoſtolicæ ſunt prouide limitatæ, licet aliquando in petitionibus ſuper hmói conceſſionibus oblatis multa ſint petita, ne quis taliũ conceſſionũ prætextu, id diſpenſatiuè tenere, aut facere præſumat, ad quod cõceſſiones hmói ſe nõ extendant, voluit idem D.N. quod nulla talis diſpenſatio utiquã in iudicio vel extra, ſuffragetur, antequam ſuper ea literę Apoſtolicæ ſin confectę.

De clauſula, ſi eſt ita.

60 Item: quod in literis ſuper beneficijs, per conſtitutionem Execrabilis, vacantibus, ponatur clauſula, ſi eſt ita, ſimiliter de quibuſcunque narratus informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

61 Item petenti ſibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impoſitionum.

62 Item reuocauit quaſcunque decimarum, ſubſidiorum, vigeſimæ, & aliorum onerum impoſitiones, quæ a prædictis Sixto V. Vrbano VII. Gregorio XIV. & Innocentio IX. prædeceſſoribus ſuis, ex quauis cauſa etiam, in ſubſidium expeditionis contra Turcas, & orthodoxæ fidei hoſtes, emanarunt, & quaſcunque facultates ſuper decimarum, vigeſimæ, & onerum huiuſmodi exactione quibuſuis fructuum, prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus & Apoſtolicæ Sedis Nuncijs ab eiſdem prædeceſſoribus conceſſas. Suſpendit quoque ad ſuæ Sanctitatis, & Sedis Apoſto. beneplacitum, quaſcunque plenarias Indulgentias; ab eiſdem prædeceſſoribus ex quauis cauſa, etiam expeditionis huiuſmodi, conceſſas, ſi quæ per Nūcios, vel Quæſtores deferebantur. Necnon deputandi, & eligendi confeſſores, qui plenariè abſoluant, & alia faciant earundem Indulgentiarum ſuſpenſarum effectum, reliquaſque facultates ipſas indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quoad ea, in quibus indulgentiæ, & facultates in aliqua ſui parte ſint ſortitæ effectum, ita vt illis, qui implentes iniuncta eis in literis Indulgentiarum huiuſmodi iam conſequuti ſunt facultatem eligendi confeſſores, qui abſoluant eos plenariè in mortis articulo, per huiuſmodi ſuſpenſionem non præiudicetur, quia facultate ipſa uti poſſint in futurum, decreuit quoque irritum, & inane, quicquid facultatum reuocatarum earundem prætextu, impoſterum contingerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quaſcunque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ curiæ pro tempore vacantium, in toto vel in parte, ac quaſuis conceſſiones & collationes, aliaſque diſpoſitiones, per fel. rec. Innoc. Papam IX. prædeceſſorem ſuum de dictis officijs, etiam ex die collationum, conceſſionum, & diſpoſitionum earundem in antea vacaturis, in fauorem quarumcunque perſonarum, eccleſiarum monaſteriorum, piorum locorum, collegiorum, ſeu eorum menſarum, etiam perpetuo, etiam in vim cōtractus, & ex titulo oneroſo, & ſub alia quauis verborum

borum forma, quàm, & præmiſſorum tenoris pro expreſſis haberi voluit, cõceſſas, & factas quoad officia, quę poſt obitum ipſius prędeceſſoris vacarunt, & in poſterum quomodolibet vacabunt.

Item, reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit quaſcunq; Infeudationes, inueſtituras, gratias, & conceſſiones, quoquomodo, & in emphyteuſim ad tempus, ſeu in perpetuum, ēt Motu proprio, & de plenitudine poteſtatis, ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, (extra tñ Conſiſtorium, & ſine S. R. E. Card. conſilio, & conſenſu) a die Conſtitutionis fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris ſui ſuper prohibitione alienandi, & infeudandi Ciuitates, & loca S.R.E. ſed data Romę apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, Quarto Kal. Aprilis Pontificatus ſui anno ſecũdo, vſq; in præſentem diem, per quoſcunq; Rom. Pont. ſuos prædeceſſores, aut mandato, vel authoritate eorum, quomodocunque, ac qualitercunque, & quouis colore factas, & conceſſas, de ciuitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis S.R.E. & S. Sedi Apoſtolicę tã mediate, quam immediate ſubiectis, tunc videlicet de tẽpore dictarum infeudationũ, inueſtiturarum, gratiarum, & conceſſionum, nondũ deuolutis; Necnon quaſcunque prorogationes, & extenſiones quarumcunque infeudationum, inueſtiturarum, gratiarum, conceſſionum de dictis ciuitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis, tunc videlicet, de tempore, dictarum prorogationum, & extenſionum, nondum finitarum, quibuſuis perſonis cuiuſcunq; gradus, ſtatus, & conditionis, ac præeminẽtiæ, ēt ſi Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis, præfulgeant dignitate, ēt in vim contractus, & ex quocunq; titulo ēt oneroſo, & per quaſcunque, tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis ſub annulo Piſcatoris, aut etiam alias quomodocunque & qualitercunque, expeditas literas, ac ſub quauis verborum forma, quam, & præmiſſorum omnium tenores ſanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit latiſſime extend.

Quod fructus in tertia parte augeri poſſint vigore clauſulæ.

64 Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorũ eccleſiaſticorũ pro tempore vacantiũ, & certo modo vacaturorum, aſſerendo illorũ fructus &c. certũ per eos expreſſum annuum valorẽ non excedere, & nonnũq̃ obtineant a Sãctitate ſua, vt huiuſmodi valorẽ annuum augere poſſint, vt verius poſſit in confectione literarum ſuper huiuſmodi impetrationibus, ſumma, ac valor ipſe annuus exprimi, aliter deſuper non ſpecificato, ne de virtute huiuſmodi cõceſſionis impoſterũ hæſitari cõtingat, declarauit prætextu cõceſſionis huiuſmodi valorẽ ipſũ vſq; ad tertiã partẽ valoris expreſſi, & in prima, q̃ deſuper fiet literarum expeditione, dumtaxat, augeri poſſe, & eas quas, literis iam expeditis cum expreſſione valoris ſpecificati, aut non integro augmento prædicto, denuo deſuper expediri contigerit literas cum aliquo augmento valoris huiuſmodi, nullius eſſe roboris, vel momenti, etiam ſi Motu proprio beneficiales gratiæ, & diſpoſitiones quæcunque a Sanctitate ſua emanarent.

De inſordeſcentibus.

65 Itẽ, ne perſonis, pro quibus literæ ſuę Sanctitatis emanabũt, ob generalem abſolutionem a cenſuris eccleſiaſticis, quibus ligati forent, ad eorũ effe-

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

21 Item voluit, quod petentes beneficia eccleſiaſtica alijs vniri, teneantur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem æſtimationem, tam beneficij vniendi, quam illius, cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes, vocatis quorum intereſt, & idem voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus, perpetuis conceſſionibus diſmembrationibus, & applicationibus, etiam de quibuſcunque fructibus, & bonis eccleſiaſticis, ac etiam in confirmationibus, vnionum ſingularumque diſpoſitionum huiuſmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines tranſierint pro tempore, voluit conſtitutionem fel. rec. Martini Papæ V. prædeceſſoris ſui deſuper factam, & in libro Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit. Viam ambitioſæ cupidatis, &c. firmiter obſeruari.

De male promotis.

23 Item de Clericis extra tempora a iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, aut abſque dimiſſorijs literis ad ſacros ordines ſe promoueri facientibus, pro tempore, etiam voluit conſtitutionem piæ mem. Pij II. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam, & in dicto Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit cum ex ſacrorum ordinum, &c. pari modo obſeruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D.N. quod libra Turonen. paruorum, & florenus auri de camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apoſtolicam computari, & extimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Eccleſias, & monaſteria.

25 Item prædictus D.N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcunque conceſſiones, gratiæ, & mandata, etiam Motu proprio, & cum derogatione huius cõſtitutionis, quæ ab eo, pro quibuſuis perſonis emanauerint, de prouidẽdo eis de quibuſuis beneficijs vacaturis per promotionem quorumcunq; ad eccleſiarum, & monaſteriorum regimina, ſi huiuſmodi conceſſiones & mandata diem promotionis promouẽdorum ipſorũ præceſſerint, necnon quæcunq; collationes prouiſiones & diſpoſitiones pro tẽpore faciendæ de præmiſſis, ac quibuſuis alijs beneficijs eccleſiaſticis ſecularibus & regularibus quæ per promouendos, vel aſſumendos ad quaſcunq; Prælaturas inter

illarum

illarum vocationis, & huiuſmodi promotionis, vel aſſumptionis tempore ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis vbicunque reſignata, vel alias dimitti contigerit, cum inde ſecutis pro tempore, ſint caſſæ, & irritæ, nulliuſque roboris vel momenti.

De non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſeu literarum expeditarum.

26 Item, cum ante confectionẽ literarũ gratia Apoſtolica ſit informis, voluit, ſtatuit, & ordinauit idem D.N. quod iudices in Romana Curia, & extra eã pro tẽpore exiſtentes, ẽt ſi ſint S.R.E. Cardinales, cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, vel quicunque alij, non iuxta ſupplicantium ſignaturã ſuper quibuſuis impetrationibus, (niſi in dicta Curia dumtaxat ſint cõmiſſiones iuſtitiã concernentes, per placet, vel S.R.E. Vicecancellariũ, iuxta facultatẽ ſuper hoc ſibi conceſſam ſignatæ) ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus, & conceſſionibus cõfectarũ tenores, & formas iudicare debeãt. Decernens irritum, &c. & ſi literæ ipſæ per præoccupationem, vel alias minus bene expeditæ reperiantur, ad illorum quorum intereſt, inſtantiã ad Apoſtolicam Cancellariam remitti poterunt per eius officiales, quibus huiuſmodi tenores, & formas reſtringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellariæ producendis.

27 Item attendens N.D. Papa, quod ſuper habendis de Cãcellaria Apoſtolica regulis, & conſtitutionibus deſcriptis, faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt, nec conſultum foret, quod ſuper earundem regularum, & conſtitutionum, quæ iuxta varietatem occurrentium cauſarum, & negociorum aliquoties immutari cõuenit, probando tenorem, vel effectum teſtium, plerumque tenacem deſuper memoriam non habentium, depoſitionibus ſtari deberet, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod deinceps quilibet ex Authoribus cauſarũ Palatij Apoſtolici, & alijs, (etiam ſi S.R.E. ſint Cardinales) in ipſa curia pro tempore deputatis, authoritate Apoſtolica, iudicibus, etiam in cauſis actu dependentibus, ſuper huiuſmodi tenore vel effectu probando dumtaxat, ſtet fidemque adhibeat cedulæ, ſeu ſcripturæ deſuper a duobus de maiori parte, quod danda ſit, a tergo ſignatæ, & etiam a duobus alijs literarum Apoſtolicarum Abbreuiatoribus in ipſa Cancellaria aſcultatæ, & D. Viceçancellarij, ſeu dictam cancellariam Regentis manu ſubſcriptæ vt moris eſt. Quicquid autem ſecus fieri contingerit nullius ſit roboris, vel momenti.

De ſubrogandis collitigantibus.

28 Item D.N. cupiens litiũ ſuccidere an fractus, & ne noui collitigantibus aduerſarij dentur, prouidere voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quoties deinceps

ceps aliquem ſuper quouis eccleſiaſtico beneficio collitigantem, in iure, vel ad ius, quod forſan eius aduerſario in dicto beneficio competierit. ſubrogari conceſſerit (dummodo prædictus, collitigans in dicto beneficio intruſus non fuerit, nec ſuper eo contra dictum aduerſarium, poſt quam illud per trien niū pacificè poſſederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo iure ſiue tunc vacet, vel cum vacauerit, impetrationes, vel conceſſiones, etiam Motu proprio, infra menſem ante conceſſionem huiuſmodi factæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præſertim, quibus, aut propter ſeniū, aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum, impetrant, vt illis decedentibus, tamquam collitigantes in eorum iuribus facilius ſubrogentur, voluit vt deinceps nullus in iure, vel ad ius in beneficio defuncti, quod illo viuente in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetrauerit, aliquo modo ſubrogetur ac ſubrogatio, vel gratia ſi neutri, ſi nulli, ſeu nouæ prouiſionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus ſuffragetur, quod etiam ſtrictiſſimè obſeruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibuſuis criminibus, & exceſſibus, forſan per petratis, etiam ſi vſque ad diffinitiuam ſententiam quæ tamen in rem non tranſiuerit iudicatam, proceſſum foret.

De veriſimili notitia.

29 Item voluit, & ordinauit, quod omnes gratiæ, quas de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis cum cura, vel ſine cura, ſæcularibus, vel regularibus per obitum quarumcunque perſonarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris vel momenti ſint niſi poſt obitum & ante datam gratiarum huiuſmodi tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipſæ de locis, in quibus perſonæ prædictæ deceſſerint, ad notitiam eiuſdem D.N. veriſimiliter potuerint perueniſſe.

Non valeant commiſſiones cauſarum niſi literis expeditis.

30 Item quod omnes, & ſingulæ commiſſiones cauſarum, quas in antea fieri contingerit, obtentæ, vel occaſione conceſſionum dumtaxat Apoſtolicarum de beneficijs eccleſiaſticis gratiarum, deſuper quibus literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint, ac proceſſus deſuper habendi, nullius ſint roboris, vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

31 Item voluit, quod imeptrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomē, & titulū ipſius Cardinalis, & ſi ille in curia fuerit, eius, ad id accedat aſſenſus, alias deſuper gratia ſit nulla & idem ſeruari voluit, ſi dicti familiares eorundem Cardinalium familiares

eſſe

eſſe deſierint,ſed ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimile tranſierint, quoad beneficia, quæ familiaritate priori durãte obtinuerint, & in quib. vel ad q̃,priori ipſa familiaritate durante,ius eis cõpetierit,ita quoad illa,& Cardinales,quorum prius familiares fuerint, ſuũ habeant adhibere conſenſum. Declarans præſentem conſtitutionẽ locum non habere in illis beneficijs,quę familiares ipſi tẽpore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerẽt, aut antea obtinuiſſent, & ratione officiorũ per eos obtentorum dictæ diſpoſitioni generaliter reſeruata,vel effecta fuiſſe apparerent. Nec non illos,quoad effectũ dictæ conſtitutionis,familiares eorundem Cardinaliũ cenſeri,qui ipſorum Cardinaliũ familiares continui cõmenſales ad minus per quatuor menſes etiã ante Cardinalatum, fuiſſe probarentur. Decernens irritum &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D.N.ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti ſua conſtitutione exoriri poſſent, veſtigijs prædeceſſorum ſuorum inhærendo voluit,ſtatuit, & ordinauit, quod ſi beneficia, quæ per obitum familiariũ continuorum commenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabũt (ceſſantibus Apoſtolicis reſeruationibus)ad alterius Cardinalis collationem vel aliam diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti conſtitutione non comprehendantur, quoad hoc, vt prouiſionibus talium beneficiorũ ſuper expeditione literarum illius Card. cuius familiaris defunctus ille extitit, conſenſus requiri debeat, ſed beneficia huiuſmodi ad collationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris,vt præfertur, libere ſpectare cenſeantur, & ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi, per obitum dictorum familiarium vacauerint, tunc in prouiſione talium beneficiorum, ſupra expeditione literarum illius Cardinalis exigatur conſenſus, ſi in Romana Curia præſens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel diſpoſitio,vt præfertur,peruenire deberet.

Signatura per Fiat,præfertur alteri per Conceſſum.

33 Item voluit idem D.N. quod concurrentibus eadem die ſuper quocunque beneficio,per Fiat,& conceſſum,ſignaturis, ex eis per Fiat, etiam vt petitur habens alteri per conceſſum, etiam Motu proprio habenti, præferatur, etiam ſi in illa per Conceſſum prægnantiores, & quantumlibet priuilegiatiuæ eſſent clauſulæ.

De Annali poſſeſſore.

34 Item Sanctiſſimus D. N.vt improbi lites exquirentium motus reprimãtur,voluit, ſtatuit, & ordinauit quod quicunque beneficium eccleſiaſticum tunc per annum immediate præcedentem pacificè poſſeſſum, & quod certo modo vacare pretenditur,deinceps impetrauerit,nomen gradum,& nobilitatem

tatem poſſeſſoris eiuſdem, & quotannis illud ipſe poſſiderit, ac pacificam, & determinatam, ex qua clare poterit conſtare, quod nullum ipſi poſſeſſori in dicto beneficio ius competat, cauſam in huiuſmodi impetratione exprimere, infra ſex menſes, ipſum poſſeſſorem, ad iudicium euocari facere, cauſamque ex tunc deſuper infra annum vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiue proſequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde ſequuta nullius exiſtant firmitatis, & idem impetrans de damnis, & intereſſe poſſeſſorum præfatum propterea contingentibus, ei ſatisfacere, & ſi poſſeſſorem ipſum iniuſtè, friuolè, & indebitè moleſtaſſe repertus extiterit, quinquaginta florenos auri perſoluere Cameræ Apoſtolicæ, ſit adſtrictus, nec alius quam permiſſæ vocationis modus etiam per literas ſi neutri, aut ſurrogationis, aut alias ſibi, quod hoc, vt beneficium huiuſmodi ea vice conſequi, aut obtinere valeat, quomodolibet ſuffragetur, illudque nullatenus in antea litigioſum propterea cenſeatur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia eccleſiaſtica cuiuſcunque qualitatis, per priuationem, & amotionem, vel alias propter commiſſa, exceſſus, & crimina vacantia, vel vacatura, & ſimiliter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per deuolutionem.

De Triennali.

36 Item ſtatuit, & ordinauit idem D. N. quod ſi quis, quæcunque beneficia eccleſiaſtica qualiacunque ſint, abſque ſimoniaco ingreſſu, ex quouis titulo, Apoſtolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiuſmodi confirmatione, ſeu præſentatione, & inſtitutione illorum, ad quos beneficiorum huiuſmodi collatio, prouiſio, electio, & præſentatio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinet, per triennium pacificè poſſederit (dummodo in beneficijs huiuſmodi, ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ex reſeruatione generali in corpore iuris clauſa reſeruata fuerit, ſe non intruſerit) ſuper eiſdem Beneficijs taliter poſſeſſis moleſtari nequeat, necnon impetrationes quaslibet de beneficijs ipſis ſic poſſeſſis factas, irritas, & inanes cenſeri debere decreuit, antiquas lites ſuper illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante diffinitiuam ſententiam.

37 Item idem D. N. vt finis litibus, celerius imponatur, & litigantium parcatur ſumptibus, & expenſis, ſuorum prædeceſſorum conſtitutionibus, & ſtatutis in hærendo, ſtatuit, & ordinauit, quod in cauſis pendentibus, & quas in poſterum contigerit agitari, nulli ante diffinitiuam ſentẽtiam liceat appellare, nec appellatio ſi fuerit emiſſa, debeat admitti, niſi ab interlocutoria, quæ vim debeat diffinitiuæ, vel a grauamine minime concernente negotium principale, quod nõ poſſit per appellationem a diffinitiua ſententia reparari, nulſæque cauſæ appellationum committantur, niſi in commiſſione exprimatur quod interloquutoria vim diffinitiuæ habeat, vel grauamẽ ſit tale, qđ in appellatione a diffinitiua non valeat reparari. Alioquin Appellationes & commiſſiones

Digitized by Google

miſſiones in poſterum, & quicquid inde ſequutum fuerit, nullius ſit roboris vel momenti commiſſionibus appellantiũ iam iudicib. præſentatis,& exhibitis, in ſuo robore permanſuris,in quibus,latis ſuper eiſdem ſentẽtijs,ſecundo, vel vlterius ab eis non liceat appellare, Appellãtes vero, & appellationes etiam ab interloquutorijs,grauaminibus huiuſmodi ſuo,vel alterius nomine proſequentes ſi ſuccubuerint, vltra expenſas, & damna, ad quæ reſarcienda de iure cõdemnatus compellitur, viginti florenorum auri pęna mulctentur.

Non ſtetur remiſsioni poſt concluſionem.

37 Item ſtatuit,& ordinauit,quod in cõmiſſionibus de iuſtitia,ſeu mãdatis, aut etiã conſiſtorialibus,per eum ſeu de eius mãdato,vel authoritate, in cauſis, in quibus concluſum exiſtat,in poſterũ concedendis,etiã ſi in eis de concluſione hmõi implicite,vel explicite mentio facta fuerit, nihil cenſeatur eſſe conceſſum,niſi per conceſſionem cõmiſſionis huiuſmodi derogetur expreſsè.

De literis Religioſorum expediendis.

38 Item voluit, & ordinauit, quod ſi aliqui Religioſi petunt aliquod beneficium ad nutum amouibile,cum clauſula,quod exinde pro ſolo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non poſſit, literæ, quoad ipſam clauſulam, nullatenus expediantur, niſi idem D.N.ponat in ſignatura,quod non poſſit amoueri, vel ad partem claſulam ipſam concedat.

De clauſula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 Item ſi committatur alicui beneficij reſignationis receptio ponatur clauſula, Attente quoque prouideas,&c. & ſi ex cauſa permutationis reſignationes fiant, ponatur clauſula. Quod neuter permutantium ius acquirat, niſi quilibet ipſorum ius habuerit in beneficio per ipſum reſignato.

De ſupplendis defectibus.

40 Voluit,quod ſi petatur ſuppleri defectus in genere,nullatenus literæ deſuper concedantur, niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur, vel, per fiat vt petitur, ſupplicatio ſignata fuerit.

De derogatione iuriſpatronatus.

41 Item voluit,quod ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico de iure patronatus laicorum non expediantur literæ, niſi ponatur expreſſe, quod tale beneficiũ tanto tempore vacauit, quod eius collatio ad Sedem Apoſtolicã legitimè eſt deuoluta,vel quia tempus patronis laicis ad præſentandum a iure præfixum

lapſum

lapſum exiſtat, aut ad id patronorum ipſorum accedat aſſenſus, & ſi per ipſum iuri patronatus huiuſmodi derogari cōtigerit, iuriſpatronatus huiuſmodi mentio diſpoſitiuè, ac ſpecificè & determinatè non autem conditionaliter fiat: & ſi illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in litteris prouiſionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio ſimilis mentio facta non fuerit, non cenſeatur quomodolibet derogatum.

De commendis.

42 Itē voluit, quod nulli ſæculari de regulari, nec religioſo de ſæculari, beneficijs commenda detur, niſi in ſignatura, per clauſulam ad partem ſuper petitione commendæ huiuſmodi, de commenda ipſa mentio fiat.

De reformationibus.

43 Itē voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſuper quibuſcunque reformationibus ſignatis ſuper impetrationibus quorumcunque beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur, quod literæ ſuper prima data expediri poſſint ſi ex huiuſmodi expeditione ſuo tali data cuiquam videatur poſſe fieri præiudiciū, literæ huiuſmodi ſub ipſa prima data nullatenus expediantur, niſi reformationes huiuſmodi per fiat ſub prima data ſignatæ fuerint.

De conſenſu in reſignationibus, & penſionibus.

44 Itē voluit, & ordinauit, quod ſuper reſignatione cuiuſcunq; beneficij eccleſiaſtici, ſeu ceſſione iuris in eo, quam in manibus ſuis vel in Cancellaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ literæ nullatenus expediantur, niſi reſignans, vel cedens, ſi præſens in Romana Curia fuerit, perſonaliter, alioquin per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutū, expeditioni huiuſmodi in eadē Cancellaria expreſſè conſenſerit, & iurauerit, vt moris eſt, & vt ipſum reſignantem, ſeu cedētem pluries ſuper vno, & eodem beneficio in fauorem diuerſarum perſonarū ſucceſſiuè conſentire contigerit, voluit Sanctitas ſua, quod primus conſenſus tenere debeat, & alij poſteriores cōſenſus, ac literæ illorum prætextu, etiam ſub priori data expeditæ pro tēpore, nullius ſint roboris, vel momenti, nec literæ reſeruationis, vel aſſignationis; etiam motu proprio, cuiuſuis pēſionis annuæ ſuper alicuius beneficij fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem perſoluere tunc habebit.

De ingreſſu religionis.

45 Itē non dentur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum Religionis, niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

Non

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quod ſi petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apoſtolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ deſuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit quod quotieſcunq; per ſignaturam ſuã vel de eius mandato factam, ſuper exequendis aliquibus cum adiectione pro prij nominis, vel dignitatis cuiuſuis, iudex datur, literæ deſuper expediantur cum expreſſione, quod idem iudex executionem faciat per ſe ipſum.

De diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis.

48 Voluit, quod in literis diſpenſationum ſuper aliquo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, aut alias prohibito, ponatur clauſula, Si mulier rapta non fuerit; Et ſi ſcienter, ponatur clauſula addita in quaderno.

De defectu natalium.

49 Voluit, quod in diſpenſationibus ſuper defectu natalium, quod poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur clauſula, Quod non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato pertinere debeat.

Super diſpenſationibus.

50 Item, quod per quamcunque ſignaturam in quauis gratia nullatenus diſpenſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat; vel alias nihil conferat, aut operetur.

Nulli ſuffragatur diſpenſatio niſi literis confectis.

51 Item, cũ conceſſiones ſuper gratijs diſpenſationũ quarũcunq; quibuſuis per ipſum Dominũ Noſtrũ conceſſarũ, vel concedendarũ, per regulas Cãcellariæ Apoſtolicæ ſunt prouide limitatæ, licet aliquando in petitionibus ſuper hmõi conceſſionibus oblatis multæ ſint petita, ne quis talium conceſſionũ prætextu, id diſpenſatinè tenere, aut facere præſumat; ad quod cõceſſiones hmõi ſe nõ extendant, voluit idem D. N. quod nulla talis diſpenſatio vbiquã in iudicio vel extra, ſuffragetur, antequam ſuper ea literę Apoſtolicæ ſin confectę.

De clauſulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 Item voluit, quod in literis Indulgentiarum ponatur quod, ſi eccleſiæ, vel capellæ, vel alias, aliqua Indulgentia fuerit per ipſum conceſſa, de qua inibi ſpecialis mentio facta non ſit, huiuſmodi literæ ſint nullæ.

De indulgentijs conceſsis ad inſtar.

53 Item voluit idem Dom. Noſt. quod literæ ſuper indulgentijs non expediantur ad inſtar, niſi ſpecificetur.

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

54 Itẽ voluit, quod in gratijs, quas quibuſuis perſonis, de beneficijs, vacãtibus, ſeu certo modo vacaturis, fieri contigerit, illorũ, & aliorũ quorumcunq; beneficiorũ, quæ dictæ perſonæ tunc obtinuerint, ſeu de quibus eis fuerit prouiſum vel conceſſum, aut mandatũ prouideri: verus annuus valor per marchas argenti, aut ſterlingorum, vel libras Turonen. paruorũ, ſeu florenos auri, aut ducatos, vel vncias auri, ſeu aliam monetam ſecundum cõem extimationem exprimatur, niſi perſonæ prædictæ beneficia, quæ tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis competit, iuxta ipſarum oblationes, aut alias dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ ſint nullæ, & idẽ ſeruetur in gratijs, quas a Sanctitate ſua Motu proprio emanare contigerit, quo ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem ſuam pro tempore prouidetur, ſeu prouideri mãdatur, aut alias diſponitur, ac literis per quas pro tẽpore ad eccleſiarum Parochialiũ, & Cathedraliũ, ac Monaſteriorũ regimina promotis conceditur, vt Monaſteria, & alia beneficia eccleſiaſtica ſæcularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ ius eis competit, retinere poſſint.

De clauſulis in beneficijs vacantibus ponendis.

55 Voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, ſeu mandat prouideri alicui de beneficio eccleſiaſtico vacante, tunc dare poterunt clauſulæ, ſi petantur, etiam ſi illud quouis modo, &c. ſeu ſuper conſtitutionem Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſeruatum, inter aliquos litigioſum ſit, & eius collatio deuoluta fuerit, & ſi pro collitigante, vel ſubrogationem, aut ſi neutri, vel ſi nulli, &c. petente, ſi tunc lis ſpecificè exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſeruatio diſpoſitiuè niſi deſuper in conceſſione ſpecialis, & expreſſa, ac purè & non ſub conditione, mentio fiat, & tunc reliquæ reſeruationes ibi contentę veniant. Si vero tempore expeditionis inde literarum, generalis reſeruatio hmôi probari non poſſit, aut in nouis prouiſionibus ſeu pro collitigantibus ſi neutri, vel ſi nulli, &c. ſit expreſſum, quod ab aliquibus aſſeritur,

illum

illũ cuius beneficiũ cõceditur,collectorũ,vel vnicum ſubcollectorẽ abbreuiatorẽ,vel familiarẽ notariũ,aut dictæ ſedis officialem,fuiſſe, clauſula ponatur, ẽt ſi dictũ beneficiũ ex eo,quod talis collector,vel vnicus ſubcollector, abbreuiator,vel familiaris notarius aut dictæ Sedis officialis, fuit diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruatum exiſtat, dummodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitum : in reliquis vero nulla clauſula detur, vnde reſeruatio generalis elici poſſit, niſi deſuper ſignatura per duplex fiat ſignata ſit aut reſeruatio,vel alias ſpecialiter habeatur.

De expreſſione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

56 Item voluit,quod ſuper beneficijs eccleſiaſticis, de qualitatibus illorũ, videlicet,an dignitates,perſonatus,vel officia ſunt, eiſque immineat cura animarum & ad illa conſueuerint, qui per electionem aſſumi, mentio fiat, alias gratiæ deſuper factæ ſint nullæ, & ſi qualitates huiuſmodi affirmatiue, vel conditionaliter non exprimantur, negatiua expreſsè deſuper fiat in beneficijs,quæ tales qualitates,vel ex eis aliquas conſueuerint habere.

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

57 Item, ſi reſeruetur beneficium per contractũ matrimonij, non dentur alij modi vacationum de foro, ne cenſeatur beneficium reſeruatũ ſpecialiter vel affectum, niſi ſequatur matrimonium, ſed in beneficijs per promotionẽ, aut ingreſſum Religionis,vel aſſecutionem, vacaturis ponatur clauſula, etiã ſi non petatur. Cum beneficia huiuſmodi præmiſſo, vel alias quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam ſi vacent.

De clauſulis ponendis in literis Religioſorum.

58 Item voluit,quod ſi petatur aliquem in Religioſum recipi,& ſibi de quouis beneficio eccleſiaſtico prouideri per ſimplicem ſignaturam fiat, receptio huiuſmodi duntaxat detur,adiecto,ſi petens idoneus ſit, aut aliud canonicũ non obſiſtat,& exprimatur, ſi certus numerus Regularium ſit ibidem, cui ẽt non derogetur niſi expreſsè concedatur:& ſi numerus iſte non exiſtat, ponatur. Dummodo receptionis locus huiuſmodi nimium propterea non grauetur poſſintque executores prouiſionis huiuſmodi, ad receptionem emiſſionis profeſſionis,non expectato probationis anno, procedere.

De translatione Religioſorum.

59 Item ſi regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo Monaſterio, vel alio regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiuſmodi, quod alterius Monaſterij, vel loci religioſus ſit, licet ibi translatio non petatur,nihilominus illa veniat.

De clauſula, ſi eſt ita.

60 Item: quod in literis ſuper beneficijs, per conſtitutionem Execrabilis, vacantibus, ponatur clauſula, ſi eſt ita, ſimiliter de quibuſcunque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

61 Item petenti ſibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impoſitionum.

62 Item reuocauit quaſcunque decimarum, ſubſidiorum, vigeſimæ, & aliorum onerum impoſitiones, quæ a prædictis Sixto V. Vrbano VII. Gregorio XIV. & Innocentio IX. prædeceſſoribus ſuis, ex quauis cauſa etiam, in ſubſidium expeditionis contra Turcas, & orthodoxæ fidei hoſtes, emanarunt, & quaſcunque facultates ſuper decimarum, vigeſimæ, & onerum huiuſmodi exactione quibuſuis fructuum, prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus & Apoſtolicæ Sedis Nuncijs ab eiſdem prædeceſſoribus conceſſas. Suſpendit quoque ad ſuæ Sanctitatis, & Sedis Apoſto. beneplacitum, quaſcunque plenarias Indulgentias; ab eiſdem prædeceſſoribus ex quauis cauſa, etiam expeditionis huiuſmodi, conceſſas, ſi quæ per Nũcios, vel Quæſtores deferebantur. Necnon deputandi, & eligendi confeſſores, qui plenariè abſoluant, & alia faciant earundem Indulgentiarum ſuſpenſarum effectum, reliquaſque facultates ipſas indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quoad ea, in quibus indulgentiæ, & facultates in aliqua ſui parte ſint ſortitæ effectum, ita vt illis, qui implentes iniuncta eis in literis Indulgentiarum huiuſmodi iam conſequuti ſunt facultatem eligendi confeſſores, qui abſoluant eos plenarie in mortis articulo, per huiuſmodi ſuſpenſionem non præiudicetur, quia facultate ipſa uti poſſint in futurum, decreuit quoque irritum, & inane, quicquid facultatum reuocatarum earundem prætextu, impoſterum contingerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quaſcunque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ curiæ pro tempore vacantium, in toto vel in parte, ac quaſuis conceſſiones & collationes, aliaſque diſpoſitiones, per fel. rec. Innoc. Papam IX. prædeceſſorem ſuum de dictis officijs, etiam ex die collationum, conceſſionum, & diſpoſitionum earundem in antea vacaturis, in fauorem quarumcunque perſonarum, eccleſiarum monaſteriorum, piorum locorum, collegiorum, ſeu eorum menſarum, etiam perpetuo, etiam in vim cõtractus, & ex titulo onneroſo, & ſub alia quauis ver-

borum

borum forma,quàm,& præmiſſorum tenoris pro expreſſis haberi voluit, cõceſſas,& factas quoad officia,quę poſt obitum ipſius predeceſſoris vacarunt, & in poſterum quomodolibet vacabunt.

Item,reuocauit, caſſauit,& annullauit, ac irritas declarauit quaſcunq; Infeudationes,inueſtituras,gratias,& conceſſiones, quoquomodo,ēt in emphyteuſim ad tempus,ſeu in perpetuum,ēt Motu proprio,& de plenitudine poteſtatis,ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs ,(extra tñ Conſiſtorium, & ſine S. R. E. Card.conſilio, & conſenſu)a die Conſtitutionis fel.rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris ſui ſuper prohibitione alienandi , & infeudandi, Ciuitates,& loca S.R.E.ſed data Romę apud S.Petrum,anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto , Quarto Kal.Aprilis Pontificatus ſui anno ſecũdo,vſq; in præſentem diem , per quoſcunq; Rom Pont.ſuos prædeceſſores,aut mandato,vel authoritate eorum,quomodocunque, ac qualitercunque, & quouis colore factas,& conceſſas , de ciuitatibus, terris,oppidis,caſtris,arcibus,& locis S.R.E.& S.Sedi Apoſtolicę tã mediate, quam immediate ſubiectis,tunc videlicet de tẽpore dictarum infeudationũ, inueſtiturarum,gratiarum,& conceſſionum, nondũ deuolutis,Necnon quaſcunque prorogationes, & extenſiones quarumcunque infeudationum, inueſtiturarum,gratiarum, conceſſionum de dictis ciuitatibus, terris, oppidis, caſtris,arcibus,& locis,tunc videlicet,de tempore,dictarum prorogationum, & extenſionum,nondum finitarum, quibuſuis perſonis cuiuſcunq; gradus, ſtatus,& conditionis,ac præeminẽtiæ,ēt ſi Imperiali,Regali, Ducali,aut alia quauis,præfulgeant dignitate, ēt in vim contractus, & ex quocunq; titulo ēt oneroſo,& per quaſcunque,tam ſub plumbo, quam in forma Breuis ſub annulo Piſcatoris, aut etiam alias quomodocunque & qualitercunque, expeditas literas, ac ſub quauis verborum forma, quam, & præmiſſorum omnium tenores ſanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit latiſſime extendi.

Quod fructus in tertia parte augeri poſſint vigore clauſulæ.

64 Item , cum nonnulli in impetrationibus beneficiorũ eccleſiaſticorũ pro tempore vacantiũ,& certo modo vacaturorum, aſſerendo illorũ fructus &c. certũ per eos expreſſum annuum valorẽ non excedere,& nonnũquã obtineant a Sãctitate ſua,vt huiuſmodi valorẽ annuum augere poſſint , vt verius poſſit in confectione literarum ſuper huiuſmodi impetrationibus,ſumma, ac valor ipſe annuus exprimi,aliter deſuper non ſpecificato, ne de virtute huiuſmodi cõceſſionis impoſterũ haſitari cõtingat,declarauit pretextu cõceſſionis huiuſmodi valorẽ ipsũ vſq;ad tertiã partẽ valoris expreſſi,& in prima, quã deſuper fiet literarum expeditione,duntaxat, augeri poſſe,& eas quas, literis iam expeditis cum expreſſione valoris ſpecificati,aut non integro augmento prædicto , denuo deſuper expediri contigerit literas cum aliquo augmento valoris huiuſmodi,nullius eſſe roboris, vel momenti,etiam ſi Motu proprio beneficiales gratiæ , & diſpoſitiones quæcunque a Sanctitate ſua emanarent.

De inſordeſcentibus.

65 Itẽ,ne perſonis,pro quibus literæ ſuę Sanctitatis emanabũt,ob generalem abſolutionem a cenſuris eccleſiaſticis, quibus ligati forent,ad eorũ effectum

ctû indifferenter cõcedi,& in literis Apoſtolicis apponi ſolita,præſtetur occaſio cenſuras ipſas vilipendendi,& inſordeſcendi in illis, ſtatuit, & ordinauit hmôi abſolutionẽ, & clauſulã in literis quas in futurũ cũ illa concedi contingent, non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiarijs, violatoribus Eccleſiarũ falſificãtibus, & falſificari procurãtibus literas, & ſupplicationes Apoſtolicas, & illis vtẽtibus receptatoribus,& fautoribus eorũ,ac res vetitas ad infideles deferentibus violatoribus Eccleſiaſticæ libertatis, via facti, auſu temerario Apoſtolicis mandatis non obtẽperantibus,& Nuncios,vel executores,Apoſtolicæ Sedis,& eius Officialiũ,eis cõmiſſa exequentes,impedientibus qui propter præmiſſa,vel aliquod eorum excõicati a iure, vel ab homine, per quatuor menſes,ſcienter excommunicationis ſententiam hmôi ſuſtinuerint,& generaliter quibuſcunq; alijs, qui cẽſuris aliquibus etiam alias quam vt præfertur,quomodolibet ligati,in illis per annum continuũ inſorduerint.

Officiales nihil exigant vltra debitum.

66 Item,idem Dñs noſter exactionibus quas Sanctitas ſua,non ſine diſplicentia,plerunq; fieri intellexit per officiales Romanæ curiæ,qui conſtitutis ſibi emolumentis pro exercitio officiorum, quæ obtinet, non contenti, vltra,a proſequentibus negociorũ quorundã expeditionem in eadẽ,exigere non verentur,obuiare volens,diſtrictę præcipiendo inhibuit oĩbus,& ſingulis,quęuis officia in eadem curia obtinentibus ne de cętero quicquã,prætextu officiorum,quæ obtinent,quouis colore,etiã celeris expeditionis,vltra emolumenta hmôi,exigere, ſeu ad hunc effectum expeditionem eorũ, quę eis incumbunt, malitioſe differre,ſub excõicationis,& pręter illam,ſuſpenſionis a perceptione emolumentorum hmôi pro prima ad ſemeſtre, & pro ſecũda ad annum, & pro trib. vicib. quib. ſic exceſſerint, priuationis officiorũ, per eos obtentorum, in quibus ſic exceſſerint, pœnis. Ac voluit, quod Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius,& Camerarius, excedentes ipſos,reſpectiuè prout eis ſubſunt,per ſubtractionem emolumentorum eorundem,ac alias,vt præmittitur,compellant ab huiuſmodi illicitis exactionibus abſtinere,& contra eos, per prædictas pœnas, & alias prout melius expedire viderint procedant.

Quod Cardinales non comprehendantur ſub Regulis faciendis.

67 Item,cum S.R.E. Cardinales ipſi S.D.N. aſſiſtant, ac propterea debeãt ſpecialibus prærogatiuis, & priuilegijs gaudere,idem D.N.ſtatuit, & ordinauit, decreuit, & declarauit,quòd in quibuſcunq; Conſtitutionibus,& Regulis per Sanctitatem ſuam in poſterũ poſt hanc primã editionem, & ſuarum Conſtitutionum, & regularum publicationem, faciendis, non includantur ipſi Card.niſi illæ eorundẽ Card.fauorẽ concernant, vel ipſę Conſtitutiones edendę,de eorundem Card.vel maioris partis eorum conſilio,æditæ fuerint.

De poteſtate Reuerendiſſimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam Regentis.

68 Primò, quòd poſſit committere abſolutione illorum, qui ignoranter in ſupplicationibus,vel in literis Apoſtolicis,aliquid ſcriberent, corrigerent,vel delerent.

Item

Digitized by Google

Item quod poſſit corrigere nomina, & cognomina perſonarum, non tamen eorum, quibus gratiæ, & conceſſiones fiunt, ac beneficiorum, dum tamen de corpore conſtet.

Item, quod poſſit omnes cauſas beneficiales, etiam non deuolutas, committere in Curia, cum poteſtate citandi ad partes.

Item, quod proceſſus Apoſtolica authoritate decretos aggrauare poſſit cũ inuocatione brachij ſecularis, & ſententias executioni demandari facere contra intruſos, & intrudendos, per literas Apoſtolicas deſuper conficiendas, & non alias.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes, manibus duorum Referendariorum, ſignatas, de beneficijs eccleſiaſticis ſecularibus, & regularibus, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter non reſeruatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de camera, vel totidem librarum Turon. paruorum, ſeu totidem in alia moneta ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedat. Super regulat Cãcellariæ vltra gloſſa ſcripſerunt Rebuff. Gomet. & Mandoſius.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes etiam duorum Referendariorum manibus ſignatas, de nouis prouiſionibus, ſi neutri, & ſubrogationibus pro colligantib. in quib. non detur clauſula generalẽ reſeruationem importans.

Item, quod poſſit, ad ordines ſuſcipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis ſuſcipiendis ordinibus, vſque ad proxima tunc a iure ſtatuta tempora in quibus ſic arctari, ſucceſſiue ad ipſos ordines promoueantur.

Placet publicentur, & deſcribantur Hip.

Lectæ, & publicatæ fuerunt ſupraſcriptæ Regulæ, Ordinationes, & conſtitutiones Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingẽteſimo nonageſimo primo, die ſexta menſis Februarij, Pontificatus prælibati Sanctiſſimi D. N. anno primo.

Claudius Ciccolinus Apoſtolicæ Cancellariæ cuſtos.

RESIDENTIA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra obligatos reſidere, & non reſidentes attenditur diſpoſitio ſacrorum Canonum, vt in tit. de cler. non reſiden. & Concil. Trid. ſeſſ. 6. de reform. c. 1. & 2. & ſeſſ. 23. de refor. c. 1. ac ſeſſ. 24. de reform. generali c. 12. Pius V. ſuper reſidentia facienda in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatus, aut dignitates, ſeu aliud beneficium conſtitutionem edidit Rom. publicatam die 15. Iunij 1568. fol. 1021. in bull. incip.

Cupientes pro noſtri paſtoralis officij munere Chriſti fidelium animarũ ſaluti, quantum cum Deo poſſimus ſalubriter conſulere, & parochialibus eccleſijs ab earum paruchis, prout tenentur, in diuinis debitè, & laudabiliter deſeruiri, inhærendo etiam decretis ſacri Concil. Trident. Motu proprio & ex mera deliberatione certaque ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, omnes, & ſingulos Rectores parochialium Eccleſiarum cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, in quibuſcunque Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Diœceſibus ac alijs Chriſtiani Orbis partibus conſiſten- Pij V.

tes, qui parochialem eccleſiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiam poſt pōtificalem maiorem, ſeu principalem in quibuſuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel cathedralibus ſeu collegiatis eccleſijs, ſeu aliud quodcunque beneficium eccleſiaſticum, etiam quorumcunque diſpēſationum a Roman. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſeu etiam a nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac literarum Apoſtolicarum deſuper expeditarum titulo, quas omnes hac præſenti conſtitutione abolemus, & reuocamus, ſeu quocunque alio prætextu obtinent, cum prima, & præcipua debeat eſſe cura animarum, eos ad reſidendum in eccleſia parochiali, & ibi in diuinis deſeruiendum debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos eſſe, ac ad id per epiſcopus, & aliorum locorum ordinarios etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatos, ſub ſententijs, & cenſuris eccleſiaſticis, ac pecuniarijs arbitrio eorum declarādis, ac etiam priuationis dictarum parochialium, & aliorum quarumcunque beneficiorum pœnis, quacunque appellatione remota, cogi & compelli poſſe, & decernere authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen ſic reſidētes in eccleſijs parochialibus omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, etiam canonicatus ſui vel diſtributionibus & alijs quæ ex iuſta cauſa abſentes percipere non ſolent, lucrari volumus. Sicque per quoſcunque iudices, &c. Non obſtantibus &c.

Hæc conſtitutio loquitur de habentibus parochialem, & canonicatum ex diſpenſatione, aliter tamen eſſet, ſi dignitati vel præbendæ parochialis ſit annexa cap. extirpandæ §. qui vero. de præb. & c. ſuper eo eod. tit. lib. 6. & quid ſi tunc animarum curæ incumbere voluerit vide Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor. c. 3. verſ. quod ſi alterum.

Quod aūt communis opinio aſſerit clericis abſentibus ex quauis cauſa iuſta deberi quidem fructus eccleſiaſticos, quia cenſentur, vt præſentes, c. de cætero, & c. ad audientiam, de cler. non reſid. c. 1. eod. tit. lib. 6. non aūt diſtributiones in quotidianas, quæ nō dantur niſi intereſſentibus horis canonicis, & diuinis officijs, vt d. c. 1. & c. cum non deceat, de elect. in 6. & c. licet, de præb. *Hoc* quidem ſanè intelligendum eſt, vt locū habeat in diſtributionibus proprijs & veris, quæ actu diſtribuuntur intereſſentibus: aliæ. n. quæ non actu diſtribuuntur, ſed *in* fine anni, nō dicuntur proprie diſtributiones, & in his non procedunt iūra diſponentia priuilegiatis non deberi diſtributiones glo. ver. perceperint d. c. 1. de cler. non reſid. lib. 6. & ibi Domini. Gemi. in §. qui verò, & in c. licet, de præb. ver. deſtributiones, enim propriæ extrauag. Ioan. 22. cum nonnullæ eccleſiaſticæ Cald. conſ. 21. de præben. & in conſ. 1. de cler. nō reſid. Abb. in d. cap. licet, & in cap. olim, de verb. ſign. optimè declarat Card. Pariſ. in conſil. 32. vol. 4. itaque clericus abſens ab eccleſia ſua, vt literis operam nauaret in aliquo publico ſtudio, vel academia bonarum artium iuris diuini & humani ad maiorem eccleſiæ vtilitatem, poteſt tuta conſcientia percipere illas diſtributiones impropriè dictas, quæ menſa communis ſeu groſſa dicitur, nempè cenſus, & fructus ſeu decimas, vel alios reditus decimarū loco aſſignatos eccleſiæ, qui in fine anni diſtribuuntur clericis, & ei de iure debentur ex iuſta cauſa abſenti; non autem mortuaria; cæteranè emolumenta in dies obuenientia, quæ intereſſentibus tantum pro labore diſtribuuntur dietim.

ADDI-

ADDITIO. Iuxta præfatam doctrinam conſuluerũt etiam Fel in conſil. 18. loquens in canonico abſente ex cauſa ſtudij, & Rebuf. in conſ. 134. nu. 3. loquens in canonico abſente commorante in ſeruitio Epiſcopi ſcilicet quod fructus, qui computantur inter groſſos, & ſingulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius miniſtrum, & in communi ponuntur, ac poſtea in fine anni ſecundum numerum canonicorum diuiduntur in portiones, prædictis ex iuſta cauſa abſentibus debeantur, idque comprobatur tum authoritate gloſſæ notab. in extrauag. vnic. in ver. in totum ſub titu. ne ſede vac. quam ſequitur Rota diuer. deciſ. 330 ſub numero 5. par. 1. & Hier. Gonzalez in comm. ad 8. reg. Cancell. §. 7. proæm. numero 205. dicentes diſtributiones quotidianas propriè eſſe quæ actu diſtribuuntur, & non alias tum ratione, nam in pluribus eccleſiis Cathedralibus, & collegiatis ſunt Canonicatus non habentes præbendas diſtinctas alioſue fructus præter memoratas diſtributiones in quibus duntaxat Canonicatuum redditus conſiſtunt & tunc huiuſmodi diſtributiones dicuntur efficere præbẽdam, eiuſque loco ſuccedunt; ac fructuum nomine veniunt optime Phil. Trob alios citans in addit ad Io Monac in c. vn. num. 60. de cler. non reſid. in 6. & Tib. Decian in proprijs terminis in conſ 43. num. 17. volu. 1. quas ſi non poſſent abſentes ex cauſa ſtudij conſequi, eorum priuilegium redderetur inutile & ſine effectu, nihilque eis prodeſſet, quod eſt inconueniens arg. tex in c. in his de priuil. & in c ſi Papæ eod. titu. lib. 6. Rebuf. in prax. tit de differ inter priuil & reſcript. numero 11. & in ſpecie tradunt Horat Lucius in tract. de priuil. ſcholaſt. priuil. 93. limit. 1. ac Greg Toloſ. in inſtit. nou. rei benef. c. 7 ſub numero 12. Et quamuis Alexander Moneta in tract. de diſtribut. quotid. par. 2. q 10. num. 24. & infra in hoc quodammodo aliter ſentire videatur, ego tamen id habeo pro abſoluto ferturque etiam Sac. Conc. Trid. congregatione illud declaraſſe in eum, qui ſequitur modum videlicet congregatio cenſuit Canonicum abſentem ſtudiorum cauſa percipere quidem fructus præbendæ non autem diſtributiones quotidianas, quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit nullo autem caſu debere ipſum Canonicum percipere diſtributiones miſſis, aut defunctorum aniuerſarijs applicatas. Eadem Sacra congregatio declarans, c. 3. Conc. Trid. ſeſſ. 21. de ref. (referente Gonzal in præc. §. 79.) cenſuit dicens ſic, Abſentia cauſa ſtudiorũ etiam obtenta à Sede Apoſtolica nõ excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis, detractæ, ſicut nec excuſat ab amiſſione cæterarum diſtributionum quotidianarum, quæ ne præcedenti declarationi aduerſetur, in hunc ſenſum accipienda eſt de Canonico Sacræ Scripturæ Lectore in qualibet eccleſia iux. formam c. 1. Conc. Trid ſeſſ. 5. de ref. habendo idem Doct. nu. 108. ſubiectis eiuſdem Sacr. congregationis declarationẽ ſub his verbis, Idem cenſendum eſt de docentib. in eccleſiis qui quamuis a ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus ſed ex gratia die-

Digitized by Google

diebus, quibus legunt habendi ſunt, ſicut præſentes in choro & inſeruientes, nō modo pro illis horis, vt ſi mane legunt pro horis matutinis, & miſſa ſolemni, ſed etiam pro toto die, vt declarauit S.D.N. Greg. XIII. Et licet Domini de Graſſ. in deciſ. 12. ſub tit. de præb. & deciſ. vn. nu. 8. ſub tit. de cler. non reſid. voluerint, quod diſtributiones quotidianæ etiā dicantur quāuis ſolutio ſemel tantum certo tēpore fiat non autē in dies ſingulos, vel horas, quando tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum horarum canonicorū cui dicto annuit etiā Mandoſ. de ſigna. grat. tit. Tēſiones verſ. Diſtributiones quotidianæ, & in conſ. 15. nu. 3. illud intelligēdū eſt vt ſint tales impropriè ſumptæ ſecundum diſtinctionē a D. Authore præhabitam. Accedit præterea, iuxta eoſdem terminos fuiſſe per Dominos de Rota in vna ſalamantina canonicatus, & præben. cōcluſum teſte Caputaquenſi deci. 29. par. 2. nēpe quod in condēnatione fructuū perceptorū per iudicē facta licet non comprehendantur diſtributiones quotidianæ, quæ dantur intereſſentib. qualibet hora pro ſeruitio perſonali illæ vero, quę fiunt in fine anni pro ſeruitio facto etiam unius diei debeantur, & in ſententiam veniant: quod vltimum ſcilicet. An canonicus in lite quam ſuper Canonicatu patiebatur ſuccumbens condemnatus ad relaxandos fructus colligantia die mota litis, dicta ſe condemnatio extendat ad diſtributiones quotidianas, tangit etiam Alex. Mon. in præall. tract. p. 1. q. 6. num. 16. & diſerte explicat Gonzalez loco ſuperius indicato num. 155. & infra.

Verum reuocatur in dubiū, an vt canonicus ex cauſa ſtudij abſens poſſit legitime fructus percipere, ſit neceſſaria licentia ſui Epiſcopi. Reſpondeo quod receptior ſententia ſe habet in negatiuā partē, quam etiā tenet Nauar. in Man. c. 25. n. 121. imò quod de cōſuetudine ferè vniuerſali huiuſmodi licentia non petatur, nec requiratur poſt Pan. in c. tuæ ſub nu. 5. de cler. non reſid. affirmant Rebuff. in prax. tit. de diſpenſ. de nō reſid. nu. 25. Mandoſ. de ſignat. grat. verbo Indultū percipiendi fructus &c. & Greg. Toloſ. loco præalleg. ſub. nu. 10. & ratio eſt quia ius eā concedit in c. fi. de Magiſtr. Conc. Trid. Seſſ. 5. de ref. c. 5. in fi. & fruſtra precib. impetratur, quod iure cōi conceditur in lib. 1. C. de theſaur. lib. 10. Limitatur vt Epiſcopi licentia requiratur, quando conferret ſe ad profitendū alias ſcientias, præter illā Sacræ Theologiæ, vel iuris Pontificij, niſi in cōtrariū vigeret conſuetudo Nauar. loc. cit. Lopez. ad Diaz. in pract. cri. c. 52.

Prædictam concluſionem videlicet non requiri Epiſcopi licentiā, & conſenſum propter abſentiam cauſa ſtudij, intellige ad effectū lucrifaciendi fructus, ſecus tamen quoad diſceſſum ſeu, ſe abſentandū ab eccleſia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum ēt quia ipſe Epiſcopus cognoſcere & dijudicare habet, an abſentia ſit pro cauſa ſtudij, quanto tēpore duratura & ad quā ſcientiā adipiſcendā, qui ēt tanquā ſuperior licentiandi arbitrari debet, an ſit habilis ſiue aptus ad diſcēdū, ne illis ingeniū, & natura repugnent, ac reſiſtant an in loco ad quē ſe trāsferre deſtinauerit, regatur & vigeat generale ſtudiū tex. in c. 2. vbi Doc. de priuil. in 6. an minus competens ſtudiorum exercitium c.

tuæ

tuæ de cleric. non reſcin. Epiſcopus attendere debet qualitatem ſtatus ipſius eccleſiæ ne propter talem diſceſſum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex miniſtrorum defectu arg tex in c pen. de cler. non reſid. Pan in d. c. tuæ ſub num. 5 & Alex. Monal. in præcit. tract par. 2. q. 14. ſub nu. 27. quam licētiam ſi ſine cauſa proprius Prælatus concedere denegaret tunc poteſt haberi recurſus ad ſuperiorem vt eum compellat ad illam dandam idem Pan. in c. relatum, num. 6. & in eo. c. tuæ nu. 3. vbi etiam Card. Zab. q 4 de cler. nō. reſid.

Et quoniam hæc conceſſio eſt limitata ad certum tempus ſcilicet, ad quinquennium & non vltra d c fin. non otioſe dubitatur, quid ſi dictum tempus ab Epiſcopo prorogetur. Reſpondeo, quod hæc Epiſcopi licentia nihil operatur, ita ſanè ſacra cēnſuit Congregatio his verbis videlicet, Licentia, vt quis abeſſe poſſit cauſa ſtudij a ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſui Canonicatus non ſufragatur vltra quinquennium impetrata a die quo cæpit ſtudere, quam declarationem refert Lopez vbi ſupra, & Rodriq in ſum par. 2. 38. Num autem Canonici, vt prædicto indulto percipiendi fructus in abſentia gaudeant poſſint eodē tempore in ſtudio eſſe vltra duos ex eodem collegio vidēdi ſunt Hoſt. Panor. & alij in c. ad audiētiā de cler. nō reſid quibus adde Horat. Luciū de priu. 98. limi. 2.

Prædicta amplia, vt in tantum ſit priuilegiata ac prærogatiua digna abſentia ratione ſtudiorum ſuſcepta, quod in hoc caſu non teneatur Canonicus loco ſui Vicarium ſeu ſubſtitutum relinquere, tum quia defectus ipſius abſentis poteſt ſuppleri per alios de Capitulo, tum quia contingere poſſet, quod detracta portione ſubſtituti nihil ſibi remaneret Panor. in cap. licet num. 9. de præb. Nec omnino Eccleſiæ dicitur non ſeruire (inquit Oldr. conſ. 220. num. 3. qui proficiendo in ſtudio literarum parat ſe vt ipſi, imo. & vniuerſali Eccleſiæ poſſit exiſtere fructuoſus arg. text. in cap. cum ex eo de elect. in 6.

Limita vt non ſufficiat canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri poſſit in ſtudio morari & ſcolas ingredi, qui re ipſa non proficeret, operamque daret vt addiſceret, ſed otioſe viueret ita ſentire videtur Abbas in d. c. fin. nu. 6 & Felin. ſub nu. 3. & in ſpecie Alber. de Roſate loquens contra eos, qui vadunt ad ſtudium non cauſa ſtudendi, ſed vt habeat fructus beneficiorum ſine labore reſidentiæ in l & qui data opera ſub nu. 1. ff. ex quib. cauſa maio. Sfortia Oddo in tract. de reſtit. in integ par. 1. q. 9. art. 14. num. 131.

Item limita in parochis, qui hodie poſt Concil Trid. ſeſſ. 22. de refor. c. 1. §. eadem omnino non poſſunt ſtudiorum cauſa abſentiam facere, nec ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiuſdem Concil. Congregatio relata per Hieron Gonzalez. in commem. ad 7. reg Canc gl. 6. num 151. ſic dicens, Obtinentibus Parochiales Eccleſias poſt Conc. Trid ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi, non datur. Et poteſt eſſe ratio ſecundum præſ. Doct nam cum hodie parochiales Eccleſiæ prouideantur per concurſum præſupponitur quod ille qui tanquam idoneior, Parochialem eccleſiam per cōcurſum, alios ſuperando aſſecutus fuerit, iam prius ita ſtuduerit,

quod

quod ſtudiorum cauſa abeſſe neceſſe non ſit. & ideo ceſſat occaſio abſentiæ ne ſub hoc prætextu ſeruitium defraudetur. Hinc Pius IIII. quadam ſua conſtit. Romæ in Cancellaria Apoſtol publicata die 24. Nouembr. 1564 fol. 831. in Bullar. declarauit, quod diſpenſationes de non reſidendo, & beneficiorũ fructus percipiendo ratione ſtudij non valeant, ſine conſenſu ordinariorũ, vt ſequitur.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter Do. Pius diuina prouidentia Papa IIII. ad cuius aures nuper peruenit nonnullos curata, vel alios ſacros ordines, aut perſonalem reſidentia requirentia beneficia obtinentes ſub prætextu, quod literis operam dare cupiebant, poſt confirmationem Côcil. Trid. per ſanctitatem ſuam factam, & publicatam ſecum, vt literarum ſtudio in loco, vbi illud vigeat generale, actu exiſtentes ratione beneficiorum per eos obtentorum huiuſmodi vſque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodo infra primum illius annum ſubdiacon. fierent, ad reliquos ordines promoueri minime tenerentur, & tam ijdem interim, quam alij, etiam ad eoſdem ordines, vel eorum aliquem, ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter vendentes beneficijs per eos obtentis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructuum beneficiorũ huiuſmodi portione illis aſſignata, vel alias deputandos in diuinis deſeruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alias incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficijs reſidere non tenerentur, nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam Sanctitatis ſuæ ſignaturam, ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, ſibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quo ad abſentes a Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non poteſt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens, Concilio etiam Triden. Decretis inhærendo huiuſmodi diſpenſationes, & indulta hactenus conceſſa, ac tam ipſius Pœnitentiariæ, quam Apoſtolicas, & alias deſuper confectas conficiendas literas, proceſſuſque habitos, & habendos, per eaſdem dictis, abſentibus, nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula, beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis præſtandus ad id accedat, Apoſtolica authoritate declarauit, decernens irritum, &c.

In quæſtione illa, An ſcilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici exiſtentes in epiſcopi obſequio, vt lucrari poſſint fructus in abſentia, extendatur ad alios clericos inferiores non canonicos dicimus, quod licet quidam doctores affirmatiue ſentiant, dummodo interueniat ipſius epiſcopi diſpenſatio, hoc tamen non ita indiſtinctè a Dominis de Rota admittitur, ſcilicet quâdo ſolum occuparentur in ſeruitio perſonali ipſius epiſcopi, ſed ita demum ſi alterum duorum concurrat, vel ſ. vtilitas in ſpecie illius eccleſiæ, de cuius fructibus lucrandis quæritur Ioan. Andr. in c. 1. ſub num. 4. de cleri. non reſid in 9. Put. deciſ. 194. in fin. lib. 3. vel vrgens neceſſitas ipſius epiſcopi ex Panorm. in d. cap. ad audientiam ſub num. 8. & Nauar. etiam addit. & eccleſia non indigeat ſeruitio, differentiæ ratio aſſignantur, cum non ſit tanta communio inter epiſcopum, & clericos inferiores, ſicut eſt inter epiſcopum, &

Canoni-

Canonicos, qui ſunt membra corporis eius ad tex in c. requiſiti, de teſta. accedit etiam, quia cum hæc ſit materia damnoſa eccleſijs, cum per talem ſubtractionem diminuatur cultus diuinus, potius eſt reſtringenda, quam relaxanda. Abb. in c. dilectus, nu. 7. de cler. non reſi.

Item propoſitionem illam, quæ ſe habet, non debere canonicos abſentes diſtributiones quotidianas percipere, niſi diuinis officijs interſint, amplia, & primo procedere etiam per illud ſpacium trium menſium, quo (iuxta decretum Trid. ſeſſ. 24. de ref. cap. 12. §. præterea) abeſſe licet, etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium, ſicut cenſuit Sacra Cong. referente Pariſ. lib. 1. de reſig. benef. q. 10. num. 65. Secundo amplia, vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas diſtributiones quotidianas donare, aut remittere ei, qui ab Eccleſiæ ſeruitio abſuerit, quinimo eum, qui illas receperit teneri ad reſtitutionem, nec illas ſuas facere poſſe, prout fertur eandem Sacram Congregationem declaraſſe, & colligitur ex eodem tex. Concilij, ibi, ſcilicet (quauis colluſione, aut remiſſione excluſa,) ſequitur Menoch. in addi. ad caſum 429. num. 6. de arbi. iud. ad quod vide Nauar. notab. examinantem, ac limitantem in miſcellan. 56. de orat. Cæterum in quibus caſibus principalis aſſertio limitanda foret, deque alijs ad hanc materiam pertinentibus poſt Doctores, & præſertim Philip. Prob. in d. c. 1. adde Petr. Duen. in tract. regul. & fallent. regulæ 206. Couar. lib. 3. var. reſol. c. 13. Nauar. in conſ. 9. & ſeq. de cler. non reſid. in antiq. & Hoied. in tract. de benef. incompatib. par. 1. c. 17. Cap. 1. de cler. nō reſid. in 6.

Quæ vero ſint iuſtæ cauſæ excuſantes a perſonali reſidentia, & ex quibus licitum ſit per ſubſtitutum deſeruire, plures enumerantur per Io. de Sylu. in tracta. de benef. pa. 4. q. 6. & poſt eam de illis agunt Rebuff. Lopez. & Hoieda locis citat. Inter quas potiſſima & rationabilis reputetur, quando graues superuenirent inimicitiæ, ita vt non poſſit parochus ſine vitæ diſcrimine in beneficio reſidere, gloſ. in c. fin. ver. excuſationem, de cler. non reſid. quia inimicitiarum cauſa durante poterit per annum ab eccleſia parochiali abeſſe de licentia Epiſcopi, qui idoneum Vicarium conſtituere debet, vt dictæ eccleſiæ inſeruiat, aſſignata ei de illius fructibus congruenti mercede ex declaratione Sacræ congregationis relata a Lopez, vbi ſupra, & interim debet ipſe Epiſcopus partes ſuas interponere, vt inimicitiæ extinguantur, ac animaduertere, an culpa ipſius Parochi factum ſit, quominus intra annum reconciliatio proceſſerit, quia nulli debet ſuus dolus patrocinari, cap. audiuimus, de collu. deteg. De ſignis vero ſeu coniecturis, ex quibus inter aliquos inimicitia & odium præſumatur, nouiſſime. ſcripſit Menoch. in tract. de præſump. li. 5. præſ. 43. Cauſas autem, ob quas Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reform. cap. 1. permittit Epiſcopis in propria eccleſia & diœceſi non reſidere, & ad tempus abeſſe, in gratiam eorundem Epiſcoporum declarat. Tolet. in ſum. lib. 5. cap. 4.

Præter Summiſtas in hoc verbo rurſus ſciendum, extare infraſcriptas Sacræ Congreg. Concilij declarationes, relatas per Hie. Gonzalez in commentar. ad reg. 9. Cancell. Romæ impreſ. gl. 6. num. 254. & infra, & ſunt videlicet, An deficiente magiſtro Grammaticę in ciuitate, poſſit in ea curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato cum congrua mercede in parochiali,

chiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit, congregatio cenſuit non poſſe.

Item an Epiſcopo liceat pro cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, & item ſuo, aliquem ex curatis ſuæ Diœceſis ipſorum Eccleſijs, conſtituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiuſmodi ſunt ſeruitio, à ſuis eccleſijs minime abeſſe cenſeantur? congregatio cenſuit non licere. Et iterum.

An ſi Epiſcopus iudicauerit expedire, vti opera alicuius curati pro Secretario, vel pro vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur a reſidentia, dummodo cura ſuæ eccleſiæ diligenter exerceatur. Congregatio cenſuit non poſſe.

Item Epiſcopus non poteſt vti opera parochi in viſitatione, vel alia opera ſuæ Diœceſis, niſi pro tempore duorum menſium a concilio permiſſo, & idoneus vicarius deputetur.

Item Inquiſitoris, vel Subcollectoris Apoſtolici officium exercens, a reſidentia parochiali non excuſatur.

Item obtinens parochialem eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicæ & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam eccleſiam parochialem pertinentium, poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiam in dicta eccleſia.

Item, An Capellani coadiutores rectorum parochialium inſtituti authoritate Apoſtolica teneantur ad perſonalem reſidentiam, vt rectores ipſi? congregatio cenſet teneri. Quam declarationem narrat idem doctor in præcit. comment. gloſ. 4. §...quæſtio. 9. num. 16. qui etiam inferius nume. 30. atteſtatur eandem Sacram Concilij. Trident. congregationem cenſuiſſe, quod propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſſe a reſidentia. Nam parocho illiterato, qui ſuo muneri minus habilis eſt, poteſt Epiſcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Concilij Trident. ſeſſ. 21. de ref. capit. ſexto, qui ſi tunc abeſſe poterit, ſequeretur, quod melioris conditionis eſſet ſtultus, quam peritus contra tex. in cap. eum qui, de præb. lib. 6. & vide etiam ſupra in verbo, diſtributiones quotidianæ.

Ante publicationem Concilij Trid. Pius Quartus edidit Conſtitutionem ſuper Reſidentia Epiſcopali Romæ publicatam die 13. Septembris 1560. fol. 888. in bullar. incip.

De ſalute gregis Dñi nobis ex alto commiſſi, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipſe continua ſuorum cum eo reſidentia Paſtorum præſeruetur a noxijs, & in deuium prolabens ad rectitudinis tramitem reducatur, vt paſtores ipſi reſidentiam ipſam, prout tenentur cõmodius facere, ac circa ipſius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illũ ab errorũ præcipitijs præſeruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione noſtra continere valeant opem, & operam efficaces impendimus prout rerum, & temporum qualitate penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis ſup hoc oblatæ petitionis inſtãtiã, ſed de noſtra mera deliberatione, Vniuerſos, & ſingulos venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas

chas ab Eccleſijs, & diœceſibus ſuis abſentes in virtute ſanctæ obedientiæ ac ſub interdictis ingreſſus Eccleſiæ pœna, eo ipſo, abſque alia declaratione incurrenda diſtricte præcipiendo monemus, vt omnibus poſtpoſitis quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahentes, intra vnum, extra eam verò in Italia intra duos, extra verò Italiam exiſtentes, intra quatuor menſes a die publicationis præſentium in locis infraſcriptis faciendam computandos, ſe itineri committere, & legitimis itineribus ad eccleſias, ſeu diœc. ſuas proficiſci, & ſeſe perſonaliter conferre, ac ibidem, vt tenentur, reſidere, & paſtorale officium exercere debeant. Si quis autem a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocumque titulo nomine, ſeu iure commiſſa, quacunque illa dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, ſeu iuſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus ſex menſibus continuis extra ſuam Diœc. morando abſuerit quartæ partis fructuum vnius anni fabricæ Eccleſiæ, & pauperibus loci per ſuperiorem eccleſiaſticum applicandorum pœna ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios ſex menſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam, eo ipſo amittat: creſcente vero contumacia, vt ſeueriori ſacrorum canonum cenſuræ ſubijciatur, Metrapolitan. ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitan. vero abſentem, ſuffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ ipſo iure incurrenda, infra tres menſes per literas, vel nuncium Rom. Pontific. denunciare teneatur, qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contumacia exegerit ſuæ ſupremæ ſedis authoritate animaduertere, & Eccleſijs ipſis de Paſtoribus vtilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire. Eoſdem autem Patriarchas, Primates, Archiepoſcopos, & epiſcopos mandatis noſtris parentes, & apud ſuas eccleſias ſeu in earum Diœc. perſonaliter reſidentes ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, vt liberius, & commodius eorum officio fungi valeant, eis & eorum cuilibet, vt quando reſederint etiam prætextu quorumcunque delictorum, & exceſſuum etiam atrociorum, etiam hæreſis, & læſæ Maieſtatis criminum per eos quomodolibet commiſſorum, ad comparendum perſonaliter in Rom. Curia per quoſcunque iudices ordinarios, vel delegatos etiam Sanct. Rom. Eccleſ. Cardinales, niſi vigore ſpecialis commiſſionis manu noſtra vel Roman. Pontific. pro tempore exiſtentis ſignatæ trahi aut citari non poſſint, nec debeant, atque aliter facta citationes, & cenſuras in eis appoſitas, inde ſecuta quæcunque nulla, & irrita, ac nullius roboris, & momenti fore, ac eos minimè efficere, aut arctare ſtatuimus, & ordinamus. Necnon eos, & eorum quemlibet ab omnibus & ſingulis decimis, & alijs oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, quomodolibet nuncupatis, per nos, & ſucceſſores noſtros Rom. Pont. pro tempore exiſtentes, ac ſedem Apoſtolicam etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac etiam conſiſtorialiter, etiam ad inſtantiam Regum & principum quomodolibet, & ex quauis ac quantumuis vrgentiſſima iuſtiſſima ac pia, & neceſſaria cauſa etiam pro defenſione fidei Catholicæ ratione dictarum eccleſiarum nunc, & pro tempore impoſitis, illorumque ſolutione, authoritate Apo-

Apoſtolica, tenore præſentium, ex ſimili ſcientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id a dilectis filijs modernis, pro tempore exiſtentibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, necnon Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, Præſidentibus, & clericis, ac decimarum, ſubſidiorum, & aliorum onerum huiuſmodi collectoribus, & ſubcollectoribus, ſeu exactoribus, & commiſſarijs ad id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcunque priuilegiorum, indultorum, & literarum, etiam præſentibus derogantium, ac illarum totum tenorem de verbo ad verbum exprimentium eis quomodolibet conceſſorum, & concedendorum cogi, ſeu compelli, & ob non ſolutionem huiuſmodi aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrere poſſe decernimus; illiſque, & quibuſuis alijs in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub noſtra indignationis necnon excommunicationis, aut ſuſpenſionis, ac priuationis ſuorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipſo incurrendis pœnis, nec eoſdem Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ſic in dictis Eccleſijs, vel earum Diœceſis reſidentes, quandiu in illis reſederint, vt præfertur, ad ſolutionem decimarum, ſubſidiorum, & onerum prætatorum cogere, ac propter illorum non ſolutionem excommunicationis, aut alias ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare quoquomodo audeant, ſeu præſumant, diſtrictius inhibemus. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & Patriarchis ſic, vt præmittitur, reſidentibus, vltra priuilegia, & indulta eis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, & Generalia Concilia, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis conceſſa, quæ in ſuo robore permanere volumus, tanquam a dicta ſede delegati in quibuſcunque ciuilibus, criminalibus, vel mixtis cauſis contra quoſcunque clericos ſeculares particulares, ac etiam extra eorum monaſteria, ſeu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos authoritate noſtra procedere, & cauſas ipſas cognoſcere, fineque debito terminare, ac quicquid terminauerint exequi, & obſeruari facere, ipſoſque exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum exceſſus, & delicta punire, corrigere, & omnem iuriſdictionem in eos exercere, omniaque alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, quæ noſmet facere, exercere, & exequi poſſemus, in omnibus & per omnia facere, exercere, & exequi libere, & licite valeant, plenam, & liberam licentiam, ac facultatem, authoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus & decretis ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, & vbi agetur de morum correctione nullatenus, etiam ad nos, & ſedem Apoſtolicam appellari poſſe, & nihilominus per appellationes quaſcunque contra præſentium tenorem quomodolibet interpoſitas minime cauſas deuolui, aut etiam per quaſuis inhibitiones etiam cum quibuſuis cenſuris, & pœnis eis a quibuſuis ordinarijs iudicibus, vel delegatis forſan faciendas, illarum vlteriorem cognitionem, & expeditionem, & vbi de morum correctione agetur etiam legitimam executionem, minime impediri, aut cenſuris, & pœnis huiuſmodi ligari, aut irretiri cenſere. Sicque in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

Cōc. Tri. ſeſſ. 6. de ref. ca. 3. & ſeſſ. 7. de refor. c. 114. & ſeſ. 25. de regul.

cap. 3. §. Nec liceat, & ſeſſ. 24. dere. gē. cap. 11.

Concil. Trid. ſeſ. 13. de refor. ca. 1. & ſeſ. 24. de refor. gen. cap. 10. & 20. ſeſſ. 22. pe refor. cap. 1.

Diſpoſi-

Digitized by Google

Diſpoſitio huius conſtitutionis eſt conformis dicti Concilij decretis citatis in margine. Quo publicato in anno 1564. Idem Pius Quartus pro exequutione decretorum dicti Concilij contra non reſidentes alteram ædidit conſtitutionem, Romæ publicatam die 14. Decembris 1564. fol. 833. incip.

In ſuprema militantis eccleſiæ ſpecula, meritis, licet inſufficientibus diuina diſpoſitione conſtituti cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos dominicos greges, ſed etiam ſingulorum paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtudium efficax, operamque ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere, vt quemadmodum operoſum ſacrum Concilium Tridentinum progreſſum felicemque exitum, Domino cooperante, præſtitimus: Ita ſanctiſſima huius decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem vocati ſunt Paſtorum officium concernentia non tepide, neque diſſimulanter exequamur. Sanè licet in Concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum quod omnes, & ſinguli venerabiles fratres noſtri, Patriarchæ. Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiati apud eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneantur. nonnulli tamen (quod non ſine animi noſtri mærore referimus) adeo ſui, gregumque quos olim deperditos, Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt ſibi creditorum obliti ſunt, vt etiam nunc in alma vrbe, uel alibi commorantes, & ſacroſancta ſpiritualis matrimonij inter eos, ſuaſque eccleſias ſolemniter contracti iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ac prædictas, eccleſias quomodocunque ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas, vt probos, & prouidos patres familias decet, reſidere non curent, in perditionem animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pœnæ metu frangendam, & ſeu conuincendam eſſe cenſentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſcunque, etiam quanis authoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus prædictas eccleſias in commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcunque, beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati, tenorem, perſonalem in ſuis eccleſijs reſidentiam facere tenerentur, in virtute ſanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam ſub priuationis eorum a regimine, & adminiſtratione eccleſiarum ſuarum, ac alijs, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri arbitrio imponendis pœnis, diſtrictè præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omni mora ceſſante in eiſdem ſuis eccleſijs iuxta formam, & tenorem dicti Concilij perſonaliter reſideant. Et nihilominus ſi quos mandato noſtro huiuſmodi, quod abſit, non parere contigerit, ne etiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis, quam cæteri in ſuis eccleſijs, reſidentes exiſtant, hac noſtra perpetuo valitura ſanctione per præſentes ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & ſingula mobilia, & immobiliam in vrbe, vel eius diſtrictu exiſtentia,

& ſe mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcunque qualitatis, & quantitatis & valoris, ac vbicunque locorum conſiſtant ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios quoſcunque etiam quauis authoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum, vel commendam, ſiue adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentes; & alios, quoſcunque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas eccleſias, ac diœceſes, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, & formam Concilij huiuſmodi non reſidentes deceſſerint, pertinentia, & per illos ſuarum eccleſiarum, ac quorumcunque Monaſteriorum, prioratuum, præpoſiturarum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddit□um, & prouentuum eccleſiaſticorum, necnon penſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſſignatarum occaſione quæſita, etiam ſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte teſtandi, & alias libere diſponendi a nobis, & quibuſcunque alijs Romanis Pontificibus prædeceſſoribus, & ſucceſſoribus, noſtris etiam cum clauſulis, quod facultates huiuſmodi reuocari non queant, alijſque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum deſuper confectarum de rebus, & bonis huiuſmodi iamque diſpoſuerint, tanquam ſpolia ad Cameram Apoſtolicam legitime pertineant, Liceatque dilectis filijs moderno, & pro tempore exiſtenti commiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæque Cameræ deputatis in euentum deceſſus huiuſmodi ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis conficere, illaque prout de reliquis clericorum ſpolijs fieri ſolet ad dilecti filij noſtri moderni, & pro tempore exiſtentis Generalis Theſaurarij manus redigere, dictæque cameræ applicare cuiuſuis licentia deſuper minime requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas literas prædictas, etiam motu, & ſcientia ſimilibus etiam in recompenſam laborum, & obſequiorum etiam nobis, & Eccleſiæ Romanæ, dictæque ſedi impenſorum, quomodolibet conceſſas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes in euentum obitus huiuſmodi etiam ſi in Vrbe: aut eius diſtrictu, vel alibi extra ſuas eccleſias, vt præfertur, contigerit, ex nunc pro vt ex tunc, & contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine, & tenore reuocamus, caſſamus, & annullamus; Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones quaſlibet, etiam ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum nulla, inualida, nulliuſque roboris vel momenti fore neque cuiquam contra præſentium tenorem ſuffragari, Et ſic per quoſcunque iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in qua-uis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis alias iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus, a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris, & Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſeruationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in ſuis eccleſijs,

aut Diœceſis reſidentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes eccleſias in vrbis diſtrictu, ibique reſidentes, & decedentes, ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quicquam in eis alterare intendimus, ſed ea in ſuo robore, vt antea manere volumus, præterquam quoad eos, qui in ſuis eccleſijs iuxta formam prædicti Cõcilij reſederint, & ſpecialem licentiam teſtandi habuerint, hanc enim tantum ſaluam eis eſſe volumus, ita vt generalis licentia teſtandi eis, quidam reſidentibus minime ſuffrageutr; ſed ſola ſpeciali ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint. Cæterum &c. Non obſtan. &c.

REVERENTIA DIVINORVM OFFICIORVM, & Eccleſiarum.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra diſpoſita in capit. decet, de immunitate eccleſiæ in 6. & in decreto Concil. Trident. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ, incip. Quanta cura, verſ. Ab eccleſijs vero, &c. adeſt conſtitutio Pij V. fol. 924. in Bullar. incip. Cum primum §. Vt igitur.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra illicita in eccleſijs, facientes, vltra pœnas per ſacros Canones, & leges ciuiles comminatas, ſunt aliæ pœnæ ſtatutæ per Conſtitutionem Pij Quinti, ſub dat. Romæ Kal. Aprilis 1566. incip. Cum primum, §....

Vt igitur Deo Optimo Maximo, glorioſæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorij Decimi prædeceſſoris noſtri Conſtitutionem innouantes, ac ſtatuta in Tridentino Concilio obſeruari volentes, ſtatuimus, & ordinamus, vt ad eccleſias ſit humilis, & deuotus ingreſſus, quieta conuerſatio, deuotis orationibus inſiſtant, & omnes genibus flexis ſanctiſſimum Sacramentum adorent, ad nomen Ieſu Chriſti Domini noſtri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis eccleſijs ſeditiones faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumque committat, ceſſent vana, fœda, & profana colloquia, riſus immoderati, & ſtrepitus omnes iudiciorum, & alia quæcunque diuinum officium perturbare poſſunt. Nullus intra eccleſias deambulare audeat, ſiue præſumat, dum celebrantur ſacra Miſſarum myſteria, & alia diuina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempſerint, præter diuinæ vltionis acrimoniam, noſtri quoq; arbitrij pœnas incurrent, quæ omnia locorum quoq; Ordinarij in ſuis eccleſijs facient obſeruari. Quicunq; vero in eccleſijs, dũ ibi ſacrificiũ Miſſæ, & diuina celebrantur officia ac verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verſo tergo ad ſanctiſſimum Sacramentum irreuerenter ſedere, aut aliquid, quod ſcandalum generet, aut diuina perturbet officia, facere præſumpſerit, pœnam viginti quinque ducatorum incurret, præter alias arbitrio noſtro imponendas, & moderandas pœnas, & qui non habet in ære, luet in corpore aut exilio mulctabitur. Qui vero in eccleſijs cum mulieribus impudicis, ſiue etiam honeſtis colloquium ſcurrile habuerit, aut alios inhoneſtos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum pœnam incurrat,

Digitized by Google

& carceris per menſem. Qui in eccleſijs, vt ſupra, obſcœnis, & inhoneſtis, verbis, aut ſignis vſus fuerit aut alia fœda colloquia cum perſonis quibuſcunque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus prætereа omnibus, & ſingulis Cathedralium, Collegiatarum, & parochialium eccleſiarum capitulis, Rectoribus Vicarijs, Sacriſtis, Oſtiarijs, & alijs ipſarum cuſtodibus quatenus præfatos, omnes in eccleſijs delinquētes admoneant, & vt in eis vetita fieri non permittant, vel ſaltem ipſis, ordinarijs, vel officialibus noſtris puniendos deferant, quod ſi facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes quoq; Mendicantes, ſeu eleemoſynas petentes per eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorumq; diuinorum officiorum ire non ſinant, ſed eos ad valuas Eccleſiarum ſtare faciant, ſub pœna duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualibet vice niſi eos eijci curauerint, & parochi dimidij aurei. Religioſis etiam clauſtralibus ſiue regularibus præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ, vt in eccleſijs ſuis deputent aliquem, qui tales eijciat, & ſi negligentes fuerint, grauiſſime ab ordinario corripiantur, quod ſi illi parere recuſauerint, grauiſſimas pœnas incurrent, & pro qualitate perſonarum etiam corporaliter punientur arbitrio noſtro, ſiue Superiorum, & vt in eccleſijs nihil indecens relinquatur ijdem prouideant vt capſæ omnes & depoſita ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueant prout alias ſtatutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis pro fundis infra terram collocentur.

Sequitur Edictum de non fabricando in Eccleſijs, neque in earum porticis, de non ſepeliendis mortuis niſi in cœmeterijs ac tumbis, necnon de feneſtris eccleſias introſpicientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miſeratione diuina tituli Sanctæ Mariæ in Coſmedin Sanctæ Romanæ Eccleſiæ presbyter Cardinalis Sabellus Sanctiſſimus Dominus Papæ in alma Vrbe, eiuſque diſtrictu, ac ſuburbijs Vicarius Generalis.

Vniuerſis, & ſingulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialium & aliarum dictæ Vrbis, & ſuburbiorum eccleſiarum Archipresbyteris, canonicis, Præpoſitis, Rectoribus, & quorumuis Monaſteriorum, & conuentuum, cuiuſcunque Ordinis in eadem Vrde, & ſuburbijs exiſten. Abbatibus, Prioribus, & Guardianis, capitulis, & Præpoſitis, Hoſpitaliumque, & confraternitatum, aliorumque piorum locorum cuſtodibus, Gubernatoribus, & Adminiſtratoribus; ſeu quouis alio nomine nuncupatis, ne de cætero ſub ducentorum ducatorum auri, toties quoties contrauentum fuerit perſoluendorum mandati executiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque cenſuris eccleſiaſticis arbitrio noſtro imponendis, & erogandis pœnis, audeant ſiue præſumant, aut aliquis eorum audeat, ſiue præſumat per ſe vel alium, ſeu alios in dictis eorum eccleſijs, & porticis fabricari, nec fabricari facere etiam ex cauſa capellarum, altarium, & ſepulchrorum conſtruendorum, ſeu aliquid innouare, aut innouari facere, vel permittere, minuſque quibuſuis perſonis cuiuſcunque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentium, licentiam in dictis eorum eccleſijs, & porticis fabricandi, vel fabricari faciēdi, aut aliquid innouandi,

uandi, vt ſupra concedere, ſine noſtra expreſſa licentia in ſcriptis obtenta, neque ſupradictas eccleſias, & porticus cæmeteria, aliquas ſtantias, manſiones vel habitationes conſtruere, & conſtrui facere, aut id permittere, vel illas ad vſum priuatum concedere. Minuſque mortuos, niſi tantum in cæmeterijs, tumbis ſiue ſepulchris ad huiuſmodi officium fabricatis ſepelire, vel ſepeliri facere, vel id permittere, eoſdemque prænominatos omnes requirimus, & monemus, quod infra quindecim dierum ſpatium a publicationis præſentium die computandum, ſub ſimilibus pœnis debeant, & quilibet eorum debeat quaſcunque feneſtras domorum vicinarum, & contiguarum eccleſijs ſupra dictis etiam ipſorum introſpicientes dictas eccleſias remouiſſe, obturaſſe remuraſſe, removerique, obturari, & remurari feciſſe, necnon intra terminum prędictum, vbi cæmeteria deſunt, tumbos, ſiue ſepulturas communes in dictis eorum eccleſijs ad ſepeliendum capaces, & ſufficientes, locis tamen prius per nos, ſeu noſtrum Vicegerentem, aſſignandis, conſtruxiſſe, & conſtrui feciſſe. Alioquin ad prænominatas, & alias arbitrio noſtro reſeruatas pœnas contra inobedientes, & pręmiſſa non obſeruantes, procedere curabimus; volumus autem, & decernimus, quod præſentibus in locis ſolitis affixis, & publicatis, ita eorum quemlibet arcter executio perinde, ac ſi perſonaliter intimati fuiſſent. In quorum fidem &c. Dat. Romæ in ędib. noſtris ſub anno a Natiu. D. N. Ieſu Chriſti 1566. Indictione 9. die vero 28. menſis Nouemb. Pont. ſanctiſſ. in Chriſto P. & D. N. D. Pij diuina prouid. Papæ V. anno primo.

A. Binarius Vicegeren.

Triphon. Victorellus Not.

Quamuis prefatum edictum ſit locale, ſub hoc verbo apte locandum cenſuimus, cum ſit valde decens, vt quę in alma vrbe Romana omnium magiſtra obſeruantur, ab alijs in occurrentibus caſibus imitentur.

Sciendum eſt etiam, quod quę ſanctiſſime ob honorem Dei, & vt eccleſijs, ſacriſque templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta, & ſtatuta eſt immunitas, quoad tutelam perſonarum ad ea confugientium, vt inde per vim extrahi non poſſint, neque debeant pro d. immunitatis renunciatione, ac obſeruantia nouiſſima emanauit Pontifica conſtitutio fel. me. Gregorij XIIII. publicata Romę die 28. Maij 1595. tenoris ſequen.

Ca. minor cum duob. ſequ. 17. q. 4. c. inter alia ě. Eccleſia, & c. ſi. de immun. eccle. Gregor. XIIII.

Cum alias nonnulli prædeceſſores noſtri, & præſertim felic. recor. Sixtus Papa V. necnon Pius etiam Quintus, ſancto zelo ducti diuerſas facultates, & indulta, extrahendi, etiam in caſibus quibuſdam a iure non permiſſis & eccleſijs criminoſos, & delinquentes, compluribus ſecularib. Princip. eorumq; Curijs, & Magiſtratibus ſub varijs modis, & formis conceſſerint, prout in illis plenius continetur. Experientia poſtmodum docuit, tũ ob diuerſitatem & differentiam huiuſmodi indultorum, tum quia pleriq; eorundem, Principum Miniſtri, ex hoc ipſo illa diuerſimode, etiam latius quam par erat, & ad ſuum habitum interpretandi occaſionem arripuerunt, illiſq; abuti cæperunt ſubortam eſſe nõ mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis eccleſiaſticæ perturbationẽ, & confuſionem, alias vero ne ipſos quidem laicos

indultis huiuſmodi vti voluiſſe, aut potuiſſe, quod populis inueterata erga Eccleſias reuerentia deuotis, & aſſuetis, ſcandali potius, quã quietis occaſionem præberet: illud etiam abſurdum ſepè numero ſecutum eſt, vt infimæ interdum conditionis laici non modo iuris, ſed etiam literarum penitus ignari, & imperiti, dum quaſi poteſtates, aut miniſtri Curiæ ſecularis in aliquo caſtro, aut oppidulo iuriſdictionem exercebant, facultatem, & indultorum huiuſmodi limites longe exceſſerint, eaque ſuo arbitratu in ſenſus minus rectos, & ab intentione concedentis omnino alienos detorſerint, & illorum prætextu quicquid ſibi in mentem venit, attentare præſumpſerint, in graue iuriſdictionis & immunitatis eccleſiaſticæ præiudicium, locorum, & perſonarum diuino cultui dicatarum contemptum, ipſius Diuinæ Maieſtatis offenſam, & ſcandalum plurimorum. Quare pro commiſſo nobis a Diuino Paſtoralis officij munere, prædictis abſurdis, & ſcandalis obuiare, ac differentias huiuſmodi vniformem regulam reducere, omnemque dubitandi, ac perperam intepretandi occaſionem dilucida declaratione ſubmouere, abuſus tollere, & ne eccleſiaſtica iura plane conculcentur, & negligantur, opportune preuidere decreuimus, prout etiam dictus Sixtus prædeceſſor noſter iiſdem de cauſis motus ſtatuere decreuerat, licet morte præuentus hoc adimplere nequiuerit, ita tamen, vt quando præſens temporum calamitas, & nimia, quæ iam inualuit peruerſorum hominum malitia id expoſcit, aliquid, etiam ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora vltra id quod priſca illa maiorum noſtrorum diſciplina, & vetus ſacrorum Canonum norma præſcripſerat in quibuſdam caſibus congrua moderatione adhibita, permittamus. Hac itaque noſtra perpetuo valitura conſtitutione, omnia, & quæcumque priuilegia, indulta, & gratias, tam per prædictum Sixtum, ac Pium Quintum, quam alios quoſcunque noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos, Sedemque Apoſtolicam, eiuſve Legatos, ſuper abducendis, vel extrahendis ab eccleſijs, monaſterijs, ſacellis, domibus regularibus, & ſecularibus locisve ſacris, aut religioſis, aliaſque in caſibus a iure permiſſis hominibus certorum tunc expreſſorum, vel non expreſſorum criminum reis, aut fraudulentis decoctoribus etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publica, & ex cauſis vrgentiſſimis, ac neceſſarijs, & æquipolentibus caſibus in iure expreſſis, atque ex paritate, identitate, aut maioritate rationis extenſis perpetuo, vel ad certum nondum elapſum tempus, ſeu ad vitam alicuius principis, aut beneplacitum, ſeu alias quomodolibet conceſſa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus, approbata, & innouata, ac vſu recepta, literaſque Apoſtol. ſub plumbo, aut in forma Breuis, ſeu alias quomodocunque deſuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expreſſis, ac ad verbum inſertis, ſublata penitus omni differentia, ita ad vnam tantum formam reducimus, & moderamur, vt laicis ad eccleſias, locaque ſacra, & religioſe prædicta confugientibus ſi fuerint publici latrones, viarumque graſſatores qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſident, ac viatores ex inſidijs aggrediuntur, aut de populatores agrorum, quive homicidia, & mutilationes membrorum in ipſis eccleſijs, earumve cœmeterijs committere non verentur, aut qui proditoriè proximum ſuum occiderint, aut aſſaſſini, vel hæretis, aut læſæ maieſtatis in perſonam ipſiuſmet principis rei, immunitas Eccle-

ſiaſtica

Digitized by Google

ſiaſtica non ſuffragetur, ſed vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis cæteriſque eccleſiarum, & Monaſteriorum Prælatis tam ſæcularibus quam cuiuſuis Ordinis Regularibus diſtrictè præcipiendo mandamus, & percipimus, vt laicos, in caſibus prædictis delinquentes, ad eorum eccleſias Monaſteria, domos, & alia loca ſupradicta Sacra, ſeu Religioſa reſpectiuè confugientes, & in eis ſe recipientes atque morantes, qui prædicta delicta, eorumve aliquod iudicio ſuo commiſiſſe videbuntur, quando a Curia ſæculari fuerint requiſiti, & quilibet eorum fuerit requiſitus, à miniſtris, & officialibus curiæ ſæcularis, abſque irregularitatis nota, aut alicuius cenſuræ eccleſiaſticæ incurſu tradi, & conſignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet, & faciat. Ne autem curia ſæcularis, prædicta Miniſtri facultate illos per ſe, & propria authoritate extrahendi, & abducendi ſibi olim, vt præfertur attributa, & per præſentes reuocata, abutantur, volumus, dictaque authoritate decernimus, & declaramus, vt curia ſæcularis, eiuſque Iudices, & officiales, ab eccleſijs, Monaſterijs, lociſque ſacris prædictis laicum aliquem, vt præfertur, delinquentem in nullo ex caſibus ſupra dictis ſine expreſſa licentia epiſcopi, vel eius officialis, & cum interuentu perſonæ eccleſiaſticæ ab eo authoritatem habentis ad quos ſolos, & non alios epiſcopis inferiores etiam ſi alias Ordinarij ſint, aut nullius Diœceſis, aut Conſeruatores ab hac Sede ſpecialiter, vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi facultas pertineat. Occurrente autem caſu in loco exempto, & nullius Diœceſis, tunc ad epiſcopum viciniorem deuoluatur hæc cognitio, & non ad alios, capere, extrahere, aut incarcerare non poſſint, niſi eo caſu quo ipſe epiſcopus, & dictę perſonæ eccleſiaſticæ requiſitæ illos in delictis ſuperius expreſſis culpabiles tradere, aut capturæ, carcerationi interuenire, & aſſiſtere recuſauerint, tuncque reuerentiæ Eccleſiæ, & locis ſacris debitæ memores prædictos delinquentes minori quo id fieri poterit cum ſcandalo, tumultu, extrahere curent. Quodque delinquentes laici prædicti, poſtquam vt præfertur, ab eccleſijs, locisve ſacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiæ eccleſiaſticæ reponi, & inibi ſub tuto, & firmo carcere, ac opportuna cuſtodia data illis, ſi opus fuerit, per curiam ſecularem, detineri debeant, nec inde extrahi, curiaque ſeculari prædictæ conſignari, nec tradi poſſint, niſi cognito prius per Epiſcopum, ſeu ab eo deputatum an ipſi vere crimina ſuperius expreſſa commiſerint, tuncque demum de mandato Epiſcopi per Iudicem eccleſiaſticum curiæ ſęculari, quacumque appellatione poſtpoſita, conſignentur. De crimine vero hęreſis cognitio ad forum eccleſiaſticum tota pertineat, neque in ea curia ſæcularis ſe quoquomodo intromittat: ſicuti etiam prohibemus ne contra eccleſiaſticas perſonas ſęculares, aut cuiuſuis Ordinis, vel militiæ, etiam ſancti Ioannis Hieroſolymitani regulas, in quoquomodo, etiam vigore prædictorum priuilegiorum, indultorum, aut conceſſionum, quæ omnia ad terminos Iuris per præſentes reducimus, procedant, aut ſe intromittant, illaſve ab eccleſijs, Monaſterijs, Domibus, lociſque ſacris aut religioſis, etiam in caſibus in hac Conſtitutione expreſſis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoſcere de criminibus ad forum eccleſiaſticum pertinentibus alias, quam de iure, & per priuilegia

Digitized by Google

eiſdem Ordinibus aut militijs conceſſa permittitur quomodolibet præſumant. Quod ſi quis, quacunque dignitate, & authoritate præditus, præmiſſorum, aut alio quouis prætextu, quicquam præter, aut contra huius noſtræ conſtitutionis tenorem attentare præſumpſerit, declaramus eum ipſo facto cenſuras & pœnas eaſdem incurrere, quæ contra libertatis, iuris, & immunitatis eccleſiaſticæ violatores, per ſacros Canones, & Cõciliorum generalium, noſtrorumque prædeceſſorum conſtitutiones ſunt promulgatæ, ſicque per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

De hac materia præter doctores tam Ciuiliſtas, quam Canoniſtas, varijs in locis tractantes, vide Summiſtas in verb. Immunitas. Boer. dec. 109. & ſeq. alioſque quam plures, amplum, & aureum de ea elucubrauit tractatum Remigius de Goui, & poſt eum ſcripſerunt Didac. Couar. doctiſſime lib. 2. var. reſol. cap. 20. Iulius Clar. in pract. crimin. §. fi. quæſt. 30. Nauar. in man. cap. 25. num. 17. & infra, aliqua Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 10. Anaſtaſius Germonius libro tertio, de ſacrorum immunitatibus, capitu. 16. Roderic. in ſum. par. 1. capitu. 155. & tom. 2. qq. regul. q. 50. art. 3. præfatam initi Conſtitutionem recitans Salamian. impreſſ. & noſtris temporibus diffuſe Proſper. Farinac. in ſua praxi. crim. par. 1. tit. de carceribus, quæſt. 28. per totam.

SEQVESTRVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Pius Quartus tradidit facultatem iudicib. lite pendente, decernendi ſequeſtra, ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, adijciendo pœnas deſuper litigantium vt per eius conſtitutionem Romæ in cancellaria Apoſtolica publicatam die 26. Octobris 1560. fol. 896. in Bul. incip. Sanctiſſimus, & infra.

Cõgnitio. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.

Hac ſua perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquem ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico, vt præfertur, reſeruato, ſeu affecto, & dicta authoritate, vel alias nulliter collato, tam in dicta curia, quam extra eam litigare contigerit, & iudici ordinario, ſeu cui cauſa deſuper commiſſa fuerit etiam ſummarie, & extraiudicialiter quantum ſibi pro rei qualitate ſufficere parte legitime citata videbitur, conſtiterit beneficium ipſum in dictis menſibus vacauiſſe, aut alias, vt præfertur, reſeruatum, ſeu affectum, & nihilominus ordinaria, ſeu alia authoritate nulliter collatum & indebite detentum exiſtere, idem Iudex reproducta citatione, fructus, redditus & prouentus beneficiorũ ſic nulliter collatorum, & indebite detentorũ ſequeſtrari mandet, & faciat, ac alia exequatur in præmiſſis neceſſaria, & opportuna. Super quod eidem iudici omnem poteſtatẽ, & authoritatẽ impartitus eſt. Idemq; ſanctitas ſua in cauſis nunc in quauis inſtanti corã eiſdẽ iudicibus pendentib. ſimiliter obſeruari mãdauit. Preterea decreuit, & declarauit ſic reſignantes, ſeu cedentes, & nihilominus lites huiuſmodi proſequẽtes, ne eorũ malitia illis prodeſſe, & fouentib. bonũ ius nocere valeat, ad fructuum,

reddi-

redditaum, & prouentuum dictorum beneficiorum per eos receptorum reſtitutionem, ac expenſarum in litibus huiuſmodi factarum refectionem, omniaque, & ſingula damna, & intereſſe, in quibus condemnati fuerint, ſi non ceſſiſſent, vel reſignaſſent, per iudices tam ordinaria, quam delegata, vel alia authoritate fugientes, coram quibus lites ipſas pro tempore pendere ſeu moueri contigerit condemnandos fore, & condemnari debere, ad id teneri, & obligatos eſſe. Ipſoſque ac etiam in dictis beneficijs ſucceſſores quoſcunque ad paritionem ſententiæ, ſeu ſententiarum, ac literarum executorialium pro tempore latæ, ſeu latarum, & decretarum, a quibus appellare non liceat, ad reſtitutionem, ſeu relexationem poſſeſſionis, ac fructuum, redditiuum, & prouentuum, necnon refectionem expenſarum, ac damnorum, & intereſſe huiuſmodi, perinde ac ſi contra eoſdem ſucceſſores ſententia, ſeu ſententiæ, latæ, & literæ executoriales huiuſmodi decretæ fuiſſent, cogi, & compelli. Sic tamen, quod poſtquam alter ipſorum ſententiæ ſeu ſententijs, ac reſtitutioni, vel relaxationi poſſeſſionis, & fructuum, redditiuum, & prouentuum necnon damnorum, & intereſſe huiuſmodi refectioni, alijſque præmiſſis realiter & cum effectu paruerit, alter deſuper moleſtari non poſſit. Et ita in præmiſſis &c.

Extat etiam Pij V. conſtitutio, quod fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonam a iudice eligendam, non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus, quod capitula, & canonici percipiant, publicata Romæ die ſecundo Iunij 1568. fol. 1053. in bullar. tenoris ſeq.

Hanc cõſtitutionẽ explicat Gonzalez in proemio octauę regulæ cancel. ca. 7. n. c.2. 1.

Cordi nobis eſt lites minuere, a laboribus ſubditos, maxime perſonas eccleſiaſticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum ſicut accepimus in pleriſque cathedralibus, & collegiatis Eccleſijs earum conſtitutionibus ſtatutis, etiam a Sede Apoſtolica approbatis, & confirmatis cautum ſit, quod occurrentibus litibus, & controuerſijs, inter prouiſos de dignitatibus officijs, canonicatibus, & præbendis portionibus, & præſtimonijs, cæteriſque beneficijs eccleſiaſticis qualitercunque qualificatis, tam ordinaria, quam Apoſtolica authoritate, tam ſuper illorum prouiſione, ſeu inſtitutione, aut poſſeſſione, quam illorum idoneitate, & habilitate, aut alias ex quauis cauſa, & eorundem ad dignitates, canonicatus, & præbendas, cæteraque beneficia eccleſiaſtica prædicta admiſſione & receptione, & capitulum, & canonicas cæteraſque capitulares perſonas, ad quos admiſſio, & receptio tam de iure, quam ex conſuetudine ſpectat, & pertinet, aut etiam alias perſonas eccleſiaſticas aſſerentes beneficia prædicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic prouiſi interim beneficiorum huiuſmodi fructus, ac diſtributiones non percipiant, ſed capitulum, & canonici illas, vel in ſuos vſus & vtilitatem conuertendas, ſeu reſtituendas ei, cui de iure reſtituendæ erunt, recipiunt, prout in dictis conſtitutionibus, & ſtatutis, ſeu conſuetudinibus continetur, quo factum eſt vt lites huiuſmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis videri poſſit. Hinc eſt, quod nos hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione authoritate Apoſtolica ſtatuimus, atque decernimus, quod fructus, reditus, & prouentus, & diſtributiones cæteraque emolumenta, quæ vigore conſtitutionum, conſuetudinum & ſtatutorum prædictorum a capitulo, & canonicis recipienda (vt præmittitur) erant, amplius

non

Digitized by Google

non ab eiſdem capitulo, & canonicis recipiantur ſed penes perſonam fide, & facultatibus idoneam, per iudicem, coram quo cauſæ huiuſmodi pendere repertæ fuerint, eligendam, & nominandam deponantur, reſtituenda ei cui de iure poſtea reſtituenda fuerint. Sicque per quoſcunque &c. Non obſtantibus &c.

SERVITIVM CAPELLANIAE.

QVONIAM inter noſtrates Iuriſconſultos concertatum eſt variè ſentientes in dubitatione illa, videlicet, Quando teſtator, præuia Ordinarij licentia, ex proprijs bonis Capellaniam fundauit, diſponendo, quod quotieſcunque vacaret, proui deretur Capellanus qui celebret, vel dicat tot Miſſas in qualibet hebdomada, ſeu menſe, An in hoc caſu Capellanus præſentandus debeat neceſſario eſſe Sacerdos, ſeu ſaltem in tali ætate quod poſſit infra annum presbyteratus Ordinem ſuſcipere, an verò teſtatoris voluntati ſatisfieret etiam ſi præſentaretur non Sacerdos qui per alium Miſſas celebrari curaret, ſciendũ eſt, quod poſteriorem partem, nempe quod talis Capellania non ſit ſacerdotalis recipit ac plures decidendo amplexa fuit Rota Rom. teſte Hieron. Gonzalez in commen. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. ſub nume. 77. & infra, eo quod prædicta verba (qui celebret tot Miſſas) non reſpiciunt factum ipſum celebrationis ab ipſemet Capellano, nec obligationem Sacerdotij, ſed potius ſunt poſita ad denotandum onus, quod ipſe fundator Capellæ imponebat, & ſufficit vt expreſsè non ſit ita impoſitum Capellano quod per alium expleri non poſſit. Accedebat ad tollendam omnem hæſitationem declaratio congregationis ſacroſ. Concil. Trid. in vna Piſtorien. ſub his verbis: item Epiſcopus non poteſt compellere obtinentem capellaniam vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quod capellani celebrent, nam iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit. Et ſimiliter eadem Sacra congregatio declarauit vt ſequitur. Si fundatio capellæ eſſet ſub verbis teſtatoris, quod capellanus debeat celebrare diuina officia die, noctuque ſicut cæteri capellani faciunt, an capellanus hic debeat eſſe presbyter? congregatio cenſuit ex his verbis poſitis in fundatione huius capellæ, non inferri neceſſario, vt capellanus debeat eſſe presbyter.

Prædicta ſunt intelligenda, niſi expreſsè contrarium in fundatione cautum eſſet, ſcilicet quod capellania ſit ſacerdotalis, & ad eam præſententur Sacerdotes, & non alij, qui per ſe ipſos, & non per ſubſtitutum celebrare poſſint, vel quod capellanus præſentandus debeat eſſe actualiter Sacerdos, Cum enim hæc verba exploratam diſponentis voluntatem oſtendant, interpretandi ratio ceſſat; verum in primo caſu adhuc ſufficeret, quod præſentandus in ea ſit ætate, vt ſaltem intra annum ad presbyteratus Ordinem promoueri valeat, in vltimo autem ſecus, adeo quod niſi tempore præſentationis cum effectu ſit Sacerdos, cum ei deficeret qualitas illa a fundatore requiſita, nec verba conueniant, cenſetur ab ipſo fundatore (cuius voluntas ſeruanda erit) excluſus, quæ cum ipſis ſenſui expoſita ſint, nullus probationis ope indigent. Dicunt tamen Doctores, & præſertim Felin. in cap.

tion cum

çum acceſſiſſent, ſub numero 19. & 20. de conſtit. poſſe epiſcopum ex cauſa pro vnica vice diſpenſare. Sed an hodie huic poteſtati ſit derogatum per Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 5. de refor. eſſet conſulenda ſacra Congregatio. An autem Sacerdos obtinens capellaniam cum onere celebrandi certas Miſſas, teneatur illas tempore infirmitatis per alios celebrari facere, adeo quod ſi id negligeret Capellaniæ redditus ſuos facere ne ſtiret, latè tradit Petr. Nauar. lib. 2. de reſtit. num. 210.

SIMONIA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra committentes ſimoniam realem in ordine, & beneficio ac mediatores, vt in extrauag. com. Pauli 2. de ſimon. declarata per Nau. in Man. conf. c. 27. ſub num. 106. per Card. Pari. in conſ. 29. num. 12. & infra vol. 4. per addentes ad Diaz. in pract. crimin. can. c. 16. & late per Io. Gutier. lib. 1. can. quæſt. c. 9. eius pœnę fuerunt innouatæ, & ampliatæ per Pium V. vt patet ex conſtit. edita Kal. Aprilis 1567. fol. 924. in bullar. incip. Cum primum & infra.

Vt ſimoniacæ prauitatis labes prorſus aboleatur, conſtitutiones Anteceſſorum noſtrorum contra ſimoniacos editas, & præſertim Pauli 2. inuiolabiliter obſeruari mandamus, & delinquentes tam in ſacrorum ordinum receptione: quam in beneficiorum aſſecutione, ſtatutis etiam inferius pęnis noſtra authoritate affici volumus. Quicunque igitur deteſtabile crimen ſimoniacæ prauitatis commiſiſſe conuictus fuerit in conſequendis ordinibus eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſus, & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates eccleſiaſticas ſimoniace acquiſierit, illis ſit ipſo iure priuatus in futurum inhabilis ad eas, & quaſcum que alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium eccleſiaſticum ſimoniace adeptus fuerit, illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit reſtitutionem teneatur, & perpetuo ſit inhabilis ad ea & quæcumque alia beneficia eccleſiaſtica obtinenda. Si quis autem tale crimen pluries commiſiſſe conuictus fuerit, præter ſupradictas pęnas etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis degradatus a fidelium conſortio eijciatur. Qui vero ordines, & beneficia ſimoniace contulerint, pęnis a iure ſtatutis puniantur, cuiuſcunque gradus, conditionis, & dignitatis, etiam ſi Epiſcopi, Archiepiſcopi, vel maioris fuerint. Caueant prætereа quicunque ne in ſacramentorum exhibitione ſimoniacum aliquid faciant, alioquin grauiſſime puniantur per locorum ordinarios, qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent iuxta Concil. Trid. ſtatuta.

Sixtus Quintus alias pęnas addidit contra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniace etiam in prima tonſura, vt in eius conſtitutione contra Clericos male promotos, quæ in hoc non fuit moderata per Sanctiſſ. D. N. Clemen. VIII. quam habes ſupra in verbo Ord. fol. 387.

ADDITIO. Præd. extrauagantē Pauli 2. nouiſſime explicat Rodriquez in

ſum-

um.par.2.c.58.concluſ.6.& Barth.Vgolin. in tract. de Simonia tab. 4. c. 5. & ſequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum conſtitutionis Sixti V. quam ad verbum recitat, reperies, & ad id quod paſſim præalleg. Doctores, alijque ab eis citati affirmant, ſcilicet extrauag. Pauli II. habere tantum locum in ſimonia reali, quando aliquid datur vel recipitur, deciſum fuit per Dominos de Rota prout continetur in deciſ. 408. diuerſ. volum. 2. An autem qui dat pecunias mediatori, vt ſibi impetret dimiſſorias ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos, quas per pecunias mediator impetrauit comprehendatur in diſpoſitione d. extrau. Pauli II. diſputat. & reſoluit Nauar. in conſ. 58. de ſimon. in antiq. & 97. in nouis.

Contra pęnas conſuetudinis recipiendi a prouiſis de beneficijs, vide Cóc. Trid. ſeſſ. 24. c. 14. de refor. generali. Reuocatio priuilegiorum, & conſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum fuit facta a Pio V. Romæ publicata die 23. Iunij 1570. fol. 1080. in bullar. incip.

Durum nimis, & incommodum arbitramur, quod eccleſiarum miniſtri in ijs, quæ ad ipſorum ſuſtentationem ſuppeditant, diſpendia patientur. Quocirca cum hanc ad rem, ſimulque prohibendam ab eccleſia Dei auaritiæ prauitatem, editas ante hanc ſanctiones minime ſatis eſſe, intelligimus, nouæ conſtitutionis ſubſidio cogimur prouidere. Cum itaque alias ex plurium eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum conſtitutionibus aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligeretur, vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius cathedralis eccleſiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones compenſationes illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus eccleſijs dicuntur turnorum lucra, interponerentur, licet ſancta Synodus Tridentina hæc deteſtata mandauerit Epiſcopis, vt quæcumque huiuſmodi quæ in vſus pios non conuerterentur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem haberent, fieri non permitterent. Ipſique diligenter de eorum cóſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcerent, & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas vt prauas & ſcandaloſas reijcerét. Eos vero, qui aduerſus prædicta quauis ratione commiſiſſent, pęnis contra ſimoniacos editis teneri decreuerit. Multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta, quam alia ad beneficium, & commodum ipſorum miniſtrorum, edita, aut omnino contemnuntur, aut in varios ſenſus traducta perperá eluduntur. Quare nos pro diuini cultus exercitio, ſimulque euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiuſque conſulendum fore, rati, Reuocamus & abolemus omnia quæcunque priuilegia, conſuetudines, & ſtatuta quarũcunque eccleſiarum Cathedralium, Metropolitanarum, ac maiorum necnon collegiatarum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut alio quouis præſidio munita, ac etiam ſupra hominum memoriam, & longiſſimo, ac quantocunque tempore etiam continuo obſeruata, ſiue pro ſol-

uendis

Digitized by Google

uendis eccleſiarũ, vel Prælatorum debitis, ſiue pro ſupportandis illorũ oneribus ſiue alijs etiam maioribus, maximis, & vrgentibus cauſis conceſſa, & approbata, ac etiã multiplicatis vicibus innouata, extenſa, & moderata, quod vacantibus ipſarum Eccleſiarũ dignitatibus Canonicatibus præbendis, portionibus, beneficijs & officij fructus, ac etiã quotidianæ diſtributiones ex eis primo ab ipſa vacatione Anno, aut longiore, vel etiã breuiori tempore prouenturi, Menſæ epiſcopali, ſeu Capitulari, aliove loco integre, vel partim remaneant, ſeu applicentur, aut in cões vſus cedant, ſeu inter alios canonicos & perſonas eccleſiæ ſeu Capituli diuidantur. Quodque nullus etiam Apoſtolica authoritate prouiſus in canonicũ recipi aut ad dignitatẽ, ſeu portionẽ, beneficium, vel officium admitti, vel alias in eius poſſeſſionem induci poſſit, niſi prius de obſeruandis huiuſmodi priuilegijs, conſuetudinibus & ſtatutis iuramentũ præſtiterit, & obtentæ illorũ derogationis, ac fructuum, & diſtributionũ perceptioni renunciauerit, ſeu Capitulo, & perſonis prędictis ceſſerit, ſed (vt appellant) dulciaria, aut quid præſtiterit. Quorum omnium tenores cauſas, & effectus habemus pręſentibus pro expreſſis, quibuſcunq; illa cõcepta ſint formulis, necnon irritantibus, & alijs decretis roborata. Volẽtes ea omnia vires & effectũ de cætero non habere. Præcipimus igitur & interdicimus omnib. Epiſcopis Capitulis, Collegijs, & perſonis ad quod id pertinet, ne poſt hac fructus aut diſtributiones huiuſmodi, nec prorſus vllã eorũ partem retineant, neue ipſorũ ceſſionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant, vel exigant, aut quẽquam ſiue ordinaria, ſiue Apoſtolica authoritate prouiſum, ad preſtandum huiuſmodi iuramentũ inducant aut illi prædicta non facienti poſſeſſionẽ impediant, vel remorentur. Quicunque contrafecerint, ſi eccleſiarum Antiſtites ſint tam diu a Pont. officij exercitio ſint ſuſpenſi, donec ſatisfactione præuia illis per ſedẽ Apoſtolicam ſuſpenſio relaxetur: Capitula vero, & Collegia quęcunque eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto, ac ſingulares perſonæ in excõmunicationis ſententiam incurrant. A qua, niſi, in mortis articulo conſtituti, ab alio quã a Rom. Pont. abſolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes huiuſmodi, præſtita iuramenta non tenere nec quẽquã illius obligari, quinimo iurantes in huiuſmodi cenſuram incidere, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et nihilominus ſtatuimus, vt vbicunq; huiuſmodi fructus, & diſtributione fabricæ, vel ſacriſtiæ aut alterius pij loci vſibus vltra ſemeſtre tempus reperiuntur conceſſi, horum duntaxat dimidia pars ipſi ſacriſtiæ vel fabricæ, aut pro loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiati prædicti integre percipiant. Nõ obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrarijs quibuſcunque. Aut aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem Decreto prædicta ſynodi, ac etiam conſtitutione fel. recor. Ioannis Papæ XXII. quæ incipit. Suſcepti, & alijs iuribus hac de re diſponentibus nihilominus alias in ſuo robore duraturis. Cæterum per prædicta nõ intendimus illis præiudicare Capitulis Collegijs, menſis, aut perſonis fructus & diſtributiones inter vacationem beneficiorũ, & eorum collationem, ſiue poſſeſſionis apprehenſionem prouenientes ex ſta

tuto,

tuto, conſuetudine, vel priuilegio huiuſmodi percipientibus, vel retinentibus, quominus ipſi illos interim vt antea, exigere valeant & habere. Poſtremo volumus, vt præſentium exempla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Prælati eccleſiaſtici, eiuſque Curiæ ſigillo obſignata eandem illam prorſus fidem vbique locorum in iudicio & extra illud faciant, quam facerent ipſæmet præſentes, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, abolitionis, præcepti, interdicti, decreti, ſtatuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo, ſeptuageſimo, pridie Kal. Iulij Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Et vide capit. veniens, & c. Iacobus, & extrauag. com. Vrbani IIII. dict. tit. de Simonia, & Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. generali. capitu. 14. & adde ad extrauag. com. vnicam ne ſede vacan. quæ eſt eadem cum extrauag. Ioan. 22. de electio.

ADDITIO Huius decreti Cõc. Trid. vigore præter alia argumẽta ab eo adducta cõſuluit Nauar. conſ. 15. de ſimo. in antiq nõ licere Ep̃o pro expeditione literarũ collationis beneficij tertiã partẽ fructuũ illius accipere, & proinde ad reſtitutionẽ teneri Eiuſdẽ decreti virtute conſuluit idẽ conſ. 7. eod. tit. non potuiße tuta conſcientia, Secretariũ Cardinalis, conſuetudine nõ obſtante percipere ſcuta duo, vnũ. ſ pro ſubſcriptione & regiſtratura bullæ prouiſionis beneficijs eccleſiaſtici, & alterũ pro impreſſione ſeu appenſione ſigilli nullũ aliũ laborẽ in ea ſuſtinendo. Fertur tamen quoad hoc S. Congregationem declaraſſe non poſſe Cancellarios pro expeditione literarũ collationis, vel inſtitutionis quorũcunq; beneficiorũ, vel pro deputatione Vicariorũ in illis accipere ſuã mercedẽ niſi ſuo labori conuenientẽ, qui tamen ſcriptura, ſigillo, & ceris computatis, vnum aureum non excedat, dummodo ipſis Cancellarijs ſalarium vllũ pro officio exercendo conſtitutũ non ſit, & ex pecunia quã acceperint nihil prorſus emolumenti Collatores aliquo modo directè, vel indirectè accipiant. Poteſt vero in adeptione poßeſſionis alicuius beneficij ſeu canonicatus, vbi talis adeſt cõſuetudo aliquid ſolui conuertẽdum tamen in aliquẽ p[illegible] vſum ex Panor. in c. Iacobus de ſimon. quẽ communiter receptum idq; per præalleg Conc. decretũ confirmari fatetur. Nau. in Man. confeſ c. 13. ſub nu. 102. vt ibi latius per eũ.

Contra dantes, & recipientes etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum vide Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 1. de reform. ex quo text. notat inter alia Tolet. Sum. lib. 5. cap. 88. ex eo quod Concilium generaliſſime loquatur, periculum eſſe etiam Candelas accipere vide S. Thom. 2. 2. & quæſt. eoc. art. 2. ad 4. lib... Sot. lib. 9. deciſ. & in quæſt. 6. artic. 1. Nauar. in man. capi. 23. num. 102. & conſil. 98. de Simon. in nouis, Vgoli. de ſimon. tab. 4. cap. 3. num. 2.

Contra

Contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas eccleſias parochiales aliquid accipientes decernit Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gen. cap. 18. §.

Cauentq; ne quidquã prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant, alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quam alij dantes incurrant, a quo abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficijs quæ quomodocunq; etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur, &c.

ADDITIO. Huius ratio eſſe videtur, quia per approbationem factam in concurſu acquiritur approbatio iuris ad beneficium, & ſic pro illo iure ſpirituali datum videretur temporale examinatoribus Nauar. conſ. 48. verſ. Ad quartum de ſim. in antiq. qui etiam in Miſcell. 41. de oratione inſinuat, in quibus huiuſmodi examinatores peccare ſoleant, de quibus quatenus ad Simoniæ labem pertinent agit Vgol. in pract. de Simo. tab. 1. c. 48. §. 3. Et ex parte competitorum committi poteſt ſimonia ex ſequentibus, & primò ſi duo concurrentes ad beneficium alter ad impedimentum tollendum alteri pretium det, vt a concurſu deſiſtat, vt ſic ſolus exiſtens ipſe obtineat Maiol lib. 5. de irreg. c. 45. nu. 3. Secundo ſi fieret pacto, quod alter alteri in cõcurſu defectus, & exceptiones non opponat; cum realiter poſſint obijcere, ſed ſe examini ſubmitterent, & qui per ſuperiorem dignior iudicaretur beneficium haberet, & ſolueret alteri penſionem annuam cum beneplacito Sedis Apoſtolicæ Nau. conſ. 3. num. 1. de ſimon. in antiq. & conſ. 39. 41. & 42. de ſimon. in nouis. Flamin. Pariſ. in tract de confid. benef probib q. 47. num. 6. Tertio ſi quis per virum potentem, cui pecuniam traderet ſeu promitteret, metum alij inferret, vt a concurſu ceſſet Vgolin. ind. §. 3. ſub num. 5.

Eſt, & alia certa Simoniacæ prauitatis ſpecies, quam beneficiorum confidentiam vocant, de qua extat Pij I V. conſtitutio contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcumque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes. Romæ publicata die 4. Decemb. 1564. fol. 820. in Bull. incip.

Roman. Pontific. in excelſa militantes eccleſiæ ſpecula conſtitutum, vigiles mentis oculos, nõ ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in præſentium domeſticorumque fratrum, & filiorum ſuorum mores diligenter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos præſertim quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit altiſſimus, ne dum ab omni pactionis illicitæ cõtagione, verum etiam ab eius omnimoda ſuſpicione, vacuos, & immunes ſeruare decet, vt qui cæteros illuſtri officij ſublimitate antecellunt, eoſdem priſca etiam illa morum integritate præſtare dignoſcatur. Sanè licet dudum, cum certam ſimoniacæ prauitati ſpeciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam in Roman. Cur. atque adeo in ſacrum venerabilium fratrum noſtrorum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Collegium, quaſi per cuniculos irrepſiſſe, ac nonnullos ex ipſis fratribus, nimia quadam facilitate, ſeu potius importunis amicorum, familiarumque precibus adductos beneficia eccleſiaſtica in confidentia huiuſmodi recepiſſe, & frequenter recipere,

pere intelleximus hanc illicitã beneficientiæ exercendæ, ſeu amicitiæ colendę viam, a tanto ſaltem Collegio prorſus eliminare cupientes, eoſdem fratres in conſiſtorio noſtro ſecrete, non ſemel admonuerimus, hoc aliena beneficia cuſtodiendi modo ne aſſueſcerent, neve illa hoc pacto reciperent, vſque ſic recepta dimitterent. Nihilominus, nuper ad aures noſtras peruenit, eorum aliquos monitionis noſtræ, immo potius ſuimet oblitos, ea, quæ cuſtodienda receperant, beneficia nondum tamen dimiſiſſe. Et inſuper illos, & nonnullos alios etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Clericos, Eccleſias monaſteria, dignitates, & alia beneficia huiuſmodi, in ſui fauorem reſignata, ceſſa, vel alias dimiſſa, acceptaſſe, aut de illis, per obitum, vel alias vacantibus a nobis, & prædeceſſoribus noſtris, ſeu etiam ab ordinarijs, & alijs inferioribus collatoribus etiam ad patronorum preſentationem ad alterius commodum ſibi prouideri obtinuiſſe, illaque, ac etiam alia aliter vacantia ſibi in titulum, commendam, vel adminiſtrationẽ, aut alias dicta authoritate conceſſa quandoque in reſignantium, vel cedentium, ſeu etiam aliorum fauorem ceſſiſſe, vel alias dimiſiſſe. Ac ſibi propterea penſiones annuas, ac fructus, redditus, & prouentus Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum huiuſmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, prouiſionem, præſentationem, & aliam diſpoſitionem beneficiorum, eccleſiaſticorum, ad earundem eccleſiarum monaſteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore exiſtentes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, necnon regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus ad eccleſias, etiam cathedrales, monaſteria, ac alia diuerſa beneficia eccleſiaſtica, ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe, ac hoc videlicet vt confidentes ſic decimarum Apoſtolicarum, vel communis dicti collegij, & annatæ, aliorumque iurium dictæ cameræ debitorum, ſolutionem eludant integriſque beneficiorum etiam in menſibus Apoſtolicis vacantium, aut alias diſpoſitioni ſedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorum, collationibus, ac interdum vt beneficia ipſa, tempore procedente, in aliquorum tunc forſan de iure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum fauorem cedantur, ſeu reſignentur, vel vt perſonæ inhabiles, & incapaces huiuſmodi, etiam laicis, penſionibus, ac fructibus redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis fruantur, & gaudeant, ſeu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarum ſuarum periculum, & pernicioſum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorundem in monitionibus noſtris parendo, incuriam, & tam illorum, quam cæterorum Prælatorum etiam clericorum, ac aliorum quorumcunque indignam fallaciam, conuenientibus oculis diutius minimè diſſimulandam, ſed huic errori, ne radices altius agat, occurrendum tandem eſſe cenſentes. Et quoniam huic ipſorum, qui monitioni noſtræ non parentes beneficia huiuſmodi in confidentiam, vt præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis, indebitè, vel percipiendo, vel per alios nomine ſuo etiam per ſimulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remiſſiones percipi ſinendo grauiter exceſſerunt Cardinalium metam, potius ex immoderata erga ſuos indulgentia, quam alioquin præceptorum noſtrorum ſpretu proceſſiſſe facile reputamus, idcirco omnes, & ſingulas eccleſias, etiam

metro-

tropolitanas, & alias Cathedrales, & monaſteria, etiam conſiſtorialia, prioratus, præpoſituras præpoſitatus, dignitates, etiam maiores, & principales etiam Conuentuales, perſonatus, adminiſtrationes, & officia cæteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & Illuſtrium, etiam ex fundatione, & donatione exiſtentia, per eiuſdem Romanæ eccleſiæ etiam Epiſcopos, Cardinales, & quoſcunque alios etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiam eiuſdem Cameræ clericos, in titulum, commendam, vel adminiſtrationem, aut alias, in huiuſmodi confidentiam iure prohibitam, cuiuſuis perſonæ, vt præfertur, contemplatione, vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & diſpoſitionem nobis, & ſedi Apoſtolicæ, harum ſerie reſeruantes, ipſo iure a die receptionis eorundem vacauiſſe, & vacare; Ac fructuum, & penſionum reſeruationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum conceſſiones, eis, vt præmittitur, factas, ac regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus conceſſos huiuſmodi, ceſſaſſe, & ceſſare, ac extinctos eſſe, & eoſdem Cardinales, ſeu quouis alios a prima die receptionis beneficiorum huiuſmodi citra, fructus, redditus, & prouentus earundem Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac penſiones, prædictas, indebite percipere, ſuoſque facere non potuiſſe, neque debuiſſe, ſed illos omnes, & ſingulos, ad Cameram eandem deuolutos fuiſſe, & eſſe, illique deberi, ac ipſos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorum reſtitutionem in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs compelli debere, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium decernimus, & declaramus. Et inſuper vniuerſis, & ſingulis, tam eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus etiam Epiſcopis, quam Prælatis, & clericis, & alijs prædictis præſentibus, & futuris, ne deinceps vllo vnquam tempore, aliquas Eccleſias, monaſteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam, de dicto iure patronatus, vt præfertur, exiſtentia, aut fructus, vel penſiones, aut regreſſus, ſeu acceſſus, in confidentiam prædictam, aut ad effectum reſeruationum huiuſmodi, ſibi poſt nondum credentibus procurandarum, recipere præſumant, Cardinalibus videlicet, & alijs prælatis huiuſmodi in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, reliquis verò ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ pœna, per contrafacientes eo ipſo incurrenda, a qua niſi a nobis, aut Roman. Pontif. pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant, diſtrictius inhibemus. Ac quaſcunque collationes, prouiſiones, præfectiones, commendas, reſeruationes, facultates, etiam transferendi, ac regrediendi, ſiue accedendi, & ingrediendi, ac alias diſpoſitiones, de eccleſijs, monaſterijs, dignitatibus, & alijs beneficijs, eorũque fructibus, & beneficiorũ collationibus per nos, & alios Rom. Pont. ſucceſſores noſtros etiam motu proprio, ſeu conſiſtorialiter, aut etiam per ordinarios, & alios inferiores, collatores, etiam ad patronorum eorundem præſentationem, & alias quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiuſmodi

expreſſe, ſiue occulte, ac de iure præſumpte, & alias contra præmiſſa pro tempore factas, nullas, & inualidas, nulliuſque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam ſuffragari, ſed eccleſias, monaſteria, dignitates, ac alia beneficia huiuſmodi, ipſo iure vacare, ac noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata, fructuſque, & penſiones Cameræ Apoſtolicæ applicatos, vt præfertur eſſe, & cenſeri: Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque iudices, & commiſſarios, etiam ipſius eccleſiæ Romanæ Cardinales. ſublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per preſumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentia huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſè conſtet) procedendo, iudicari, & definiri debere. Ac quicquid ſecus ſuper his a quoquam, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane ſimiliter decernimus. Non obſtantibus, &c.

De confidentiis beneficialibus, earumque caſibus, præſumptionibus, & probationibus, & pœnis retinentium beneficia in confidentiam extat etiam Pij Quinti conſtitutio Romæ publicata die 5. Augu. 1560. fol. 2051. in Bullario incip.

Intolerabilis multorum peruerſitas, qui ſacroſanctas conſtitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, ſæpe illarum authores in neceſſitatem adduxit cautius prouidendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore ſanctione propoſita reprimantur. Bene quidem, & prouidente felicis recordationis Pius Papa IV. prædeceſſor noſter ad tollenda fiduciarie mancipationis beneficiorum eccleſiaſticorum corruptelam, ſtatuit, & decreuit, vt ipſo iure vacarent eccleſiæ, monaſteria, ceteraque beneficia eccleſiaſtica in confidentiam a quibuſcunque, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardi. cuiuſuis perſonæ contemplatione, vel intuitu recepta, liberam illorum diſpoſitionem, ſibi, & Apoſtolicæ ſedi reſeruando, Nec valerent ipſorum collationes, ſeu conceſſiones, nec fructuum, nec penſionum, reſeruationes, nec facultates illas tranſferendi, nec regrediendi, ſeu accedendi ad eccleſias, monaſteria, beneficia ſupradicta, illaque recipientes, fructus, penſiones, & alias res eorúdem indebite perciperent, Prohibens quibuſcunque etiam ſub cenſuris eccleſiaſticis, ne quid huiuſmodi amplius auderent. Ac etiam decreuit omnes, & quaſcunque prouiſiones, præfectiones, collationes, commendas, & alias diſpoſitiones de eccleſijs, monaſterijs, & beneficiis, necnon reſeruationes fructuum, penſionum, rerum, & iurium, ac etiam transferendi, regrediendi, accedendi, & ingrediendi, aliaſque facultates, ſiue per ſe, ſiue per futuros Romanos Pontifices etiam motu proprio, ac conſiſtorialiter, ſiue etiam per ordinarios collatores, etiam ad patronorum præſentationem, cum interuentu confidentiæ huiuſmodi, ſiue expreſsè, ſiue occultè, ac de preſumptas, & alias contra prædicta pro tempore factas, nullius momenti fore, nec cuiquam ſuffragari, ſed eccleſias, monaſteria, & beneficia huiuſmodi ipſo iure vacare, ac prædictæ diſpoſitioni reſeruata eſſe, ſicque per quoſcunque etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & alias

eorum

eorum arbitrio procedendo (cum alioquin confidentias huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſe conſtaret,) iudicari, & diffiniri debere. Necnon irritum, & inane quicquid ſecus contigerit attentari, quemadmodum confectis ſuper his literis ſuis plenius continetur. Verumtamen propter improbas multorum cupiditates, prædicta quæ ad purgandam hac pernicie eccleſiam, & animarum ſalutem ab ipſo prædeceſſore edita ſunt, in multis deprehendimus viam aperuiſſe grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurium querelis pridem concitati, quod iudices in cauſis huiuſmodi confidentiarum expediendis remiſſiores eſſent, omnes, & ſingulas cauſas ipſas vbicunque & inter quoſcunque motas ad nos aduocauiſſemus, ac omnimodam huiuſmodi cauſarum præſentium, & futurarum, rerumque omnium ex ipſis reſultantium cognitione nobis & ſucceſſoribus noſtris reſeruauiſſemus, & ſuper quibuſdam coram nobis proceſſum fuiſſet, varijs inde, nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occultum irrepſiſſe, ſed in pleriſque cauſis præſumptiones, & coniecturas, quæ ad illud probandum deducuntur, minimè ſufficere, eiuſque rei cauſa plurimos, qui ante literarum prædictarum editionem huiuſmodi confidentias exercebant vbi cognouerunt obſtructam veritatem propter difficultates probandi in iudicijs confidentias ipſas contempta conſtitutione prædicta, eccleſias, monaſteria, & beneficia ſic recepta vt prius retinere, alios fructus, penſiones, & alias res percipere; alios eorum exemplo ad ſimilia, & grauiora fidentius commoueri. Multi enim ipſa beneficia iure retinere nequeuntes, alij ne cogantur ad ſacros ordines, ad reſidentiam, ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellum proficiſcantur, vt inimicos occidant, alijs vt alieno nomine lites agant, aut defendant, alij propter crimina incapaces, quidam vt purgato delicto, vel abſolutione conſecuta illa repetant, eadem in alios deponunt, & in pleriſque fructus ipſorum aut eis miniſtrantur, aut quibus ipſi ſtatuunt, ſæpè locis, & inhabilibus. Plerique vel ſenes, vel infirmi, vt beneficia in domibus ſuis perpetuent, illa renunciarunt & renunciant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de fructibus eccleſiaſticis alant, vel illa etiam vt infantibus, aut naſcituris aſſeruent, facto interdum circuitu retroceſſionis, cum reſeruatione fructuum, & aliarum rerum, aut acceſſu præſertim ab illis, qui præſtandorum iurium Cameræ Apoſtolicæ ſunt immunes, alijs aut incapaces, aut alijs beneficijs eccleſiaſticis onuſti, aut eccleſiaſtico ordini ſeſe mancipare refugientes, aut mere laici beneficia eccleſiaſtica alijs conferenda procurant, vt de illis poſt modum ad libitum ſuum diſponatur, fructus etiam percipientes illorum. Ad hæc plerique ordinari, & alij collatores, ac etiam patroni laici curant deponenda beneficia, vt fructus ſeu penſiones capiant eorundem, alijſve faciant miniſtrari. Alia item per multa eiuſcemodi admittuntur, quibus immaculata rerum diuinarum puritas impiè violatur, diſciplinæ eccleſiaſticæ neruus dirumpitur, & imminens patratur exitium animarum. Quare nos volētes periculoſam talium audaciam noui iuris ſubſidio cohibere, præſentiū authoritate ſtatuimus, vt ſi qui quacunque authoritate eccleſiam, vel monaſterium, aliudve beneficiū eccleſiaſticum qualecunque ex reſignatione, vel ceſſione cuiuſcunque per-

ſonæ ſimpliciter, aut cum circuitu retroceſſionis cum regreſſus, vel acceſſus, etiam ſola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiam in euentum regreſſus, vel acceſſus, eidem dimittendi vel alteri poſtea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alij, vel alijs concedantur, per penſiones ſoluantur ex eiſdem hæc confidentia cenſeatur. Itidem ſi ordinarius, vel alius collator contulerit ante hac aut conferat in futurum beneficium eccleſiaſticum quouis modo vacans, ea conditione tacita, vel expreſſa, aut poſtea in alterum pro arbitrio collatoris, ſeu alterius cuiuſcunque contra iuris communis ordinationem diſponatur, ſiue vt de eo prouiſus, fructus illius, vel partem ad vtilitatem vel libitum conferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat, & remittat, ſeu penſionem illi, vel illis, quem vel quos idem collator, aut cedens, vel alius per ſe, vel alium ſcripto, aut verbo iuſſerit, ſeu ſignificauerit, perſoluat, & pariter ſi a patrono etiam laico, vel alteri præſentatori, ſeu electori contigerit, aut contingat id fieri. Ad hæc ſi clericus prædictæ cameræ, aut Cardinalis, aut alius a ſolutione iurium ipſius cameræ, vel etiam Cancellariæ *Apoſtolicæ* exemptus poſt reſignationem, vel ceſſionem alicuius extranei, de eccleſia, monaſterio vel alio beneficio eccleſiaſtico in ſe Apoſtolica, vel alia authoritate factam, & admiſſam, illam, vel illud etiam confectis literis *Apoſtolicis*, & poſſeſſione apprehenſa in eundem reſignantem vel cedentem, modico ſpatio interiecto, veluti duorum, aut trium menſium retroceſſerit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retroceſſione fructus eccleſiæ, ſeu monaſterij, aut beneficij, vel eorum pars, ſeu penſio, ſeu quid aliud ſuper illis reſeruatum, aut regreſſus, ſeu acceſſus, & *ingreſſus* ad illam, vel illud ipſi clerico, vel Cardinali, aut alij exempto ſit ſurtiue conceſſus. Poſtremo ſi quis in crimine aliquo abſolutus, aut cum quo ſuper irregularitate diſpenſatum eſt, denuò receperit, quacunque authoritate eccleſiam, monaſterium, vel aliud beneficium eccleſiaſticum, quod ante, vel poſt commiſſum delictum, aut contractam irregularitatem dimiſerit in quouis horum caſuum confidentiæ prauitas ſit contracta, caſuſque huiuſmodi literis prædictis comprehendatur, ac ſi illis ſpeciatim expreſſi fuiſſent, licet ipſum confidentiæ crimen alterius tantum partis conſcientia ſit admiſſum. Ad probandum vero plene confidentiarum abuſum inter alias etiã hę præſumptiones, & coniecturæ habeantur legitime videlicet, ſi quis poſt ceſſam ab ſe eccleſiam, vel monaſteriũ, aut beneficium, & publicatam reſignationem, ſeu conceſſionem, captamque a ſucceſſore poſſeſſionem, ſeſe in illa vel illo, ſeu rebus illius, per ſe, vel aliũ, ſeu alios de facto ingeſſerit, aut fructus perceperit, aut quicunq; ſucceſſor illi vel eius propinquis ipſes, aut partem aliquã remiſerit eorundem. Si recipiens beneficiũ conſtituerit dimittentẽ, vel eius, parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendũ, vel locandũ fructus beneficij dimiſſi, & illi vel illis de fructib. perceptis, aut percipiendis, donationẽ fecerit. Si vel ſola procuratoris depoſitione, vel libris rationalib. menſariorũ ex parte dimittentis, expeditio, quę perſonã recipientis concernit proſecuta ſit, ſimulq; expenſæ pro ea neceſſariæ ab illo factæ fuerint. Deniq; ſi quis pro conceſſione alicui facta quacunq; authoritate de beneficio eccleſiaſtico per ſe, vel alium ſeu alios interceſſerit vel alias in negotio conceſſionis ſeſe immiſcuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructi-

bus ta-

talis beneficij de facto etiam per manus poſſeſſoris, ac etiam ſimplicis donationis titulo perceperit ſeu de illa poſtmodum ad voluntatem interceſſoris fuerit diſpoſitum quandocunque. Teſtes autem de quaque res ſingulares ſingulas probare valeãt præſumptiones, & coniecturas, pluresque huiuſmodi præſumptiones, & coniecturæ plenam probationem faciant in prædictis. Cæterum criminoſi, & cæteri omnes, qui ad perhibendum in caſibus ſimoniæ teſtimonium recipi poſſunt, ad prædicta omnia admittãtur. Sed ne quiſquam etiam vana fiducia fretus, non intendendi contra ſe iudicij in crimine perſeueret, vtque hoc malum grauioris cenſuræ ſtimulo vſquequaque prohibeatur, omnes, & ſingulos, qui hucuſque eccleſias, monaſteria, beneficia, fructus, penſiones, aliaſue res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinent, niſi ſtatim ad ſe reuerſi, & reſipiſcentes celeri dimiſſione ſibi proſpexerint, & quicquid tale admiſerint in futurum, etiam omnibus & ſingulis alijs eccleſijs, monaſterijs, dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs & beneficijs obtentis, quæ pariter ſub dicta reſeruatione comprehendi volumus, necnon fructibus, penſionibus, & alijs rebus eccleſiaſticis, ac etiam Romanæ Curiæ, & alijs officijs temporalibus præſentium autoritate priuamus, & ad futuras inhabiles decernimus, & in iuris ſubſidium excommunicationis ſententia innodamus, a qua nullus, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio quam a Roman. Pontific. abſolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione cauſarum huiuſmodi, & reſeruatione cognitionis illarum, rerumque omnium inde emergẽtium, nobis, & prædictis ſucceſſoribus, vt prædictum eſt, facta (cauſis illis duntaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noſcuntur ac etiam ijs quas ratione eccleſiarum, & monaſteriorum, quorum diſpoſitio in conſiſtorio fieri conſueuit, aut debet, itemque contra ordinarios collatores Epiſcopos, & alios ſuperiores, prælatos, etiam Cardinales haberi contigerit, vt iam alijs noſtris literis ſtatutum eſt, audiendis, decidendis, & terminandis) harum ſerie prorſus relaxata, decernimus ita deinceps quoſcunque iudices ordinarios, & delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac prædictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & ipſorum cuicunque quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicare, interpretari, & diffinire debere, necnon irritum & inane quicquid ſecus in prædictos per quoſcunque quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa omnibus locorum ordinarijs diſtrictius iniungimus vt in ſuis quiſque eccleſijs, ciuitatibus, diœceſibus, & locis etiam exemptis ad prædicta ſtudioſe attendant, & quatenus illis relaxauimus in delinquentes ſeuere animaduertant, ſi diuinæ maieſtatis iudicium, dictæque ſedis cenſuram voluerint euitare. In cæteris vero cauſis, negotijs (nobis, & prædictis ſucceſſoribus exceptis) eoſdem locorum ordinarios præſentium authoritate delegamus, vt gratia, & fauore poſtpoſitis, pro ſe quiſque cum venerit vſus contra prædictos omnes ſub ipſa exceptione comprehenſos diligenter inquirant, ſuoque inquiſitiones omnes ſigillo obſignatas ad prædictam Sedem quam primum transferant, vt nos, & prædicti ſucceſſores in cauſis huiuſmodi procedentes, quod iuſtum fuerit decernamus. Nos enim ſingulis ordinarijs ipſis prædictos omnes, & quoſcunq; alios etiam exemptos, etiam per edictum publicum, cõſtito prius ſummarie, & extra iudicialiter de non tuto ad illos acceſſu, citandi, mouendi, eiſq; ac iu-

dicibus ordinarijs, & delegatis, alijſque perſonis quibuſcunque, ne prędictorum executionem quoquomodo impediant vel alias in illis ſeſe interponāt, etiam per ſimile edictum inhibendi, eoſdemque, alios contradictores, & rebelles quoſcunque per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac omnia alia iuris, & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachij ſecularis, quandocunque opus erit, inuocandi cęteraque in prędictis omnibus, & ſingulis neceſſaria faciendi, & exequendi, plenam, & liberam tenore prę ſentium concedimus facultatem. Non obſtantibus, &c. literis prædeceſſoris huiuſmodi in ſuo robore duraturis. Volumus autem, &c.

Ad hanc conſtitutionem vide Suarez de cenſuris diſp. 22. ſect. 6. ſolio. 437. & ad materiam confidentiæ per hanc extrauag. prohibitæ extant conſi. Nau. in tit. de ſimon. in nouis videlicet a conſ. 70. vſque 84. & vide Guttier. lib. 2. cano. q. c. 23. à nu. 7. Ludouic. Lopez in inſtructorio conſcien. part. 2. cap. 9.

ADDITIO. Præfata conſtitutionis Pij V. quatuor ſunt partes principales, quæ tota die practicantur, ſi quidem poſt relationem tenoris conſtitutionis Pij IV. quā fortiori vinculo innouat confirmat & ampliat; & poſt ſpecificationem cauſarum, ex quibus moueri poſſunt homines ad confidentiæ crimen committendum, vt in verſic. Multi enim, & c. In prima parte exprimit ſeu ponit quatuor caſus quos ipſe confidentiales iudicat, qui continentur in. Quare nos volentes, & ıat in ſecunda parte inducit modos probandi confidentiam per quatuor coniecturas ſeu legitimas præſumptiones, ex quibus in foro exteriori commiſiſſe conuincitur in §. Ad probandum. & c. in 3. parte diſponit circa perſonas teſtium ſcilicet vt ad probandum hoc confidentiæ crimen teſtes ſingulares ſufficiant, & vnius teſtis dicto ſtetur in §. teſtes autem, & c. Et quoniam præd caſus & coniecturæ quib. hac Simoniæ ſpecies ſcilicet confidentia detegitur poſt Nauar in man c 23. nu. 109 & ſeq. reaſſumuntur per Maiol li. 5. de irregu. c. 4. Maſc in tract de prob. concl. 1307. Menoch. in tract. de præſumption. lib. 5. præſump 9. Bartholom Vgolin in tract de Simonia tabula prima cap. 22. latiſſimè explicantur per Flamin. Paris in tract. de confident. benefi proh præſertim quæſt. 27. & ſeptem alijs ſeq non erit propterea inſiſtendum, addimus tamen duas alias confidentiæ ſpecies per Rotam Romanam tales indicatas quarum prima eſt quando reſignans cum eſſet infirmus conuenit cum reſignatario, cui beneficia reſignauerat, vt ſi ex illa infirmitate conualeſceret ita beneficia ſibi reſtitueret, & ſi moreretur eſſent ſua ita habetur in deciſ. 337. diverſ par. 1. lib. 3. altera eſt, quando conſtaret ex literis miſſiuis reſignanti directis in quibus reſignatarius fateretur ſibi factam fuiße beneficij reſignationem, ob id, quod ipſe tanquam fideiuſſor reſignantis ſoluerat debitum eius creditori, & quia ſumus in his quæ difficilem habent probationem ſicuti in confidentia, quæ ſecrete tractatur, fuit concluſum hanc coniecturam ſeu circumſtantiam ſufficere ad probandum confidentiam ita Caputaq; deciſ. 200. p. 1. aſſertio illa q quando ſumus in his quæ ſunt difficı-

diffici-

difficilis probationis ſufficit probatio per coniecturas, declaratur per Gratum in conſil.45.num.4.li.2.

Quartam igitur & poſtremam huius conſtitutionis principalem partem aßumendo ſcilicet circa pęnas inobedientibus, & contrafacientibus inflictas, de quibus agitur in , ſed ne quiſquam &c breuiter & ſuccincte aliqua diſſeremus. Et primo quod ſtante priuatione ſeu vacatione beneficiorum ipſo iure per pręnarratas extrauagantes illata, quorum collatio ipſi Sedi Apoſtolicæ reſeruatur nota caſum ſpecialem cuius meminimus nos ſupra in verbo beneficiorum reſignatio fol.104.verſ. Huius occaſione &c. in quo quis in foro conſcientiæ tenetur beneficia dimittere, etiam quod non pręcedat ſententia declaratoria & ratio eſt quia in illis nõ videtur iuſte intitulatus Paris in præalleg. tract.q.58.num.15. & ab initio nihil iuris in eis acquiſiuit Nauar in man.c.23.ſub nu.111 optime Rodriquez in ſum. c.58 concluſ 6 notab. 8 par.2. Et Vgolin.in tract.de Simon tab 4.c.1.§.1.nu. 2. Amplia vt poſtquam illa dimiſerit non poſſit de nouo impetrare, & illa ex nouo titulo obtinere Caputaque deciſ 201.nu.2 par.1. & expreſſe ſtatuitur in quadam conſtit. Pij IIII. edita ad reformandum officium Pænitentiariæ fol.744 in bul incip. In ſublimi §.

Caueat autem Pœnitentiarius nè in abſolutionibus à Simonia reali, vel conuentionali etiam occulta vnquam concedat; vt ipſi ſimoniaci, beneficia, ſuper quibus Simoniam comiſſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis recepta, aut fructus exinde poſt comiſſam Simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint. Quinimo, & in abſolutionib. huiuſmodi apponatur clauſula quod vterque ad beneficium, ſuper quo fuit commiſſa Simonia perpetuo inhabilis exiſtat. Hactenus verba Pij IIII. per qua verba, vt aſſerit Tolet. in ſum.lib.5.cap.93. d.Sum. Pont. reſeruauit ſibi diſpenſationem in retinendo beneficio, & fructib. per Simoniam conuentionalem, & occultam perceptis.

Secundo amplia vt d.priuatio, cenſeatur ipſo iure facta non ſolum de beneficijs, ſuper quibus eſt commiſſa confidentia, ſed etiam de alijs ante rite, & licite obtentis, ita ex vi verborum conſtitutionis Pij V. colligi per plura docet Pariſ. in eadem quæſt. 58.num.31. & infra, quod nota quoad multos effectus qui reſultant ex amiſſione beneficiorum ipſo iure, de quibus per Hoied. in tract.de incomparibus benef.cap.13.num.59. & ſeq.par.1. Declara ſecundum Henriq.lib.13.de excom.c.37. ſub §. prope finem. hoc procedere in foro exteriori, verum vt in foro conſcientiæ Simoniacus dimiſſo beneficio Simoniace habito, & abſolutus ab excommunicatione poſſit frui primis beneficijs rite ſuſceptis, & ita in glo. lit. c. inquit temperandum eſſe rigorem extrauag. Pauli II. & Pij V. de confidentia, vbi rationem affert, quia bonis proprijs, & iure acquiſito, ac poſſeſſione nemo in pœnam priuandus eſt ante ſententiam ſaltem criminis declaratoriam.

Tertio amplia, vt ad euitandam hanc priuationis pęnam non ſuffragetur allegare ignorantiam præd. conſtitutionum, ac confidentiæ per eas prohibitæ quam opinionem veriorem in iure eſſe, eam ſuſtinendo, voluit Decius in c.2.num.35. de conſtitut. & ratio eſt, quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti alias de ſe damnati, & illiciti Pan. in c.a nobis el.

num.9. de ſen. excom. quam opinionem ſectando Pariſ. quæſt.25. num. 30. alia ratione comprobat, quia alias daretur cauſa committendi confidentias deludendi præfatas conſtitutiones, ideoque hanc viam non eſſe aperiendam.

Limita, & primo, quando confidentia eſſet commiſſa ab alio, accipientibus tamen beneficia illam ignorantibus, veluti cum conſanguineus procurat, vt alicui ex ſuis coniunctis conferatur ſeu renuncietur beneficium, promittens beneficij, eiuſque fructuum diſpoſitionem ad libitum ipſius conferentis, ſeu reſignantis, vel, & ſecundo cum beneficia aſſeruantur quibuſdam incapacibus, quibus effectis habilibus fuerunt poſtea dicta beneficia reſignata ab his qui illa habuerunt in confidentiam, quæ limitatio ſane eſt intelligenda, & primo non quidem ad effectum, vt in foro exteriori priuari non poſſint ipſis beneficijs, ſuper quibus commiſſa eſt confidentia, quamuis inſcijs illius facti, & ratio eſt quia in odium criminis ad quoſcunque tranſit res, tranſit cum vitio, Panorm. in cap. ex inſinuatione, num.6. de Simon. ſed duntaxat quoad pœnas priuationis aliorum beneficiorum iuſte obtentorum, & declarationis inhabilitatis ad alia, quæ per has conſtit. inducuntur; eſſet enim contra omnem legem, vt quis ex delicto ab alio commiſſo puniatur, & ita cum hic caſus eueniſſet fatetur Pariſ. in d. quæſt. 21. ſub num.47. ſe vidiſſe conſultum per plures excellentiſſimos V.I.DD. Italiæ, & Hiſpaniæ. Secundo d. limitatio intelligenda eſt, quod iſti tales, ne incipiant ligari his, & alijs pœnis in præd. extrauag. adiectis ſuperueniente ſcientia, & certificati de hoc, ſ. de confidentia ab alio commiſſa, debēt ſtatim illa beneficia dimittere, quam conclusionem approbaſſe Ro. Romanam aſſerit Gomeſ. in regula de Trien. poſſeſſ. quæſt. 12. verſ. Et iſta quæ dicta fuerunt, &c. Nauar. in conſ. 15. num. ſexto. & conſil. 65. de Simon. in antiq. Vgolin. in cit. tract. tab. 4. §. 1. num. 1. & eſt commu. opinio, vt per Pari: in ead. quæſt. 21. num. 52. Secundo limita has extrauag. in eo, quod reddunt ipſarum tranſgreſſores incapaces, & inhabiles ad alia beneficia in futurum obtinenda, niſi habuerint diſpenſationem, qua mediante ſit licitum, quod alias erat illicitum Doct. in c. at ſi clerici, §. de adulterij. de iudic. Caputaq. in præalleg. deciſ. 201. num. 3. par. 1. & dec. 338. part. 3. Tertio limita vt per has conſtitutiones non puniatur tractatus illicitus de renuntiando beneficium ſub confidentia, ipſa reſignatione non ſecuuta, vel etiā ſi fuiſſet ſecuuta, ſed non eo modo vt fuit tractatum, ac etiam ſi facta fuiſſet traditio chirographi continentis promiſſionem illicitorum, a quibus poſtea receſſum fuerit ex Nau. in conſ. 58. nu. 3. de Sim. in antiq. & ex lectura ac contextu præd. conſtitutionum apparet illas loqui in caſibus in quibus realiter fuerit confectus actus ſub titulo confidentiæ prout conſiderat Pariſ. in d. tract. quæſt. 3.

Altera pœna quæ ex his extrauag. & præſertim Pij IIII. in ver. in eoſdem Cardinales, &c. colligitur, eſt, Confidentiarios, eorumq; hæredes in vtroque foro teneri ad integram fructuum perceptorum reſtitutionem ex beneficijs, quos habuerunt in confidentiam a prima die receptionis illorum Cameræ Apoſtolicæ faciendā, & ratio eſt quia illos ſuos facere non potuerunt ex cauſa iniuſtæ acceptionis, tamquam a lege prohibitæ, arg. tex. in cap. qui contra iura de reg. iur. in 6. vnde cum cauſa confidentiæ cōmiſſæ reddidit eorū titulum inutilem, & ipſo iure nullum, non habuerunt facultatem ad illos capiendos, & ſic, vt quidam fures rem alienam detinere videntur Rodoa. in tract. de

Simo.par.4 capitu.14.ſub nume.19.& diceretur integre fieri reſtitutio quando plenariè, & vſque ad vnum quadrantem fieret argu.tex. in capit. commiſſum,&c. tu nobis de decim. Bald.in capit.conquerente,nume. primo de reſtitut. ſpoliat. vide Purpura.conſil. 466. nume. 27.volum. 2. Amplia tanquam iniuſti alienæ rei poſſeſſores tam in iudicio animæ quam in foro exteriori teneantur reſtituere non ſolum fructus qui potuiſſent a quolibet diligenti percipi, ſed etiam fructus perceptos propter eorum induſtriam, & ſollicitudinem, deducta tamen huius ſollicitudinis iuſta mercede, prout explicat Didacus Cou. in relect. regulæ peccatum par. 2. §. 2. nume. 4. de reg. iur.in ſexto. Declara hoc eſſe intelligendum deductis etiam expenſis in colligendo ipſos fructus,& illis, qui expenſi ſunt in vtilitatem Eccleſiæ D. Tho. ſecunda ſecundæ quæſt. 100. articu. 6. in ſolut.ad 3. Burgaſ. in tract. de irregular. par.6. titu. de Simonia, nume. 85. & Vgolin.in prælleg. tract. tab. 4.capit. ſexto. §. ſecundo nume.quarto,& capit.7.§.2.nume.3. Ioan. Gutier. lib.ſecundo cano.qq.cap.24.nume.14. Secundo amplia vt etiam habita prius abſolutione ab excommunicatione reſeruata, nequeant Confeſſarij hos Cõfidentiarios abſoluere, niſi facta præd. fructuum reſtitutione, alioquin ſi per ignorantiam craſſam, ſeu affectatam abſoluerent ante reſtitutionem, vel antequam perciperent eam confitenti ad id parato, peccarent, & remanerent obligati ad reſtituendum, quia fuiſſent in cauſa ne alienum reſtituatur, Roſel.in verbo Reſtitutio.2. §. 5. Angel. in eod. verbo vlti.§.5.declarando,vt per Nauar. in man. capit.17. nume. 22. Limita vt non debeat fieri reſtitutio de fructibus perceptis ab ijs, qui d. beneficia aſſequuti ſunt per confidentiam a tertio commiſſam, ipſis tamen ignorantibus ex dictis per Nauar. in conſil.30.nume.3. & 4. & conſil.60.de Simon.in Antiquit. quod intellige, & primo de perceptis ante habitam notitiam de confidentia, ſecus vero de perceptis poſt eius notitiam ex rationibus per eundem Nauar. adductis in conſ.61.num.7.eod.tit. ſecundo intellige de perceptis & qui bona fide conſumpti reperiuntur ante d. ſcientiam vitij confidentiæ, ſecus vero de fructibus extantibus tempore ſcientiæ, & dimiſſionis faciendæ ipſorum beneficiorum D. Thom. loco præcit. quem ſequi videtur Coua. in regul. peccatum par.2. §. 8. ſub nume. 8.de regul.iur.in 6.& Rodriq. in ſum.par. 2. capit. 68. concluſ.2. Vgolin. in d.capit. 7. §. 2. Pariſ. vero in prælleg. tract. quæſt. 21. nume. 50. nulla habita diſtinctione in hoc caſu in terminis huius extrauag. Pij V. tenet fructus percepto eſſe reſtituendos: mihi vero æquius, & probabilius videtur eius opinionem eſſe moderandam, ac intelligendam ſecundum præſentem, & prænarratam declarationem.tu autem cogita. Secundo limita quoad fructus ſic male, & indebite, perceptos, condonatos ſeu remiſſos ipſi beneficiario, ſiue in totum ex gratia, ſiue in partem vltra ſummam ſolutam ratione compoſitionis factæ cum Camera Apoſtolica, cum de ſtylo Datariæ ſit, vt ſoleat partem fructuum male perceptorum exigere: & reliquos condonare,vt colligitur ex Nauar.in comment.de Spol.clem. §. 12. ſub nume.4.& Mandoſ. de ſignat. grat. titu. de Abſolutio. a mala fruct. percep. quæ compoſitio dicitur quædam gratuita conuentio. Rebuff. in tract. de decim.quæſt.13.nu. 14. qui beneficiarius vt ſit tutus in foro conſcientiæ, debet exprimere verum valorem fructuum exactorum Nauar.conſil. 73. de Simo. in antiq. etiamſi huiuſmodi fructus fuiſſent modicæ quantitatis,cum eius tacitur.

Digitized by Google

citurnitas gratiam ſurreptitiam redderet. Puteus dec. 131. libr. 1. Mandoſ. loc. cit. Pariſ. in eo. tract. quæſt. 60. num. 35. & infra, quo loco etiam inſinuat formam, & praxim hodiernam circa hanc fructuum reſtitutionem, ſeu compoſitionem.

Eſt & alia pœna quæ per has extrauag. infligitur ſcilicet excommunicatio ipſo facto incurrenda, cuius abſolutio Summo Pontifici reſeruatur. Amplia, & primo vt de eius ſubſtantia non requiratur, ſeu expectetur iudicis declaratio, ſed ſtatim ipſi confidentiarij in eam incidant, eaque ligentur, & ratio eſt quia immediate trahit ſecum executionem capit. paſtoralis. §. verum, de appellat. Felin. in capit. Rodulphus, ſub numer. 38. de reſcript. Decius, conſil. 45. nume. quarto Sot. lib. primo de iuſt. & iure quæſt. ſexto artic. 6. Rederi. Tom. primo quæſt. regu. quæſtio. 8. artic. nono Cæſar. de Graſ. deciſ. 2. nume. 13. ſub titu. de ſentent. excommu. Secundo hanc excommunicationis pœnam extende, vt illa afficiatur etiam mediator ſeu interceſſor, qui ipſam confidentiam procurauerit, tum quia mediator criminis dicitur ipſum delictum committere, vt adnotauit Gemin. & Franc. in cap. mediatores, de teſtibus in 6. tum quia qua ratione mediator Simoniæ incidit excommunicationem, vt expreſſe cauetur in extrauag. 2. §. ſtatuentes, ſub titu. de Simon. inter com. eadem etiam mediator Confidentiæ argu. tex. in l. illud, ff. ad legem Aquil. & in l. a Titio de verbo. oblig. & ad hoc vt quis dicatur mediator Simoniæ, ſeu confidentiæ non requiritur, quod ipſe ob eam aliquid percipiat, ſibique quærat, ſed ſatis eſt, vt mediator fuerit, vt illa fiat, ſicuti probatur in d. extrauag. 2. & tradit Nau. in conſil. 59. de Simon. in antiq. Vgolin. in eod. tract. tab. 4. capit. octauo vbi de iſtis proxenetis, & mediatoribus, poſt Redoan. in tract. de Simon. par. 4. capit. 10. agit, & ad pœnas ad quas teneantur, Vbi vero huiuſmodi mediator aliquid de beneficij fructibus perceperit, tunc quia non ſolum eſt mediator, ſed etiam dicitur principaliter facere, & confidentiæ delictum committere, alijs vtique pœnis afficietur præter illam excommunicationis Pariſ. in eo, tract. quæſtio. 22. ſub nume. 14. dicens id aperte liquere ex verbis d. extrauagan. Pij V. in verſ. Denique ſi quis, &c. Limita vt in hanc excommunicationis pœnam non incidant tam ignorantes prædictas conſtitutiones iuxta ea, quę ſcribit Nauar. in pluribus conſilijs, ſub titu. de ſentent. excommu. & præſertim in man. capit. 27. nume. 274. vbi neruoſius quam alibi huius concluſionis rationes tangit etiam ſi per legem Papæ excommunicatio eſſet impoſita pro facto de ſe illicito, & tradit Tolet. qui alio, citat in ſum. lib. primo cap. 8. ver. Aduerte rurſus prope finem, quam etiam ignorantes confidentiam ab alio commiſſam, in quo omnes Doctores concordare aſſerit Pariſ. in d. tract. quæſt. 21. nume. 43. quod declara ex dictis ſupra in ſecundo intellectu primæ limitationis ad primam pœnam. Secundo limita, vt neque irregularitatem incurrant ſi ante abſolutionem ab excommunicatione a Summo Pontifice obtentam ignoranter celebrarent. quia ignorantia ac bona fide attenta ab irregularitate excuſarentur; cum ſine dolo non contrahatur ex allegat. in proprijs terminis per Nauar. in conſil. 18. num. quinto de Simon. in antiquit. Sed extra caſum violatæ cenſuræ dubium verſatur in eo, an reſpectu ipſius criminis ſcilicet confidentiæ in beneficio commiſſæ efficiatur quis irregularis, ſi quidem quod Simoniacus in beneficio ſit irregularis probat

Lam-

Lambert.de iure patron.par.1.lib.ſecundo quæſt.9. artic. 10. Maiol. de irregula.lib.5.capit.45.ſub nume.primo,& firmat Achil. de Graſ. deciſ. ſecunda ſub tit.de Simo. Veruntamen Nauar.in conſ.34.& ſeq.eod.tit. in antiq. ſentire videtur,quod non ſolum iure antiquo attento, ſed etiam nouo extrauag. Pij V.incip. Cum primum,ob crimen Simoniæ in beneficio commiſſum ipſo iure in foro conſcientiæ quis irregularitatis, & inhabilitatis pœnas non contrahat ante ſententiam condemnatoriam, & Henriquez loco ſuperius cit. aſſerit Simoniacum etiam publicum in beneficio non fieri irregularem. quia nullo iure exprimitur,nec ſit crimen depoſitione dignum , in terminis vero huius conſtitutionis Pij V.Pariſ.in præalleg.tract.q.61.num.9. affirmatiuam opinionem veriſſimam,ac in iudicando, & conſulendo tenendam exiſtimat ponderando inter alia ipſam in eo, quod conſidentiarios beneficijs obtentis priuet, & ad futura inhabiles reddat, ex quo, inquit, ſatis videri conſtare de irregularitate; quæ inter præcipuos effectus hunc inducit, vt irregularibus non poſſint beneficia conferri Decio. in cap. cum noſtros , de conceſ. præb. Card.Pariſ.in conſi.136.nu.40.vol.4. alijque citati per Didac. Cou.in præd. §.8.ſub num.6.

Pauli IV.conſtitutio publicata Romæ die 27. Nouembris 1557. cõtra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt , aut beneficia impetrant pro alijs , vt ab eis aliquid conſequantur,vel pro ſeipſis , vt alijs poſtea cum pẽſione reſignent fol.6014. in bullar.incip.Inter cæteras curas & infra .

Nos præmiſſis fraudibus,& dolis,ac hęreſi Simoniacæ quantum cum Deo poſſumus efficaciter occurrere volentes , Apoſtolica authoritate , tenore præſentium ſtatuimus,& ordinamus,atq; decernimus,quod de cętero omnes,& ſinguli qui poſt publicationem præſentium in locis infraſcriptis faciendam occaſione beneficiorum obtinendorum ſe alios eſſe ſimulauerint , & tanquã tales ſe in examine ſuppoſuerint aut beneficia pro perſonis id ignorantibus , ſeu pro ſe, vel pro alijs cum oblatione alicuius penſionis annuæ, aut pro alijs cum ſpe penſionem annuam,aut aliud quantumuis modicum temporale cõmodum ab eis conſequendi,vel pro ſeipſis principaliter,animo,& intentione ea poſtmodum in fauorem aliorum etiam quantumuis idoneorum, & benemeritorum,cum ſimili penſione,aut commodo, aut etiam ſine eo reſignãdi obtinere procurauerint, cuiuſcũque ſtatus, gradus,ordinis, & conditionis exiſtant,etiam ſi Epiſcopali,aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica,vel Cardinalatus honore ſeu mundana etiam Regia,Ducali, aut Marchionali præminentia præfulgeant, excommunicationis , & anathematis , ac maledictionis æterna ſententiam,à qua niſi a nobis, aut Romano Pontifice pro tẽpore exiſtente , præterquam in mortis articulo conſtituti abſolui nequeant , necnon, priuationis omnium,& ſingulorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura,& ſine cura,ſecularium, & quorumuis ordinum regularium per eos in titulum,vel commendam,aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa,& alia in poſterum obtinenda pœnam eo ipſo abſque alia deſuper facienda declaratione incurrant,ita vt conſtito ſolum ſummarie, & extraiudicialiter,quod ipſi contra tenorem præſentium aliquid fecerint , per Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem , ſeu Viceauditorem , vel eius Locumtenentem pro talibus, & vt tales publicari poſſint , & nihilominus

minus ſic,vt præfertur,obtentæ prouiſiones,& commendæ, aliæque diſpoſitiones nullæ ſint,irritæ,& inanes,nullumque alicui ius in ipſis beneficijs, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus ſuos faciat, ſed ad eorum reſtitutioné teneantur,poſſintque beneficia, tam ſic impetrata,quam per eos obtenta, tanquam modo præmiſſo vacantia a nobis, & Ro. Pontifice pro tempore exiſtente dumtaxat libere impetrari, volumuſque ſtatutum, ordinationem, & decretum noſtrum huiuſmodi, etiam quoad Monaſteria monialium,& alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri ſolita locum habere. Non obſtantibus, &c.

SODOMIA.

PRæter Summiſtas Sciendum eſt, qualiter contra clericos nefandi criminis reos vltra diſpoſita in Concil. Lateranenſi ſub Alex.3. relato in c. clerici, de exceſſi. prælat. pœnæ fuerunt aggrauatæ per duas conſtitutiones Pij V.quarum prima eſt ſub Datum Romæ kalen. Aprilis 1566. in bullario fol. 924.incip. Cum primum.

§.Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ,ppetrauerit, curiæ ſeculari puniendus tradatur, & ſi clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus ſimili pœnæ ſubijciatur.

Altera vero conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſæculari eſt eiuſdem Pij V.publicata Romæ die tertio Septembris 1566.fol.1028.in bullario incip.

Horrendum illud ſcelus,quo pollutæ fœdatæque ciuitates tremendo De iudicio conflagrarunt, acerbiſſimum nobis dolorem intulit, grauiterq; animũ noſtrum commouet, vt ad illud quantum poteſt cõprimendũ, ſtudia noſtra conferamus.Sanè Lateranenſi Concilio dignoſcitur conſtitutum,vt quicumque Clerici, illa incontinentia, quæ contra naturã eſt, propter quam ira Dei venit in filios diffidentiæ,deprehenſi fuerint laborare, a Clero deijciãtur,vel ad agendam in Monaſterijs penitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitij contagium,impunitatis ſpe,quæ maxima peccandi illecebra eſt, fidentius inualeſcat, Clericos huius nefarij criminis reos, grauius vlciſcẽdos deliberauimus,vt qui animæ interitum non horreſcunt, hos certè terreat ciuilium legum vindex gladius ſæcularis. Itaque quod nos iam in ipſo Pontificatus noſtri principio,hac de re decreuimus plenius,nunc,fortius perſequi intendentes,omnes,& quoſcunque Presbyteros, & alios Clericos ſæculares, & regulares,cuiuſcunque gradus,& dignitatis,tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omnique officio,dignitate, & beneficio eccleſiaſtico præſentis Canonis authoritate priuamus, ita quod per Iudicem Eccleſiaſticum degradati,Poteſtati ſtatim ſæculari tradantur, qui de eis illud idem capiat ſupplicium,quod in laicos hoc in exitio deuolutos,legitimis reperitur ſanctionibus conſtitutum. Nulli ergo, &c.

ADDITIO. *Præſentis conſtitutionis diſpoſitionẽ, et pœnas ampliamus non ſolũ in clerico Sodomita maſculorũ concubitore. ſed & in eo qui fœminã præpoſtera venere cognouerit, cũ in hoc caſu Sodomia proprie cõmitti dicatur ſicu-*

ti præ-

ti pre alijs voluerūt Afflic in conſtit. regni legū aſperitate lib. 3 rubr. 42. nu. 32. Iul. Clar. qui de cōm. opinione atteſtatur lib. 5. recep ſent § Sodomia, nu. 2. eāq; ſequutus eſt Menoch. de arb. Iud. li. 2. caſu 287 n. 5 & in addi. ad eūdē caſum nu. 40. Couar in epitome de ſpōſ & matr par. 2 §. 5 nu 7. & Sayr. lib. 7. theſaur. cōſcien. c. 1 ſub nu. 21. Secūdo ampliamus in Cleric. qui vitiū beſtialitatis cōmiſerit cū brutis luxuriæ cā turpiter ſe cōmiſcēdo, vt in ſpē notat Rodriq in ſum par. 1 c. 209 ſub n. 2. rōne de qua ibi per cū vide Rol. cōſ. 7. vol. 1. Ampl. 1.

Illā vero in plurib limitamus & primo in Clerico Sodomita occulto quoad ſuſpenſionē ipſo iure in foro conſcientiæ ab ordinū executione & per cōſequēs quoad irregularitatē ſi illis miniſtraret, & quāuis in contrariū ſe habeant quā plurimorū Doctorū authoritates ēt poſt peractā pœnitentiā ante diſpēſationē, prout eſt videre apud Lāber. de iure patron par. 1. lib 2. q 9. art. 18. Couar in Clem ſi furioſus par. 1. §. 1. nu 6 de homic. & huic opinioni adſtipulatur Lopez ad Diac. c. 80. & ita pp criminis grauitatē practicandū eſſe inquit Foler. in pract cri can. in miſcellan c 38. nu 11. Oppoſitū tamē ex plurib defendit, ac demōſtrat Naua in man. c. 27. nu 240. & latius in cōm. de neceſ. defend. prox. nu. 37. Vgolin in tract de irreg c 43 nu. 1. & ſeq idq ēt ſtante pfato Py V. motu Henriq in ſum. lib. 11. de excom c. 36. in fine in gloſ iii. & clarius lib. 14. de irreg c. 5 ſub. §. 1 concurrit Rodriq in prealleg c. 209. concluſ. 1. ſecus vero in notorio & publico ex pred. doct. quo caſu vt aduertit Tolet in ſum. lib 1. c. 74. hmōi irregularitas nō dicitur prouenire ex delicto, ſed ex infamia, et ſcādalo q̄ ex delicti notorietate oriuntur minuſq dicēdū eſt irregularitatē per laicos cōtrahi de quib. hæc extrauag. non ſequitur ex eiſdē Nauar Toleto & Vgolino. Secūdo limita procedere tātū in clerico habēte copulā Sodomiticā q̄ nō alias cōſumari dicitur niſi intra vas cōtra naturā ſemē effunderetur arg. tex in c. fi. de Sponſ. & ita declarat Nau vbi ſupra quē ſequitur Lopez & Rodriq tam. in ſum quam in tom. 1. q reg q. 30. art. 10. & tom. 2. q 27. art. 2. Vgolin. loco prox. cit ſecus aūt ſi extraordinariā pollutionē cū puero haberet, quāuis inter actus Sodomiticos cōputetur Tertio cōſequēter limita in Clerico, qui attētauerit hoc ſcelus ppetrare ex allegatis per Menoc. leg. 2 de arb iud. in addi. ad caſ. 286 nu 37. ēt ſi ad actū proximū deueniſſet, nō tamen delictū perfeciſſet: Vnde ſciendū, quod dicitur attētari pueri pudicitia cū id agitur vt ex pudico impudicus fiet c. ſi quis tā fœminā de pœnit. d 1. idq verificari, & exiſtere pōt duobus modis & primo quādo proceſſum eſſet ad aliquē actū de per ſe ordinatū de pſenti ad ipſum factū ſceleſtiſſimū, veluti ad leuādū veſtes, & alia pparatoria, de quib per Card Pariſ in conſ 16, vol. 4. Secūdo modo quādo peruentū eſſet ad actū magis proximū & immediatū qui tunc talis diceretur, quo ſuppoſito de facili ipſius facti continuatio ſequeretur ex dictis per Boer dec. 316. & ſic vt neutro modo clericus penis per hāc conſtitutionē pro hoc crimine impoſitis puniēdus veniret, niſi tale delictū perfeciſſet, & oīno conſumaſſet, idq probatur ex eo quia hodie de generali cōſuetudine totius Italiæ, imo totius mūdi, (per quā iuri cōi abrogatū eſſe cenſetur) introductū eſt, vt ēt in atrociſſimis, & gra-

Limit. (beside "Illā vero in plurib limitamus")

Limit. 2 (beside "Secūdo limita")

Limit. 3 (beside "Tertio cōſequēter limita")

uiſſimis attẽtatũ pro cõſumato nõ puniatur, nec conatus ſeu affectus nõ ſequuto effectus, ẽt ſi ad actũ proximũ deuentũ eſſet, ita vt licet puniatur eadẽ lege, nõ tamẽ eadẽ pęna ab ipſa lege determinata ſed minus ſeu mitius et extraordinarie, de qua cõſuetudine pter alios quos recẽſere poſſẽt atteſtãtur Afflic. in conſt regni aſperitatẽ par. 2 rub. 11. nu. 2. Gram. dec. 2. nu 8. & infra, & dec. 74 nu. 7. & 30. idẽ Gram. in voto. 19. nu. 4. & voto 20. nu. 8. Iul. Clar. in prac. cri. q. 92 ſub nu. 2. tutius hoc eſſe exiſtimãs & nouiſſime Proſper Farinat. qui alios Doctores plena manu cõgerit, in ſua pract. cri. tit. de delict. & pęn. q. 19. nu. 49. Ego aũt perpenſa huius criminis deteſtatione, & grauitate, & cũ ſit res pernicioſi exẽpli arbitrarer (meliori iudicio ſemper ſaluo) qđ vbi clericus conatus, fuerit hoc ſcelus cõmittere, & ad aliquẽ actũ admodũ proximũ ſeu directũ in ſceleris cõſummationẽ perueniſſet, deinde propria pęnitentia ductus ſua ſponte & a nemine impeditus a crimine ceſſauerit incepto, ex doctrina Couar loco infra citãdo debere pdictas pęnas in alias mitiores cõmutari arg. tex. in l. qui falſam ff. de falſ & glo. in l. qui c. mẽte ff. de fur. vbi vero per ipſum minime ſtetiſſet oẽm conatũ adhibendo ad actus perfectionẽ, ſed aliquo exteriori impedimẽto fuerit impeditus, quominus crimen perageret exequeretur & in totũ conſummaſſet veluti quia detectus fuiſſet ab aliorũ ſuperuenientiã, vt in hoc caſu veniat puniẽdus pęnis in d cõſtitutione cõtentis, & expreſſis. Et ad ita dicendũ mouent ne ſcripta per Felin in tract. quãdo conatus puniatur. & in c. 2. de præſum & præciſe tradita per Couar. in d Clem. ſi furioſus par. 2. in initio nu. 6. & infra, ita in ſpecie admonet me Menoch. lib. 4 de arbit iud caſu 360. nu. 60. & Rodriq in d. c. 197 aſſerens in Regnis Hiſpaniæ comburi eos qui hoc peccatũ cõmittere conantur, & procurant, quãuis impediti copulã non cõſummaſſent. Quarto limito vt huius extrau. pęnæ ſaltim quoad forũ cõſciẽtiæ procedat in clerico, qui ex iteratis actib. vitiũ hoc frequẽtaret adeo vt ex vſu quaſi cõtinuato id exercet, ac boni viri arbitrio illius exercitio dici poſſit, ex alleg. per Nauar. d c. 26. nu. 250. non aũt in eo qui aliquoties cadit, & cecidiſſe pęnitet adeoq minus recte ſenſiſſe exiſtimo Ignat. Lopez loco præalleg qui vnicũ lapſum ſufficere ptendit Nauar. opinionẽ impugnãdo & reprobãdo de quo ẽt miratur Rodriq in locis citatis eo quod ob quoddã leue & fragile argumẽtũ, cui ipſe reſpondet, & ego inutiliter mẽbranas occupẽ referre omitto, a tã pia, & tanti viri opinione recedat Greg XIII. authoritate confirmata. Sed quoniã pdictorum difficilis eſt probatio niſi per confeſſionem ipſorũ delinquentium, cũ huius delict. natura ſit, vt ex cõiter accidentibus ſecrete, & occulte committi ſoleat, dubitari poſſet, An & quãdo dictum ſolum pueri ſtuprati, & Sodomiã paſſi faciat inditium ad torturã contra Stupratorem ſeu agentẽ: Ad cuius dubij reſolutionẽ præ alijs videndi ſunt Egid. Boſ in tit de indit. & conſid. ante tort. Plot. in conſ. 133. quod eſt inter conſilia criminalia diuerſorum, Gram. dec. 49. nu. 16. Cardin. Pariſ. conſ. 163. vol. 4. & nouiſſime ac notab. Proſper. Farinac. qui cõem Doctorum opinionem, & praxim inſinuat in pract. crim. titu. de indit. &

dit. &

dit.& tort.q.43.nu.89.& inf.Quinto,& deniq; limito præſentem cõſtitutionẽ quoad pęnas in eo contentas ipſo facto incurrendas quãtũ ad forũ interius quo clericus tali vitio irretitus nõ tenetur ſtatim cõmiſſa culpa dimittere beneficia officia, & dignitates Eccleſiaſticas, abſq; eo quod præcedat iudicis ſententia non.n tenetur eſſe executor dictarũ pęnarũ contra ſe ipſum excom.& frequentiori ſnĩa,vt per Symanc.de cathol.inſtit.c.9 nu.1209.Nauar in comment.de dat.& promiſ notab.31.nu.52.in fine.Molina in tract.de iuſt diſp.90.late Gutier.lib.1.can.q.c.1 ſub nu. 12.concludit quod ſnĩa tenentium contrariũ, eſt a cõi ſchola Theolog.& canoniſtarum exploſa.quod ſ vtrũ legũ penalium trãſgreſſores ante latã ſnĩam pęnas ipſas ſubire teneantur examinat ẽt Rodericus to 5.q regular.q.7.art.15.& latiſſime Alex. Moneta in tract.de diſtributio. quotidian.par.1.q.7.quinimo quod d.extrauagãs tantũ reſpiciat forum exterius, & quoad forum conſcientiæ in praxi recepta non ſit, inquit Henriq. & Tolet.locis ſuperius cit.& ex plurib demõſtrare nititur Graf.p.1.lib. 2. deciſ. aurear.dec.90.nu.5 & inf & ita refert Vgol.in tract. de irregul.c 43.§.2. ſub.nu 4.ĩfine teſtatũ fuiſſe quẽdã ex Societate Illuſ.Card. Sabelliũ Rom.Põt. Vicariũ,cum de hac re Romæ cõtẽtio eſſet, cõſuetũ reſpondiſſe, hanceq; ſnĩam probaſſe vnum ex pœnitentiarijs S. Petri de Vrbe, quam, & ipſe ſequitur.

Hinc deducitur, & primo, quod cum pœna priuationis beneficiorum, &c. ſit ipſo iure ab hac extrauag.impoſita pp illa verba.ſ.(præſentis canonis authoritate priuamus) q̃ cum ſint præſentis tẽporis inducunt pœnã ipſo iure ex allegatis per Nauar.in man.c.27 nu.24.non erit neceſſaria ſnĩa priuatoria & ſic vt feratur ſuper pęnã, quæ longe diſtat a declaratoria, in qua per ſimplicẽ criminis declarationem venit ipſo iure priuatio Sot.lib.1.de iuſt.& iur.q.6. art.6 concluſ 3.Rota diuerſ.deciſ.728 par.3.ſub nu.2 ſed requiritur declaratoria tantum ad factum non autem ad ius, Achilles de Graſ.deciſ.vnic.nu.5. ſub tit.de pęnis, & alibi diximus alios citantes. Deducitur ſecundo quod quis poſſit facere ſibi prouidere de beneficijs,illaque acceptare etiam ante d.ſententiam excom. opinione vt inquit Mandoſ. quiquam plurimos Scribentes in hoc conuenientes,cumulat,in addit.ad Lap.allegat.16.lit. Ad idem Achil de Graſ in eadẽ deciſ nu. 2. ipſe vero clericus de hoc crimine infamatus remanet in poſſeſſione,a qua inauditus amoueri non põt ex veriori & com ſentẽtia,vt teſtatur Hoieda de benef.incompat par.2.c.4.ſub nu.9.vel antequam ſententia declaratoria promulgetur, imo neque poſt datam ſententiam, ipſe reus dẽ poſſeſſione expolietur Henriq optime lib. 3.de excom.c.56.in fi. §. 3.vide ſupra in verbo alienatio nu.49.et in verbo beneficiorum reſignatio.

SPOLIA CLERICORVM.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod in hac materia ſunt aliquæ ſummorum Pontificum conſtitutiones, quarum prima eſt Pauli III. Declaratio, & conſtitutio ſuper Spolijs ad Cameram Apoſtolicam ſpectantibus ab antiquiſſimo tempore,citra fol.240.in bullario incip.Romani. Cõgnitio de pe. culio Clericorum.

Declar.

Pauli 3. Daclaratio quod fructus beneficiorum, tempore obitus beneficiatorum in exacti debeantur ſucceſſoribus in beneficijs, & non hæredibus dictorum beneficiatorum, &c. incip. cum ſicut nobis nuper fol. 504. in bull.

Eiuſdem Declaratio regulæ, ſiue conſtitutionis perpetuæ nuper publicatæ ſuper fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorũ in exactis in bul. fol. 405.

Quod conſtitutio perpetua ſuper fructibus beneficiatorũ in exactis edita locum non habeat in locis in quibus collectores Cameræ Apoſtolicæ eſſe conſueuerũt fol. 596. & ſic limitatur diſpoſitio c. fi. de offi. ord. in 6. & c. quia ſæpè de electio. in 6. & Clem. ſtatutũ eod. tit. & c. cum vos, de offic. ord. quia non reſeruantur vacantib. Eccleſijs eorũ ſucceſſoribus. Aduerte tamen quod extat Breue ſuper fructibus pendentibus, & maturatis, & a ſolo minime ſeparatis, ſeu nondũ exactis vſq; ad diẽ apprehenſionis poſſeſſionis per beneficiatũ ſpectantibus ad Camerã Apoſtolicam Sixtus Papa V. ad perpetuã rei memor.

Cum ſicut accepimus, variæ dubitationes, ac etiam contentiones inter modernum, & pro tempore exiſtentem noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ Nuncium in Regno Neapolitano ex vna, & clerum ſingularũ ciuitatum, & diœceſum eiuſdẽ Regni qui ſuper ſpolijs clericorum, & presbyterorũ beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium cum nobis, & Camera noſtra Apoſtolica tranſegerunt, & concordarunt, eorumq; hæredes prætendentes fructus beneficiorum Eccleſiaſticorum clericorum, & presbyterorum dicti Regni ab humanis pro tempore eorum obitus pendentes, & maturatos, ac etiam a ſolo minime ſeparatos, ſeu a quibus id cõtingit nondum exactos ad clerum, ſeu capitulum, vel hæredes beneficiatorum huiuſmodi, non autem Cameram prædictam ſpectare, quamuis in cedulis, tranſactionũ ſuper ſpolijs huiuſmodi mentis, intentioniſque noſtræ fuerit eoſdem fructus pendentes quorumcunq; benef. Eccleſiaſt. in quouis menſe, pro tempore vacantium, etiam iuxta felicis recordationis Iulij Papæ 3. prædeceſſoris noſtri conſtitutionem deſuper editam, eidem Cameræ noſtræ reſeruaret eoſq; a die obitus beneficiatorum vſq; ad diem captæ poſſeſſionis per illorum ſucceſſores in dictis beneficijs decurrendos, eidem cameræ applicaret, in dies oriri ſoleant. Nos igitur pro noſtri Paſtoralis Officij munere dubitationes, & contentiones, ſeu cõtrouerſias huiuſmodi è medio tollere volẽtes motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus quorumcunq; beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſecularium, & etiã quorumuis ordinum regularium in dicto Regno conſiſtentium, etiam in quocunque menſe pro tempore vacantium, tam ante obitũ illorum poſſeſſorũ pendentes, & maturos, ac etiam a ſolo minime ſeparatos ſeu nondum exactos, quam etiam poſt eorum obitum vſq; ad diem adeptæ poſſeſſionis dictorum beneficiorum per ſucceſſores eius maturandos, & ſeu decurrendos, pro rata temporis a die adeptæ poſſeſſionis eorundem beneficiorum ad ipſam cameram noſtram ſpectare, illoſque eidem cameræ applicandos eſſe, & illos per venerabilem fratrem Marcum Antoniũ Epiſcopum Fulginatẽſem modernũ, & pro tempore exiſtentem Nuntium Apoſtolicum in Regno prędicto pro eadẽ camera, & eius nomine percipi, exigi, & leuari, ac ẽt pro faciliori illorũ exactione ſi videbitur in fine anni cũ ſucceſſorib. in dictis beneficijs cõputandi, diuidi, & illorũ ſic diuiſorũ, quemlibet eorundẽ Nuntij ſeu ab eo deputatorum conuſſatiorum in dictis beneficijs ſucceſſorũ ratas partes mo-

dis,

do, & forma præmiſſis, in dictis beneficijs reſpectiue tangentes, etiam percipere, exigere, & leuare poſſe, & debere declaramus, ac de cætero perpetuis, futuris temporibus, ita, & non aliter in præmiſſis obſeruari volumus, ac etiam perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, omneſq; & ſingulas lites, cauſas, quæſtiones, & controuerſias ſuper præmiſſis fructibus, & illorum perceptione inter ipſum Nuncium ex vna, & quoſuis Clericos hæredes, & ſucceſſores, dictorũ beneficiorum defunctorum coram quibuſuis iudicibus, etiam ordinarijs, & delegatis hactenus quomodolibet introductas, adhuc īdeciſas pẽdentes partibus, ex altera in eiſdem ſtatu, & terminis in quibus reperiuntur, ab eiſdem iudicibus ad nos aduocamus, illaſque penitus extinguimus, & annullamus, ſicque per quoſcunque iudices, &c. Non obſtantibus litis pendentia, & alijs præmiſſis, ac quatenus opus ſit noſtra de non tollendo iure quæſito, & quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarriis quibuſcunque. Volumus autem, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 1. Ianuarii 1589. Pont. noſtri anno quarto.

Applicatio R. Cam. Apoſtolicæ fructuum beneficiorum in regno Neapol. ſedi Apoſtolicæ reſeruatorum a die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi a Rom. Pont. poſſeſſionem capient de manu Nuntii Apoſtolici in eodem Regno fol. 691. incip. Cupientes, &c.

Reſeruatio, & applicatio ad R. Cameram Apoſtolicam fructuum omniũ beneficiorum ſedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſeu affectorum pro tempore vacantium, fol. 700. incip. Cupientes malitiis, &c.

Quod clericorũ bona ex illicita negotiatione acquiſita ſub ſpoliorum nomine veniant, fol. 685. incip. Decens, &c.

Declaratio literarum ſuper bonis, ex illicita negotiatione acquiſitis editarum, fol. 695. incip. Romanus, &c.

Et ad maiorem declarationem. Per procedere ſopra l'illecita negotiatione nel Regno di Neapoli, non obſtante le compoſitioni, fatte, etiam, che non ſia cominciata la lite, in vita del negotiãte, extant literæ Sixti Quinti tenoris ſequent.

Monſignor Glorierio Clerico della noſtra Camera Apoſtolica, & noſtro nuntio nel Regno di Napoli. Eſſendoſi di noſtro ordine fatte molte compoſitioni di Spogli con diuerſi capitoli, & Cleri, & altri particolari di detto Regno, come per inſtromenti ſopra ciò in piena Camera Apoſtolica, ſtipulati appare, & in eſſi ſi ſia conuenuto, che per cauſa della illecita negotiatione fatta da Preti, ò Clerici non ſi poſſa procedere doppò la morte di eſſi non eſſendoſi cominciato il giudicio in vita loro; Et intendendo, che da queſto, loro ſi fanno piu arditi a contrauenire alli Sacri Canoni, & conſtitutioni Apoſtolici, quali con tanto rigore prohibiſcono tali illecite negotiationi, & che di quà, loro pigliano occaſione di peccare licentioſamente, Perciò volendo noi in queſto prouedere alla ſalute dell'anime loro, che è il noſtro principale intento; Per la preſente Apoſt. authoritate, & di certa noſtra ſcientia, & Motu proprio dechiaramo, che quando coſterà, ò in vita, ò dopo morte loro, trouandoſi in eſſer la mercantia, ò prouandoſi di voce, e fama publica, ò per proue euidenti, e preſenti, e non mendicate che loro habbiano negotiato illecitamente, detto patto, ò conuentione poſto in detti inſtro-

Digitized by Google

menti di compoſitioni non obſti, anzi ordiniamo, & commandiamo tanto à voi, quanto all'altri Nuntij Apoſtolici, che pro tempore ſaranno in detto Regno, che conforme a queſta noſtra intentione, debbiano nelli caſi predetti procedere, & giudicare, leuando a voi, & ad eſſi, & a qualunque altra perſona qual ſi voglia autorità, & facultà di giudicare altrimente. Et tanto eſſequitete che tale è mente, & intentione noſtra, non obſtante le dette compoſitioni, & inſtrumenti ſopra eſſe, etiam in ordine noſtro ſtipulate, e le regole di Cancellaria de non tollendo iure quaſito, & qual ſi voglia altra coſa, che faceſſe in contrario, alle quali, ancorche, di eſſe biſognaſſe farne quì eſpreſſa mentione, hauendole noi per inſerte, & ſufficienter eſpreſſe, per queſta volta ſola in quanto alle coſe predette deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico il dì 16. d'Aprile M. D. X C.

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO. Quia huc pertineret examinare clericos negotiatores & alienæ rei conductores tangentia pro Spolijs Cameræ Apoſtolicæ faciendis, ne hic idem repetam, deſeruient dicenda infra in addit. ad Verbum Vectigal. & vide Nau. conſ. 10. de teſtamen. in antiq.

Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in Regno Neapolitano pro tempore vacantium a die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi poſſeſſionem ceperint de manu Nuntij folio 1008. in bullar. incipien. Cupientes, &c. & vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio.

Declaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine Spoliorum Romæ publicata die 28. Septembris 1267. folio 995. in bullar. incipien. Romani Pontificis prouidentia circumſpecta ad ea ſolicitudinis ſuæ partes potiſſimum conuertit, per quæ ſingulis eccleſijs debita obſequia, & opportuna ſubuentionis auxilia minime ſubtrahantur. Cum itaque ſicut accepimus, nonnulli Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates, ſeu commendatarij, ac alij beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, proprij honoris, & ſalutis immemores, etiam prætextu facultatum teſtandi eis per Sedem Apoſtolicam conceſſarum in eorum vltimis voluntatibus res ſacras, ac vaſa, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, aliaque cultui diuino dicata quandoque ex fructibus eccleſiaſticis per eos acquiſita, non eccleſijs & Monaſterijs, ac beneficijs, quibus præfuerunt ſeu a quibus prouentus eccleſiaſticos, & ſtipendia acceperunt, pro vt rationi & honeſtati conſentaneum foret, ſed alijs locis, etiam aliquando non pijs ac interdum eorum conſanguineis, & affinibus relinquere, ac cameræ Apoſtolicæ collectores prætextu quod illa ſub appellatione Spoliorum veniant tanquam eiuſdem cameræ Spolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximum religionis dedecus, ac eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentiũ animarum periculum ſcandalumque plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſque huiuſmodi prouidere, ac ſingularum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumque quorumlibet ſaluti conſulere

volen-

volentes. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus quod de cætero omnia, & ſingula paramenta, ac vaſa necnon Miſſalia, & gradualia, ac cantus firmi, & muſicæ, alijque quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res ſacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoſcunque Patriarchas, Archiepiſcopos Epiſcopos, Abbates ſeu Commendatarios, & alioſcunque quæcunque, & qualiacumque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis ordinum regularia in titulum, vel Commendam, aut alias quomodolibet obtinentes quocunque nomine, vel titulo cenſeantur, etiam ſi de illis, & eorum qualitatibus ſpecialis, & expreſſa mentio habenda foret, ad vſum, & cultum diuinum etiam in eorum priuatis ædibus, & Capellis, vel Oratorijs deſtinata tempore eorum obitus ex teſtamento, vel ab inteſtato relicta ſub quibuſuis facultatibus teſtandi, & alias diſponendi, de bonis per eos ex altari, vel alias quomodolibet acquiſitis per quoſcunque Roman. Pontific. prædeceſſores, & ſucceſſores noſtros, ac nos ſub quibuſuis tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio aut alias quomodolibet conceſſis, & concedendis nomine cōprehendantur. Nec ſub appellatione Spol. veniāt, ſed ad ſingulas Eccleſias, Monaſt. etiam Conuentu carentia, & beneficia huiuſmodi in quibus reſederint, aut quibus præfuerint, ſeu quæ alias obtinuerint omnino ſpectent, & pertineāt, ac ſpectare, & pertinere, illaque poſt eorum obitum eiſdem eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs, etiam ſi in Rom. Curia, & procul ab illis deceſſerint, vel ad illa nunquam acceſſerint, etiam ſi antea eccleſiarum, & Monaſteriorum regimini ceſſerint, vel beneficia huiuſmodi renũciauerint, eo ipſo applicata, & incorporata ſint, & eſſe cenſeantur. Ita quod liceat illis defunctis, in eiſdē eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs ſucceſſoribus, ac eccleſiarum, & Monaſteriorum, huiuſmodi capitulis, & conuentibus, reſpectiue illa propria authoritate, libere apprehendere, ac eorum eccleſijs, & Sacriſtijs applicare, & incorporare, ac quæcunque donationes ac relicta, & legata teſtamenta, & codicilli, & aliæ vltimæ voluntates, ſeu ſpolia deſuper cōtra præſentis conſtitutionis noſtræ tenorem quomodolibet pro tempore facta, quoad præmiſſa nulla, & inualida nulliuſque roboris, & momenti exiſtant, & perſonis, etiam eccleſiaſticis, ſeu locis etiam pijs, aut Eccleſiaſticis alijs quibuſcunque, in quarum, ſeu quorum fauorem pro tempore facta fuerint, minime ſuffragentur, nec per ea eiſdē perſonis, ſeu locis, vel alijs eccleſijs huiuſmodi aliquod ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri poſſit. Quinimò res ſacras, ac alia bona prędicta, quocunque nomine, vel titulo pro tempore detinentes ad illa eccleſijs, & Monaſterijs, ac beneficijs per defunctos quomodolibet acquiſitis vt præfertur iuxta præſentiam tenorem realiter, & cum effectu reſtituendũ, & conſignandũ, quibuſuis diſpoſitionibus de illis in contrariũ quomodolibet factis minime attentis, omnino teneantur, & ad id per cenſuras, & pęnas, etiā iuris, & ſacrilegij, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi, & compelli poſſint, & debeant. Inſuper ne deinceps contingat inſolentia Spoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorum, vel ſubcollectorum aliquas Eccleſias, nec hominum quemquam damno, & iniuria affici, nec vnquam de cętero vertatur in dubiũ, quæ res habendæ ſint nomine ſpolij, ſimili modo ſtatuimus, de-

Hh 2 cerni-

cernimus, & declaramus, quod quæcumque ſcamna, Cathedræ, arcę, & etiam ligneæ, vel lapideæ, etiam marmoreæ Menſæ, & Tabulæ, ac quæcunque dolia ſeu vaſa vinaria, & alia ſimilia ſuppellectilia domeſtica p quoſuis preſbyteros, ſeu clericos ab humanis pro tempore decedentis tempore eorum obitus in eccleſijs, ſeu eorum domibus eccleſiarum earundem vel alibi vbiuis locorum relicta etiam ſi ex fructibus, & prouentibus beneficiorum quæ dum viuerent obtinebant acquiſita fuerint ſub ſpoliorum appellatione minimè veniant, nec pro ſpolijs vllo modo reputari poſſint: præterea quod nullum ſpolium Cameræ præfatæ, fieri nec quicquam a quibuſuis ſpoliorum Cameræ huiuſmodi Collectoribus, vel ſubcollectoribus exigi poſſit per obitum illius qui dum viueret, vnum, vel plura beneficia eccleſiaſtica obtinuerit, cuius, vel quorum inſimul fructus, redditus, & prouentus, triginta ducatorum auri de camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non exceſſerint, aut qui penſiones annuas ſuper quibuſuis fructibus eccleſiaſticis vſque ad dictum valorem annuatim perceperit, dummodo tamen is ſe ab omni illicita negociatione, & a ſacris Canonibus prohibita abſtinuerit. Ita quod ſi quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quarumuis defunctorum, qui ſimilia beneficia obtinuerint, ſeu ſimiles penſiones perceperint prætextu ſpoliorum euiſdem Cameræ percipere, aut alias contra præſentes noſtras literas, attentare præſumpſerit, ad totalem bonorum per eum perceptorum reſtitutionem teneatur, ac ad id via iuris etiam per ſimiles cenſuras, & pœnas cogi, & compelli poſſit, & debeat. Diſtrictius inhibentes quibuſuis Cameræ præfatæ ſpoliorum Collectoribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, & ſub indignationis noſtræ & priuationis eorum officiorum pœna in ornamentis, & paramentis, ac vaſis, & libris præfato cultui diuino dicatis ac alijs rebus ſacris, necnon ſuppellectilibus præfatis quomodolibet ſe intromittant, nec in eorum inuentarijs tanquam ſpolia redigant, ſeu deſcribant ſed ornamenta, & paramenta, necnon vaſa, & libros, aliaque diuino cultui dicata huiuſmodi eccleſijs, & Monaſterijs, Capellis, & alijs beneficij huiuſmodi, eorumq; Rectoribus & alijs præfatis libere dimittant, & conſignent, ac conſignari faciant, cum effectu, Ac ſuppellectilia prædicta in locis vbi conſtiterint relinquant, Ac decernentes, ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis authoritate fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper ijsa quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filijs curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & ſingulis locorum ordinarijs, ac maiorem dignitatem, poſt Pontificalem in vniuerſis Eccleſijs Cathedralibus, & Metropolitanis pro tempore obtinentibus per Apoſtolica ſcripta, motu ſimili mandamus, quatenus, ipſi, vel duo aut vnus eorum præſentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte quorumcunque in præmiſſis intereſſe habentium, vt præfertur fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant authoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcunque firmiter obſeruari. Ac ſingulos, quos literæ ipſæ

Digitized by Google

ræ ipſæ concernunt illis pacificè gaudere,non permittentes eos deſuper quo modolibet indebite moleſtari. Contradictores authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtātibus Apoſtolicis, ac in prouincialib. & Synodalibus Concilijs editis Generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus,& Ordinationibus nec non Eccleſiarum, & monaſteriorum huiuſmodi iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus facultatibus teſtandi alijſque priuilegijs indultis, & literis Apoſtolicis,quibuſuis conceſſis approbatis,& innouatis, etiam ſi de illis,eorumque totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa mentio facienda eſſet,illorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, illis in reliquis ſuo robore permanentibus cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod ſi aliquis ex Patriarchis,Epiſcopis. Abbatib.ſeu Commendatarijs & alijs beneficiatis præfatis pluribus Eccleſijs, ſeu Monaſterijs, pro tempore, vel ſucceſſiue præfuerit,ſeu plura beneficia obtinuerit ornamenta,& paramenta ac res, & bona predicta ad illa omnia habita ratione fructuum, & temporis, quo eadem beneficia poſſedit omnino pertineāt, & proportionabiliter inter ea diuidantur,quodque præſentes literæ in cancellaria noſtra Apoſtolica, & acie Campi Floræ,de more publicentur, & inter conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur,&c. Nulli ergo &c. Item quæ ad Cameram Apoſtolicam pertineant vide in commiſſionib. generalis Theſaurarij præſertim Sixti V. fol. 1367. in bullar.

ADDITIO. Hanc Pij V. Extrauag. ad verbum recitat cum annotationib. Nauar. in commentar. de Spol. Cler. §. 8. & ad eius intelligentiam aliqua etiam ſcribit in conſ. 4 de donation. in antiq. Cuius dictis adde quod hæc conſtitutio eſt iuridice intelligenda, ſcilicet deductis prius ære alieno, & debitis quibus alias minime ſatis fieri poſſet Roderic. in ſum par. 2. c. 34. concl. 4. & tom. 1. qq. regul. q. 30 art. 11. ex Ioan. Gutierez lib. 2. pract q c. 94 in fine. Et in dubio Bona quæ prælatus habet, an cenſeantur acquiſita ex redditibus Eccleſiæ, & poſt obtentam dignitatem, & an ex propria induſtria, & intuitu perſonæ præter Doct. in cap. 1. de pecul cler. & alios, videndi ſunt Andreas Barbat in tract. de præſt. Card par. 1. q. 5. Bertachin. in tract. de epiſcop li. 4. par. 4 nu. 6 Didac. Couar. in c. 4. nu. 6. & infra de teſtam Iul Clar li. 3. receptar. ſenten. q. 27. nu. 3. Maſchard. in trac. de probat. concluſ. 10. Menoch. in tract. de præſumpt li. 3. præſ. 53. & Molin in tracta de iuſt. & in diſp 147. in fine Vbi enim conſtaret de paupertate Eccleſiæ & de bonis ac diuitijs proprijs Epiſcopi prædefuncti, ſemper bona quæ reperta fuerunt, non habent a ſignum Eccleſiæ præſumuntur potius quæſita ex bonis Epiſcopi quam Eccleſiæ, Rota Rom quæ alios allegat deciſ. 582 diuerſ par. 3. lib. 3.

Declaratio, quod bona Regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectant, & quod in omnibus ſpolijs eadem Camera eſt vere,& proprie hæres fol. 1254. in bullar. tenoris ſeq.

Officij noſtri partes ſedulo præſtare tenemur, vt dubia, quæ ab aliquibus ſub falſo prætextu,vel nimis ſubtiliter excitata, in Cameræ noſtræ Apoſtolicæ

præiudicium tendunt, declaratione noſtra dilucidentur Nuper accepimus quod, & ſi fel. rec. Pius Papa IIII. prædeceſſor noſter conſtitutionem, & quæcunque illa continerentur per piæ memoriæ Paulum Papam IIII. etiam prædeceſſorem noſtrum contra Apoſtatas editam, per quam inter cætera decreuit bona quæcumque mobilia, & immobilia, ac cenſus, redditus, & prouentus iura, & actiones per regularem ordinem profeſſos extra clauſtra ſuorum regularium locorum, etiam de licentia ſuorum Superiorum degentes, tempore quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, etiam ſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura per eos obtentorum, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamento, ſiue ſucceſſionē ab inteſtato quorumuis conſanguineorum affinium, vel amicorum ſuorum, aut quorumcunque aliorum facta eſſent non fiſco, aut Cam. Apoſt. ſed Religioni, aut Monaſterijs, in quo, ſeu quibus profeſſi fuiſſent, eo ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere, ad iuris, & ſacrarum Conſtitutionum formam reduxerit. Necnon præfata bona Regularium extra clauſtra, vt præfertur, degentium ſiue mendicantium, ſiue non mendicantium, aut militiarum profeſſorum, etiam, ſi loca, & canonicales portiones, aut dignitates in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſijs cuiuſuis Ordinis regularibus obtinuerint, ac Epiſcopali Archiepiſcopali, Patriarchali, Primitiali, vel quauis alia præfulſerint dignitate poſt eorum obitum ad eandem Cam. Apoſt. & iuxtam conſtitutionem fel. rec. Pauli Papæ III. ſuper ſpolijs, ſub Dat. videlicet. Tertio nonas Ianuarij, Pontificatus ſui anno tertio promulgatam legitime ſpectent, & pertineant idque per Rom. Pontific. prædeceſſores noſtros, ac nos dum Collector generalis ad recuperandum ſpolia regularium ſpecifice deputatus fuit, aperte demonſtratum extitit, ac in poſſeſſione illa exigendi, ac recuperandi eadem Camera merito ſemper fuerit, nihilominus nonnulli vano ſub dictæ conſtitutionis Pauli IV. prædeceſſoris præfati prętextu contrarium aliquando aſſerere non dubitarint. Nos omnem circa prædictam dubitandi occaſionem dimouere, ſimulque æquitate, & iuſtitia ſuadentibus, eiuſdem Cameræ indemnitati, ne in dies moleſtijs, & incommodis afficiatur, conſulere volentes, præſentium authoritate, Declaramus res, & bona quæcunque per dictos Regulares extra clauſtra Eccleſiarum, Monaſteriorum, domorum, & quorumcunque regularium locorum degentes, quocunque iure, & actione, ſiue ex cauſa teſtati, ſiue inteſtati acquiſita, & in poſterum acquirenda, vel ad eos delata in quibuſuis prouincijs, dominijs, regnis, & locis conſiſtant, niſi ijdem, ad quos illa ſpectauerint, ſufficienti fuerint teſtandi, aut de illis diſponendi facultate ſuffulti, eaque legitime vſi fuerint ad eandem Cam. pleno iure pertinuiſſe, & ſpectare, ac bona quæcunque eorundem ſub ſpoliorum nomine comprehenſa per ipſam Cameram, eiuſque nomine, a quibuſcunque occupantibus, & detinentibus recuperari, ac vindicari potuiſſe, & poſſe, ac iuxta Pauli III. & aliorum prædeceſſorum noſtrorum literas eadem Cam. Apoſto. in huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis vere vniuerſaliter ſuccedente, quod ipſa Camera, quæ cæteris hæredibus, & ſucceſſoribus ampliori eſt priuilegio munita, cuique merito magis fauendum eſt, dum in eam rerum, & bonorum dominium, ac poſſeſſio nulla traditione præcedente tranſeat, in quacumque bonorum, & ſpoliorum

ſiue

ſiue ad ſæculares, ſiue ad regulares, dum viuerent ſpectantium ſucceſſione quibuſcunque in rebus, ſiue in pecunijs illa conſiſtant, etiam ſi nominatim, aut alia ſpeciali nota illa reſignanda eſſent, quæ ad eandem Cameram iure ſpoliorum pertinuerunt, & pertinebunt in poſterum, omni prorſus fictione penitus ceſſante, ius & nomen veri hæredis in eiſdem ſpoliis habere, illiuſq; naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegiis, & iuribus in quibuſcunq; bonis, pecuniis, iuribus, & actionibus, vt ante hac potuiſſe, & nunc poſſe, idq; eorūdem prædeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe autho ritate præſentium declaramus: ſicque per quoſcunque iudices in quibuſuis cauſis etiam per appellationem, aut alias pendentibus, & futuris, ac in quacunque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere; necnon quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Huius extrauag ac intentionis d. Pontificis in ipſa edenda meminit Nauar in conſil. 15. nu. 4 de regular in antiq & iuxta eiuſdem diffinitionem, quam declarando proſequitur in commentarijs ſuper c. non liceat Papæ 12. q. 2. §. 1. nu. 2. ſpolia ſunt bona Eccleſ. perſonæ quæſita immediatè, uel mediate ex bonis Eccleſiaſticis, uel redditus eorum debiti quæ non fuerūt ante mortem eius iure impenſa, nec facta iure patrimoniali, nec quæſita alij irreuocabiliter uel quæ ſunt ex illicita negotiatione comparata de quibus an te eum copioſe ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſiaſt & ad materiam uide etiam Mandoſ. de ſignat grat. tit licentia teſtandi & ſpoliorum conceſſio, & eundem Nauar in conſ. 5. de donat. et conſi. 14. de regu. in anti q et conſi 5. et ſeq eod tit. in nouis, ac Molinam in præalleg diſput. 147.

SYNODUS DIOECESANA.

Decreto Concilij Triden. ſeſſ. 24. de refor. gen. cap. 2. præcipitur, vt Synodi Diœceſanę quotannis celebrentur ad quas exemptione omnes, qui alias ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubditur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandam Synodum habetur in Pontificali Romano par. 3.

Acta vero quæ neceſſario in Synodo fieri debent, ſunt, videlicet. Poſt emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoando, & ſucceſſiue proſequenda, debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorum, & in vtroque iure Doctorum, promotoris, & Notarij ſiue Secretarij, ipſius Synodi.

Secundo monendi, & requirendi ſunt omnes, qui Synodo adeſſe, & intereſſe debent, & contemnentes per pœnas eccleſiaſticas ad illam venire compellendi ſunt, ac comparentes obedientiam, & reuerentiam exhibere debent,

Digitized by Google

iux.tex. in cap. quod ſuper his, de maior. & obedien. & contra abſentes, nec legitimas excuſationes ad decr. curantes, veluti contumaces procedi, vt debita pœna mulctentur.

Tertio debet fieri, & promulgari decretum, quod ſi contigerit quem in ſedendo, loco ſibi debito non ſtetiſſe, ſeu vocatum fuiſſe, aliunde egiſſe, quod nullum circa præcedentiam patiatur præiudicium, ſed cuiuſcunque ius ſemper ſaluum conſiſtat, vocationis tamen ea ſit ratio, vt primo Ciuitatis, deinde Diœceſis Clericus vocetur.

Quarto debet apponi pœna, ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione completa, ac benedictione obtenta, diſcedere præſumat.

Quinto moneri debent omnes, qui in ipſa Synodo querelas proponere velint, & ſi quæ ſint, audiantur, legantur, & prouideantur. Solēt inſuper eligi Punctatores, & teſtes Synodales, aliaq; agi, q̃ Epiſcopo expedire videbuntur.

His peractis, alta, & intelligibili voce legi debet profeſſio Fidei, iuxta formulam præſcriptam in bulla fel. rec. Pij IV. incip. iniunctum, & c. qua lecta, accedere debent, qui ad id tenentur vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem ad iurandum, Fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatam, præſtitoque iuramento, decet etiam quemque oſculari manus Reuerendiſſimi Prælati in ſignum reuerentialis obſequij, ac debitæ reuerentiæ.

Legatur etiam Decretum Concilij Tridentini de deſignandis perſonis ad id aptis, quibus cauſæ delegandæ committantur, illique, qui Synodales iudices deputati fuerint, pronuncientur, & publicentur.

Legatur etiam Decretum eiuſdem Concilii de proponendis examinatoribus promouendorum ad Eccleſias Parochiales, pro quibus probandis ſuffragia ferantur, & electi nominatim promulgentur, de quibus examinatoribus, in Synodo approbandis, extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilii ſcriptæ tenoris ſequen.

Illuſtr. & reuerendiſs. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſs. Domine vti frater. Cōſultationi Amplitudinis tuæ ſuper examinatoribus in Synodo approbandis, ſic reſpondit Cōgregatio Sacri Trid. Concilii interpres, nempe. Examinatores, qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint, a Synodo tam per vota ſecreta, quam aperta poſſe probari. Itaque Amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire iudicauerit. Quod reliquum eſt, Deum illi quambeneficentiſſimum precamur. Romæ die 11. Iulii M D. X C II.

Amplitudinis tuæ *Illuſtr.* & Rener. Vti frater Hier. Card. Matthæius.

Legatur etiam diſpoſitio decretorū Conc. Trid. ſuper perſonali reſidentia facienda c. 1. ſeſſ. 9. de ref. & ſeſſ. 23. de ref. c. 1. in cuius fine id expreſſe cauetur, vt in *Epiſcopalib.* Concilijs publicentur. Publicatio aūt ſtatutorum Concilii Prouincialis fit in Ep̄alibus Synodis ex diſpoſitis in c. ſicut olim, de accuſat.

In priuatis Congregationibus tractentur decreta, & conſtitutiones Synodales faciendæ, quæ poſtea publice in Eccleſia promulgentur, illæ autem fieri poſſunt ſine Synodi approbatione, ſuper quo extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilijs ſcriptæ tenoris ſequen.

Illuſtr. & Reuerendiſs. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Sacra congregatio Illuſtr. Patrum, qui Trid. Conc. interpretando a S.D.N. præfecti ſunt, per libellum

Amp.

Amp.tuæ nomine porrectum conſulto reſpondit; eandem Amp.tuam in Synodo Diœceſana facere poſſe conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere conſilium capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in caſibus a iure expreſſis: non obſtante, quod ex forma Rom. Pontificalis in celebranda Diœceſana, & Prouinciali Synodo expreſſe habeatur, vt conſtitutiones in Synodo publicandæ a patribus per verbum placet, confirmentur: cui Congregationis ſententiæ Amp. tua inhærens in ſuam Synodum peragendam nouiter incumbat, & bene valeat in Dñino, quem vt illi in huiuſmodi paſtoralibus, ac ſalutaribus muniis ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus. Romæ die 27. Aprilis 1592.

Amp. tuæ Illuſtr. & Reuerendiſſimæ.

Vti frater ſtudioſiſſimus Hieron. Card. Matthæius.

Quas, & præcedentes relatas literas habes impreſſas in Synodo Vercellensi celebrata in menſe Septembris 1592. fol. 46. & ſeq.

His explicitis, priuſquam Synodus dimittatur fiant acclamationes ſanctæ cum gratiarum actionibus iuxta modum, & formulam a prælato præſcriptã, quibus terminatis omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes, cum reuerentia oſculũ pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent cum timore, & amore Dei; quod vero ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa præſtent, vt coniunctiſſimis animis concordiq; voluntate, & pacis, atq; charitatis ſtudio, quæcunq; lecta, ſancitaue ſunt, ſollicite exequãtur, ac æque ab omnibus cuſtodiantur: in Synodis diœceſanis magis deceret vt omitterẽtur acclamationes, & pacis oſcula, vt habetur in ceremoniali epiſcoporum lib. 1. 21. in fi.

Demum Epiſcopus ſolemniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Pontificalis lib. contentis Synodi concluſionem, abſolutionem, & dimiſſionem ſignificet.

Verum an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiam & Diœceſana antequam publicetur, ſit ad vrbem traſmittenda, vt eius ſtatuta prius recognoſcantur, & approbentur per ſacram Concilii Trid. congregationem. Et reſpondeo, quod non, prout ex ſequentibus literis manifeſte deducitur.

Illuſtri, atq; Reuerendiſs. Domino vti fratri Domino Epiſcopo Hoſtien.

Illuſtris, & Reuerendiſſime Domine vti frater. Non eſt in more poſitum apud Patres Illuſtriſſimos, quo Trid. Concilii decretis interpretandis præfecti ſunt Diœceſanas Synodos recognoſcere, ſed Prouinciales tantũ emendare. Quare vt voluntati, ſimul ac Paſtorali amplitudinis tuæ zelo in tuæ Synodi correctione quoque modo ſatis per me fieret, illud pro mea in te & in eccleſiam tuam charitate mihi ſumpſi, vt Synodum ipſam percurrerem, ſimulque ea adnotarem, quę notatu digna viſa ſunt, quemadmodum licebit in extremis ipſis Synodi pagellis, vbi noſtras animaduerſiones adſcripſimus, inſpicere. Quod ſupereſt tu, Clerusque tuus tot ſalutarium conſtitutionum obſeruatione grauiter incumbite, memores vnam, optimamque legem obſeruantiam. Valete in Domino. Romæ pridie Kal. Decembris 1586.

Amplitudinis tuæ perilluſtris, atque Reuerendiſſimæ.

Vti frater ſtudioſus A. Card. Carafa.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt, ſuper prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorũ ſuper eiſdem

dem pro tempore interpoſitorum extare Bullam Pij V. Romæ publicatam,
die 15. Nouembris 1567. tenoris ſequentis.

De ſalute gregis dominici noſtræ curæ diuina diſpenſatione crediti, prout
ex debito Paſtoralis officij aſtringimur ſolicite cogitantes, fideles cunctos gre
gis eiuſdem ab imminentibus corporum periculis, etiam animarum pernicie
perpetuo arcere ſtudemus. Sane licet deteſtabilis Duellorum vſus a diabolo
introductus, vt cruēta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur
ex decreto Concilij Tridentini prohibitus fuerit, nihilominus adhuc in p'riſ
que ciuitatibus & alijs locis, quam plurimi ad oſtentationem virium ſuarum
& audaciæ, in publicis, priuatiſq; ſpectaculis cum tauris, & alijs feris beſtijs
congredi non ceſſant: vnde etiam hominum mortes, membrorum mutilatio-
nes, animarumque pericula frequenter oriuntur. Nos igitur conſiderantes
hæc ſpectacula, vbi tauri, & feræ in circo, vel foro agitantur, a pietate, & chari
tate Chriſtana aliena eſſe, ac volentes hæc cruenta, turpiaque demonum, &
non hominum ſpectacula aboleri, & animarum ſaluti quantum cum Deo
poſſumus prouidere, omnibus, & ſingulis principibus Chriſtianis quacunq;
tam eccleſiaſtica, quam mundana etiam Imperiali, Regia, vel quauis alia di-
gnitate fulgentibus quouis nomine nuncupentur, vel quibuſuis communita
tibus, & rebus publ. hac perpetuo noſtra cōſtitutione valitura ſub excommu
nicationis, & anathematis pęnis ipſo facto incurrendis, prohibemus, & inter
dicimus, ne in ſuis prouincijs, ciuitatibus, terris, oppidis, & locis huiuſmodi
ſpectacula, vbi Taurorū, aliarūq; ferarū beſtiarū agitationes exerceentur, fie-
ri permittant. Militibus quoque, cæteriſque alijs perſonis, ne cum Tauris, &
alijs beſtijs in præfatis ſpectaculis, ipſi tam pedeſtres, quam equeſtres congre
di audeant interdicimus. Quod ſi quis eorū ibi mortuus fuerit, eccleſiaſtica
careat ſepultura. Clericis quoque tam regularibus quā ſecularibus beneficia
Eccleſiaſtica obtinentibus vel in ſacris ordinibus cōſtitutis, ſub excommuni-
cationis pęna, ne eiſdem ſpectaculis interſint, ſimiliter prohibemus, omneſ-
que obligationes, iuramēta, & vota a quibuſuis perſonis, vniuerſitate, vel col
legio de huiuſmodi Taurorum agitatione, & vt ipſi falſo arbitrantur, in ho-
norem Sanctorum ſeu quarumuis eccleſiaſticarum ſolemnitatum, & feſtiui-
tatum, (quæ diuinis laudibus ſpiritualibus gaudijs pijſque operibus, cum hu
iuſmodi ludis celebrari, & honorari debēt) hactenus factas, & facta, ſeu in fu
turum fienda, quæ, & quas omnino prohibemus, caſſamus, & annullamus, ac
pro caſſis, nullis, & irritis haberi perpetuo decernimus, atq; declaramus, mā-
damus autem omnibus principibus, comitibus, baronibus Sanctæ Romanæ
Eccleſiæ feudatarijs, ſub pęna priuationis feudorum, quæ ab ipſa eccleſia Ro
mana obtinent, reliquos vero Principes Chriſtianos, & terrarum Dominos
prædictis hortamur in domino, & in virtute ſanctæ obedientiæ mādamus, vt
pro diuini nominis reuerētia, & honore, pręmiſſa oīa in ſuis dominijs, ac ter-
ris hmōi exactiſſime ſeruari faciant, vberrimam ab ipſo Deo mercedē tā bo-
ni operis recepturi, ac vniuerſis venerabilib. fratribus patriarchis, primatibus
archiepiſcopis, epiſcopis, alijſq; locorum ordinarijs in virtute ſanctæ obediē-
tiæ, ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ,
quatenus in ciuitatibus, & diœceſis proprijs præſentes noſtras literas ſufficien
tes publicari faciant, & præmiſſa etiam ſub pęnis, & cenſuris eccleſiaſticis ob
ſeruari procurent. Non obſtantibus, &c.

ADDI-

Digitized by Google

ADDITIO. Ad huius conſtitutionis intellectum vide tradita per Nauar. qui eam ad verbũ refert in man. c. 15. nu. 18. & tribus ſeq. Io. Gutier. lib. 1. canon qq. c. 7. Petr. Nau. in tract. de reſtit. lib. 2. c. 3. nu 300. & ſeq. & Rodriq. in Sum par. 2 c. 73. Neq; ignorandum, quod præfatæ conſtitutionis pœnæ, & cenſuræ in Regnis Hiſpaniarum, quoad laicos, & fratres Milites tantũ quarumcunq; Militiarum, (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint) reuocatæ fuerunt per Greg. 13. duabus adhibitis conditionibus, ſ. vt agitationes taurorum feſtis diebus nõ fiant, necnon prouiſo per eos, ad quos ſpectabit, quod exinde alicuius mors, quoad fieri poterit, ſequi non poſſit, per quẽ in reliquis a Pio 5. ſancitis nihil immutatur, vt latius in quibuſdã literis ab eo editis anno Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quinto die 25. Augusti continetur: quarũ literarum faciem, & tenorem recenſet Lopez ad Diaz in pract. crim c. 72. Et inſuper in eiſdem Hiſpaniarum Regnis dumtaxat, ac cum eiſdem conditionibus D. N. Clemens VIII. abundãtius prædictas pęnas, & cenſuras in Pij V conſtitutione contentas ſuſtulit, & amonit ſ. quoad omnes in ea expreſſos (exceptis Monachis, & Fratribus mẽdicantibus, cęteriſq; regularibus cuiuſcumq; Ordinis, & inſtituti) illam ad terminos iuris cõis reducendo, non tamen illi derogando. Monet tamen ſua Sanctitas, ac in Domino hortatur Clericos ſeculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in ſacris ordinibus, ſeu in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutos exiſtentes, ne paterna hac eius benignitate abutantur, prout plenius in ſuis literis ſub Dat. Romæ Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto, die 13. Ianuarij habetur, quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic. Tomo 4. quæſt. regular. quæſt. 68. art. 2.

VECTIGAL.

PRæter Summiſtas ſciẽdum eſt, qualiter illi, qui collectas, decimas, taleas, præſtantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & alijs perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiuſmodi abſq; ſimili Rom. Pont. ſpeciali, & expreſſa licentia imponũt, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita etiam a ſponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Nec non, qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, ac in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcunque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, &c. Sunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ, vt Bulla Cęnæ cap. 18. vbi etiam cap. 5. ſunt excommunicati, qui in terris ſuis noua pedagia, ſeu gabellas, præter quam in caſibus ſibi à iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtol. licentia permiſſis imponunt, vel augent, aut imponi, ſeu augeri prohibita exigunt.

ADDITIO. Firmiſſima & generalis ſtatuenda eſt Regula quod Clerici, & quælibet perſonæ Eccleſiaſticæ gaudent immunitate gabellarũ, collectarum, & huiuſmodi, eorumque bona a ſimilibus oneribus, & exactionibus eſſe

exem-

exempta, eſt enim priuilegium eis a iure conceſſum, ita vt a laicis compelli nõ poſſint ad ſoluendas gabellas. vectigalia, datia &c. cap. non minus vbi Abbas nu. 3. & 17. & c. aduerſus de immun Eccl idem Abbas in conſ. 12. par. 1. c. quãquam de cenſ in 6 clem præſenti eo. tit cum alijs concord. Concil. Trid. ſeſſ 25. de ref c. 20. vbi immunitates, & priuilegia Eccleſiarũ, ac Eccleſiaſticarũ perſonarũ innouantur, & confirmantur. Soto in 4. ſent diſt 5. q 2. art. 2. Alfonſ. de Caſt. lib. 1. de leg pen c late Medina de reſtit. q. 15. Nauar deciſionẽ hanc amplificat, vt in Man. c 13. num. 202. Quam amplia, & primo, vt non ſolum ſint immunes ab omnibus oneribus & gabellis Clerici in ſacris Ordinibus conſtituti, verũ etiã Clerici primæ tonſuræ, dumodo incedant in habitu & tonſura Clericali, & inſeruiant in diuinis. Couar notab c 31 practicar. quæſt ſub nu 9 (prout de Clericis primæ tonſuræ adeſt in hoc Regno Capitulum incip Item ſtatuimus, quod Clerici, qui Clericaliter viuunt, non cogantur communicare cum alijs in Collectis, & exactionibus alijs quibuſcunque, nec pro bonis Eccleſiaſticis, nec pro patrimonialib. de portionibus eos legitime contingentibus quo loco per addentes declaratur qui dicantur clericaliter viuere.) Secundo amplia vt Clerici Græci, quãuis coniugati gabellarum immunitate gaudeant, quia ſunt vere & quoad oĩa perſonæ Eccleſiaſticæ Doct addentes ad præd Regni c. Clerici autẽ Latini coniugati illas ſubire, & præſtare tenentur. glo celebris in c in verſic in cæteris de cler coniug in 6. Bertacchin. in tract de gabel par. 7. nu. 12. Guido Papa deciſ 38 & eſt cõis Doctorum opinio in c. ex parte eo tit. de qua teſtatur Couar loco præcit Tertio amplia, vt etiã poſſint Clerici donare, & vendere ſine id, quod eis ſupereſſet de immunitate taxata, ſicuti cõmunis vſus comprobat Quarto amplia vt nec teneantur Clerici ſoluere datia vini, carniũ panis & huiuſmodi, declarãdo, vt per Syluest in verbo Immunitas 3 ſub num. 22. quem refert, & ſequitur Ludou. Lopez. in inſtructor conſcient par. 2 c. 40. & q 9 & Rodriq in ſum par. 1 c. 15. concluſ. 14. Quinto amplia, vt abſque gabellæ ſolutione vendere ſeu vendi facere poſſint bladum, vinum oleum, & ſimil a habita tam ex fundis & vineis patrimonialib. quam bn̄eficialibus non ſolum in pondere magno ſeu ad groſſum ſed etiam ad minutas mẽſuras Bertach in tract de gabel par. 7 col. 4 verſ An autẽ. &c. Cãp. in repet extrauag. Clem. 7. contra Cler. nõ incedentes in hab & tonſ ſub nu. 12. Rol. a Valle in conſ. 71. nu. 9 lib 4. quia cum talia ſint ex rebus ſuis recollecta nõ dicuntur negotiari Panor in conſ. 6 prope finem p. 1. Crauet conſ 163 nu. 3. Rol. ibidẽ nu 4. Tolet in Sum. li. 1 c. 38. ver vndecima habetur & c. Extẽde vt id eis liceat nõ obſtãte prohibitione de hoc publice facta Igna Lopez ad Diaz in prac. crim can. c. 55. quẽ ſequitur Matthęus Bois in add ad Stephan Aufrer in trac. de põt ſecular in Eccleſiaſt regul. 2. fallent. 32. Neq ex hoc inferetur poſſe Clericũ tenere tabernam, & vinum quod ex poſſeſſione ſua vel Eccleſiæ colligit, perſonaliter, & per ſeipſum vẽdere, licet poſſit illã ẽt in domib Eccleſię tenere, & vinũ per aliũ vẽdere Gem & Franc c in c. vn. de vit & hon. Cler in 6. alij quos cõgerit Lãber. de iure patr. li. 2 p. 1. q. 6. ar. 6 2. n. 4. Sexto, & deniq amplia, vt neq.

poſſint

poſſint Clerici cogi ad hoſpitandum milites l. ſ. & ibi Bal not. ib. ſ. C. de Epiſc. & Cler. & in hoc Regno auſſ. Cap. incip. Trãſtatuimus q. domus Prælatorũ, &c. & quoad monaſteria extat ẽt Bulla Pij V incip. Dũ ad vberes relata ſup. in verbo priuilegia Regulariũ fol. 4 5. & de exẽptione Religioſorũ quoad tributa, & exactiones late loquitur Rod. to. 2 q. reg. q. 64 quo loco ẽt de fratrib. Hieroſolymitanis, quos vulgus appellat de Malta, & de fratrib. tertij Ord. S. Franc. agit.

Eandẽ limita, & primo, vt hac immunitate nõ gaudeãt Clerici in fraude collectarũ aſſumentes habitũ Clericalẽ ſine vlla intẽtione clericandi arg. tex. in l. qui ſub pᷓtextu C. de ſacroſ. Eccl. Secũdo limita, vt neq; illa gaudeãt Clerici in rebus eis fraudulẽter donatis a patre fratre & c. Bart. in conſ. 180 nu. 2 lib. 1. Luc. de Pen. in l. vlt. in fine C. de annon. & tribut. lib. 10. Petrus Duẽ. reg. 100 nu. 5 qualiter aũt probetur fraus in donatione facta Clerico vidẽdi ſunt Specul. in tit. de Cler. coniug. nu. 17 lib. 2 & Syluest. in uerbo Excõicatio q. ſub nu. 14. quæ fraus pᷓſertim detegitur, vbi Pater fecißet ſibi fieri albaranũ de illis detinẽdis nomine ſuo & tunc tenetur integre reſtituere oĩa dãna illata vniuerſitati cũ ſit ficta donatio ſecus uero ſi quis donaret filio aĩo transferendi dominiũ. & donatio non eſſet immoderata, & vltra uirilẽ, quãuis cauſa impulſiua fuerit ut non teneatur ſoluere collectas cũ enim in hoc caſu ſit uera donatio, excuſatur filius Clericus a collectis: quia cauſa motiua ſiue cauſa ſine qua non uitiat actũ probatur hoc in ſimili de iure congrui quod non hẽt locũ quotieſcunq; ſit donatio iuxta cõſtitutionẽ Regni ſancimus, quæ donatio ſufficit quod ſit uera. licet cauſa impulſiua ad illã fuerit pro euitando retractu ſeu iure congrui quia eſt cautela a lege conceſſa. Tertio limita quod quãuis Clerici de iure Regni ac immunitate in bonis eis donatis non gaudeant. hoc non procedit quando eis eſſent data ſeu cõceſſa pro titulo ſacrorũ Ordinũ loco beneficij iuxta decretũ Conc. Trid. cũ non deceat ſeſ. 21. de ref. quia cenſetur Eccleſiaſt. a Feli in c. Eccleſia S. Mariæ nu. 10. de conſt. Decius in c. Ep̃s nu. 20 de preb. Nau in conſ. 5. ſub nu. 1. de immun. Eccl. in nou. Quarto limita quãdo ad ipſos Clericos trãſierit res aliquo onere affecta, eo quod haberet annexã annuã præſtationẽ tributi, ſeu cenſus qui ſoluebatur antequã illius rei poſſeſſio ad eos perueniret l. Imperatores. ff. de public. & ueſtigal. c. tributum 23. q. 8. & arg. tex. in c. literis de pig. cum concord. idq. intellige dummodo illud onus eſſet ordinariũ perpetuũ & inuariabile ſecus ſi eſſet extraordinariũ, tẽporale & incertũ ex allegatis per Cãpan. loco ſuperius cit. nu. 10. & ſeq. ueluti in collecta. q̃ ſecundũ uarietatem negotiorum imminentium, & prout neceſſitas expoſcit interdum in maiori & interdum in minori quantitate imponitur, quia tale onus cum nõ ſit perpetuum neq; certum nõ dicitur durare poſtquã res peruenit ad perſonam priuilegiatã Panor. & Imola in c. ſi num. 12. de uita & honeſt. Syluest. in uerbo Immunitas primo ſub nu. 19 optime addẽtes ad Cap. Regni proximẽ citatum. & notab. declarat Camp. vbi ſup. nu. 104 in fine, & ſub nu. 109. Quinto limita ut teneãtur Clerici ſoluere onera, & gabellas (ẽt nõ expectato aſſenſu Apoſtolico) quando ſoluerentur pro cõmuni damno, ſeu periculo euitando, iuxta caſum poſitum per Panor. in c. nõ minus ſub nu. 20. de immun. Eccl. Bertachinus

1. limit.

2. limit.

3. limit.

4. limit.

Vide Menoch. lib. 4. de præſum. præſumpt. 82. nu. 4.

5. limit.

Digitized by Google

chinus in præd tract. par. 7. col. 1. verſ Sed limita verum &c. Sylueſt & Ludou. Lopez locis cit Campan. in eadem repet. ſub nu. 113 Rodriq in Sum par. 2 c. 95. concluſ. 13. & per Anaſta Germonium lib. 3. de Sacr Immuni c 17. nu. 28 Sexto limita niſi S. Pontifex immunitates Clericis debitas in aliquem locum pium transtuliſſet, eiſq; applicaſſet.

Hãc Panor. doctrinam ſequitur ët Nau. in conſil. 42.

Sexta Limitatio.

Limitatur deniq; in Clerico negotiatore; Ad cuius materiæ dilucidationẽ tria animaduertẽda proponimus Primũ eſt quod Clericus non eſt iudicãdus negotiator, ſeu mercator per vnius rei emptionẽ. & vẽditionẽ ſeu qui plures negotiationes feciſſet ex gl. & ibi Bar. in l. 1. § licet in verbo oẽs ff de tribut. act. Panor & Ripa in c. 1 de iud dicentes in hoc conſiderandam eſſe vulgi opinionẽ, Ancharan. Gem. & Franc. c vnic. de vit & honeſt Cler in 5. Philipp Prob. in c vni nu. 1. Cler. coniugat. in 6. Purp conſ. 50. Ignatius Lopez qui alios memorat in eodẽ c. 55.

Quibus clericis ſit interdicta negotiatio.

2 Secundo animaduertimus quod in propoſito noſtro ſub probatione ſacrorũ Canonũ, ne Clerici exerceant negotiationẽ, cõprehendũtur duo genera Clericorũ nẽpe conſtituti in ordine ſacro & Clerici beneficiati, cæteri vero in minorib. Ordinib conſtituti vel primæ tonſuræ quoad hoc habẽtur vt laici, vt nõ ſit eis interdicta negotiatio Pan in c. 1. n. 21 ne Cler. vel monac ſecul negot ſe immiſc. Nau. in conſ. 3 nu. 2. de ſucceſſ. ab inteſt in antiq & conſ 5 in nou Ignat. Lopez vbi ſupra Rodriq in Sum p. 2. c. 1. cõcl. 1. cuius rationẽ affert Redoa. in tract de ſpolijs Eccl q. 2 n. 61 qa poſſunt impune ſeculariter viuere, & ad ſeculũ redire, ac ordini Clericali in totũ renũciare et ſi nõ verbo, ſal. ẽ facto exercẽdo actũ, oĩno cõtrariũ.

Negotia quæ dicãtur, & quando licita.

Tertio (quatenus ad id, de quo agitur attinet) emptionẽ, & venditionem in duo tantum genera diuidimus, quorũ alterum eſt, quando emitur res aliqua & in ſua forma integra qua empta eſt, lucrando reuenditur, & hæc propriiſſime dicitur negotiatio Alterum eſt quando emitur res, ſeu rudis materia, vt inde ſit occaſio operandi, & mutata forma vendatur charius, & tũc potius dicitur artificiũ ſeu induſtria quã proprie negotiatio: quia illud lucrũ non prouenit ex re illa vendita forma adhuc integra; & intacta ſed ex artificio quo mediante ſecundũ regulam alicuius artis ad aliam formam res illa eſt redacta Feder de Senis conſ 107 num. 2. Panor. in c ſi nu. 10 de vi & hon. ſt Cler. Archid Io Andr Gemin & Franc. in c. quamquam de cenſ in 6. Imola. & Vitalin in Clem præſenti eod tit Silu in verbo Excommunicatio nono ſub queſt 21. Capyc in inueſt feud fol. 216 in princ. Redoan in præd q 2. nu 36 & infra & Molina de cõtract diſputatione 330 nu.

Idem Panor. con. 6 ſub nu. 2. par. 1.

3 Quib. ſic prælibatis veriſſima eſt propoſitio quod cũ negotiatio mere lucratiua ſtrictiſſimo modo ſumpta, quæ ad primũ genus ptinet ſit Clericis prohibita prout Canones. 88. diſt perlegenti manifeſtum apparebit cuiuſq; exercitiũ ipſis ſub pœna anathematis interdicitur iux tex: in c ſecundum inſtituta ne Cler. vel Mon. huiuſq; prohibitionis ratio eſt indecentia maxima ratione perſonę & dignitatis Eccleſiaſticæ; ideoq; eum de peccato ſuo ac facto indecenti, & contra canones nõ debeant cõmodum reportare neque eis ſit fauendum in eo in quo iura violant, vt per Cardinal Zabar. in conſ. 12 nu. 3. & huiuſmodi Clerici negotiatores tenentur in cõcernentibus negotiationem gabellas ſoluere cap. ſi. de vita, & honeſt. Cler.

Quando clericus teneatur ſoluere gabella.

d.c quamquam & d. cle præſenti, de cenſ. a contrario ſenſu, Duen in d. reg. 100. numero 13. Quam amplia. & primo, vt in conſcientia ad dd gabellas ſoluendas ſtatim ſint aſtricti antequam ter ſint admoniti abſtinere a talibus cõmercijs Gemin & Franc in d c quamquam (amp. loco ſuperius cit ſub nu. 112. optime Molina de contract. diſput. 31 num 4 & ſeq. cui opinioni etiam adhæſit cõis præceptor admodum R. P Marius Andria quicquid in contrarium dicat Ludou. Lopez in inſtructor conſciẽt p. 2. c 4. cuius doctrinã ſectatur etiam Rodriq in Sum. p. 2. c. 75. concl 9 in fine moti per tex in d c fin. cuius intellectum ad defenſionem huius ampliationis recte inducunt præalleg. Doctores, q̃ ipſi non ſatis animaduerterunt. Secundo amplia ẽt ſi per manus alienationes d negotiationem exercerent, tum quia & in ea interuenire videtur aliquid ſorditatis & indecẽntiæ ratione ſtatus clericalis, vt inquit Molina, tum quia maximã bonorum tẽporalium cupiditatẽ præſeferat vt ait Igna Lopez in præd. c 55. fallit ſi adeſſet circũſtãtia paupertatis ſuæ ſiue familiæ quæ eum excuſaret, quæ quando eſt vera mutat naturam rei & operatur, vt licite illa per alios fieri poſſit Medina in c. de reſt. q. 30. imo ẽt per ſeipſum quãdo non ſit ad locupletandum, ſed ad propriam ſeu ſuorum inopiam ſub leuandam ex Imola in c. ſi ſub nu. 13 de vita & honeſt. cleric. & Nau. in man. c 25 ſub nu. 110 & in conſ. 3 nu. 3 de ſucceſ. ab inteſt in antiq. & conſ 5 in nou. Item principalis propoſitio limitationem recipit, ſi per ipſum clericum emerentur res aliquæ ad propriam ſuſtentationem, vel ſuæ familiæ pro victu totius anni, & præter propoſitum de eis ſupereſſent, vt tunc illæ res ſuperfluæ poſſint licite vendi iuſto pretio tunc currenti, licet maiori quam emerit abſque periculo negotiationis, quia illa venditio eſt per accidens, & id quod fit per accidens, non eſt in conſideratione D Tho 2. 2 q. 77. art 4. Nauar. in præd c 2 ſub eodem nu. 10 eritque immunis a gabellę ſolutione quod in practica eſſe notatu dignum aſſerit Ignat Lopez loco præcit. idque extende. vt in præfato caſu quando ſ emerit neceſſaria ad proprium ſuorumque vſum abſq; animo reuendendi accreſcente poſtea pretio ex cuius magnitudine ad vendẽdũ ipſe clericus, attrahatur (intelligens ſe deinde vilius emere poſſe res ſimiles) liceat ei illa vendere carius quã potuerit, & lucrari ſine vlla tributi obligatione ex com omnium ſnĩa, de qua teſtatur Molina loco prox. cit nu. 1. eoq; maxime ſi dicta venditio fieret propter occurrentem neceſſitatis articulum attenditur enim prima deſtinatio prout ẽt in alijs ſimilibus concludit Roder tom. 3. q regul q 74. art. §. ſub 3. concluſ.

Difficultas verſatur in his quæ de ſecundo genere emptionis et uẽditionis ſũt, videlicet quãdo clericus emeret lanã v p miniſtros ſeu operarios ſua impẽſa cõductos illiq; rei aptos ex illa pãnos cõficiat quos vendat q̃ſtus faciendi cã aliaq; ſimilia exẽpla ad hoc ſecundũ genus ſpectantia q̃ recenſet Molina ibid nu 1. & inf. & quidẽ præfatus Doctor affirmat q̃d cũ hmõi negotiationes multum accedant ad primũ genus ex identitate rõnis in his clericus immunitatis priuilegio nõ gaudeat idẽ fatetur Rod in præd. q 74 art 3 concl 2. quod & ante ipſos promunciauit Bonif de Vital. in præd Cle. præſenti, nu 50. & ſeq ſ vt non ſit facienda differentia inter primũ, & ſecũdũ genus, quando id clericus faceret cauſa lucri, & cupidi-

cupiditatis ſecus; vero ſi illud lucrũ ordinatũ eſſet ad finẽ prouidendi ſuis neceſſitatibus & ſic vt in primo caſu debeatur gabella, in ſecundo vero nõ, idq vt p̃dixi, intell ge quãdo per manus perſonarũ merc nariarũ faceret, vt in ſimili habetur per Anch in d c. quãquã nu. 5. quẽ ſequitur Syl in ver Excom 9 ſub nu. 4. & Nau. in Man. c. 25 ſub nu. 128 quia tunc nulla verſatur induſtria clerici, alias ſecus & ideo excipitur ab hac cõcluſione negotiatio impropriſſima v luti quoties clericus aliquã rẽ emẽdo & poſtea ſua apera, & induſtria mutatã vẽdendo vellet aliquo artificio vti vt aliud lucretur p̃ſertim ad neceſſaria vitæ cõparãda iuxta textũ in c clericus ab inſtanti 21. q 1 gl in Sum. 14 q. 3 in fine Alber. Trotius lib. 1 de vero, & perfecto clerico c 52. nu. 5. tuncq; ei licitũ erit duobus cõcurrentibus ſcilicet modo ea de cauſa nõ ſe ſubtrahat ab his quibus incumbere ex clericali officio tenetur c Clericus 9 . diſt. Sylueſter in verbo clericus 3 nu. 2. & dummodo artificium inhoneſtum ſeu illicitum non redatur rõne rerum, quas confic rei vt ſi eſſent chartæ luſoriæ, taxilli arma bellica & ſimilia vel ſi eſſet artificium ſordidũ, & immundum veluti pelles, & coria aptare & huiuſmodi.

Et quia poſſet oriri cõtrouerſia inter publicanũ & clericũ viato e de rebus q̃ inuehuntur, an ſ defe atur cauſa negotiãdi vel ne & an ſint ſuæ, v. l alterius, qd igitur erit in caſu iſto agendũ Reſpondeo ex mente glo notab in d Clem. p̃ſenti in ver. nõ nẽgotiãdi & ibi Doct. quod cũ graue eſſet ſemper iudicẽ adiri pro fide huius rei recipiẽda teneatur gabellæ exactor ſtare nedũ ipſius clerici iuramẽto ſed & ſuorũ nunciorũ, niſi de contrario fides haberetur in promptu vel perſonarũ qualitas diſſuaderet iuramẽtũ vt quia male cõditionis eſſent ſeu de mẽdacio cõuincerẽtur vt p Rol in p alleg cõſ 71. n. 54 q̃ gl ſequitur ẽt Cap vbi ſup ſubn . o. & cõiter receptã fatet Nau. in cõſ 1 n 4. de immu. eccl in antiq et cõſ 2 in no.

An exactor teneatur ſtare dicto clerici.

Quaritur an inter negociationes clericis prohibitas cõputetur aliena prædia conducere? Reſpõdeo affirmatiuè quoties propter cupiditatẽ & lucri cauſa vel vt per operarios illa colerẽt, id ab eis ageretur c an 5. & 3 21. q. 3 & proinde ex venditione fructuũ inde collectorum gabe lam ſoluere tenerentur Molina in præalleg diſp 342 ſub nu. 7. Limitatur duobus modis. & primo quando conductori ſuccederent quia tunc licite in illa conductione permanere vſq; ad præfinitum locationis tempus poſſent glo & Pan in c. 1 ne cler uel monac ſi mat Syl in uerbo clericis 3 ſub nu. 2. & Redoan in præſ q. 2 nu 11. Secundo limitatur iſta ite neceſſitate, eo quod propria eis ſuiſque non ſufficerent aliterque commodè uiuere nequirent tunc enim id eis permittitur, ut ipſimet excolant ſoluendo certam fructuum ſeu pecuniæ portionem gloſ in c peruenit in uerb conductiones 86. diſt & in c dilecti in uer conduxiſtis de decim. & eſt de mente omnium Doctorum.

Conductio an ſit negotiatio illicita.

Similiter ad ill cite negotiationis genus ptineret, quãdo clericus emeret equos, boues iuuencos oues &c & agros alienos cõduceret, ut in illis ſ mmet ad aĩalia paſcenda & p ſtea uendenda uel ſi emeret ut illa ad incrementum traderet, ſecus ubi d aĩalia empta in proprio territorio nutriret ut poſtea illarũ fetus. & fructus, uel cũ creuerint uel ſuo labore & induſtria meliorata charius u ndat. Itẽ no eſſet negoti tionis genus ſi propr ũ iumentũ q ſibi inſeruit alijs locaret

ſecus

ſecus autẽ ſi iumenta emeret ſolũ vt ea locet Molin. loco prææallegato ſub nu 1 ſ.

Et quoniã ſupra in verbo Spolia Clericorum oſtenſum eſt varus Summorum Pontificum conſtitutionibus conſtare quod bona, quæ a Cle . is ex illicita negotiatione acquiruntur ſub nõie ſpoliorũ veniunt, non immerito dubitare cõtingit. An ſuccedentes Clericis in prædicti bonis ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato tuta conſcientia ea retinere valeant, illarumq; titulum acquirãt Reſpondeo quod hanc quæſtionẽ decidunt Nauar in conſ. 10 de teſtam in antiq & conſ.. i i nouis Molina de iuſtitia diſp. 1 4 1 ſub concl 5. & Rodriq in Sum par. 2 c ... concl 4.

Vt autem exigentes gabellas collectas, & huiõi a Clericis incidant in cenſuram reſeruatam in Bulla Cœnæ Domini ſupra relata requiritur illarum impoſitio expreſſe facta quoad Clericos & perſonas Eccl ſiaſticas ita recentiores illã exponentes ex ea cõiter annotat Greg. Sayr. in theſauro caſ conſc cap 22. num. 10 Barthol Vgolin in tract de cenſuris Rom Pont reſer. par. 2 poſt §. 5 num. 8. & 9. vbi vero in impoſitione gabellarum nulla facta eſſet mẽtio Clericorum, & exactores indiſtinctè exigerent tam a laicis quam Clericis tunc tantum inciderent in excommunicationem contentam in c quamquam de cenſ in 6 quæ cũ vt per Doctores ibi & per Caiet. in Sum in verbo Excõicatio cap. 59. & Naua in Man cap. 27 num 61 in fine & in conſ. 6 num 8 de cenſib. in nou habetur ſummo Pontifici nõ ſit reſeruata, poterit ab Epiſcopis preuia ſatisfactione abſoluere c. nuper de ſent. excom. Intereſt etiã inter primũ & ſecundum caſum ſi quidem in primo recipientes gabellas a Clericis, & ſi ſua ſponte perſoluẽtibus, adhuc in cenſuram incurrerent prout ex lectura eiuſdem bullæ clariſſime patet, in ſecũdo vero caſu ſecus eſt Syluest in verbo Excom 9 nu 48. in fine, & eſt cõis opinio teſte Nau in Man c 27 ſub num 128 in quo aduerte quatenus in hac bulla fit extenſio etiã ad accipientes ſponte oblata, quod tunc diceretur Clericus ſponte ſoluere, quando nulla præcedente petitione, & coactione illas ſolueret non autem ſi ſolueret rogatus ſoluere tanquam debitũ eſto vis non adhibeatur, vt docet Caietan loco prox. cit. quem ſequitur Nau in d cap 27 ſub nu 61. dicuntur ſponte dari, non quia ex abſoluta & omnino libera voluntate donandi dentur cum hoc non ſit prohibitũ ſed quia ſine aliqua ſpeciali vi, & coactione præter exactionũ impoſitionem dantur, adeo quod hæc ſit ſufficiens vis, & coactio, ita vt ſi hoc titulo dentur, quocunque modo accipiantur hæc cenſura incurratur, ita nouiſſime explicat Suarez de cenſuris in communis diſput 21. de cenſuris S Pontifici reſeruatis in bulla Cœnæ Domini ſect. 2. cenſura 18. & ideo ſi Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicani intermorentur propter bonorum arreſtationem, non valens alio modo ſe iuuare, aliquid eis vltro offerre & præſtare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & non ſponte ſoluere.

Item ex eiuſdem bullæ uerbis colligunt præfati Doctores in illius cenſuram incurrere non ſolum imponentes exigentes gabellam & ſimilia onera ſuper bonis, quæ Clerici ab Eccleſiis, ſeu beneficijs habent, uerum etiam ſuper bonis patrimonialibus proprijs ipſorum Tolet. in Sum lib. 1. cap. 29. Sayr. in eod cap. 22. num. 9. Vgolin. in præd c. 18. §. 3.

Digitized by Google

Item huius bullæ cenſura vĕdicat ſibi locum, nedum quãdo prædicta onera directè ipſis Clericis & eorum bonis, ſed ẽt ſi alijs, quorum damna ad ipſos redundarent imponerentur, veluti ſi fieret ſtatutũ, quod coloni clericorum, vel eorum conſanguinei grauioribus oneribus afficiantur, quia dictũ ſtatutum clericos per indirectum ſeu obliquum afficeret, & grauaret arg tex in c quanto, de priuileg. & c fin. de immunit. Eccleſ in 6. & ita Vgolin. exemplificat in eo cap. 18. ſuper verſ. directe, vel indirecte, &c alia exempla vide per Purpurat. conſ. 594. vol. 2. Tim cõſ. 489. & 499. vol 3. Meno. de Arbi. iud centu 6. caſu 562. n 46 & 54.

Item ab huius bullæ cenſura excuſantur miniſtri ſeu famuli conductorum, & arrendatorum ipſarum gabellarum, qui ad portam ciuitatis, vel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur, & per probabilem ignorantiam etiam a clericis exigerent; arg tex in cap 2 de conſt. in 6. Naua loco prox cit. Vgolin. in eod c ſuper verſ diuerſis etiam &c nu. 4 in fine.

Item bulla hęc non procedit, quando eßet facienda contributio pro aliquo extraordinario quod immediate ſpectaret etiam ad bona ipſorum clericorum, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti ſi ageretur de reficienda via penitus deſtructa quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipſorum clericorum, propter quod eis ad ſuas poßeſſiones difficilis eſſet acceſſus, ne per illa eorum plauſtra duci poſſent & alia ſimilia, in quibus ipſorũ vtilitas principaliter verteretur, vt tunc teneantur ad expenſas in contribuere ex dictis per Panor. in ca. non minus. ſub num. 16 verſ. Item dico & c. de immun Eccl & Sylueſt in verbo Immunitas 1 ſub num. 19. verſ. Sunt tamen aliqua onera, &c ac per Camp in ſuprad repet ſub nu. 118. & Nauar. in Man. cap. 27. ſub nu. 115. & in terminis huius Bullæ affirmat Vgolin in eod. cap. 18. §. 3. in fine.

Clauſulam verò Bullæ Cęnæ Domini ſupra narratam nouiſſime poſt Nauar. in Man cap 27 num. 41. & in conſil. 6 ac duobus ſequen. de cenſibus, in non declarat Tolet. in Sum lib primo cap. 21. Greg Sayr. in theſauro caſ. conſc. lib. 3. cap. 9. late Bartholom Vgolin in pręd tract. de cenſuris, S. Pontifici reſer. cap. 9. Fran. Suarez loco præcit. de cenſura 5.

VICARIVS PERPETVVS.

SCiendum eſt, quod poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7. de refor. cap. 7. & ſeſſ. 25. cap. 16. ad declarationem portionum aſſignandarum Vicarijs perpetuis parochialium pijs locis perpetuo vnitarum, emanauit conſtitutio fel. record. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouembr. 1567. fol. 999. in Bullar. incip.

Ad exequendum paſtoralis officij, & infra, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, authoritate Apoſtolica hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiam de ipſius Concilij mente fuiſſe colligimus, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos præfatos aſſignatione portionis ipſis Vicarijs perpetuis, ex prædicto Concilio ipſorum prælatorum arbitrio facienda, ita ſe continere, & arbitrio debe-

re, vt

Digitized by Google

re,vt non maior centum,nec minor quinquaginta ſcutorum annuorũ ſumma, cõputatis oĩbus ẽt incertis emolumentis, & alijs obuentionibus communiter percipi ſolitis, eis oĩno aſſignetur, niſi Vicarijs tẽporarijs ſolitum fuiſſet plus aſſignari, ſiue in quantitate,aut quota fructuum, pecuniaque numerata, fundo ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi conſtituatur, cuiuſcumque valoris parochialis eccleſia vnita fuerit, & habita etiam ratione reddituum, & onerũ loci; cui parochialis ipſa vnita fuerint,ita quod portiones vltra,vel infra dictas ſummas ſcutorum centum, & ſcutorum quinquaginta hactenus aſſignatæ, vel in poſterum forſan aſſignandæ, quoad exceſſum, & defectum huiuſmodi nullius roboris, & momenti exiſtant, & ad ſummas prædictas reductæ,& auctæ reſpectiuè cenſeantur,niſi tamen valor annuus ipſius parochialis vnitæ, habita rõne (ut præfertur) minor ſit quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata,vel aſſignanda Vicario perpetuo,non debeat excedere ſummam annuam valoris dictę parochialis,ſed ſufficiant,quod oẽs fructus eius dumtaxat attribuantur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquũ eſſet,eos, qui commodis priuantur, eadẽ onera, quæ prius ſuſtinebant debere ſufferre, volumus, & ſtatuimus, quod eccleſiæ,monaſteria, collegia,beneficia, & pia loca huiuſmodi in quorũ parochialibus eccleſijs vnitis cõtinget Vicarias prędictas erigi pro quantitatibus fructuum ipſis Vicarijs perpetuis aſſignatorum,ad ſolutionem quindenniorum, quam nobis & Cameræ Apoſtolicæ ſoluunt,& vlterius non teneantur,ſed eis detractio fiat ad ratam certorum,quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen qđ Vicarii perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere a Sede Apoſtolica nouam prouiſionem ſuę deputationis,& ſoluere annatã pro portione fructuum,redditiuum,& prouentuum certorum ſibi aſſignata,& expedire literas Apoſtolicas, nec alias ad poſſeſſionem dictarum Vicariarum perpetuarum, & ſeruitium earundem parochialium admitti poſſint, niſi ſoluta annata, & expeditis literis Apoſtolicis nouę prouiſionis,vt pfertur,alioquin integrum quindenniũ ſolui debere, nec Vicarij prædicti antea tuta conſcientia fructus percipere poſſint. Volumus inſuper,& ita mandamus, quod dicti Vicarii perpetui non ad liberam ordinariorũ electionem, ſed ad nominationem illorum, in quorũ eccleſijs vnitis ponentur, cum ipſorum ordinariorũ, ſeu eorum Vicariorũ præuio examine approbatione deputentur. Et ſi dictæ parochiales vnitæ erunt monaſterijs regularium mendicantium,poſſint a ſuperioribus dictorum monaſteriorum nominari ex ipſis mẽdicantibus, quos ſi ordinarij præuio examine per ſe, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercẽdam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tamen ſuperiorum ſuorũ amouibiles,deputare. Idemq; etiam ſeruetur in regularibus monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis monachis fuerit,ſeruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo ſaltem quatuor alii ex dictis monachis. Sicque per quoſcunque, &c. Non obſtantibus, &c.

Aduertendum, ne quis decipiatur,putans præfatam Pij V. Conſtitutionẽ reuocatam fuiſſe per conſtitutionem bonæ memorię Gregorij XIII. incip. in tanta rerum,& negotiorum mole,&c. fol. 2208. in bullar. Nam vltra quod dicta Gregorij cõſtitutio duntaxat procedit quoad Vicarios parochialium vnitarum monaſterijs,poſtea idem Gregor. XIII. ore reualidauit eandem Pij V.

conſtitutionem, dummodo cum fratre, ſeu religioſo Vicario ad nutum amouibili per monaſterium pro ſubeunda animarũ cura aſſignando, vnus duntaxat alius religioſus extra clauſtrum maneat, & non plures prout Sacra Cōcilij Tridentini congregatio declarauit pro interpretatione d.c.7. ſeſſ.7.de reformat, adeo quod memorata Pij Quinti conſtitutio eſt hodie ſeruanda, de quibus omnibus teſtimonium perhibet, inſignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana curia Aduocatus in comment. ad regulam. 8. Cancell.gloſ. 5.§.3.nu.79.Romæ impreſſ.

VSVRA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter de vſura circa cambia extat Pij V.conſtitutio Romæ publicata die 7. Februarij 1571. fol. 1154. in bulla1.incipien.in eam & infra.

Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ ſicca noīantur, & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, ſeu ad alia loca cābia celebrare ſimulant, ad quæ loca ij, qui pecuniam recipiunt, literas quidē ſuas cambij tradunt, ſed non mittuntur, vt tranſacto tempore vnde proceſſerant inanes referantur, aut etiā nullis huiuſmodi literis traditis pecunia ibi denique cum intereſſe repoſcitur, vbi contractus fuerat celebratus, nā inter dantes, & recipientes vſque à principio ita conuenerat, vel certe talis intentio erat, neque quiſquam eſt, qui in nundinis, aut locis ſupradictis huiuſmodi literis receptis ſolutionem faciat. Cui malo ſimile etiam illud eſt, cū pecuniæ, ſiue depoſiti, ſiue alio nomine facti cambij traduntur, vt poſtea eodem in loco, vel alibi cum lucro reſtituantur. Sed, & in ipſis cambiis quæ realia appellantur, interdum (vt ad nos perfertur) campſores præſtitutū ſolutionis terminum lucro ex tacita, vel expreſſa conuentione recepto, ſeu etiam tantūmodo promiſſo, differunt. Quæ omnia nos vſuraria eſſe declaramus, & ne fiant diſtrictius prohibemus. Porrò ad tollendas quoque in cambiis quantum cum Deo poſſumus, occaſiones peccandi, fraudeſque feneratorum, ſtatuimus, ne deinceps quiſquam audeat ſiue a principio ſiue alias certum, & determinatum intereſſe, etiam in cauſa non ſolutionis paciſci, neq; realia cambia aliter quàm pro primis nundinis, vbi illæ celebrantur: vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorū vſum exercere, abuſū illo prorſus reiecto, cambia pro ſecundis, & deinceps nundinis ſiue terminis exercendi. Curādum autem erit in terminis, vt ratio habeatur longinquitatis, & vicinitatis locorum in quibus ſolutio deſtinatur, ne dum longiores præfiguntur, quam loca deſtinata ſolutionis deſiderant, fœnerandi detur occaſio. Quicumque contra hanc noſtram conſtitutionem commiſerit, pęnis a ſacris Canonibus contra vſurarios inflictis, ſe nouerit ſubiacere. Eos vero, qui conſpirationes fecerint, vel congeſtam vbiq; pecuniam ita ad ſe redegerint, vt quaſi monopolium pecuniæ facere videantur, pœnis, quæ à iure contra exercentes monopolia, conſtitutæ ſunt, teneri ſancimus. Volumus & c. Hanc bullam refert, & declarat Nauar.in Man.cap.17.ſub nu.199.in fine.& ad materiam vſurarum vide Philip.Port.conſ.30.lib.2.

FINIS.

S.RAY-

Digitized by Google

S. RAYMVNDVS.

RECOLLECTIO, extrauagantium, quæ a diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum extrauagantium communium emanarunt vſque ad S.D.N.D. Paulum PP. V. ſeu extrauagantium communium liber ſextus in quinque diuiſus libros iuxta ſerie titulorum Decretalium, ſic recollectæ à Stephano Quaranta Neapolitano vtriuſque iuris Doct. Canonico, & Iudice Synodali Neapolit.

Edito iam Bullario cum collegiſſem ex eo extrauagantes illas generales in hanc luculentam conſonantiam ſub titulorum decretalium ſerie, vt ad ſupplementum quinque librorum extrauagantium communium liber ſextus merito dici poſſit, ac exemplum ſexti libri Decretalium Bonifacij Octaui ad Decretales Gregorij Noni. Hæc recollectio vna cum duobus meis tractatibus de Concilio Prouinciali, & de præſtantia, ac authoritate Archiepiſcoporum in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia, Neapoli fuit impreſſa anno 1589. quam modo huic ſummulæ quibuſdam additis acceſſionis iure iungendam eſſe cenſui, & canendo receptui præcedentia ſuis coaptando locis ſeu titulis in hunc librum redegi iuxta compilationem decretalium iuſſu Gregorij Noni factum à Sancto Raymundo confeſſore, vt ipſe ſummus Pontifex teſtatur in procemio Decretalium, & feli. recor. Clemens Papa VIII. in literis ſuæ canonizationis, cuius ſancti ordinem compilationis ſequendo, eiuſque interceſſionem inuocando, Oremus.

Deus qui Beatum Raymundum pœnitentiæ Sacramenti inſignem miniſtrum elegiſti per maris vndas mirabiliter traduxiſti, concede, vt eius interceſſione dignos pœnitentiæ fructus facere, & ad æternæ ſalutis portum peruenire valeamus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum Amen.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

COnſtitutio ſuper ritibus Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari poſſunt. Habetur ſupra in verbo Græcorum Ritus fol. 262. **Ion. iv.**

Super vnione Græcorum ad Sanctæ Romanæ Eccleſiæ fol. 68. in bullario incipien. Lætentur Cęli, extat liber Gennadij Scholarij Patriarchæ conſtantinopolitani. Defenſio quinq; capitū, quæ in Sancta, & œcumenica Florētina Synodo cōtinētur. De proceſſione Spiritus ſancti. De ſacrificio in azimo, vel fermentato. De purgatorio. De fruitione Sāctorum. De primatu Papæ, & dictus liber fuit ex Græco in Latinū translatus, ac Romę impreſſus anno 1579. vbi ſectione 15. f. 241. deplorat, & deſcribit excidiū Conſtantinopolitanum, **Eug. iij. in generali Conci. Flo.**

 dicens

Digitized by Google

dicens Græco propter ſchiſma veniſſe in manus Turcarum. De Andronico Paleologo ſe Imperatorem Græcorum nominante ſchiſmatico denunciato excommunicato, vide extrauag. com. Clem. 5. Ad certitudinem de ſenten. excommun. Idem Eugenius in eodem Concil. Armenis, & Iacobitis ſeu venientibus S. R. E. per duas conſtitutiones veritatem Catholicæ fidei eos inſtituit incip. Cantate domino, & alia incip. Exultate Deo.

Gr. XIII. Profeſſio orthodoxæ fidei a Græcis facienda iuſſu fel. recor. Greg. Papæ XIII. edita habetur fol. 253. in eodem verbo, & adde ad capitu. vni. de Summa Trinit. in 6.

Clemen. VIII. Ex ſententia congregationis ſuper reformatione Græcorum per breuis inſtructio ſuper aliqualibus Ritibus Græcorum, &c. fol. 259. Et hæc de Græcis adhunc titulum pertinentia, quæ adhuc non ſunt in bullario, ſed in eo habes fol. 98. dictam conſtitutionem Eugenij quarti, in Generali Concilio Florentino. Capita in eo diffinita habentur in dicta profeſſione fidei a Græcis facienda ſupra fol. 253. Aduertendum tamen eſt, quod circa articulum in eodem Concilio diffinitum. De fruitione Sanctorum, aderat antea extrauagans Benedicti XII. incip. Benedictus Deus, quæ etiam non eſt in bullario, ſed eam refert per extenſum Alphonſus de Caſtro in libro contra hæreſes in verbo Beatitudo.

Pij IV. Super forma iuramenti profeſſionis fidei fol. 251.

Eiuſdem. De fidei profeſſione emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum & aliorum cuiuſuis artis, & facultatis profeſſorum fol. 249.

De conſtitutionibus.

Pij IV. Confirmatio œcumenici generalis Conc. Trid. fol. 193.

Eiuſdem Declaratio temporis ad obſeruandum decreta d. Conc. Trid. fol. 813. in bullario incip. ſicut ad ſacrorum & ſunt impreſſæ in fine eiuſdem Concilij, & vide in verbo Concilium Trid. fol. 193. vbi de alijs conſtitutionibus facientibus ad hunc titulum.

Sixti V. De non publicandis conſtitutionibus Conciliorum Prouincialium abſq; Sedis Apoſtolicæ, approbatione, habetur in verbo Concilium Prouinciale fol. 169. & huius occaſione fuit poſitus tractatus de Concilio Prouinciali.

De electione.

Greg. II. Iulij III. Contra prouiſos apud Sedem Apoſtolicam dantes, aut promittentes nũtiatoribus fol. 200.

Contra prouiſos retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſt. fol. 94. & breue Pij V. ibidem allegatum habes per extenſum in Bullar. fol. 1008.

Pauli IV. Quod Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunque ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes ad dignitatem, & officia aſumi non poſſint, fol. 229.

Pij IV. Reformatio conclauis in electione Romani Pontificis fol. 767. in bulla-

rio

Digitized by Google

rio incip. In eligendis,& contra aſpirantes ad Papatum ſimoniacè adeſt cõſtitutio Iulij II.f.149. Cum tam diuino,& vide etiam in bullar.aliam Clem. 7.de electione Romani Pontificis,fol.333.Cum chariſſimum, & eiuſdem Põtificis innouationem literarum ſuarum ſuper electione Rom. Pont. fol.352, Licet varie, & præcedentes conſtitutiones adde ad diſpoſita in c. licet de vitanda de elect.& c.vbi periculum,eo.tit.in 6.& clem.ne Rom.d.tit. & contra ambientes Papatum vide Pauli IV.conſtitutionem fo.624. in bullario incip. Cum ſecundum Apoſtolum.

Super collatione parochialium eccleſiarum,fol.90. Pii v.

De Abbatiſſis,& alijs monaſteriorum moniali ũ præfectis non ultra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligendis,fol.1. Greg. 13.

De ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium creandorum numero, ordine, ætate,tempore,qualitate,& officio,incip.Poſtquam. Sixti v.

Super noua ordinatione titulorum,& Diaconorum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium,incip.Religioſa. Eiuſdem.

Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita, & morte, futura electione Summi Pontificis, ac promotione S.R.E.Cardinalium, & habes per extenſum, folio 220. Greg. 14.

De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concil.Trid. ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium,& aliarum Superiorum,ſeu Monaſteriorum,atque ad cæteras dignitates, de quibus in Cõſiſtorio prouidetur,fol.223. Eiuſdem.

De renunciatione.

Relatio prohibitionis de non admittendis reſignationibus per Ordinarios cum modificationibus,habetur,fol.102. Pii v.

Conſtitutio de modo,& forma publicandi reſignationes,& ceſſiones, folio 111. Greg. 13.

De temporibus ordinationum,& qualitate ordinandorum.

Contra promotos ante legitimam ætatem,aut extra tempora,aut ſine dimiſſorijs,fol.370. Pii 2.

Extenſio decreti Conc.Trid.ſeſſ.21.tit.2.de reg.cap.2.incip. Cum non deceat, loquentis de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſſos, quòd non promoueantur ad ſacros ordines niſi ſeruata forma dicti decreti, folio 378. Pii v.

Moderatoria Bullæ fel.rec. Sixti Papæ V.contra clericos male promotos, ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes,fol.387. Clem.8.

De ordinatione Regularium,& collatione ordinum ab Abbatibus, folio 393. Decretũ ſacræ Cõgreg.

Breue ſuper ordinatione ad titulum ſeruitij Eccleſiæ fol.386. Sixti v.

Digitized by Google

De ſacra vnctione.

CONgruunt huic titulo conſtitutiones Summorum Pontificum, & decreta Sacrorum Conciliorum Florenti. & Trident. quæ habentur in verbo Græcorum Ritus fol. 259.

De filiis presbyterorum, & aliis illegitime natis.

Clem. 7 QVod filij Sacerdotum nullo pacto, aut quouis quæſito colore in beneficijs parentum ſuorum ſuccedere poſſint, fol. 284.

Pij V. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis feudalibus, & emphyteuticis in illegitimos, fol. 285.

Eiuſd. m Ampliatio fol. 288.

Sixti V. Contra illegitimos, legitimatos &c. ad religionem tranſire volentes folio 307.

Eiuſdem Declaratio præcedentis conſtitutionis fol. 312.

Greg. 14. Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti Quinti contra illegitimos Regulares fol. 316.

De officio iudicis deleg.

DE aſſeſſore aſſumendo a Iudice iurium non Doctore fol. 290.

Leon. X. De conſeruatore eligendo per Regulares fol. 407.

Declaratio Sacræ congreg.

De officio iudicis ord.

Leon. X. in Conc. generali Lateranen. PRohibitio imprimendi libros abſq; approbatione Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij Apoſtolici in Vrbe; ac Epiſcoporum, & inquiſitorum hæreticæ prauitatis in aliis ciuitatibus fol. 109. in bullar. incip. Inter ſollicitudines, & vide Conc. Trid. ſeſſ. 4. §. ſed & impreſſoribus ac regulas indicis librorum prohibitorum cap. 10. & Nauar. in Manua. confeſ. cap. 27. nu. 148.

Pij I V. Literæ in forma breuis, per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati Ordinariorum ſubijciuntur fol. 266. ac faciunt text. in cap. quoniam, de offic. ordin. & allegata fol. 259. in princ. verb. Græcorum ritus.

Pij V. Præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ curiæ fol. 289.

Sixti V. Vt bonorum eccleſiaſticorum archiuum teneantur facere Prælati in eorum diœceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum fol. 87.

De maioritate, & obedientia.

Leon. X. IN Concil. Lateranen. de pulſatione campanæ in Sabbato Santo fol. 126.

Greg. 14. De præcedentia fratrum Mendicantium, & confraternitatum fol. 396.

Pij V. De præeminentia Inquiſitorum Generalium hæreticæ prauitatis, & obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda fol. 280.

Digitized by Google

Decretum quo declaratur Epiſcopis in Eccleſiis Regularium Pontificalia exercentibus licere baldachinum erigere fol.408. Clem. 8.

LIBER SECVNDVS.

De Iudicijs.

DE nullitatibus alias quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati non attendendis fol.369. Clem. 8.

De foro competenti.

COntra Perſonas eccleſiaſticas alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes fol.62.in bullario incip. Ad reprimendas, & in verbo forum competens fol.255.vbi alterantur pęnæ, de quibus in cap.ſi diligenti,de foro comp.& contra Iudices,vide etiam bullæ cęnæ Domini, cap.15.fol.237. de pęna clerici, qui conqueritur coram indice ſæculari de prælato eſt text. in cap.granem,de exceſſ.prælat. Pij V.

De ferijs.

DE obſeruatione feſtorum fol. 211. & vide decreta Sacræ congregationis ibid. Pij V. Decreta S. Congreg.

De ſequeſtratione poſſeſſionum, & fructuum.

FAcultas iudicum lite pendente decernendi ſequeſtra ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, & pœnæ deſuper litigantium fol.456. Pij IV.

Quod fructus beneficiorum lite pendēte deponi debeant apud perſonam à Iudice eligendam non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus, quod Capitula, & Canonici percipiant fol.457. Pij V.

De iureiurando.

INnouatio conſtitutionis Nicolai tertij, & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Concil.Trid.aduerſantia fol.200. Greg. 13.

De viſitandis liminibus Apoſtolorum fol. 41. poſſet etiam ſituari ſub tit. de maior.& obedien. Sixti 5.

De Appellationibus.

Decretū s.Congregationis.

Quando per Metropolitanos ſuffraganeis ſit inhibendum fol.68.

LIBER

Google

De vita, & honeſtate clericorum.

Sixti V. DE habitu & tonſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes deferendis, & pęnis contra inobedientes inflictis fol. 272.

Eiuſdem Conſtitutionis prædictæ moderatio. fol. 274.

Eiuſdem Contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neap. bannitorum receptatores, fol. 88. delinquentium, & debitorum. f. 90.

De clericis non reſidentibus.

Pij IV. SVper reſidentia epiſcopali fol. 446.

Eiuſdem Contra non reſidentes fol. 449.

Eiuſdem Declaratio quod gratiæ de non reſidendo, & percipiendo fructus ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu ordinarij fol. 444.

Pij V. Super reſidentia in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatum aut dignitates, aut aliud beneficium fol. 440.

De præbendis, & dignitatibus.

Pij IV. QVod Iudices cauſarum beneficialium vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares beneficia illa impetrare non poſſint. fol. 120.

Eiuſdem De pœnis conferentium beneficia Sedi Apoſtolicæ reſeruata fol. 120.

Pij V. Reſeruatio beneficiorum, & de beneficijs propter hæreſim, ſeu certo modo vacantibus fol. 121.

Cle. VIII. Declaratio portionum, quæ aſſignari debent Vicarijs perpetuis in vnione beneficiorum incip. Ad exequendum f. 929. in bullar. ſed an per conſtitutionem Greg. XIII. incip. In tanta relata f. 499. ſit reuocata & reducta ad terminos iuris communis, & decretorum Conc. Trid. Seſſ. 7. de refor. c. 7. & Seſ. 25. de refor. cap. 16. vide in verbo Vicarius perpetuus fol. 498. de quibus Vicarijs habetur in clem. 1. de iur. patr. & in cap. extirpandæ, §. qui vero, c. auaritiæ, &c. de monachi, de præben. & eod. tit. in §. & extrauag. Io. XXII. de præben. & ibi gloſ. in ver. vicarios c. ad hæc de off. vica. clem. uni. eod. tit. cap. 1. de c. mona. in antiq. & in 6. ac extat Petri Rebuffi. tract. congruæ portionis beneficiorum vicarijs maxime debitæ.

Gre. XIII. Decretum de nullitate omnium diſpoſitionum beneficialium, quæ fiunt perſonis prohibitis propter genus, ſeu hæreſim, aut a fide apoſtatiam contra ſanctiones, ſtatuta, vel priuilegia fol. 121.

Pij V. Reſeruatio menſium Apoſtolicorum, & de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus fol. 421. in verſi. Regulæ cancellariæ, vbi de alijs reſeruatis Sedi Apoſtolicæ.

Digitized by Google

Erectio eccleſiæ Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum, f. 1310. in bullario incip. Vniuerſi. vbi enumerat aliqua de authoritate Archiepiſcopi. hinc ſumpta occaſione tractatum meum inſerui ſupra in ver. Archiepiſcopi authoritas fol.42. proſequendo omnes authoritates quas de iure habet, & congruit huic titulo propter extrauag. com. incip. Saluator de præb. & dignit. ſub quo fuit inſerta conſtitutio Io. XXII. erectionis Epiſcopatus Tholoſani in Archiepiſcopalem, & poteſt dictus tractatus congruere etiam tit. de off. ord. propter c. paſtoralis d. tit. vbi de hac poteſtate. Gre. XIII

De clerico ægrotante, vel debilitato.

CONgruunt huic titulo declarationes Sacræ Congregationis ſacrorum rituum de facultate, quam habent Epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint, relatæ in ver. Archiepiſcopi authoritas, author. 13. ſub num. 9. fol. 47. & auth. 16. fol. eod. cum ſeq. quas declarationes rationes reperies per extenſum. fol. 50. & 51. Declarationes S. Congreg. ſuper ſacris ritibus.

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

COngruunt huic titulo diſcuſſa in verbo Capitulum Sede vacante. fol. 128.

De rebus eccleſiæ non alienandis.

DE alienatione bonorum eccleſiaſticorum non facienda. fuit relata, & dilucidiſſime declarata. fol. 7. cum plur. ſeqq. Paul. II.

De officio commiſſariorum in examinandis cauſis alienationum rerum eccleſiaſticarum, quæ a Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant, delegantur fol. 15. Eiuſdem.

Reductio ad viam iuris communis literarum Pauli IV. ſuper alienatione bonorum eccleſiaſticorum, cum ſatis abunde per anteriores canones fuerit prouiſum fol. 681. in bulla incip. Prouida. Pij V.

Confirmatio conſtitutionis Sanctæ mem. Pij Papę V. de ciuitatibus, terris, & locis S.R.E. non infeudandis, & declarationis fel. rec. Innocentij Papę IX. deſuper factæ. incip. Romani. Cl. VIII.

De emptione, & venditione.

VT incolæ, & habitatores, ac vniuerſitates Regnorum Siciliæ citra, & vltra Pharum contractus cenſuales, modo tamen, & forma de qua in d. conſtitutione inter ſe contrahere libere, & licite poſſint fol. 206. Nico. V.

Super forma creandi cenſus fol. 207. Pij V.

Breue ſuper confirmatione d. conſtitutionis Nicolai V. fol. 208. Iſtud breue non reperitur in bullario, ſed habui à Reuerendiſs. Antonio Veſpulo Epiſcopo N. & Coadiutore Potentino, & refert in fine tractatus, quem compoſuit Gr. XIII.

Digitized by Google

poſuit de cenſibus, vbi vidi authenticum cum ſubſcriptione Reuerendiſſimi Vicegerentis Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Ruſticutij Vicarij Summi Pontificis, & morte præuentus dictus tractatus non fuit impreſſus, ſed remanſit penes eius fratrem Dominum Thomam Veſpulum Regium Conſiliarium integerrimum.

De rerum permutatione.

Pij V. Greg. 13. CONſtitutionem in ea parte, quæ ad permutationem attinet, vide fol. 117. in verbo beneficiorum permutatio.

De peculio Clericorum.

Pij V. DEclaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine ſpoliorum fol. 481. Declaratio quod bona regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent, & quod in omnibus ſpolijs eadem camera eſt vere, & proprie hæres fol. 485. & faciunt ad hunc titulum aliæ conſtitutiones Summorum Pontificum relatæ in verbo ſpolia clericorum fol. 479.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

Pij IV. QVòd teſtamenta, donationes, & quæcunque aliæ diſpoſitiones per eccleſiaſticas perſonas facultatem ab Apoſtolica Sede non habentes etiã in fauorem piorum locorum facta de rebus eccleſiaſticis nulla ſint fol. 660. in bullar. incip. Graue nobis.

Pij V. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis, feudalibus, & emphiteuticis in illegitimos fol. 285.

Eiuſdẽ. Applicatio fabricæ Sancti Petri de Vrbe medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium cum declarationibus fol. 245.

De ſepulturis.

Pij V. VT capſæ omnes, & depoſita, ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueãtur, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocẽtur fol. 924. in bullar. incip. Cum primum. §. & vt in Eccleſijs, & fol. 451. in verbo Reuerentia eccleſiarum.

Decretũ Sacræ cõgregat. Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho, fol. 405. Decretum Concil. Lateran. habes fol. 403.

De Regularibus, & tranſeuntibus ad Religionem.

Greg. 7. QVuod Religioſi, etiam Capellani ſedis Apoſtolicæ, eorum Superioribus in omnibus, & per omnia ſunt ſubiecti, fol. 44. in bull. incipien. per Roman. Pontifi.

Reuocatio

Digitized by Google

Reuocatio indultorum præter iuris communis diſpoſitionem conceſſorum recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius ordinis, etiam laxioris, fol. 328. Pij V.

De trium votorum profeſſione ab iis emittenda, qui in congregationibus ſub obedientia voluntaria viuunt, quorum habitus a ſecularibus Presbyteris eſt diſtinctus, fol. 1035. in bullar. incip. Lubricum. Eiuſdem.

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi monaſteria, & domos Cartuſien. & aliorum quorumcunque regularium Ordinum, etiam Mendicantium quibuſuis mulieribus conceſſarum, fol. 305. Eiuſdem.

Declaratio præcedentis conſtitutionis. ibid.

Contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque Superiore licentia de prouincia in prouinciam euntes, ſeu tranſmigrantes fol. 307. Eiuſdem. Sixti V.

Super dubiis in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum & profeſſionem regularibus declaratio, fol. 312. Eiuſdem.

Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos regulares. fol. 316. Gre. XIV.

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum vnius ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ conſtitutionem fel. rec. Sixti Papæ V. quoad nullitates profeſſionum ſaluis pœnis contra ſuperiores, &c. fol. 329. Cle. VIII.

Contra Regulares delinquentes extra clauſtra, fol. 243. Eiuſdem.

Decretum de nouitiis ad regularem habitum non recipiendis, niſi in monaſteriis & locis deſignandis, fol. 318. Eiuſdem.

Decretum ſuper forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem, fol. 320. Eiuſdem.

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione nouitiorum Religioſorum in Monaſteriis, & Conuentib. deſignandis, fol. 321. Eiuſdem.

Contra Regulares ad Vrbem temere, leuiue ex cauſa accedentes abſque eorum ſuperiorum licentia, fol. 327. Decretũ ſacræ Cõgreg.

De ſtatu regularium.

SVper clauſura, & reformatione quarumcunque monialium, fol. 336. Pij V.

Prædictæ conſtitutionis declaratio, & de eleemoſynis monialibus præſtandis fol. 339. Gr. XIII.

Declaratio ſuper facultate quam habent Ordinarii, & alii monialium Superiores ingrediendi earum Monaſteria, fol. 343. Eiuſdem.

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi Monaſteria monialium, & virorum, & prohibitio, ne habentes licentias ab Epiſcopi, vel Superioribus in caſibus neceſſariis ingrediantur Monaſteria monialium, niſi vrgentibus neceſſitatibus, fol. 344. Eiuſdem.

Contra moniales, exeuntes è clauſura, & dantes licentiam, comitantes, & receptantes, fol. 346. Pij V.

Quo

Google

Decret. S. Cong. Quo Religioſi ad monialium Monaſteria cuiuſcunque Ordinis accedere prohibentur, fol. 348.

Eiuſdem. Ordinationes pro reformatione monialium, fol. 351.

Cle. viii. De largitione munerum vtriuſque ſexus Regularibus interdicta, fol. 361.

Decretū S. Cong. Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynę pro monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca, in monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus fol. 359.

De celebratione Miſſarum, & diuinis officijs.

Pij v. REuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Miſſas veſpertino tempore, fol. 3c2.

Eiuſdem. Reuocatio licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum fol. 268.

Contra beneficiatos non recitantes horas canonicas, fol. 282.

Leo. x. De fructibus, quos amittunt, qui horas canonicas non recitant, ibid.

Pij v. Decretum circa litanias obſeruandum, fol. 293.

Cle. viii. De ſpectantibus ad parochum exiſtentem in eccleſia extauritæ, ſeu magiſtrorum fol. 304.

Decret. Congr. Sacr. rit.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.

Pij v. COnſtitutio, ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione glorioſæ Dei Genitricis Mariæ, fol. 168.

Greg. 13. Ne Agnuſdei benedicti minio inficiantur, nec venales proponantur, f. 6.

Cle. viii. Decretales Literæ canonizationis S. Raymundi Ordinis Prædicatorum.

De cenſibus & exactionibus.

Pij v. VTriuſque ſexus perſonis Religionis Mendicantium exemptionis ab exactionibus, gabellijs, pedagijs, & vectigalibus, fol. 415.

De eccleſiis ædificandis.

Cle. viii. PRæſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificandam in poſterum Regularia Monaſteria, fol. 331.

De immunitate eccleſiarum.

Pij v. COntra deambulantes per Eccleſias, pauperes per eas Mendicantes, ac alios in eis illicita facientes, fol. 451. vbi de feneſtris Eccleſias introſpicientibus fabricandis, & fol. 452.

Greg. 14. Super immunitate eccleſiarum, fol. 453.

Ne

Ne clerici, vel Monachi ſecularibus negotÿs ſe immiſceant.

DE ſtudio Philoſophiæ, aut Pœſis, quando conſtitutis in ſacris non liceat. fol. 294. Leo. x. in Conc. Later.

LIBER QVARTVS.

De ſponſalibus, & matrimonÿs.

DEclaratio decreti Sacri Concilij Trid. ſuper impedimento publicæ honeſtatis fol. 296. & circa ſacramentum matrimonij, quoad Græcos, vide ſupra fol. 261. Pij V. Cle. viii.

De cognatione ſpirituali.

DEclaratio decreti Conc. Trid. de cognatione ſpirituali, fol. 295. Pij v.

De eo qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ, vel ſponſæ.

DEclaratio decreti Conc. Trid. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente, fol. 296. Pij v.

De conſanguinitate, & affinitate.

DIſpenſatione non concedi contrahentibus matrimonia ſcienter in gradibus prohibitis, fol. 202. in bulla incip. Quia vide Conc. Trid. ſeſ. 24. de refor. matrimonij c. 5. & Clem. vnicam, de conſang. & aff. De cauſis diſpenſationis, vide Abb. in c. quocirca d. tit. Fel. in cap. nilul de præſcrip. Nauar. in Manua. confeſſ. cap. 22. num. 87. Mandoſi. de ſignatu. gratiæ tit. Diſpenſationes matrimoniales, & ſupra in eodem verbo fol. 298. Clem. 7.

De frigi lis, & maleficiatis, & impotentia coeundi.

De Matrimonij nullitate propter Eunuchos, & ſpadones. fol. 297. Paul. 4.

LIBER QVINTVS.

De ſimonia.

COntra eos, qui pro obtinẽdis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt, vel annuas pẽſiones offerunt, aut beneficia impetrãt pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt alijs poſtea cum penſione reſignent, fol. 475. Pij i v.

Contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcunque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes, fol. 463. Pij v.

De confidentijs beneficialibus, &c. fol. 466. Pij iv.

Innouatio cenſurarum, & pœnarum contra ſimoniacos, fol. 459. Eiuſdem.

Renouatio priuilegiorũ, & conſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiẽdi in- Eiuſdem.

in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum, fol. 460.

Sixti V. Contra promouentes, & promotos ad Ordines Simoniace etiam ad primam tonſuram. fol. 387.

De Magiſtris.

DEcretum obſeruandum a Magiſtris, & præceptoribus ſcholarium, fol. 294.

De Iudæis, & ſaracenis.

Leon. X. in Conc. Lateranen. Pauli III. QVod Iudæi, cæterique infideles ad agnitionem Catholicæ fidei venientes bona patrimonialia, maternaliaque, & omnia eorum conſuetudine acquiſita ſeu quæ verum dominum habere non reminiſcuntur etiam viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant fol. 415. in bulla incip. cupientes, & vide c. Iudæi el. 2. dict. titulo, & extrauag. com. Io. XXII. incip. Dignum eod. tit. & ſi bona ipſa ex vſura, aut alio illicito quaſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio, illis reddi debent quia non remititur peccatum niſi reſtituatur ablatum: perſonis vero non extantibus prædictis, quia bona ipſa eſſent per manus Eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & alijs in fidelibus in fauorem ſuſcepti baptiſmatis tanquam in pium vſum liberè concedimus, eaque ad ipſos ſic conuerſos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus inquit Paul. III. in d. conſtitutione, vbi in materia Iudæorum habes, conſtitutiones pertinentes allegatas.

Gr. XIII. De blaſphemijs Iudæorum, in quas hæreticæ prauitatis Inquiſitores animaduertunt, fol. 123.

Eiuſdem. Quod Medici Hebræi, vel Infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur, fol. 302.

Clem. 7. Contra impia ſcripta, & liberos Hebræorum, publicata Romæ die 3. Apr. 1594. incip. Cum hebræorum malitia.

Greg. 13. De prædicatione facienda Iudæis ſemel in hebdomada fol. 1257. in bullar. incip. Sancta Mater.

De hæreticis.

EXcommunicatio in primo capite Bullæ Cœnæ Domini contra hæreticos eſt tenoris ſequentis. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, authoritate quoq; Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra quoſcumq; Huſitas, Vuiclephiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabatiſtas, Trinitarios, & a Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios hæreticos quocumque nomine cenſeantur, & cuiuſcunque ſectæ exiſtant, ac eorum credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defenſores ac eorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractãtes ſine authoritate noſtra, & Sed. Apo. ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, aut quolibet defendentes, ex quauis cauſa publice, vel occulte quouis ingenio, vel colore

nec

necnon ſchiſmaticos, & eos, qui ſe à noſtra, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt. Abſolutio à d. excommunicatione ſoli Summo Pontifici reſeruatur, vt in fine d. Bullæ habetur, & declaratur per Nauar. in Manua. confeſſã. cap. 27. & in ea parte quoad libros hęreticorum fuit relata in verbo libri prohibiti, folio 291. & lege prout hic.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres à Triden. Synodo electos, à Sixto V. aucti, & à S.D.N. Clem. VIII. recogniti, & publicati, fol. 291. & adde ad d. c. fraternitatis d. tit. Sixti 5.

Innouatio conſtitutionis fel. recor. Pauli Papæ IIII. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionem de ſpiritu ſancto aut eius mortem, vt nos redimeret, aut virginitatem Beatiſſimæ ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ fol. 276. Clem. 8.

Conſtitutio contra offendentes ſtatim, res, perſonas Sacri inquiſitionis hæreticæ prauitatis officij, fol. 278. Pij V.

Declaratio, & conſtitutio, quod ſententiæ in reorum inquiſitorum fauorem per quoſcunque Iudices contra diſpoſitionem, vel ſtylum iuriſdictionis officij ſanctiſſimæ inquiſitionis latæ, & ferendæ, nunquam tranſierint, nec in futurum in rem iudicatam tranſire poſſint, fol. 958. in bulla. incip. Inter multiplices. Eiuſdem.

Quod Principes, Iudices, & Iuſtitiæ miniſtri mandatis Cardinalium inquiſitorum generalium in concernentibus officium Sanctiſſimæ Inquiſitionis pareant, & obediant, fol. 1179. in bullar. incip. Sanctiſſimus. Alias conſtitutiones ad hunc titulum pertinentes habes in Directorio Inquiſitorum nuper in preſſo cum additionibus Domini Franciſci Pegnę nunc Rotæ Rom. Auditoris, quæ etiam habentur in alio libro ſeparato ſic inſcripto, literæ Apoſtolicæ diuerſorum Rom. Pont. pro officio Sanctiſſimæ inquiſitionis ab Innoc. III. Pont. Max. vſque ad hæc tempora. Eiuſdem.

De apoſtatis.

Congruunt huic titulo relata in verbo Apoſtata, fol. 40.

De homicidio.

Contra abortum procurantes, conſulentes, & conſentientes folio 2. Eiuſdem moderatio. fol. 4. Sixti V. Greg. 14. Clem. 8.

De torneamentis.

Super prohibitione taurorum & ferarum agitatione, fol. 490. Pij 5.
Eiuſdem conſtitutionis moderatio pro Regnis Hiſpaniarum, fol. 491. Greg. 13. & Cle. 8.

Digitized by Google

De Purgantibus in duello.

Leo.X. CОntra pugnantes in duello, & dominos, & quoſuis alios dantes eis campum, eiſque auxilium præſtantes, duelloque intereſſentes cum inſertione literarum Iulij 2. & multarum pœnarum, adiectione, folio. 232. in bullar incip. Quam Deo.

Cle. VII. Contra pugnantes in duello, & dantes eis auxilium, & fauorem, fol. 298. in bulla. incip. Conſueuit.

Pij IIII. Confirmatio conſtitutionum prædeceſſorum Pontificum ſuper prohibitione duellorum, fol. 686. incip. in bull. Ea quæ.

Gregor. XIII. Conſtitutio, qua Concil. Triden. pęnis ſubijciuntur in duellum priuatim committentes, locum dantes, ac etiam ſuadentes, auxiliantes, & ſpectantes fol. 215.

Cle. VIII. Confirmatio, declaratio, & extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum, & decreti Concil. Triden. contra pugnantes in duello publice, vel priuatim nec non contra mittentes ſcribentes, aut diuulgantes, & chartulas prouocatorias aut ſcriptas quæ dicuntur manifeſta, eorumque fautores, & complices, fol. eod. confeſſarij priuilegiati à quibus caſibus poſſint abſoluere, vide in verbo Caſus reſeruati, fol. 162.

De vſuris.

Leo XIII. DE montibus pietatis, fol. 289.

Pij V. Super exercendis cambijs, fol. 492.

Sixti V. Super contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, fol. 225.

De ſortilegijs.

Sixti V. CОntra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcumque diuinationum genera libroſque de eis legentes, ac tenentes folio 87.

De maledicis.

Pij V. CОntra Clericos Blaſphemantes, fol. 123.

De clerico non ordinato miniſtrante.

Clemen. VIII. CОntra eos, qui cum ad Sacrum presbyteratus ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumere, Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt fol. 394.

Digitized by Google

De exceſſibus Prælatorum & ſubditorum.

CONtra grauamina Prælatorum in fauorem Ordinum Mendicantium, fol.982. in bul.incip. Etſi mendicantium, & de grauaminibus in corpore iuris inſertis, vide in c.nimis cum ſeq.de exceſſ. prælat. clem. vni. d. tit.in clem. dudum, de ſepult. & in extrauag. com. Sixti IV. de treg. & pace, ac extrauag. com.de ſepult.& in extrauag.com.1.de iudi.atque in extrauag. com.Inter cunctos, de priu.circa vero in eis,& cle.dudum diſpoſita ad ver. libere valeant clero,& populo prædicare, vide Concil. Trident.ſeſſ.5.de refor.c.2.& ſeſſ.24.de refor.gen.cap.4.Item ad §.ſtatuimus, & ordinamus authoritate prædicta, vide in d.Conc.ſeſſ.23.de refor.c.15.& conſtitutionem Pij V.ſuper confeſſorum approbatione relatam in verbo confeſſor, fol.194 Item ad §.huiuſmodi, verſ. verum vide d.Concil.ſeſſ.25.de refor.c.13.quæ Pij V.conſtitutio contra grauamina prelatorum fuit deinde reuocata per Gregor. XIII. per conſtitutionem relatam ſupra in verbo priuilegia Regularium, fol.398. Pij V.

Conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſæculari, fol.476. Eiuſdem.

De priuilegijs, & exceſſibus prælatorum.

FAciunt ad hunc titulum conſtitutiones Summorum Pontificum, Decreta Sacrorum conciliorum, & declarationes Sacrę congregationis relatæ in verbo Priuilegia Regularium, fol.402.& in verbo Exemptio, fol.241.ac in verbo Concil.Trid.fol.193.

De his quæ obſeruari debent à prædicatoribus, fol. 398. & poteſt ſituari ſub hoc titulo, quia prædicationis officium priuilegiatum eſt, c. quod Dei timorem, de ſtatu monach. Leo X.

Pius IV.reuocat facultatẽ Hoſpitalis ſancti Spiritus in Saxia,& Monaſterio Sancti Sebaſtiani ad Cathecumbas, & capitulo S. Ioannis Lateran. de Vr. conceſſas erigendi Eccleſias, & Confraternitates, vel illas in eorum membra cum facultatum, & indulgentiarum communicatione recipiendi, ſubijcit illas, eorumque Sacerdotes, Miniſtros, & bona iuriſdictioni Ordinariorum, & rectorum parochialium, fol. 757. in bull.incip. Regimini, & adde ad c.recepimus, de priuileg. Pij IV.

Quod omnes, qui impetrabunt aliqua priuilegia, gratias, facultates licentias, & indulta, aut conceſſiones, quæ aliqua ex parte intereſſe Cameræ Apoſt. concernere cenſebunt: debeant illa infra tres menſes à die illarum impetratio in eadem camera præſentare, & ibi regiſtrari facere ſub pœna illorum nullitatis, & inualiditatis, fol.873. In bull.incip. lugens. Eiuſdem.

Super modo, & forma per quoſcunque regulares Ordines, religiones, Inſtituta, ſeu Archiconfraternitates, & congregationes, &c. fol.201. Clemen. VIII.

De pœnis.

Iuli V. Extenſio conſtitutionis Bonifacij Papæ VIII. quæ incipit. Infelicis, eod. tit. in 6. ad ſcientes, & reuelantes eos, qui offendunt S.R.E. Card. fol. 162. in bull. incip. Infelicis, ſæculi, & vide bullam in cęna domini, fol. 235.

De pœnitentijs, & remiſſionibus.

Super communiones in Paſchate, fol. 200.

Eug. IV. Pij V. Reuocatio indulgentiarum, pro quibus conſequēdis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ continent quæſtuandi facultatem, fol. in bullar. incip. Etſi Dominici, & in verbo indulgentiæ, 366.

Conſtitutio per Medicos obſeruanda in infirmorum curatione, fol. 300.

Super approbatione Regularium ad confeſſiones, & declarationes Sacræ congregationis, fol. 194. cum ſeq.

Eiuſdem Decretum ſuper confeſſione Sacramenta, fol. 200.

Pij V. Decretum ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum, fol. 153.

Clem. 8. Decretum, & eiuſdem declaratio quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis, fol. 162.

Eiuſdem. Bulla indictionis S. Iubilæi, incip. Annus Domini placabilis.

Eiuſdem. Bulla ſuſpenſionis indulgentiarum plenariarum etiam perpetuarum quibuſcunque conceſſarum durante anno ſancto Iubilæi, incip. Cum ſancti Iubilęi, & adde ad c. ſi quis aliquando, §. in Leuitico, ver. in Iubilęo, & ibi Eiuſdem. Eiuſdem. Nau. de pœn. diſt. & ad extrauag. com. d. tit.

Pauli V. Sanctiſs. D. N. Pauli diuinæ prouidentia Papæ V. Iubilæum ad diuinam opem initio ſui Pontificatus pro ſalutari Catholicæ Eccleſię regimine, & pręſentibus neceſſitatibus implorandam, incip. Quod in omni vita.

De ſententia excommunicationis.

Ioan. 22. Super declaratione quæ ſit leui, vel enormis iniuria, fol. 232.

Leo. X. in Conc. Later. Decretum de abolitione ab excommunicatione per confeſſarios priuilegiatos, fol. 194.

Clem. 8. De excommunicatorum vitatione, fol. 231.

Quod nulla ciuitas, caſtrum, villa, locus, territorium, vel diſtrictus pro debito pecuniario Eccleſiaſtico interdicto ſupponi poſſit, fol. 399. in bull. incip. licet, & vide extrauag. com. Bonif. VIII. incip. Prouide, de ſen. excom.

Pij IV. Contra Nuncios Apoſtolicos ne à Principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, fol. 40.

Pij IV. De excommunicationibus ad finem reuelationem, fol. 231. & extat meus tractatus.

Greg. 13. De datis, & promiſſis pro iuſtitia vel gratia obtinēda, fol. 210. Cōgruunt denique huic titulo relata in verbo Bona Eccleſiæ vſurpantes, fol. 125. & Bona naufragantium rapientes, fol. 124. & in ver. vectigal. fol. 491. ac cætera diſpoſita in bulla Cœnæ Domini, quam quicunque audiunt confeſſiones habere debent, & vide in verbo excommunicationes.

De

De verborum ſignificatione.

FAmiliares, & continui commenſales Roma. Pontificis, qui intelligantur, fol. 489. in bulla. incip. Sanctiſſimus, vide aliam Iulij 3. fol. 558. & adde ad c. fin. d. tit. in 6.

Declaratio, quod ordines Sancti Dominici, Sancti Franciſci, ac Eremitarum Sancti Auguſtini, & Carmelitarum, Seruorumque Beatæ Mariæ ſint proprie Mendicantes, & eorum priuilegijs gaudeant etiam ſi in communi bona ſtabilia poſſideant, fol. 997. in bull. incip. Romanus Pont. inter quos connumeratur etiam Ordo Minimorum, & Religio Societatis Ieſu. adde c. vnico, §. ſanè de religio. dom. ſub quo tit. poſſet etiam ſituari, non enim eſt inconueniens, vt vna decretalis, ſeu lex ponatur ſub diuerſis titulis, gloſ. in extrauag. com. de vita, & honeſt. cleric.

CANONES, ET DECRETA SACROſancti Oecumenici, & generalis Concilij Tridentini iuxta ordinem titulorum Decretalium.

Cum citationibus conſtitutionum Summorum Pontificum editarum ad declarationem quorundam capitum eiuſdem Concilij.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

CONGRVVNT huic titulo Decreta in ſeſſ. 3. & 4. de Symbolo Fidei, & de canonicis ſcripturis, ac de æditione, & vſu ſacrorum librorum, & in ſeſſ. 5. de peccato originali, ac ſeſſ. 6. de iuſtificatione, & ſeſſ. 25. de Purgatorio.

C.tanta,c.cogi.ſeſſ.25.c.cum dignitate,§. prouiſi.23.ſeſſ. Extant Bullæ Pij IIII. ſuper forma iuramenti profeſſionis Fidei,& a quibus,incip. Iniunctum,& ſacroſancta. fol. 249.

De conſtitutionibus.

C. ſicuti publice expedit,ſeſſ. 25.

De reſcriptis.

C.Quoniã ob malitioſam, ſeſſ.25.c. diſpenſatione, & c.in commutationibus,ſeſ.22.c.& quoniam,ſeſ.13.

De electione.

C.Ad cathedralem ſeſſ.6.c.ſi in quibuslibet,ſeſſ.24.

C.Quicunque poſt hac ſeſſ.22.Extat conſtitutio Gregorij XIIII.de forma faciendi proceſſus ſuper promouendis ad cathedrales, incip. Onus Apoſtolici,fol.223.

C.In electione, & c.Abbatiſſa, ſeſſ.25. Extat Bulla Gregorij XIII.de monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam italiam eligendis, incip. Expoſcit.fol.1.

§.Interiora,ſeſſ.7.c.cum dignitates,ſeſſ.24.

C.expedit

Digitized by Google

C.expedit ſeſſ.24. Ad cuius obſeruantiam extat Bulla Pij V.incip. In conferendis,fol. 90. Pij V.

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

C.eadem §.in monaſterijs,& c.2.§.ſi quæ verò ſeſſ.5.c.cauſæ omnes §.legati ſeſſ.24.c.quæcumque, in fine ſeſſ. 21.c. capitulum Sede vacante, ver. negligens ſeſſ.24.cap. Monaſteria verſ. quod ſi in his,cap.hæc omnia verſ. & quia ſeſſ.25.de regular. Clemen. VIII.

C.regularis ſeſſ.25. de regul. ſuper cuius decreti exequutione extat conſtitutio Clem. VIII.incip. Suſcepti muneris,fol.138.

De temporibus Ordinationum, & qualitate Ordinandorum.

De Sacramento Ordinis vide in ſeſſ.23.

C.Ordinationes ſeſſ. 23. ferè per totam, c. cum honeſtius, & c.quoniam. ſeſſ.14.cap. facultates de promouendo, c. facultates de non promouendo, c. ad maiores ſeſſ.7.c.Eccleſijs.ſeſſ.23.

C.nulli Epiſcopo ſeſſ. 26. & fertur Sacram congregationem declaraſſe, quod epiſcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non ſolum requiritur licentia Superioris loci exempti, ſed etiam illius Epiſcopi,intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus. Declar. S. Cong.

C.cum non deceat ſeſſ. 21. Extenſio huius decreti loquentis de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſſos, vt non promoueantur ad ſacros ordines,niſi ſeruata forma huius decreti,fuit facta a Pio V.per eius conſtitutionem incip.Romanus Pontifex, fol.378.

C.non liceat ſeſſ.7. Pij V.

C.Abbatibus ſeſſ.23.

De ſeruitio in ordine faciendo.

C.Sanctæ Synodus,& cap.cum nullus cum alijs ſeſſ.23.Quorum requiſita plura enumerantur in bulla Sixti V.contra clericos male promotos, fol.387. Sixti V.

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

C.Quicunque,ſeſſ.22. nullius prima tonſura,& c.nullus in poſterum,cum alijs ſeſſ.23.c.expedit ſeſſ.24.cum pleraque,ſeſſ.25. de regul.

De ſacra Vnctione.

C.ſi quis dixerit Confirmationem cum ſeq.ſeſſ.7.c. Viſum eſt,c. Inſtituta, c.Res porrò,& c.Iam verò ſeſſ.14.

Digitized by Google

De filijs presbyterorum.

C. Vt paternæ, ſeſſ. 25.

De Clericis peregrinis.

C. Cum nullus §. nullus præterea ſeſſ. 23. c. Quanta §. deinde ſeſſ. 22.

De officio, & poteſtate iudicis delegati.

C. Inſuper cum nonnulli ſeſſ. 14. & adde ad cap. 1. & fi. eod. tit. in 6.

De officio Ordinarij.

C. 1. ver. & ne ſub ſpecie, c. Quia verò, ſeſſ. 5.
c. Prædicationis ſeſſ. 24.
c. Eccleſiarum Prælati, c. capitula cathedralium, ſeſſ. 6.
c. 1. princ. ſeſſ. 13. de refor.
c. Omnes Eccleſiæ Prælati, ſeſſ. 14.
c. Ordinarij, c. Vniones, c. Beneficia, ſeſſ. 7.
c. Io. Ordinarij
c. Quæcunque in diœceſi ſeſſ. 21.
c. Quæ alias, c. Epiſc. vt aptius, c. Prouincialia, 24. ſeſſ.
c. vt Sanctorum ſeſſ. 23.
c. Epiſcopi etiam, c. Quia illiterati, ſeſſ. 21.
c. Epiſcopi etiã tãquã, c. Adminiſtratores, ſeſſ. 22.
c. cum ex notariorum.
c. Statuit ſancta Synodus ſeſſ. 25.
c. Patriarchæ, c. liceat Epiſcopis, c. vt fidelis. ſeſſ. 24.
c. Apoſtolus, c. In monaſterijs, c. monaſteria ſancti-monialium. ſeſſ. 25.
c. Epiſcopus quoſcunque ſeſſ. 14.

De maioritate, & obedientia.

C. Non poteſt ſancta Synodus, c. ſtatuit ſancta Synodus, el 1. §. Epiſcopis, & c. poſtremo, ſeſſ. 25.

C. controuerſias, ead. ſeſſ. 25. extat conſtitutio Gregorij XIII. circa præcedentiam Fratrum Mendicantium, & confraternitatum laicorum in proceſſionibus, incip. Expoſcit, fol. 396.

De pactis.

C. Nulla quoque renunciatio ſeſſ. 25. de regular. & congruit huic ti. propter cap. quauis pactum, eod. tit. in 6.

LIBER

LIBER SECVNDVS.

De foro competenti.

C.cauſæ Epiſcoporum } ſeſſ.13. C.cauſæ criminales } ſeſſ.24.
C.Quoniam vero C.cauſa omnes.
C.Non liceat verſ.& ſi coordinat ſeſſ.7.c. præterea quia nonnulli ſeſſ.14.
C.nullus prima tonſura ſeſſ. 23.

De ferijs.

C.ab Aduentu ſeſſ.24.c.mandat verſ. & Sanctorum celebrationes, &c. inſuper ſeſſ.25.

C.cenſuræ §.dies,ead.ſeſſ.25. Extat Pij V.Bulla de obſeruatione feſtorum, incip.cum primum,fol.211. & decretum Sacræ congregationis,ibid.

De teſtibus.

C. teſtes ſeſſ. 13.

De appellationibus.

C.eadem §.in cauſis, c. a ſententia.& c.reus ab Epiſcopo ſeſſ.13.cap.legati ſeſſ.22.c.Epiſcopi vt aptius §.Nec in his ſeſſ. 24. cap. quam turpe ver. nec ſeſ. 25.c.expedit ver.nec prædictorum ſeſſ. 24.
c.cauſæ omnes ſeſ. 24.

LIBER TERTIVS.

De vita,& honeſtate clericorum.

C.ſacroſancta §.epiſcopos ſeſ.2. c.cum dignitates §.ueſt.ſeſ.24.
c.cum proprie epiſcoporum ſeſ.14. C.nihil eſt ſeſ.22.
c.optandum ſeſ. 25. c.quia vero,& ſi habitus ſeſ. 14.
Extat *Sixti* V.conſtitutio contra non incidentes in habitu,incip.cum Sixti V.ſacroſanctum fol. 272.

De cohabitatione Clericorum, & mulierum.

c.quam turpe.ſeſ.25.

De clericis coniugatis.

c.nullus prima §.in clericis,&c. vt Sanctorum in fine ſeſ.23.

De

De clericis non reſidentibus.

C. eadem ſacroſancta } ſeſ.6.
C. Epiſcopi inferiores }
C. inferiora ſeſ.7.
C. cum beneficia ſeſ.21.
C. cum præcepto ſeſ.23.
C. Epiſcopi etiam ſeſſ. 22.
C. cum dignitates §. pręterea, & §. diſtributiones ſeſ. 24.

De præbendis, & dignitatibus.

C. nemo } ſeſ.6.
C. inferiora }
C. quicunque }
C. Ordinarij
C. ratio poſtulat } ſeſſ.25.
C. ſtatuit el.2. }
C. & quia in iure } ſeſſ.14.
C. regularia }
C. cum pleraque ſeſſ.25. de reg.
C. in eccleſijs. } ſeſſ.24.
C. cum eccleſiaſticus }

Faciunt etiam decreta de vnione loquentia in ca. vniones ſeſ. 7. c. & quia ſeſſ.14. cap. vt etiam ſeſ.21. cap. quoniam pleræque ſeſſ.24. & c. ſicuti §. inſuper ſeſſ.25.

De Clerico ægrotante.

C. cum beneficijs §. in coadiutorij ſeſ.25.

De inſtitutionibus.

C. præſentati ſeſ. 27. concedit §. in prædicti ſeſ.25. de reg. facit tex. in c. authoritate eod. tit.

De conceſſione præbendæ, & eccleſiæ non vacantis.

C. Decernit ſancta Synodus mandata de prouidendo ſeſſ.24. c. cum in beneficijs ſeſſ.15.

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

C. non liceat ſeſſ.7. cap. abbatibus, §. pœnam ſeſ.23. c. capitulum Sede vacante ſeſſ.24.

De his quæ fiunt a Prælatis ſine conſenſu capituli.

C. ſtatuit el.1. ſeſſ.5.

Vt eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione, conferantur.

C. quoniam pleræque §. ad hæc in poſterum, ſeſſ. 24.

De

De rebus eccleſiæ alienandis, vel non.

C.magnam ſeſſ.26.contra vero vſurpatores cap.ſi quem clericorum, ſeſ.25.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

C.Epiſcopi etiam ſeſ.22.concordat c.tua eod.tit.

De ſepulturis.

C.Decernit ſancta Synodus, ſeſ.23.& adde ac clem.dudum, de ſepult.& ad c.de quarta, de præſcript.

De parochijs, & alienis parochianis.

C.quoniam pleræque c.in parochialibus, §.in his quoque ſeſ.24.c. Epiſcopi etiam ſeſſ.21.c.quanta, §.moueant ſeſ.22.cap. prædicationis §. moueatque ſeſſ.24.

De decimis.

C.non ſunt ferendi ſeſſ.25.

De regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.

C.quoniam cum ſequentibus ſeſ.25. de regularibus cap. quia vero Regulares ſeſ.14.

De ſtatu Regularium.

Congruunt huic titulo decreta d.Concilij ſeſ.25. de monialibus præcipuè loquentia, veluti cap.Bonifacij VIII.c.Abbatiſſa, c.Monaſteria ſanctimonialium, c.attendant.c.in quacunque, &c. libertati.

Pro maiori obſeruantia d. c. Bonifacij VIII. extant conſtitutiones Pij V. & Gregorij XIII.relatæ in verbo Monaſteria monialium fol. 336.cum ſeq. Pij V. & Gr.XIII.

De ſtatu monachorum & canonicorum Regularium.

C.nemini, &c. Monaſteria omnia, cæteraque capita in d.ſeſ.25. de regularibus.

De religioſis domibus vt Epiſcopo ſint ſubiectæ.

C.curent ſeſ.7.cap.admonet, ſeſ.25.

De iure patronatus.

C.nemo, &c. non liceat ſeſ.14.c.Patriarchæ.§.patroni ſeſ.24.c.ſi quem clericorum ver.quod ſi ſeſ.22.c.expedit vel porro, & verſi.ſi vero ſeſ. 24.

C.ſicuti ſeſ.25.

De cenſibus, exactionibus, & procurationibus.

C.Patriachæ §.interimque ſeſ. 14.

De

De celebratione Miſſarum, Sacramento Euchariſtiæ, & diuinis Officijs.

Vide in ſeſſ. 13. 21. & 22. c. quanta ſeſſ. 22. c. ſacroſancta vers. Epiſcopos. ſeſſ. 2. c. qui pie §. curet ſeſ. 23. c. cum dignitates, §. omnes vero ſeſ. 24. c. contingit ſæpe ſeſ. 25. c. attendant. §. quod vero ſeſ. 25. de reg.

De Baptiſmo & eius effectu.

Vide ſeſ. 7.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.

Pij V. c. mandat ſancta Synodus ſeſ. 25. 1. vt fides §. fin. ſeſ. a. extat Pij V. conſtitutio, Ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione Glorioſæ Dei Genitricis Mariæ fol. 168. incip. Super ſpecula.

De obſeruatione ieiuniorum.

c. inſuper hortatur ſeſ. 25.

De eccleſiis ædificandis, vel reparandis.

Cl. VIII. c. cum illud quoq; c. Epiſcopi etiam ſeſ. 21. c. concedit in fine ſeſ. 25. Extat conſtitutio Clem. VIII. præſcriptionis normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia monaſteria, incip. Quoniam. fol. 531.

De immunitate Eccleſiarum.

c. quanta §. ab eccleſijs ſeſ. 22. c. cupiens ſeſ. 25.

Ne clerici, vel monachi ſæcularibus negotijs ſe immiſceant.

Congruunt huic titulo citata ſupra in tit. de vita, & honeſt. cler.

LIBER QVARTVS:

De ſponſalibus, & matrimonijs.

Pij V. Vide ſeſ. 24. de Sacramento matrimonij.
c. multi ſunt, qui vagantur, c. ita plerunque ſeſ 24.
c. iuſtitia publicæ honeſtatis, d. ſeſ. 24. de ref. matrim. Extat declaratio Pij V. incip. Ad Romanum. fol. 296.

De clandeſtina deſponſatione.

c. tametſi ſeſ. 24.

De cognatione ſpirituali.

Pij V. C. docet experientia ſeſ. 24. Extat Pij V. declaratio incip. cum illius vicem. fol. 295.

De

De conſanguinitate, & affinitate.

C.ſi quis intra gradus ſeſſ.24.& adde ad clem.vnic.eod.tit.

C.præterea ſancta Synodus eadem ſeſſione. Extat declaratio Pij V. incip. Ad Romanum fol.296. & congruit etiam tit. de eo, qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ ſponſæ.

De matrimonio contra interdictum Eccleſiæ.

C.tametſi, §.qui aliter, ſeſſ.24.

LIBER QVINTVS.

De Simonia.

C.quoniam, ſeſſ.21.expedit, §.caueamque, ſeſſ. 24.

C.in pluribus eccleſijs, ſeſſ. 23. Ad corroborationem huius decreti extat Pij V. Bulla reuocatoria priuilegiorum, & conſuetudinum Eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione ſeu admiſſione, ad poſſeſſionem beneficiorum, incip. Durum nimis, fol.460.

Ne prælati vices ſuas, vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant.

C.magnam, §.non liceat, ſeſſ. 25.

De magiſtris.

C.eadem ſacroſancta ſeſſ.5.cum adoleſcentium ætatis, ſeſſ.28.cap.prædicationis.§. ijdem etiam ſeſſ. 24.

De Homicidio.

C.cum etiam qui per induſtriam, ſeſſ.14.

De pugnantibus in duello.

C.de teſtabilis ſeſſ. 25. Ampliatur hoc decretum per conſtitutionem Greg. XII. incip. Ad tollendum fol. 255.& alteram Clementis VIII.incip. Illius vices, fol. eod.

De adulterijs.

C.graue peccatum, ſeſſ.24. de reformat. matr. vbi etiam de concubinarijs.

De Raptoribus.

C.decernit ſancta Synodus, ſeſſ.24.de refor.matr.

De clerico venatore.

C.cum dignitates, §.veſtitu, ſeſſ. 24.

De

Digitized by Google

De clerico per ſaltum promoto.

C.qui pie, §.fi.ſeſſ.23.

De eo qui furtiuè Ordines ſuſcepit.

C.Ordinationes,§.quod ſi quis, ſeſſ.23.

De Priuilegijs.

C.in exemptorum cauſis, ſeſſ. 7. cap. Eccleſiarum Prælati ſeſſ.6.c.inſuper, &c. præterea quia ſeſſ. 14.

Greg.13. C.quoniam priuilegia, ſeſſ.24. Ad corroborationem huius decreti extat: Greg.XIII.conſtitutio incip.Circumſpecta,fol. 412.

De Pœnis.

C.cum vero tam grauia,ſeſſ.13.c.inſuper,§.poſt hæc, ſeſſ. 23.

De Pœnitentijs & Remiſſionibus.

Congruunt huic titulo de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento, ſeſſ. 14. capit. cum Catholica ſeſſ. 25. capit.Apoſtolus monet, &c. liceat Epiſcopis, ſeſſ.24.

Pij V. C.Quamuis presbyteri, ſeſſ. 23. Extat declaratio Pij V. ſuper approbatione Regularium ad audiendas Confeſſiones ſecularium, incip. Rom. Pontificis,fol.194.

Eiuſdem. C.quia vero ſeſſ. 5. in fine, cap. cum multa ſeſſ. 21.c. cum poteſtas ſeſſ. 25. Extat Pij V. conſtitutio reuocatoria indulgentiarum pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ quæſtuandi facultatum quomodolibet continent, incip. Et ſi Dominici, fol. 968. in bull. Et pertinet ad Ordinarium loci præſcribere formam colligendi eleemoſynas & alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia, remotis tamen menſis, pelui.bus, capſis per

Clem. 8. conſtitutionem Clem. VIII. incip. Quæcunque, fol. 612. & vide Concilium prouinciale Mediolan. V. in tit.de indulgentijs, vbi prouiſum eſt, ne indulgentiarum literæ inſcriptiones earum nomine exaratæ eo loco, vbi cauſa ad eleemoſynam colligendam apparata eſt,etiam extra eccleſiam proponantur, aſſignaturve, ſed vel in Altari maiori,vel in alio vbi indulgentiæ cauſa ſtatio pro oratione conſtituta eſt,&c.

Si verò aliquando epiſcopi conceſſu capſa in quam eleemoſyna Fidelium conijciatur,palam ponitur,intus in eccleſia loco longè ab Altari, vbi indulgentiæ ſtatio agitur,decore collocetur,&c.

De

Digitized by Google

De ſententia Excommunicationis.

C. quamuis excommunicationis gladius. ſeſſ. 25. de ref. Ad cuius declarationem vide Pij V. ordinationem fol. 231.
C. cenſuræ, c. anathemati, ſeſſ. 25. de regular.
C. ſi quem clericorum, ſeſſ. 22.
C. ita plerunque, ſeſſ. 24.

De verborum ſignificatione.

C. cupiens ſeſ. 24. capit. tanta, §. quod ſi in his, ſeſſ. 25. Circa declarationem Conc. Trid. extat Bulla Pij IV. incip. Benedictus Deus, fol. 193. Pij IV.

Item vltra præallegatas cõſtitutiones particulares ad declarationem quorundam capitum d. Conc. ſciendum eſt extare aliàs conſtitutiones generales pertinentes ad omnia contenta in Conc. Trid. & ſunt. Pij V.

Super confirmatione Conc. Trid. incip. Benedictus Deus. Eiuſdem.

Super declaratione temporis ad ſeruanda decreta Conc. Trid. ad reformationem, & ius poſitiuum dumtaxat ſpectantia, incip. Sicut Sacrorum. Reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, Maris magni, & aliarum quarumcunque ſimilium gratiarum, quibuſcunque locis, & perſonis conceſſarum in his, quibus ſtatutis, & decretis Sacri. Conc. Trid. contrariantur, incip. In principis Apoſtolorum ſede, quæ habentur impreſſæ in fine dicti Concilij. Eiuſdem.

Reductio conſtitutionum Pij V. pro mendicantibus, & alijs Regularibus contra locorum Ordinarios ad terminos iuris, & Conc. Trid. incip. In tanta, fol. 410. in verbo priuilegia Regularium.

Innouatio conſtitutionis Nicolai III. relata in c. 1. de iniur. in 6. & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Conc. Trid. aduerſantia, incip. Inter Apoſtolicas, fol. 290. vbi relata d. conſtitutione Nicolai, ſequuntur verba Gregorij XIII. à verſic. verumtamen multi. Quæ Bullæ fuerunt citatæ in verbo Conc. Trid. fol. 193. Greg. 13

Si in hac recollectione aliqua capita multiplicatis vicibus reperta fuerunt, non eſt inconueniens, nam vna decretalis, ſeu lex diuerſis reſpectibus, ſub diuerſis titulis ſituari poteſt, glo. in extrauag. com. de vi. & honeſta. cler. Et animaduertit ſummarium extrag. Io. XXII. incip. Suſcepti regiminis, de electio. quæ eadem reperitur in extrauag. com. ſub tit. ne ſede vaca. Imo vna bis ſub eodem titulo in diuerſis compilationibus, vt extrau. Ioan. XXII. incip. Execrabilis, in tit. de præben. etiam inter communes.

Ex quibus ſit impoſitus finis relectioni per me Stephanum Quaranta in hac ſacra feſtiuitate ſanctæ MARIAE ad Niues, Cuius precibus & meritis, & omnium Sanctorum perducat nos Dominus ad regna Cælorum. Amen.

ANT 131937

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google